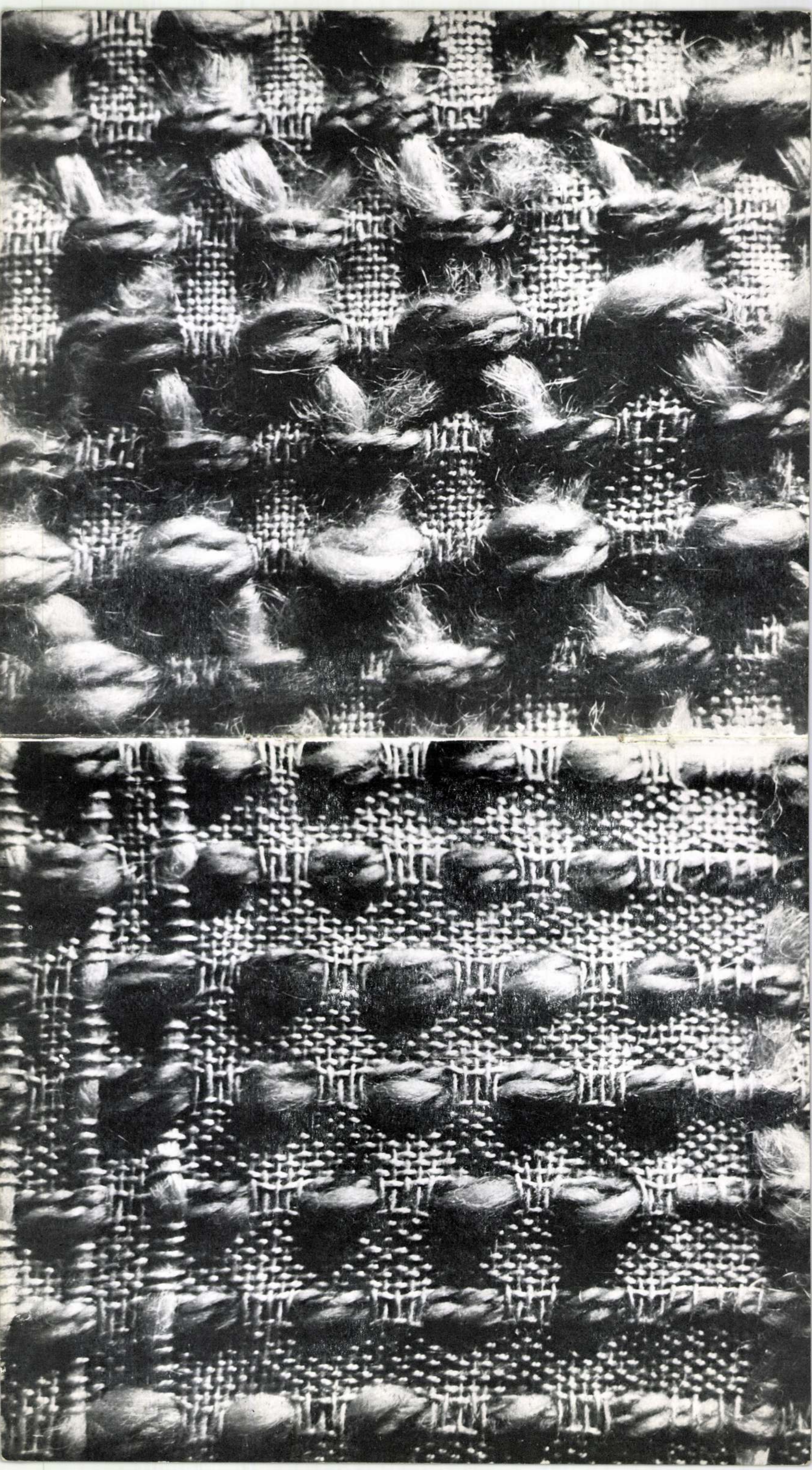

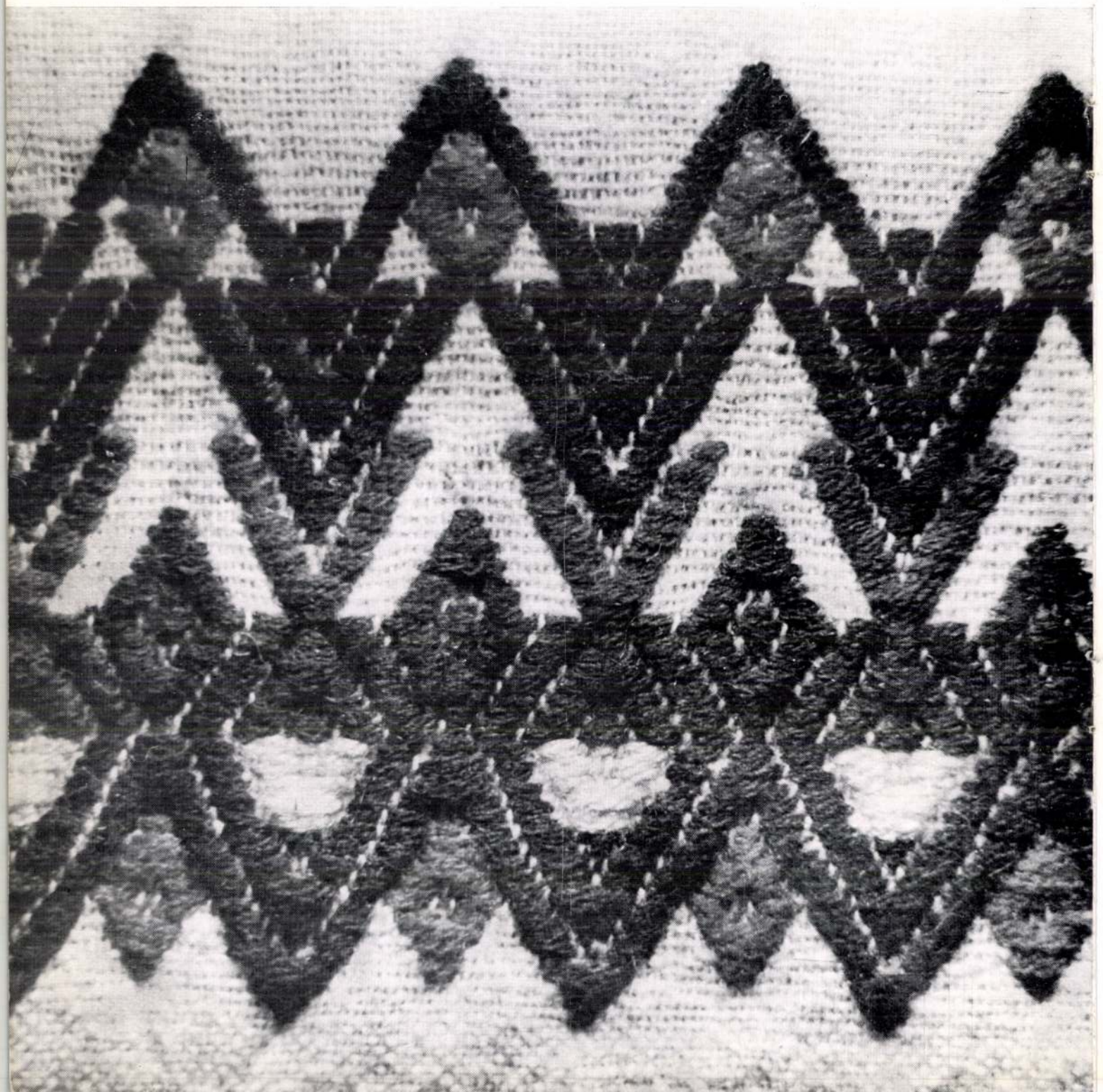

Sokszor hangoztatott, s szavakban talán már kissé fakón is csengő fogalomsor: technika, célszerűség és szépség. De a fogalmak igazi tartalma — ha elvontan, a szakma nyelvében már-már meg is kopott —, a művek láttán az alapvető igazságok meggyőző erejével hat. Nem új felismerés ez Perczel Erzsébet kiállításával kapcsolatban. Tehetség, alkotói invenció és sok éves gyakorlat összefonódásának eredménye a textilművészet e principiumainak egymást feltételező összefüggése, benső egysége ezen a kiállításon.

Úgy hisszük, nem szükséges Perczel Erzébet sokrétű és oly sokszor méltó elismeréssel jutalmazott munkásságát ismertetni, de két jelentős tényre mégis rá kell világítanunk. Mindenek előtt arra, hogy Perczel Erzsébet a textilművészet rendkívül széles skáláján gyűjtött elméleti, technikai és művészi tapasztalatokat, végigjárva az egyedi alkotások körétől a nagyüzemi tervezés köréig a műfaj nehéz útjait. Éppen az utóbbi területen végzett kezdeményező és előrelendítő — alkotó, irányító és nevelő — munkát hazai textilkultúránk színvonalának emelése érdekében.

A másik jelentős mozzanat, amit hangsúlyozni kell: Perczel Erzsébet művészi szemlélete nem kizárólag hazai, hanem európai horizonton is érlelődött, nemcsak tanulmányutak, látogatások, hanem munkában eltöltött évek folyamatában. A textilművészet széles skáláját ismerte meg, e művészet sajátos helyi, népi atmoszféráját több magas kultúrájú országban szívta magába; szakmai, tervezői tevékenysége nyomán gyűjtötte élmény-vagyonát. S ebből könnyen vonhatjuk le a következtetést: tehetsége olyan alkotói pályákon csiszolódott, érlelődött magas szintre, melyeken a már említett három principiumon kívül további két elv, mondhatnám áhított követelmény, a korszerűség és a magyar alkotói karakter is egységbe ötvöződött. Nem kevésbé lényeges principiumok ezek, mint az előljáróban felsoroltak. Buktatókon, eltévesztett utakon keresték már régóta, és keresik ma is művészeink a megoldást, hol közelítve a célhoz, hol pedig — a művészet egyes területein — el is érve azt. Úgy tűnik, mintha éppen a nagyon is mérlegelt, céltudatos keresésben lenne a veszély: a keresettség. Önmagunk megismerésének, megbecsülésének egyik alapvető feltétele mások, a világ megismerése. S akiben e megismerés és megbecsülés élmények, tapasztalatok hosszú során magatartássá válhatott, alkotói munkájában aligha kell keresni, hogy műve hazai atmoszférát sugározzon. Csupán önmagát kell adnia. Ezt az önmaga-adást, ezt a természetes, intuitív alkotó magatartást érzékelhetjük a kiállított művek láttán, s mindennek nyomán nem egy alkotásban kicsillannak helyi, magyar népi kultúránk karakterisztikumai is. S a keresettségnek valahogyan nyoma sincs. S e finom karakterisztikum a maival, a korszerűvel s a helyesen értelmezett divatossal a harmónia szférájában egylényegűvé is válik.

A kiállítás anyaga rendkívül sokrétű. Ruhák, bútorszövetek, szőnyegek, függönyök, párnák, stólák változatos forma- és színvilága bontakozik ki a látogató előtt. S e széles spektrum minden változatossága, színe egyetlen prizmán, az alkotó egyéniségén, szemléletén át szóródik szét a textilművészet műfajának széles ívében. Perczel Erzsébet koloritja rendkívül gazdag, friss, de minden hangoskodás nélküli. Sőt, egyes műveinek színei éppen a közeli árnyalatok diszkrét, finoman disztingvált harmóniájával ejtenek rabul. A nagy, befoglaló kompozíciós egység meghatározó ereje határozza meg minden részlet, díszítés szerepét, helyét, jellegét. A legfinomabb dekoratív elemeket a nagyobb, összefogó motívumok jól mérlegelt ritmizálásával szervezi teljes kompozícióvá. Ezért a szemléleti távolság természetes változása folyamán az esztétikai hatás mindig töretlen, akár ruhát, függönyt, ágyterítőt és párnák együttesét tervezi, alkotja Perczel Erzsébet. A rugalmas, — négy nyüsttel szőtt — bútorszövetei tiszta plasztikai formálásra nyújtanak lehetőséget. A motívumrendszer külön értéke a negatív és pozitív formák igen szép összecsengése. De mindezeken túl is folytathatnánk Perczel Erzsébet egyéni kompozíciós módszereinek, jellemzőinek felsorolását, rendkívül kulturált forma- és színlátását, ha erre e szűkreszabott keretekben módunk lenne.

Minden, amire az utóbbi mondatokban csak egészen röviden utaltunk, a forma, a szín, a textura — s itt a kiinduló gondolathoz térünk vissza — valóban az anyag, a technika, a technológia és a célszerűség ellentmondásmentes, szükségszerű következménye is. A műfaj áhítatos szeretetének és mély, alapos ismeretének természetes folyománya ez.

Látva a kiállított műveket, önkéntelenül ébred fel bennünk az óhaj: bár megvalósulna az egyedi, kézi kivitelezés területén az újabb alkotóműhely, műterem, gyümölcsöztetve a jövőben is Perczel Erzsébet kiváló képességeit, gyarapítva a magyar textilművészet nemzetközileg is elismert eredményeit, sikereit.

DR. POGÁNY FRIGYES

PERCZEL ERZSÉBET KIÁLLÍTÁSA
ERNST MÚZEUM 1971. ÁPRILIS 24-TŐL MÁJUS 16-IG
KATALÓGUST TERVEZTE: KASS JÁNOS
FOTÓKAT KÉSZÍTETTE: TÓTH TAMÁS

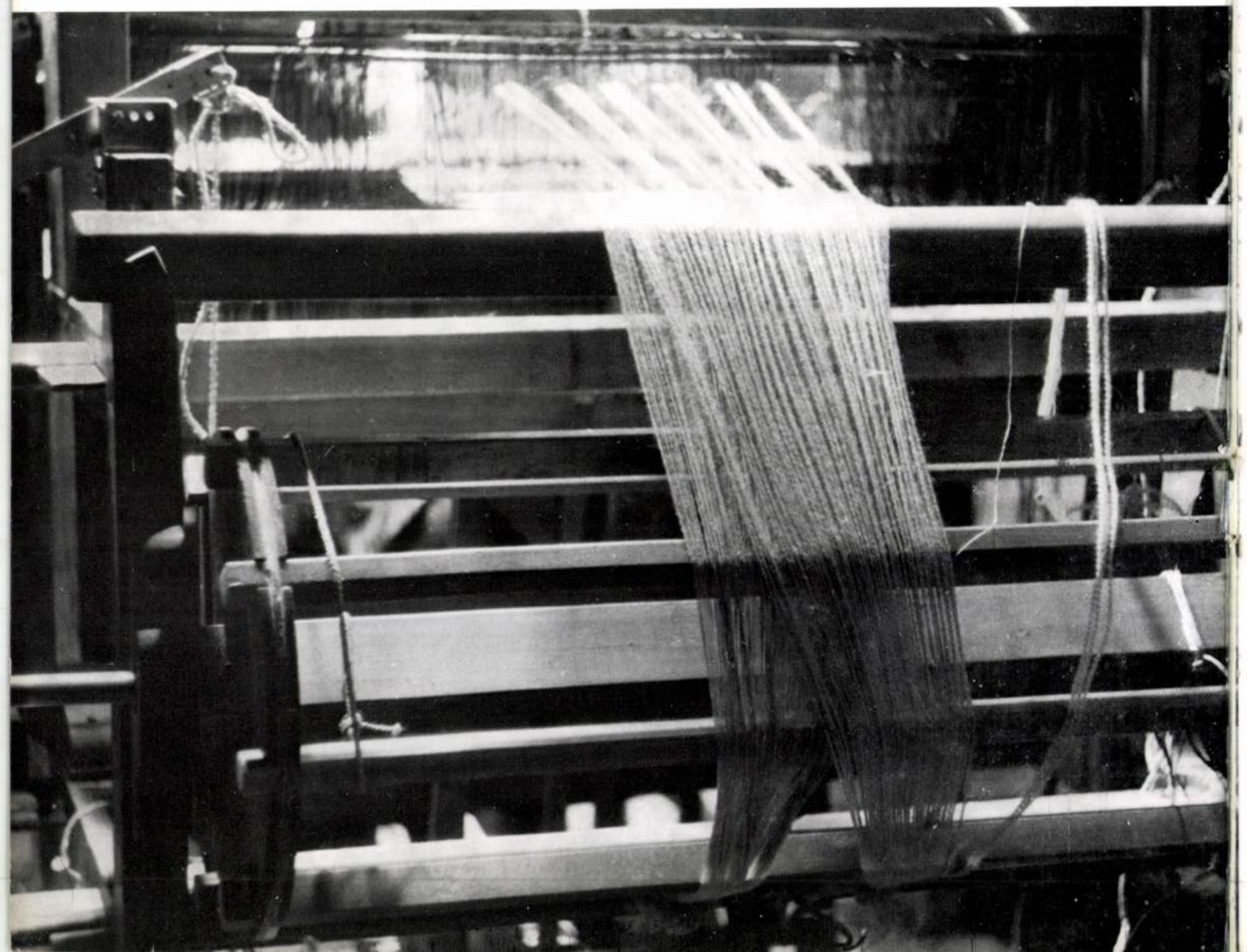

Felelős kiadó: Dr. Bukovszky Rezső — 71 12 767 NyV Balassagyarmat 700 pl. — Felelős vezető Bednár Károly — (Magyar Hirdető)

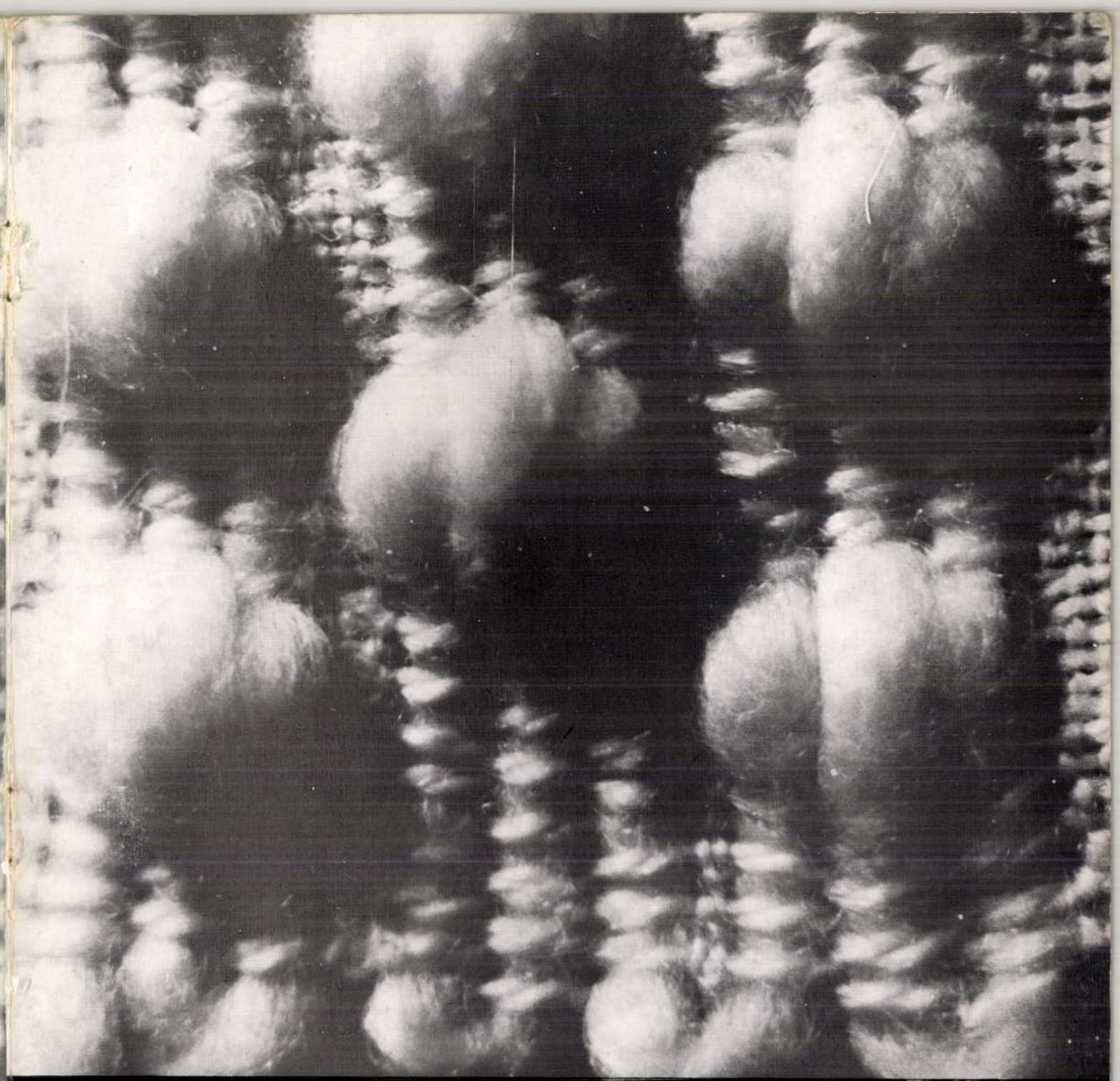

PERCZEL ERZSÉBET

A kiállítás létrejöttét támogatták:

- Balassagyarmat Város Önkormányzata
- Rózsavölgyi Márk Művészeti Iskola
- HÍR-ÁSZ Kft. Nyomdaüzeme

A címoldalon: PÁSZTOR

Horváth Endre Galéria
Balassagyarmat

Pénzes Géza kiállítása

1999. november 5 – december 31.

A BALASSAGYARMATI
HORVÁTH ENDRE GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA

PÉNZES GÉZA

LEGÚJABB OLAJFESTMÉNYEIBŐL
RENDEZETT

KIÁLLÍTÁSA

MEGNYITÓJÁRA

1999. november 5-én 17 órára
(Balassagyarmat, Rákóczi u. 50.)

Megnyitót mond:

Csemniczky Zoltán
szobrászművész

Közreműködik:

Fogarasi Béla
gitárművész

A tárlat 1999 november 5-től
december 31-ig látogatható.

A kiállított művek

Forrás	180x120 cm
Veronika	120x120 cm
Pásztor	120x100 cm
Vak	120x150 cm
Kufár	150x120 cm
Álom	150x100 cm
Ég és föld között	150x120 cm
Az éjszaka	120x100 cm
Tirannosz	150x150 cm
Az út vége	150x180 cm

Valamennyi kép olajfestmény, vászon alapon

NAPLÓ

A LITTERA NOVA KIADÓ önálló kötettel nem rendelkező szerzők számára gyermekvers és mese kategóriában kiírt pályázatán első díjat Galántai Csaba, másodikat Simon Emil, harmadikat Búth Emília kapott. A Buboréktündér antológiában megjelent műveket Balázs Tibor, Csukás István és Lázár Ervin zsűrizte.

SANTA LUCIA címmel olasz dalestet rendeznek július 18-án, szombat este fél kilenctől a debreceni Kölcsey Művelődési Központban Mészöly Katalin, Pelle Erzsébet, Horváth Bálint, Miller Lajos, Magonyi Zsolt, Széles Kinga és az Operaház Falloni szimfonikus zenekara közreműködésével.

A KÖRMENDI-CSÁK Kortárs Magyar Gyűjteményből nyílik meg tárlat Remekművek, főművek a kortárs magyar képzőművészetből címmel július 20-án, hétfő este hat órakor a Kortárs Galéria és Képtárban (Győr, Király u. 4.).

SZŰTS PÁL Bukaresti napló 1985–1990 című kötetét mutatják be július 21-én, kedd délelőtt tizenegy órakor az Osiris könyvesházban (Budapest V., Veres Pálné u. 4–6.).

PÉNZES GÉZA festményeiből látható kiállítás július 22-én, szerda este fél héttől a balassagyarmati Rózsavölgy Galériában (Óváros tér 11.).

Telcs Ede és a Budai Aurora Kör

A művész, aki ötvözni tudta a konzervatív szellemiséget a szabadelvű hagyományokkal

A történelmi Magyarország összeomlása után alakult meg a Budai Aurora Kör nevű baráti, irodalmi társaság Budán, a Városmajor utcában. A társaság nevében is jelezni kívánta, hogy egy új korszak kezdetén a Kisfaludy Károlyféle Aurora Kör szellemiségében, a legjobb magyar hagyományok ápolásában, életrekeltésében új hajnal felkeltésén munkálkodik – reménykedik. Neves tagjai között találjuk *Angyal* Dávid történészt, *Beöthy* Zsolt irodalomtörténészt, *Berzeviczy* Albertet az MTA-, és a Kisfaludy Társaság elnökét, *Márai* Sándor írót, *Papp* Viktor zenekritikust, *Telcs* Ede szobrászművészt és még sok más elismert, művelt, többségében konzervatív szellemiségű, de nézeteikben a legjobb szabadelvű hagyományokat követő, a polgárság humanista életideálját megtestesítő tagot. A résztvevők, akiket egyébként semmiféle szabályzat nem kötött, hetente gyűltek össze baráti találkozóra. Itt született meg például a Tisza-kultusz eszméje, az alsósztregovai Madách-síremlék felállításának gondolata. A társaság „házigazdája", vezetője – nagyapám – *Horánszky* Lajos (1871–1944) író, történész, publicista

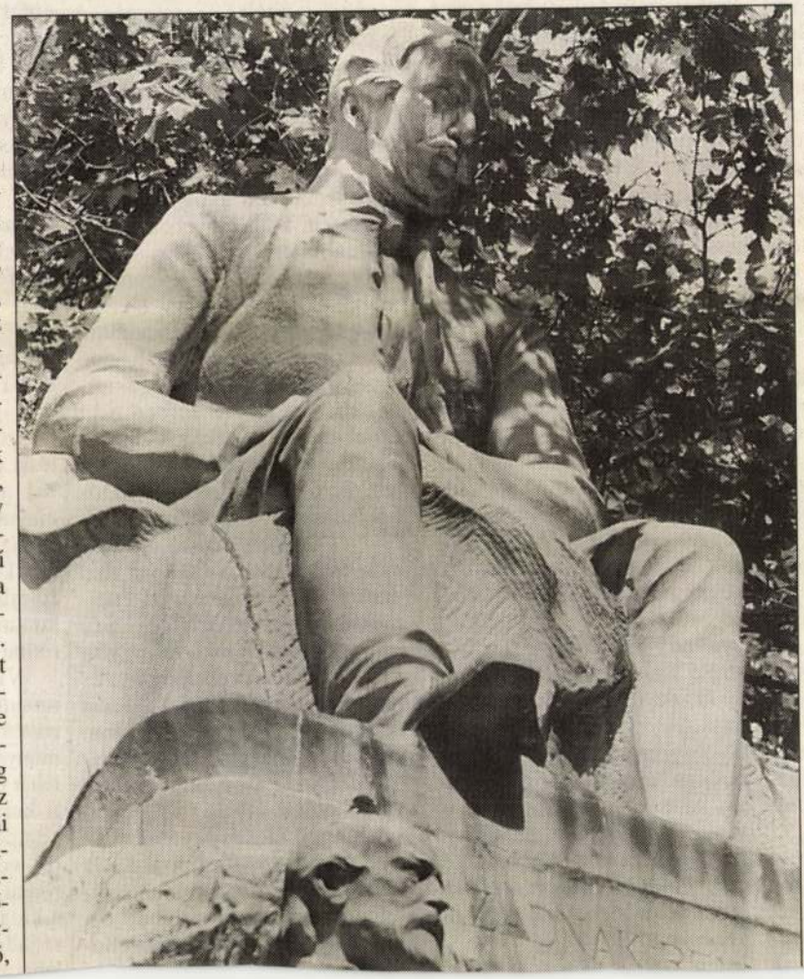

Külföldről írt leveleiben jó megfigyelőképességéről, széles látóköréről, társadalmi érzékenységéről, magyarságáról és önálló gondolkodásáról ad tanúbizonyságot. Padovában rengeteg a magyar diák. Az utczán folyton magyar szót hallani. Azt hiszem, a numerus clausust is drágán fizetjük, mert sok pénz fűtve: „

mából a hajón utazók kis csoportjára figyelt fel, akik a Vörösmarty-szobron vitáztak. Egy nagy hangú úr élénken vitatta a szobor tulajdonságait. Telcs közbeszólt – bár a vitázókat nem ismerte –, hogy biz' az rossz szobor. A csalhatatlan műbíráló élesen szembefordult vele, megkérdezvén őt, vajon annyira ért-e a szobrászathoz, hogy ilyen vakmerő ítéletet mond, és emlegette a magyar tulajdonságot, hogy mindent leszólunk, ami hazai. A hangnem, ahogy rendreutasították, felpaprikázta és a nagy hangú úrnak odaszólt „hogyne merném ezt a szobrot bírsziálni, amikor én készítettem". A történethez hozzátartozik a további családi feljegyzések szerint, hogy Telcs a Vörösmarty-szobor fejét Barabás Miklós ismert akvarelljéről mintázta, de a fej elkészítése után Kallós Ede megváltoztatta az alakok méreteit. Telcs egy napon bemegy a műterembe és rémülten látja, hogy jól sikerült portréjából egy vízfejű ember lett. Keserűen nekilátott az átdolgozásnak, de mint mondta, többé nem sikerült elfogadható fejet formálnia. Élete végéig elégedetlen volt ezzel a művével.

lakásába, a mi nagy költséggel járó és fáradságos munka volt…

A csillag hordására kötelezve vagyok továbbra is. De van az iratban egy pont, a melynek értelmét csak ma, a reggeli lapok tartalmából értettem meg, t. i. Nevezettre és családjára nem vonatkoznak a zsidók mozgási korlátozására vonatkozó intézkedések. Tehát járhatok az engedélyezett időn kívül is. Ez értékes könnyebbítés."

Ez az utolsó Horánszky Lajoshoz intézett levele – Márai szavaival a közbenjáró literary gentlemannek –, aki néhány hónap múlva (decemberben) a harcok áldozata lett. Telcs néhány évvel élte túl őt. Ötven éve, 1948. július 18-án hosszú betegeskedés után halt meg.

Telcs Ede kapcsolata Horánszky Lajossal, az Aurora társaságával bepillantást enged a kiváló művész pályájába. Magyarságáról, eszmei tisztaságáról művei adnak hiteles képet. Gondoljunk itt akár az Erzsébet királyné vagy a Tisza István szoborpályázatra beküldött pályamunkáira, a koronázási ajándékon lévő angyalalakokra, Szent László alakjára a millenniumi emlékművön, a Vörösmarty-szoborra, Alpár Ignác szobrára a Városligetben, számos gyönyörű, a kor jeles személyiségeiről készült klasszikus ihletettségű plakettjére, síremlékére, és sajnos sok elpusztult al-

Péntek Géza festő

A gyógyító és a gyógyított

Jung Lélekgyógyászata – Rembrandttal

Az *Európa Kiadó* Mérleg sorozatának új, karcsú kötetén *Rembrandt* Emmausi vacsora című festményének beszédes részletét látjuk. A gyógyító, a Krisztus-alak súlyos, egy tömbből faragott sziluett; egy kicsit hátradől, s önnön fényességét a vele szemben ülő halandóra vetíti. Az embert világítja meg, a rémült, tanácstalan embert, akinek mozdulatában egyszerre van jelen a bizalmatlan elzárkózás és a gyermeki várakozás. A nagy Minta. Sugallat és meghallgatás. Jung lélekgyógyászata, a gyógyító és gyógyító viszonya ezen a szellemi páros kapcsolaton alapszik. Az orvos átveszi a szolgálatot a páciens előtt üresként tátongó vagy fantomokkal benépesített térben. Feladata majdnem isteni: felismerni az általánost a teremtett lényben, s mégis egyes-egyedüli individualitásként tekinteni rá. Nem erőszakot alkalmazni, de nem is áldozatául esni a zavart személy vigasztalan szuggesztiójának. Jung végtelen alázata az, ami megrendít. A beismerés, hogy maga a gyógyító is szüntelen ítélet alatt áll, az ő személyisége is bevonódik a gyógyítás keserves folyamatába – s az a tudat, hogy néha a beteg intelligenciája, kedélyvilága, annak horizontja és mélysége az övét talán meg is haladja. Jung nem akarja mindenáron kipusztítani a neurotikus jegyeket in-

tegsége olykor valami átlag feletti többletet is jelenthet, aminek az érvényesítésére nincs meg a pillanatnyi lehetőség. A lélek nem azonosítható az agygyal, a hormonokkal, épp ezért a gyógyító az értelem-feletti szférához is bátran nyúlhat, dolgozhat az álommal, s nem tagadhatja a vallás nagy pszichoterápiai jelentőségét. Persze csak ott, ahol élnek még az emberben a mitikus maradványok, s nem úgy, hogy mohamedánt akar átnevelni saját keresztény világnézetére – vagy éppen fordítva. „Minden betegség tisztítótűz" – Paracelsussal vallja. A lelki krízis nem oldódhat fel politikai célban – a mellékest nem szabad fődologgá emelni. A kereszténység sem államhívő – ha igazán kereszténység –, hanem Isten országában hisz. A cél: a Selbst, legbensőbb mélymagunk fényre hozása, az Én kibontása a szerepekből, ami nem magányra ítél, hanem éppen az emberi összetartozás tudatosságát hozza. Freud és Adler, mindketten a neurózist is, az embert is az „árnyékból", vagyis morális alacsonyabbrendűségéből magyarázzák. Jung a még fejletlen „magasabb embert" keresi a fájdalmas tünetek között.

Bodrog Miklós, aki lelkész és pszichológus egy személyben – a Jung gondolataihoz csatolt tanulmányát, élvezetes „esszéfuttatását" szerényen utószónak

hit álarcában rejtezhet olykor egy-egy agresszív követelménnyé emelt tévedés, rögeszme. Terjed és terjeszt a hitbéli „szigorisszimusz", aki modern Prokrusztész-ágyat kínál a megpihenni vágyó, zaklatott embernek: sémára kalapált egyformaságot, amelynek érdekében kész irgalmatlanul megnyirbálni vagy kinyújtóztatni az eredeti személyiséget. A farizeus „kegyetlen kegyessége" sem menedék. Az „erénykór" is veszélyes, a végletességbe űző túlzás, mintha csak tűzhalál és fagyhalál között lehetne választani! A „glóriaaspiránsok", a képmutatók és becsvágyók, a kényszeresek, akik megdicsőítik saját kínjaikat, akik maguk zárják életbörtönbe magukat, az önsorsrontók, mind-mind neurotikusok – s éppen belőlük lesz gyakran „térítő", a bacilusgazdákból orvos! A depresszív ember, óriásira növelt bűntudattal, aki már-már kéjeleg a boldogtalanságban, „depresszívós", „lelkiismertgyulladásban" szenved; a hiszteroid típus, a Szent György önjelölt, aki folyton a sárkányt kutatja, s egy másik ál-Szent Györgyben törvényszerűen rá is bukkan, a nárcisztikus-skizoid, aki képtelen a szeretetre, de sóvárogja a szeretetet.... mind-mind más és más megközelítést igényelnek, s a „szorongáskeltő igehirdetés" lelki alaphelyzetüket csak tovább rontja. Nem véletlen, hogy a menekülő kereső

a tilalomfa, gyanús, ahol száműzik a derűt. Baj, ha a moccanatlanul változatlanban akar a hit embere lecövekelni, katasztrófa, ha a szorongás körforgalma kiszorítja a hiteles szeretetet – a legfőbb gyógyerőt. Csökött butaság a jézuskrisztusi igevalóság és a pszichoterápia éles szembeállítása: „Válassz, Krisztus vagy pszichoterápia?!" – holott az igaz segítség a krisztusi elem felhasználása a gyógymódban. Egészség, a hit jegyében. Megelőzés, hiterőkkel. Nem sápadt földszökevénynek kell lennünk, mondja Bodrog Miklós, élvezetes, a teológiában oly ritka üdítő, humorral átszőtt nyelvén, hanem a nagy összefüggések őrzőinek. A helyesen megélt hitben nem eshet egymás torkának hit és élet, anyag és szellem, test és lélek, ég és föld. Bodrog Miklós rokonszenve – Jung mellett – *Frankl* logoterápiájáé, amely nem csak vájkál a múltban, hanem a jövő számára teszi értelmessé a jelen szükségszerű szenvedéseit. Frankl-val együtt vallja: „életünk céladomány, és nem magántulajdon... Soha nem azon fordul meg a dolog, amit mi várhatunk még az élettől, hanem... azon, amit az Élet vár el tőlünk..."

Jung Lélekgyógyászata – Bodrog Miklós fordításában és továbbgondolásában – megszívlelendő és észben tartandó olvasmány teológusnak, pszicho-

Amerikaiak, németek és magyarok Babarcon

Római villa a faluhatárban

Amerikai, német és magyar régészhallgatók Babarc község határában közösen tártak fel egy római kori villát. Ha a múlt heti Baranya megyei régészeti bejelentés tudományos értékeitől eltekintenénk, önmagában az is érdekes lenne. Hogy kerülnek tengerentúli egyetemisták Babarc határába? – kérdeztük a tíz éve megkezdett régészeti kutatás magyar vezetőjét, *Visy* Zsoltot, a Janus Pannonius Tudományegyetem ókortörténeti és régészeti tanszékének vezetőjét, akit a közelmúltban az új kultusztárca helyettes államtitkárának kértek fel. A professzor szervezte meg a nemzetközi régész csapatot: az Egyesült Államokból Thomas S. *Burns* professzor (atlantai Emory Egyetem), Németországból Helmut *Bender* professzor (Passau Egyetem) vett részt a feltárásban, akik a jelentős anyagi támogatás mellett magukkal hozták tanítványaikat is. Az amerikai régészhallgatóknak különösen nagy élmény, ha „élesben" áshatnak, hiszen saját kontinensükön nem tárhatnak fel római kori épületeket.

Visy Zsolt lapunknak elmondta, olyan római villát kerestek, amely elsősorban tudományos szempontból érdekes – tehát etnikai és gazdaságtörténeti kutatásokra alkalmas – nem „csupán" látványos. Másik feltétel volt, hogy lehetőleg késő római kori épület legyen, hiszen a kutatók a kontinuitás kérdését szándékoztak kutatni. Tucatnyi lehetséges lelőhely után bukkan-

1939-ben temetőt tárt fel a környéken, ahonnan V. századi érmek is előkerültek. A szabad, beépítetlen terület ideális környezet volt a régészeknek. A terepbejárással és gondos feltérképezéssel kezdődött kutatás speciális módszerekkel folytatódott. Légi fotókat készítettek és talajellenállást mérő geofizikai műszerrel az ásatás megkezdése előtt már nagy vonalakban megállapították, hogy milyen épületet rejt a föld. A babarci ásatáson alkalmazták először azt a német műszert, amelyet a bajor műemlékvédelmi hivatal fejlesztett ki Helmut Becker révén, aki személyesen végezte el a méréseket. A mágneses térerőmérő a humuszban jelen lévő mágnesezhető vasoxidok segítségével mutatja ki az emberi élet nyomait. A röntgenképszerű eredmény alapján pontos képet kaptak az épület körvonalairól. A foszfátvizsgálatok az istállók helyét mutatták meg. A műszeres mérések természetesen nem helyettesítik az ásatást, de óriási segítséget adnak a kutatóknak.

Az 1996-ban megkezdett ásatások 1998-ban egy a padlófűtéssel ellátott villa egy részét tárták fel. A tulajdonos római polgár volt és mezőgazdálkodással foglalkozott. Erre utalnak a mintegy négyszáz méter széles és hatszáz méter hosszú kerítéssel ellátott telken lévő gazdasági épületek maradványai is. Közel húsz pénzérmére bukkantak, de találtak aranyo-

Pénzes Géza építész,

PÉNZES Géza

Tisztelt Szerkesztőség!

Hibás névsor

A Magyarország történelmi kronológiája III. és IV. kötetének kétharmada olyan, napjainkba torkolló évtizedek eseményszövevényein segít eligazodni, amelyeknek át- és túlélői az adatokat személyes emlékeik elemeivel tudják ütköztetni. A kronológiában tallózgatva saját emlékeit visszapergető olvasó nagyon is igazat kell adjon azoknak a bírálóknak, akik a memoárirodalom és enciklopédikus kiadványok gondosabb lektori előkészítését egyaránt hiányolják. „Új csemege jut a hibás adatokat, névírásokat kereső kritikusoknak" — írja Rottler Ferenc a Népszabadság március 3-i számában megjelent könyvismertetésében, s szükségesnek tartja, hogy „a következő kiadásokban már a javított adatok vagy legalább egy hibajegyzék-melléklet jelenjék meg." Akadhatnak azonban névelírások, amelyeknek kiigazítását nem tolhatjuk ki a bizonytalan jövőbe (ugyan mikor kerül sor újabb kiadásra?); kiigazításuk sürgős, s nem hibás adatokon csemegézés, hanem kötelesség. Kötelesség azokkal szemben, akik „tévesen kerültek be a történelembe". Szemet bántó (és indulatot borzoló) névelírás található a IV. kötetben, a névmutatóban: *Fekete Pénzes Gábor*. A névhez kapcsolódó eseményleírásában ugyanez olvasható: 1944. november 9-én megalakul a Magyar Nemzeti Felkelés Felszabadító Bizottsága, Bajcsy-Zsilinszky Endre elnökletével. A bizottság egyik tagja: *Fekete Pénzes Gábor*, a Szovjetunió Barátainak Magyarországi Egyesülete képviselője. Nos, ilyen nevű személy nem létezett. A SZUBME-nak nevezett ellenállási csoportosulás főtitkára *Pénzes Géza építészmérnök* volt, aki *dr. Fekete* fedőnéven tagja lett a Felszabadítási Bizottságnak. (V. ö. Bollobás Béla: A 233-as zárka c. cikkét a Magyar Nemzet 1982. jan. 6-i számában.) De hogy került be a kronológia-kiadványba ez a költött-torzított név? A fejezet szerzőjének, *Vida* Istvánnak 1976-ban megjelent, *A Független Kisgazdapárt politikája 1944—1947.* című munkájából, melynek 30. oldalán szerepel a Felszabadítási Bizottság tagjainak névsora. Ugyanez a téves név olvasható, sőt, még két bizottsági tag neve szenved egy-egy betű elírást. Forrásként a szerző *Pintér* István 1970-ben megjelent munkáját, *A Magyar Front és az ellenállás* című kötetet jelöli meg. Itt azonban a névsor hibátlan! A kronológia tehát örökölte a fejezet szerzője 1976-ban megjelent munkájának egyik — meglehetősen goromba — névelírását. (A két másik név jelentéktelenebb hibáját a szerző javította.)

Úgy látszik, Pénzes Gézát halálán túl is kísérik a félreértések, amelyekből életében is alaposan kijutott neki. Ki volt ez az ember, akinek nemcsak hogy életrajzát nem dolgozta fel senki, de még neve is elferdítve „került bele a történelembe"? Építészmérnök volt, 1931-ben a Szovjetunióba távozott, ott műszaki főiskolai tanárként működött, 1937-ben Spanyolországban találjuk a köztársasági hadseregben. Hazatérése után antifasiszta cikkéért szabadságvesztésre ítélték. *1944 tavaszán az ugyancsak a Szovjetunióból hazatért vegyészmérnökkel, Fisch Emillel együtt A Szovjetunió Barátainak Magyarországi Egyesülete néven igyekezett szervezetet létrehozni*, néhány régi munkásmozgalmi személy — Hirossik János, Somogyi Miklós, Szilágyi J. Jenő — bevonásával. Értelmiségi és fontosabb gazdasági pozícióban levő polgári elemek csatlakoztak ehhez a laza, a konspiráció szabályait sokszor figyelmen kívül hagyó csoportosuláshoz, akik a háború egyre nyilvánvalóbb *következményeitől* megrettenve, a Magyarországon korábban közvetlenül nem érzékelt náci terrortól megborzadva, fokozódó érdeklődéssel fordultak a Szovjetunió és a kommunisták felé, de a mély illegalitásban működő párthoz nem találtak kapcsolatot. A SZUBME 1944 augusztusában szövetségre lépett a Szilágyi Sándor író, a Közművelődési Tanács elnöke köré tömörült „SZIDOR"-csoporttal, majd szeptembertől a Magyar Hazafiak Szabadság Szövetségével. Október elején ifj. Bethlen István keresztül kapcsolatot létesített a fegyverszüneti előkészületekbe beavatott Lázár Károly altábornaggyal, a testőrség parancsnokával.

A „kiugrás" kudarca után a csoportosulás Pénzes Gézán keresztül kereste — és találta meg — a kapcsolatot Bajcsy-Zsilinszky Endréhez. A tornyosodó események a kapcsolatszerzés gyorsítására és kiterjesztésére késztették a szervezkedőket. Ennek következménye egyik oldalról, hogy számos kiváló értelmiségi vált a csoportosulás tagjává: például *Ács* Tivadar író, a magyar emigráció történetének szaktudósa, *Bay* Zoltán, a Műszaki Egyetem atomfizika professzora (jelenleg fizikus az USA-ban), dr. *Bollobás* Béla, akkor orvos százados, jelenleg az orvostudományok kandidátusa, *Erdődy* Elek újságíró, *Erdődy* János író, *Faust* Imre könyvkiadó, dr. *Scholtz* Gusztáv orvos alezredes, 1946-ban *Merényi* Gusztáv néven orvos vezérőrnagy; másik oldalról viszont az, hogy kettős, sőt hármas játékot űző provokátorok férkőztek be a mozgalomba, s ez a Bajcsy-Zsilinszky Endre elnöksége alatt tömörült szervezetek-csoportosulások szétzúzásához vezetett. Így nem kerülhetett sor arra a november 23-ra tervezett útra sem, amelyre *Szent-Györgyi* Albert Nobeldíjas tudós, Radványi Imre őrnagy és Pénzes Géza vállalkoztak: Malinovszkij marsallhoz kellett volna eljuttatniuk Bajcsy-Zsilinszky Endre levelét. A katonai vezetők nagy részének november 22-i letartóztatása után Pénzes Gézának sikerült elrejtőznie. Feleségét és Fisch Emilt elfogták, ez utóbbit kivégezték. A szétzilált, megtizedelt csoportosulás tagjai közt eluralkodott a bizalmatlanság (szétvert szervezkedések örök sorsa!). A gyanakvás Pénzes Gézát sem kímélte. A felszabadulás után egy időre internálták. Saját szűkebb csoportja is kizárta soraiból. Később tisztázta ugyan szerepét, de a várt-remélt elismerés elmaradt. Írásaiban, cikkeiben igyekezett bizonyítani, hogy a SZUBME több volt, mint jövőjüket biztosítani igyekvő polgári elemek kávéházi találkozgatása, titokban nem maradt jelszavakra kinyíló ajtajú lakásokban összeverődő gittegylet. Mindent elkövetett, hogy a SZUBME-nak (és saját személyének) utólag erkölcsi elégtételt szerezzen. Nem sok sikerrel. Visszatért eredeti hivatásához. 1973. április 23-án bekövetkezett haláláig építészmérnökként dolgozott a budai Vár újjáépítésén. *(A legkevesebb, amit megérdemel, hogy nevét helyesen őrizzük meg az utókornak.)*

Macskássy Pál
Budapest

SPORT

Kulcsár Győző elégedett

Az olasz vívók titka

Ifjúsági vívó-világbajnokság a Budapest Sportcsarnokban: jólöltözött, finom mozgású urak a pástok melletti mély fotelekben, színházi előadásokat idéző csendes feszültség a nézőtéren s a versenyzők között. Francia vezényszavak, elegáns meghajlások.

A páston kezdődik a verseny: az előbb még visszafogott, puha léptű urakból és hölgyekből szenvedélyes hangok törnek ki. Minden második tusnál gyilkos tekintetek szegeződnek a bírákra s végül, mind a négy versenynapon, az olasz tábor — nekik különösen jól álló — önfeledt ünneplésben tör ki, győztest köszöntve. A magyaroknak két bronzérem jut. Nem mintha savanyú volna a szőlő, de *Kulcsár* Győzőt, a magyar vívóválogatott szövetségi kapitányát *az olasz sikereket* hozó ifjúsági VB *sportértékéről* kérdeztük először.

— Fontosak ezek a versenyek és végül is világbajnoki aranyérmeket osztanak. A vívók technikai felkészültsége ebben a korban többnyire közepes, versenyzői egyéniségük kiforratlan. Az ifi VB-n elért siker ezért nem garancia semmire, de azért egy-egy hosszabb időszakot véve alapul kiderül, hogy akik a fiatalok között jól szerepelnek, *felnőttkorban is eljutnak a nemzetközi élmezőnyig.* De nem is ez a legfontosabb, hanem az, hogy manapság, amikor — legalábbis nálunk mindenképpen — egyre kevesebb gyerek

— Azt hiszem, jó hangulatú és példásan rendezett. Ami vívóversenyen ritkaság: egyetlen technikai hiba, még kevésbé kínos veszekedés, sem fordult elő. Tehát a zsűrik is jól működtek, minden rendben volt. Talán ezért is gondolják úgy a nemzetközi szövetség vezetői, hogy a Budapest Sportcsarnok megfelelő házigazdája lehetne az 1985. évi felnőtt világbajnokságnak is. Ez a javaslat még csak nem hivatalos formában létezik, s én is csak magánemberként mondhatom el a véleményemet: *nem tartanám szerencsésnek, ha az olimpia utáni évben rendeznénk a VB-t,* ugyanis ez az a világbajnokság, amelyiknek a *legkisebb a sportértéke.* A most keltett kedvező benyomásokat talán célszerűbb volna egy kedvezőbb időszakban tartandó VB rendezési jogának megszerzésére használni.

n. n. p.

Röplabdavereség az amerikaiaktól

Szombathelyen, a Savaria Kupa nemzetközi női röplabdatornán a magyar csapat már három mérkőzést vívott. A Koreai NDK válogatottjától vasárnap 3:1 (7, 9, —10, 4)-re kikapott, az NSZK együttesét hétfőn 3:1 (6, —11, 11, 9)-re legyőzte, kedden pedig az Egyesült Államok csapatával szemben 3:1 (—15, 7, 7, 3) arányban alulmaradt. Ezen a mecsesen játszottak a legjobban a magyarok, de a világbajnoki bronzérmes amerikaiak ellen ez a teljesítmény csupán egy játszmára volt elegendő. Az Egyesült Államok csapata az olimpiai bajnok Szovjetuniót 3:0-ra a volt

Ma Honvéd—F

Labdarúgásban: NB I, NB UEFA Kup

Húsvétkor — vasárnap — két NB I-es labdarúgó-mérkőzést játszottak. Az Üllői úton, 25 000 néző előtt az *FTC 2—1 (0—0)-ra győzött az MTK—VM ellen. Takács, Szabadi* illetve 2—0 után *Boda* szerzett gólt. *Csepelen* 7000 néző előtt a *Vasas* parádés játékkal 5—2 (3—1)-re nyert. *Kiss* László, akárcsak a múltheti rangadón, ismét remekelt. Rúgott három gólt. Mellette *Váradi* és *Izsó* volt eredményes a Vasasból, a csepeliek közül pedig *Kelemen* és *Dékány.* Az eggyel kevesebb mérkőzést vívott *Rába ETO* 30 ponttal az első, a második helyre a *Honvéd* került 29 ponttal, a *Csepel* 28 ponttal harmadik, az *FTC* 27 ponttal negyedik.

Az NB II. eredményei: Volán—Hódmezővásárhely 0—1, SZEOL AK—Kecskemét 0—1, Siófok—Sopron 2—0, Ózd—Salgótarján 2—0, Nagybátony—Kazincbarcika 1—3, Baja—22. sz. Volán 2—0, Ganz-MÁVAG—Olajbányász 4—2, Keszthely—Szekszárd 3—0, Dorog—Tapolca 1—1, Debreceni Kinizsi—Eger 1—0. A *Volánnak* 33, *Siófoknak* 30, a *SZEOL AK*-nak 29, *Kecskemétnek* 28 pontja van.

Ma újabb *bajnoki* mérkőzésre kerül sor. *Szombathelyen a Rába ETO* játssza le a Haladás ellen elmaradt meccsét. Három MNK-találkozó is szerepel a mai műsorban: a *Honvéd* a *Ferencvárost*, az *Ü. Dózsa a Tatabányát*, a *Csepel* a *PMSC*-t fogadja 16 órakor. A *Békéscsaba—Vasas* mérkőzést elhalasztották, mert a Vasas Veronában vendégszerepel. A magyar együttesnek még van halvány reménye a KK-csoportelsőség megszerzésére. Ehhez győznie kellene ma Veronában, s a zsolnaiaknak ki kel-

Míg a tervből us

Nemcsak praktikus, hanem szemnek is igazán szép a Bp. Spartacus új uszodája. Pénteken avatták, adtunk is róla hírt szombati számunkban. De arról nem szóltunk, mi minden történt addig, amíg az elképzelésekből valóság lett. *Kováts* János, az OKISZ sportosztályának vezetője — aki éveken át valósággal együtt élt az építkezéssel — lebbentette el a fátylat néhány kulisszatitokról.

Az OTSH és az OKISZ 1975-ben megállapodást kötött egy Spartacus-uszoda és egy futópálya létesítésére. A Sporthivatal azért támogatta a kezdeményezést, mert a klub vízi felette tisztes eredményeket értek el és továbbfejlődésüket gátolta az uszodahiány. A sportegyesületek közül elsőként a Spartacus kapta meg a lehetőséget egy sátor fedett uszoda építésére.

Elkészültek a tervek. Egymásután *tizenöt* (!) vállalatot értek fel kivitelezésre, de mindegyik kitért a feladat elől. Volt, amelyiknek az illetékese nyíltan megmondta: *nem kíván szerepelni a sajtóban, ha majd szökik a víz a medencéből...* A Kőér utca környékén kétségkívül olyanok a földtani viszonyok, hogy különlegesen nagy gyakorlat nélkül merészség lett volna belevágni egy betonuszoda építésébe.

Ennyi történt tehát 1975-ben és 1976-ban. Az OKISZ és a Spartacus kezdett mindent elölről. Egy osztrák kiállításon találkoztak a szakembereik a *Berndorf AG* fémmedencéjének fényképével. Megindultak a tárgyalások, sikerült áthidalni a devizális nehézségeket, készülhettek az újabb tervek. Az Iparterv két fiatal mérnöke, *Sylvester* Ádám és *Steinhausz* Tibor fából dolgozott ki újszerű tetőszerkezeti megoldást. A tervezők azért választották a fát, mert az uszoda párás levegőjében ez a legideálisabb anyag, nem korrodál. Az acélnak a kidolgozása okozott volna gondot, a vasbetonnak pedig a súlya:

PÉNZES Géza

- interjú M Német 1991. június 12

Felülvizsgálat vagy megvon

A „háromezres" csa

Nem sokkal azután, hogy a Magyar Közlönyben is megjelent és ezáltal hatályba lépett az 1991. évi XII. törvény, *„egyes nyugdíjak felülvizsgálatáról, illetőleg egyes nyugdíjkiegészítések megszüntetéséről"*, megkereste szerkesztőségünket egy budapesti asszony, és elpanaszolta; félő, *néhány hónapig nyugdíj nélkül marad.*

– 1980-ban mentem el korkedvezménnyel nyugdíjba, másfél évvel azelőtt, hogy elértem volna a korhatárt. Higgye el, igazán komoly egészségügyi okaim voltak erre a lépésre. Képzelje el, mit éreztem, amikor a tévé előtt ülve, a parlamenti közvetítésből tudtam meg, hogy az én nyugdíjamat is felülvizsgálják. Mi, MSZMP-alkalmazottak csak azt tudtuk, hogy a budapesti pártbizottságon, mint bármely más munkahelyen, elkészítették a szükséges kimutatásokat, arról fogalmunk sem volt, hogy a papírok innen a KB-hoz kerültek, és nem a társadalombiztosításhoz. Ott semmi nyoma sincs a rábbi politikai kiváltságok, Hozzá kell tennem, hogy ez a kérdés csak töredékében érint minket. A „háromezres", nem publikált jogszabályok, melyek alapján a kivételes nyugdíjakat megállapították, *más szervekre is vonatkoztak.* Ennek értelmében olyan személyek, akik például a párt alkalmazásában álltak, öt évvel a korhatár elérése előtt nyugdíjba mehettek, és a nyugdíjukat úgy állapították meg, mintha a fennmaradó időt is leszolgálták volna. Ez – a hiedelemmel ellentétben – nemcsak vezetőkre vonatkozott, hanem az apparátus minden tagjára. A kérdés másik része az ügykezelési gond, ugyanis minden pártalkalmazott nyugdíját, legyen az gépkocsivezető vagy párttitkár, *a KB állapította meg, és a papírjaik nem kerültek el a társadalombiztosításhoz.* Nagy kérdés, hogy ezeknek az embereknek a nyugdíjára miért vonatkoztak a „háromezres" jogszabályok. Úgy vélem, hogy ez az akkori szisztéma terméke volt, ezeket a jogszabályokat *nyugodtan*

Pénzes Géza rajza

N

ar Nemzet

őt magát nézzük..."

ét kudarc

árnap *nem járultak kellő számban* a sza-
sz továbbra is a főváros második kerüle-
lók döntöttek tehát egy fontos helyi kér-
kséges *ötven* százalék, s hiába szavazott
ek túlnyomó többsége, a társadalom kö-
zásnak.

országos politikai kérdésekről kellett ál-
k. A tét a *helyi viszonyok* átrendezése,
zgástér kivívása volt. A végeredmény
gy az elszakadás kezdeményezőinek,
rmányzatnak volt-e igaza. A lényeg: e-
lenni, mozgósítani valami *mellett*, vagy

os választások sora, az emberek ezúttal
ínítottak véleményt: elegük van a politi-
ivát szféra, s kiérezhető a *„hagyjanak*
zófiává emelkedő attitüdje.
lemény ez egy fejlődő demokrácia szá-
djuk, hogy *Nyugat-Európában is éppen*
özönnyel. Csakhogy ott a társadalom –
tív. Gondoljunk csak a bécsi polgárok
llítás ügyében...
élet elmúlt évi alakulása – bár a külön-
n nyilatkoznak erről – mintegy *gerjesz-*
ódásnak, a politizálás némi kitérő után,
szik sokak szemében. Az emberek tö-
k abbéli bizodalmukat, hogy a dolgok
szeretnék.
ra megerősíttetett, a politikai elemzők
agnózisukra odafigyel-e majd valaki? S
k majd a *terápiához* is?

(dénes)

ínvélemény

d a bank

i- megmondja, honnan érkezett pénz a
n- betétszámlámra. Egy szabad ország-
o- ban – gondolom én – igyekeznének
t- a kedvembe járni, és talán postán ér-
P- tesítenének erről.
n- Ott nem fordulna elő, hogy tévedés-
n- ből levonnak valamit a számlámról,
n vagy ha mégis, akkor méltatlankodó
l- levelemre sűrű bocsánatkérések köze-
- pette felelnék: a kamatokkal együtt
t már vissza is küldték az összeget.
p Ám nekem itt – mert másik bank-
n hoz nem fordulhatok – el kell tűr-
- nöm, hogy három hónap alatt még
- nem fizették vissza azt, amit téve-
l- désből levontak. A bocsánatkérő le-
y vél nem is hiányzik annyira.
n

(dési)

Fo

Az átmenet fogalmát szűkeb
és tágabban is értelmezhetjük.
értelemben az átmenet nem n
mint intervallum két különböző
litikai rendszer között. Ebbe eg
ránt beletartozik a régi diktatóri
rendszer felbomlása és az új re
szer intézményes megalapozása
definíció pusztán a rendszerek
zötti változás tényére összpont
tekintet nélkül arra, hogy ez a vá
zás miként megy végbe. Ebben
értelemben az átmenet gyűjtőfo
ma a rendszerváltozás folyam
nak, amelybe éppúgy beletarto
a forradalom vagy a puccs, mi
lassú evolúció. E megközelítés
nye, hogy ezáltal történetileg ru
masabban tudja értelmezni e vá
zási formák sokszor kibogozhata
egybefonódásait, s nincs szüks
arra, hogy szigorúan különbséget
gyen e formák között aszerint, h
a változás alulról vagy felülről
dult-e el, erőszakos volt-e vagy
kés, tömeges mobilizációjával já
vagy sem. Hátránya viszont, h
az átmenet fogalma így relati vi
lódhat, túlságosan szélesen é
mezhetővé válhat, azaz némiké p
kutató önkényes döntésére van
va, hogy a sok összetevőjű társa
mi folyamatokból melyik inte
mot tekinti átmenetnek, mikor te
ti az átmenetet befejezettnek, s
teret adhat túlságosan norma
szempontú értelmezéseknek is.

Az átmenet szűkebb felfogásb
lényegében nem más, mint a forr
dalom alternatívája. Ebben a megk
zelítésben olyan rendszerváltásró
van szó, amelynek alapjellemzője
forradalmi átalakulással járó áldoza
tok elkerülésével valósítani meg
forradalom céljait. Az átmenet te
bizonyos fokig egyaránt magán v
li a reform és a forradalom jegy
mégis, mindkettőtől alapvetően
lönbözik. E felfogás szerint a
mokratikus átmenet lényege a k
rollált átalakulás. Ez történt Köz
Kelet-Európa országainak többsé
ben az elmúlt években. Ez a kont
nem azt jelenti, hogy mindvégi
korábbi vezetés tartja kézben a
lyamatokat – ha ez történt volna,
változás nem ment volna túl a r
form keretein. Ez a kontroll egyará
jelent kompromisszumkészséget é
önkorlátozást az átmenet valamenny
főszereplője részéről. Az átmene
akkor tekinthető sikeresnek, ha a ki
alakuló új intézményrendszerben a
emberek életesélyei perspektivikus
jobbá válnak, mint az előző ren
szerben voltak. Ebből a néző

PÉNZES Géza

M. Nemzet, 1991. szept. 10.

Pénzes Géza: Várakozó

PENTHER D.

Női arckép. Szinezett ceruzarajz.

Magyar Studió II.aukció 55.oldal

M.D.K.

Penther Dániel

"A bécsi Képzőművészeti Akadémia képtárőre meghalt 51 éves korában. Derék festő, kitünő müismerő, továbbá kiváló gyüjtő és kedves ember hunyt el benne. Régóta lakott Bécsben s festményei kelendőségnek örvendtek. A régi festmények tanulmányozásával...a régi olasz és spanyol iskolának elsőrangu ismerőjévé vált."-irja az "Irodalom és müvészet" c. rovat.

Szinház, Bp. 1887. febr. 14. I. évf. 27. sz. 3. lap

mdk

Penti Florián és Varga Gyula
idősebb fémműves cigányok

ismerték a rézöntés technikáját.
Penti Flori 1948 ban állítólag 4-5 drb. esengőt öntött.

Bakó Ferenc: A tiszaigari cigányok fémművessége

Néprajzi Muzeum Évkönyve, 1954, 241 l.

Pentsy Jenő

festőművész

Székesfehérvári képzőművészek kiállitása - Székesfehérvárott a vármegyeház disztermében - képével szerepel. /Humoros karcolatok/

Nemzeti Ujság 1931.IV.1.

Pentsy Jenő

festőművész

Székesfehérvárott lakó képzőművészek kiállitása - Székesfehérvárott a vármegyeház dísztermében - képével szerepel. /Humoros karcolatok/

Pesti Hirlap 1931.IV.1.

Pentsy Jenő

festőművész

Képzőművészeti kiállítás - Székesfehérvárott a vármegyeház disztermében - képével szerepel. Humoros karcolatok.

Magyarság 1931.IV.1.

Pentilla István

Ötvös és férmennes quadriannalé

Magyar Nemzet 1985. VII. 29.

Pentsy Jenő

1931. székesfeh. képzőm. kiáll.

Karácsonyi.

Székesfeh. Szemle

1931. 4. sz. 5. l.

Székesfeh. Napló

1931. márc. 31. vas. 1.

Fejér megyei Napló

1931. márc. 31.

33.

Pentsy Jenő

ezredes, festő

l.

Szabad Művészet

1948, 229. l.

alkodik s alakitása a vésésben rendkivüli
pedig klasszikus hagyományokra utal. Mes-
és kitünő vésőtechnika jellemzi a képet
ki megjegyzi, hogy a porta speciosa ~~z~~ kép-
olasz. A stilus eredet kérdésében Nem sokat ~~többet~~ segitenek ~~a porta~~
technikáju esztergomi töredékek.
örösmárvány timpanon, melyen a trónoló
ent János áll, a széleken pedig két hat-
alószinüleg a szent István protomartir
kevésbé diszes, de a porta speciosához
megemlékezik. Mathes is ide helyezi. A
mutatja be a "sculpture champlevée"
t csak a ruharészek maradtak meg, vagyis
függő részletek s igy stiláris összeve-
pont. Annyit meg lehet állapitani, hogy
ciosa mesteréhez, képszerkesztése, az e-
önösen Máriáé és szent Jánosé viszont határozot-

G. Pentz:

Krumbholz Keresz

Derékig, kissé jobbra fordulta

lonban van ábrázolva. Kezei

20 szövegével. Felirata a tal

kereten:

Der gefangene Knecht JES

Haupt-Pastor der Petr

cha in Hamburg. Am

bey Dresden gebohren, zu

Th. Baccal. Sonnab. Pred

zum Kiel. Doct. 1691. F

Dresden 1700. 26. Nov. Past

nach Trinit. Morgen, zu

a talapzaton a „Sieh theüre

GOEBELIS befejezésű szöveg

11683.

...tély:
...n s könyvtár előtt állva tojásdad medail-
...ben nyitott könyvet tart Jesaia 28.v.
...apzatra helyezett és szimerrel diszitett

...u CHRISTI, D. Christian Krumbholtz,
...o-Paulinischen Kirche und Scholar-
...Tage Martini Ao 1662 zu Neustadt
...u Leipzig Aud. 1685. Magister, folgends
...iger zu S. Nicol. zuletzt 1701. Lic. und
...rediger in Preßburg 1698 zu S. Soph. in
...tor in Hamburg, alda 1708. Montag
...rischen 2. u. 3. gefangen worden.
...JESUS Heerd" kerdetü s „JOANNES ANDREAS
...után balról: G. Pentz. sc. Amstel: C. P.

G. Pentz: 11683.

Krumbholz Keresztély:

Derékig, kissé jobbra fordultan s könyvtár előtt álva fojásdad medaillonban van ábrázolva. Kezében nyitott könyvet tart Jesaia 28.v. 20 szövegével. Felirata a talapzatra helyezett és chimorral díszített keretben:

Der gefangene Knecht JESU CHRISTI, D. Christian Krumbholtz, Haupt-Pastor der Petro-Paulinischen Kirche und Scholarcha in Hamburg. Am Tage Martini Ao 1662 zu Neustadt bey Dresden gebohren, zu Leipzig stud. 1685. Magister, folgends Th. Baccal. Sonnab. Prediger zu S. Nicol. zuletzt 1701 Lic. und zum Kiel. Doct. 1691. Prediger in Preßburg 1698 zu S. Soph. in Dresden 1700. 26. Nov. Pastor in Hamburg, alda 1708. Montag nach Trinit. morgen, zwischen 2. u. 3. gefangen worden.

a talapzaton a „Sich theure JESUS Heard" keretben s „JOANNES ANDREAS GOEBELIS fejfejérsn szöveg után balról: G. Pentz. sc. Amstel: C. P.

1

Rézmetszet, méretei 29·3 : 17·5 cm.

Ltn. 14167.

Lakbelt. 95-914.

570-914-35.

4 R.

Mdk.

Pentz Ferenc | Fővárosi Nyomda |

pályamunkája jutalmat nyert

a Magyar Grafika évkönyvének fedőlapjáról

ábra.

" " 1963. 1sz. 38. l

Pentz Mihály kőfaragó M.D.K.

A Ramasetter nobor kevitésének munkálatainál dolgozik. (Szimeg, 1908)

Éle Károly: Ramasetter Vince emlékezete
Szimeg 1908, 28

Penz Anna

Muhits Sándor tanítványa az Iparmüvészeti Iskolában.

Kosztümterv, repr.

MAGYAR IPARMÜVESZET

1934. 132. l.

XXXVI. ÉVFO
BUDAP

KIADÓTULAJDONOS AZ O. M.

Penz Anna

Kosztümtervező

rep.

Magyar Iparművészet

1934. 132. l.

Penz Anna Mária

keramikus

l.

4

MAGYAR IPARMUVESZET

1937. 21. l

Lőcse.

A középtérben balra van a
ágyúgolyó esik, az előtérben a
rak helyezvék el, a háttérben

Leuts

Rm., mér. a vk. 6 :7.

Pencz Anna

textil

1929

Éimisk 1930. 87. l.

MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉS MŰSZAKI HIVATALA

M.H.602/1948.sz.

Dr.Szentiványi Gyula urnak,
restaurátor,
a Műemlékek Országos Bizottsága főtitkára

Budapest,IX.
Hőgyes Endre-u.10.

Penz Anna

textil

1929-34.

Iparm.Isk.Évk.

1930-34. 46. l.

KATONA
PÁL
V. ÉVES
GRAFIKUS

NÁR: HARANGHY JENŐ

Penz Anna

textile

Iparm.Isk.Évk.
1930–34. 38.l

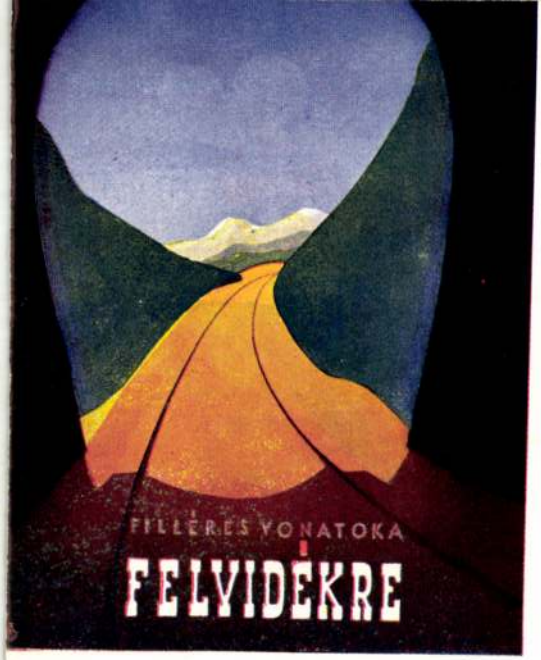

VÉSZETI ISKOLA 60 ÉVES FENNÁLLÁSÁNAK
TT KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Weinwurm Antal készítette.

Penz Anna

textiles

Iparm.Isk.Évk.

1930-34.37 d

Penz Anna

textiles

1934. vegbiz. jó

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 48. l.

Penz, Jos. de

1773.

L. Egregory 1929

41. l.

PENZELINI JÓZSEF festő, kapitány

Benkő József levelezése. Bp., 1988. 269.p.

273.p.

v Bratislave, doložený v rokoch 1702
ské práce a opravy na tzv. záhradnom
v Bratislave.

David Matyáš 1802/3

Demossi Pavel, maliar v Levoči
Bystrice („Paul Demossi, Mahler von Ne
1667, keď sa stal v Levoči mešťanom.

Desidor, František, maliar, 1743 dostal za bližšie neuvedené práce v chráme sv. Martina a v škole patriacej ku kostolu, ktorá bola na Dolnej Vydrici, podľa položky č. 57 26 zl. a 17 a pol grajciara (Kniha kostolných účtov dómu sv. Martina, 1743—1744, s. 40, sign. EC 39). — 1744 podľa položky č. 61 dostal za maliarske práce 1 zl. a 25 grajciarov (Kniha kostolných účtov dómu sv. Martina, 1743—1744, s. 96, sign. EC 39).

Dickhardt (Dikhardt, Tickhardt, Dickart), **Karol, kamenár (lapicida sodalis, lapicida), 27. júna 1775 sa uvádza s manželkou Klárou pri krste svojej dcéry Anny. Krstní rodičia: Matej Szendrei, panský sluha (famulus dominalis), s manželkou Annou Máriou. K. Dickhardt býval v tom čase na Špitálskej ulici — platea hospitali (MP fary sv. Martina). — 2. februára 1777 sa uvádza s manželkou Klárou pri krste svojho syna Jozefa. Krstní rodičia: Matej Szendrey, panský sluha, s manželkou Annou Máriou. K. Dickhardt býval v tom čase v meste (MP fary sv. Martina). — 14. februára 1778 sa uvádza s manželkou Klárou pri krste svojej dcéry Márie Anny. Krstní rodičia: Václav Ruzicska, kuchár, s manželkou Annou Máriou. K. Dickhardt býval vtedy mimo mesta — extra urbem (MP fary sv. Martina). — 24. augusta 1778 sa uvádza s manželkou Klárou ako kmotor Karola, syna tabačiara Jána Grünbauma**

Penza rajzoló.

Jelenet a győri csatából.
Nagyméretű Kőrajz.

Dr Szendre János gyűjteményében

égi nyomda Budapest

Mdk

Penzes fazekas család

volt a legnevezetesebb Berecken (Háromszék). Székely bokályok, tálak stb. készítői; világos alapon sötétbarna szinnel vízkazott, edények. 61. ábra

A Néprajzi Múzeum 1960 évi tárgygyűjtése

" " Évkönyve 1961 102. l

Pénzes

A Szolnoki művésztelep megalapításának engedélyezését 1899-ben tizenkét művész kérte. Köztük volt a művész is.

A közízlés alakítói.

1975. VII. 19. 16.17 Kossuth 111 - Vné.

N. Péterfy Éva művészettörténész.
Szabó Gyula nyírbátori emlékkiállítását rendezte.

Keletmagyarország, 1992. szept. 24.

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Pénzes István
1984 JUN 0 2
KISALFÖLD

1021

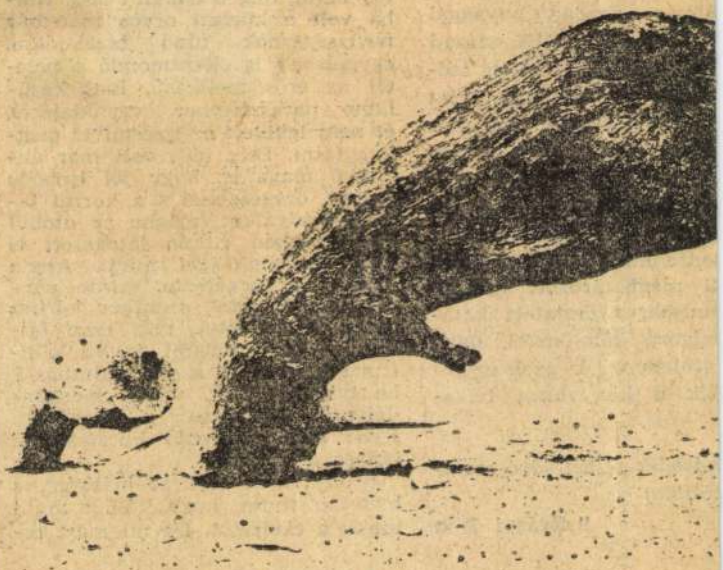

■ Pénzes István: NÉZŐPONT

a csepregi
rtanítók önk
tkezett. A k
s rendelkeze
tartott nyit
p korántsem
gazdag any
m. A XIX. s
ást, nevelést,
ágy elláttak,
vtárai. Önk
lami, egyes
tásból tart
felkutatott
tanúskodik,
rül a könyvtárat,
határozott nyitva-
nyomtatott kata-
kölcsönzési, nyit-
k, és azok az ol-
könyvtárat felke-

részét jövő szom-

Szilvágyi Irén

haza, elfoglaltságai miatt. Anyja halálát is megérezte, szinte napnyi pontossággal, s mikor kézhez kapta a táviratot, már nem fájdalmat, csak valami enyhe lelkiismeretfurdalást érzett, mintha ő, ha igazán akarta volna, megakadályozhatta volna a tragédiát. Ilyen szerencsétlenül búcsúzik az ember a szüleitől.

Ezúttal sem volt ez másként, s biztosan tudta, hogy küldik majd utána a táviratot. De mi mást te-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
M. Pénzes Éva
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP
1960 SZEP 16.

1021

Elszállították a szolnoki művésztelep kiállításának anyagát

Kedden és szerdán szállították el a kiállító képzőművészektől a Nemzeti Galériában október 1-én nyíló szolnoki kiállítás anyagát. M. Pénzes Éva a kiállítás rendezője válogatta össze a szállításra kerülő anyagot. A műtárgyakat teherautóval vitték föl Pestre és a szállítás mozzanatait a Budapest Filmstúdió filmesei is megörökítették, akik színes filmet készítenek a szolnoki művésztelepről.

A kiállítás megnyitására különben október 1-én, szombaton külön buszt szeretnének indítani a művészek hozzátartozói és a művészbarátok részére.

tőket vesz fel. Jelentkezni lehet a hivatal főnöki irodájában.

FIATAL házaspár elhelyezkedne hivatalsegédnek — vagy kályhafűtőnek. Téglagyár, Ugar u. 28.

EM. Betonelemgyártó Vállalat Szentendrei Betonárugyára váci telepére betonelemgyártási munkakörbe férfi segédmunkásokat azonnali belépéssel felvesz. — Tanácsi igazolás szükséges. Munkásszállás és üzemi étkezés van. Felvétel személyes jelentkezés esetén. Jelentkezni lehet: Vác, Kisrét dűlő 1. szám alatt. (Fotó

Körzeti Fmsz Igazgatósága a haleszi szeszfőzdébe vezetői keres. Fizetés az érvényben lévő kulcsok alapján. Erkölcsi és működési bizonyítvány szükséges. Jelentkezni az fmsz ig. elnökénél Csépán, a központi irodán. Tel.: 3.

A SZOLNOK Megyei Bíróság a fűtési idényre fűtőmunká-

TISZAJENŐI kétszobás családi házat elcserélnénk hasonló szolnokiért, — vagy szövetkezeti lakásért megegyezéssel. Tiszajenő, Eperjesi telep. Bilus Béla.

JÁSZBERÉNY, Székely Mihály utcai új 4 lakásos házban lévő összkomfortos földszinti lakásomat átadnám. — Jászberény, Darázs u. 29.

N. Pénzes Éva, művészettörténész

Ekkén ma 100 éve, hogy megszületett Kisfaludy Ströbl Zsigmond. A Magyar Nemzeti Galéria, Budavári Palotában látható a, művész centenáriumi kiállítása, melyet Borbely László tervezett. Az adásban N. Pénzes Éva beszélget a kiállításról.

Előttünk a vasárnap.

1984. VII. 1. Kossuth 5.00 /Moldvay/.

PÉNZES Gábor

Magyar Nemzet, 1991.szept.2.

Pénzes Géza rajza

PÉNZES Gábor

Magyar Nemzet, 1991.aug.28.

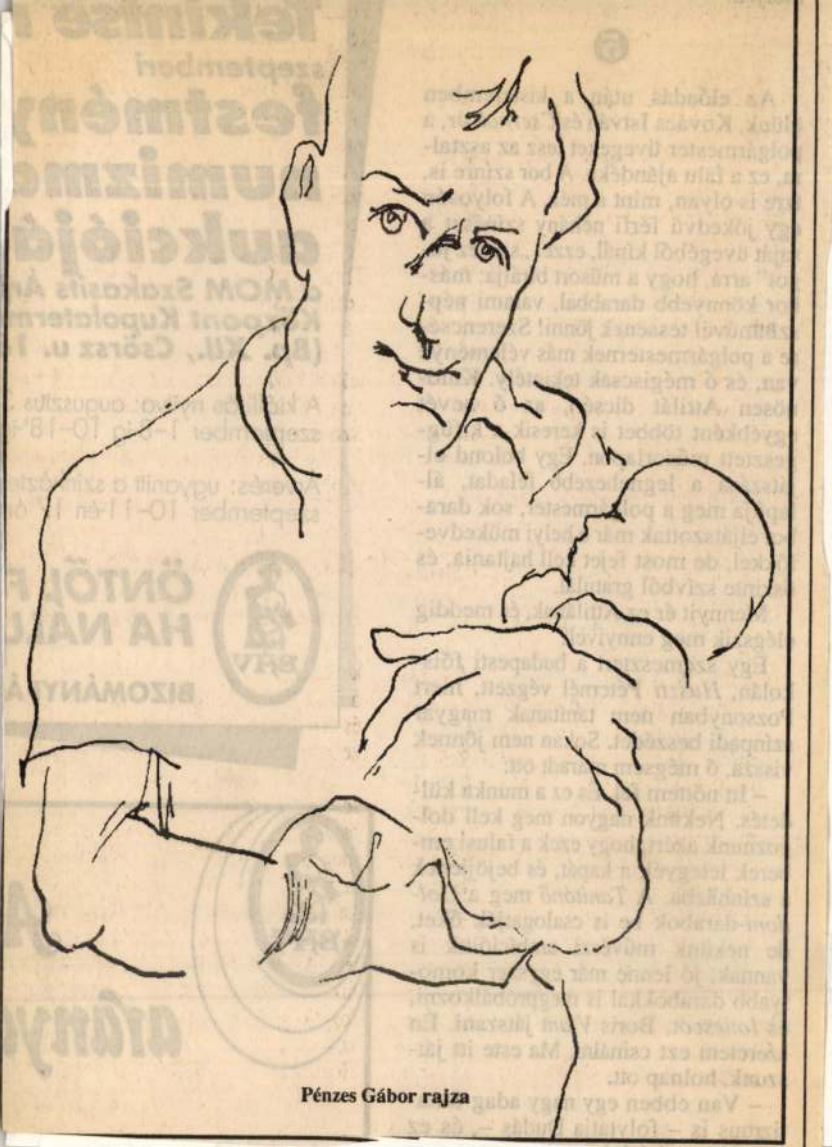

Pénzes Gábor rajza

Pénzes Géza rajza

M.D.K.

Pénzes Géza sztahanovista építészmérnök

"A szovjet filmszinházak példájára" cimmel ir szakcikket és illusztrálja rajzokkal:
1. A Puskin mozi emeleti előcsarnoka.
2. A Dunaparti kert mozi terve.

Mozi, Bp. 1954. május 8. II. évf. 1o. sz. 4. lap

1.-es sz. cédula M.D.K.

Pénzes Géza épitészmérnök, sztahanovista.

"Példaképeink: A szovjet filmszinházak" cimmel cikket ir, melynek keretében a lap bemutatja öt rajzát.
1931-ben a munkanélküliség elől a Szovjetunióba emigrált, ahol hat évet töltött. Magnitogorszk, Zaporozse, Dzerzsinszk, Karaganda városok lakóépületeinek nagy része, kulturházai, mozgóképszinházai az ő tervei szerint készültek.

Mozi, Bp. 1954. ápr. 24. II. évf. XI/82/

M.D.K.

2.-es sz. cédula

Pénzes Géza épitészmérnök

1936-ban Zalka Mátéval és Lukács tábornokkal Spanyolországban, mint mérnökkari tiszt harcolt, s megsebesülve tért vissza Magyarországra. Részt vett az ellenállási mozgalomban. Távollétében a nyilasok halálra itélték.
1953-ban a Honvéd utcai lakóházak épitkezéseit vezette, sztahanovista lett. Ma a FŐMÉ-nél a fővárosi mozgószinházak épitkezési ügyeit intézi.

Mozi, Bp. 1954. ápr. 24. II. évf.

-1-

M.D.K.

Pénzes Géza, építész

nem annyira alkotó munkájáért érdemel figelmet, hanem az Egylet 1941. évi febr. 24-én tartott előadásáért, melyben, Oroszországból visszatérve, nagy lélegzetű és sok vetített képpel kísért előadást tartott az oroszországi építészetről, a főleg német építészek bevándorlása folytán meggőkeresedett, de hamarosan újra kimult. /.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1941. 75. köt. 79-80. old.

-2-

Pénzes Géza, építész

M.D.K.

... „Sacrlichkeit"-ről s az azt követő különböző próbálkozó irányzatokról. 1932-33-ban következett be a fordulat, mely megtagadta az egyszerű formákat, ~~hanem~~ és mindenáron a gardag díszítések, főleg a klasszikus műnek utánzásához fordult. Erkor vetődött fel a jelszó: „nemzeti forma - szociális tartalom!" - Az előadás

./.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.

1941. 75. kót. 79-80. old.

-3-

M.D.K.

Páncs Géza, építész

... azért érdekes, mert a közvetlen átélés és az időbeli közelség jegében jellemzi Zsaltovszki, a Vesznyin testvérek és Jofán építészek nevéhez fűződő különböző felfogásokat.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1941. 75. kót. 79-80. old.

MDK

Pénzes Géza építész

Görömböly-Tapolcán két nyaralóház építése.
Képek a 329, 330.old.

Tér és Forma 1931.

Pénzes Géza

építén

Tér és Forma, 1931.

IV. évf. 329-330.o.

B. V.: Nyaralóbának Göröm böly - Tapolcán.

Pénzes Géza építész

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 41-66. o.
Komor János: Hogyan építünk és hogyan kellene építeni a Balaton partjain.

Építészet - világi

Hétvégi nyaralóházak (Görömböly - Tapolca)

terv. Pénzes Géza

Tér és Forma, 1931.

IV. évf. 329-330.o.

B.V.: Nyaraló házak Görömböly tapolcán.

Pénzes Géza

Leninváros-városközpont - első házgyári épületek. /rövid képes ismertetés/ Építészek: Csizy Klára, Pénzes Géza, statikus Szabó I. József, kertterv: Tóth Tihamérné.

Koroposi Ferenc: Dorog építészetéről.
Magy.épip. 1972.11-12.sz. 617-621.l.

Pénzes Géza

építészmérnök
(mint, rendig)

Oroszország építészete
címen tartott előadást
1941. feb. 24. a MME
Egyletben Emlitve

Értekezések, beszámolók
a műszaki és gazdaság-
tudományok köréből
1941. IV. f. 29. l.

...sprém

...G

...eum

...s Szobor

...N RÓLA?

SZAKCSOPORT

Régiméti tárgyak

KOR

római kori

MÉRET

m: 238 mm

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYEB ADAT

Pénzes Géza
épitész
a Hajdu-utcai elemi
iskola terve repr.
írod
Becz Jenő: Terv.
pályázatok - Művészet
1941. 40-41. s. 76. l.
77. l.

Butco dénara VIII. 125.

Pénzes Géza.

építész

balatoni villatervek

Repr

Antal Balaton

21. l.

rmesso della S. V. Ill.ma
che mi permetto ripe-
tutamente di domanda-
re egli potrebbe
scrivermi direttamente
lo aspetto fin d'ora
Nella speranza
che Ella ~~colla sua~~
come nel passato
anche in questo caso
voglia ~~generos~~ cortese-
mente e generosamente
essere al nostro aiuto

Pénzes Géza
építész

cső

Komor János: Hogyan építünk — és hogyan kellene építeni a Balaton partján?
Tér és Forma. 1931. 60. l.
(Tervrajzokkal.)

Pentz Ferenc

MDK

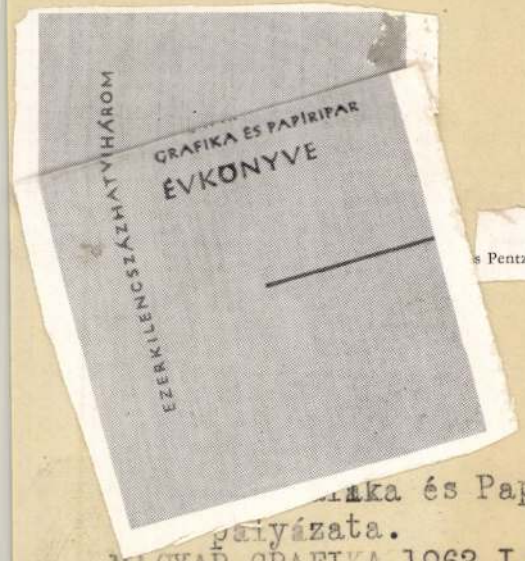

s Pentz Ferenc

gutaberegett tér

...ika és Papiripar évkönyve fedél-
...paiyázata.
MAGYAR GRAFIKA 1963 I.

Pénzes Gézáné.
építész

Miskolc. Borsodi Sajtóközpont és Tanácsi Tervező Váll. szék-háza. 1964.

Repv.

Rados: Magyar építészettőst Műszaki kiad. 1971 372.

Pénzes Géza, építész

1973. ápr. 25-én meghalt.

Temetése a Farkasréti temetőben.

— : Halálozás 11.

Népszabadság, Bp. 1973. máj. 5.

20.

Pénzes József, MDK

Építész

Oroszlányi szénosztályzó.

Tervezők: Intődy Zoltán, Pénzes Jézsef

repr.

MagyÉp 1945-55.

Pénzes József

építész.

Szül. Székesfehérvár 1875.
Oklevelet nyert 1897.

Műegyetem V. l.

Magdolna főherczegnő.

Derékon alól, áll, balra fo
daillonban. Jobbkezét kinyujtva t
kodik, a háttérben függöny lóg. A
takarja és alúl a szentségtartó k
vények képeznek diszt. Felirata a

Magdalena Ertz Herz

és ezután jobbra: 41.

Rm., mér. a v

Szn. 159
332-900

M.D.K.

Pécsi József

(székesfehérvári) vállalkozó nyert megbírást a Székesfehérváron felépítendő állatboncolóházra

Vállalkozók Lapja, Bp.1895. XVI.évf.

ápr. 9. sz. 2. old.

Pénzes Kornél

1) Buzogány torony 50×40cm
2) Fekete holló Nisvenléglő 80×60

Az I. Ker-i Tanács Műv. Ház, Ferenczy István!! Képzőműv. Körének csop. Kiállítása, 1974. máj. 20× jún. 2.

Pénzes Kornél

3, Budai udvar 40×30 cm
4, Budaskindő 50×40 cm

Az I. Ker. Tanács Műv. Ház, Ferenczy István 1 Képzőmű Körének csop. kiállítása, 1974. máj. 20–jún. 2.

Pénzes Kornél

5.) Kapisztrán tér a Magdalena toronnyal 50x40

6.) Blaha Lujza tér, 50x40

Az I. Ker. i Tanács Műv. Ház „Terencz Istvánt" Képzőmű Körének csop. Kiállítása, 1974. máj. 20-jún. 2.

Peüzes Kornél

7, Balta köz 35 × 25

8, Erzsébet-híd a Gellért-hegyről 80 × 35

Az I. Ker. i Tanács Műv. Ház „Ferenczy István" Képzőművész Körének csop. kiállítása, 1974. máj 20-jún 2

Pénzes Kornél

9, Bécsi Kapu tér 40×35 cm

10, Hess András tér a Fortuna utca felől
50×35 cm

Az I. Rer-i Tanács Műv. Ház „Ferenczy István" Képzőművész Körének csop. Riállítása, 1974. máj 20-jún. 2.

Péneres Kornél

11.) Patika a Vár aljában 32x22

12.) Batthyány tér 50x35

Az I. Ker. i Tanács Műv. Ház „Ferenczy István" Képzőművész Körének csop. kiállítása, 1974. máj. 20–jún 2.

Pénzes Kornél

5, Kapisztrán tér a Magdalna tornyal, repr.

Az I. Ker. i Tanács Műv. Ház „Terenczy István" Képzőmű Körének csop. kiállítása, 1974. máj. 20-jún.?

Pénzes László építész M.D.K.

Miskolc Kilián-délit lakótelep /kohósalak közép-blokkos lakóépületek

Társtervező: Ábrahám I., Lukézi O., Szepes Z., Zukovits J., Szalai Z., Föző K.

Magyar Építőművészet 1962 /5. 61.l.

mdk

Penzes Lazár fazekasmester
Székelyföld Bereck (Brețcu)

egyike a legkiválobb fazekasoknak.
Barcaújfalukoz hasonló régies mintajú
edényeket készítettek itt, de nem kék, hanem
barna-zöld szinezésben.

Kresz Mária: Magyar népi eszerepedények.
Népr. M. Évkönyve 1961, 164. l.

Penzes Mihály

kertépítő kertész

stul. 1888. Csákbereny ben.

Pest szentesebeten van

kertészeti telepe.

Lad Pernebet

271. l.

(személyi adatlár)

PENZINGER Gáspár egri kőművessegéd, akit Egerben 1752-ben —+ Valner J. egri kőművesmester segédjeként irnak össze, majd tőle Kassára távozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Perzinger Gáspár, kőműves-segéd

1752-ben Valier J. egri kőműves-mester segédjeként dolgozik, majd Egerből Kassára távozik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 378. old.

mdk

Pénzverő Bálint (Valentinus Monetarius)

1465-ben halála előtt a kassai Erzsébet-templom számára 2 aranyformtot testál

Mihalik József: A Kassai Szent Erzsébet templom
Bp. 1912

41.2

PÉNZVERŐ GYÖRGY/Lictner,Lichtner,Lichner,Látthner/,

Anno 1667 a Die Septembris usque ad Diem 17 Decembris.Az Választóknak,Pénzverőimnek és Egyébfele Míveseknek Negyedik Angariabeli Fizetések,ugy mint Intra Spatium 13 Septimanarum.

Pénzverők.

PÉNZVERŐ GYÖRGY, Hétre.1.70.	Hét.	Fizetés.
Pénzverő,	13.	Fl.22.den.10.
77.old.		

ESZE TAMAS: A nagybányai pénzverőház számadása /1967-1968/ 73 .old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968
Akad.Kiadó,Bpest. 1968

PÉNZVERŐ GYÖRGY/Lictner,Lichtner,Lichner,Litthner/

Pénzverő

Anno 1667 a Die 12 Juny usque ad Diem 17 Septembris, Az Választóraak,Pénzverőknek és Egyéb fele Mívesek-nek Harmadik Angariabeli Fizetések Ugy mint Intra Spatium 13 Septimanarum.

Pénzverők

PÉNZVERŐ GYÖRGY, Hétre.Fl.1.70. Hét. Fizetés.
pénzverő, 13. Fl.22.den.10.
76.old.

[illegible]: A nagybányai pénzverőház számadása /1666-1667/ 73.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968
Akad.Kiadó,Bpest. 1968

PÉNZVERŐ GYÖRGY/Lichtner,Lichner,Litthner/,pénzverő

Ab Anno 1666 Die 18 Decembris usque ad Annum 1667 Die 10 Marty,Az Választoknak,Pénzverőknek és egyéb fele Mivesseknek Első Angaria beli Fizetések ugy mint intra Spatium Septimanarum.

Pénzverő
PÉNZVERŐ GYÖRGY, Hétre.Fl.170. Hét. Fizetés.
Pénzverő 13. Fl.22.den.10.
74.old.

ESZE T.MÁS: A nagybányai pénzverőház számadása / 1967-1968/ 73.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968
Akad.Kiadó,Bpest.1968

PÉNZVERŐ GYÖRGY/Lichner,Litthner Gy./,pénzverő

A Nagybányai Pénzverőház számadásaiban szerepel 1666-1667-ben.Azonos a névsor 20. tétele alatt előforduló Pénzverö Györggyel.Előfordúl LICHNER LITTHNER nevek alatt is. 73.old.

ESZE TAMÁS: A nagybányai pénzverőház számadása / 1666-1667/ 73.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968 Akad.Kiadó,Bpest.1968

PÉNZVERŐ GYÖRGY /Lichtner, Lichner, Litthner/, pénzverő

Anno 1667 a Die 13 Marty usque ad Diem 18 Juny Ejusdem Anni, Az Választoknak, Pénzverőknek es Egyeb fele Müvesseknek Második Angariabeli Fizetesek ugy mint Intra Spatium 13 Septimanarum.

Pénzverők.

PÉNZVERŐ GYÖRGY, Hetre. Fl. 1. 76. Hét. Fizetés.
Pénzverő, 13. Fl. 22. den. 10.
75. old.

ESZE TAMÁS: A nagybányai pénzverőház számadása
/ 1666-1667/ 73. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII. évf. 1967-1968
Akad. Kiadó, Bpest. 1968

M. N. M.

Pénzverő Lőrinc

1566. Nagybánya

Horváth Tibor tutol.: Ismeretlen levéltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI–XVII. században 178. l.

Levéltár. 1953. 1-2. l.

Pénzverő dúhály

1497, 1499-ben
városi tanácsnok
Kassán

Korkaspolg
40 l.

erendezések.

k. utolsó nyom
~~I.sz.eleje.~~

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

mdk.

Pénzverő Miklos budai pénzverő munkás

nevét 1525-ben emlegetik, lázátrukázással kapcsolatosan.

Huszár L. A Budai Pénzverés Története a Középk.-ben. Bp. 1958.

§ 15. l

Pénzverő Tamás

pénzverő.

Kassán 1554-ben javaira tilalmat vetnek, való szinűen elhunyta alkalmából. Ez évben özvegye, Erzsébet már Iwanchi Gergely neje.

Kemény Lajos: Műtörténeti adatok Kassa múltjából. Arch. Ért. 1906. 561.

24090 Közs

Penyaska László festő

A békési alkotótábor végy éves a békési múzeum két termében aug. 20.-án nyílt meg az ott dolgozó művészek műveinek kiállítása, melyen szerepel a művész „Külváros" és „Történelem" c. festménye. (említve).

Sass Ervin: Kiállítás a békési múzeumban. Békés Megyei Népújság, 1948. szept. 3.

PENYÁSKA Mária

M. D. K.

Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

1928.

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 339. l.

Benzinnel hígitott olajvázlatok.

	PENGŐ
31. Szobarészlet	300
32. Gyermekarckép	n. e.
33. Kilátás a Hüvösvölgyre	250
34. Kilátás a Pasarétre	250
35. Cyklámen	150
36. Piros ház	300
37. Ablak	200
38. Iróasztal sarok	300
39. Szeles idő	250
40. Gyártelep	200

A FESTMÉNYEK ÁRÁHOZ 2500 PENGŐTŐL KEZDVE MÉG 30% FÉNYŰZÉSI ADÓ JÁRUL.

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1944. FEBRUÁR 13-TÓL FEBR. 23-IG REGGEL 9—½6 ÓRÁIG, VASÁRNAP ÉS ÜNNEPEN 10—2 ÓRÁIG

HA KIÁLLITÁSAINK ÉRDEKLIK, KÉRJÜK NEVÉT A PONTOS CÍMÉVEL OLVASHATÓAN A LÁTOGATÓKÖNYVBE BEIRNI, HOGY A JÖVŐBEN ÁLLANDÓAN KÜLDHESSÜK MEGHÍVÓINKAT NB. CIMÉRE.

„MŰTEREM" TELEFON: 189-554.
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSAI (KUNSTAUSSTELLUNGEN)
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. (FÉLEMELET)

Barcza-nyomda, Budapest.

PENYIGEI-MANCZUR VIKTOR

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

KATALÓGUS SZÁM: 24.

1944

KATALÓGUS ÁRA 1 PENGŐ.

Manczur Viktor *most képeivel mutatkozik be. Polgári életében dr. Penyigei-Manczur Viktor sebész-főorvos. Mint festő önmagát képző, azaz* **autodidakta.** *Ha az adódottságokat nézzük, szoros analógiát látunk a művészet, főleg a zene, a festészet és az orvosi pálya között. Már a Renaissance kezdetén is egymás mellett haladtak az orvosok a festőkkel, a szobrászokkal. Össze fűzte őket a test titokzatos függése: az anatómia. E kor műtörténészei ismertetéseket adtak a nehezen szerzett vagy lopott holttestek anatómiai boncolásairól, ahol ott volt az orvos és a művész. Mintha innen atavizálódna az a tényszerűség, ami ma is gyakori jelenség a művészetben, mit egy tömondattal lehet kifejezni:* **Orvos a művészetben.** *Dr. Medgyessy Ferenc kiváló és nagytehetségű szobrászművészünk is orvos volt. Dr. Orsós Ferenc kórbonctani orvostanár ugyancsak tehetséges festő. Egy nagy kórházszanatórium intézetének igazgatótanár-főorvosa szintén kitűnő akvarelista, valamint egyik klinikánk adjunktusa. E nevek felsorakoztatásával válik értelemmé, mennyiben van joga az orvosnak festőnek is lenni. A művészi részt azonban mindig a képek determinálják, oly élményszerűséggel, ami indokolttá teszi a kép alkotóját, hogy megnyilatkozzék.* **Manczur Viktor** *érezte magában az erre való készséget s egy kollekcióra való anyagot sorakoztatott fel. Képei falfestményszerűek. Színein halk líra ömlik el. Motivuma pedig a — család. Erős intellektuális jelleg paralizálja el a gondolatot az úgynevezett ösztehetségtől, amit legbensőbb értelemben az ösztön határoz meg, míg* **Manczur** *képeit az értelem. Ez az értelem sokszor a tárgy mondanivalóját is tudatosítja s annak bizonyos irodalmi ízt is ad. Színeinek lírai eleme azonban átlágyítja képein a gondolati motivumot s azzal kölcsönhatásba kerülve adja mindazt, ami ebben a pikturában érték. Rövid életrajza a következő: Született 1907-ben Rimaszombatban. Tanulmányuton volt Olaszországban, ahol áttanulmányozta a képtárakat is. Flórenc, Velence, Róma, mély és maradondó hatást gyakorolt művészlelkére. Azután jött Bécs. Ott négy évig sebészkedett és érlelte magában a művészeti vágyakozásokat. Ma jelentős szerepe van az orvostársadalomban. És akkor érljük meg kettős lényének energiaforrását, ha nagy orvosi elfoglaltsága és gyakorlata mellett, komoly és értékes képanyagát szemléljük.*

Budapest, 1944. február.

Sassy Attila.

Képek jegyzéke.

	PENGŐ
1936.	
1. Önarckép	n. e.
1937.	
2. Gyermekek kékben	n. e.
3. Helli piros fotelben	n. e.
4. Balkonon	1500
1939.	
5. Almafa	1400
6. Domboldal	1500
7. Séta a fasorban	1200
1940.	
8. Tópart (Tryptihon részlet)	1800
9. Meseolvasás	1400
10. Íróasztalnál	1000
11. Ifjuság	1600
12. Alkonyat a Zugligetben	1800
1941.	
13. Helli	n. e.
14. Gyermekarckép	m. t.
15. Első hó	1500
16. Téli sport	1800
1943-44.	
17. Dr. R. B. arcképe	m. t.
18. R. G. arcképe	m. t.
19. R. G. úr arcképe	m. t.
20. Irisek	1000
21. Őszi színek	800
22. Kék műtő (tanulmány)	700
23. Reggel az ablaknál	1700
24. Műtét a Donnál	1200
25. Csónakban (B-R. Ö. arcképe)	m. t.
26. Légitámadás után (rémület, mentés, épitész)	2500
27. Csoda a templom óvóhelyén	2500
28. Télialmák (csendélet)	1200
29. Önarckép villanyfénynél	1000
30. Az orvos (Dr. R. S. arcképe	m. t.

MEGHIVÓ

A „MŰTEREM" TISZTELETTEL MEGHIVJA

PENYIGEI-MANCZUR VIKTOR

FESTMÉNYEIBŐL RENDEZETT

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁRA

A KIÁLLITÁS 1944. FEBRUÁR 13-ÁN DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR NYILIK ÉS FEBRUÁR 23-IG TART

TÁRLATVEZETÉS: 1944. FEBRUÁR 13-ÁN 12 ÓRAKOR ÉS FEBRUÁR 20-ÁN DÉLI 12 ÓRAKOR

TÁRLATVEZETŐ: **CSORBA TIBOR** FESTŐMŰVÉSZ

Penyigei Manczur Viktor

"MŰTEREM"
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSAI
BUDAPEST, IV. KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. SZ.
FÉLEMELET – TELEFON 189-554.

NYOMTATVÁNY

1944 FEB 9

KÉSZPÉN ZEL BERMEN TESITV

Dóry Dóczi Szerda szombat vers. du
350-269.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Czére Máv-igazg. 220-660.85 mell.

Jáky Anna. úrnak
úrnőnek

BUDAPEST

Fő u 79.

Küldi :

Barcza nyomda, Budapest. IV. Váczi-utca 40

MEGHIVÓ

A „MŰTEREM" TISZTELETTEL MEGHIVJA

PENYIGEI-MANCZUR VIKTOR

FESTMÉNYEIBŐL RENDEZETT

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁRA

A KIÁLLITÁS 1944. FEBRUÁR 13-ÁN DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR NYILIK ÉS FEBRUÁR 23-IG TART

TÁRLATVEZETÉS: 1944. FEBRUÁR 13-ÁN 12 ÓRAKOR ÉS FEBRUÁR 20-ÁN DÉLI 12 ÓRAKOR

TÁRLATVEZETŐ: **CSORBA TIBOR** FESTŐMŰVÉSZ

Penyigei Manczur Pl. Kép

"MŰTEREM"
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSAI
BUDAPEST, IV. KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. SZ.
FÉLEMELET – TELEFON 189-554.

NYOMTATVÁNY

1/21

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula

úrnak
úrnőnek

BUDAPEST

Lágymányosi u 16.

Küldi : .....

Barcza nyomda, Budapest, IV. Váczi-utca 40

Penyigei Manczur Viktor festő

A Műteremben *Penyigei-Manczur* Viktor festőművész először mutatkozik be a tárlatlátogató közönségnek. Penyigei-Manczurral az orvos-festők népes tábora növekszik, akik a sebészkés mellett nemcsak szórakozásként, hanem komoly hivatásként is veszik kezükbe az ecsetet. Benzinnel higított olajvázlatai között néhány különösen finom tájképet találunk. Nagyalakú vásznainak csaknem mindegyikéből az emberi humánum sugárzik. Tanult a novecentotól, szereti az egyenletes, nagy színfelületet, festményei sokszor freskószerűen hatnak. Az őszi színek című kompozíciója átérzett hangulatával, Orvos-portréja a hivatásába mélyedt ember megnyerő ábrázolásával kelt feltűnést.

G. S.

Új Magyarság
1944. febr. 13.

Penyigei Manczur Viktor

Esti Ujság

1944. febr. 18.

(T. D.: Három kiállítás.)

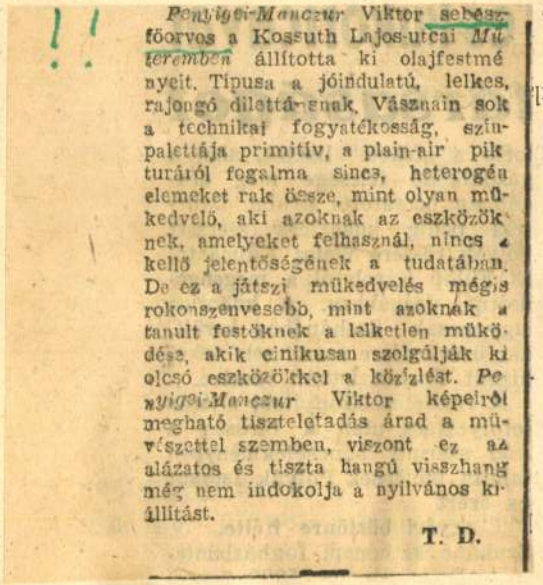

!!

Penyigei-Manczur Viktor sebész-főorvos a Kossuth Lajos-utcai *Műteremben* állította ki olajfestményeit. Típusa a jóindulatú, lelkes, rajongó dilettánsnak. Vásznain sok a technikai fogyatékosság, színpalettája primitív, a plain-air pikturáról fogalma sincs, heterogén elemeket rak össze, mint olyan műkedvelő, aki azoknak az eszközöknek, amelyeket felhasznál, nincs a kellő jelentőségének a tudatában. De ez a játszi műkedvelés mégis rokonszenvesebb, mint azoknak a tanult festőknek a lelketlen működése, akik cinikusan szolgálják ki olcsó eszközökkel a közízlést. *Penyigei-Manczur* Viktor képeiről megható tiszteletadás árad a művészettel szemben, viszont ez az alázatos és tiszta hangú visszhang még nem indokolja a nyilvános kiállítást.

T. D.

Illusztr. II. tábl.

Miniatur. 10.5×8 cm.

Anreiter, Alois von (1803—1876

18. NŐI KÉPMÁS (Damenbi
Miniatur. 9.5×7.5 cm.

Apshoven, Thomas von (1622—1

19. MULATÓ PARASZTOK
Vászon (Leinwand). 43×

Baditz Ottó (1849).

20. RÁBARÉSZLET (Ansich
Vászon (Leinwand). 48×

Balló Ede (Eduard) szül. (geb.)

21. TÁRSALGÁS (Unterhalt
Vászon (Leinwand). 100×

Barabás Miklós (Nikolaus), (18

22. KIS FIU ARCKÉPE (
Miklós, Pesten 1842".
Vászon (Leinwand). 59×

Barabás Miklós (Nikolaus), (1

23. VIGASZTALÁS (Tröstu
Vászon (Leinwand). 124×

KÉT KIÁLLÍTÁS

A Műteremben *Penyigei Manczur Viktor* rendezte képeiből első kállítását. Nem tartozik a »céhbeli« festők közé, mint sebészfőorvos keresi kenyerét. Amit első bemutatkozó tárlatáról mondhatunk, csak a kellemes hatás, amit képeivel belőlünk kiváltott. A beskatulyázó osztályozás pontosan nem találja helyét: nem naturalista, mert többet ad a természetből, mint az egyszerű látvány s el is hagy belőle, ami számára nem fontos. Nem is újklasszicista, mert nem absztrakt szerkezeti elvekért komponál, hanem benső világának, érzéseinek, békés harmóniát óhajtó lelkének akar kifejezést találni. A képeken a színek is szelídek: kékek, rózsaszínek, halványzöldek s törtelnek. Talán Puvis de Chavannes gyengéd, finom klasszicizmusához hasonlít lélekben, a képek hangulata, a kompozició zártsága s a vonalak finom vezetése rája emlékeztet. Amit hiányolunk még benne, az az erő, a kifejezés határozottságának egyenetlen volta. Sok bizonytalanság érződik nála, mintha nem merné elmondani azt, amiről úgy érzi, hogy el kell mondania.

I. Jh.

Dr Ferenc Jajos
Református
Élet
1944. febr. 19

Penyigei Manczur Viktor festő?

758. NAGY POHÁR, üveg, szine
1842.

759. FÖDELES TALPAS POHÁ
— Gedeckelter Becher, Glas

760. NÉGYZETES PALACK, fu
alakja. Magyar, XVII. sz. —
Könige und einem Bischof.

761. POHÁR, hiálith üveg, vörös
glas, rot und schwarz, mit

762. ÖBLÖS POHÁR, üveg, kú
1800 k. — Glas, auf der
um 1800.

763. NAGY VIZESPOHÁR, üveg
1820 k. — Grosses Wasser
sitzend. Böhmisch, um 182

764. POHÁR, üveg, testén beköszö
Cseh, 1820 k. — Glas, auf d
Böhmisch, um 1820.

765. VIRÁGVÁZA, kék köszörült
geschliffenes Glas, mit Neor

Dr. *Penyigei-Manczur* Viktor gyüjteményes kiállitását a Müterem rendezte meg. A kiállító a polgári életben sebészfőorvos. Mint festő, autodidakta. Képei freskószerüek. Intellektuális szemléletü témáinak főmotivumai: a család, a beteg. Modeljei: két kislánya, felesége, kollegái, a kórházi mütő. Önarcképe határozott tehetségre vall. Kompozicioi és portréi is érdekesek. Benzinnel higitott olajvázlatai közül kitünnek a „Piros ház", „Kilátás a Pasarétre" cimüek. A kiállitás február 23-ig tart.

(Z. P. A.)

Peöcz Hermina

festőnő

1875 ben a kultuszmi-
nisztertől 250 frt ösztön-
díjat kapott.

Vas. Ujs. 1875. 70 l.

Peöcz (Peöcy?) Hermina

festö, Györben született,
az 1870-es években
Bécsben elt.

Rómer Flóris hagy XXI. cs.

~~1886.~~ 11193.

balrafordult áll, szembenéz. Gyű-
nyugtatja, a hol birretum van,
kettos nyaklanczon lógó Feszü-
i deo, cappa major hermelinnel,
a a kép alatt:

IMRE
bányai püspök

ANGERER & GÖSCHL
lési Értesitő kő- és könyvnyomdája

28.5 cm.

M.D.K.

Peőcz Hermina festőnő

Kettőszázötven forint művészeti ösztöndijat kapott a közokt. min. által engedélyezett összegből. Az "Ujdonságok" c. rovat felsorolja azt a tizenkét művészt, akiket a különböző nagyságu ösztöndijban részesitettek, mint a lap irja:a képzőmüvészetek előmozditása céljából.

Egyetértés és Magyar Ujság, Bp. 1875. okt.26. IX. évf. 174. ~~lap~~ sz.

MDK

Peőcz Hermina

250 frt. művészeti ösztöndijat kapott

Művészeti ösztöndijak. Vas. Ujs. 1875. 700,701.l.

MDK

Pepera Károly

Bomba utca /Tabán/, lin.met.

Szikla utca " gouache

Hullám utca " tusr.

Gomba utca, " "

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 2o. 1.

MDK

Pepera Károly
rajzoló

nyerte el az Iparművészet c.
folyóirat borítók pályázatának má-
sodik díját.

– Pályázati Hírek. Eldőlt pályázatok

Grafikai Szemle 1911 évf 1sz 6l.

MDK

Pepera Károly

Léva-vára, tusr.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
33 l.

MDK

Pepera Károly

A Kőmives-utca. tusr.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
33 l.

MDK

Pepera Károly

Gomba-utca, tollr.

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
31 l.

MDK

Pepera Károly

Odesszai-templom, cer.
Tabán, tus
Rom, toll.

Városházi Képzőművészek Köre. I. kiáll.
1949. ápr.

Pepera Károly

Romancoro

l.

Iparm. ink. ert

1910-11.

28. tabla

elterjesztéséhez csatolt elszámolá-
fogadom, a 340-4/119-1929.számu ren-
pengőre nézve Möller István mügye-
vényt megadom és felkérem a Bizottsá-
emi tanárral közölni sziveskedjék.
O. julius hó 1-én.
er rendeletéből:

Pepera Károly

Jestő

l.

Arch. Ért. 1913

283. l.

LÁNCZY ILKA

Pepera Károly

festő

részt vett a buffalói

magyar gróf. kiállításon

1914-

Birnbaum 33. l.

olvasztja eggyé. A Képes Krónika épp
szetének szellemi gyökereit Nagy Lajos
annyira internacionális, de egyben nem
De míg a Kolozsvári testvérpár és Lajo
Krónika Lajos udvarában, az ő rendel

Világa már nem a középkori k
hanem a lovagi társadalom és az udvar
felelően nem Szent István a kegyes kir
szövegében, képeiben egyaránt a főhe

A Képes Krónikához hasonló m
de méginkább Mátyás Corvinái közöt
mindmáig nem ismerünk. Művészéne
Lajos könyvtárából még ismerjük az A
c. kódexet (Oxford Bodeylan Library
díszített. Művészi dísze sokkal szerény
alakja, jobbjában jogar, baljában címe
a Képes Krónikából jólismert — dís
anjou-magyar, valamint lengyel címe

A Képes Krónika feltűnően gaz
úr is azt igazolja, hogy az előbbi nen
udvari könyvkultúrának, hanem ugy

Pepera Károly

Muczarnok
~~Ho~~ 1919. hadviselt muv-
lnak
597, 667, 673 -
karcteren nem volt

Scharisz Ferencz, pokrovej. ötvös V. 92.

Pepera Károly

1913. ápr. máj. kiáll. N. Salon

4 tabáni grafikus tájkép

Lenck Emil - féle villa Sopronban

III. 174.

Pepera Károly

Műcsarnok festő Bojt

1912-13. téli kiáll. 677-680

Amelung, W. III. 198. 203, IV. 36.

Pepera Károly

Hunidei pályázaton
II. díj

Értímisk 1911/12

22. l.

Pilár, örnagy III. 227

Pepera Károly

Románcmundai, repr.

Értimisk

1910/11.

Perián Kornél, áll. isk. tanító

III. 240

Pepera Károly

butortervező

1908–1911.

Éimisk 1930. 87. l.

Lakompak.

A kastély tornyos kapujához
vezet, az árokban lévő vizen ped
fölül:

PROSPECT CASTELLI LACKENB

Rm., mér. a vk. 10: 14 cm

Az előtérben pedig balra négy sza

126-94-

Perc Bulcsú

Táskarádióba épített kazettás magnetofon.
(Videoton Formatervező Iroda)
(repr.)

6. téma: Ipari forma

Művészet, 1975. 5. ~~19~~ 16. old.

Percz Bulcsu

Videoton

A Duna Galériában bemutatkozó formatervezőként állitott ki.

Percz Bulcsu laborvezető ugyancsak nívódíjas,

Magyar Hirlap 1981/8/18/6

Kenessei:Formatervezők a Videotonból

Percz Bulcsu ipari formatervező

A bemutató anyagából *Percz Bulcsu* egyszerű vonalú, kisméretű televíziói emelkednek ki, formai megoldásukkal.

–: Videoton-formatervek bemutatója. 5.
Népszabadság Bp. 1981. júl. 31.

Percz Bulcsu, ipar nűvén

L: Barcsay J.

–: A Kult. Min. nívójutalmai . . 9.

Nérszabadság, Bp. 1979 dec. 22

Perez Bulcsu, ipartmüvén

L. Veres Lajos

Dávid Erzsébet: Legyen elegáns, divatos 4

Esti Hírlap Bp. 1982 jan. 5

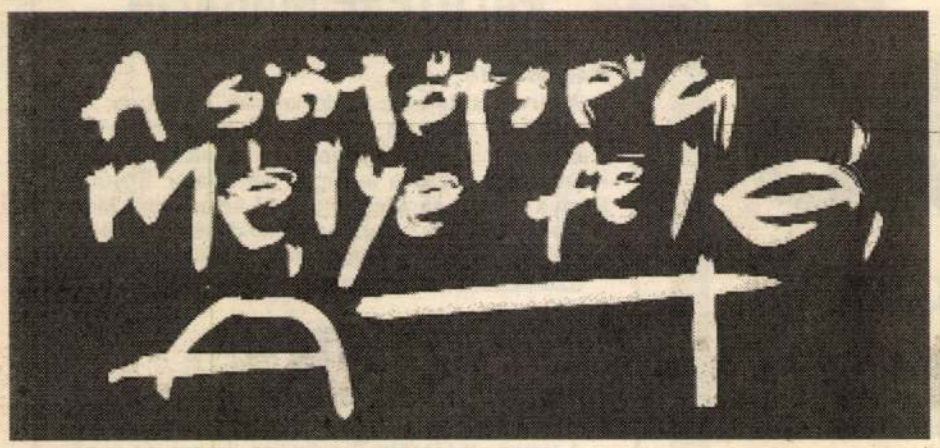

Kedves olvasónk, a mai számmal befejezzük Gál István írásának közlését. Ha igényt tartanak a további folytatásra, kérjük jelezzék szerkesztőségünknek.

Gál Béla:

Pokoli vakáció IV. rész

Szóval ronda volt és igen fájt. Olyan érzés volt, mintha egy izzó vasdarabot markolásztam volna. Na nézzük tovább! Nini, nincs ingem! Pedig tisztán emlékszem, amikor ugrottunk, még kifogástalan volt a ruházatom. Felnéztem és megláttam elveszettnek hitt ruhadarabom. Meg is örültem volna neki, ha nem kis darabokban látom viszont. De jó, hiszen ott van a zakóm is. Mégsem. Az enyém szürke volt, az meg fekete. Jé, mozog. Nem, nem. Ez lehetetlen! Ott volt fölöttem az az átkozott dolog. A Sátán.

Azt hiszem, ordítottam. Fürgén lefelé másztam. Csak a rémület hajtott, mivel tenyereim használhatatlanok. Már majdnem a földön voltam, mikor megláttam. A torkomban dobogott a szívem, mert az a fejdísz és benne az a rám meredő arc, egy kannibál része volt. Le vagy fel. Fölöttem megzörrentek a levelek. Inkább le. A földre ugrottam. Egy lándzsa hegye pont az orrommal szemben lebegett. Felnéztem. Egy dögkeselyű tornázott odafönt.

Fejem lehajtottam. Az a lándzsa még mindig az orromat babrálta. Mint már mondtam, az orromra kényes vagyok. Ezért, mint egy dühöngő bika, félrelöktem a fegyvert, majd teljes erőből oldalba rúgtam harcias papagájomat. Nem kellett volna. Tucatnyi, az előzőhöz igen hasonló szerszám kezdte csiklandozni több testrészem. Kénytelen voltam engedni a túlerőnek. Hátulról belém böktek. Elindultam. A menet néma csendben haladt, csak az én csoszogásom hallatszott. Na most már megállok. Újult erővel egy még nagyobb szúrást kaptam. Feljajdultam. Erre rám ütöttek. Az egészben az volt a legbosszantóbb, hogy nem láttam senkit.

Lassan egy tisztás bontakozott ki a szemem előtt. Sárkunyhók sokaságával. Már olyan lyukas voltam, mint egy tésztaszűrő, ezért nem is próbáltam ellenállni, mikor belöktek a tisztásra. Megrettenve fedeztem fel a falu közepén a fordított keresztet. A Sátán keresztjét: kellemetlen dolog volt újra találkozni vele. Ezek a barbár bennszülöttek a Sátánt istenítik. No, akkor lássuk csak, hogyan lehetne lelépni – Auuuu, a büdös p...-dat szúrkáld.

Még egy szúrást kaptam, így nem gondolkodhattam tovább, viszont pontosan láttam valamit. Valami fekete foltot a fák között.

A Block csoport térberendezése

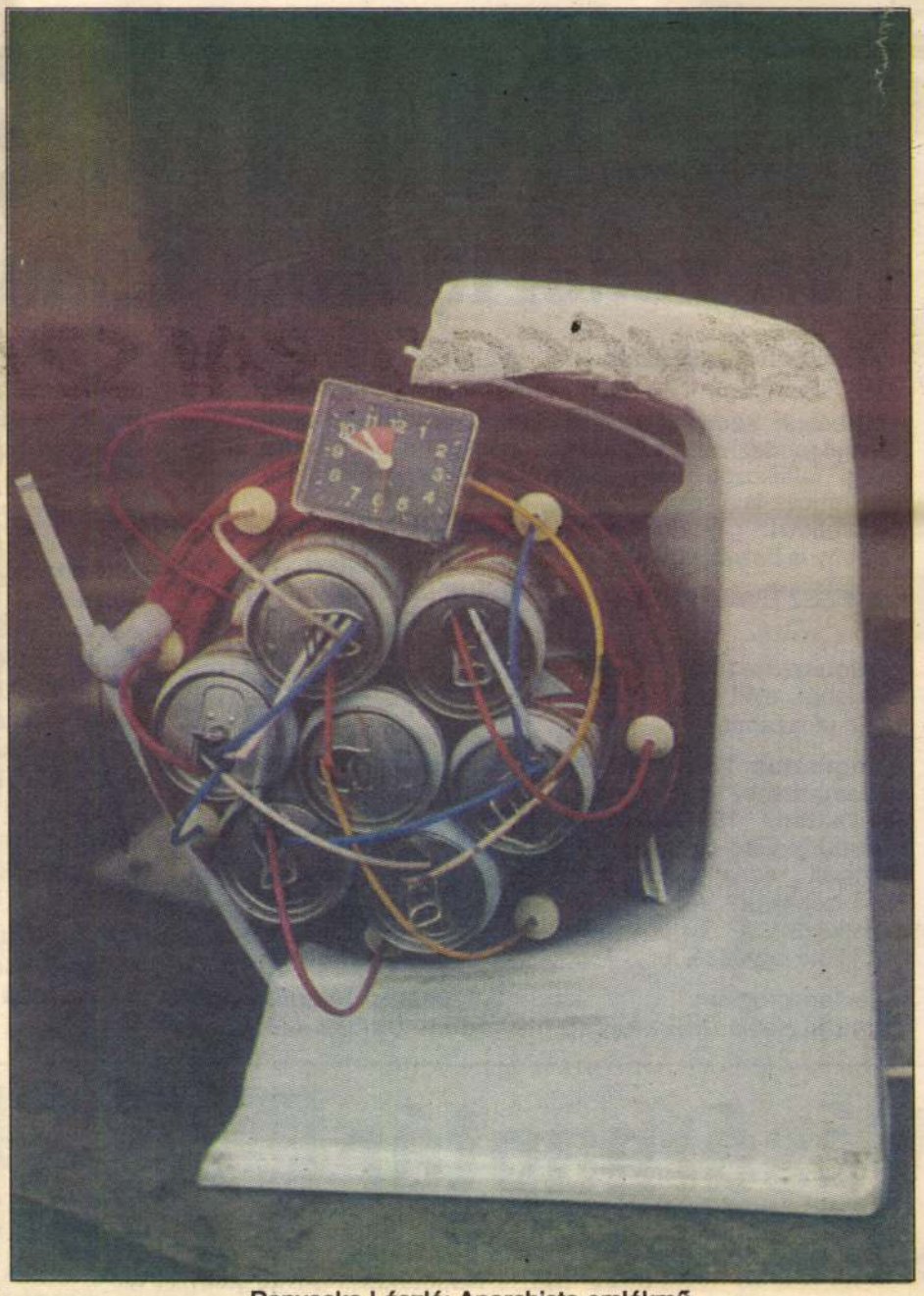

Penyaska László: Anarchista emlékmű

Már lassan egy hete vagyok a kannibálok között és még nem történt velem semmi. Arra gondoltam esetleg, hogy nem tetszem nekik, vagy túl sovány vagyok, vagy csak egyszerűen nem éhesek.

Valaki jön. A torkomban dobog a szívem. Ki az isten lehet... Nem, eez neeem.... NEEEEM! – ordítottam a fekete alak láttán. Lassan megmozdult és felém csúszott. Kiáltásommal nem zavartam fel senkit és az az átkozott még mindig jön.

Nem baj. Harc nélkül nem leszek az övé.

– Gyere a rohadt anyádat, gyere, te görény – kiáltottam.

És bár a térdem remegett, elég elszánt vagyok.

– Tarzan – szállt felém a suttogás. – Kussolj!! Oké?

Jé, hát ez az én kis útitársam, de hogy beszél velem. Na megállj, te kis taknyos!

Babrálni kezdett börtönöm bambuszajtaján és hamarosan az ajtó feltárult. Egymás nyakába borultunk és ebben a pillanatban velőt rázó sikítást hallottunk.

– A fák közé, gyorsan – szóltam. „Végszóra", és az erdőbe rohantunk.

Körülbelül négy órán át haladtunk pihenés nélkül és tudtuk, hogy megmenekültünk. A távolban fény látszik. Vajon ki van ott?

– Tarzan!

– Igen?

– Rohadj meg!

– A büdös hétszentségit – mondtam magamból kikelve és megpróbáltam elkapni „Negrót". A kis mocsok úgy cikázott a fák között, mint a villám, egyenesen a fény felé tartva. Én utána. Már kis híján elértem, amikor a fényhez értünk.

ZENIT '93

VI. Zenei Ifjúsági Találkozó

Békéscsaba, augusztus 16–20.

Városunk ezennel 6. alkalommal rendezi meg a Zenei Ifjúsági Találkozót, melyben az Utcazenész-találkozón kívül a Nemzetközi Fúvószenekari Verseny is helyet kapott.

A FESZTIVÁL PROGRAMJA:

Augusztus 16-án 16 órától a színház előtt a *Kis-Piszkos 12* ad utcazenét.

Augusztus 17-én 11 órától a *Kamadzsasz* utcazenéje a sétálóutcán. 19 órakor dr. Habsburg Ottó nyitja meg a fesztivált és a Nemzetközi Fúvószenekari Versenyt. Bemutatkozik a bajai „Lyra" Blockflőte együttes.

Versenyprogram: az izsevszki *Kamadzsasz* fúvószenekar, a bajai *Lyra Blockflőte* együttes és a Kiskunfélegyházi Ifjúsági Fúvószenekar.

20.30 órától a békéscsabai Ifjúsági Fúvósok lazája hallható a Korzó téren. 22 órakor Fesztivál-Casino.

Augusztus 18-án 10 órától a *Trencín Város Fúvószenekara* és a bajai *Lyra Blockflőte* együttes játszik a színház előtt.

Versenyprogramok a Városháza udvarán: 18.30 órától a tótkomlósi *MOL Rt-AGRO PILS Fúvószenekar*, a békéscsabai *Ifjúsági Fúvósok* és a *Trencín Város Fúvószenekara* méri össze „tudását".

20.30 órától az izsevszki *Kamarzsasz* koncertje lesz a Korzó téren. 21.30 órától Fesztivál-Casino.

Augusztus 19-én 10 órától a *Sarata-Bistritai Művelődési Ház Fúvószenekara* ad utcazenét a Sétálóutcán. 16 órától a hódmezővásárhelyi *Polka Zenekart* hallhatják a színház előtt.

Versenyprogram a városháza udvarán: fellép a *Curtici Fúvószenekar*, a *Sarata-Bistrita Művelődési Ház Fúvószenekara*; 18.30 órától a békéscsabai majorettcsoport és a Lencsési „Utazó-zenekar". 19 óratól a Városháza előtt minden együttes játszik egy számot, majd eredményhirdetés. 21.30 órától Dixieland Parádé. Ugyanebben az időben Fesztivál-Casino kezdődik az ifjúsági házban.

Augusztus 20-án a résztvevő együttesek térzenét adnak a városháza előtt, majd 21 órától tűzijáték.

FALUTÉVÉ MAGAZIN

Vasárnap reggel ismét kukorékol a KAKAS 6.45-kor a Tv 1-en.

A tervezett témák: Alföldi krónika 7 percben; Agrárvilág – a magazin sorozata; Áruk és árak a Kakashálózatból; Beszélgetések a turai vásárban; Lelkükre kötjük, azaz a teológus gondolatai; Együtt a Boglya csárdában; Magyar szerző Amerikából; Megint nyomoz a Faluzsaru; Kukorékoló kakasok Kecelről; Mária- köszöntő; Megígértük, küldjük a nótát.

Szerkesztő-műsorvezető: Práger György.

FALUTÉVÉ

Hétfő reggel ismét kukorékol a KAKAS 6.05-kor a Tv 1-en.

A tervezett témák: Törvénytipp: benne az új növényvédelmi díjtételekről; Sertésvásárlók a turai vásáron; A csányoszrói szőnyegszövő üzem átalakítása; Hármas iker borjak, Növényvédelmi előrejelzés; Ábrahám-köszöntő.

Szerkesztő: Sándor Zoltán, **műsorvezető:** Práger György.

AZ MSTV MŰSORA

8.00 Kapcsoljuk az ATV Víkend műsorát; 8.05 Mese gyerekeknek; 8.35 ATV-shop; 8.45 Autózzunk!; 8.50 Kapásjelző horgászoknak; 9.00 Szelek palotája (sz., am. film); 10.50 Pop-rock lexikon; 11.15 Víkend; 11.55 László atya 5 perce; 12.00 Fiataloknak; 12.05 Na, ne mondd!; 12.35 ATV-shop; 12.45 Kapásjelző; 13.00 A galaxis harcosai (sz., am. sci-fi); 14.30 Beszélgetés a Cseh Köztársaság budapesti ügyvivőjével; 14.50 Portré Kátai Mihály festőművésszel; 15.15 Rocktükör. 18.00 A Lencsési lakótelepi nézők számára felvételről közvetítik az előző napi „Kabala produkció" műsorát. A belvárosban az MSTV magazin műsorát láthatják; 22.00 Music-turmix – zenés, szórakoztató műsor.

Vásárnaptár

Augusztus 14., szombat: Aszód oák., B. Kiliti av., Bátaszék oák. és av., Csákvár oák., Debrecen av., Kiskunmajsa oák., Ózd oák., Paks oák., Pécs oá. és av., Rácalmás oák., Tiszanána oák., Törökszentmiklós oák.

Augusztus 15., vasárnap: Bátonyterenye av., Bázakerettye-Báza bv., Bőhönye oák., Csapi bv., Csongrád bv., Csorna bv., Debrecen av., Dunaföldvár oák., Győr av., Győr-Ménfő bv., Győrszemere bv., Hatvan av., Jászapáti av., Jászjákóhalma oák., Jászladány oák., Kaposvár ok., Kisbér av., Kiskunfélegyháza av., Kiskunszentmiklós oák., Lővő bv., Máriakéménd bv., Mélykút bv., Miskolc av., Mórahalom oák., Nagykanizsa av., Nagykanizsa-Miklósfa bv., Nyíregyháza av., Pécs oá. és av., Páli bv., Polgár bv., Sopron av., Szárazd bv., Szászvár oák. és av., Szeged av., Szolnok av., Tápiószele oák., Tiszakécske oák., Túrkeve oák., Türje bv., Vác oák., Vajszló bv., Vecsés oák.

Augusztus 16., hétfő: Bélapátfalva oák., Egyek oák., Kölcse oák., Páli bv., Szil ok., Tiszavasvári oá.

Augusztus 17., kedd: Balkány oák., Fertőszentmiklós oák., Mumor bv.

A rövidítések jelentése: *oák* = országos állat- és kirakóvásár, *oá* = országos állatvásár, *ok* = országos kirakóvásár, *bv* = búcsúvásár, *av* = autóvásár.

MNB-valutaárfolyamok

Pénznem	vételi árfolyam	eladási árfolyam
	1 egységre, forintban	
Angol font	138,82	141,62
Francia frank	15,71	16,50
Német márka	55,43	56,39
Osztrák schilling(100	788,14	801,74
Svájci frank	62,33	63,41
USA-dollár	94,85	96,41
ECU	105,50	107,46

Telefondoktor

Augusztus 15-ig a telefondoktor témája: Mellrák – fontos a korai felismerés. Hívható éjjel-nappal a 441-308-as telefonszámon.

PROGRAMAJÁNLAT

Békéscsaba

Diáktanya

Koncertjegyek válthatók a *Jean Michel Jarre-*, a *Bon Jovi*-koncertekre, az *Attila* című rockoperára és a szabadtéri színpad előadásaira. A vidéki művelődési házak vagy programszervezők részére is lehetséges a jegyrendelés a fenti koncertekre.

Továbbá belépőjegyek válthatók a budapesti Diáksziget augusztus 16–26-ig tartó rendezvényeire.

Sportcsarnok

Augusztus 20-án 18 órától *Boney M* magyarul. Belépőjegyek elővételben kaphatók a helyszínen, a 7-es Kft.-nél és az Univerzál földszintjén, a Claudia Delikátesznél.

Megyei Könyvtár

Augusztus 19-én 16 órakor kiállítás nyílik *Stefan Bubán* szlovák festőművész képeiből. A kiállítást Goldmann György nyitja meg.

Sörkert

Ma, 21 órától nosztalgia diszkó, a Lokomotív Rádió estje. A belépés díjtalan.

Vasutas Művelődési Ház

Augusztus 14-én 9 órától Reiki I. tanfolyam indul. Részvételi díj a helyszínen fizetendő. Vezeti: Mitykó Lászlóné.

Augusztus 14-én 10 órától talpmasszázstanfolyam indul. Vezeti: Grezsa Erzsébet reflexológus.

Póstelek

Augusztus 14–15-én megrendezésre kerül a *II. Pósteleki Békefesztivál.* Szombaton *Big man and The blues of sindycat, a Colt, Alison, Ranses, August Förster, az Ölveti Blues Band és a Dobókocka.* Vasárnap a *Bastille, a Wams, a Rag Doll, a Woodoo Chile, a Graffiti, Herfli Davidson és Takács Tamás.* A beugró a camping költségeit is tartalmazza.

Gyula

Várszínpad

Augusztus 14-, 15-én 20.30 órakor a Várszínpadon *Shakespeare: Hamlet* című tragédiáját láthatják a színházkedvelők. **Jegyek** Gyulán, a Gyulatouristnál, az Idegenforgalmi Hivatalnál, a Várszínház jegypénztárában és Békéscsabán, az Ibusz Utazási Irodában válthatók.

Erkel Ferenc Múzeum

Az átrendezett kiállítás anyaga hétfő kivételével naponta 9–17 óráig tekinthető meg.

Dürer terem

Kiss György szobrászművész Kálvária-stációinak dombormüveiből nyílt kiállítása tekinthető meg hétfő kivételével naponta 9–17 óráig.

Augusztus 30-ig „25 éves a gyulai nyári művésztelep" címmel kiállítás nyílt.

Csigakert

Augusztus 14. és 15-én Dreher Sörfesztivál egész napos programmal egybekötve. Sztárvendég: Lagzi Lajcsi. Belépés díjtalan!

Mogyoróssy János Könyvtár

Augusztus 14-én, szombaton délután 5 órakor a könyvtár előadótermében (Gyula, Városháza u.13.) a nyári művésztelepen készült munkák kiállításának megnyitója lesz. A kiállítás szeptember 11-ig a könyvtár nyitvatartási idejében megtekinthető.

Mezőkovácsháza

A Művelődési Házban augusztus 22-ig a helyi amatőr képzőművészek nyári tárlata tekinthető meg 8–20 óráig. A tárlaton *Fodor Ildikó, Kovács Mária és Boros Béla* képeit láthatják az érdeklődők.

Csanádapáca

Augusztus 15-én a Fehér Akác Vendéglőben búcsúnapi szuperbuli lesz. 19 órától Kadlott Károly a lakodalmas zene koronázatlan királya ad műsort, majd 22–04-ig diszkó. 23.30 órától a *New Times* lép fel *lézershow*-val egybekötve. Belépőt a helyszínen lehet váltani, asztalfoglalás az üzletvezetőnél.

* * *

Programajánlatunk az intézmények által összeállított programtervezetek alapján készül, az időközben bekövetkezett és be nem jelentett változásokért felelősséget nem vállalunk.

Versenyparipa

Sokkal kisebb a trójainál, eltérő a régitől, és mégis hasonlít az igazira. Íme az angol fiatalság legújabb játéka; a kizárólag fémből és műanyagból készült rugólábú versenyparipa.

Tengeri bagger

Duisburgi mérnökök tervezték a szívóberendezéssel ellátott „tengeri baggert", amivel az óceánok fenekén elfekvő mangángumókat lehet a felszínre hozni. A gépezet ma még csak a tervezők rajztábláin látható, de a technika rohamos fejlődését látva elképzelhető, hogy belátható időn belül sor kerülhet az óceánok mélyén fekvő, értékes érctelepek kiaknázására.

Ez év alatt

Egy év alatt felépítik az ország egyik legkorszerűbb gyermekintézményét Egerben. A tízmillió forintos költséggel készülő, kétszintes úttörőházban szakköri helyiségek, színházterem és klubszobák nyújtanak lehetőséget az egri gyermekek sokoldalú foglalkoztatásához.

MAGYAR IFJÚSÁG

panoráma

tályain a betegek 2
változások miatt, a

Az alkoholellene
A tábla mindenütt
vasható: *„Ittas egy
gálunk ki!"* A legt
részegeket (*„nem v
odavan..."*) és ner
éven aluliak igazolv
feljebb csak akkor
késő esti órákban egy fiatal málnát rendel...

A vendéglátóipari ellenőrök meg-megbüntetik a szabálytalankodókat, de mindenhova mindenkorra nem lehet ellenőrt állítani, a pénzbüntetést pedig általában mosolyogva kifizetik a részben szabálytalanul szerzett haszon töredékéből is.

Az *„ittasellátás" tehát sokszorosan jobban működik országszerte, mint az ellenőrzés és a megelőzés.* Érthető: a vendéglátóipar haszna és a vendéglátóipari dolgozók jövedelme nem attól függ, hogy mennyire tartják be a rendelkezéseket, hanem attól, hogy mennyit sikerül eladniuk. Alapvető ellentmondás ez, amelynek feloldása, megszüntetése nélkül a túlzott, illetve a fiatalkori alkoholfogyasztás elleni harc nem sok eredményt hoz.

A helyzeten csak alapvető intézkedéssorozattal lehet javítani. Az anyagi és az erkölcsi érdekeket közös nevezőre kell hozni, különben csak a formák változnak — válnak cselesebbekké —, a „normák" változatlanok maradnak. S hogy az alaphelyzeten mielőbb változtatni kell, azt mi sem indokolja jobban, mint egyetlen tény: *az alkohol okozta károk, kiadások, értéke meghaladja a szeszes italok eladásából származó haszon összegét.* Ehhez már csak „mellékesen" tesszük hozzá, hogy az erkölcsi károk összegszerűen mérhetetlenek, s a holnapi gondokat-bajokat növelik.

Sz. G.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1971 FEB 12

1021

VÁGÁNYOK KÖZÖTT

PÉNZES SÁNDOR RAJZA

Vasárnap van. Nyolc éve minden vasárnap délután kettőkor apámhoz megyek.

— Péterkém, mégsem mehetsz farmerban.

— Ma már színházba is lehet farmernadrágban menni.

— Drágám, apádat egy héten egyszer látod, legalább akkor öltözz fel rendesen.

Apát biztosan nem bántja, ha farmerban vagyok. Akkor nem hozta volna olyan kedves vigyorral a londoni hangversenyről. Egyébként sem nagyon veszi észre, ami rajtam van. Vajon eljön-e velem vitorlázni? Apa, aki fél az ismétlődésektől. Milyen csodás két hét volt tavaly a Balcsin. Ez az utolsó igazi nyaram. Jövőre vagy felvesznek az egyetemre, vagy katona leszek.

— Menj már, fiam.

— Kezcsóklom.

— Beszélj rendesen, és látod milyen haszontalan vagy. Csak nem öltöztél át. Hiába mondtam neked.

— Ne haragudj, mami.

Rengetegszer bocsánatot kérek tőled magamban. De utálok öltözködni. Apa lakása állati rendetlen. Szent ég, ha látnád!

— Szia, apa.

— Szia, Olivér. Uram, megint nőttél! Na, mesélj!

— Mit meséljek?

— Először is, amit egy apának kötelessége hallani. Hogy tanulsz?

— Mint általában.

— Szóval, meglesz a kitűnő... Na, mesélj még! Anyád?

— Jól van. Dolgozik.

— Anyád nagyszerű ember.

Nocsak. Akkor miért váltál el tőle? Persze, nem lehetek pimasz. Én jó gyerek vagyok. Rendes, jól nevelt, udvarias és kitűnő.

— Gyere, csavargunk egyet. Olyan ritkán megyek el mászkálni.

Régebben gyakran mentél, ha jól emlékszem. Anyám üvöltő tekintetét, szemrehányó csendek állandóságát jelentették ezek a hajdani mászkálások.

— Olyan szótlan vagy ma, Olív. Beszélj már a te öreg apádnak. Mesélj a lányokról. Mi van Eszterrel?

— Emlékszel rá?

— Hát persze, behoztad az öltözőmbe a szünetben. Kedves, szőke kislány volt.

— Volt. Most egy Katival, Ágival és Ancsával lógok.

— No, de fiam, egyszerre?

— Nem, felváltva. De hagyjuk a lányokat. Apa, jössz velem vitorlázni nyáron?

Nem felel. Most beszélni kellene, hogy ez az utolsó nyaram, hogy aztán már nem lehet. De nem tudok. Miért nem szólal meg? Nem akar velem jönni? Mit kértem? Két hetet, mindössze két hetet legyen velem.

— Olivér, nyáron lehet, hogy két hónapra szerződésem lesz Finnországba.

Finnország? Nem rossz. Elvihetnél engem is.

— Ez persze még nem biztos. Emlékszel még a tavalyi rántottáimra? Ki a legjobb a szakácsok közt a föld kerekén? Olív, mi az a keserű mosoly a szád szögletében? Valami baj van?

Ez jó.

— Á, semmi. Biztos öregszem én is. A gondok.

— Akarsz mérleghintázni?

— Hintázni? Hát persze.

— Akkor ülj hátrább, mert én vagyok a nehezebb.

— Pokoli régen hintáztam már.

— Nekem a te korodban ez napi program volt.

— Nekem túl hosszúak a lábaim hozzá.

— Azt látom. Nem tudom, hova nősz? Már legalább három centivel magasabb vagy, mint én. Hát illik ez?

— Ne haragudj, apa, a mi nemzedékünk türelmetlen, és ez azzal jár, hogy gyorsan nő. Aztán elfelejt megállni.

— Igen. Mindent látni akartok, mindenhova bekukucskáltok. Remélem, rendesen sportolsz?

— Vívok most is.

— Na, elég ebből a hintázásból.

Meg kellene kérdezni, hogy akkor végül is mi lesz a nyárral. Ha két hónapig „Finnben" lesz is, még marad négy hetem a szünidőből és abból kettőt igazán velem tölthet.

— Haza kellene mennem.

— Elkísérlek a buszhoz. Van pénzed? Itt egy kis pénz. Holnapután megyek Prágába, mit hozzak neked? Légy jó, és ne nőj nagyobbra. Üdvözlöm anyádat és Anna nénit.

Anna néni azt mondta, hogy utolsó gazember, link alak vagy. Pedig Anna néni maga a jómodor.

— Jövő héten jössz, ugye? Ezt nyolc éve minden alkalommal megkérdezi.

— Apa, ne hozz zsiráfot Prágából! Már nyolcat hoztál.

— Jól van, no. Szeretem a zsiráfokat.

— Vasárnap már fogod tudni, hogy mész-e Finnbe?

— Talán igen. Hát szevasz, Olivér. És ígérem, nem hozok zsiráfot.

Mindig örülök és drukkolok, ha veled találkozom, apa. És mindig rosszkedvű leszek, ha elválok tőled. Jó lett volna, ha legalább azt mondod, hogy azért nyélbe ütjük azt a két hetet. Na, elég volt a nyűglődésből. Fegyelmeznem kell magam. Észre ne vegye anya azt a keserű kis ráncot a szám sarkában.

Lázár Judit

PERCI ZOLTÁN

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

P

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 AUG 8

1029

Perci Zolán: Cirkuszi kikiáltó

tűkkel: KARAMBOL. Most miben
Véletlen volt, hogy a levelet ész
dulni készültél, amikor megláttad az

TONKING HEGYVIDÉKÉN.

Tonking Khina déli szomszédságában fekszik, a Sárga-tenger partján. A tengeröből felőli része, hol az 5000 éves múltú, élénk eszű, vig kedélyü annamiták élnek, sík vidék, rendkivül termékeny és népes.

Meglehetős néptelen hegyvidéke nagyrészt érintetlen őstermészet, a hol az embernek nagyon meg kell küzdenie a sovány mindennapiért.

A hegyvidék két, egymástól teljesen különböző területi övezetre osztható: az egyik a bruszszal, tropikus füvel, náddal, bozóttal borított, vége-hosszatlan dombvidék, a másik az ország északi és nyugati határszélén végighuzódó őserdők vidéke.

A brussz vidék legsajátszerűbb növényei a tropikus nád és az óriási füvek. Némelyik füszál 4—5 méter magasra is megnő. A zizegő nád és fürengeteg tarka virágú bokrai, orchideái fölött csodálatos szinü és alakú tenyérnyi lepkék, fürge szitakötők, aranyos hátú legyek kergetőznek; a köves tisztásokon megfoghatatlan czingolányok szökdécselnek. Imitt-amott bambuszerdők; tenyérnyi rizs- és czukornádföldek; a védettebb völgyekben őserdő maradványok. Ma még madárdalos zöldelő erdők, bozótok, holnap fekete pernye. A brussz-égések

LOLÓK.

mindennaposak. A hegyoldalakon összegyülemlő pernye, mit a legelső záporeső lemos a völgyekbe, úgyszólván egyetlen és olcsó trágyája a lustaságig kényelmes hegylakók rizsföldjeinek. Nincs annál hátborzongatóbb látvány, mint mikor egyszerre 30—40 kilométer hosszúságban égnek a bozótos hegyek. A veszély közeledtére talpon van félország népe. A kunyhó környékéről kiirtják a közeli száraz bokrokat, füveket, fákat és nagy botokkal, leveles ágakkal felfegyverkezve várnak, a mig a tüz közelükbe ér; akkor nekirontanak és elterelik a kunyhó tájékáról. A tűz belekap néha a nagy erdőkbe is és gyakran csak a záporeső, egy meredek sziklafal, vagy közbeeső folyó vet neki gátat. A növényzet rohamosan fejlődik, úgy hogy az égés után 3—4 hónapra megint visszakapja rendes képét a brusszvidék.

A dombtetőkön szabadjára eresztett bivalyok legelésznek. Van egy tonkingi közmondás, mely szerint: «a fehér bivaly nem ökleli meg a feketét». Nem olyan ritka itt a fehér bivaly, hogy méltán helyet ne foglalhatna a közmondásban is, mert átlag minden tizedik bivaly fehér. De fehérnek, feketének egyformán állandó veszedelme a tigris és a párducz. A nekivadult bivaly nem megvetendő ellenfele néha még a párducznak sem. Gyakran megtörtént, hogy a bivaly beleöklelte, beletaposta a párduczot a rizsföld mocsarába.

Mikor a helylakó a tigrisről beszél, soha el nem felejti hozzátenni a tigris neve mellé ezt a megtisztelő szót: «úr». «Tigris úr», «ón kap», «ón hám». «Úr» az elefánt, sőt a rengeteg károkat okozó patkány is.

Érdekes, hogy mig a tigrisbőrt a ky-luai vásárban 20—25 koronáért, a párduczbőrt 15—16 koronáért adják, Ban-thi-ban egyszer egy kis fiatal mezei nyulat, mint ritkaságot, 12 koronáért kináltak megvételre.

Ez a bozótos hegyvidék tele van kigyókkal. Gyakran lát az ember 6—8 méteres pythonokat, a jóval kisebb kobrát és száz meg százféle kisebb kigyót.

Hát az ember, a teremtés koronája? Eszesebb házi állat, apró pont, semmiség ebben a vad környezetben. Viskóik csaknem mind bambuszból készülnek, néha vesszőből font és ki-

LOLO ANYA KISGYERMEKÉVEL.

AZ EZÜST-VIZESÉS TONKINGBAN.

vül-belül rizspolyvás agyaggal imigy-amúgy becsapkodott oldalfalakkal, rizsszalma tetővel. Közvetlenül a talajra is szoktak építeni házat, de a legtöbb hegyvidéki ház padlóját 1·60—1·80 méterre emelik a talaj fölé. Az alsó rész a házi állatoké, a bivalyé, a disznóé és a szárnyasoké; a felsőben a család lakik. Ezen a vidéken elkél az a kis óvó intézkedés, mert elég gyakori látogató a tigris, meg a párducz s ha már el is emelik az alsó földszintről a disznót, vagy a bivalyt, legalább békében hagyják a magas földszinti lakót. A lakás előszobája egy bambuszrudakból készített nyitott terrasz, a melyre csakis egy létrán lehet feljutni a lakásba. Ha felhúzták a létrát a terraszra, megtörtént a kapuzárás.

A házikó rendszerint két szobából áll. Az első a férfiak szobája, egyúttal fogadószoba és konyha, a második az asszonyok szobája. Az első szobának úgyszólván egyetlen bútora egy magasabb deszkaemelvényen álló négylábú asztal, az ősök oltára, a család őseinek szent névtábláival. A tűzhelylyel szemben levő falon egy kis deszkaállvány van, rajta egy khinai irásjelekkel teleirt vörös papirlap, előtte vázák, füstölgő gyantapálczikákkal. Ez «Taó Úr»-nak, a konyha védőszentjének oltára, a ki vigyáz a család egészségére, jólétére és a ki minden év utolsó hónapjának 24-én felszáll az égbe, hogy beszámoljon az egek urának mindazokról a jó és rossz cselekedetekről, a melyeket az általa védett házban, az elmulóban lévő esztendő folyamán elkövettek.

A szobában egy-két alacsonyabb deszka-, vagy bambuszból készült dobogó áll, a férfiak étkező és fekvőhelyei. A második szoba rendszerint csupa apró fülke. A padlón rizsszalma szőnyeg, fölötte szunyogháló. Ez az asszonyok és a gyermekek hálószobája. Itt szokták tartani kevés házi eszközüket, a bambusz kosarakat, vékákat, rizst; a meó asszonyok pedig nélkülözhetetlen szövőszéküket is.

Műveltségről alig beszélhetünk. Tudós számba megy az, a ki már egy adásvételi szerződést meg tud szerkeszteni. A különféle hegyvidéki népfajok közül jóformán csak a thók, a man-ok és a meók állitják elő a házi szükséglet eszközeit, tárgyait, a többiek a khinaiaktól, vagy

MEÓ HÁZASPÁR.

a legközelebbi vásárokon szerzik be szükségleteiket.

A férfi általában csak a könnyebb oldalát veszi az életnek, a munka oroszlánrészét az asszonyok végzik. A törvény megengedi a többnejűséget, de a szegény ember nem igen élhet ezzel a jogával. Itt a hozományt nem a leány, hanem a vőlegény adja, kárpótlásul azokért a költségekért, a miket a szülők leányuk neveltetésére fordítottak. A menyasszony ára körülbelül 240 korona készpénz, 100 kiló hús, 50 liter rizspálinka; a meóknál kukoricza pálinka, továbbá 10 darab tyúk, néhány selyemszövet és egy pár ezüst ékszer. Az a vőlegény, a ki nem tudná lefizetni a lakodalom napjáig az eljegyzéskor beigért hozományt, két-három évig ingyen tartozik dolgozni apósa házánál.

Vallási nézeteik meglehetős zavarosak. Az ősök vallása mellett csaknem valamennyi hegyvidéki népfaj gyakorolja a házi vallást, a mi a konyhában lakó «Taó Úr»-nak, vagy a «konyha szent urá»-nak imádásában áll. Taó Úr különben személyesitője egy szent háromságnak, a talaj, a termőföld és a tüzhely védőszentjének. Tiszteletére minden naplemente után meggyújtják a mi szentelt gyertyáinkat helyettesitő gyantapálczikákat és koronként áldozatokat mutatnak be. Buddhista, vagy taoista templomokat csak elvétve, a nagyobb városokban találunk a hegyvidéken, ellenben majd minden faluban áll fönn egy templom s egy, vagy több szabad oltár a talaj védőszentjének, «Thó-diá»-nak tiszteletére.

ez a *Tek.* itt azt jelenti, hogy tekintetes! . . . Hát van mán titula Repcze tekintetes úr! . . . Azt hiszem: elásott pénze van kendnek, azt tudták meg Pesten!

Tréfált a parádéskocsis, de nem volt fúlánk a szavában. Egész más hangon beszélt már Repczével, mint elébb, a mikor majd hogy félre nem lökte az útjából. Még kezelt is vele, mikor elváltak, a mely tisztesség idáig világéletében nem érte Repczét a Kanyuri Gábor részéről. Kisebb embertől se sokszor.

Csoda-é, ha különös érzések zsongása töltötte be a Repcze lelkét és különös gondolatok rajzottak a fejében. Ki-kivette a levelet és nézte a borítékot és így okoskodott:

— Ezt nekem küldték. Ez itt az én nevem rajta. Repcze István . . . Ez nekem jött Budapestről, engem keresett és csakugyan meg is talált. Budapesten is tudják, hogy én vagyok, mi a nevem, melyik a falum . . . Engem is számon tartanak hát valahol . . . Hasztalan mondta az a csúfszájú Vásári Péter, hogy nálam még az ő kutyája is több, mert az legalább be van irva, mint adófizető, ő meg nincsen? . . . No hát most járassa a száját! . . .

Azután meg az öreg Dédi Julis néni sűrű mondása jutott az eszébe, hogy: vak a szerencse, de azért megleli azt, a kit keres, az árokparton is. Lám: őtet is meglelte a levél, pedig Budapestről jött és soha a hirét se hallotta annak, a ki küldte. Nem is volna bolondság elmenni arra a Pestre. Mégis csak más világ lehet az ottan, a hol így válogatják ki: kinek küldjenek levelet . . .

Csöndes, mosolygós öröm hullámzott a Repcze arczán és ringatódzott a lelkében. A fejét följebb emelte egy vonallal és könnyebb, ropogósabb lett a lépése, mint volt máskor. Valami, szinte áhitatos derü sugárzott a szivében és néha bele-belesúgta mosolyogva a levegőbe:

Tekintetes Repcze István úrnak . . .

Hogy nem rejtette véka alá a szerencséjét és nem tartotta titokban a nagy ujságot, az természetes. A kivel az utczán találkozott, az megtudta, hogy Repcze levelet kapott Budapestről, de itt-ott betért a házakba is, hogy megjelentse az eseményt.

Így hát nem érthetetlen, hogy mikor Repcze este betért oda, a hol a nap fáradalmait mindig kipihenni szokta és a hol a levegő neki balzsamosabb volt, mint a világ akármelyik virágos kertjében: a Lucskosba, a nagy esemény hire már szembe jött vele.

A korcsmaházban öt legény búsult vidám hangossággal. Öt legény, mind annak a dicsőségnek a jelöltje, hogy pár hét múlva rájuk húzzák az angyalbőrt. Ezek most minden este azzal foglalkoztak, hogy búcsúztak a czibilélettől és — mert huszárnak viszik valamenynyit — már előre gyakorolták magukat a sarkantyúpengetésben, ha nem is volt a lábukon. Így illik ez ebben a sorban. Ficzánkolják ki magukat addig, a mig pányvát nem vet a nyakukba a régula.

A mint Repcze a korcsmaajtón belépett, a leghangosabb legény, Eszteri Ferencz, a nagy gazda Eszterinek a fia, már ezzel fogadta:

— No Repcze! Alig győztük már várni! Három vak ember dicsekedett vele, hogy olvasta a gyönyörű levelet, a mit kendnek küldtek Pestről!

A czimborák kitünőnek találták az ötletet és hangosan derültek. Repcze is mosolygott. De nem szivből. Csak tiszteletből. Csöndesen mondta:

— Látó ember is megnézheti . . . Különben te az apádnál is meglelheted a párját.

De a legény akaratoskodott.

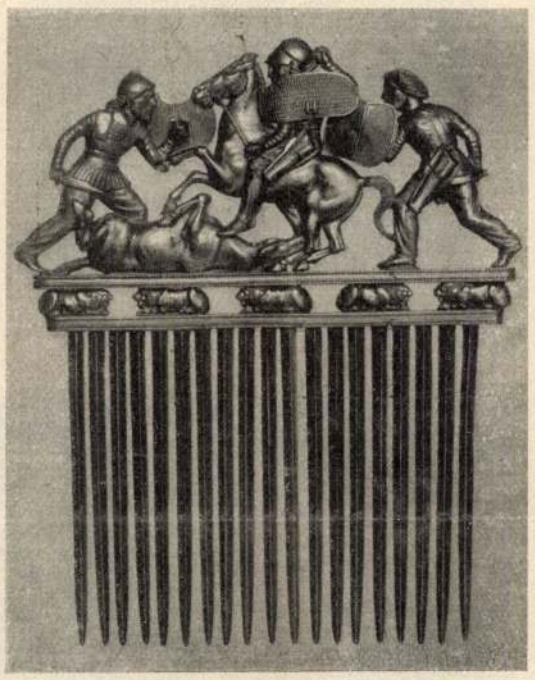

— Én csak a kendére vagyok szörnyen kiváncsi! Mert azt mondják: mind közt ez a legszebb! Ide vele no!

Repcze zavartan szerénykedett:

— Semmivel se más ez a többinél!

De azért odaadta a levelet, a mit a legény gorombán rántott ki a kezéből. A lámpának tartotta és olvasta:

Tek. Repcze István úrnak.

Akkora kaczagás lett, mint az égzengés. A legények kórusban harsogták:

Tek. Repcze István úrnak!

Repcze elvörösödött. Fojtott hangon mondta:

— Add vissza azt a levelet, Ferencz! . . . Add vissza, no!

A legény nevetve felelt:

— Sort várjunk, tekintetes úr! Sort várjunk! . . . Előbb elolvassuk! . . . Tekintetes úr!

— Add vissza a levelemet, Ferencz!

Nagyon halkan mondotta, de valami olyan különös, fenyegető morajlás volt a Repcze hangjában, hogy a legénynek megvillámlott a szeme és piros lett a homloka tőle. Még hogy a Repcze mer ilyen hangon szólni hozzá!

Fölkapta a fejét és dühös gúny villámlott át az ajkán, mikor megszólalt:

— Ne te ne! . . . Tekintetes úr! . . . Nem merek ellenkezni, mert még megharagszik! . . . Hát nesze!

És ebben a pillanatban a levél száz darabra tépve, foszlányokban hullt a Repcze lába elé a padlóra.

Repcze pedig állt megkövülten. Az arcza szine olyan, mint a kősóé. A szeme kimered és a tekintete, mint a félrevert harang nyelve, úgy ugrál a hetykén álló legény és a szétröppent papirosfoszlányok, a levele rongyai között . . . Egy pillanatig . . . Azután szinte süvítő sebességgel egy szék lendül a levegőbe és recsegve csap le az Eszteri Vincze fejére. Szék és fej roncs abban a minutumban. A legény egy hang nélkül vágódik végig a kocsmaház földjén: a fejéből forró piros áradat fut a papirosfoszlányok felé, hogy elborítsa őket.

Jeges, dermedt csönd.

Csak a Repcze lihegése hallatszik. Izzó szeme a földre mered. Rekedten, akadozva suttogja:

— Te pogány . . . Te pogány . . .

*

Egy óra múlva két szuronyos csendőr között halad Repcze, vasban.

Alexis Bobrinszkoj orosz archeologus a múlt év juniusában Oroszországban, a tauri kormányzóságban egy szkítha király sírját ásta ki. A sír a Krisztus előtti IV. vagy V. századból való lehet. A kutatók előbb egy nagy helyiséget találtak, a hol egymás mellett öt ló csontváza hevert, sok arany és réz díszszel, melyek a lószerszámokról valók. A lovak mellett egy lovász csontváza feküdt. A király sírhelyének bejáratánál egy testőr csontváza, mellette az íjj és nyilak s a király fekvőhelye mellett még egy csontváz, nyilván valami szolgáé. Sok más tárgy között egy feltünően szép és értékes volt: egy fülkében egy pompásan faragott tegez, melynek fából készült lapja ezüsttel van bevonva, az ezüst-lemezen az itt bemutatott csatajelenet domborművű képével. Hasonló csatajelenetet ábrázol az itt szintén bemutatott fésű fogantyúja is. A fésű aranyból van és egyike a régi görög ötvösművészet legszebb termékeinek. Ezeken kivül még számos fegyvert, ékszert, stb. találtak a sírban.

EGY SZKITHA KIRÁLY SIRJÁBAN TALÁLT EMLÉKEK.

Tisztelik az eget és a földet, a menydörgés istenét, a sárkányt, a főbb buddhákat; hisznek a három emberi lélekben s a jó és rossz szellemekben, kiknek tiszteletére arany- és ezüstpapirost és illatos pálczikákat égetnek. A talizmánoknak és az amuletteknek földöntúli erőt tulajdonítanak. Az amuletteket a varázslók készítik, a kik ördögűzéssel, betegek gyógyításával, a sirok kedvező helyeinek megállapításával is foglalkoznak.

Ellentétben a halottak szokatlan fényes, szertartásos kultuszával, siremlékeik a lehető legegyszerűbbek: némely vidéken a sirhalomba tűzött nádszál, rajta, a nád virágja alatt, egy csomó fehér papirpántlika, máshol egy rizsszalma csutak, egy szalmakoszorú, vagy a sirdomb hosszában végigfektetett bambuszdorong.

Északon Ná-tyam falunál kezdődik az a rengeteg őserdő, a mely végighúzódik az egész khinai határszélen. Dong-dang falunál mindössze 3 kilométerre vagyunk a khinai faltól, könnyen elsétálhatunk a nam-kuáni kapuig, a honnan messze belátunk Khina határmenti dombvidékére és eltünődhetünk azokon az időkön, a mikor ezt a sokak által nem látott falat építették. Ezen az úton törtek be a khinaiak évezredeken át Tonkingba és ugyanezen úton húzódtak megint vissza, már a mint azt a forgandó hadiszerencse magával hozta.

Alig félméter széles gyalogösvény az az országút, a mely bennünket a titokzatos ősvilágon át Káó-Bán felé vezet. A közeli bokrokról, vadbanánfákról kellemetlen hangú, tarka madarak sipognak, kiabálnak, rikácsolnak felénk; a fáknak is beillő páfrányokon levedlett kigyóbőrök csillognak.

Keskeny gyalogösvényünket helyenként hegyi patakok, folyóvizek zárják el, a melyeken habozás nélkül gázolunk át azon ruhástól, még czipőinket sem vetve le, mert a kánikulai forróságban százat sem lépünk a tulsó parton, mire megint szárazak vagyunk. Meglepő, de könnyen megmagyarázható, ha elgondoljuk, hogy a 22-ik északi szélességi fok alatt járunk, a Szaharával egy magasságban. Januárban és februárban meglehetős hideg van, de azért a hó és a jég ismeretlen fogalom. Télies időben is, mihelyt elál a szél s a nap előtűnik a felhők mögül, egyszerre májusi idő áll be. Ezért nem szünik meg itt sohasem a növényzet. A sárgult falevél nem nézi, hogy tavasz van-e, vagy ősz, észrevétlen lehull és ugyanakkor nyomában új levél fakad. Ebben az örökzöld erdőben járva és látva a folyondárokkal átfont szeszélyes alakú mészkősziklákat, a legkülönfélébb élősdi növényekkel befutott szárú és lombú óriási fákat, az ismeretlen alakú tarka faleveleket, megelevenednek előttünk a tropikus világ erdejéről alkotott gyermekálmaink.

«A TIGRIS ÚR.» — Pénzes József rajza.

Az erdő tisztásain őzikék táboroznak, nyomukban a tigris és a maláji medve. A párducz is csak itt érzi magát igazán otthonosan. Utunk rohanó hegyi patakok, vizesések mellett visz el, de csak szemeink gyönyörködhetnek a természetnek e szép játékain, mert halálos láz minden kis kortya ezeknek a hűs haboknak. Én is úgy mondom csak, a mint ott hallottam; tapasztalásból nem tudom, mert én akószámra ittam a vizet minden útba eső zuhatagból.

MEO ASSZONY SZÖVŐSZÉKE MELLETT. — Pénzes József rajza.

Naplemente után hirtelen öreg este lesz; megjelennek a szent János bogarak, rátelepednek a fűszálakra, a falevelekre, vagy lomhán imbolyognak a levegőben és ijesztgetik a bátortalan utast, a ki ilyenkor minden fényes pontot egy-egy vérszomjas vadállat tüzben égő szemének néz. Ez a fénybogár jóval nagyobb a mi szent János bogarunknál és potroha utolsó előtti két gyűrűjében világit.

A lakóházak nagyobbára itt is czölöpökön állnak és majd mind bambuszból, Tonking mindenre használható fájából készül. A legtöbb hegyvidéki népfaj nagy magasságokban épiti fel házát, egyik oldalon nekitámasztva egy sziklafalnak, terraszszal a hegy lejtős oldala felé. Körülötte végehosszatlan őstermészet, miből csak édeskeveset fordít az ember a saját hasznára. Kevéske rizs, czukornád, indigó, lakk, gyapot, fahéj, kámfor, badián, ópium, kukoricza. Káó-Bán környékén és másfelé is lépten-nyomon találni kvarczos arany konglomerátot, azbesztet, de ezek kiaknázására már nem vállalkozik senki.

Futólag megemlítettük már a klimát, de tudnunk kell azt is, hogy ezen a vidéken a mi nyári hónapjainkban, főleg júliusban majdnem mindennap esik az eső. A tapasztalat szerint januárban és februárban 4 napon át esik, márcziusban 5, áprilisban 12, májusban 15, juniusban 18, júliusban 28, augusztusban 17, szeptemberben 8, októberben 3, novemberben 1 napon át, deczemberben pedig sohasem, vagy nagyon ritka esztendőben esik az eső.

Bár a hegyvidék sokkal egészségesebb a mocsaras deltánál, mert itt a kolera távolról sem olyan otthonos vendég, még itt is ezen baj fenyegeti az ember egészségét.

Ezrével szedi áldozatait az erdei láz, a vérhas, a napszúrás. Az európai ember rövid itt tartózkodás után anémiát kap, fogai megpodvásodnak. A mérges csipésű növények szintén megkivánják a maguk áldozatait. Hozzáérve egy ilyen növényhez, az illető testrész rendkívül megdagad s a test hőmérséklete rövid idő alatt 42 fokra felszáll.

Az ilyen mérges növények csipései ellen viselnek a meók sajátszerű lábszárvédőket, a napszúrás ellen pedig óriási turbánokat.

Minthogy az orvosi tudomány egy úton halad a műveltséggel, a betegségeket mindenféle háziszerrel gyógyítják; súlyosabb esetekben amuletteket használnak, vagy a varázslóval űzik ki a testből a betegség ördögét.

Van egy gyógyító fájuk, a melyből egy 5—6 czentiméter hosszú, 2—3 czentiméter széles és ugyanilyen vastag darabka 10—12 koronába kerül; ebből levágnak egy kis forgácsot, azt megfőzik és a levét megiszszák. Azt állítják, hogy az akármilyen betegség ellen segít.

Pénzes József.

1. A Margitszigeten. — 2. Jégpálya a Széna-téren. — 3—4. Ródlizók az állatkertben.

TÉLI SPORT. — Balogh Rudolf felvételei.

A jemeni hads
újabb sike

lyi kultusza által okozott károkat, majd az SZKP XX. és XXII. kongresszusának korszakalkotó jelentőségét.

Jemen köztársasági hadserege, amelyet az Egyesült Arab Köztársasággal kötött védelmi szerződés tovább erősít, sikerrel verte vissza Al Badr volt imám betolakodó csapatait.

vezetői jól tennék, ha alaposan elgondolkoznának a hesseni választási vereségen és levonnák annak tanulságát.

A Spiegel-ügy továbbra is változatlan erővel foglalkoztatja a nyugatnémet közvéleményt, s ezzel kapcsolatban egyre inkább előtérbe kerül az a kérdés, *vajon Strauss hadügyminiszter, aki az elmúlt héten megdöbbentő beismerésekre kényszerült, meddig marad még a hadügyminisztérium élén?*

A müncheni *Abendzeitung* első oldalán szalagcímében azonnali lemondásra szólítja fel a hadügyminisztert, a *Westdeutsches Tageblatt* pedig ezeket írja: »A belpolitikai feszültségek megoldására immár csak egyetlen eszköz kínálkozik: kíméletlenül fel kell tárni az egész igazságot és számadásra kell vonni a felelősöket... *ha a felelősség szó nem csupán frázis, akkor Strauss hadügyminiszter azonnali lemondására van szükség.* Csak Strauss lemondása tisztíthatja meg a levegőt«.

A Strauss vezette bonni hadügyminisztérium által pénzelt *Wehrpolitische Information* legutóbbi számában egy »feketelistát« közölt, amely *az atomfelfegyverzés ellen küzdő szervezeteket* tünteti fel. E szervezeteket a »védelem ellenségei« váddal illetik, mert szeptember elsején tüntetéseken fejezték ki tiltakozásukat a háború és az atomfelszerelés ellen.

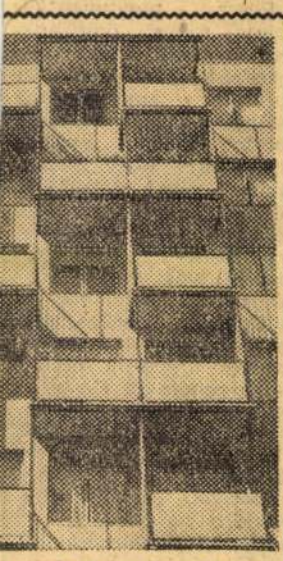

felszabadulás után hosz-
kristályosodása jellemző.
est utcáin. Ezek közül
OTP öröklakások. Ter-
vonalú erkélymegoldás
Modern, nagy erkélyes
ETI

Mező Sándor felvételei)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 NOV 13

Percz János.

NÉPSZAVA

1021

Megnyílt a VII. országos miskolci képzőművészeti kiállítás

A miskolci *Herman Ottó Múzeumban* vasárnap megnyitották a *VII. országos miskolci képzőművészeti kiállítást.* A múzeum és a Műcsarnok által közösen megrendezett képzőművészeti seregszemlére több mint 1600 alkotást küldtek be. A zsüri 162 olajfestményt, rézkarcot, grafikát, valamint szobrászati alkotást válogatott ki. A Borsod megyei és a miskolci nagyüzemek által a legjobb művek jutalmazására alapított díjakat ezúttal is kiosztották. Miskolc város tanácsának 8000 forintos nagydíját *Bernáth Aurél* Kossuth-díjas érdemes művész nyerte, *Svájci tó* című képével.

Percz János kiállítása

Az Építőművész Szövetség székházában rendkívül érdekes kiállítás nyílott, Percz Jánosnak, az ismert nevű ötvösművésznek *szobrait* láthatjuk. Valóban indokolt szobrokról beszélni, mert bár ezek az alkotások hasonló fémtechnikával készültek, mint az iparművészeti boltok kirakataiból ismert ötvösmunkák, a nagyobb méretek, és főleg a monumentalitás igénye szobrokká avatja őket. Határterület ez, melyen a díszítőművészet a súlyosabb mondanivalójú ábrázolóművészettel érintkezik. Egyes tárgyak még inkább a díszítés szándékát hangsúlyozzák, mások viszont már komoly tartalmi mondanivalót hordoznak, a néző önkéntelenül is a szobroknak kijáró nagyobb figyelemmel és elmélyedéssel szemléli őket. Ez utóbbi csoport legszebb darabja az a Dózsa-fej, melynek művészi mondanivalója bizonyára közelebb áll hozzánk és sikerültebb megfogalmazású, mint számos ismert, és hamar megunt Dózsa ábrázolás.

Percz monumentális igényű művei önmagukban hordják annak magyarázatát, hogy miért az építészek gondoskodtak kiállításukról. A korszerű építőművészet súlyos problémája, hogy miként találhat olyan díszítőművészetet, amely összhangban van a vasbetonépítészet modern vonalú formáival. Nos, Percz munkái rokon szellemből fakadtak, a játékos, groteszk figuráktól a legigényesebb alkotásig minden műve rendkívül egyszerű, úgyszólván puritán formákból épül fel, és ezek a formák csak modern építészeti környezetben válhatnak igazán monumentális hatásúakká. Ez a kiállítás talán az első, amely reményt kelt arra, hogy az építőművészet és a vele társuló díszítőművészetek összhangja nálunk is megvalósulhat.

P. G.

Percz János

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1980 JUN 61

NÉPSZABADSÁG

Budapest

Huszonöt év iparművészete

Az *Iparművészeti Múzeum* jubileumi kamarakiállítása — az utolsó *huszonöt év magyar iparművészeti alkotásai* — már méretei miatt sem adhat átfogó képet a negyedszázad iparművészetéről. Ám a vázlatosság ellenére is elgondolkoztató ez a kép, és nem éppen dicsérő értelemben elgondolkoztató.

Hogy az ötvenes évek „tematikus" vázafestései és hasonló, mai szemmel gyermetegnek tűnő alkotások elmaradtak, ezt legfeljebb azért hiányolhatnánk, mert igenis, voltak. És ez egyszer éppenséggel ki lehetett volna néhány darabot állítani. De ez a hiány még nem fájó. Ami zavarba ejti a látogatót, az az összkép közepes színvonala.

A kiállítás legnagyobb része ugyanis — akár konkrétan, akár minőségi szintjét tekintve — olyan tárgyakat foglal magába, amelyeket naponta láthat a Rákóczi út közönsége. A könyvespolcokra vagy éjjeliszekrényekre állítható figurális kerámiák igazán tiszteletre méltó szerepet töltenek be — megtámasztják a könyveket és pótolják a drága kisplasztikát vagy a ma már divatjamúlt fogfájós kutyát —, de valóban ilyen nagy jelentőségük lenne az iparművészetben? A képek helyére akasztható tetszetős fémmaszkok, *Percz János* nagy sikerű munkái, igazán ennyire fontosak lennének? És amennyiben valóban beletartozik *Kumposzt Éva* kerámiája vagy *Juris Ibolya* festett textilje a magyar iparművészet fő vonulatába — akkor maguk a művészek miért vállalják, hogy a múzeum gyűjteményében nem legjobb munkáikkal, hanem átlagos, csaknem üzleti termékeikkel szerepeljenek?

A kiállítás válogatása hangsúlyozottan esetleges — és fel kell tennünk azt a kérdést, hogy akkor hol lehetne egyszer teljességre törekedni, ha itt nem? —, de a magyar iparművészet legfőbb baja, a *kényelmesség* és *bátortalanság* így is kitűnik. Wartha Vince és Zsolnay Vilmos hazájában ma, úgy tetszik, *Bod Éva* az egyetlen keramikus, aki új mázakat keres, csak *Gádor István* nincs megelégedve azzal, amit elért; *Gorka Lívia* már kevésbé hajlamos kísérletezésre, *Kovács Margit* hasonlóképp, bár az ő rendkívül jelentős eredményeik vitathatatlanok. A múzeum falai között már-már úgy tűnik: csak a textil- és üvegművész *Szabó Mariann*, *Szenes Zsuzsa*, *Szabó Erzsébet*, a fa lehetőségeit kutató *Király József* és *Fekete György* törekvései jelentenek újabb utakat. Szabó Mariann és Szenes Zsuzsa egy-egy kitűnő munkával szerepelnek — helyet kérhetne mellettük *Bódy Irén* is, akinek kékfestőtechnikával készült munkáiból a múzeum nemrég izgalmas kamarakiállítást rendezett, és aki ezen a gyűjteményes bemutatón is a legjobbak közé tartozna.

Sok a színes, vidámnak szánt tárgy, textil, ékszer a válogatott tárlaton — és mégis, attól félek: a 2000-es évek fiatal művészettörténésze igen-igen szürkének fogja látni nagyszülei iparművészetét.

Székely András

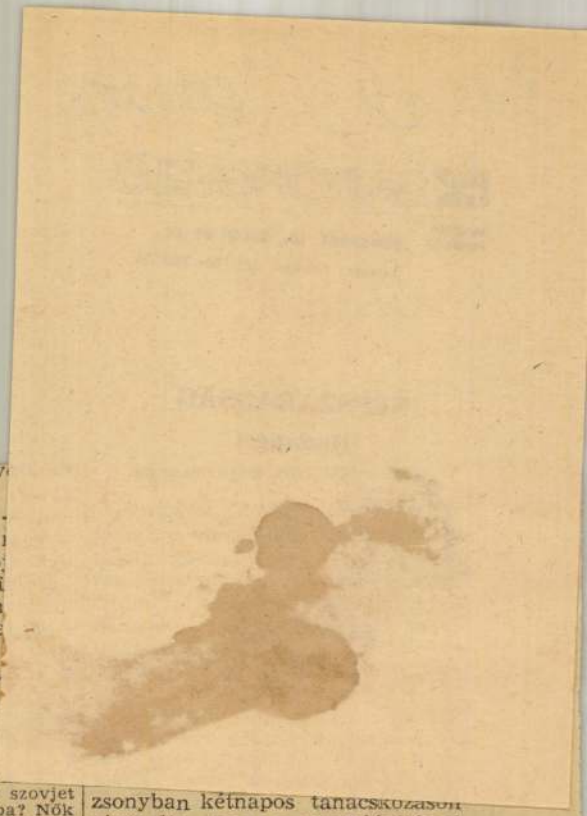

...ondotta, hogy a kov...
őszakban főként a
...észségügyi intézmények -
...kák, országos intézetek, ...
...rházak — rekonstrukció...
...tése, illetve építése keri...
...be. Ennek eredmén...
...85-re országosan 110 eze...
...zi ággyal számolnak.

...Ó MAI MŰSORÁ...

TELEVÍZIÓ

...smétlések: **9.00:** Kertbarát...
...anyborjú (magyarul beszélő szovjet
...n). **11.40:** Mit tud már a baba? Nők
...órája. — — **16.33:** Fesztiválőrület
...agyarul besz. dokumentumfilm-ösz-
...állítás). **17.05:** Antenna. **17.45:** Hírek.
...50: Fehér Klára és Nemes László
...lám útibeszámolója, II. rész. **18.20:**
...rpi úrfi . . . 2. Eszkimóka. **18.45:** A
... jelenti . . . **19.30:** Cicavízió . . . **19.40:**
...nzonról sanzonra . . . (gyermeknap-
... **20.00:** TV Híradó. **20.20:** Tabi Lász-
... ötperce. **20.25:** Vér folyt a Blan-
...gs-kastélyban (Wodehouse szatírá-
...ak magyarul beszélő tv-filmválto-
...a). **21.15:** Tom Jones. **22.00:** TV Hír-
...5, 2. **22.30:** Mozart: Fantázia. **22.50:**
...bdarúgó VB: Uruguay—Olaszország
...zvetítés Pueblából).

budapesti színházak mai műsora

...**peraház:** Manon Lescaut (7). **Er-**
... **Színház:** Traviata (5. bérlet, 10.
... 7). **Nemzeti Színház:** Szerelmem,
...ktra (7). **Katona József Színház:**
...sói melódia (7). **Madách Színház:**
...etovált rózsa (7). **Madách Kama-**
...**ínház:** Gellérthegyi álmok (7).
...**színház:** Napóleon és Napóleon
...bérlet, 5. ea., 7). **Pesti Szín-**
...: Adáshiba (VI. bérlet, 4. ea.,
... **Fővárosi Operettszínház:** My
... Lady (du. fél 3); Egy éj
...ncében (7). **József Attila Színház:**
...om a Séden (Móricz bérlet, 6. ea.,
...**Thália Színház:** A magyar kérdés
... **Kis Színpad:** Titkárnők lázadá-
...fél 8). **Mikroszkóp Színpad:** A te-
...dolgoznak! (fél 9). **Állami Báb-**
...**ház:** Misi Mókus kalandjai (du.
...**Kamara Varieté:** Mars a Marsra!
... fél 9).

zsonyban kétnapos tanácskozáson tárgyalta meg a metróépítéssel kapcsolatos műszaki kérdéseket. Ezután a *bécsi* földalatti építkezéseit tanulmányozták és onnan péntek délelőtt két Rakéta szárnyashajóval érkeztek *Budapestre*. Itt a Technika Házában további tudományos program várta őket.

Lengyel géprabló

A LOT lengyel légitársaság *Szczecin—Gdansk* közötti belföldi menetrendszerű járatán az AN—24 típusú repülőgép személyzetét egy fegyveres férfi a gép útvonalának megváltoztatására kényszerítette. A lengyel gép személyzetével és 23 utasával délután 15 óra 55 perckor a koppenhágai repülőtéren szállt le.

A személyzet tagjai és az utasok közül senki sem sérült meg. A tettest a gép leszállása után a dán rendőrség őrizetbe vette. A LOT koppenhágai képviselője nyomban közbenjárt a hatóságoknál az utasok védelmének biztosításáért.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZMŰ- ÉS SZOLGÁLTATÁS

1021

Gondolatok két kiállításról

Perez János

Régi élclapok kedvelt témája volt a nagy bajuszú fényképész bácsi, aki az ünnepélyesre ijedt családot egy óra hosszat ültette a masina előtt, míg ő maga egy fekete kendő alá bújva intette türelemre az izgő-mozgó gyerekeket.

Így van ez. Mosolygunk a régimódin, az elavulton. Pedig mindennek a világon megvolt a maga hőskora, a fényképezésnek is. Százharminc évvel ezelőtt született az a találmány, amelyik szédületes utat bejárva, a ma emberének olyan mindennapos szükségletévé vált, mint a víz, a kenyér. Magától értetődik a film, magától értetődik a televízió? Igen is, meg nem is. S a Technika Házában ma záruló kiállítás erre volt példa. Nagy dobozmonstrumoktól a kecses, áramvonalas filmfelvevőkig, Petőfi daguerrotypiájától a bonyolult fényárnyékos sziluett-felvételig bejárt utat mutatta meg ez a kiállítás.

Jó ha az ember szembekerül saját alkotásainak történetével. Büszke lesz az úttörőkre és az emberi elme nagyszerű teljesítményeire. Joggal.

o

Az alkotás öröme talán a legtisztább, legzavartalanabb emberi érzés. Az esztergályos arca külön tanulmány, amíg a megmunkálandó finom alkatrész gyártásához állítja be érzékeny gépét. S tanulmányt érdemel a tervezőmérnök, aki új utat, épületeket, víz- vagy fűtéshálózatot vázol fel a papírra. Ő már a tárggyá vált gondolatot látja a szeme előtt.

A kiállítási teremben, ahol Percz János ötvösművész munkái előtt töprengő diákok, fiatal munkások és nyugdíjas öregek állanak, együtt érezni a tervező és a megvalósító örömét magas fokú művészi egységbe ötvözve. Különös madarak, kovácsolt vasból. Anya gyermekével, csövekből forrasztva, de a védő, óvó mozdulat és a gyermeki bizalom csakúgy sugárzik róla. Körösi Csoma Sándor: vékony alak, köpenyben, könyvvel az egyik, vándorbottal a másik kezében. Szinte érezzük a Széchenyi emléksor igazát: „Egy szegény magyar, pénz és taps nélkül." Díszek, használati tárgyak fémből. Ötvös és varázsló, kovács és szobrász Percz János. Varázsló, tényleg?

Nem! Csak egy ember, aki a rideg anyagból meg tudja formálni a lényeget. — ht —

A károsultal

Már hetekkel ezelőtt megjav
tészeti Vállalat a játszóterel
azonban, úgy látszik, befeje
git-híd északi oldalán, a hét
leghitát tettek tönkre az
kön: Jankó Imre és Lantos
tartók kicserélik a

— **ÓBUDÁN** a szocialista brigádok számára szervezett munkásakadémia e havi, 25-i előadásán a jövedelem és a nyereségelosztás kérdéseiről beszélt nagy érdeklődés mellett az előadó.

— **JÓL DOLGOZNAK** a Kéményseprő Vállalat tanulói és új fiatal szakmunkásai. Különösen a XVIII. kerületi kirendeltség vezetője fejezte ki elégedettségét munkájukkal kapcsolatban.

— **A BELVÁROSI** rekonstrukció vízcsőfektetési munkálatait március 3-án kezdte a Vízművek, és az ideiglenes úthelyreállítási program alapján végzi. Megkezdték a Martinelli tér és a Harmincad utca közötti, valamint a Bécsi úti 15 milliméteres vezeték fektetését.

— **IDÉN MÁR 5000** darab koporsó készül a tervek szerint a Temetkezési Intézet új visegrádi üzemében.

— **A MÁRCIUS 10-E ÉS 20-A KÖZÖTT** lezajlott termelési értekezletek jegyzőkönyveit most tanulmányozza a Fürdőigazgatóság szakszervezeti bizottsága. Gondoskodnak arról, hogy az elhangzott észrevételekre, javaslatokra az illetékesek választ adjanak.

— **SZENNY- ÉS CSAPADÉKVÍZ** elvezetését szolgáló csatorna építkezése kezdődött március 10-én az Építőipari és

Ifj. Kiss Pál

Percz János

A Műcsarnok kamaratermében Percz János ötvösművész mutatta be legutóbbi alkotásait. Gyorsan ívelő pálya az övé – állapítja meg a kiállítás katalógusában Koczogh Ákos, művészetének méltatója. „Alig múlt tíz éve, hogy első fémmunkáit zsüri elé vitte, s 1958-ban már a brüsszeli világkiállításon szerepel."

Percz János a főiskola elvégzése (1946) és rövid tanárkodás után állít ki Moszkvában, Prágában, Oslóban, Torinóban, Helsinkiben, Londonban, Bécsben és Rómában, hogy csak a legfőbb helyeket említsem. Itthon is szerepel, a fővárosban és vidéken s olyan megbízásai vannak, mint a Gellért szálló egyik termét díszítő fémaplikációja, vagy a debreceni állomás várótermének kiterjesztett világatlaszt ábrázoló domborítása. Sikerének titka alkotásainak művészi volta mellett az is, hogy igen jó időben jelentkezett műveivel, akkor, midőn a második világháború után újra szívesen foglalkoztunk lakásdíszítéssel. Olyan anyagból készült tárgyakkal mutatkozott be, melyek követték az új ízlés formavilágát, s olyan tömegben, hogy szélesebb körben is elérhetővé vált. Az elég hosszú ideig pangásra ítélt, – egykor virágzó – ötvösművészetünk számára korszerű megoldást keresett, szemelőtt tartva a mai fémművesség két alapvető követelményét: a tárgy célszerű voltát és anyagszerűségét.

Mai művészetünkben Percz János tágította legszélesebbre a fémművesség határait azzal, hogy bátran monumentális méretekben is kivitelezhető terveket készít. Bemutatott műveit három nagyobb csoportra oszthatjuk: ékszerek, rézdomborítások és szobrok. Többszáz ékszere van forgalomban s így a mindennapi használati tárgyak mellett ezeket ismeri legjobban a közönség. Az egyik falon és egy tárlóban geometrikus díszítésű karkötők, reliefszerű alakos függők, bronzba öntött és ezüsttel futtatott melltűk, levélnehezékek, papírvágó kések láthatók. Percz igazi eleme az ötvös aprómunka, de ezekből a gyakorta groteszk humorral telített tárgyakból – öngyújtók, hamutálcák, dobozok stb. – egyre követelőbben tör elő a szobrász plasztikai szemlélete. E kiállításon is valóban az ékszerek világa a szobrokétól főképp méretekben különbözik, a formák, felületek megmunkálása rokon. Felhasználhatja itt is az ötvösség technikai eljárásait – domborítás, trébelés, hegesztés, poncolás –, néha patinázza, savazza tárgyait, néha pedig olyan fényben hagyja, amilyennek a tűz színezi őket. Különösen érdekesek rézlemezből készült alkotásai. Nemcsak domborítja, cizellálja, kalapácsolja, hanem szinte gyúrja, gyűri az anyagot. Egyszer kifordítja, s néhány mozdulattal kendős Nőalakot formál. Vagy befordítja s a Féltékenységnek, a mindent magának akaró, magához láncoló figuráját képezi. Máskor maszkká, női formákká alakítja; majd ismét hullámokká gyűri, vizet „varázsol" s a belehelyezett kaviccsal máris kész a Kavics születése c. kompozíció. Kissé patinával vonja be a Napkorongot, vagy éppen színes üveg körül bontja ki a Napsugarait. Csupa alkotó fantázia, játékos kedv, ötletesség minden megnyilvánulása. Szobrai részben acéllemezből hegesztőpisztollyal készülnek, máskor rézlemezből domborítottak és rézhuzalokból hajlítottak. A háromféle technikát keveri is a kifejezés érdekében. Jellemző szobrai Kőrösi Csoma Sándor erőteljes portréja, kifejező Apostolfeje és a művész kedvenc alkotása, a Hétvezér csoportja. Valavennyi jó példa arra, hogy egészen kis technikai változtatással milyen gazdag kifejezési formavilágot teremt magának. Madárfigurái már címükben is eredetiek: Totyamadár, Csipegető madár, Konstruktív madár. Elég számára egy kis hajlítás, a kellő helyen ahhoz, hogy az élet jellemző pillanatát rögzítse. Kis biccentés a csőszerű nyakra helyezett geometrikus fejen és máris él az alak pl. Pán síppal c. művén. Figurái mégsem elvontak, csupán leegyszerűsítettek. Szemléletmódja rokon a népművészettel és a természeti népek alkotásaival. Szinte napról napra új változatokra talál, s mint e kiállítás is bizonyítja, ötletekben szinte kifogyhatatlan.

Lókötő tár 1969 jún.

RIBÁRI ANTAL

BACH H-MOLL MISÉJÉNEK ZENEAKADÉMIAI ELŐADÁSA

A magyar zenei élet Bach-kultusza február 27-én a Zeneakadémia nagytermében rendezett koncerten újabb ünnepi állomásához érkezett. A nagy lipcsei kántor és orgonás élete egyik főművének tekintette a liturgikus kereteken messze túlnövő és ezért főként koncert-termekben megszólaló H-moll miséjét. Ez a csodálatos zenei monumentum hangzott most el a Zenefőiskola énekkarának és növendék-zenekarának előadásában, a kórusvezetés és az énekkar kiváló professzorának, Vásárhelyi Zoltánnak ihletett vezényletével.

Úgy érezzük, idéznünk kell ez alkalomból Szabolcsi Bence Bachról írt találó jellemzését: „Goethe és barátai az »örök harmónia«, s a világteremtés isteni hangját fedezték fel a Bach-művekben. De addigra Bach és egész világa olyan mélyen elmerült, hogy felfedezésekor már nem tudták, hogyan is szólt ez a zene voltaképpen, s hogy napjainkban, mikor Bach művészetét mindenfajta zene alapkövének ismeri el a köztudat, állandóan vitázni kell róla, milyen formában és milyen keretben, hol és miképp keljen hát életre, ha életre kel."

Ez az alapvető probléma, hogy hol és miképp keljen életre, – ma már úgy érezzük, *tisztázottnak* tekinthető. A Máté-passió Mendelssohn által vezényelt 1829-es berlini felfedező előadása óta, mely eseménytől a Bach zene reneszánsza számítható, egészen Klempererig és Karajanig, – hogy csak a mai legjobbakat említsük, – szinte minden jelentős karmester erőpróbájának és saját színvonala bizonyítékának tekintette a Bach-interpretációt. A Máté- és János-passió, a Karácsonyi-oratórium és a H-moll mise előadása, – a 30-as években is – homlokterében álltak hazai hangversenyéletünknek, a *felejthetetlen Lichtenberg Emil* munkája révén, – kinek szinte mindannyian lekötelezettjei vagyunk e téren.

A mostani előadás magán viselte a méltán nagyhírű Vásárhelyi professzor egyéniségének szinte minden jelentős bélyegét. Nagyerejű drámaisága, formálókészségének nagyvonalúsága, minden túlzástól mentes puritánsága, mely nem engedi a zenét a magaszabta keretből kiáramlani, – ezúttal is sűrítetten és pregnánsan jelentkezett. S mindenekfelett az a *természetesség*, mely végigáradt az egész muzsikáláson, a nagy előadók és karmesterek e legfeltűnőbb vonása, – feltétlenül megvan Vásárhelyiben. Igaz, hogy igen kitűnő énekesszólisták álltak rendelkezésére: Nagy Márta, Takács Klára, Zsigmond Gabriella, Réti József, Dene József és Hantos Balázs s az orgona-szólamot ellátó Lehotka Gábor.

Külön kell szólni a Főiskola énekkarának kiváló, precíz munkájáról, melyben – végső soron – éles hallású, de nem minőségi énekhanggal rendelkező hallgatók vannak. S kitűnő volt az intézeti zenekar is, melynek tagjai átérezve a feladat komolyságát és személyes felelősségüket, – lelkesedéssel vettek részt a produkcióban.

7 GIU 69 102

L'ECO DELL
DELLA STAM
STAMPA - M
MILANO - L'
L'ECO DELL
DELLA STAM
STAMPA - M
MILANO - L'

Incontro a Roma con l'artista ungherese Giovanni Percz

"LAVORO PER ALLEGRIA"

Dai metalli « non preziosi » nascono le preziosissime opere che Percz ha presentato nella capitale: spille, soprammobili, medaglie, posacenere, una varietà infinita di oggetti originali attraverso i quali l'artista esprime tutto il suo mondo fantastico e la sua gioia di vivere.

ROMA, maggio

Un corpo sottilissimo di metallo argentato, due minuscole braccia incrociate, un piccolo viso allegrissimo: una spilla come questa potreste vederla facilmente sul vestito di una qualsiasi ragazza di Budapest, o di Parigi, o di New York. E' una spilla di Giovanni Percz, l'affermato e simpaticissimo artista ungherese che sta avendo in questi ultimi anni un buonissimo successo, dentro e fuori Europa. Lo abbiamo incontrato in questi giorni all'Accademia Ungherese. E' alto e allampanato, parla poco e sembra un tipo molto serio, poi dopo un po' scopriamo che è un uomo allegrissimo e dolce e ci diventa molto simpatico. La sua storia è un po' strana, come quella di ogni artista: dopo aver studiato pittura all'Accademia Ungherese, cominciò a insegnare in un istituto tecnico, ma l'insegnamento non era la sua strada e la sua vera direzione la scoprì come per caso un giorno in casa di amici, quando gli venne l'idea di costruire per scherzo un posacenere di metallo per un ragazzino terribile che spaccava tutto. Il posacenere piacque a tutti, ma soprattutto in lui scattò quella molla che ora gli scatta ogni volta che crea un nuovo oggetto, quella completezza soddisfatta di creare. E allora continuò, cominciò a presentare i suoi primi oggetti alla Sovraintendenza alle Belle Arti di Budapest e furono accettati, con regolare autorizzazione di poterli vendere. Ora Percz è conosciutissimo in tutta l'Ungheria e in molti altri paesi come la Cecoslovacchia, l'America, la Svizzera, la Germania...

La sua produzione è enorme, dato che i suoi oggetti, tutti di materiale metallico, non sono creati in serie, ma per ogni idea non si costruiscono che cento copie. E ogni giorno nascono nuove idee, di spille, maschere, statue, e ogni oggetto ha sempre quella arguzia sottile, quella stilizzazione modernissima, quella comunicativa che gli fanno avere tanto successo.

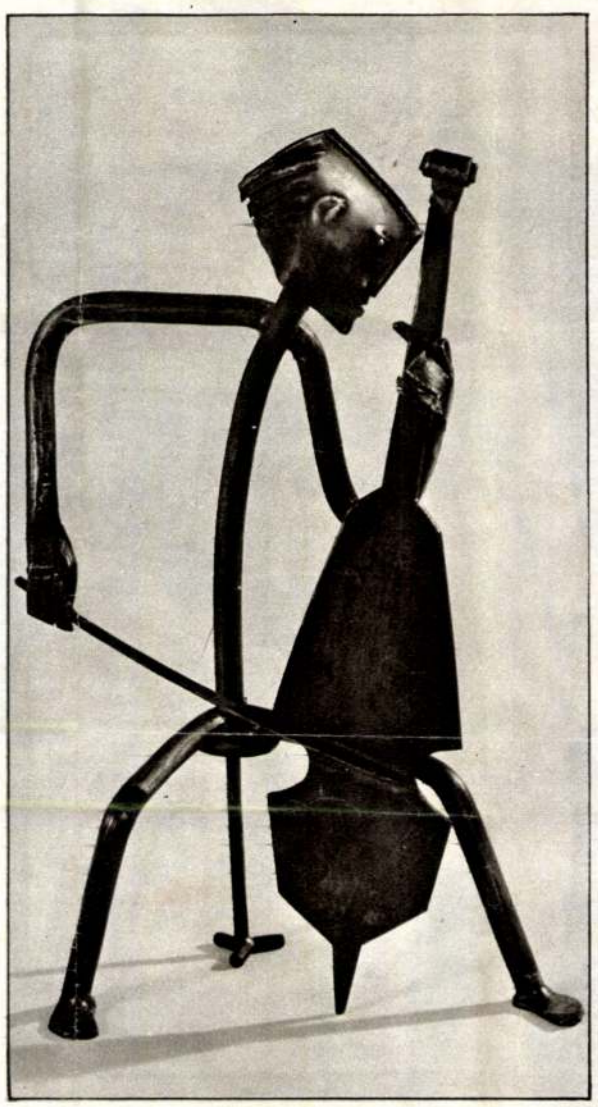

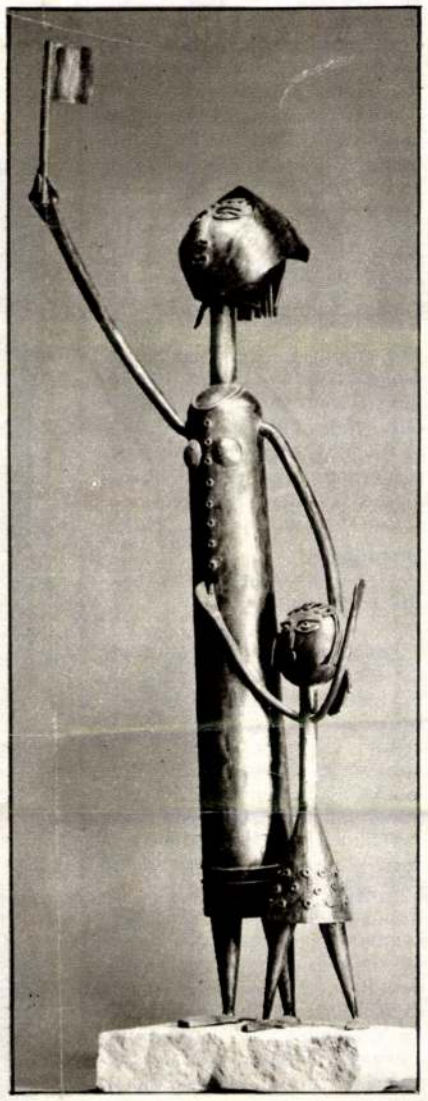

Gli chiediamo cos'è per lui questo lavoro. Percz sorride: « Questo è il mio scopo, il mio più grande mezzo di comunicazione con gli altri, il mio mezzo di soddisfare quell'istinto di creazione che ho fortissimo. E' come una necessità, ogni volta che sento una nuova idea, ogni volta c'è la stessa ebbrezza della prima volta. E riuscire a comunicare attraverso una piccola spilla o una maschera questa mia sensazione è sempre una grande conquista. Penso poi che questi miei oggetti stiano diffondendo molto la coscienza di una nuova moda, le mie spille e braccialetti di metallo sono molto più moderni e accessibili che i soliti tradizionali gioielli d'oro e d'argento, più costosi e impegnativi. Questi miei gioielli sono creati, oltre che per una mia interna esigenza, anche per tutte quelle donne che non hanno grandi possibilità economiche, che ogni giorno vanno a lavorare, che fanno dello sport, che sono moderne insomma e come tali hanno bisogno di una moda moderna. Cerco anche di comunicare alla gente la mia allegria, la mia voglia di vivere, il mio affetto per loro, perciò le mie maschere, i miei volti non sono tragici, hanno in sé le contraddizioni e la tensione moderne, ma come placate, rasserenate da molto coraggio. Perciò sono felice del mio lavoro, anche la materia stessa che uso, questo ferro o bronzo, mi dà molta più soddisfazione del materiale di quando dipingevo, sento che mi resiste, sento quasi una lotta tra la materia e la mia idea che poi si plasmerà. Per ogni oggetto parto da un disegno, disegno sempre, per la strada, sull'auto, quando viaggio. Sono certe espressioni che mi interessano, certi lampi che riesco a cogliere su un viso, ed è da lì che nasce l'idea per un nuovo oggetto ».

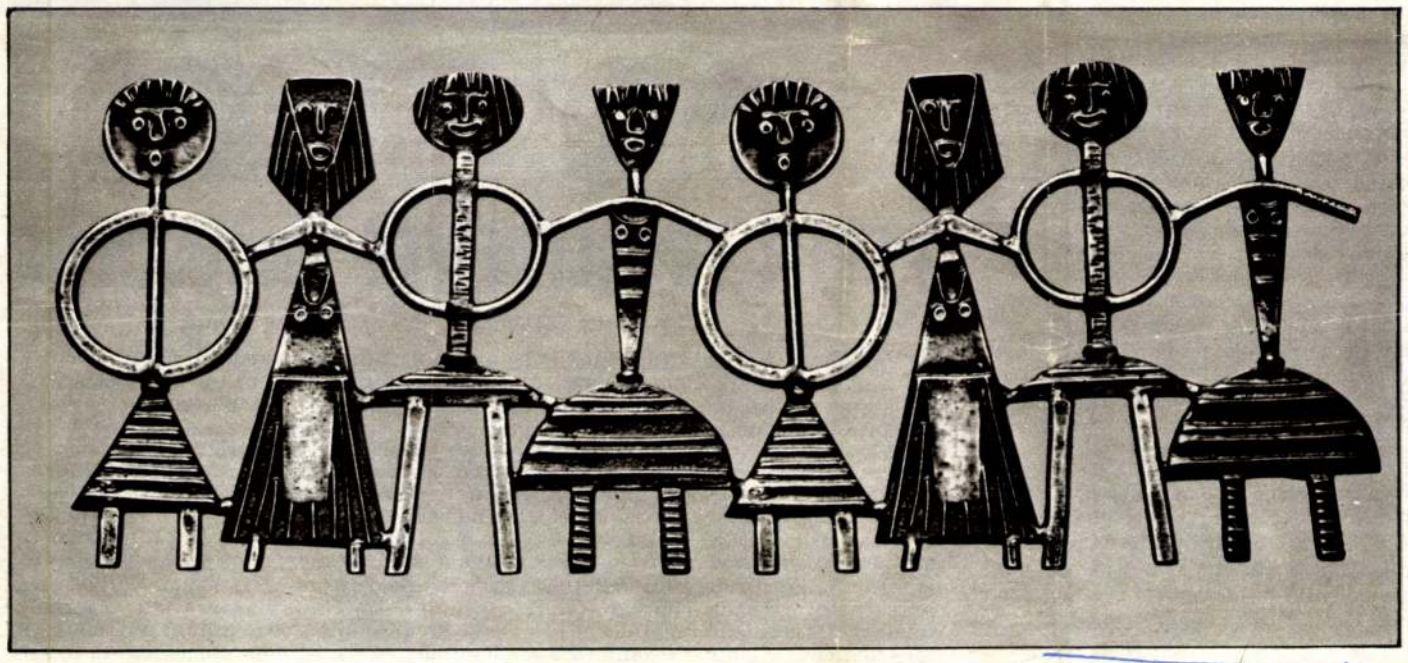

Con lui, qui all'Accademia Ungherese, c'è anche sua moglie, è simpatica e attenta a tutto quello che Percz ci sta dicendo. Si chiama Margherita Percz, aiuta molto il marito e è entusiasta del suo lavoro. A lei sono affidati tutti i lavori di rifinitura e di spedizione. Lavori di interesse minore, ma anche lei ha trovato in questa attività molta serenità e soddisfazione.

« Vi è piaciuta l'Italia? », gli chiediamo.

Tutti e due diventano allegri, ne sono innamorati e non vorrebbero più partirne, ma il lavoro aspetta giù a Budapest e Percz senza lavorare si sente sempre sulle spine.

« Ma anche qui ho lavorato, ci dice ridendo, quando sono passato per Napoli, il suo mare mi ha incantato e ho fatto molti disegni, molti schizzi. E sono già sicuro che le mie prossime idee avranno tutta la allegria e la simpatia che mi ha dato l'Italia ».

Rita Ciotta

RICCHEZZA"

verso Bari, Salerno, Taranto, Napoli. La gente del luogo viveva come bestie? Non importa. L'importante è far rendere il metano. Ma ascoltiamo le donne, facciamo dire a loro come sono andate le cose. Hanno lasciato i campi, le loro case, per portare man forte nella lotta, si sono sistemate qui con i figli più piccoli e non intendono mollare. Ascoltiamole, ne vale la pena.

Rosaria è di Deliceto, e ha diciassette anni. Certo, Rosaria Lipsi è una ragazza che lotta. E che ha le idee ben chiare.

« Siamo stufi di promesse, quaggiù. Quando ci sono state le elezioni nel 1968, Moro, per sostenere la sua campagna elettorale, promise che sarebbe stata impiantata una fabbrica per lo sfruttamento in loco del metano. Ci avremmo lavorato in pochi, all'inizio, ma era il primo passo. Poi, finite le elezioni, non se ne è saputo più nulla. Morti di fame eravamo. Morti di fame siamo rimasti. Ma adesso abbiamo detto basta. Abbiamo marciato tutti sui pozzi della Snia, e fino a quando non accoglieranno le nostre richieste, non ce ne andremo di qui. I padroni devono imparare che non possono averla sempre vinta ».

La marcia ha avuto subito anche a Roma una ripercussione. La mobilitazione delle forze popolari fa sempre paura. Sollecito è arrivato un telegramma di Rumor, in cui si prometteva la costruzione della fabbrica, che invece la Snia avrebbe voluto impiantare in un'altra zona con la scusa della mancanza di infrastrutture.

Ma lo « zuccherino » non basta più. « La fabbrichetta » non risolve certo i problemi di una regione. E le donne di Foggia l'hanno capito.

Mio padre

è morto in Germania

Rosaria continua a parlare:

« Io questa lotta la sento moltissimo, nonostante che per la mia età non abbia tanti anni di stenti dietro le spalle. Ma mio padre, per il poco lavoro che c'era da queste parti, è dovuto emigrare. E' andato in Germania, e laggiù, a 37 anni è morto, per un incidente sul lavoro. Bisogna finirla con la emigrazione, non si può più essere italiani di serie b. Oggi non ci accontentiamo più della fabbrica: vogliamo la promessa che tutta questa zona sia industrializzata, vogliamo l'assicurazione che il carattere della nostra agricoltura venga cambiato, che si pensi all'irrigazione, che si costruiscano per noi case decenti. Se il metano è la chiave della riscossa della nostra regione, lo si sfrutti adeguatamente. Questo noi vogliamo. E per averlo resisteremo un giorno più della Snia e del Governo ».

Rosaria tace: le cose da dire sono troppe, le si affastellano in gola. Ma continua un'altra ragazza, Rocchina Racioppa; ha ventitré anni, è giovane, ma già donna.

« Siamo qui anche noi, con i nostri uomini, perché se vogliamo avere gli stessi diritti nel lavoro, dobbiamo essere presenti nella lotta nello stesso modo. E io credo che per sradicare le donne dalla catena del lavoro domestico e da quello dei campi, sia l'industria l'elemento determinante. E poi, creda, facciamo una vita da bestie. Io sono ortofrutticola. Guadagno quasi 2000 lire al giorno. Ma questo solo quando la stagione va bene. E per tirar su questi quattrini mi devo alzare alle tre di mattina e torno a casa sempre dopo le quattro di pomeriggio. Non è una vita da vivere, questa, mi creda ».

Vogliamo

lavorare qui

Rocchina dice queste cose, ma è come se le dicessero tutte, insieme vecchie e giovani. Affrontano il problema con la stessa fermezza anche se da angolature diverse: c'è la contadina di 56 anni, con il viso ormai incartapecorito dal sole e dalla fatica, che parlando ricorda i suoi figli emigrati e che non vede da anni, c'è Lucia Petrella, che invece ha appena compiuto i diciotto anni e ha un ragazzo che le vuol bene, ma che non si sente di sposare per l'incertezza con cui guarda al domani. Ma la frase ricorrente è sempre una: « Il metano è nostro, perché ce lo portano via? ».

La risposta la sanno benissimo: alla Snia conviene dirottare il materiale nelle grandi città, piuttosto che impiantare fabbriche sul posto. Piuttosto che affrontare la spesa della costruzione di una fabbrica per la filatura di fibre sintetiche, meglio avvicinarsi ai centri urbani.

« Ma se la Snia fa i suoi interessi, dice una ragazza, noi dobbiamo fare i nostri. E' per questo che dal 16 maggio abbiamo presidiato i pozzi di metano e non ce ne vogliamo andare fino a quando non si metteranno in testa che un'intera regione e migliaia di vite non possono essere condannate alla arretratezza e all'inciviltà per la legge dei profitti. Vogliamo le fabbriche, per noi e per i nostri uomini, e fino ad allora terremo duro ».

Ecco, le donne hanno parlato. Arroccate sotto le tende di fortuna, vicine ai loro uomini, tanto sfruttati e tanto dimenticati, pronte a lottare per la loro vita e quella dei loro figli. Hanno detto tutto. Non c'è proprio nulla da aggiungere.

R. C.

PETER FINALMENTE IRLANDESE

DUBLINO, maggio

Finalmente c'è riuscito: Peter O'Toole, ogni volta che parla di sé, non manca mai di additare i suoi calzini. Li porta sempre verdi, un po' per scaramanzia e soprattutto per sottolineare, lui spiega, quanto si senta irlandese. « Sono cocciuto, testardo e impetuoso proprio perché sono irlandese, e non me lo dimentico mai ». Ecco, adesso, dopo un bel po' d'anni di carriera, gli hanno finalmente affidato sullo schermo la parte di un irlandese: un po' malridotto, con l'abito a brandelli, il gilet rattoppato, ma con i calzini verdi. Infatti O'Toole sta girando, in una fattoria di campagna ad una ventina di chilometri da Dublino, un film accanto a Susannah York, dal titolo « Country Dance ». Di O'Toole sta per arrivare nei nostri circuiti « Buongiorno Mister Chips », che l'attore irlandese ha girato accanto a Petula Clark. In quel film per la prima volta Peter ha cantato: e quanti l'hanno ascoltato hanno detto che è davvero una piacevole sorpresa. Il suo commento: « Sfido, sono un irlandese, cocciuto, se mi metto a fare una cosa ci riesco », conferma quell'immagine particolare che abbiamo di lui.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Percz János
NŐK LAPJA
1962 DEC 1

1021

PERCZ JÁNOS MUNKÁI

Még két év sem múlt el Percz János jelentős szá[mai] és közönségsikert elért kiállítása óta, és máris új bemutatkozásáról számolhatunk be, az Építőművészek Szövetségében. A 42 alkotás jó része térplasztikának készült, melyeket építőművészeink új lakótelepeink díszítésénél kitűnően felhasználhatnak.

Percz János rendkívül sokoldalú, érdekes egyéniség. Festőnek készült, foglalkozott különféle grafikai technikával, sőt tervezett mozaikot is. Alig öt éve, hogy megtalálta művészi alkatához a legmegfelelőbbet, a vörösréz-domborítást. Korszerű használati és dísztárgyaiban, dekoratív ékszereiben a szépség és célszerűség dominál, de a monumentalitás problémája is foglalkoztatja alkotó fantáziáját. Az utolsó három esztendőben több nagyméretű vörösréz-domborítása született meg: így a Fővárosi Tanács díszterme, a Gellért Szálló, az Aero presszó, a debreceni vasútállomás kultúrvárótermе és a miskolci SZOT-székház számára.

De a kísérletező és a kutatási hajlam Percz Jánost nem hagyja nyugodni. Sajátos mondanivalójához új, alkalmas kifejezési formát keres, a mind merészebb megoldások érdeklik. A közelmúltban készült alkotásaihoz már vasat is felhasznál, és a kedvelt vörösrezet üveggel, fával és kővel kombinálja. Ember- és állatfigurái ökonómikus szerkezeti felépítésről tanúskodnak, nincs rajtuk semmi felesleges.

„Május elseje"-t szimbolizáló, igényesen felépített figuráiban már a monumentalitásra törekvő hangvétel érződik. Hajlított vörösréz huzalból és lemezből komponált kifejező „Csellistá"-ja a formák leegyszerűsödését is bemutatja. A vörösréz és fa együttesére fogalmazott madár, a folyami kavics felhasználása egyik állatábrázolásánál és a vas rusztikus, s egyben finomvonalú alkalmazása a különféle madárkompozícióknál a művész termékeny fantáziájáról és töretlen alkotókészségéről tanúskodik.

1. Május elseje (Vörösréz)
2. Csellista (Vörösréz)
3. Madár (Vas)
4. A Fővárosi Tanács díszterme számára készült vörösréz-domborítás

Kónya Kálmán felvételei

1

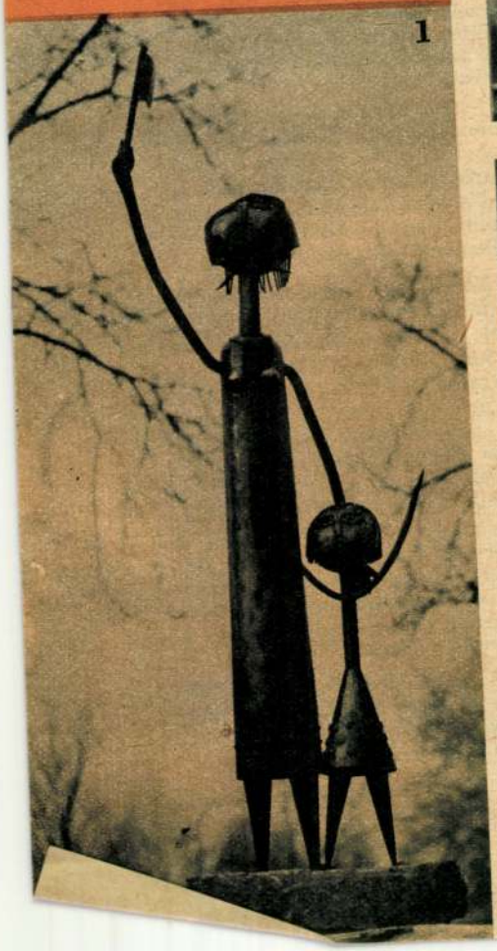

2

3

4

közelibb közelbe az emberhez orsként sem kerülhettem volna«

egyész csalódottan állapíthatja eg, hogy az új anyag, amit állatlan gonddal, hosszadalmas sérletsorozatok eredményeppen létrehozott, nem azonos zal, amit elképzelt — »képzeten« persze nem fantáziát, hanem számításokat és kémiai pleteket, elemek kapcsolódát, vonzását és taszítását, kösét és oldását, vegyületek törnyszerű keletkezését értve. nem dolgoznak pontosan, ak a már kész gyógyszer hapróbájánál derül ki, hogy m felel meg a rendeltetésék. (Például a növényi nedvek: b mázsa virágból, levélből, kérből, vagy magból nyerc néhány gramm anyagot.) milliomodgrammok tehát ér- milliomodgrammok tehát ér- et képviselnek, népgazdasági ek hordozói.

Miről van hát szó?

kutató előállít egy új veletet, s ennek néhány nmját elküldi a mikroanaai laboratóriumba. Itt a hánő alkotóelemeire bontja anyagot, s megállapítja, nyi benne a szén, a nitrohidrogén, a bróm, klór, jód többi. Hogyan?

égetnivaló"

got apró platina »csónakteszi (súlya: 0,872499 g, vanyolcszázhetvenkétezerszázkilencvenkilenc milliogramm), leméri aztán »kecébe« rakja. (A kemence nagyobb egy újszülött ökkéjénél — hogy »nőies« hattal éljek.) Itt 5—700 fokos gben a szén széndioxiddá, ogén vízzé ég el, az összes i elemek valamilyen »köt-« formát öltenek... Bonyo-? Nagyon. Hogy valaki megvegyésznek kell lennie. pán érzékeltetni akartam kájuk finomságát.

fert az alkotóelemeket küöző, ugyancsak bonyolult módokon újra mérik, s ne bad tévedniük egy milli grammnyit sem. S ehhez nemcsak pontosságra, türelemre és koncentráltságra van szükség, hanem megfelelő műszerekre is, melyeknek egy részét ők maguk tervezik; ha egyetlen kapilláris (2—3 tized milliméter átmérőjű üvegcső) keresztmetszete akárcsak egy századmilliméterrel nagyobb, hamis adatot kapnak. Sokszor órákig, napokig tartó kísérletezés, tépelődés az ára egy-egy szükszavú jelentésnek, amit a kutató úgy vár, mint a Messiást, és...

Megszólal a telefon

a mikroanalitikai laborban: — Kollegina, ez lehetetlen! Hogy ennyi szén és ennyi hidrogén... — A hang sértődött vagy dühös; a kolleginàé viszont annál nyugodtabb: — A számok — számok, a tények makacs dolgok... nézzék csak meg!

— De azért minket is izgat, miben tévedt a kutató? A számítást vétette el? Vagy nem a megfelelő hőfokon, megfelelő világításban, nyomás alatt... és így tovább... végezte a kísérletet? De amikor visszahív: »Maguknak volt igazuk. Rájöttem, hogy az oldószer mennyiségében volt eltérés...« — rendkívüli elégtétel!

Ezek a szavak forrók, a szakma szeretetének (csaknem azt írtam: szerelmének) szenvedélyétől fűtöttek.

—Egyszer hetekig kísérleteztem, míg sikerült a szén- és hidrogén-meghatározás új módszerét megvalósítanom — mondja *Szabó* Margit. — *Körbl*, cseh tudós, a prágai Biokémiai Kutatóintézet analitikai osztályának vezetője dolgozta ki ezt az eljárást. Lényege, hogy 750 helyett, csak 500 C°-ra kell felfűteni a kemencét, s másfél óra helyett 35 perc alatt kapok eredményt. A feltételeket kellett megteremtenem. Fél éjszakákat orult, hogy alkalmazzuk a módszerét.

— *Jutalmat kapott érte?* — kérdem.

— Nem, ez hozzá tartozik a munkánkhoz. Csak példaképpen említettem. Nem vagyunk feltalálók, se kutatók, de a kísérletezés, az új módszerek bevezetése mindennapi feladatunk. Hiszen vegyészek vagyunk.

„Egy fiatal tudományág fiatal művelői"

— jegyzi meg a laborvezető. — Az új keresése kötelességünk.

Pátosz nélkül mondja, rendkívül egyszerűen, csaknem hangsúlytalanul.

Arra gondolok, hogy a nagy szavak milyen anakronisztikusak. Hogy »lelkesedést« emlegetni a régi hangsúllyal időszerűtlen lenne ezeknek a fiatal vegyésznőknek a körében, talán meg sem értenék. Azért, mert vegyészek? A számok, képletek, a legelvontabb valóság emberei? Vagy azért, mert fiatalok? Vagy nem lenne bennük »lelkesedés«? Hivatásszeretet?

Vágyaikról, gondjaikról, örömeikről kezdem őket faggatni.

— Eredetileg orvos akartam lenni — mondja Füvessyné. — Gyógyítani akartam, az emberek közelségét kerestem. Amikor nem vettek fel az orvosira, nagyon csalódott voltam.

És most?

Mosolyog: — Most már úgy érzem, hogy orvosként se kerülhettem volna közelibb közelségbe az emberhez, mint mikroanalitikus.

— Bevezettünk egy újítást — mondja Janzsó Gézáné. — Aki laboron kívül merészel a munkáról beszélni, egy forintot fizet a közös kasszába. De azt hiszem, nem használ, hamarosan tőkepénzesek leszünk...

Két dolgot tudok meg ebből a nevetősen odavetett mondatból: az első, hogy ők hárman laboron-házon-gyáron kívül is barátok (a két férj is vegyész); a második, hogy a régi jelzők — régi hangsúllyal, műpátosszal és műhővel — idejétmúlta frázisok ugyan, de van új jelentésük, új súlyuk és új hőfokuk. Öt- vagy hétszáz fokos-e ez a szerelem? Játék a szavakkal. Nem akarok játszani sem szavakkal, sem érzelmekkel: fiatalok, modernek, maiak és a mieink egészen.

A hivatástudat természetes tartozéka életünknek, úgy, ahogy valamikor csak a kiválasztottak privilégiuma lehetett.

(Zsigmondi)

hárman

Nádas Péter felvételei

Percz János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP 1961 ÁPR 18

A vas művésze

1958-ban találkoztam először Percz János alkotásaival, bevallom, hogy akkor elsősorban művészetének kuriózuma ragadott meg. Síró-nevető bronz maszk, egy sugaras napkorong, amely mintha az egyiptomi napisten groteszk, kissé karikírozott megfogalmazása lett volna.

Most az elmúlt vasárnap, a művész szolnoki kamarakiállításának megnyitóján már, mint művészetének régi ismerője léphettem a terembe. Meglepetésem azonban még így sem volt kisebb, mint az első találkozáskor, hiszen most mindazt együtt láthattam, amivel a hat év alatt részleteiben ismerkedtem. Ma már nem a kuriózum az, ami Percz művészetében megragad, próbálom megérteni művészetének mélyebb értelmét, törekvéseit, szándékát.

Kétségtelen, hogy Percz János modern iparművészetünk egyik legmarkánsabb egyénisége. Nem egyszerűen „csak" ötvös, a monumentális szobrászi hatások, törekvések sem idegenek tőle.

Három alapvető technika határozza meg művészetét: a bronzöntés, a lemezdomborítás és a hegesztőpisztoly. Ez utóbbi technikát legpregnánsabban talán éppen munkaeszközével lehet meghatározni.

Percz János ékszereket, iparművészeti, használati tárgyakat és fém szobrokat egyaránt készít. Úgy gondolom, leghelyesebb alkotásaira a fémszobor kifejezés, hiszen Percz Jánosban a dekorativitáson túl mindenkor az ábrázolás igénye munkál. Bármilyen kompozíció megformálására is törekszik, mindig a figurából indul ki, azt alakítja aztán a kompozíció funkciójának, törvényeinek megfelelően. Művészetében az ábrázolás elsődlegessége mellett természetesen fontos szerepet játszik az iparművészet funkcionalizmusa és az anyag törvényeinek tisztelete. Szinte az az érzése művei szemlélőjének, hogy például vasban csak egyedül így lehet dolgozni, és sehogy másként. Ez magyarázza meg stílusa természetességét, és ez adja, a látszólag hihetetlenül egyszerű és magától érthető technika által e stílus varázsát.

Lássuk talán, hogy születik egy Percz mű!

A művészi alkotás első fázisa a vázlat készítés. Percz János minden művéhez több rajz-vázlatot is készít. Már ebben a fázisban először a motívum, a figura jelentkezik, és nem az esetleges kompozíciós elemek. Mindig a figurákból lesznek a kompozíciós elemek, és nem fordítva: a folt hatásában jelentkező kompozíció áll össze az esetleges figurává. Már a vázlat készítésekor figyelembe veszi a funkcióból, az anyagból, a technikából adódó kötöttségeket, lehetőségeket. A sokszorosítás lényeges feltétele például, a formák síkban történő rendezése. Ezeket, a vázlatokban kiérlelt műveket önti aztán bronzba, kalapálja vagy éppen hegeszti, végleges megformálásukkor.

Percz János kedvelt motívuma a madár, de ezt az egy motívumot végtelen leleménnyel, megragadó frissességgel variálja művei gazdag skálájában. A kiállításon azonban engem mégsem az e körbe tartozó művek valamelyike ragadott meg legjobban, hanem egy vas-szobor. Dózsa monumentális hatású portréja. A kiállított portré, amelynek nagyított változatát Percz később el is készítette, alig negyven centiméter magas, hatásában azonban mégis monumentális. Annak ellenére, hogy nem körüljárható, csak két dimenziójú alkotás, áttörtségével mégis tökéletes plasztikus élményt nyújt.

DÓZSA-PORTRÉ

Rideg Gábor

lanykapcsolót és világosság van a szobában?

— Én lelkem, legtöbbször már lefekszek, ha bealkonyodik... dehát ezektől nem lehet ám pihenni, mert bömböltetik a rádiót meg a tévét, ahogy ők mondják... aztán abba a nyomorult szőnyegekbe felbotlok lelkem... mert az a palló is olyan fényes, hogy ki akar csúszni alólam a lábam... a dédunokáim meg csak nevetnek rajtam...

— Ez bizony nem szép tőlük.

— Igaz, egyik egyfelől, másik másfelől fog meg, hogy el ne essek, csak ne nevetnének a büdösök...

— Aztán annak se örül, hogy takarosak a dédunokái?!

— Éppenséggel örülök én lelkem, dehát annyi pénzt herdálnak el ruhára, ahelyett, hogy összekuporgatnák öreg napjaikra... nem szeretnek spórolni...

— Most nem kell félni az öregségtől meg a holnatpól, hogy meghal éhen,

... ahol a traktorok állnak.

— Messze van?

— Ördögöt, hét kilométer csak. Én még tizenhatra is gyalog jártam az uradalomba acatolni meg répát egyelni. Aztán az uraság is hintón járt, nem autóval.

— Azért gyártják az autót meg a motorkerékpárt, hogy azon menjenek.

— Azért, azért... Örültem én, ha kaptam egy festőruhát, ezeknek meg nejlon kell...

— Egész jól ki tudja mondani.

— Hogyne, lelkem, hisz reggeltől estig ezt hallom!

— Így van ez rendjén, Csút néni, fejlődünk.

— A fenét, nem győzik javíttatni a harisnyákat... Jól is élni, meg divatosan öltözködni!

— De a jó csirkepaprikást maga is szereti, ugye?

— Hát látott már maga olyan bolondot, hogy ha csirkepaprikást tesznek elibe, aszondja: „Add a kutyának?!" — Kacagott. — Node megyek is már, lelkem, befele, mert mindjárt kezdődik a tévé...

— Menjen csak, jó műsor lesz — nevettem el szívből magam.

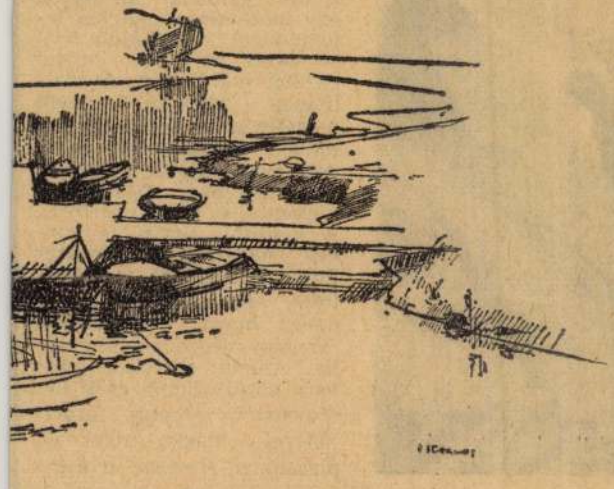

GGYES LÁSZLÓ: TISZA-PART

MEGGYES LÁSZLÓ: AKT

Hans Van Meegeren — a zseniális képhamisító

Londonban életrajz jelent meg Hans Van Meegerenről, a holland képhamisítóról, aki a modern idők egyik legnagyobb szabású csalását hajtotta végre. Ő maga gyártotta a páratlanul értékes „Vermeer" képeket és annyira megtudta téveszteni a szakértőket, hogy amikor utóbb kiderült a csalás, néhány szakértő szeme láttára kellett egy „Vermeer"-t festenie, mert nem akarták elhinni, hogy a nagy flamand mester művei modern hamisítványok.

Meegeren egyébként náci kollaboráns volt, aki hamisítványai közül néhányat magának Göringnek adott el.

Eljárásának érdekessége az volt, hogy nem másolatokat készített Vermeer műveiről, hanem „eredeti" alkotásokat Vermeer modorában, stílusában és ecsetkezelésének teljes elsajátításával. Azt a trükköt választotta, hogy a XVII. századi festőnek „olyan korszakából" dátumozta hamisítványait, amikor Vermeer csak igen kevés képet alkotott. Ugyszólván „áthidalta" a nagy festő terméketlen időszakát. Ennek az eljárásnak óriási előnye volt, hogy nem kellett szolgai módon utánoz-

Percz János ötvös-
művész

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, ~~188-307~~ III.

1969 ~~FEB~~ 5

NÉPSZABADSÁG

PERCZ JÁNOS ötvösművész kiállítását Major Máté építész nyitja meg március 8-án a Műcsarnok kamaratermében.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HÍRLAP

Percz János ötvösművész

Percz-kiállítás. A Művcsarnok kamaratermében (Bp. Hősök tere) szombat délben nyílik meg Percz Jánosnak ötvösművész kiállítása. A megnyitót dr. Major Máté tartja.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖZNEVELÉS
Budapest
Perc János
1972 ... 13

1021

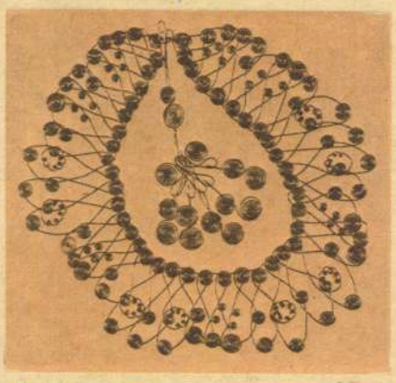

Az ékszer is nevel

A pedagógus megjelenésével, ízlésével is alakítja a diákok esztétikai érzékét. Ezért szólunk most az ékszerekről. Mondanunk sem kell: kevesebb többet jelent...

Az ékszer ősidők óta „a szebbik nem" díszítésére szolgált. A valódi arany-ezüst, drágaköves ékszer mellett az emberiség — nemcsak a nők — szívesen viselt egyszerűbb anyagokból, állati fogakból, kagylókból, csigákból fűzött gyöngysorokat, karpereceket is. Már akkor nagyon kedvelték az ősvilági fenyők megkövesedett gyantájából, a borostyánkőből készült ékszereket is, melyek ma újból divatosak.

Az arany és ezüst feldolgozása nagy technikai fejlettséget kívánt, ezért a modern szóval bizsunak nevezett divatékszer évezredekkel megelőzte a valódit. Az arany s ezüst feldolgozása, a sok pompás drágakő, a gyémánt, rubint, smaragd, zafír, a féldrágakövek: az ametiszt, az achát, türkiz, topáz, az aquamarin tüze, fénye, csillogása az ötvösöket pompás remekművek alkotására ösztönözte.

A valódi ékszerviselés a történelem folyamán nagy szerepet játszott a rang, a vagyoni helyzet fitogtatásában. Egyes korokban szinte presztizskérdéssé vált, ki milyen alkalomra, mennyi ékszert viseljen, úgy hogy törvénnyel szabályozták az ékszerviselést. Nemcsak a nők, a férfiak öltözete is csillogott az aranytól, ezüsttől, drágakövektől. Az ifjan elhalt egyiptomi fáraó, Tutenkámen sírkamrájában egész múzeumra való ékszert találtak. Az asszír férfiak ékköves hajpántokat, a görögök és rómaiak nyakláncokat, díszes melltűket, gyűrűket, karpereceket viseltek. Az ásatási leletek szerint nyugaton oly rettegett honfoglaló elődeink copfos hajviselete csak úgy villogott az igazgyöngysorok-tól.

A divatékszer pályafutásának felvázolása a művészettörténet ékes fejezete. A hamis ékszer a valódi ékszer pótlására szolgált, másnak, előkelőbbnek akarta mutatni viselőjét, mint az a valóságban volt.

A mai divatékszer célja nem ez. Nem akar becsapni, álcázni, nem mutatja magát másnak, mint ami: a ruha tartozéka, s miként az, eltűnik a divat változásával együtt. Megteremtője a nemrégiben elhunyt Mme Chanel, a francia divat egyik koronázatlan királynője. Véleménye szerint az ékszerre szükség van a mai nőnek éppen úgy, mint a történelmi korban.

A divatékszer jól öltöztet minden korosztálybeli nőt. A helyesen megválasztott bizsu nem feltűnő, viszont harmóniában áll viselőjének egyéniségével, megjelenését választékosabbá teszi, kiemeli.

Chanel minden modelljéhez hatásos, általában igen olcsó anyagokból, sok ötlettel, ízléssel készített divatékszert kreált. Elveit ma minden divattervező elismeri, ezért általános szabályként ajánlhatjuk, hogy nappali ruhára, délelőtt a tanítási órákra pulóverhez például fénytelen, fa, bőr, csontékszert, vagy már kissé drágább, de nagyon elegáns borostyánkő nyakláncot, karperecet vagy kitűzőtűt viseljenek a pedagógusok. Ünnepélyesebb alkalmakra kevés arany- és ezüst csillogású ékszer ajánlható — mely ha nem valódi —, a kiváló cseh (Jablonec) készítmények legújabb fajtái közül minden korosztály kiválaszthatja magának az egyéniségének és pénztárcájának megfelelőt.

A választékosabb magyar divatékszert neves ötvösművészek tervezik és nagy műgonddal kivitelezik. Árai hozzáférhetőek, így a pedagógusok is beszerezhetnek belőle minden évben néhányat, ha új frizurájuk, modern szabású ruhájuk ezt megkívánja. A közelmúltban az „Ékszer 70" kiállításon leghíresebb alkotóművészeink mutatkoztak be új ötletekkel. Reméljük, hogy munkájuk közül az Iparművészeti Vállalatok boltjaiban rövidesen beszerezhetők lesznek Perc János újabb láncai, Tóthfalussy László gombformákkal díszített modern formavilágú ékszerei. Egészen egyéni, főleg a fiatal korosztály számára ajánlható pulóverdíszek Juhász Árpád bőrszíjon függő nikkelcsüngői, Koleszár Arany bőrszíjra fűzött bronzkombinációjú lánca.

Barta Éva egyedi zománcozású nyakláncai és gyűrűi ugyan drágábbak, de egy-egy darab megszerezhető belőlük ünnepiebb alkalmakra éppúgy, mint Szilvássy Katalin bronzkori ékszerek technikájával megoldott, egyszálból készült, zománcos bronzhuzal ékszerei, melyeknek egyszerűbb változatai pulóverhez, szövetruhához valók. Díszesebb változatai magyaros, virágos zománcos levéldíszítéssel ünnepélyes alkalmi ruhák különleges választékos ékességei.

Az ékszerboltokban kapható valódi aranyékszerek közül a minél kevésbé feltűnő ajánlható. Ez vonatkozik az újabban divatba jött nagyköves gyűrűkre is.

P. BRESTYÁNSZKY ILONA

Zenélő otthonok

A pedagógus háza fogalom volt valaha, sokhelyütt ma is az. Amint személye, családi élete, úgy otthona is példa, fáklya, „hegyen épült város" — amint egykor öreg tanárnőm mondogatta: „az ország szeme rajtunk" —, és ha ennek a szerepének nem tud eleget tenni, rögtön csorbát szenved a tekintélye is. Hogy a pedagógus egész életvitelével szüntelenül minta lehessen, ahhoz persze az etikus mamagatartáson kívül „nyitottan" is kell élnie, vagyis úgy, hogy házába bármikor bárki betérhessen, sőt erre indíttatva is érezze magát. Ezt a vonzást — többek közt — a zene is elősegíti.

Szemléltetésül engedtessék meg egy személyes emlék: nagyapám kisvárosban tanított. Tanítványaiból, barátaiból kamarazenekart szervezett, házában-kertjében tartott zenedélutánjaira mindenki eljárt, aki nem volt éppen egészen süket. Alig volt a városka — bármilyen rendű-rangú — lakosai között olyan, aki ott meg ne fordult volna. Nagyapám több mint négy évtizede halott, emlékét azokból a szavakból tudom csak összerakni, amelyeket oly sokszor hallottam, amikor egykori tanítványaival, városának embereivel találkoztam. De a szavaknál és a szuperlativuszokban kifejtett hálánál is többet jelent, hogy aki unoka-mivoltomról értesült, tüstént a nyakamba borult. És ennek az évtizedeken át is eleven, meleg érzelemhullámnak elengedhetetlen tartozéka volt a zene, amely a személyiség varázsát kiegészítette.

Zenélő, sőt másoknak zenélő pedagógusnak lenni, ez a *hivatás megkétszerezése*. Ám a zene nemcsak e mágneses vonzás, hanem a nevelő érdekében is igen ajánlatos: mint az idegrendszer nyugtatása, pihentetése. (Tudvalevő, hogy az ókor nagy orvosai is zenével gyógyították az ideg- és elmebajokat, vagy ahogy akkor nevezték: az ördögtől megszállottakat. Márpedig napjainkban kit szállna meg biztosabban az „ördög", mint a 40—50 gyermeket fegyelmező és különben is ezerféle dologra igénybevett pedagógust?)

Ma, a magnetofon s a lemezjátszó korában a zenét nem kell feltétlenül magunknak produkálnunk: a házi hangverseny gépi előállítás útján is épp oly hatásos — bár aki a zenét szereti, az előbb-utóbb maga is megpróbálkozik valamelyik hangszerrel.

BOZÓKY ÉVA

LEVELEINKBŐL

Nagy örömmel csatlakozom a kezdeményezéshez, hogy „magunk között", de egyúttal ország-világ előtt is beszéljük meg „közös dolgainkat".

Magam azért örülök különösen, mert egy, már régebben bennem forrongó és belőlem kikívánkozó mondanivalónak kínál most a rovat nyilvánosságot.

Egy egészen kirívó példára szeretnék rámutatni. Köztudomású, hogy a dolgozó nők szülési szabadságuk után jogosultak igénybe venni évi rendes szabadságukat, mielőtt a gyermekápolásra biztosított szabadságuk kiadását kérnék.

A 138/1967. MM utasítás rendelkezései e lehetőséget nem egyenlő mércével biztosítják mindegyik pedagógus kismama számára, aki olyan szerencsés, hogy szülési szabadságát élvezheti.

De mi lesz az elbánás azzal, akinek mondjuk április 20-án vagy esetleg októberben jár le a szülési szabadsága?

A fenti utasítás 36. §. (7) bekezdése úgy intézkedik, hogy ha a pedagógus szabadságának kiadására részben az oktatási idő tartama alatt kerül sor, az oktatási időre eső szabadság időtartamát, de legfeljebb 18 munkanapot az évi rendes szabadságidőből *oktatással összefüggő munkára* igénybe *kell* venni.

Érdekes megfigyelni, hogy a 14/1967. MüM *rendelet* 11. §-a (1) bekezdése ezzel szemben úgy szól, hogy a dolgozót... szabadságidejéből legfeljebb 18 munkanapra... munkába igénybe *lehet* venni.

Azon ne törjük a fejünket, hogy a MüM *rendelettel* szemben az MM *utasítás* miért szigorúbb! Vizsgáljuk meg inkább, hogy az említett (a szülési szabadságukat az oktatás időtartama alatt befejező) pedagógus kismamák esetében mi a gyakorlat!

Munkára ugyan nem veszik őket igénybe, hiszen a rendes szabadságuk kiadása után *nyomban* fizetés nélküli szabadságra mennek gyermekgondozás céljából. A munkára történő igénybevétel elmaradása ellenére azonban *csak 30 nap* rendes szabadságot adnak ki számukra.

Pedig az ellentmondást nagyon egyszerűen meg *lehetne* (és meg is *kell!*) szüntetni a 138/1967. MM utasítás 36. §-ának egy újabb bekezdéssel történő kiegészítésével, amely szerint a pedagógus kismamákat rendes szabadságuk terhére *munkára igénybe venni* nem lehet, ezért a *teljes 48 nap* rendes szabadságot biztosítani *kell* számukra minden esetben.

Ez a jogszabálymódosítás a 1013/1970. Korm. határozat szellemének gyakorlati megvalósítását jelentené egy *konkrét* kérdésben, sok-sok pedagógus kismama érdekében.

SIKLÓSI PÁLNÉ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

Percz János ötvösművész

1969 MÁJ 6

□ PERCZ JÁNOS ötvösművész kiállítása nyílik szombat délben a Műcsarnok kamaratermében. A bemutatót dr. Major Máté nyitja meg.

1037

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Percz János ötvösművész

ESTI HIRLAP

1969 MÁR. 6

PERCZ-KIÁLLÍTÁS

A Műcsarnok kamaratermében március 8-án Percz János ötvösművész alkotásait állítják ki, amelyeket nemrégiben az európai fővárosokban is láthattak. Az ötven műtárgy között ékszerek, plasztikák és vasból, rézből, fából, üvegből és kőből kombinált szobrok láthatók.

MEGHALT A TRAKTOROS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Percz János ötvösművész

1969 MÁR 5

Percz János ötvösmüvész
müveiből nyílik meg kiállitás
március 6-án délben a Mű-
csarnok kamaratermében. A
tárlatot dr. Major Máté nyitja
meg.

BEMUTATÓ ELŐADÁS 1969.

Percz János

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg

1969 SEP 17 31

Brüsszel, Moszkva, London, Bécs után Zalában is

Percz János kiállítása Nagykanizsán

Percz Jánost, akinek kiállítása szeptember 7-én, vasárnap délelőtt Nagykanizsán, a Thuri György Múzeum Lenin úti kiállítótermében nyílott meg, egyaránt tekinthetjük ötvös-, szobrász- és iparművésznek. Nevével az utóbbi tíz esztendőben mind gyakrabban találkozhattunk hazai és nemzetközi kiállításokon.

Egy évtizede figyeltek fel első munkáira. 1958-ban már a brüsszeli világkiállításon, ezt követően pedig Moszkvában és a Budapesti Csók Galériában szerepelt. Majd Prága, Stockholm, Oslo, Torinó, Helsinki, Szófia, London, Bécs, Stuttgart, Róma a következő állomások. Itthon a fővárosban és vidéken egyaránt láthatók időről időre kiállított munkái. A Műcsarnok Kamaratermében néhány hónappal ezelőtt megrendezett kiállítása tömegeket vonzott. A mai emberhez, s a mai emberről szóló alkotásai főképp az ifjabb generáció tetszését nyerték el.

— *Kiállításunkon az utolsó három év termését mutatjuk be, a műveken keresztül azonban Percz Jánosról, az emberről is szeretnénk képet nyújtani* — mondta a kiállítás alkalmából *dr. Kerecsényi Edit*, a Thuri György Múzeum igazgatója.

Mint iparitanuló-iskolai tanár ismerkedett meg közelebbről a fémekkel, szeretett bele a szürke vasba, a rézbe és a bronzba, kialakítva önálló, sajátos művészetét. E fáradságosan megmunkálható, nehezen formálható anyagokkal vall önmagáról és a világról. Néha kemény szókimondással, vagy éppen maró gúnnyal, máskor meleg líraisággal, megértő humorral.

A vasárnap délelőtt megnyílt kiállításon mintegy nyolcvan munkájával szerepel a művész.

Vascsőből, drótból, lemezből formált madonnáinak, anya- és gyermekfiguráinak bensőséges bája a család, míg *Rosszcsont Peti, Kati, Suli, Juli* és a rézlemezből domborított *Nőalak* a mai tizenévesek, ifjúságunk megértő szeretetéről vall. Megható a *Szent alázattal teli*, s a *Bánat* magába roskadt figurája, de épp így képes mesterien formált, hajtogatott drótokkal, huzalokkal, csövekkel, vágott-lemezekkel az emberi gyengeségeket is kifigurázni.

A természet iránti rajongó szeretetét a számos változatban formált, külön egyéniséget hordozó madarak, kecskék, csikók, bikák és egyéb állatok bizonyítják. *Dózsája* és *Kőrösi Csoma Sándora* ugyanakkor köztérre vagy parkba kívánkozik. A formagazdag térelválasztó rácsok és rézlemez domborítások középületekre, illetve modern lakásokba, kisméretű figurái, gyertya- és hamutartói a típuslakások falaira, polcaira valók.

A kiállítás október 12-ig tekinthető meg a Thuri György Múzeum Lenin út 5—7 szám alatti kiállító termében.

Sz. L.

0,5:0,5, Toókos—Plecskó 0:1, Kárász—Dömötör 0:1, Balázs—Babits függő.

III. forduló:

Babits—Bony 1:0, Dömötör—Balázs 1:0, Plecskó—Kárász 0,5:0,5, Sergyán—Toókos 1:0, Rosta—Bita 1:0, Kóbor—Csutora 0:1.

IV. forduló:

Bony—Csutora 0:1, Bita—Kóbor függő, Toókos—Rosta 0:1, Kárász—Sergyán 0:1, Balázs—Plecskó 0:1. Babits—Dömötör 0:1.

Az élcsoport állása:

1. Dömötör 4, 2. Csutora 3,5, 3—5. Plecskó 3, Sergyán 3, Rosta 3, 6. Babits 2. (1).

Megyei bajnokság:

N. Üveggyár—N. Bú

Ma délután 15 órako

Bányász—ZTE NB I B

gó-mérkőzésről **helyszí**

tést hallhatnak az ér

Megyei Művelődési Kö

VASÁRNAP:

Labdarúgás:

NB III bajnoki: **Zala**

MÁV NTE, Zalaszentgr

rócz. **Z. Dózsa—Körme**

pálya, 13.30, Győr megy

Megyei bajnokság.

N. Thuri SE—Z. Épí

kanizsa, MÁV NTE pál

Kosárlabda:

NB I (női): **MÁV N**

vári VM, Nagykanizsa, FMT sportcsarnok, 10. (Utána kb. 11.30 óraí kezdettel a junior-csapatok mérkőznek).

NB II bajnoki: **Z. Dózsa—Belker. Mín.** Ságvári Gimnázium; 9.

Röplabda:

NB I bajnoki: **ZTE—Nyíregyházi**

retett férjem, édesapánk

KOPECSKÓ JÓZSEF

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek.

Gyászoló család
Nagykanizsa

Balatonberényben 0 négyszögöl telek adó a templommal emben. Vízhez. álmáshoz 5 perc. Érdeklődni Fonyód. ent I. u. 39. 2707

Révfülöpön 200-as

Családi ház részben beköltözhetően eladó. Zalaegerszeg, Berzsenyi út 68. 2729

Házhely és egy hold **kaszáló** eladó Kispáliban. Érdeklődni Nagykanizsa, Kinizsi

Trabant Limousine 0 kilométerrel eladó. Kocsis Dezső. Kiskutas. 96 563

1500 kilométerrel, 250-es MZ motorkerékpár sürgősen eladó. Lentikápolna.

Szőlőoltványok őszi szállításra beszerezhetők engedélyezett telepről. Bor- és csemegefajok. Bagi Ignác, Abasár, Fő út 74. 8663

Sötét hálószobabútor, fotelok eladók. eg. Rákó- 2727

ott szoba férfiak ré- adó. Zala- Vörösmarty 96 564

rágú Meis- elő szekfű újdonság, en kapható ént 2 forin- nyi kertész- scsaba. Bo- Pálné u. 99 533

világos ós szekrény ötét három- krény eladó. zeg. Bíró . 10. 96 552

t, rekamié, al kárpitos- alaegerszeg, u. 46. Tele- 836. 2450

enna (Grác, eladó. Ér- Állatforgal- nközpontja egyeháza). zeg. 2697

észére egy- albérleti esek októ- re, kórház- Zalaeger- pád utca 2718

Eladó kétszemélyes rekamié. Zalaegerszeg. Landorhegyi út 20. C. lépcső II/7. Érdeklődni 16 órától. 2719

Postagalambok eladók. Zalaegerszeg, Móra Ferenc u. 17. (Ola). Megtekinthetők szombat, vasárnap. 96 554

Épület bontásból származó tégla eladó Zalaegerszeg, Fürst Sándor utca 16. 2716

Morzsolt kukorica eladó. Zalaegerszeg, Balassi Bálint 26. (Kertváros) 2718

Sötét kombinált szobabútor és különféle modern bútorok eladók. Zalaegerszeg, Kisfaludy utca 2. 2730

Elcserélném Szeged belvárosában lévő III. emeleti kétszobás gázfűtéses OTP lakásomat nagykanizsai hasonlóval. „Megegyezéssel" jeligére nagykanizsai hirdetőbe. 59 366

Külföldi állampolgár keres meghatározott időre üres **albérleti** szobát konyha használattal Nagykanizsán, vagy Balatonberényben. Cím: Balatonberény. Béke út 6. Balogh. 59 367

Eladó új varia hármasszekrény. Zalaegerszeg, Vizslapark 1—5. D. III/3. 96 565

27. 2. 6

Percz János

1021

Winnender Zeitung

Der ungarische Bildhauer Janos Percz

Seltene Heiterkeit in moderner Kunst

„Ernst ist das Leben, heiter die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: Eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgeparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum Zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden,

Janós Erdész (Budapest)

Janos Percz: Drei Fische (Gartenfigur aus Schmiedeeisen)

Les grandes baigneuses (Die großen Badenden)

Paul Cezannes:

Besondere Sicherheitsmaßnahmen werden ergriffen, um die jüngste wertvolle Kunsterwerbung der britischen Nation vor unzurechnungsfähigen Angriffen zu schützen. Paul Cezannes „Les grandes baigneuses" (Die großen Badenden), eines der bedeutendsten Werke der Spätzeit des Meisters, ist mit Hilfe einer Regierungsspende und der Zuwendung eines Privatmäzens aus französischem Besitz für 475 000 Pfund (rund 5,23 Millionen Mark) für die National-Galerie in London erworben worden. Die britische Oeffentlichkeit kann jetzt das Kunstwerk in der National-Galerie sehen. „Außergewöhnliche Vorsichtsmaßnahmen" sind indessen ergriffen worden, um das Gemälde zu schützen. Die Leitung der Galerie gibt seine Einzelheiten über die Maßnahmen bekannt, die als „unangenehm, aber dringend erforderlich" bezeichnet werden — nach Erfahrungen mit der unschätzbar wertvollen Leonardo-Zeichnung, die bei öffentlicher Ausstellung durch Tintenwurf leicht beschädigt worden war. Eine Sicherheitsglasscheibe über dem ganzen Bild soll außer den anderen Maßnahmen zusätzlichen Schutz gewähren. Als das Gemälde zum erstenmal nach sorgfältiger Restaurierung und Neurahmung der Presse gezeigt wurde, nannte der Bildhauer Henry Moore dieses Werk Cezannes einen der wichtigsten „Wendepunkte in moderner Malerei". Hier zeige sich zum erstenmal der Beginn moderner abstrakter Malerei. Wie alle großen Meisterwerke sei auch dieses von großartiger „Monumentalität". Cezanne habe sich in diesem Werk, an dem er jahrelang arbeitete, von naturalistischer Darstellung abgewandt in dem Bemühen, „architektonische Struktur" in der Malerei einzuführen.

Percz János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1963 MÁJ 15

102

Képek az iparművészeti kiállításról

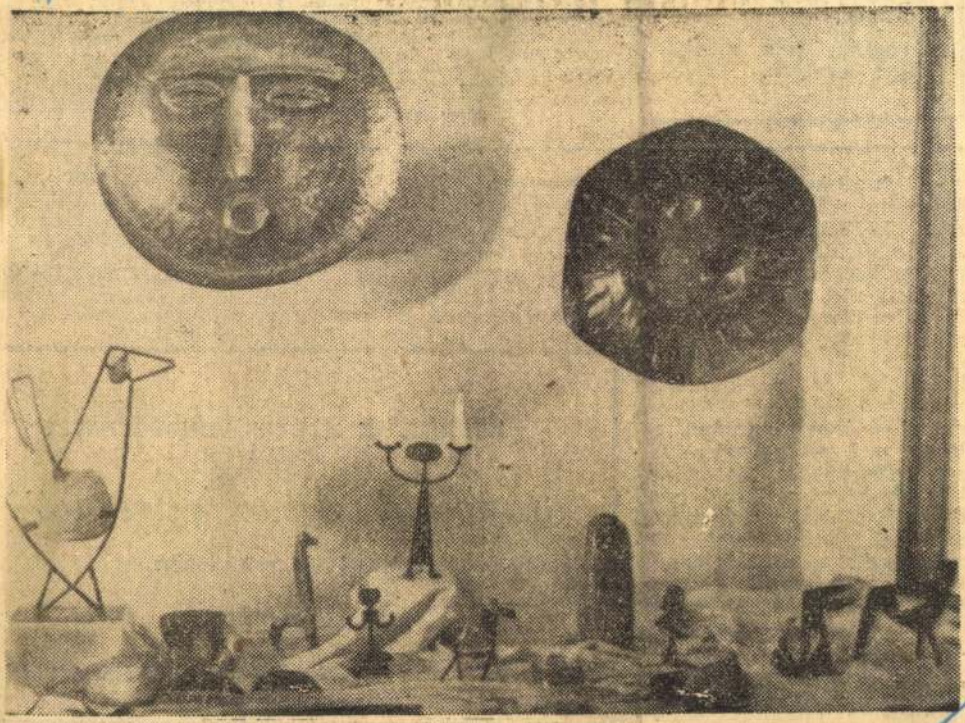

Lapunk vasárnapi számában már beszámoltunk a miskolci Herman Ottó Múzeumban megnyílt új kiállításról. Már a megnyitás napján is sok érdeklődő tekintette meg a bemutatott művészi munkákat.

Felső képünkön Percz János ötvösművész alkotásai látha-

vételre keres nagy gyakorlattal rendelkező

LAKATOS

és esztergályos szakmunkásokat.

Jelentkezés: a munkaügyi osztályon.

végigbesz
a kapuja
ben, a já
adást" a
közeledet
abálya a
jól őrizte
össze egy
hazai csat
szont nem
kapujából

tacus 1:0.

Foto: Szabó István

kerekes felnőtt 50 km. 1. Or
(MVSC), 2. Pintér (MVSC).

— **A miskolci** Ebtenyésztő Egyesület május 19-én, vasárnap 8—18 óráig egésznapos „Kutyakiállítást" rendez a népkertben, a teniszpálya melletti zárt téren, díjazással és látra történő törzskönyvezéssel együtt. A kiállítás az ebtenyésztők, ebtartók, ebkedvelők és a kiállításon résztvevő érdeklődő közönség ebtartási ismeretszerzését célozza, a törzskönyvezésre felvezetett kutyák látratörzskönyvezésével, a kiváló egyedek díjazásával, s helyszíni szakmai tanácsadással. Benevezéseket a kiállítás napján is elfogad a vezetőség.

LAKÁS—INGATLAN

Üres albérleti szoba kiadó. II. k., Vargahegy, Martinász u. 14.

Elcserélem egyszobás, félkomfortos, házfelügyelői lakásomat bérházi főbérletire. Könyves, Kis-

Bábonyibérc, Ujtelep 3. számú ház, beköltözhetőséggel és kétszemélyes rekamié eladó. 35362

Két különálló szoba-konyhás, udvaros, (víz bent) lakásom elcserélném háromszobás, összkomfortosra, megegyezéssel. Telefon: 14-989.

Bútorozott szoba kiadó, szellemi dolgozó nő részére. Füzes u. 28.

VEGYES

Középiskolai kémia-fizika sza tanár, tanítványokat vállal. gyar—Szovjet Barátság tér 3., Szabóné.

Téglatörmelék, kirostálható ter, tereprendezésre, utcatölté alapba, ingyen kapható, Palóczy 2. alatti bontásnál.

ÉRTESÍTJÜK KEDVES VENDÉGEINKET
hogy a

tapolcai Anna éttermet

május 16-án, csütörtökön

megnyitjuk

Miskolci Vendéglátóipari Vállalat

ÉRTES
Értesítjük az alábbi területeke
május 16-án, 6 órától 13 óráig
att áramszünetet tartunk:
Diósgyőrvasgyár, Gorkijtele
sor, Komlóstető, Alsó-Hámo

Értesítjük a Diósgyőrvasgyár
tóinkat, hogy május 16-án 8
térést hajtunk végre 110 V-r
Felhívjuk fogyasztóink figyel
saját érdekükben tartózkodja

A Munkásőrség Borsod
és a megyei kórház igazga
mal tudatja, hogy

FODOR

munkásőr, a kórh

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM,

Percz János

INVLEC 14.

1021

Percz János: Női fej

SOMOGYI TÓTH SÁNDOR:

Bűnösök vagy bűnbakok?

Megrázó tragédiáról tudósít az Esti Hírlap riportja: az esztergomi Duna-parton öngyilkos lett egy tizenhét éves diák. Jogosult a riporter szorongó megdöbbenése, indokolt a válaszkereső út a fiú rövidke életének színhelyein. Miért választotta az élet helyett a halált Attila, hisz életkora a vitalitás, a lobogó érdeklődés, a cselekvés kora — miért volt kívánatosabb számára az örök mozdulatlanság? Milyen fájdalom, micsoda félelem és kétségbeesés hajtotta, hogy önként menekült előlük a halálba? Ezek nem szónoki kérdések. Attila szomorúan egyéni sorsának magyarázata alighanem általánosabb kérdésekre is fordíthatja a figyelmet — ha a magyarázat érvényes és hitelt érdemlő. Ifjúságunk érzéketlenségéről sok szó esik manapság, érzékenységről alig.

A válasz tehát általános figyelmet érdemel.

A riporter — Turi András — kérdez és rögtön válaszol is. Miért halt meg Attila? Halálba hajszolták! Kik? A tanárai. De hát hogyan történt mindez? Rendkívül egyszerűen. A Bottyán Jánosról elnevezett technikum tanulóit egy tsz-szel történt megállapodás alapján kötelező mezőgazdasági munkára — történetesen krumpliszedésre — küldték. Az igazgató határozott utasítása ellenére a munkáról sokan hiányoznak. A szerencsétlen sorsú Attila sincs ott. Az osztályfőnök igazolást követel a hiányzóktól. Attila a kórházból kapott, SZTK-ba szóló vizsgálati beutalót hoz, ezt osztályfőnöke nem fogadja el. (Nem is fogadhatja el, mert a vizsgálat nem történt meg.) Az iskola most már nem igazolást, hanem őszinte beismerést követel, az igazgató fegyelmi vizsgálatot helyez kilátásba, amelynek várható határozata: tantestületi megrovás, esetleg kizárás lett volna. Attila két nap, két éjjel kóborol, majd a Duna-parton fölakasztja magát egy fára.

A történet nyugtalanítóan egyszerű: a pszichológiai rejtélyek halmazát löki a figyelő szem elé — konzekvenciái pedig elképesztőek. Maga az is elgondolkoztató, hogy a feltételezhetően egészséges fiatal- [illegible] miért öngyilkossággal válaszol egy olyan fe-

LOVÁSZY MÁRTO

I.

A szegény embe
ként egy gya
ben tengette
pon, miután
jóízű, birkat
palacsintából
ni ment kedvelt kirán
erdőbe.

Tele tüdővel szívta n
gőt, ábrándozva hallgat
kukk dalát és egyszerr
nek lett szemtanúja. A
egy három-négyszáz lé
vérszomjas farkas megi
sejtő, szép, fehér bár
torkát, aztán minden e
alatt befalta.

A szegényember, aki
szetkedvelő és úgy is,
zó, jól tudott az állato
kezdett a farkas felé, d
ránykának már csak a
gyapja volt meg.

— Nem szégyelled
a szegényember a farka
hatalmas, erős állat lét
a gyönge, ártatlan,
Nincs benned egy csö
apád, anyád, testvéred,
retsz?

A farkas elkomorodv
emberre, aki még per

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Percz János

1962 DEC 11

MAGYAR NEMZET

1021

Mai ötvösművészet címmel Percz János ötvösművész tart ~~előadást~~ szerda délután 6 órakor a Kossuth Klubban. Az előadás illusztrálására az Iparművészeti Vállalat ötvöskiállítást rendez.

#

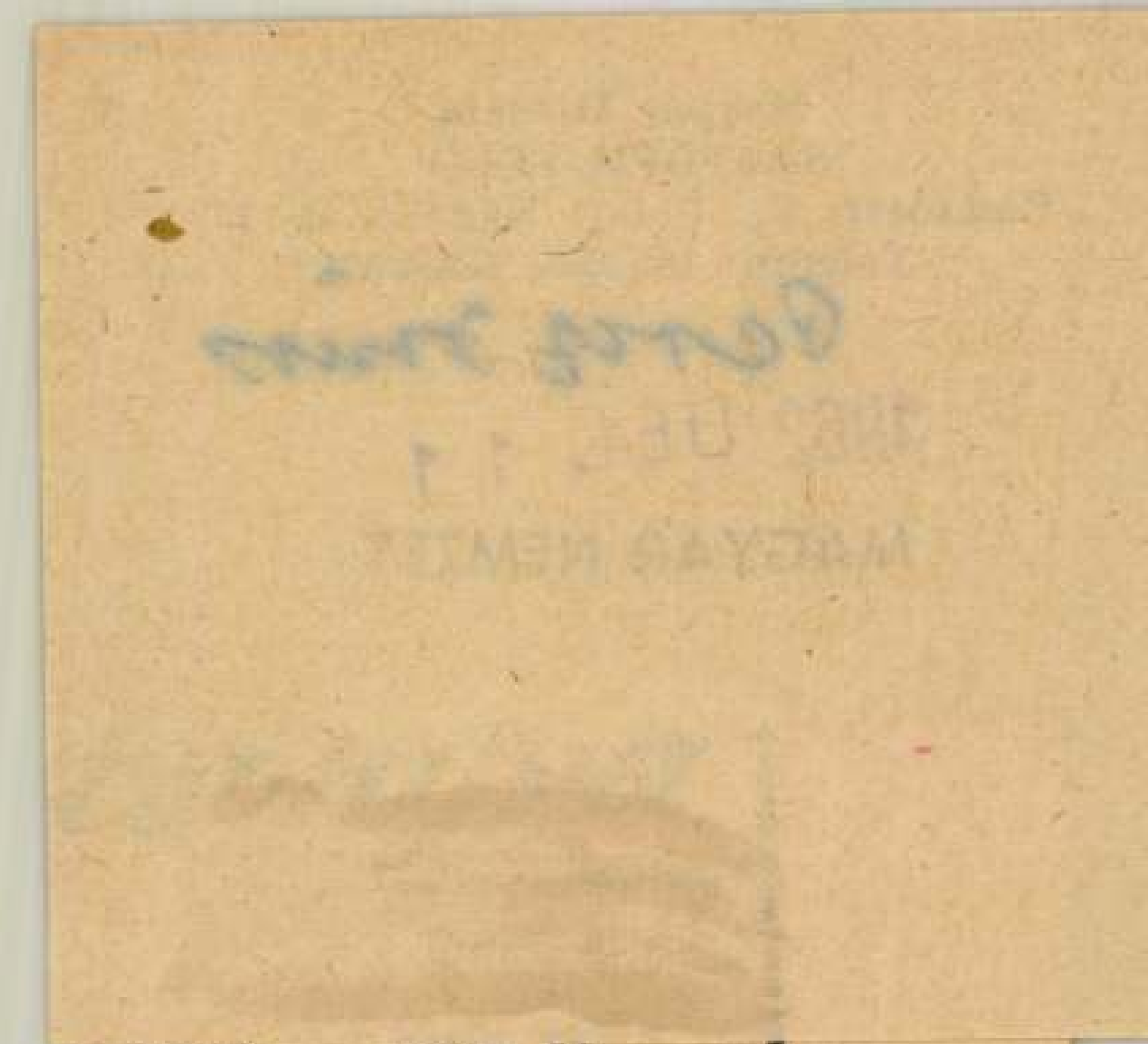

1 kendo	132,— Ft	
kesztyű	41.90 Ft	

Percz János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
1963 okt. 1
FILMVILÁG

csak éppen nem feltétlenül szükséges a lényeg megértéséhez.

— *Nemcsak a szokásos, örök alkotói elégedetlenség mondatja ezt?*

— Nem. Akad néhány olyan filmem is, amit ma sem csinálnék másképp. Kedvenceim: a »Vadak az árban«, a »Szőnyi István«, a »Kovács Margit«, a »Ragadozó növények«, s a »Monguzok szigete« — bár egy kevés vágás talán még ennek sem ártott volna. Ilyenkor töprengek azon: milyen jó volna minden új film első kópiáját »dobozolni« legalább néhány hétre, s a standard elkészítése előtt megvágni.

PÓKHÁLÓSZÖVÉS — »RENDELÉSRE«

— *Egy »kíváncsi« kérdés: hogyan »idomítják be« azokat az állatokat — apró rovarokat, pókokat, halakat — »akik« a »sztárjaik«?*

— Miután alaposan megismerkedtünk az illető állat életmódjával, olyan életfeltételeket teremtünk számára, amelyek között csakis és kizárólag úgy viselkedhet, ahogyan mi kívánjuk. Az »Ezüstszálak« pókhálószövési képsorának felvételeinél például a pók úgyszólván »rendelésre«, a mi »megbízásunkra« kezdett dolgozni. Csak egyetlen ágat hagytunk az állat előtt, s vizesmedencével zártuk el útját — így nem volt más lehetősége, mint a műteremben, a felvevőgép előtt megszőni »hídját« — hálóját. Igaz, a jelenet felvétele így is csaknem két hetet vett igénybe, s az állatot figyelő inspekció éjfélkor riasztotta a stábot: »Az állat dolgozni kezdett, indul a felvétel!...«

Percz János — akinek művészetét az »Ének a vasról« című film megörökítette

Jelenet az »Ének a vasról« című filmből

Így vall módszereiről, a természetfilmek elvi és gyakorlati-technikai problémáiról Kollányi Ágoston, »a tudomány poétája« — ahogyan ötletes riporterek Kossuth-díja után elnevezték. De hogyan fér ebbe az oeuvre-be a művész-filmek légiója: a Szőnyi István, a Kovács Margit, a Gorka Géza és Gorka Lívia művészetéről forgatott alkotások; a »Művek és alkotók« eredeti bravúrja, amelyben azt mutatta meg, hogyan lát egyazon modellt ifjú főiskolások csoportja és négy kiforrott képzőművész — vagy a legutóbbi, az »Ének a vasról«, amelyben annyi ihlettel látta és láttatta meg Percz János ötvösművészetének lényegét?

— Gondolati szempontból? — kérdez vissza halkan. — Ugyanazt a mozgást, az anyagnak ugyanazt a változását akarom ezekben a filmekben is megmutatni, mint a természetfilmekben. Ezen belül aztán mindegyik művészfilmem más-más aspektusokból készült, és — úgy hiszem — legalább annyira különböznek egymástól, mint maguk az ábrázolt művészek.

— Filmjeim közül egyébként ezek a legkönnyebbek, hiszen már maga a szalagra vett művész sűrített, kiszűrt a valóságból valamit, amit a maga számára lényegesnek tartott. S én abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy egy-egy ilyen gazdag életműből még szelektálhatok, válogathatok is, mivel minden úgy sem férhet a kisfilm kereteibe. Magam »kitérőknek« nevezem ezeket a filmjeimet; két »nehéz« film között ez a munka hozza a felélegzést. Talán könnyen érthető, miért: ismertebb, egyértelműbb maga a

váz, a téma. Míg — mondjuk — az »Ezüstszálak«-hoz hosszú hónapok előtanulmányaira volt szükség, Szőnyi István, Kovács Margit, Gorkáék vagy Percz alkotásaival naponta találkozik az ember, s akarva-akaratlan megpróbálkozik művészetük lényegének megfogalmazásával — már akkor, amikor még eszébe sem jutott filmet csinálni róluk... Így készült legutóbb az »Ének a vasról«: este csöngettünk be Perczékhez, és — mivel a beszélgetés nagyjából az előzetes elképzelést igazolta — hajnalban kész forgatókönyv-vázlattal távoztunk, amely a megvalósítás során sem változott lényegesen. A művész »valósága« annyira gazdag volt, hogy szinte csak filmszalagra kellett venni, s megfelelően csoportosítani.

S hogy ez a »csak« milyen színvonalon sikerült, annak beszédes bizonyítéka a moszkvai nagydíj...

MŰVÉSZI DOKUMENTUMFILM — DOKUMENTARISTA JÁTÉKFILM

— Vagyis nem egyszerűen dokumentumfilm — művészi elemekkel, hanem: művészi dokumentumfilm. És mi a véleménye a magyar művészi dokumentumfilm megteremtőjének a mostanában egyre divatosabb »dokumentarista játékfilm«-ről?«

— Amennyiben a valóság sokrétűbb és hűségesebb kifejezését szolgálja, örömmel üdvözlöm. Noha a cinéma vérité egyesek által nagydobbal fogadott újdonsága Dziga Vertovék találmánya volt majd félszáz évvel ezelőtt, ez a módszer ma is eszköze lehet annak, hogy dokumentális formában megközelítve a valóságot, az emberről — ami minden igaz játékfilm tárgya, célja, értelme — ne áttétellel, hanem rögtönzött regisztrálás útján mondjon el lényeges dolgokat. Izgalma elsősorban a véletlenszerűségben, a spontaneitásban rejlik, s hozhat — aminthogy hozott is már — létre figyelemre érdemes alkotásokat, különösen szociológiai jelleggel. Valószínű azonban, hogy a hagyományos játékfilmművészetben nem lesz tartósan szerepe, mivel ennek a módszernek elsősorban társadalmi-tudományos jelentősége van, s túlzott alkalmazásával a hagyományos já-

tél
m
sz

»FELHŐK«, »ÖRÖK MEGÚJHODÁS«

— Végül az obligát utolsó interjú-kérdés: min dolgozik jelenleg, s mik a legközelebbi tervei?

— Ezekben a hetekben Vancsa Lajos operatőr, állandó munkatársam társaságában Gödöllőn forgatjuk »Felhők« című új kisfilmünket. A cím tulajdonképpen mindent el is árul: ezt a mindenki által sokszor *nézett* természeti jelenséget szeretnénk *megláttatni;* a benne zajló izgalmas folyamatokat bemutatni, megértetni nézőinkkel. S közben folytatjuk merész tervünk előkészületeit: egész estét betöltő természetfilm forgatókönyvén és próbafelvételein dolgozunk. Ez azonban több éves, nagy munka lesz, amelynek még nagyon kezdetén járunk.

— Mégis: a film alapgondolata, témája, címe?

— Címe: »Örök megújhodás.« Témája: az élet fennmaradása, folytonossága, megújulása; a szaporodás és ivadékgondozás a legegyszerűbb élőlényektől a növényvilág és az állatvilág legfejlettebb képviselőiig. A film alapgondolata pedig: bemutatni és bizonyítani, hogy a leglényegesebb ismérveket tekintve, mennyire hasonló, a különbségek mellett mennyire azonos a természeti fejlődés az élet legdöntőbb momentumában, a két sejt egyesülésében. Úgy véljük, ez az alapvető igazság érdemes a nézők figyelmére — természetesen a szokott oldott, izgalmas formában elbeszélve... Filmünk egyúttal kicsit összegezés is szeretne lenni: eddig mindenegyes kisfilmünk részlet volt, amelynek tükrében az Egészre igyekeztünk pillantani — az »Örök megújhodás«-ban mély lélegzetvétellel az Egészről próbálunk szólni, egyetlen összetett mondatban.

Reméljük, hogy a nagy terv valóra válik, s »a tudomány poétájának«, filmgyártásunk »laikus« polihisztorának harmincadik műve, amely egyben legelső egész estét betöltő filmje lesz, méltón koronázza majd meg eddigi életművét.

ZSUGÁN ISTVÁN

Percz János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 JUL 22

Dunántuli Napló

— **Percz János** Munkácsy-díjas ötvösművész kiállítása augusztus 9-én nyílik a Janus Pannonius Múzeum művészettörténeti osztályán.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Percz János

PETŐFI NÉPE

10

1962 AUG 16

1021

1962. augusztus 16. csütörtök

A szépség és a jó ízlés nevében

Napjainkban sok gondot okoz — különösen az asszonyoknak — az újonnan épült, modern lakások ízléses, szép díszítőelemeinek kiválasztása. Az édeskés porcelánfigurák, a porfogó nippek korszaka lejárt, helyette a mai ember fejlett szépérzékéhez alkalmazkodó, értékes iparművészeti alkotások hoznak új színt, hangulatot a modern vonalú bútorokkal berendezett otthonokba.

Ezt figyelembe véve — a szépség és a jó ízlés jegyében nyitották meg augusztus 6-án Kecskeméten, a Katona József Múzeumban a Műcsarnok és a városi tanács művelődési osztálya által rendezett iparművészeti kiállítást.

A legtehetségesebb iparművészeink alkotásaiból összeállított kiállítás méltán keltette fel az emberek érdeklődését, majd elismerését. Sokan csodálták meg Kovács Margit és Kiss Roóz Ilona bájt és derűt sugárzó kerámia figuráit, Szabó Erzsi melegen formált és festett, fúvott üvegtárgyait, az ötvös-stúdió kézzel kalapált vörösréz készítményeit.

Tevan Margit ötvösművész gazdagon megmunkált felületű szelencéi, karperecei biztos anyagkezelésről tanúskodtak, hangulatos színek, egyéni látásmód jellemzik Szalóki Sándor és Baranyai Margit kézzel festett textíliáit. Látványos, dekoratív szépségükkel hívták magukra a figyelmet Gorka Lívia és Gorka Géza nemes vonalú, érdekesen mintázott vázái.

Erőteljes, újszerű színkompozícióval keltettek feltűnést Sédig Mária modern és Julis Ibolya kínai tárgyú batik falképei, Percz János kecsesen hajlított, egyszerűségében is kifejező bronzfigurái.

A kiállítás stílusosan szép anyaga, a színek és a formák harmonikus összecsengése arról tanúskodik, hogy iparművészeink a jelenkor művészeti irányzatainak megfelelő formai megoldásokra törekednek, de kifejezésmódjuk minden esetben alkalmazkodik a megmintázandó anyag szerkezetéhez.

A kiállítás megrendezése hasznos volt és időszerű. A baj csak ott kezdődik, hogy a bemutatott tárgyakat — a világkiállításon szereplő egyedi darabokat — megvásárolni nagyon körülményes. Pestre kell utaznia annak, aki iparművészeti alkotásokkal szeretné díszíteni otthonát.

Kedvesen játékos Kiss Roóz Ilona: Korsós lány című kerámiája.

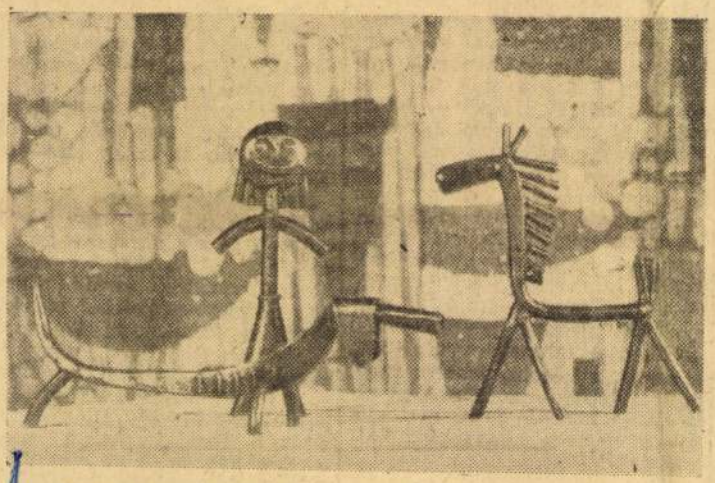

Percz János ötvösművész lendületes vonalvezetésű, derűsen kifejező bronzfigurái.

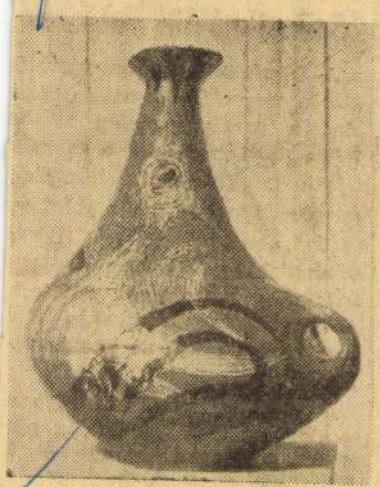

Vörös, fekete és fehér színezésű Gorka Lívia tömör szépségű vázája.

Kecskemét szaküzleteiben — sajnos — bő választék várja a vásárlókat fogfájós kutyákból, gipszállatokból, a legkirívóbban ízléstelen herendi szobrokból, a hazai és belföldi porcelángiccsek ásatag romantikájú példányaiból.

A modern városkép kialakításához mindezek eltüntetése — esetleg egy képző- és iparművészeti bolt létesítése is szorosan hozzátartozna. A kultúra, a szépség és a jó ízlés nevében csak ilyen formában érhetünk el igazán értékes eredményeket.

V. Zs.

Egy betonbunker

Itt

Haj
alat
bet

Mo

cse
nen
mil

S a
dolg
béke
s ba

Állategészségügy és állattartás

Az állategészségügy helyzetét vizsgálva megállapítható, hogy évről évre eredményesebben küzdenek megyénk szövetkezeti gazdaságaiban a különféle heveny és fertőző betegségek ellen. A szarvasmarha-, juh-, sertés-, ló- és baromfiállományt — amely a lakosság ellátása és a termelőszövetkezetek jövedelme gyarapodásának szempontjából egyaránt igen jelentős érték — ma már egyre ritkábban támadják meg az olyan betegségek kórokozói, mint a sertés- és baromfipestisé, a májmételyé, a megyénkbe két évvel ezelőtt behurcolt száj- és körömfájást is sikerült teljesen megszüntetni. S mindez jórészt a megelőző védekezésnek, az oltásoknak, az állatorvosi és gondozói munka színvonala növekedésének, s nem utolsósorban a beteg állatok elkülönítésére létrehozott zárt tenyészetek kialakításának köszönhető.

Példás állatorvosi beavatkozás

A lelkiismeretes állatorvosi ellenőrzésnek — a megyét járva — jó példájával találkoztunk Kiskunhalason, a Vörös Október Termelőszövetkezetben. Dr. Horváth László rendszeresen — naponta háromszor is — ellátogat a közös gazdaságba és ha szükség van rá, nem késlekedik a segítséggel. Így történt ez a közelmúltban is. Néhány gazda háztájiban tartott sertése pestis miatt megbetegedett, s hogy a ragály ne terjedhessen át a közös állományra, az állatorvos nyomban elrendelte a szövetkezeti sertésólak körüli vesztegzárat. Az egészséges állomány elszigetelését követően a pestis elleni szérummal — amelyből mintegy 450 adagot rendelt — beoltotta a szövetkezet valamennyi sertését, a fertőzést jelentő háztáji gazdaságokét pedig utólag kezelte. A veszély, amilyen gyorsan jelentkezett, olyan hamar el is múlt.

Káros „takarékosság"

De nemcsak a betegség veszélyének elhárítására, hanem a megfelelő állattartásra és takarmányozásra is ügyelni kell termelőszövetkezeteinkben, hiszen ez is szoros összefüggésben van az állategészségügy kérdésével. A közös gazdaságok, s különösen az állattenyésztés vezetői sokat javíthatnak — de sokat ronthatnak is — ezen a téren egy-egy helyes vagy helytelen intézkedéssel. A lajosmizsei Petőfi Tsz-ben például semmi esetre sem cselekedtek helyesen, amikor a kis malacoknak választásig naponta csak 12 deka abrakot adtak, s vizet — jóformán egy cseppet sem. Így történt, hogy a választáskor a malacok súlya egyenként csak 5—6 kilogramm volt, noha ilyen korban már legalább 20—25 kilogrammosoknak kellett volna lenniük! Az efféle „takarékoskodás" hátrányos a szövetkezetre nézve, mert — mint a megyei főállatorvos mondta — „a csökkentett takarmányozás miatt a sertések később híznak meg, mint a többi — megfelelően ellátott — hasonló korú sertés, s a betegségre is könnyebben hajlamosak."

Háromszor több csibe a megengedettnél

Másutt a zsúfoltsággal van baj. A kunszállási Új Világ Termelőszövetkezet nemrégiben 73 naposcsibét helyezett el a csibenevelőben négyzetméterenként — a megengedett 20—25 helyett! Ez is helytelen. A nagyüzemi baromfitartás téves értelmezésére enged következtetni, hiszen nem arról van szó, hogy kis helyen — vállalva az ezzel járó kockázatot is — összezsúfoljunk ennyi csibét, inkább arról: a körülményekhez képest és az adottságokat jól kihasználva foglalkozzanak termelőszövetkezeteink baromfitartással, de úgy, hogy az állomány egészséges fejlődésének feltételei is biztosítva legyenek. Sajnos, ez utóbbit nem vette figyelembe a kunszállási gazdaság. Már pedig köztudott: nemcsak a mennyiséget kell szem előtt tartaniuk baromfitenyésztéssel is foglalkozó közös gazdaságainknak, hanem — az értékesítésnél döntő minőséget is! A megfelelő körülmények között — s nem összezsúfolva — nevelődő csirkék jól fejlődnek, több és jobb minőségű húst „szednek magukra" — több az értük járó pénz is.

Természetesen nem általános jelenségekről van szó, csupán szórványos esetekről — amit a két fenti példa igazol — de az állategészségügy további javulása érdekében ezekből is le kell vonni a tanulságot. S az állatorvosok, ha ilyen vagy ehhez hasonló eseteket tapasztalnak, figyelmeztessék is az illető termelőszövetkezet állattenyésztőjét a jószágtartás, a helyes takarmányozás és az állategészségügy előírásainak betartására.

K. A.

Szünet nélkül öntöznek

A kecskeméti agrometeorológiai obszervatórium mérései szerint a perzselő meleg 50—55 fokra is felmelegíti a homok felszínét. Ebben a hőségben senyved a növényzet, s ezért az öntöző berendezéssel rendelkező gazdaságokban szünet nélkül frissítik mesterségesen a talajt. A homokhátságon mintegy félezer csőkút ontja az öntöző vizet.

Az *Izsáki Állami Gazdaságban* — ahol az idén 800 holdon pótolják a csapadékhiányt — a szőlőkben és a törpealmásban sűrített váltással működtetik az olasz és német öntöző berendezéseket. Így akadályozzák meg, hogy teljesen kiszáradjon a h[illegible]mok.

A Duna mentén mi[illegible] kilométer hosszúság[illegible]

Mélyszántás a tarlón

Kunden-Nr.:
DER Ausschnitt BERLIN-LICHTERFELDE
Wilhelmstraße 37 Telefon 0311/73 85 90
Gäubote, (7033) Herrenberg
11. 2. 65 AF

Der ungarische Bildhauer Janos Percz

Seltene Heiterkeit in moderner Kunst

„Ernst ist das Leben, heiter die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: Eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgeparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum Zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden.

Janós Erdész (Budapest)

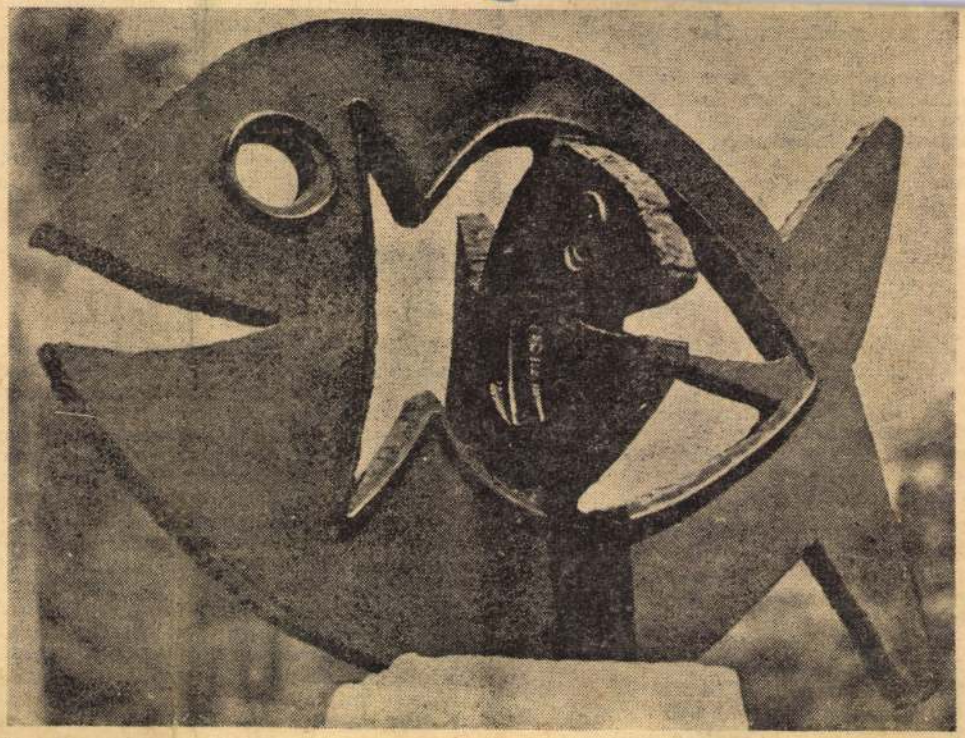

Janos Percz: Drei Fische (Gartenfigur aus Schmiedeeisen)

schen dem ersten und letzten Pflichtbeitrag nicht schon mit Versicherungszeiten belegt ist.

Nähere Auskünfte über die Bescheinigung und Anrechnung von Ausfallzeiten können von den Ortsbehörden für die Arbeiter- und Angestelltenversicherung (Ausgabestellen), Landesversicherungsanstalt und deren Überwachungsbeamten eingeholt werden.

Welchen Beitrag wähle ich?

Kostenlose Rentenberatung durch den Sozialrechtsschutzbund

Nachdem mit dem 1. Januar 1957 die Gesetze zur Neuregelung der Rentenversicherung in Kraft getreten sind, ist es jedem freiwillig Versicherten überlassen, die Höhe seines Beitrages selbst zu bestimmen. Dieses Verfahren verleitet jedoch manchen Versicherten dazu, einen Beitrag zu entrichten, der entweder zu niedrig oder zu hoch liegt.

Das jetzt geltende Rentenberechnungsverfahren birgt nämlich gewisse Tücken in sich. Ein entscheidender Rentenberechnungsfaktor ist die persönliche Rentenbemessungsgrundlage. Eine freiwillige Weiterversicherung ist nur dann sinnvoll, wenn Beiträge unter Berücksichtigung dieser Grundlage entrichtet werden. Wird ein zu niedriger Beitrag entrichtet, senkt sich damit die persönliche Rentenbemessungsgrundlage.

Das kann sogar zur Folge haben, daß ein schon erreichter Rentenanspruch herabgesetzt wird. Andererseits kann mit einem monatlichen Mindestbeitrag von 14 DM manchmal das gleiche erreicht werden, wie mit einem Höchstbeitrag von 154 DM, nämlich dann, wenn die bereits erreichte persönliche Rentenbemessungsgrundlage die Höchstgrenze von 200 Prozent überschritten hat.

Hieraus ergibt sich, daß Fehler nur dann vermieden werden können, wenn man seine persönliche Rentenbemessungs-Grundlage kennt. Der Sozialrechtsschutzbund — Verband der Sozialversicherten und -rentner, gibt allen freiwillig Versicherten kostenlos Auskunft über ihre Versicherungsunterlagen, wenn diese (sämtliche Aufrechnungsbescheinigungen und die letzte Versicherungskarte) mit eingeschriebenem Brief unter Beifügung von zwei Mark für Portokosten und andere Barauslagen an die Organisationsabteilung in (7211) Rottweil-Altstadt, Postfach 57, eingesandt werden.

beitsleistungen gegenü
50 Prozent zurückbleib

Unfallkosten kann man absetzen

Ein wichtiges Urteil für Arbeitnehmer / Jedoch nicht bei eigenem Verschulden

Für alle Arbeitnehmer, die mit einem „fahrbaren Untersatz" in den Betrieb kommen, ist eine Grundsatzentscheidung des Bundesfinanzhofs in München wichtig. Aus ihr ergibt sich, welche steuerliche Hilfe der Angestellte oder Arbeiter zu erwarten hat, der auf dem Weg zur Arbeitsstelle oder auf der Heimfahrt in einen Unfall verwikkelt worden ist, bei dem sein Wagen oder das Motorrad beschädigt wurde.

Beschwerdeführer gegen das Finanzamt war in dem Verfahren ein Fahrsteiger in einem Bergwerk, der auf der Heimfahrt von der Zeche mit dem Wagen von der Autobahn abgekommen und über die Böschung herabgeschlittert war. Der Wagen war dabei stark eingebeult worden. Der Fahrsteiger wurde im Strafverfahren mangels Beweises freigesprochen. Deshalb sah er für einen Schadenersatzprozeß gegen den Vordermann auf der Autobahn, der seiner Ansicht nach die Schuld an dem Unfall trug, keine Chance. Er zahlte die 3700 DM, die für die Reparatur seines Wagens nötig waren, aus der eigenen Tasche.

Das Finanzamt verweigerte ihm jede Lohnsteuerermäßigung mit der Begründung, mit dem Kilometersatz von 0,50 DM, den er als Freibetrag für die Fahrt zwischen Wohnung und Betrieb in Anspruch genommen habe, seien alle Aufwendungen für das Fahrzeug steuerlich abgegolten.

Der Bundesfinanzhof hat die Meinung des Finanzamts nicht geteilt (VI 79/60 S). Die Zahlungen, die ein Arbeitnehmer für einen Unfall auf dem Weg zur Arbeitsstätte oder nach Hause zu leisten habe, seien Werbungskosten, entschieden die Bundesrichter. Sie seien durch den Pauschalsatz von 0,50 DM, den der Arbeitnehmer pro Kilometer Fahrt in Anspruch nehmen dürfe, noch nicht abgedeckt.

Der geschädigte Arbeitnehmer dürfe also die Kosten für die Reparatur des Wagens, wenn er hierfür nicht von einer Versicherung entschädigt werde, die Aufwendungen für eine unfallbedingte Krankheit, die ihm nicht ersetzt würden, und alle anderen Kosten, die wirtschaftlich mit dem Unfall zusammenhingen, also zum Beispiel Gerichts- und Anwaltskosten im Zusammenhang mit einem Schadenersatzprozeß, Zinsen für ein zur Deckung der Kosten aufgenommenes Darlehen und dergleichen absetzen.

Das gelte jedoch nicht, wenn der Arbeitnehmer vorsätzlich oder grob fahrlässig selbst eine Ursache für den Schaden gesetzt habe, zum Beispiel dadurch, daß er sich bewußt oder leichtsinnig über die Verkehrsvorschriften hinweggesetzt oder trotz Fahruntüchtigkeit den Wagen gesteuert habe.

(gri)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-807
Percz János
FÖLDMŰVELŐ
1964 JAN 1
1020

Ismerkedés a képzőművészettel

Az iparművészet

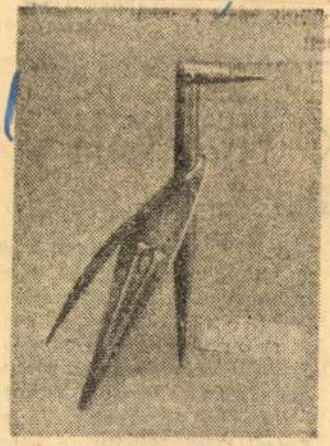

Percz János: Vasmadár

Az ember ősidők óta a körülötte kavargó világ megértésére, átalakítására, emberi célokra alkalmassá tételére törekszik. Eszközöket, szerszámokat készít, ezekkel formálja a természetadta anyagokat. Már a kezdet kezdetén, a pattintgatott kőszerszámok idejében megjelenik *a teljes célszerűségre és ezzel együtt a szépségre, a használhatóság formájára való törekvés.* Barlangokból előkerült *kőbalták* vagy *szakócák*, a régi kultúrák folyóparti városaiból kiásott, agyagból égetett, főzésre vagy ételek tárolására használt *edények* a használhatóság és célszerűség mellett már *szépséget* is mutatnak. Ez a szépség természetesen nem önmagáért jön létre, célja nem elsősorban a gyönyörködtetés, hanem kísérője a tárgyak használhatóságának.

Később alakul ki a tárgyak ékítése, díszítése. De eleinte még a díszítés is régebbi célszerűség nyomait őrzi. A korongolt cserépedényre például rákarcolják a vesszőfonatos edények vesszőktől kialakult nyomatait, *a bronzbaltát a csiszolt kőbalta formájára öntik.*

Hosszú évtizedek alatt az emberi fejlődés tárgyak, eszközök és szerszámok sokaságát hozza létre, s *a szinte ösztönössé vált díszítőkedv a tárgyak szép megoldására, kiformálására törekszik.* Különösen jelentős a tárgyak *alakításának művészete, az iparművészet a mi korunkban, amikor emberek száz és százmilliói kezdenek felszabadult emberi életet élni és igyekszenek környezetüket, lakásukat, munkahelyüket kellemessé tenni, szépíteni.*

Az iparművészet szó nem egészen megfelelő, nem fejezi ki pontosan e tevékenység tartalmát. Szűkebb értelemben a művészi külsejű használati és díszítő tárgyakat készítő kézműiparok gyűjtőneve, de tágabb értelemben *alája tartozik minden olyan tárgy, amelyet művészek terveztek és az ipar eszközeivel állítanak elő.* Ide tartoznak tehát a repülőgépek, hajók, vagy autók, de a vasalók, fogorvosi székek, vagy kéziszerszámok is.

Az ember általában lakása berendezésekor találkozik az iparművészet alkotásaival. Nincsen olyan anyag, nincsen olyan tárgy, amelyet az iparművészek ne használnának fel, illetve ne alakítanának.

A felhasznált anyagok szerint csoportosíthatjuk az iparművészek munkásságát. Beszélhetünk *kerámiáról, ötvösművészetről, fémkovácsolásról, textilművészetről, üvegművességről. faművességről* stb. stb. Otthon körülnézve szinte mindegyikre találhatunk példákat.

A magyar iparművészet nagy és szép hagyományokra tekinthet vissza, különösen kiemelkedik XV. és XVI. századi ötvösművészetünk, XVII. és XVIII. századi csipke- és himzőművészetünk, népi kerámiáink, régi bútoraink és elefántcsontfaragásaink.

Világszerte egyre ismertebbé válnak kerámikusaink, köztük a kitűnő *Gorka Géza* és *Gádor István* és ötvösművészeink közül *Percz János.*

A modern iparművészet fő jellegzetessége a *fantáziagazdagság és az egyszerűségre, a tárgyak jó használhatóságára való törekvés.* Ezzel együtt jár a megmunkált anyag lehetőségeinek legjobb felhasználása. Nézzük meg például mellékelt képeinken különböző anyagokban a madárformák megjelenését. *Csóti Gábor* fából készült madarán nagyon szépen használja fel a fa természetes erezettségét a madár tollainak, színeinek jelzésére, *Percz János* kovácsolt és két darabból összeállított madara a vörösréz csillogására, hajlékonyságára, és szilárdságára épül. *Györgyei Zsuzsa* kávéskészletében csőrből kiindulva formálja meg és színezi kancsóját, kicsit humorosan, megőrizve és felvillantva egy madár színeit és formáit.

Percz János: Alarc

Iparművészetünk rendkívül gazdag és sokrétű, csak műfajainak felsorolása oldalakat vesz igénybe — de alkotásaival mindennapi életünkben gyakran találkozunk.

—cz—

üzemi műszaki bizottságokkal, nem vizsgálták eléggé, hogy a megalakulást milyen okok gátolják és nem határozták meg a segítségadás módját, mértékét. De nem vonták be e munkába eléggé a megyebizottság mellett működő szakember és állami gazdasági szakcsoportokat.

A szakosztályülés határozati javaslatában a következőkre hívja fel a MEDOSZ megyebizottságok és az szb-k figyelmét.

1. A megyebizottságok sürgősen tegyenek intézkedést — ahol még nem működik a műszaki bizottság —, hogy megalakítását tűzzék napirendre. Aktíváival segítse a műszaki bizottságok munkáját, különösen a tartalmi színvonal javítása a legfontosabb feladat. E munkába a szakembereket és az állami gazdasági szakcsoport tagjait javasolja a szakosztály.

2. Az szb-k a jövőben jobban támaszkodjanak a műszaki bizottságok munkájára, vonják be rendszeresen a termelési jellegű problémák megvitatásába, igényeljék az üzemgazdasági jellegű tájékoztatást és bízzák meg a főbb termelési problémák megoldását célzó javaslatok kidolgozásával.

A szakosztály 1963-ban jelentős munkát végzett az állami gazdasági dolgozók lakáshelyzetének megvizsgálásában és javaslatokat tett a gondok megoldására. Megvitatta és állást foglalt az állat-

tagdíj a fizetés egy százaléka. Most, januárban térnek csak

századokig tartó rabszol

Vidám traktoros

Traktoros találkozó a budai járásban

Hatszázötven-hétszáz traktoros és meghívott vendég volt együtt a *Prés- és Kovácsoltárugyár* művelődési otthonában. Korábban is szokásos volt az *Érdi Gépállomás* traktorosainak vidám összejövetele az őszi munkák befejezése után. Most azonban az egész járás traktorosai gyűltek egybe baráti találkozóra: állami gazdaságiak, gépállomásiak és a tsz-ek traktorosai.

Traktoros családok

Hivatalos ünnepséggel kezdődött. A színpadon elnökség ült traktorosokból, s a járás párt, tanácsi, állami gazdasági, gépállomási és a tsz-ek vezetőségi tagjaiból. *Tuza Sándorné*, a járási pártbizottság mezőgazdasági osztályvezetőjének megnyitója után *dr. Lapusnyik András*, a járási tanács vb-elnöke mondott ünnepi beszédet. Méltatta a traktorosok őszi munkájának jelentőségét, felvázolta a járás gépállomásának közel másfél évtizedes történetét. Megemlékezett az első traktorosokról, akik közül többen — mint *Nagyajtai Imre, Bordács Géza, Császár Ferenc* — ma is a járás

Nagy István; a *Törökbálinti Állami Gazdaságból Simándi Béla, Szabó József, Liviusz Antal;* a *Herceghalmi Állami Gazdaságból Csonka János, Tóth Sándor, Gátai Vilmos* neveit olvassák. A tsz-ek traktorosai közül is sokan kaptak jutalmat.

A fiatalok

A legtöbbet — 1500 forintot — *Czuczor Gáspár* kapta. Nagy darab ember, 118 kilós, szereti a jó ételeket, a sört is szívesen megissza munka után, a büfében éppen egy sörös üveget tart a kezében, amikor összetalálkozom vele. — Mi a legszebb a traktoros munkájában? — kérdem tőle. — Az, ha nem esik az eső, s lehet dolgozni, — mondja egyszerűen.

Az őszi munkákban jól megállták helyüket a fiatal traktorosok is. Megérdemelten kapták hát a könyvjutalmat és oklevelet a példamutatók: *Bartolák János Törökbálintról, Cserkúti Ferenc Herceghalomból, Kerkuska József Érdről, Tilli Mihály* a pátyi *Petőfi Tsz-ből* és *Paláz Ferenc* a biai *Dózsa Tsz-ből*. És megdicsérték az üzemi traktorosok legjobbjait is a járás nagy traktoroscsaládjának nyilvánossága előtt.

A jó ízű pörkölt fogyasztása közben bor került az asztalokra, három zenekar húzta a talp alá valót: feleségeiket táncoltatták a traktorok nyergéből leszállt emberek — egészen kivilágos virradatig...

(fzl)

Percz János ötvös

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ZALAI HÍRLAP

Zalaegerszeg

1969 OKT 8 -

kos terveljesítésnek felel meg.

— **Több mint háromezren** tekintették meg eddig Percz János ötvösművész nagykanizsai kiállítását. A Thuri György Múzeum Lenin út 5—7 szám alatti kiállítótermeiben megrendezett tárlat október 12-én, vasárnap zárja kapuit.

1021

JÚLIUS

Percz János

A moszkvai nemzetközi filmfesztiválon, amikor levetítették a hatezer személyes Kongresszusi Palotában a magyar rövidfilmet, a bemutatót hatalmas tapsvihar fogadta. Az Ének a vasról című alkotás Kolláni Ágoston filmje volt, melyet Percz János operatőrről, a kezéből kikerülő remekszép munkákról készített. Az elragadtatott tetszést méltán megérdemelte, mind a zsüri, mind pedig a közönség részéről. Az eredménykihirdetéskor a magyar küldöttség boldogan vehette át a rövidfilmeknek járó nagydíjat, amellyel a vas, a réz, az acél művészetének e szimfóniáját kitüntették.

y nem meg-
ámos, csak
ember, akit
ennek a
: a törvé-
ugyanakkor
: a társada-
is fel akar
i.

sdi László

seket, esetleg durvaságokkal fűszerezve. Azután itt vannak a rejtvényfejtők. Ha a felvilágosítás nem illik a kockákba, méltatlankodnak: »Miért nem válaszolnak rendesen? Nekem szenvedélyem a rejtvényfejtés...« Sok gondot okoznak a fogadók

s emiatt sokan csak hosszas várakozás után beszélhetnek velünk számukra valóban fontos ügyben, akkor már kevésbé derűsen fest a dolog...

Némi szorongással hallgatom a hivatalvezetőt. Nem szeretném, ha kiderülne, melyik csoporttal együtt érzem magam ludasnak... Kényelmetlen az is, amikor fejemre olvassa, hogy én — akarom mondani, mi, pestiek — *főleg hétköznapokon hívjuk fel őket, munkaidőben, feltehetően a hivatal telefonján.*

Hiába jelentkezünk hát névtelenül, láthatatlanul — mégis sokat tudnak rólunk a drót másik végén. Végeredményben nem csoda: hiszen amikor a 170—100-zal beszélünk, nemcsak a különleges tudakozó vizsgázik. **M. D.**

KETTEN – EGY ELLEN...

Legyőzzük a piszkot!

A MOSÓPASZTA

és

A MOSOGATÓPOR

Percz János

vonalához, a szárny üregesen hagyott alakja kontúrjához, — a fekete vas mellé meleg vörösen, — s máris megelevenedett a merev és hideg fém, testet kapott, a huzal színével, árnyékával és fényével teret és életet, lelket. Percz János *sohasem szegi meg a fém törvényeit*, de elég számára egy kis hajlítás a kellő helyen s máris feloldódik az élettelen anyag, átveszi az élet jellemző ritmusát, mozdulatok jelképes alapformáit. Kis biccentés a csővé formált nyakra helyezett fej-gömbön, s él az alak, mozdul az ellapított tölcsér-ruhából kinyúló anyai kar szinte erotikusan meztelenül, mert lágyan hajlik a vállban, dallamosan, hogy a hajlat melegében ott érezhessük az ölbe fogott gyereket, a szeretetben védett gyerekét, akin viszont a térdére hajlított sima, kicsit homorúan horpasztott rézlemez megint csak a minden apró gyerek testét védő ing zárt ritmikáját példázza.

Ha aztán dekoratív elemekre kerül sor, megered Percz János *játékos kedve*: kontyba csavarja a drótot vagy bajuszba hajlítja, akárha ritka kéve lenne Lovag-ja domborított orra alatt, másutt rézkorongot szabdal be s hajjá zilálva borítja a lányfejre, vagy éppen gyöngyös trébeléssel ad szemöldöknek, szájnak hajlatokat, hogy ott érezhessük a hús, a hajzat életességét.

Csodálatosan tud *erőt és gyengédséget* mondani egyszerre. Racka kos formájúvá hegeszti a kazánlemezt, robusztussá, masszívvá, a brutális erő példájává. De hidegvágóval felborzolja, s a kos szarvát csavarosan meghajlítja, s míg pásztorfaragások ősmintáit emeli magasművészetté, a felborzolt vasba, a csavaros szarvba belopta a lágy, körös formák meleg ritmusát, enyhítette a vas keménységét anélkül, hogy erejét vette volna, anélkül, hogy anyagszerűségének ártott volna.

Kétszer sem ismétli magát, mindég *meglepetéssel* vár. Most bedolgozott fával, kővel, üveggel kísérletezik. Sikerrel. Tehenének teste és feje vízmosta kő, s jóformán egyetlen pánt réz fogja össze, *szerkezetileg* oly nagyszerűen megoldva, hogy érezhessük a látvány szerkezetét, érezhessük, hogy a lábak tartják a gerincét, gerinc a gyomrot, s a masszív, kicsi méreteiben is hatalmas test mégis a fejben hordja értelmét, a vonalak oda futnak s onnan megint vissza. Nincs benne játékos elem, de a farka bojtja vékonyra hasgatott fém, jeléül annak, hogy itt már megengedhető a legyet kergető mozgás játékának fémbe formált szimbóluma.

Más: fatestű madár. Hajlított, kalapács élével trébelt vörösréz lemez, szeme és teste nyersszínű fából. És ebben a konstruktív szerkezetben vajon nem Edgar Poe Holló-jának hangalakja öltött testet? A madár, a holló zárt, felfelé ívelő dallama? „S szólt a Holló: Sohamár!" Figyeljük csak meg: a sziszegő „sz"-ek hogyan végződnek a hegyes lábban, a „Holló" csucsorító zárt ó-ja s a lágy „l" hogyan öleli körül a rézholló begyét, a „soha" mennyire ott van a szem körében s a „már" nyíló „á"-ja, majd kemény „r" hangja a hegyben végző csőrben! A madár, a holló dallamos hangalakja, komor hangulata ötvöződött itt rézbe, fába, nyilván anélkül, hogy Percz Jánosnak különös szándéka lett volna. Egyszerűen: olyan érzelmi mélységből fakadó művészi igény hozta felszínre, melyben találkoznia kellett Poe klasszikus versi megfogalmazásának s a klasszikus fémalaknak, mert mindketten a végsőn megragadhatót ostromolták.

És még valami: az üvegtestű hal. Négy van belőle, négy alapforma: kerektől a szegletesig. Idegenek az üveggolyók? Mondjuk, hogy pikkelyek szimbólumai? Aki látott már hal testén a hal bőre nyálkájában élő, vízcsepphez hasonló rákocskát, ám gondoljon ennek felnagyított üveg formájára.

Ha kicsit mélyebben figyelünk a természetbe, legyen az üveggolyó a hal úszóhólyagjának formája, vagy rákocska, pikkely, ikra (mennyire hasonló is az ikra ezekhez az üveggömbökhöz!), annak számára ez az üveg és fémpárosítás sem lesz idegen, s nem puszta artisztikum. Percz Jánosban ott él a természet ritmusa, természet, ember, fém, fa, kő, üveg, öntudatlanul lett és tudatosan alkotott világ nagy egysége. (Nézzünk csak be közben szobájába! Az ablak tövén virág virág mellett, s a könyvespolcán a természet képes ábrái bőséggel, festőállványán gyümölcsök, tájak művészi absztrakciói.) Vers találkozik a természeti képpel, kő a vegetáló jószággal, dallam a hideg fémmel.

Van egy hamutartója. Vízcsepp formájúra, kanalasan homorított rézlemez, s ahol csúcsba forr össze, a nyakban, ott egymásban két párhuzamosan futó kör van, egyik mint a kacsa feje, másik a szeme, s a külső karikán egy csőrszerű lapított rézdrót. Ennyi az egész. A fej visszanéz a csepp formájú testre, s ez a végsőkig leegyszerűsített forma él, mint ahogy él a menekülő vadkacsa, s mintha már csapna a szárnya, amint felreppen a vízről, igen, ez nem hamutartó, ez a vörösrézbe zárt természet, mint ahogy Percz János minden munkája élet és művészet egyben, ritka találkozója a *teljes világnak* rézben, vasban, kőben, fában.

S ha egyszer kicsiben és részletben ott a nagy és egész, bizonyosan alkalmasak lennének, különösen hegesztő pisztollyal darabolt vasmunkái (Dózsa, Kos, Bika, Páros madár, Csipegető), hogy hatalmassá méretezve *monumentális alkotások* szerepét töltsék be. Képzeljük el Dózsa-fejét egy szélfútta, kopasz domboldalon. Fölötte futnak a felhők, kifehérlenek az áttört formán, beárnyékolják a szemét, s a szobor áll némán, összeszorított ajakkal, magánosan.

Ezt senki nem álmodta meg a tegnap és ma fémművesei között úgy, mint Percz János, ez már a vas szobrászata, valami egészen új, korszerű és eredeti. Nem hiába kap monumentális megbízásokat, míg karkötők és melltűk intim ötleteivel bajlódik a szabad alkotás áldozatára.

Csendes műhelymunka egyrészt, zárkózott órák szerény örömei, s a végtelenbe táruló egyetemes érzések, nagy közös gondolatok, másrészt. Így, együtt, *ritka tudással, nem szűnő ötletekkel*, múltat és holnapot összekötő művészi felismeréssel. Igen, így csúszik rá parasztlányok réklije a szoknyájukra, mint az ő Gyümölcshordó-jának réklije borul rá a rézszoknyára, így fúródott az égbe gyermekkorunk papírrepülője, mint az ő lemezből hajlítottja, ilyen óvatosan védő mozdulattal röppentettünk galambot, mint az ő fémleánya, ilyen bálványszerű arcok vettek körül bennünket gerendás és városszéli lakásokban, mint az ő fejei, úgy éreztük meg is mi dunamedri kavicsokban a természet erejét, mint ahogy ő használja fel sugarasan feltörő gyertyatartók egyetlen rézoszlopának egyensúlyozására, a merev fémmel szemben ritmusos oldásra, és látta már bizonyosan Mátyás is, udvara is, holló szárnyában a pajzsra emlékeztető lendülő és vertikálisan megtört vonal zártságában a bátorság, vakmerőség, hatalom szimbólumát.

A hegesztő pisztoly megolvasztja a vasat, kifujja, s a cseppek odamerednek a lemez oldalára mint a gyöngy s nyomukban megéled az anyag, a merev vonal játékos hullámokba gyűrűzik: *életre kel*. A hajlítgatott, csavart drót kontyba kerekül, s az anyag ellenállásával küzdő kéz kicsi hajlatokba, akaratlan aszimetriákba életet öntött. Percz János művészete azért is maradandó, mert múltakba gyökerezve mai életek formáit lelte meg. Halottaiból feltámadott ötvösművészetünk új nagy találkozásainak őrizője.

Koczogh Ákos

Művészet 1963 jan

KÖNYVEK

A. Tyihomirov:

MAGYARORSZÁG MŰVÉSZETE

(Iszkussztvo Vengrii IX—XX. vekov. Izdatyelsztvo Akademii Hudozseszty SZSZSZR, Moszkva, 1961.)

A. Tyihomirov, az ismert szovjet művészettörténész tanulmánya, amelyet a Szovjet Művészeti Akadémia Kiadója jelentetett meg, rövid áttekintést ad az egész magyar képzőművészet történetéről a IX. századtól napjainkig. (A mű szövege 170 nyomtatott oldal, ugyanannyi helyet foglalnak el az illusztrációk, amelyeknek kis része színes.)

A viszonylag kisterjedelmű műben a szerzőnek sikerült átfognia a hatalmas anyagot és színes, megragadó formában megismertetnie a szovjet olvasót nem csak a számára kevéssé ismert magyar képzőművészet történetének alapvető vonásaival, de szólni az építészetről és az iparművészetről is, találóan jellemezni egyes mestereket, bemutatni a magyar művészet sajátosságait az egyes történelmi időszakokban és emellett még ismertetni ezen időszakok történelmi eseményeit is.

Rendkívül megragadó a könyvben az a szeretet, melegség, elragadtatás, amellyel a szerző kezeli tárgyát, s ami a mű egész stílusát áthatja. A. Tyihomirov munkájában nyoma sincs annak a kategórikusságnak, amelynek vétkébe a magyar művészettel foglalkozó szovjet szerzők néha beleestek. Könyve mindamellett erősen polemikus jellegű. Noha Tyihomirov javarészt a magyar művészettörténészek kutatásainak anyagára támaszkodik, egyes jelenségeket és időszakokat a magyar tudományban elfogadott nézetektől eltérően tárgyal, több helyen eltér az elfogadott periodizációtól, másképpen értékel bizonyos mozzanatokat egyes mesterek művészi pályafutásában, egyéni nézeteket vall egyes irányzatok jelentőségéről. Művében felhasználja azoknak a kutatásoknak az anyagát is, amelyeket ő vagy más szovjet művészettörténészek folytattak az Oroszországban élt magyar mesterek munkásságáról. Igaz, könyvének terjedelme nem tette lehetővé, hogy erre a polemikus jellegre összpontosítsa figyelmét, s hogy minden egyes esetben részletekbemenően érveljen.

Az első három fejezetben — „A középkori művészet", „A reneszánsz korszaka" és „A XVII—XVIII. század (a török és a Habsburg uralom)" — a szerző színes képet rajzol az építészetről, a monumentális szobrászatról, a monumentális és a táblaképfestészetről, az iparművészetről, a habánfajánszról, stb. Itt magyar, német és cseh kutatók anyagaira támaszkodik és élesen elveti Hekler Antal tételét, miszerint a magyar művészet fejlődésében ebben az időszakban „szünet" állt be.

A tanulmány legterjedelmesebb és legjelentősebb része az, amelyben a szerző a XIX. század művészetét tárgyalja. Ezt a időszakot Tyihomirov négy fejezetre bontja: „A XIX. század első felének művészete (1800—1848)", „A magyar művészet a forradalom és a Szabadságharc éveiben (1848—1849)", „A magyar művészet 1850—1867-ben" és „A magyar festészet a XIX. század utolsó harmadában (1867—1896)". A szerző figyelmét a XIX. századbeli magyar képzőművészet fejlődésének egyik döntő tényezőjére összpontosítja: a művészet hazafiságára; megmutatja annak szerepét az általános politikai harcban és a nemzeti művészeti iskolának a megteremtésében, amit megint csak a forradalmi demokratikus művészet kialakulásának szempontjából tárgyal, kezdve a Felvilágosodás korának portréjától (a Kazinczy köréhez tartozó mesterek), a forradalom éveinek portréján (Barabás Miklós, Borsos József, Lányi Sámuel, Orlai Petrics Soma) és a forradalmi portré- és szatírikus grafikán keresztül a történelmi festészet fellendüléséig (Madarász Viktor, Székely Bertalan) és a kiegyezés korában kezdődő hanyatlásig. Ugyanebből a szemszögből vizsgálja a zsáner-festészetet is és különös részletességgel tér ki Munkácsy, Hollósy és néhány közeli tanítványuk munkásságára, minthogy e két mester művészetét tartja a magyar nemzeti művészeti iskola csúcsának.

A szerző nem titkolja rokonszenvét e mesterek köre iránt, de — a tíz esztendővel ezelőtt uralkodó szovjet állásponttal szemben — emellett nem törekszik arra, hogy csökkentse azoknak a XIX. századbeli realistáknak a jelentőségét, akik nem követték ezt a demokratikus vonalat. Tyihomirov igyekszik objektívan értékelni Szinyei-Merse, a nagybányai iskola, majd Rippl-Rónai munkásságát, noha alighanem ez tanulmányának egyik leggyengébb része, amely számos bonyolult kérdést vagy túl általánosan, vagy túlságosan leegyszerűsítve tárgyal, ami nagymértékben a könyv terjedelméből és jellegéből fakad.

Érdekes adatokat közöl a szerző a kor két olyan mesteréről, akinek munkássága mind az orosz, mind a magyar művészet része: Zichy Mihályról és Rombauer Jánosról. A szerző itt felhasználja Rombauerről szóló — eddig nem publikált — monográfiájának anyagát, valamint — a magyar szerzők munkáin kívül — Aljosina részben publikált Zichy-monográfiáját. Rombauert Tyihomirov teljességgel a magyar kultúrából származónak mondja, azon az alapon, hogy Rombauer ideológiailag közel állt Kazinczy köréhez; emellett hangsúlyozza azonban, hogy ennek a mesternek a munkássága nem játszott számottevő szerepet a magyar nemzeti iskola kialakulásában. Rombauer oroszországi tevékenységéről szólva a szerző rámutat, hogy munkássága nem volt egyenletes. Kiemeli az 1812-es Honvédő Háború idején festett portréit, különösen Platov atamán arcképét, amely később jelentősen elterjedt az orosz és a külföldi metszetekben. Az orosz mesterek közül Ivan Csesszkij és Andrej Uhtomszkij készített metszeteket ennek a portrénak a nyomán.

Tyihomirov megállapítja, hogy már jelenleg 40 Rombauer-festményről állnak rendelkezésre adatok (körülbelül fele ennyi maradt fent), s hogy feltételezhetően sokkal több is volt. Aljosina, aki Zichy művészetét tanulmányozta, a mesternek mintegy 2000 grafikai munkájára bukkant.

A XIX. század művészetét tárgyalva Tyihomirov különösen gyakran száll vitába a magyar művészettörténet egyes tételeivel és megállapításaival. Így például — noha egészében Végváry Lajos Munkácsy-kutatásaira támaszkodik — nem ért egyet Végváryval Knaus szerepének értékelésében és úgy véli, hogy Munkácsy nagyságának értékeléséhez „nem szükséges diszkreditálni azokat az impulzusokat, amelyeket a mester a szerény Knaustól kapott . . . A leghelyesebb lenne elismerni azt, hogy Munkácsy, miután Knaus hatása alatt állt, zsenialitá-

Percz János

Percz János művészete

Sajátosan szép és egyéni művészpálya kísérői lehetünk — s alig öt esztendeje: Percz Jánosének, a festőből, szobrászból, kerámikusból, fametsző tanárból lett ötvösének.

Alkotásai íve széles, emelkedése erős, kifejezéskincse változatokban oly gazdag, hogy ötvösségben szegényes közelmúltunk után tiszteletet keltő és *megejtően vonzó*. Mintha vele pótolnánk az ötvösművészetünk korszerű fejlődése nélkül elherdált fél századot, mintha benne futnának össze *korunk nagy megújulási* kísérletei. S már nem is sejtetőn, de: bizonyosan számíthatjuk őt azok közé, akikben *hazataláltunk*, akiben praehisztorikus szemlélet és mai tudatos igényünk, hagyományaink és korunk adott találkozót. Egyszerűen: aki vasban, rézben, ezüstben a *ma nyelvén* szól hozzánk. *Percz Jánossal a magyar ötvösművészet kinőtt az iparművészet, az alkalmazott művészet kereteiből, s önálló alkotó művészi rangra emelkedett.* Percz János művészete nem díszítő művészet — egy világkép bontakozik ki mögötte, melynek a fém és kő és fa csak alárendelt eszköze. Már a negyedik Országos Iparművészeti Kiállításon kivált, de még a két évvel ezelőtti teljesebb bemutatkozásán, a Csók Galériában is kérdőjeleket hagyott maga után: vajon az lehet mai ötvösművészeink célja, hogy primitív népek, óceániaiak és afrikaiak formáit variálja? A kérdésekre valójában Percz Jánosnak ez a mostani, a Magyar Építőművészek Székházában rendezett kiállítása adja meg a feleletet. Nem is csak a kiállítás, de vele együtt: a Gellért Szálló drinkbárjához készített s lécrácsra helyezett derűt, mozgást, lendületet formáló fémapplikációja, a debreceni új vasútállomás kultúrvártermének a kiterített világatlaszt jelző nagynyugalmú bősége, a miskolci SZOT Székház kirándulókat, táncosokat, mezei munkásokat festő, napot, fényt, szabadságot sugárzó ötvösmunkája, a budapesti Aero Presso vöröskő falán a Lánchíddal összekötött Pest-budai part gyermekin kedves látványa, s a Fővárosi Tanács kultúrháza számára kartográfiai elképzelésből, a sárga és vörösréz színpárból nevelt szigorú anyagszerűséggel feltett, s a fővárosi kerületeket példázó műve nemkülönben. Ha Percz Jánosról beszélünk, teljes művével kell számolnunk, s egyszer bizonyosan még sajátos éremművészetével, piktúrájával, grafikai ötletességével is.

Ma már nyilvánvaló, hogy ez a primitív népek plasztikájával, s a gyermeki szemlélettel rokon, a klasszikus görög zártságra emlékeztető s mostani kiállításán kavicsokat is eszközül használó művészet nem másodlagos, mestereinek emléke nem élményhiányt leplező. Valami másról, mélyebbről, egyetemesebbről van szó. A modern művészet abból az igényből született, hogy visszavezesse az embert elvesztett önmagához, hogy lefejtse mindazt a mázt, konvenciót, az emberi érintkezés gátlóit, melyek az osztálytársadalmakban rakódtak reá. Forduljunk *a természethez, az emberihez, az alapformákhoz, a teremtő játékos képzelethez, az alakítás, formálás öröméhez* — ezt tudatosították Percz Jánosban mesterei, primitív szobrocskák, népi faragások, gyermekrajzok előítélet nélküli szemlélete. Már a festő Percz János felfedezte magában a sűrítő képességet: képei is vasból, kőből gondoltak, tömören, kevés színnel, a konstrukció kemény vázára építve, s még a fény is úgy törik meg rajtuk, mint a patinás fémen. De a hagyomány és példa nem megkötötte, hanem *felszabadította*, s benépesítette házát rézbe, vasba formált élőlényekkel, a fővárosi munkás fia természetet varázsolt maga köré, rézcsikót és vasbikát, hollót és csipegető madarat, kost és tehenet, s derűnek és vidámságnak jeléül táncolókat, napot, egymást ölelő fiatalokat, gyermekét ölelő anyát, mozarti finomságú dallamot Furulyázó-jában és Brácsásá-ban. S ha megszomorodott, hát kisújjnyi rézdrótból hajlított egy kétségbeesésében térdeplő figurát, minden dekoratív játékosság nélkül, lemeztelenítve a sima fémig, soványan, mint maga a szomorúság.

Percz János fémeinek már megvan *egyetemes, jelképes* értelme. Ahol csak a mozdulat, az érzés, a ritmus érdekli, ott nem használ egyebet sima, ujjnyi vastag huzalnál, vagy rézkúpot, csővé kerekített lemezt, s ezek a drót-karok, lemez-testek, karikára formált mellek annyira a mozdulatba, formába simult érzések, hogy a test melegét is bennük érezzük. A réz huzal még akkor is a test ritmusát sugallja, ha vasmadaraira rajzol velük, s elég a szem köréhez, a csőr

Percz János: Kos. Vaslemez — Bélier. Plaque de fer
Баран. Листовое железо

Percz János: Csipegető. Vaslemez — Poulet picotant. Plaque de fer
Клюющая курица. Листовое железо

hogy megközelítse e különleges világ lényegét, nem hagyta, hogy magával ragadja az itteni táj, s az itt élő emberek életének atmoszférája.

A legidősebb vásárhelyi generációból *Novotny Emil Róbert* és *Frank Frigyes* művészete ível át a század elejétől napjainkba.

Novotny napérlelte sárgáit, s mohavagy haragoszöld és lila reflexeit a mostani kiállításon Frank Frigyes tüzes, izgatott, lázas ecsetvonásai egészítik ki. Róla csak kevesen tudják, hogy a telep törzstagja. Parasztszoba c. képén a néprajzi hitelességű tárgyak telnek meg a falusi tisztaszobák feledhetetlen illatával, bútordarabjai mármár életrekelnek az ember közelségében, — emlékeznek.

A középkorúak kiemelkedő képviselői háromféle világba kalauzolják el a kiállítás nézőjét.

Almássy csupa líra, képei mint a befele mondott gyöngéd szöveg, együttérző dünnyögés, a legbelsőbb énnek tétován, féltve kiadott érzései. Nagy horizontú tájain az az alig jelzett figurák merészkednek be a természet templomába. Majd hirtelen a filmfelvevőgép eszeveszett száguldásához hasonlóan közelbe hoz egy jelenetet, belevilágít a kocsma megvakult üvegébe. Öreg kendős asszonya mint egy totyakos, tört szárnyú fekete madár néz befele az ablakon. Testének tömegét sommásan fogalmazza meg a festő, összefoglalását, megragadó jellemzését adva minden idők fáradtságtól csoszogó, kíváncsi öregasszonyának.

Kohán György négy remekbe készült, monumentális hatású nagy képpel állt ki. Honnan, miből veszi a vásznat, az energiát e nagyvonalú alkotó szenvedély kiéléséhez? A lobogás, mely csontos testét fűti, hogyan plántálódik át a többméteres vásznakra? Az egyik napról a másikra is nehezen előteremtett mindennapi hogyan ad erőt e drámai lendületű képek megalkotásához? Kiállított munkái közül a legszebb a tükrös szekrény előtt álldogáló kendős öregasszony: az Anyám. Árnyéka súlyosan vetődik a szekrényre, melynek üvegén vakítóan csillog a vásárhelyi sűrű napfény. Felette fekete korsók ütemes rendje hordozza a hétköznapok egyformaságának terhét. S mennyi mélységes igazság van a mereven, leeresztett karokkal álló, lehajtott fejű asszony alakjában! Pompa és cifraság nélküli szavak, mint életbevágó táviratok megszámlált betűi, az üzenet egymásbakapaszkodó, de külön-külön kiáltó szavai: élet, kenyérgond és újrakezdés. Ilyenféle jelentése van a vörös háttér előtt sötéten álldogáló, viharban hajladozó akácfáknak is. Csak szélmalmos képén enged fel valamennyire ez a tömör felkiáltás, talán a malom szárnyai kavarják fel a levegőt, azért könnyebbedik apró színes foltocskákká a táj. Annyi sikeres kiállítás, szereplés után gondolnunk kellene végre arra is, hogy különleges tehetségű mesterünk zaklatott sorsa egyenesbe kerüljön, monumentális képessége teret kapjon, s ötven éves korán túl eljusson a gondnélkülibb élethez.

Kurucz D. István hortobágyi képén a mindent beborító zöld mezőben arasznyi lovas poroszkál. Koromfekete lovon pusztai ember ül, a csikós. Világos szűre ráterül a ló hátára. A látóhatár szélén tanyaféle épület látszik, a másik eleven folt a füvektengerében. Ez a munka meglepetés, nem vásárhelyi fogantatású. Az életért, kenyérért nyaggatott Alföld helyett most a méltóságos, nagy nyugalomban pihenő pusztára rándult ki, melynek zöld takarója alatt a föld nyújtózkodó testét kényes, magátkellető biztonságát érezteti. Festői szempontból pedig Kurucz alföldélményének kitűnő summázása ez a kép. Az apró figurával újfajta atmoszférát teremt, a földet uraló Hüvelyk Matyi szuggesztív térbeállítással optikailag megnövekszik, sötét foltja magához kényszeríti a tekintetet.

A fiatalabbak közül *Németh József* és *Szalay Ferenc* munkájáról számolhatok be. A másik kettőt kissé önkényesen társítom hozzájuk: *Orosz János* és *Somos Miklós* képeit. Tudom, kapcsolatuk az itteni földhöz másfajta, mint az első kettőé, de műveikben felfedezhető a vásárhelyi tartózkodás hatása.

Némethnek bivalyos képe a leginkább meglepő. Az összefoglaló stilizálás olyan fokára jut el ebben, melynél a valóság visszapergetése már bonyolult folyamattá lesz. Rózsaszínre és feketére épült kompozíciója a dekoratív szabályok szorításába kényszeríti elomló érzékenységét, ebből furcsa eredmény jön létre. Majdnem ritmikus rendben, felelgetős játék módján váltakoznak a lágy érzelmes, és a szigorú szerkezeti részek. Az egész ezek egyensúlya révén mégis egységessé válik. Kétségtelen, hogy nehezebb problémát oldott itt meg, mint korábbi képein. Pár év előtti fekvő nőalakja azonban közvetlenebbül szól, mély emberi tartalma, egyszerűségében is megőrzött melegsége megnyerőbb, igazabb. A bivalyos képen viszont összegezését érzem mindannak, amit külön-külön az egyes képekben már megtalált. Érdekes megfigyelni analitikus alkotómódszerét a pasztelleken, mintha egy epikai művet bontana strófákra, úgyhogy azok önállóan is megállják a helyüket. Sokféle megfigyelésből, jegyzetből megkapta a summázó össz-eredményt, s az egészből mint egy matematikai művelet próbájának levezetésénél, a hibátlan részletszorzatokat is. Úgy hiszem, ha álmából felkeltik, akkor is papírra tudja vetni ezeket a tömör kis kompozíciókat, benne vannak azok ujjának idegvégződéseiben.

Szalay Ferenc életnagyságnál nagyobb két portréjában festészetének új vonásait villantja fel. Az egyik egy parasztasszonyt, másik egy kucsmás férfifejet ábrázol. Az asszony szépsége keleti vallások szimbólumainak összefoglaló erejével hat, a férfi áttetszően kék szemében évszázadok világítanak, s a mozdulatlan föld emléke érint meg. Sárgásbarna arcának eleven epidermisze alatt érezni a visszafojtott érzelemvilágot, a pszichológiai állapotot. Születik a kisborjú c. képe anekdotikus, idegen beütésből született, a XIX. század epikus-jellegű festészetének megkésett utódjaként.

Somoshoz, aki a nagyváros gyáréletéről bensőséges vallomásokat tett, közel áll a falusi téma. Bár még merev ünnepélyesség köti meg kezét, középkori mestereket idéző áhitata élményének töretlen átadását igazolja.

Orosz János konstruktív formaszerkesztésű, három nőalakot bemutató képén a termékenység himnuszát énekelte meg. A monumentális fogalmazású fejek és testek ritmusával, a felület izgalmas megmunkálásával egyidejűleg fűtött, drámai hangulatot teremt.

E négy festő mellé zárkóznak fel *Szurcsik János* képei, akinek festészete a nagyvárosban is Vásárhelyből táplálkozik. Ismét egyszerűsége ragad magával, különös ízléssel válogatott színeinek varázsa, fátyolos atmoszférája. Ezt a puha, párás színélményt az itteni levegő hozza létre, átadásában nincs semmi erőszakolt dekorativitásra törekvés.

Nem törekedtem kiállítási beszámolóra, mindössze néhány gondolatot és érzést adtam közre a vásárhelyi kiállítás alkotásairól. S végezetül egy megjegyzés: jó lenne, ha minél több festőnk kötődne e hagyományokban gazdag alföldi városhoz, mert úgy látszik, hogy tartalmat újító hatásával az egyéni alkotói gondokban, s művészetünk közös nagy eredményeinek szaporításában is segítséget nyújt.

Ezt viszonozzák a kiállítók, amikor sajátos, helyi fogantatású műveikkel, nem is akármilyen ajándékot tesznek le az új magyar művészet asztalára. *D. Fehér Zsuzsa*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Perez János

NÉPSZABADSÁG

1964 FEB. 11.

— **Perez János** ötvösművész alkotásaiból nyílik kiállítás március első napjaiban Bécsben, a Collegium Hungaricumban.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Percz János

1963 AUG 19

MAGYAR NEMZET

1021 5

Hétfő, 1963. augusztus 19.

NAPLÓ

Augusztus 19

Magyar iparművészeti kiállítás nyílik ma Szófia legtágasabb kiállítási csarnokában. Kétszáz magyar tervező és iparművész alkotásait mutatjuk be. A többi között Gorka Géza, Gorka Lívia, Gádor István, Percz János, Teván Margit munkái szerepelnek a kiállításon.

ô

Húsz arany-, tizenkét ezüst-

F I

Helsinkiből négy óra
hossza
utaztam északnak Tellerv
Suvantóval. Édes kis zömök
barna orvosnő, négy gyerek
van, a férje kémia tanár é
vicerektor, vagyis aligazgat
Oravesiben a népfőiskolán
Egész úton beszélgettünk
eleinte óvatosan tapogatt

Magyar Hí[illegible]ető
SAJTÓFIGYE[illegible]Ő
Budapest V., Petőfi Sán[illegible]or u. 17.
Telefon: 188-296, 188-[illegible]07

ÉLET ÉS IRODALOM

Percz János

1963 AUG 17

1021

Percz János: Férfifej

Ének az Óceánról

Várkonyi Nagy Béla versei

A KÖLTŐ tiszta-őszinte lelkesedése, emberségének hitele, nemes dikciója mindjárt a könyv elején elragad; idegenkedésünk pedig —, mely a szokatlan vállalkozás láttán támadhatott —, egyszerűen felenged. Ettől a pillanattól kezdve már csak egyetlen aggodalom szorítja a kritikust: azért szurkol, vajon sikerül-e az első versek szintjét végig tartania, az egy témára írott könyv ívét törés nélkül felépítenie Várkonyi Nagy Bélának? Mindjárt e rövid ismertetés elején nyugodt szívvel leírhatjuk, hogy sikerül: a versek győznek meg róla, ezek a semmihez nem hasonlítható „beszámolók", melyek oly ritkák a mi irodalmunkban, és annyira ritkák általánosságban is. Majdnem istenkísértés ilyesmit írni a XX. század hatvanas éveiben, annyiféle lírai forradalom és álforradalom után, az enigmatikus és mélyben bányászó költői vallomások csábos divatja ellenére; majdnem az eleve vállalt bukással egyenlő *útikönyvet* közzétenni a *húszas évek Óceániájáról*, a polinéz szigetekről, méghozzá *versben!* Már csak a próbálkozás vakmerősége és naivitása is kalapemelésre késztet: csaknem annyi bátorság kellett ennek a kötetnek kiadásához, mint annak idején a Flaherty-filmtrupphoz csapódva újságíróként (még inkább fiatal poétaként) nekivágni az egzotikus tájnak. Elegendő, ha csak arra gondolunk, hány veszélyes zátony fenyegetett most: a szerző könnyen rászaladhatott volna akár a száraz aprólékosság, akár az emlékező érzelgősség szirtjeire.

DE A KÖLTŐ — szerencsére — ízléssel és mértékletességgel hajózik, nem veszíti el a fejét: és nem a varázsos szigetvilág fotografikus „leképezésének" eleve megoldhatatlan feladatával kísérletezik, hanem — és ezzel lesz valóban lírikus — a maga saját, belső „útikönyvét" nyújtja át, élményeinek, emlékeinek, gondolatainak, mindenekelőtt pedig szabadon szárnyaló érzelmeinek bensőséges „naplóját", mely — néhány feszültségcsökkenést, ismétlést és bőbeszédűséget leszámítva — mindvégig jogosan tudja fenntartani az olvasó érdeklődését. Egy fiatal, romantikus hevületű férfiú csodálja ezekben a versekben a *kanakák* meseszerűen távoli, majdnemmegrontott, de még az üzletiesvilágban is annyi nyíltságot és szépet megőrzött népét; e század fia bolyong itt, ahogy sorra felfedezi a kapitalizmus mohó pusztítását, a talmi „idegenforgalmi" fonákságokat, és ahogy vonakodás nélkül, egészséges természetességgel fogadja el azokat az örömöket, amelyeket az őszinte élet kínál; egy önmagával ismerkedő poéta utazik, aki most gyűjt magának soha nem fakuló élményeket a szabadságról, igazságról és igazságtalanságról, emberségről és hamisságról, most tölti fel költészetének fűtőtelepeit hosszú évtizedekre. És lehetne-e jobb „helyszínt" találni a lobogtettvágy, a fürkésző érdeklődés és a nyughatatlan harmóniakeresés számára, mint ez a végtelen tengert, mely fölött „szinte peng s zenél a végtelen opál-búra" s ezt a szigetvilágot, ahol nyolc-tíz évtizeddel korábban még a hamisítatlan őskor valószínűleg derűje lakott?

A KÖLTEMÉNYEK hűségesen beszámolnak e felejthetetlen utazás állomásairól. Az első ciklus — vagy inkább első tétel, akárcsak egy romantikus szimfóniában — *maestoso*, a fenséges Tenger, a végtelen-erős Természet és a felfedezők, világjárók hősiességét idézi; a második pedig *(Tonga-varázslat* címmel) a Szerelmet, a megpihenés és elvágyódás drámai összeütközését, a legyőzhetetlen Érzelmeket. Az előbbiből főként az *Ének az Óceánról* nyitókölteménye és a *R. L. Stevenson sírjánál* című vers, az utóbbiból pedig a kerek szerelmes himnuszok egész sora *(Malolei, Genezis, Öröklét, Leány szobor)* érdemel feltétlen em

---

Nyár volt

Keszthelyi Zoltán verskötete

Csü

GYURKÓ LA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 SZEP 4.

MAGYAR NEMZET

Perez János

Perez János ötvösművész a XI. kerületi Bogdánffy Jakab utcai új óvoda számára nyolcnégyzetméteres figurális térelválasztó rácsot készített. Témája: a kisgyermekek élete.

MDK.

Percz János

Utalás ötvösmüvészi tevékenységére

Magyar Nemzet 1965. márc.28. 13.lap.

DER Ausschnitt Peter János BERLIN 45, Wilhelmstraße 37
Telefon 0311/73 85 90 Telex: 1-83 538
Soester Anzeiger (477) Soest

Drei Fische — einer aus Luft 1021

Originelle Gartenplastik — Beachtenswerter ungarischer Bildhauer

„Ernst ist das Leben, heiter ist die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Aber: Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter ernst an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgesparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum Zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden, Hotels usw. Auch Mészáros erfreut sich schon außerhalb Ungarns beachtlicher Beliebtheit.

Kaufmann

Alfred Schmitz

nach kurzer, schwerer Krankheit im Alter von 72 Jahren, versehen mit den Tröstungen unserer heiligen Kirche, zu sich in sein Reich.

In stiller Trauer:

Emil Schmitz
Heinrich Schmitz
Elisabeth Schmülling geb. Schmitz
und Anverwandte

Soest (Potsdamer Platz), Neheim-Hüsten, den 15. Dezember 1964

Die Beerdigung findet am Freitag, dem 18. Dezember 1964, um 15 Uhr

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Perényi Éva

KISALFÖLD

1964 MÁR 12

— IRODALMI estet rendeznek a „Jövendő" című megyei ifjúsági lap soproni munkatársai március 15-én délelőtt fél 10 órai kezdettel az Ifjúsági Házban. Cs. Németh András, Vágási Imre, Zarándi Sándor és Izes Mihály írásaikat mutatják be, Perényi Éva és Müller Imre képzőművészeti alkotásokkal szerepelnek.

30.1.65

Percz János

Kornwestheimer Zeitung

1021

Der ungarische Bildhauer Janos Percz

Seltene Heiterkeit in moderner Kunst

„Ernst ist das Leben, heiter die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: Eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgeparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum Zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden.

Janós Erdész (Budapest)

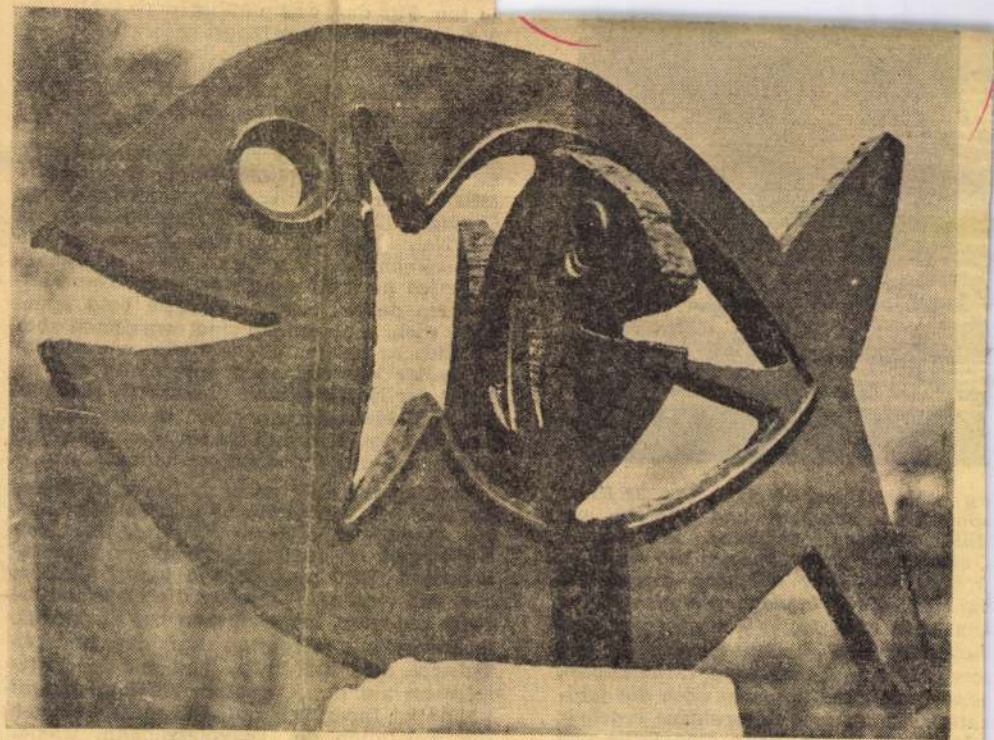

Janos Percz: Drei Fische (Gartenfigur aus Schmiedeeisen)

rg in Vorarlberg ist eines der 232 Kup-
önheit — Bauwerk und Plastik aus
Müller Verlag, Salzburg, 272 Seiten,
, seitdem erschien Auflage um Auflage,
l über 25 Jahre seit dem ersten Er-
inheit" — oft kopiert, nie erreicht —
ein Buch vom Motiv her geordnet und
hen Blick festgehalten: Landschaft und
ore, Höfe und Fassaden, Schnitzwerk
engefaßt; dazu kommen noch die foto-
atten, Raum und Perspektive ergeben.
chs bietet dieser Band eine Fülle von
. Dem geschmacklich verwöhnten Foto-
r das Bildsehen und gute Bildgestalten.

hon recht früh kalt ist, fäng
ang Oktober an zu schnei
erschwindet zwar nach einer
ber nicht mehr überall. Hoc
illen und Felsbänden beginn
estzusetzen. Und dann schneit es wieder und
ieder. Langsam wird aus den wie mit Pu-
erzucker überstäubten Flecken eine weiß
attierte Landschaft. Weil der Wind die Wol-
en schnell wegfegt, färbt sich der Himmel
lau. Die Sonne dringt durch, und weil sich
ie Täler und Ortschaften dem Süden zu öff-
en, fühlt sie sich wohl und bleibt gleich da.

Wenn dann der Winter seinen vom Kalen-
er festgesetzten Einzug hält, ist hier schon
lles vorbereitet. Er braucht gar nichts mehr
zu tun. Für das, was nämlich noch fehlt, ha-
ben die Graubündner längst gesorgt.

In Arosa warten die Luftseilbahnen auf das Weißhorn (2639 m) und die Gondelbahn auf das Hörnli (2493 m), in Davos die Parsennbahn mit den Seilbahnen zum Weißfluhgipfel (2817 m) und zur Parsennhütte, die Schatzalpbahn und die Strela-Gondelbahn (2360 m), in St. Moritz die Drahtseilbahn zur Corviglia (2488 m) und die Luftseilbahn zum Piz Nair (3025 m), und bei Pontresina die Luftseilbahn zur Diavolezza (2978 m). Sicher habe ich noch ein paar vergessen. Ganz abgesehen davon, daß die Skilifte bald schon nicht mehr aufzuzählen sind, was Ihnen aber letztlich so bekannt sein dürfte, wie die im Kreis der Wintersportler ehrerbietig und im Kreis der Nichtskiläufer ehrfürchtig genannten Skigebiete, die wir schon in der Aufzählung mit Parsenn und Strela, Corviglia und Diavolezza nur angeschnitten haben.

Wußten Sie aber auch, daß man in Davos auf der den seit alters bekannten Skigebieten gegenüberliegenden Talseite jetzt mit Seilbahnen zur Ischalp (1931 m) und zum Jakobshorn (2590 m) gelangen kann? Wußten Sie, daß man in St. Moritz die Chantarellabahn renoviert hat, daß man bei St. Moritz, in Silvaplana, wiederum auf der anderen Talseite, also südöstlich, jetzt mit der Luftseilbahn auf den Corvatsch (3298 m) hinauf kann? Ist Ihnen bekannt, daß nicht weit von der Talstation der Diavolezzabahn, wieder auf der anderen Talseite, also östlich, von Curtinatsch zur Lagalb (2898 m) eine Bahn

lt,
ist sicher bekannt. Wer will, bekommt natürlich auch modernst eingerichtete Unterkünfte. In steigendem Maße baut man Frühstückspensionen oder Hotel garnis, nur mit Übernachtung und Frühstück.

Zur Winterzeit wird man aber doch lieber Vollpension nehmen. Und hier in Graubünden schon der Schweizer Küche wegen. Sie ist noch immer gut. Schon der Schweizer Bürger wegen. Oder haben Sie schon einmal einen unterernährten Schweizer gesehen? Die machen ja selbst auf der Speisekarte gerne Entdeckungsreisen. Würde sonst die Menükarte in Französisch abgefaßt sein?

O ja, es läßt sich eben leben! Bei einem durchschnittlichen Pauschalpreis von 30 DM fühlt man sich gut aufgehoben, wird ausgezeichnet verpflegt und kann gerüstet und gewappnet den Anforderungen des weißen Sports entgegentreten. A propos gerüstet: Wenn Sie nicht wollen, brauchen Sie keine Skiausrüstung mitzunehmen. Man kann sich alles mieten und leihen. Die Graubündner haben eben an alles gedacht.

Das ist auch der Grund, warum sich der Winter hier gar nicht mehr anzustrengen braucht. Die Schneehöhe hat er dort nämlich schon im Übersoll erfüllt, und die Schweizer machen es ihm so bequem, daß er sich selbst einmal ausruhen kann. Außerdem lacht die Sonne über den dem Süden geöffneten Tälern, daß jedermann auf den Balkonen der Häuser im Liegestuhl braun werden kann.

Noch schneller geht es natürlich auf den Höhen. Auf den Bergstationen warten die Restaurants (die Schweizer haben Angst, man sei beim Essen vielleicht nicht satt geworden!). Und wer kein Skiläufer ist, wird lange nicht hinunterfahren und auch lange nicht in seine Schwebegondel einsteigen, wenn er oberhalb Arosa auf dem Weißhorn oder oberhalb Lenzerheide auf dem Parpaner Rothorn sitzt, weil sich sein Auge nicht satt trinken kann an der Schönheit der Graubündner Winterwelt.

Jost Eisenhardt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Percz János
Dunántúli Napló

1964 AUG 19.

1021

TÖBB SZÁZ LÁTOGATÓ

Percz János Munkácsy-díjas ötvösművész gyűjteményes kiállítását a pécsi Janus Pannonius Múzeum Káptalan utcai kiállító helyiségében többszázan tekintették meg. A művésznek ez az első bemutatkozása a pécsi közönség előtt.

gyártanak a Pécsi Porcelángyárban. Ebben az évben hétsodi Vegyikombinát részére, ebből hárommilliót már eljárással gyártják, a présszájon keresztül egyszerre 130 darabot nyom ki a gép.

— Szokolai felv. —

augusztus 20-i

PERÉNY.

Királyi birtok volt, amelyre 1219-ben németeket telepítettek. Perény névadó birtoka a hatalmas

Csákvári Apátság 201 l.

Perényi-családnak. III. Endre ajándékozta 1292-ben a család ősének: Dobosi Orbánnak és az ő utódai vették fel a Perényi nevet. A pápai tizedjegyzékek szerint 1332—37-ben parochiális egyháza volt (Pernen). 1427-ben 45 adózó jobbágyportája volt a Perényi-családnak, tehát jelentékeny helység. Mint Perényi-birtok, a 15. században Nagyszalánc várának tartozéka volt. A huszita-uralom alatt az egész szalánci uradalom zálogban Giskráé volt. 1464-ben a kéri Porkoláboknak is van itt részbirtokuk. E század végén ismét a Perényieké és Zápolyáké. A mohácsi vészt követő esztendőben Perényi összes jobbágyaival együtt áttért Luther-hitére, így a község lakossága is lutheránus lett. 1565-ben már csak 13 adózó portája volt. 1608-ban szervezett református egyháza volt. Eger eleste után meghódolt a töröknek és a hódoltság alatt teljesen el is pusztult. Még 1696-ban is nagyrészt lakatlan volt. 1715-ben négy magyar jobbágy- és két zsellér-háztartást találtak benne. Földesura a báró Meskó-család magyar, róm. kat. jobbágyokkal egészítette ki a helység lakosságát. 1828-ban rk. temploma, 916 rk., 126 ref. és 66 zsidó lakosa és 138 háza volt. Lakossága 1869-ben 1194, 1920-ban 1186 lélek.

Kisközség a cserhát-encsi járásban. Hozzátartozik: Bélatanya és Gombospuszta. Területe 5019 k. hold, lakosainak száma 1376, akik közül 1327 magyar, 8 német, 38 szlovák, 1 rutén és 2 egyéb anyanyelvű; 1179 rk., 69 gk., 113 ref., 15 izr. vallású. A lakosság őstermelő. Lakóházak száma 238. Rk. templom helyben. Közoktatásügye szolgálatában áll: 1 rk. népiskola. Vasútállomása: Hidasnémeti, u. p. és u. t.: Nagyida.

melésből élnek. Lakóházainak száma 209, rk. ref. templom helyben. Iskolái 1 rk., 1 ref. né iskola, 1 rk., 1 ref. általános továbbképző. Vasú állomása helyben és Szin 2 km-nyire. Postaüg nökség helyben.

202

86. A községben 1 állami népiskola működik. Vasútállomása: Szepsi, u. p. és u. t.: Jánok.

PERE.

Az Aba-nemzetség birtokai közé tartozott, a 13. században a Debrői- és a Barczai-családé. Ez utóbbiak leszármazottai 1209-től 1900-ig megszakítás nélkül bírták. 1413-ban Zsigmond király megerősítette birtokában Felső-Bárczai Illést, akinek 13 jobbágyportája után szedték az adót 1427-ben. 1456-ban a Hangácsy-család kapott birtokrészt a községben. Lakossága 1527-ben előbb a lutheránus, majd a ref. vallásra tért át. 1565-ben több nemes bírta 7½ adózó portával. Református gyülekezetét 1608-ban felsorolják az abaúji ref. egyházak között. 1640 körül hódolt meg a töröknek és 1648-ban csak egynyolcad adózó portája volt. 1696-ban 10 jobbágy lakosa van, de 1715-ben csak 3 jobbágy és egy zsellér háztartását írták össze. A Bárczai-család gk. ruténekkel egészítette ki a népességet. 1828-ban 116 háza és 95 ref., rk. és gk. lakosa volt. Lélekszáma 1869 és 1920 között 681-ről 771-re emelkedett.

Kisközség az abaujszántói járásban. Hozzátartozik: Balogtanya, Süvegestanya. Területe 1653 k. hold. Lakosainak száma 845, akik 6 kivételével magyarok s 443 rk., 247 gk., 123 ref., 8 ev., 1 g. kel. 23 izr. vallású. Lakói főleg őstermelésből élnek. Lakóházainak száma 163. Iskolái: 1 rk., 1 gk. népiskola, 1 rk., 1 gk. általános továbbképző. Vasútállomása: Hernádszentandrás 4 km-nyire. Utolsó postája: Gibárt, távirdája: Abaujszántó.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Percz János

Österreichische Volkstimme

1964 MAR 1 0

1021

Kleinplastik von Janos Percz aus der Ausstellung „Kunstgewerbe aus Ungarn" im Collegium Hungaricum in der Hollandstraße.

Perez János

Ének a vasról
— Perez János alkotása

A filmképek Vancsa Lajos fotói

Nők Lapja 1969 jul 14.

Percz János

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KFT. BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

1961 JÚL 20

1021

Megkezdődtek a Szegedi Szabadtéri Játékok

Szombat este immáron tizenegyedszerre — ismét megszólaltak a fanfárok a festői dóm előtt, *Szegeden* — s ezzel kezdetét vette az egy hónapig tartó ünnepi eseménysorozat. Idén is — akárcsak az elmúlt esztendőkben — magyar dalművel, mégpedig *Kodály Zoltán Háry Jánosával* nyitotta meg kapuit a *szegedi szabadtéri színpad.*

A további napok is érdekes programot ígérnek. Holnap például a *Lenin-renddel és a Munka Vörös Zászlórenddel* kitüntetett híres kijevi balett mutatkozik be a hazai és külföldi vendégek előtt. Az együttes *Aszafjev* látványos-forgatagos *Bahcsiszeráji szökőkútját* tolmácsolja majd — neves ukrán művészek közreműködésével. Ugyancsak érdekesnek ígérkezik *Bizet Carmenjének* francia nyelvű előadása. Márcsak azért is, mert a vendég karmester: Roberto Benzi, s a színlap tanúsága szerint, olyan nagyszerű előadókkal találkozunk majd, mint *Jean Bonhomme, Jane Rhodes* és *Dan Jordachescu.* Ezekben a napokban több érdekes kiállítást is megtekinthetnek a látogatók. A *tizedik szegedi nyári tárlaton Percz János és Szabó Erzsébet* iparművészek mutatják be legújabb alkotásaikat. S nyilván nagy érdeklődésre számíthat majd a *Móra Ferenc Múzeum* értékes kiállításai is, amelyek a Tisza élő világát, a szegedi népéletet, régészeti és irodalmi emlékeket ismertetik.

, hábo rús bűnösök

SZERINT ERÉLYE

tam, ők ezt tudták rólam, soha német kitüntetést nem kaptam, természetszerűleg annál *óvatosabban* kellett dolgoznom a zsidóság érdekében, minél inkább tudták, hogy németellenes vagyok. *En tudtam az atrocitásokról, hallottam Auschwitzról...*

ÚJSÁGÍRÓ: Mikor?

MÁR MINDENT TUDTAM...

FERENCZY: Már *1944 júniusban.* Amikor először hallottam az auschwitzi rémségekről, hogy mi történik ott a kiszállított zsidókkal, *azt hittem,*

igaz
dott
nin
tem
azt
van,
záso

előkészületeimről *Faraghó Gábornak*, a csendőrség akkori felügyelőjének is. Amikor már készen voltam az utazásra, Eichmann váratlanul így szólt: *jó, rendben van, mehetek, de csak az utolsó transzportot követő harmincadik napon.* Ekkor már mindent tudtam. Tudtam, hogy minden hír igaz. Tudtam,

kapacitásait nem engedi...

ÚJSÁGÍRÓ: Mivel vádolják önt?

FERENCZY: Több rendbeli vádat emeltek ellenem. Az egyik vád az, hogy *túl szigorúan hajtottam végre a zsidóellenes rendelkezéseket. Igen, ezt egyes esetekben nem tagadom.* De nekem feltétlenül szükségem volt arra, hogy a németek bizalmát megnyerjem. A

66° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

MILANO

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - Telegr.: Ecostampa - Milano
Conto Corrente Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

L'UNITA' - Roma

23 MAR. 1968

Percz
Jànos

1021

I fiori-uccelli di Percz

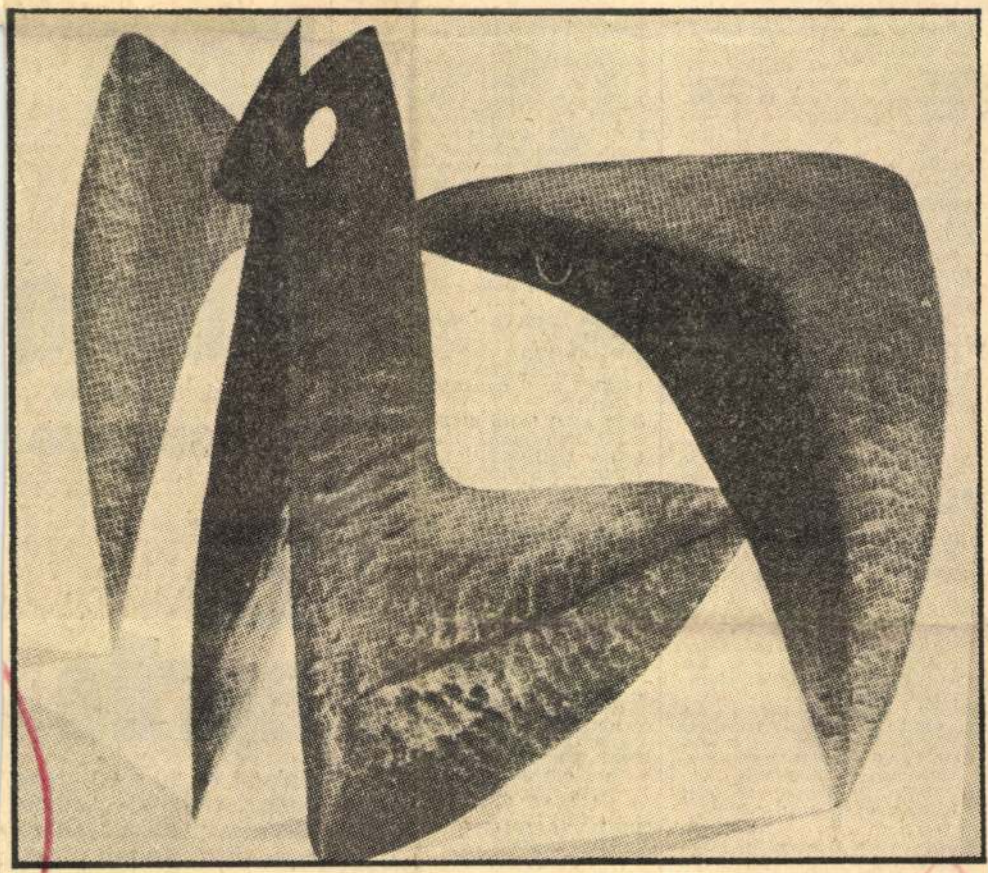

Nel quadro del programma dell'Accademia d'Ungheria in Roma (via Giulia, 1, Palazzo Falconieri) è stata inaugurata una mostra di sculture metalliche di Jànos Percz, che è fra i maggiori artisti ungheresi d'oggi, e di tessuti di Zsuzsa Gulàs. Nella foto: una scultura di Percz

ALCE: El Rojo, con R. Harrison A ✦
ALCYONE: La più bella coppia del mondo, con J. Gabin G ✦
ALFIERI: Il dottor Zivago, con O. Sharif DR ✦
AMBASCIATORI: Edipo re, con F. Citti (VM 18) DR ✦✦✦
AMBRA JOVINELLI: L'uomo l'orgoglio la vendetta, con F. Nero A ✦ e rivista
ANIENE: Lo scatenato, con V. Gassman C ✦
APOLLO: Angeli nell'inferno, con J. Drury DR ✦
AQUILA: Due per la strada, con A. Hepburn S ✦✦
ARALDO: El Rojo, con R. Harrison A ✦
ARGO: Matt Helm non perdona, con D. Martin A ✦
ARIEL: Due per la strada, con A. Hepburn S ✦✦
ASTOR: L'investigatore, con F. Sinatra G ✦✦
ATLANTIC: Piano piano non t'agitare, con T. Curtis SA ✦
AUGUSTUS: Caroline Cherie, con F. Anglade (VM 18) S ✦
AUREO: Brutti di notte, con Franchi-Ingrassia C ✦
AURORA: Rififfi internazionale, con J. Gabin G ✦✦
AUSONIA: Facce per l'inferno, con G. Peppard (VM 14) DR ✦✦
AVORIO: Ieri oggi domani, con S. Loren SA ✦✦✦
BELSITO: Lo straniero, con M. Mastroianni (VM 18) DR ✦✦✦
BOITO: C'era una volta, con S. Loren S ✦✦
BRASIL: C'era una volta, con S. Loren S ✦✦
BRISTOL: Killer Kid, con A. Steffen A ✦
BROADWAY: L'investigatore, con F. Sinatra G ✦✦
CALIFORNIA: Bella di giorno con C. Deneuve (VM 18) DR ✦✦✦✦
CASTELLO: Due per la strada con A. Hepburn S ✦✦
CINESTAR: Italian secret service, con N. Manfredi
CLODIO: Un uomo per tutte le stagioni, con P. Scofield DR ✦✦✦
COLORADO: Il padre di famiglia, con N. Manfredi S ✦✦
CORALLO: Sette donne per i Mac Gregor, con D. Bailej (VM 14) A ✦
CRISTALLO: Django non perdona, con J. Clark A ✦
ARS CINE: Riposo
CASSIO: Una bara per
COLOSSEO: OSS 117 a si muore, con M. Vlady
DEI PICCOLI: Per qualcl polino in più DA
DELLE MIMOSE: Want Johnny Texas, con G. G (VM 18)
DELLE RONDINI: E ven notte, con J. Fonda DR
DORIA: Carovana di fu con J. Fonda A ✦✦
ELDORADO: Il magnifico Bobo con P. Sellers SA ✦
FARO: Fantomas contro Scotland Yard, con J. Marais A ✦
FOLGORE: Cinque marines per Singapore, con E. Flynn A ✦
NOVOCINE: Un maggiordomo nel Far West, con R. Mc Dowall C ✦
ODEON: Colpo grosso a Manila
ORIENTE: D'Artagnan contro i tre moschettieri A ✦
PLATINO: Hondo, con M. Rennie A ✦
PRIMA PORTA: Sentenza di morte, con R. Clark A ✦
PRIMAVERA: Arizona Colt, con G. Gemma A ✦
REGILLA: Il moralista, con A. Sordi SA ✦✦
ROMA: Il ladro di Parigi, con J.P. Belmondo DR ✦✦✦
SALA UMBERTO: Stasera mi butto, con Franchi-Ingrassia C ✦

Sale parrocchiali

BELLARMINO: L'ultimo dei Moicani
BELLE ARTI: L'uomo della valle, con G. Montgomery A ✦
COLOMBO: Il coraggio e la sfida, con D. Bogarde A ✦✦
COLUMBUS: Vera Cruz, con G. Cooper A ✦✦
CRISOGONO: Il grande paese, con G. Peck A ✦✦
DELLE PROVINCIE: Come rubare un milione di dollari e vivere felici, con A. Hepburn SA ✦✦
DEGLI SCIPIONI: I giganti della Tessaglia, con P. Carey SM ✦
DON BOSCO: La valle delle ombre rosse A ✦
DUE MACELLI: Gunga Din, con D. Fairbanks A ✦✦
ERITREA: Il tormento e l'esta-

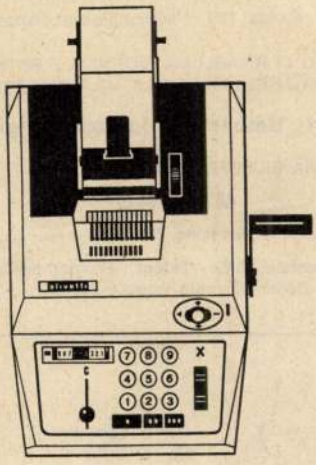

Olivetti summa **Prima 20**

Per i calcoli del negozio
del commerciante e dell'artigiano,
è la addizionatrice sicura ed economica.
A un cenno della mano
fa di conto e scrive.

Fiera di Milano

che si chiuderà alle ore
diciannove
del
25 aprile

I giorni 16, 19 e 23 aprile sono riservati alla clientela direttamente invitata dagli espositori. In tali giorni non è consentito l'ingresso al pubblico generico.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-207

Percz János

NEUE ZEITUNG

1964 MÁJ - 1.

Ungarische Ausstellungen in Österreich

1021

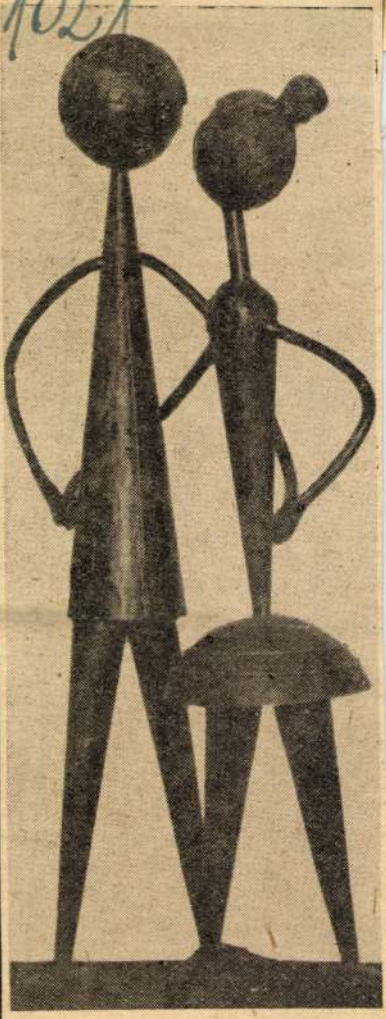

Vor kurzem fanden in Österreich mehrere ungarische Ausstellungen statt. In der „Neuen Galerie" in Linz und im „Künstlerhaus" in Graz wurden die Schöpfungen ungarischer Künstler der Gegenwart gezeigt, im „Collegium Hungaricum" in Wien stellten Kunstgewerbler aus. Unser Bild zeigt eine etwas eigenartig anmutende und dennoch lyrische Kunstschmiedearbeit des begabten Künstlers János Percz, die, unter dem Titel „Mai" in Wien ausgestellt, allseits Gefallen fand

Michael Klein, Fachlehrer der Derkovits-Schule, bemalt eine Herender Figur

Rang und Blüte entwickelte. Mit dem Titel *„Kaiser-Königlicher Hofporzellanfabrikant"* bekam der Inhaber auch das Recht, nach den Modellen der Wiener Fabrik, die inzwischen ihre Produktion eingestellt hatte, zu arbeiten. Verwendung fanden auch die Modelle der berühmten Fabriken von *Sèvres* (Frankreich) und *Meissen* (Deutschland). Bald aber ging man in Herend eigene Wege. Man setzte sich, im Unterschied zu der Massenproduktion der übrigen europäischen Fabriken, die *Vielgestaltigkeit von Muster und Form* zum Ziel.

In diesem Jahr feiert die Porzellanfabrik von Herend ihr *125-jähriges Jubiläum.* Von den ein und ein viertel Jahrhunderten waren zweifelsohne die vergangenen beiden Jahrzehnte der glänzendste Abschnitt ihrer Chronik. Die aus feinstem Material, mit der vollkommensten Technik erzeugten Produkte haben auch auf dem Weltmarkt den ihnen gebührenden Platz eingenommen. Die handgemalten Meisterstücke zählen nicht nur zu den hervorragendsten Schöpfungen des ungarischen Kunstgewerbes, sondern stehen auch unter den Erzeugnissen der immer seltener werdenden europäischen Fabriken, die noch handgemaltes Porzellan herstellen, an erster Stelle.

Althergebrachtes und Zeitgemässes verbunden

Wir sitzen im Zimmer des Direktors Béla *Felek,* im ersten Stock des vor einem Jahr erbauten, modernen, luftigsonnigen Verwaltungsgebäudes. In den Vitrinen stehen Prachtstücke der Herender Porzellanproduktion, Vasen und Ziergegenstände mit herkömmlichen Formen und Mu-

*KIÁLLÍTÁSRÓL
Percz János
*KIÁLLÍTÁSRA

Percz János: Kerek vashal és kerti madár

Népművelés 1969 május

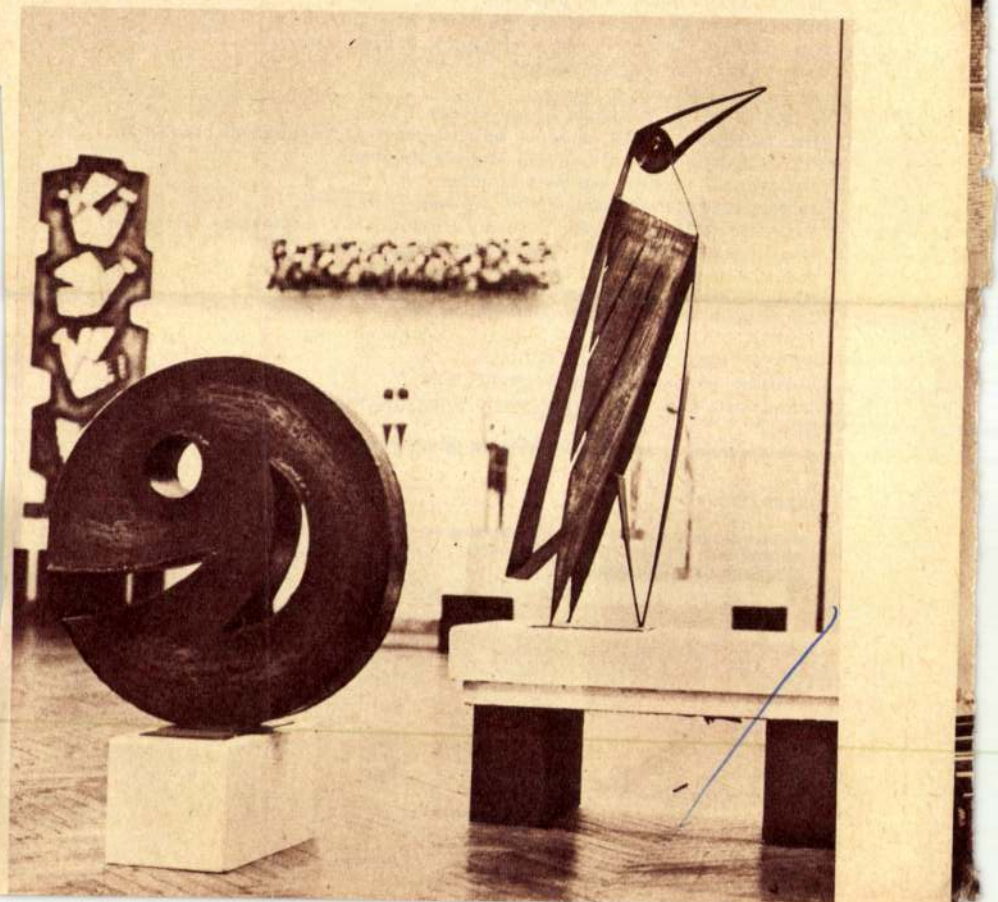

Az R. 24. §-ának új (3) bekezdése szerint a 75%-os táppénzre jogosultság megnek és költségei megtérítésének kérdését legújabban melyik jogszabály és milyen feltételekkel rendezte?

vonatko-
eljárni.

Dr. Ferencz Győző

TARTALOM

NAGY LÁSZLÓ műfordításai	2
DR. VONSIK GYULA: Technika és műveltség	3
SOÓS JÓZSEF—PÁL ENDRE: Közművelődés és közgazdaság	5
DR. SZABÓ ERNŐ: Szövetségeseket!	8
BAKOS ISTVÁN: A termelőszövetkezetek és a művelődés	10
DR. CSIKAI LÁSZLÓ: A jog szerepe a szakigazgatásban	13
DR. VARGA GYULA: Fluktuáció	15
KISS ISTVÁN: Ady kiadások	17
FUKÁSZ GYÖRGY: Munka és művelődés	18
DR. DURKÓ MÁTYÁS: A zenei közönségnevelés pszichológiai problémái	21
OLÁH JÁNOS: A csepeli Olvasó Munkás Klubban	24
DR. SZABÓ ERNŐ: 4 este — 4 klubban	25
HONTI KATALIN: Színházszerető városok — Debrecen II.	29
VITÁNYI IVÁN: A művészi formák struktúrájának szociológiai szerepe II.	31
GYÖRI ILLÉS GYÖRGY: „Teremteni új nemzedéket"	33
BENKÓNÉ BARTHA ILONA: Tanácsköztársasági Jubileumi képzőművészeti pályázat a budapesti gyermekkönyvtárakban	35
DR. SIPOS ISTVÁN: Japán táncművészete	36
EMŐDI GYÖRGYI: Fővárosi iskolák a Zeneakadémián	38
PÉTER IMRE: Kiállításról kiállításra	40
RÁDICS JÓZSEF: Ünnepi könyvhét 1969	42
TAMASKÓ ÖDÖN: Ismeretterjesztő könyvújdonságok	43
Hírek	45
Eseménynaptár, műsorjavaslatok, Munkajog, Nyelvművelés	46

SZERZŐINK:

Babos István, egyetemi hallgató; **Fukász** György, főiskolai tanár; **Oláh** János, népművelő, Csepel; **Dr. Sipos** István, főiskolai tanár; **Rádics** József, a Kiadói Főigazgatóság munkatársa.

Nem hanyagolható el ez sem!

Igen, így helyes, az igekötőt hátracsapva, hiszen a hangsúly az igenév **(elhanyagolható)** igei elemén van. Sajnos — különösen a hivatalos nyelvben és a sajtóban — gyakran tévesen használják az ilyen igekötős igeneveket állítmányi szerepben: „az ilyen ügyek semmiképpen sem jelentéktelenek a sport ... s maga a sportoló szempontjából sem. És persze, a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg

1969 JUN 17

Percz János

1021

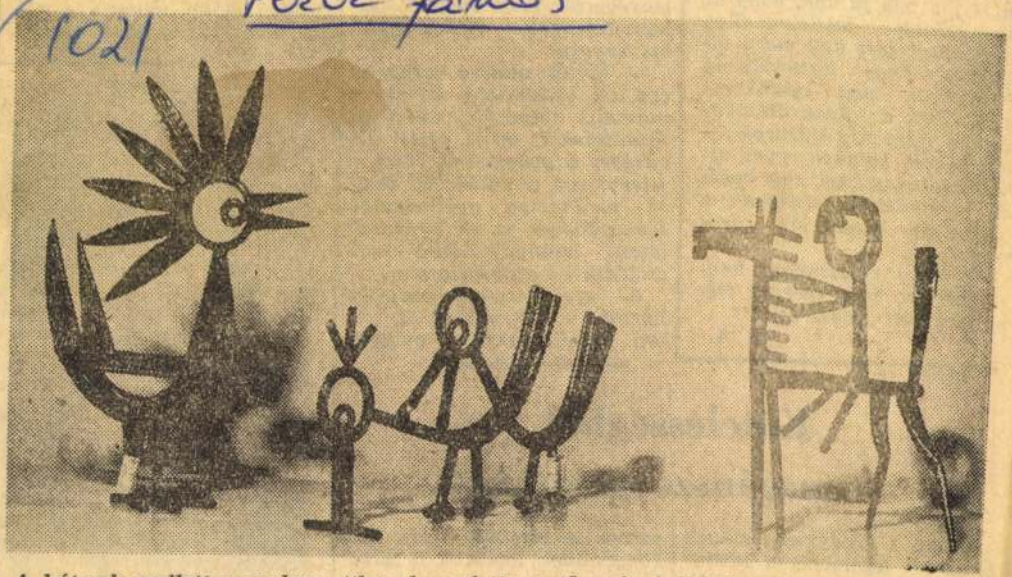

A bútorok mellett a modern otthon hangulatteremtő, szép kellékei a lakásdíszek. Percz János ötvösművész három kisméretű fémplasztikáját mutatjuk be.

mert így oda jutunk, hogy az úgynevezett mellékutcákon túrafelszerelést kell majd öltenünk, hogy biztonságban érkezzünk meg célunkhoz. Különösen az olyan útszakaszokon, mint pl. a Mártírok útján felfelé haladva egyes útkereszteződéseknél, ahol egész kis szakadékok tátongnak a gyanútlan járó-kelők „örömére".

— Vagy vigasztaljon bennünket az, hogy ezek az élet úgynevezett „rögös útjai"?

G. A.

tézet igazg
lényegéről,
kalmazásán
ezt mondja

*— Műtét
egy új sz
normális h
szaállításho
gítséget a
jelentősége
sú mellhá
szenvedőkn
légzés hel
csolódik be*

A gyógytornára szorulók harmadik csoportjába az üzleti bántalmakban, mozgás-

Kötelességből — magánszorgalomból

Üzemi könyvterjesztőnek lenni — legalábbis a köztudatban így él — nem a leghálásabb feladat. *Sárecz Ferencnének*, a nagykanizsai Fi-

vasom a tájékoztatókat, s a könyveknek legalább a tartalomjegyzékét, hogy munkatársaimmal ismertetni tudjam a kiadványok rövid tartalmát —

Az ipari kamerával ismerk

DER Ausschnitt
1 BERLIN 45, Wilhelmstraße 37
Telefon 0311/73 85 90 Telex: 1-83 538

Leonberger Kreiszeitung,
(725) Leonberg Percz János 19. 12. 64 C

Der ungarische Bildhauer Janos Percz

Seltene Heiterkeit in moderner Kunst

„Ernst ist das Leben, heiter die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: Eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgesparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum Zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden, Hotels usw. Auch Mészáros erfreut sich schon außerhalb Ungarns beachtlicher Beliebtheit. Janós Erdész (Budapest)

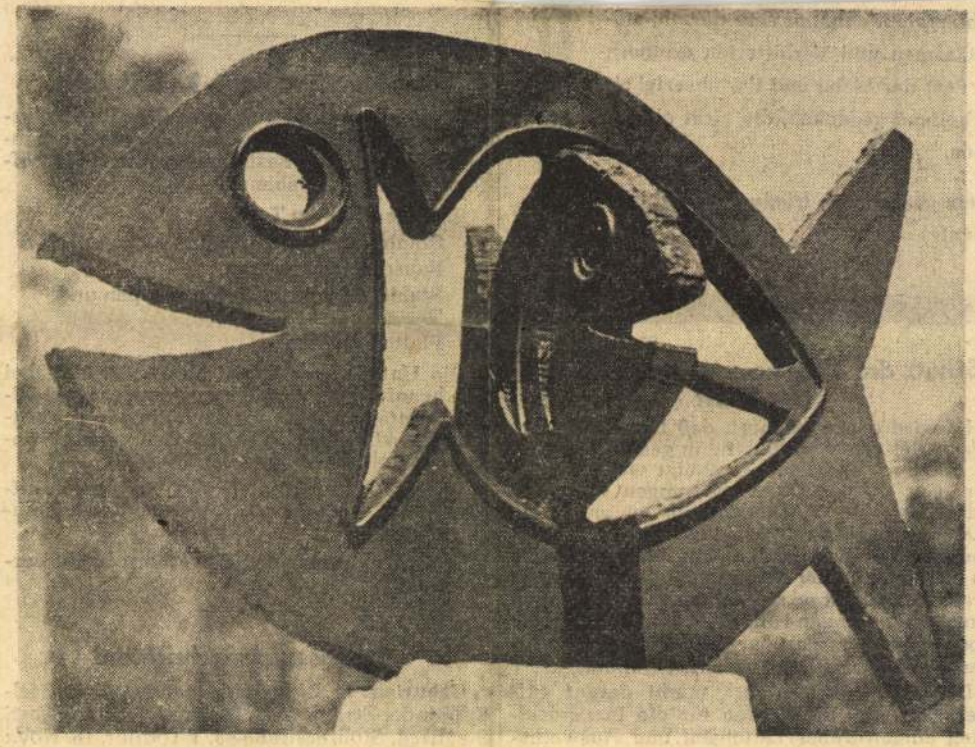

Janos Percz: Drei Fische (Gartenfigur aus Schmiedeeisen)

/ohlergehen dankbar sein dürfen, mö-
Einsamen und Verbitterten erinnern
m Fest der Liebe und Barmherzigkeit
n helfend gedenken, die nicht einmal
ssen.

n ein gesegnetes, friedvolles und har-
rden!

Schutz der Wasser- und Gasleitungen vor Frost

Es wird daran erinnert, daß frostgefährdete Wasserleitungen rechtzeitig in geeigneter Weise vor dem Einfrieren geschützt werden müssen. Garten- und Sommerleitungen sind nach Schließung der Absperrventile zu entleeren. Man überzeuge sich hierbei davon, daß die Absperrventile dicht halten, um Wasserverluste zu vermeiden. Bei Wasserzählerschächten im Freien empfiehlt es sich, einen Zwischenboden einzulegen und den Hohlraum zwischen diesem Boden und dem darüber befindlichen Schachtdeckel mit Stroh, Laub o. ä. auszufüllen.

Das städt. Wasserwerk macht darauf aufmerksam, daß die Kosten für die Instandsetzung eingefrorener Leitungen und Auswechslung bzw. Reparatur eingefrorener Wasserzähler zu Lasten der betreffenden Abnehmer ge-

hen und daß solche L
Betrieb wieder freig
reichende Maßnahm
neuter Frosteinwirkung getroffen wurden. Das Auftauen eingefrorener Leitungen übertrage man zweckmäßigerweise einem zugelassenen Installateur, damit kein zusätzlicher Schaden entsteht.

Zu beachten ist ferner, daß auch **Gasleitungen** bei Temperaturen von 0° C und darunter infolge des Feuchtigkeitsgehaltes des Gases mit der Zeit im Innern Eis ansetzen. Hierdurch verengt sich der freie Rohrquerschnitt, so daß nicht mehr genügend Gas durchströmen kann. Die Gasbrenner brennen dann nur schlecht und können ganz ausgehen. Auch Gasleitungen benötigen daher eine Betriebstemperatur, die + 1° C nicht unterschreitet.

Ausschreibung von Bauarbeiten

Für den Um- und Neubau der Schelling-Volksschule in Leonberg werden folgende Ausbauarbeiten nach den Bestimmungen der VOB öffentlich ausgeschrieben:

Glaserarbeiten Teil A
Stahlrahmen für die Fensteranlage Teil A
Bauschreinerarbeiten
Stahlkonstruktionen für Treppen und Türen
Plattenarbeiten

Die Unterlagen können ab 21. 12. 1964 bei den beauftragten Architekten Pfanzler und Müller, Korntal, im Büro der Bauleitung in der Mittelschule, Leonberg, Gerhart-Hauptmann-Straße, abgeholt und eingesehen werden.

Letzter Abgabetermin und Angebotseröffnung am 7. 1. 1965 im Sitzungssaal des Rathauses Leonberg.

Freie Wahl unter den Bewerbern bleibt vorbehalten.

Standesamtsnachrichten

Geburten: 11. Nov.: Herrmann, Heinz, Carl-Schmincke-Straße 36, 1 Tochter, 15. Nov.: Nast, Siegfried, Stohrerstraße 45, 1 Tochter, 16. Nov.: Sautter, Norbert, Hindenburgstraße 18, 1 Sohn, 16. Nov.: Lütt, Willy, Schleiermacherstraße 40, Hinterer Ehrenberg, 1 Tochter, 25. Nov.: Philipp, Wolfgang, Leonberger Straße 69, 1 Sohn, 27. Nov.: Semper, Werner, Tübinger Straße 40, 1 Sohn, 29. Nov.: Eisenhardt, Gerd, Erlenweg 5, 1 Tochter, 29. Nov.: Schmidt, Berthold, Kirchstraße 5, 1 Tochter, 30. Nov.: Enders, Joachim, Starenweg 3, 1 Tochter, 30. Nov.: Schulz, Uve Otto Hinrich, Reutlinger Straße 32, 1 Sohn und 1 Tochter, 1. Dez.: Hummel, Egon, Reichenberger Straße 1, 1 Tochter, 2. Dez.: Stöckle, Hans Eugen, Göppinger Straße 10, 1 Tochter.

Eheschließungen: Keck, Horst, Maschinenbautechniker, Wasserbachstraße 11, Müller, Waltraud, Steno-Kontoristin, Wasserbachstraße 11, Heeg, Horst Adolf Gustav, Schreiner, Weissach, Pfarrstraße 4, Höll, Christa Monika, Verkäuferin, Tübinger Straße 37, Biggel, Alois, Kraftfahrer, Grabenstraße 6, Frömel, Doris, kaufm. Angestellte, Niederhofenstr. 58, Hagenlocher, Eberhard Oskar, Mechanikermeister, Glemsstraße 19, Reinhardt, Christl, kaufm. Angestellte, Malmsheim, Gartenstraße 28, Reh, Helmut, Maschinenschlosser, Lindenbergerstr. Nr. 14a, Stöckle, Elfriede, Verwaltungsangestellte, Karlstraße 35.

Sterbefälle: 15. Nov.: Schilling, Hans-Jörg, Liststraße 12, 20 Jahre alt, 22. Nov.: Wild, Christine Friedericke, Bergstraße 42/1, 73 Jahre alt, 22. Nov.: Grübele, Christian Friedrich, Gerber, Höfinger Straße 10, 84 Jahre alt, 24. Nov.: Keller, Johannes Martin, Schäfer, Römerstr. 72, 89 Jahre alt, 24. Nov.: Wöhr geb. Bosch, Maria, Keplerstraße 4, 76 Jahre alt, 26. Nov.: Schreiber, Ludwig, Meisenbergweg 7, 77 Jahre alt, 28. Nov.: Haßler geb. Widmaier, Karoline, Kirchstraße 1, 77 Jahre alt, 2. Dez.: Kielwein, geb. Mornhinweg, Anna, Bruckenbachstraße 23, 73 Jahre alt, 4. Dez.: Kolb geb. Baumgärtner, Elisabethe Louise, Marktplatz 28, 84 Jahre alt, 6. Dez.: Kuttler geb. Hiller, Elsa Mina, Heckenweg 20, 66 Jahre alt, 6. Dez.: Röhm, Karl, Christian-Wagner-Weg 9, 70 Jahre alt, 7. Dez.: Bay, Albert, Wilhelmstraße 20, 56 Jahre alt, 8. Dez.: Runfft, Hermann, Klosterstraße 40, 61 Jahre alt, 9. Dez.: Dienelt, Karl Wenzel, Höfinger Str. 10, 87 Jahre alt, 10. Dez.: Fagerstein geb. Nieß, Luise, Marienstraße 13, 72 Jahre alt.

Bürgermeisteramt

Percz János

Kovácsolt ablakrács, vagy faldísz, Percz János munkája ▶

Rédner Márta felvételei

kell, ma már mi leszünk az utolsó
A fényképezõ felszerelést a pénzt
juk, közben körüljárjuk a tavat. A
ban kitûnõ levegõ van, tüdõasztm
tikózisos betegek járnak be orvosi
zés mellett, van aki három hét
nemcsak sétálni, de sietni is tud —
nélkül. Azt tartják, hogy gyógyít
csõhurutot is, és ez fokozza benn
kozást, lévén erõs dohányosok,
méljük hajnali uhogásunk csill
Továbbá: kíváncsiak vagyunk a »
forrásra«, amelyrõl azt állítják:
belõle, párra talál, az idõsebbek
évvel fiatalabbakká válnak. Látni
a »Hûtlenek kövét«, amely meginog,
kes megy el alatta. Mesélik, hogy van
cseppkõ-galamb, a fények mentén zöldmo-
ha, látszatra felfelé csobogó patak, hang-
zák, külföldiek is jönn
gépekkel, és mi riportot sz
ni . . .

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1975 APR

Percz János

1021

A Fővárosi Művelődési Házban rendezték meg Percz János kiállítását. Képünkön egy felállításra kerülő munkája (Bojár Sándor felv.)

Thália és Terpszichoré

UGLYAI ILONA

tíz esztendeje tagja a *Magyar Állami Operaház* balettkarának. Ez az év, a harmincadik sorsdöntő fordulatot hoz az éle-

senki sem
jelent ez a
hattam, ha
a többi ki
tanultam a
munkát, hi

TŰZZEL-

— EGY ÓRA PERCZ JÁNOSNÁL —

Peregnek a percek, perdül, fordul a korong: *röpke házibemutató kezdődik.* Rézből, vasból készült tárgyak egymás után „lépnek" a korong lapjára és minden szónál, kísérőszövegnél ékesebben kelletik magukat. *„Beszélnek" a tárgyak, „beszél", „megszólal" az anyag.* Életre kel a *„Jegyespár"*, s olyan kifejező ez a két figura, hogy szinte látom mögöttük megelevenedni a ligeti fákat... Azután egymást követi a csellós, a kerékpáros, a vasból mintázott hal, a kakas, a kos és megannyi különféle kecses madár. S „jön" a gyermekét kézenfogva vezető, zászlót lengető asszony és anélkül, hogy valaki is magyarázatot fűzne e szép kompozícióhoz, máris kimondom magamban: *„Május elseje"*. A törékeny, tenyerében

Madár

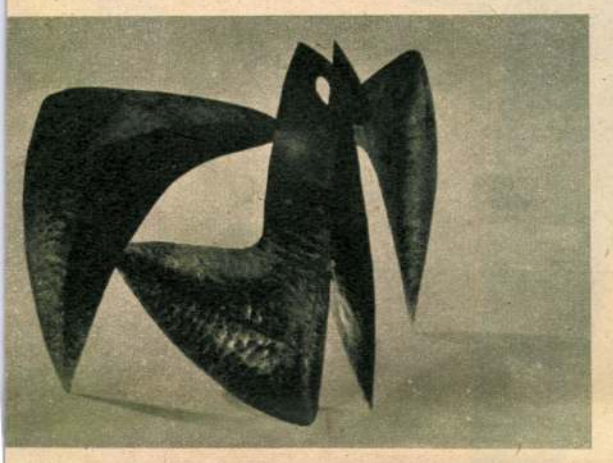

Kos

Kerékpáros

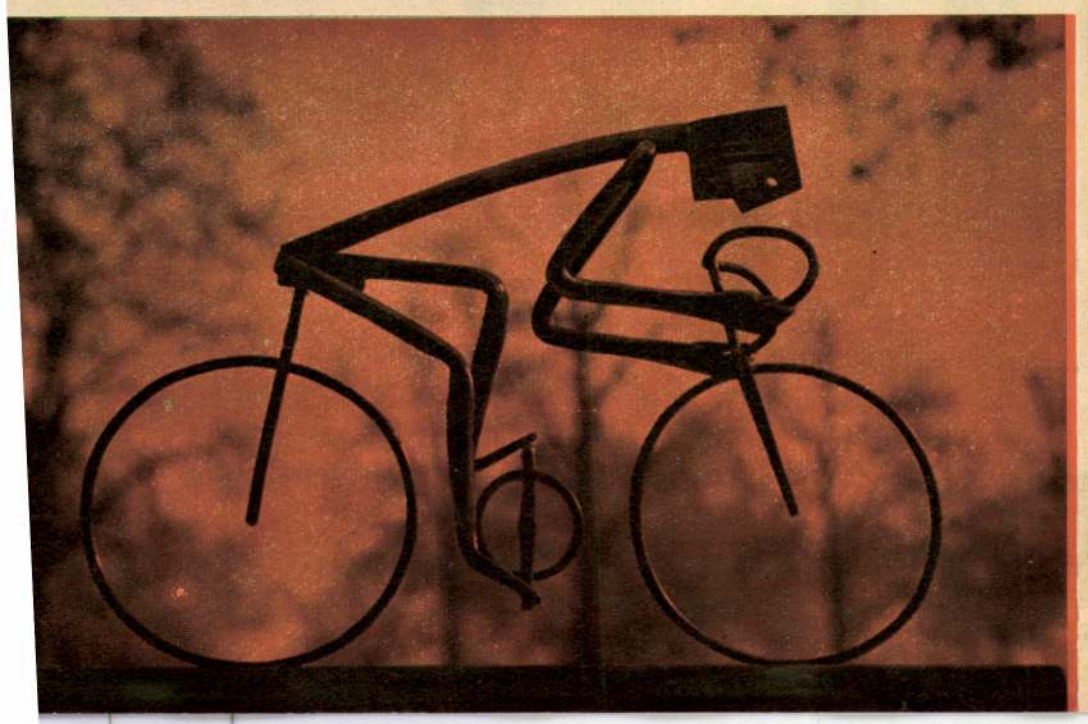

Dózsa György

békegalambot melengető női alak már szinte kiáltja, árad belőle a gondolat, a szó: *„BÉKE!"*

A művész szótlanul ül, hagyja a figurákat „beszélni", most is, mint ahogyan alkotás közben is ezt tette. *S ezzel gondolkodásra kényszerül a szemlélő is.* A sok, békét, szerelmet, szépséget, nyugodtságot árasztó karcsú, nyulánk, zömök, széttáruló vagy magábazárkózó térplasztika között ébred rá az ember, hogy egyik sem elvont, rideg anyagból készült tárgy, *hanem valamennyi él!* S egyszerre csak odatódult a számtalan gondolat közé a megindítóan érdekes *Tömörkény* elbeszélés: *„Csata a katonával"*. János az egyszerű tanyai ember és az élettelennek vélt szalutáló katona a hőse. János lefekteti az asztalra, de felugrik, lenyomja erős ujjával, de felpattan... Sokáig viaskodik, de nem bír vele, végül is kidobja az ablakon... A fia találja meg és hozza lelkendezve: *„Nézze csak kend, ólom van benne, felugrik, ha lefektetem".*

— *Ólom?* — restelkedik János. — *Azt hittem, hogy lélek...*

Lélek? Ugyan! — mondom magamban. De amint a tekintetem visszafordul a körülöttem „beszélő" figurákra, már ki is mondom: *Élet van bennük!* Nehéz lenne megmondani, hogy hol végződik ezekben az alkotásokban az anyag természete és hol kezdődik a művész, *Percz János* szépséget sugárzó akarata, tehetsége.

A faliképtől a válaszfalig

Művészetében igen figyelemre méltó, hogy amikor többszáz ékszert tervez, apró figurákat formál, ugyanakkor monumentális látása is van. Ezt bizonyítja a budapesti *Gellért Szálló* Drink-bárjának falát díszítő fémkompozíciója, az *Aero Eszpresszó* főfalán látható, sárgarézből készített, hatalmas faliképe, vagy *a debreceni*

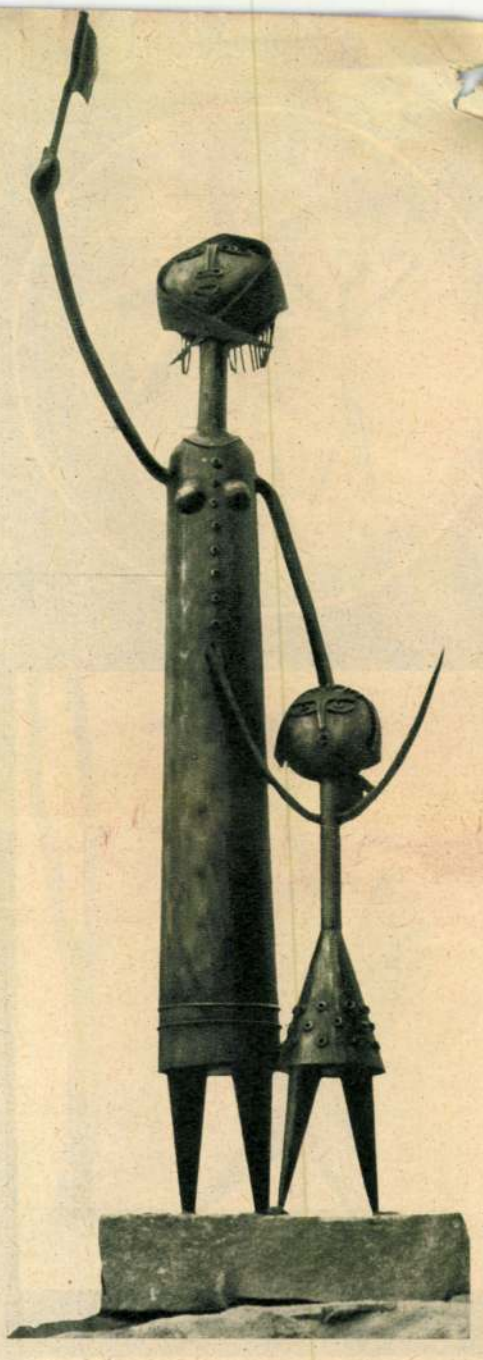

Május elseje

VASSAL

új vasútállomás kultúrvárótermében a tizenhárom méteres világtérkép. 1961-ben készítette el *a SZOT miskolci székháza* ebédlőjének faldíszét. Másik monumentális munkája a *„Budapest kompozíció"*, amely a Fővárosi Tanács új klubházának halljában kapott helyet. (Ezt a kompozíciót és egyes részleteit a nagyközönség is láthatta *Kollányi* Ágoston filmjében, amely *Percz* János munkájáról és alkotásairól készült.) Az 1964-es év újabb sikert hozott: *megnyerte a siófoki járási pártház tizenöt méteres térelválasztó rácsának tervezésére kitűzött pályázatot.* A vázlatokat látom, s már ebből is kibontakozik a sok figurával megkomponált balatoni tájkép, amint tükröződik a vizen. Így tükröződik a különféle méretű és megoldású tér- és falplasztikáin, edényein, maszkjain a művészi harmónia, a biztonság. Mindezt nem a megszokott módon kívánja elérni, *újat korszerűt teremtett alkotásaiban.* Maiak, modernek ezek a művek a szó legigazibb értelmében, anélkül, hogy megtagadnák az ősi ötvösmesterséget, amelyet már az ókor valamennyi kultúrnépe művelt. *Íme, lehet úgy folytatni az elődök munkáját, hogy minden ízében mai művészet legyen!*

Alakjai, figurái, megálmodott, formába öntött munkái a fél világot bejárták már. A prágai, helsinki, szófiai, oslói, stockholmi, torinói és több hazai kiállításon szerepelt már. S mire e sorokat olvassák, a bécsi *Collegium Hungaricum* kiállítótermében tekintheti meg az osztrák közönség *Percz* János húsz különböző alkotását.

A *Munkácsy-díjas művész* eddig hét pályázaton, *hat* első, *négy* második és *hat* harmadik díjat nyert. Így műveli, folytatja ez a mában élő mester a hajdani ötvös céhekbe tömörült elődök munkáját. De vajon hol a kezdete, kiindulása művészetének?

Ki ez a Percz?

Amikor első hamutálai a Képzőművészeti Alaphoz kerültek, ott is ezt kérdezték: „Ki ez a Percz?"

Bizonyára régen űzi már ezt a mesterséget, talán gyermekkorában is rézzel, vassal játszott... — gondolhatnánk.

— *Nem, nem!* — mondta csendesen. — *Gyermekkori élményeim igen távol esnek az ötvösségtől. Persze közvetve minden bizonnyal volt szerepük, hiszen a művészeteket nem lehet egymástól elválasztva, külön kis dobozokba zárni. Gyermekkoromban ugyan az én kis skatulyámban egyelőre csak a festészet foglalt helyet. Szerettem a tájat, az embereket, mindent megfigyeltem és ecsetemmel megörökítettem. Tizenhárom éves koromban egy igazi festőállvány boldog tulajdonosa voltam és festegettem rendületlenül. Sohasem kergettem azonban hiú vágyakat, hogy valaha is olyan nagy művész leszek, hogy csupán a festészetből meg tudok élni. Arról álmodoztam, hogy egyszer rajztanár leszek. Nagyon sokat tanultam,*

Csellós

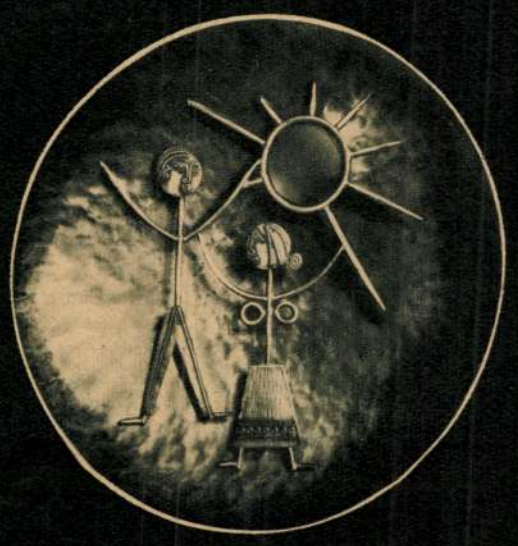

XVIII. ÉVFOLYAM

4

1964. ÁPRILIS

Beszámoló a firenzei nemzetközi ifjúsági konferenciáról • Nemzedékünk • „Képernyőnkön”: Európa TV-bemondónői • Bemutatjuk Mylène Demongeot-t

A végrehajtó bizottsági ülés elnöksége
Foto — Friedmann Endre felvé...

VILÁG IFJÚSÁG
SAJTÓFIGYELŐ
Magyar Hír...
Budapest V., Petőfi Sándor ...
Telefon: 188-296, 188-307

A BÉKÉÉRT—A NEMZETKÖZI DIÁKMOZGALOM EGYSÉGÉÉRT

Budapesten ülésezett a Nemzetközi Diákszövetség végrehajtó Bizottsága

1964. február 12. és 21. között Budapesten tartotta ülését a Nemzetközi Diákszövetség Végrehajtó Bizottsága. Az ülésre, illetve az azt megelőző dél-vietnami szolidaritási nagygyűlésre 45 ország diákszervezetének küldöttsége érkezett hazánkba. A delegátusok között láthattuk a hősi harcát vívó dél-vietnami diákság képviselőit, a hazája függetlenségéért küzdő panamai diákszervezet küldöttét, a felszabadult Algéria diákképviselőit, sok latin-amerikai, afrikai, ázsiai és európai diákszervezet delegátusát. A több mint 100 külföldi küldöttön kívül a szolidaritási nagygyűlésen résztvettek a hazánkban tanuló külföldi ösztöndíjasok képviselői, valamint a magyar egyetemi és főiskolai hallgatók képviseletében budapesti diákok mintegy 100 főnyi csoportja. A nagygyűlés meghallgatta Nguyen Van Hieu professzor, a Dél-Vietnami Nemzeti Felszabadulási Front főtitkárának előadását a dél-vietnami nép hősi harcáról. A nagygyűlés igen lelkes hangulatban zajlott le, a felszólalók hazájuk ifjúsága nevében támogatásukról biztosították a hős vietnami népet. A szavakban kifejezett szolidaritáson túl több delegáció a nagygyűlés alkalmával igen jelentős értékű gyógyszerküldeményeket adott át a dél-vietnami diákság képviselőinek, ezzel is támogatva dél-vietnami társaik harcát az amerikai betolakodókkal szemben. A nagygyűlésen elfogadott kiáltvány követeli az amerikai csapatok azonnali kivonását Dél-Vietnamból, hogy az ország népe maga vethessen véget a harcoknak és az ország kettészakítottságának.

Vajó Péter, az Országos Diákbizottság elnöke üdvözli az ülés résztvevőit

Dr. Zbynek Vokrouhlicky, a Nemzetközi Diákszövetség elnöke beszédét mondja

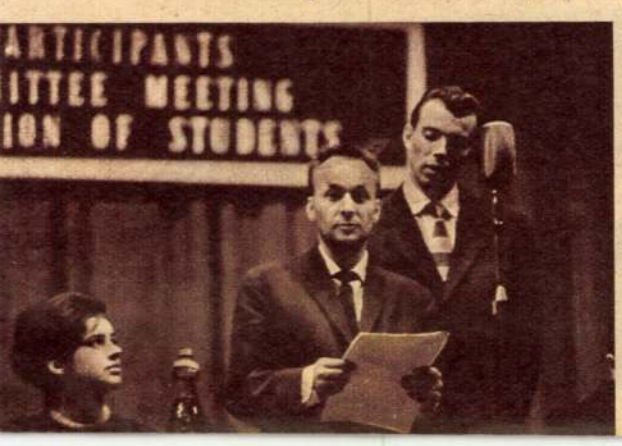

A Végrehajtó Bizottság a jól sikerült, lelkes hangulatú kétnapos szolidaritási ülés után kezdte meg munkáját. A végrehajtó bizottsági ülés feladata az volt, hogy megvizsgálja, milyen módon lehet tovább erősíteni a szolidaritási akciókat, a diákság harcát a békéért, a nemzeti függetlenségért, az imperializmus és a kolonializmus ellen, a szabadságért, a demokráciáért és a haladásért. A végrehajtó bizottsági ülésen meghatározták a következő kongresszus összehívásával kapcsolatos feladatokat, megtárgyalták az új tagfelvételek kérdését, valamint konkrét lépéseket tettek a nemzetközi diákegység, diákegyüttműködés megvalósításáért.

A Végrehajtó Bizottság nagy figyelemmel hallgatta meg a különböző delegációk felszólalását, véleményét, javaslatát.

A vitát a különböző delegátusok saját népük harca vagy éppen békés építő munkája iránti felelősségérzet jellemezte. A V. B. ülés igen pozitív munkájába sajnos disszonáns hangok is keveredtek, ilyenek voltak például a kínai és a koreai küldöttek felszólalásai, akik néhány alapvető fontosságú kérdésben, a béke, a békés egymás mellett élés, a leszerelés, a moszkvai atomcsend egyezmény kérdésében saját álláspontjukat akarták elfogadtatni a végrehajtó bizottsági ülés résztvevőivel. Véleményükkel egyedül maradtak.

A végrehajtó bizottsági ülés résztvevői körében általános felháborodást keltett az a bejelentés, amely ismertette, hogy az ülésen résztvevő dominikai küldött ellen hazájában, a reakciós hatóságok, különböző intézkedéseket tettek, többek között kinyilatkoztatva, hogy nem engedik vissza hazájába a végrehajtó bizottsági ülés után.

Gyümölcsöző tanácskozás folyt az ülésen az analfabétizmus felszámolásáért indított kampányokról, amelyeket a Nemzetközi Diákszövetség kezdeményezett, vagy támogatott különböző országokban.

Ezen az ülésen ismét fontos lépést tett a Nemzetközi Diákszövetség Végrehajtó Bizottsága a nemzetközi diákegység, a diák együttműködés előmozdítása érdekében. A Végrehajtó Bizottság nyílt levélben fordult a legközelebbi Nemzetközi Diákkonferencia résztvevőihez. (1950-ig egységes volt a nemzetközi diákmozgalom, de ekkor egyes, elsősorban nyugateurópai diákszervezetek kiváltak a Nemzetközi Diákszövetségből és megalakították az angolszász és skandináv diákszervezetek vezetésével a másik nagy nemzetközi diákközpontot, a Nemzetközi Diákkonferenciát — International Student Conference —, amelynek végrehajtó szerve, illetve adminisztrációs ügynöksége, a koordinációs titkárság, a COSEC. A kettéválás pillanatától kezdve a Nemzetközi Diákszövetség a diákegység helyreállításán dolgozik, az ISC/COSEC viszont minden erővel éppen ezt az egységet akarja megakadályozni.) Ebben felhívja valamennyi diákszervezet figyelmét a nemzetközi diákegység megvalósításának fontosságára és egyúttal meg is jelöli az együttműködés, az egység megteremtésének járható útját. Ez az út, a levél szerint, a közös akciók, diákrendezvények szervezése, ugyanakkor felhívja a figyelmet arra is, hogy a diákegység megvalósítása önmagában nem cél, csupán eszköz a diákoknak a békéért, a nemzeti függetlenségért az imperializmus és a kolonializmus elleni harcához, az oktatás demokratizálásáért és reformjáért, a diákok tanulmányi és életkörülményeinek megjavításáért vivott küzdelemben. Az egység megteremtésének útján a levél elsőként említi meg a diák kerekasztal konferencia összehívásának lehetőségét, majd különböző javaslatokat tesz a közös rendezvények, akciók lebonyolítására. Például: létesítsen egymással közvetlen kapcsolatot az NDSZ Titkársága és az ISC/COSEC, szervezzen a két nagy nemzetközi diákszervezet közös diákkampányt az ENSZ közgyűlés azon határozatának végrehajtása érdekében, amely kimondja a gyarmati rendszer teljes felszámolásának szükségességét. Szervezzen a két szervezet közös diákkampányt a fasizmus és a faji megkülönböztetés ellen. Szervezzen a két szervezet közös rendezvényeket, amelyekben támogatják a diákok harcát Angolában, Mozambiqueben, a portugál gyarmatokon, Dél-Vietnamban, Dél-Koreában, Puerto-Ricóban, Venezuelában, Észak-Kalimantában. Szervezzen a két szervezet közösen kampányt az írástudatlanság ellen Algírban, Brazíliában, Bolíviában és Chilében. Javasolja továbbá a nyílt levél, hogy készítsenek elő és hívjanak össze közösen egy diák világkonferenciát az oktatás reformja és demokratizálása kérdéseiről, valamint a diákság demokratikus jogainak megvédéséről. Csak néhányat emeltünk ki a nyílt levélben foglalt javaslatok közül, de ezek is fényesen bizonyítják a Nemzetközi Diákszövetség komoly szándékát, azt, hogy a világ diáksága érdekeinek megfelelően igyekszik a diákegység, a diák együttműködés megrekedt szekerét kimozdítani az állásból, most már csak a másik félen, az ISC/COSEC-en múlik, hogy a szekér tényleg kimozdul-e a holtpontról.

Természetesen, ha az ISC/COSEC nem lesz hajlandó a közös akciók szervezésére, a Nemzetközi Diákszövetség önállóan is megtesz mindent annak érdekében, hogy a felsorolt akciók, programok valóra váljanak.

A diákegyüttműködés kérdésénél feltétlenül meg kell említeni még egy fontos kezdeményezést: a végrehajtó bizottsági ülésen résztvevő összes végrehajtó bizottsági tag és nem végrehajtó bizottsági tagszervezet közös nyilatkozatot fogadott el, amelyet levél alakjában megküldött a Nemzetközi Diákszövetség Titkárságának, amely a Nemzetközi Diákszövetség kerekasztal konferenciájának összehívásával foglalkozik, s azt javasolja, hogy a diák kerekasztal konferenciát 1965 első felében hívják össze. Ennek érdekében javaslatot tesz egy nemzetközi előkészítő bizottság felállítására. A javaslat szerint az előkészítő bizottságnak legkésőbb 1964 végéig meg kell kezdenie munkáját.

A végrehajtó bizottsági ülésen tovább erősödött a Nemzetközi Diákszövetség szervezetileg is. Az újonnan felvett hét diákszervezettel (Panama, Peru, Kolumbia, Kenya, Uganda, Jordánia és a Francia UNEF). Ma már 75 diákszervezetet tömörít a Nemzetközi Diákszövetség, a világ különböző részeiből. Ez azt mutatja, hogy a Nemzetközi Diákszövetség igen fontos fejlődési szakaszon megy keresztül, hiszen néhány évvel ezelőtt még csak mintegy 40 diákszervezet volt a tagja. Természetesen ezt a fejlődést nemcsak számokban, a diákszervezetek számában lehet lemérni, hanem a széles, szinte az egész világot átfogó munkában is, mert a Nemzetközi Diákszövetség kezdeményezései, akciói eljutnak oda is, ahol ma még nincsen tagszervezete.

A végrehajtó bizottsági ülés vitája, munkája azt mutatta meg összességében, hogy helyes a Nemzetközi Diákszövetség politikai irányvonala és egyre nagyobb diáktömegeket mozgósít a világbékéért, a nemzeti függetlenségért folyó harcban, az imperializmus és a kolonializmus ellen, az általános és teljes leszerelésért, az oktatás reformjáért és demokratizálásáért, a diákok tanulmányi és életkörülményeinek megjavításáért.

A végrehajtó bizottsági ülésen elfogadott határozatok világosan kitűzik azokat a feladatokat, amelyek a jövőben a Nemzetközi Diákszövetség előtt állnak. A határozatok szerint a Nemzetközi Diákszövetség széleskörű tiltakozó mozgalmakat kezdeményez a diákság jogainak megvédésére szerte a világon. Az egyik határozat szerint a Nemzetközi Diákszövetség soron következő kongresszusát ezév nyarán rendezi meg Nigériában, eleget téve a Nigériai Nemzeti Diákszövetség meghívásának. A határozatok szerint a Nemzetközi Diákszövetség támogatja és résztvesz a latin-amerikai ifjúság II. kongresszusán. Márciusban a Nemzetközi Diákszövetség a Brazil Nemzeti Diákszövetséggel, az UNEB-el közösen szemináriumot rendez Brazíliában az oktatás reformjáról és demokratizálásáról. Az NDSZ támogatja és résztvesz a pán-afrikai diákkonferencián, amelyet Kenyában, Nairobi-ban, tartanak a közeljövőben. Nagy nemzetközi ifjúsági és diákfórum előkészületei is folynak, amely a tervek szerint ezév nyarán kerül lebonyolításra.

Bulgáriában, Csehszlovákiában, Lengyelországban és Magyarországon ebben az évben nemzetközi építőtáborokat szerveznek a diákok számára. A határozatok még igen sok más, a diákok érdekeit védő, a diákoknak programot adó konkrét kérdést érintenek. A végrehajtó bizottsági ülés főhatározata kimondja, hogy tovább kell erősíteni a világ diáksága harcát a békéért, a nemzeti függetlenségért, az imperializmus, a kolonializmus ellen, az általános és teljes leszerelésért, az oktatás reformjáért és demokratizálásáért, a diákok élet- és tanulmányi körülményeinek javításáért.

Összefoglalva megállapítható, hogy a Nemzetközi Diákszövetség budapesti végrehajtó bizottsági ülése ismét megmutatta: a Nemzetközi Diákszövetség a világ haladó, demokratikus mozgalmának szerves része, amely a világ diáksága érdekeiért dolgozik, hallatja szavát mindenkor és mindenütt. A V. B. budapesti ülése továbberősítette a Nemzetközi Diákszövetséget a világbékéért, a haladásért vívott harcban.

Gál Tibor

1964 APR

Percz János, műtermében, a „szájnélküli festővel" (A festő ne beszéljen!...)

Vörösréz edények

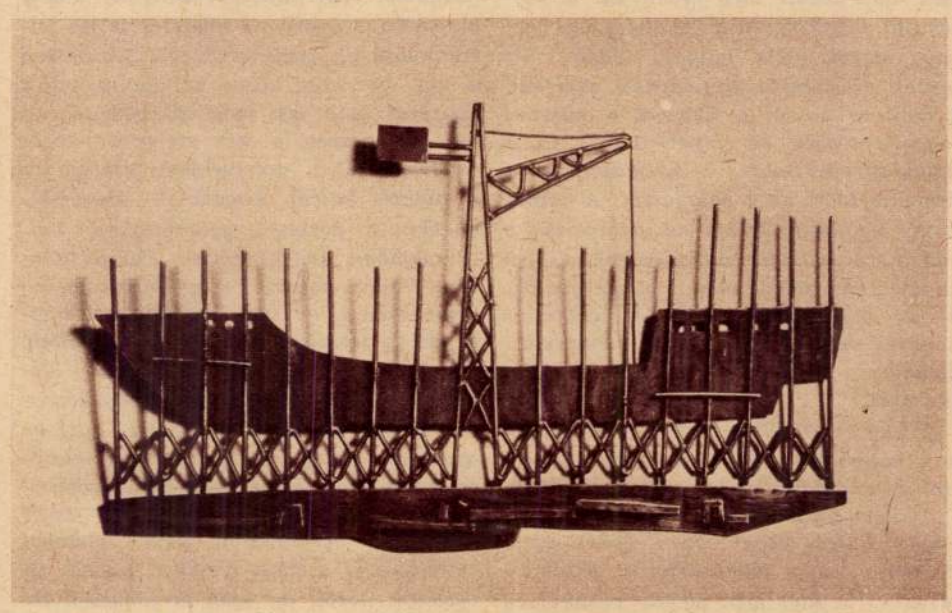

Hajógyár

Két plakett

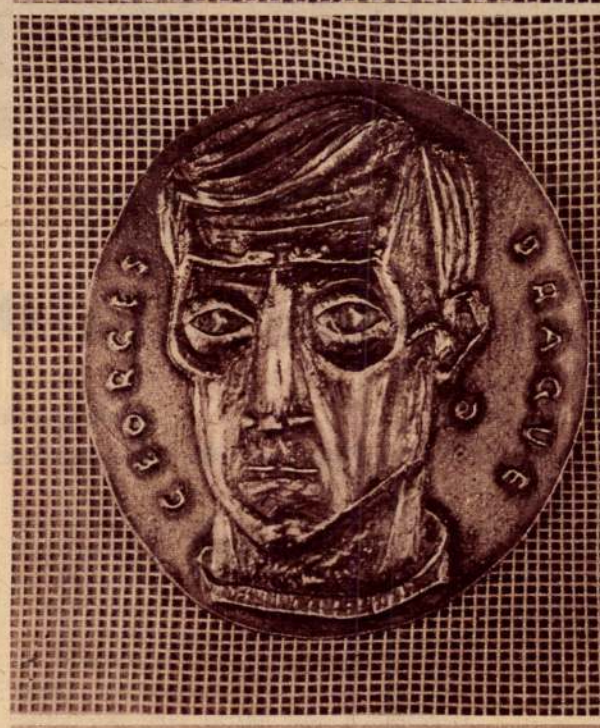

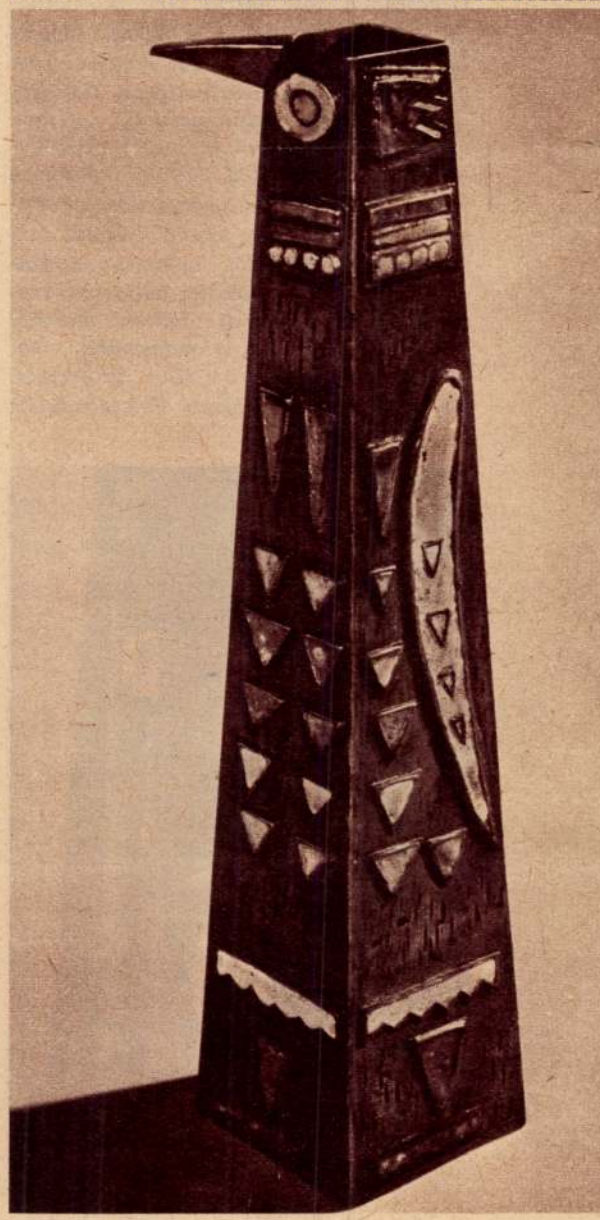

Kakasváza zománc-diszítéssel

hogy tanítani tudjak majd. Egy tanárnak legalább száz fokon kell izzania, hogy húsz fokot le tudjon adni magából — vallottam hittel és mindent megpróbáltam: mintáztam, fametszetet készítettem, dolgoztam olajjal, temperával, másfél milliméteres vörösréz lemezbe rajzot marattam, de a szombati nap mindig a kerámiáé volt! Átjártunk az akkori Szépmíves Liceumba, ahol ki-ki a maga mesterségét űzhette, gyakorolhatta. Sokszor napestig korongoltam, formáztam. Még diák koromban a Képzőművészek Országos Szövetsége és a Fővárosi Képtár vásárolt tőlem egy-egy képet, de én még akkor is csak a katedráról álmodoztam. Így is történt. Tanári oklevelem megszerzése után három évig tanársegéd voltam a Képzőművészeti Főiskolán, majd tizenkét éven keresztül ipariskolában tanítottam. A műhelygyakorlatokon kerültem kapcsolatba a fémekkel. Ott jártam, keltem naponta, ahol forrasztópákák, hegesztőpisztolyok sisteregtek, szikráztak, ahol a lakatos „lakatolt", az esztergályos esztergályozott, ahol edzették az acélt, hajlították, engedelmességre bírták a vasat.

„Hulladékgyűjtő lettem..."

— Milyen nagyszerű dolog fémmel bánni — egyre többször ötlött fel bennem ez a gondolat. Egyszercsak azon kaptam rajta magam, hogy hulladékgyűjtő lettem... Apróbb-nagyobb réz, vas és acéllemez darabkákat szereztem és ezekkel pepecselgettem szabadidőmben... Csupán házi-használatra készítettem hamutálakat és még néhány apróságot, ami az anyagokból kitellett. A véletlen játéka —, amely már annyiszor toppant elém váratlanul — most is közbeszólt: Egyik rajztanár kollégám talált valahol egy hosszú vörösréz csíkot, s ismerve szenvedélyemet, megajándékozott vele. Ebből készítettem egy olyan hamutálat, amelyből száz lett... Ugyanis barátomnak ajándékoztam, mert tudtam, hogy tipegő kisfia a terítők lerántásával veszélyeztet

A debreceni halastó (részlet)

minden törékeny tárgyat... Náluk látta meg Hornicsek László, a neves belsőépítész és az ő unszolására bemutattam a Képzőművészeti Alapnak. Nyolc munkám közül négyet elfogadtak, s három hét múlva száz darabra szóló megrendelést és — ami a legfontosabb volt számomra — Domanovszky Györgytől, az iparművészeti lektortól biztatást is kaptam rá-adásnak.

Ez a hamutál valóban törhetetlen emlék maradt a művész életében, hiszen ez indította el pályáján.

Ceruzával, pisztollyal, kalapáccsal

Apró ötvös-ékszerek, szobornak beillő nagyszerű alkotások a legelsőtől a most készülő óriás réz-halig (a bécsi virágkiállításra készül) micsoda gazdag skála, micsoda leltározásra váró anyag mindazok számára, akik egy kicsit is érdeklődnek a képzőművészet, a szép, az új iránt, hiszen ezek a tárgyak társként élnek az emberrel.

Vajon Percz Jánosnak melyik a legkedvesebb a sok közül? — tettem fel a kérdést.

— Olyan vagyok, mint a sokgyermekes anya, én sem tudom megmondani, hogy melyik a legkedvesebb gyermekem — válaszolta.

Nehéz olyan helyen kérdezősködni, ahol a tárgyak is „beszélnek". S ha megkérdezném, akkor is nehéz lenne leírni, hogyan készül, alakul, miképp kap karaktert, tartalmat egy-egy tárgy. Minden egyes darab szinte más-más megoldással, különböző eljárással készül. *Percz János ötvösművészetének mesterségbeli részét önerejéből sajátította el és fejlesztette biztos alappá.* Tehetsége, kézügyessége mellé plasztikai látása, fejlett grafikai tudása, az anatómiát, kémiát és sok más tudományt felölelő, szerteágazó ismerete társul.

— Hegesztőpisztollyal, cizellőr szerszámokkal, különböző beütőkkel és kalapácsok sokaságával (pontosan ötven darabot számoltam össze) *dolgozik és mindig rajzol* — tette hozzá a „betanított segédmunkás" — ahogyan tréfásan önmagát nevezte — Percz Jánosné, a művész hozzáértő felesége, munkatársa. *Rajzol este, reggel, rajzol az utcán a moziban, a színházban... Ezért jut nekem a legnagyszerűbb szemlélődés, mert e sokrétű munka folyamatában talán az a legizgalmasabb, a legérdekesebb, amikor az üres papírból szinte kinő valami, amikor tűzzel, vassal és nagy-nagy akarással keze nyomán testet ölt az élettelen anyag és az alkotás öröme.*

ZSIGMOND MÁRTA

(Kónya Kálmán, Langer Klára és Vámos László felvételei)

Aratók (A SZOT miskolci székházában.)

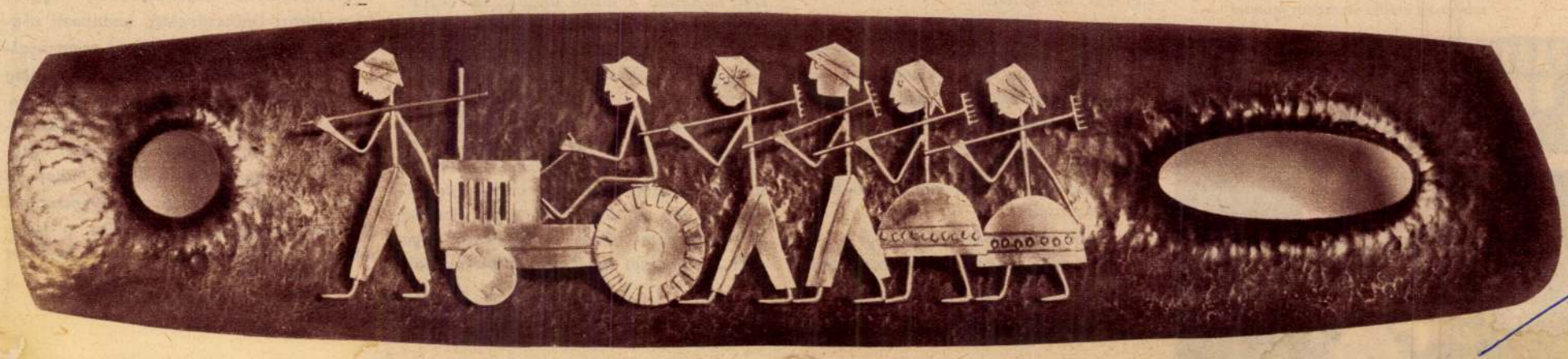

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1021

Csütörtök, 1969. március 13.

Percz János

PERCZ JÁNOS KIÁLLÍTÁSA

a Műcsarnok kamaratermében

Percz János mindig zavarba hozza az embert. Nehéz megállapítani, hol és mikor válik el művészetében a *szobrász az ötvöstől*, és hol kapcsolódik össze végül mégis a kettő. Bár, végeredményben úgy tűnik — sehol. Percz *nem* „skizofrén" művész, csak több műfajban és sokféle méretben dolgozik. És sokat. Szüntelenül foglalkoztatja valami és új gondolatait nem töpreng, hanem munkálkodva érleli ki. Így hát téved is, hisz a gondolatmenetek törvényszerűsége a kanyargás, az időnként bekövetkező „mellényúlás". Ilyenkor aztán visza kell húzódni, új és helyes utat kell keresni. Ezt teszi Percz János is. És rá is talál mindig arra a lehetőségre, útra, formára, amely a legpontosabban felel meg igényeinek, gondolatainak. Csak éppen, mivel dolgozva gondolkodik, ő „anyagban téved" — s ennek is dokumentumai maradnak. De hát Percz nem is akarja letagadni tévedéseit, sőt — mivel nem kozmetikázott, hanem mindig teljes egyéniségét akarja feltárni — ki is állítja valamennyit: a szoborrá duzzasztott fülönfüggőket és nyakbavaló csüngőket ugyanúgy, mint valódi szobrait és ékszereit.

Művészetének lényegét nem melléfogásai, hanem *eredményei* adják — annál is inkább, mivel ezek vannak többségben.

Kiállítása, amelyet ezekben a napokban láthat a közönség a *Műcsarnok kamaratermében*, bőséges dokumentációként szolgál az elmondottakhoz. Jelentős állomás — Percz ismét összefoglal vele valamit, ugyanúgy, mint 1962-ben rendezett tárlatával, amelyet az Építőművészek Szövetségének székházában nyitottak meg. Akkor a vasanyag, a vágott, hegesztett lemezek konstrukciós lehetőségei izgatták, most a hazai ötvösség — részben általa felfedezett — anyagai szolgálnak matériául kísérleteihez.

A legszerencsésebb felfedezése ezúttal a *lemez*. Nem domborítja, kalapálja, cizellálja „ötvöshöz illően", hanem úgy bánik vele, mint a papírral szokás, gyűri, gyúrja, szinte gátlástalanul alakítja. Egyszer „kifordítja" — s néhány mozdulattal *Kendős nőalak*-ot varázsol belőle, máskor maszkokká, női figurákká alakítja; majd, ismét mást gondolva, hullámokká gyűri, „vizet" csinál belőle, beléhelyez egy kavicsot — s máris kész a patak, a *Kavics* születése.

Természetesen Percz János nem lett hűtlen a vashoz sem. Sztéléi *(Alakos sztéléje, Madaras sztéléje)* áttört játékaikkal, ritmusukkal vidámabb hangokat ütnek meg; madarai *(Totya madár, Büszke madár, Konstruktív madár)* kedves asszociációikkal kedveltetik meg magukat. Az anyagkezelés biztonsága rajtuk ugyanúgy megragad bennünket, mint kisplasztikáinak másik csoportján, az *Éhes*-en, a *Vaslány*-on és az *Atomkor*-on.

Az ékszereket, a mindennapos használati tárgyakat hagytuk utoljára. Percz János művei közül őket ismeri legjobban a közönség — kedvelt cikkei az Iparművészeti Vállalat boltjainak. Kollekciójuk ezúttal különösen szép együttest alkot; a karkötők, a függők, a levélnehezékek és a papírvágó kések sorozata igényben és megvalósításban egyaránt méltó társa a kisplasztikáknak és a nagy kompozícióknak.

H. Gy.

Csütörtök, 1969.

Biszk

a párt vezető

A Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Akadémiájának előadássorozatában szerdán *Biszku* Béla, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára *„A párt vezető szerepének néhány időszerű kérdése"* címmel tartott előadást a magyar néphadsereg központi klubjában.

Az előadáson részt vett *Losonczi* Pál, az Elnöki Tanács elnöke, *Aczél* György, a KB titkára, jelen volt továbbá a párt Központi Bizottságának, az Elnöki Tanácsnak és a kormánynak számos tagja, politikai és társadalmi életünk sok ismert személyisége.

Előadása bevezető részében Biszku Béla hangoztatta: történelmi tapasztalataink egyértelműen bizonyítják, hogy a szocializmus építése csak a marxizmus—leninizmus elméletével felfegyverzett kommunista párt vezető szerepének érvényesülése útján lehetséges.

Ezután arról szólt, hogy a gazdasági reform új körülmények közé helyezte a társadalom valamennyi rétegét. Nagyobb lehetőségeket teremt az egyes gazdasági egységeknek. Már jelentkeznek ennek a társadalmi következményei, amelyekkel a pártnak tevékenységében is számolnia kell. Most a párt vezető szerepével összefüggésben, az egyéb és nem kisebb jelentőségű feladatok mellett az államélet, *a szocialista demokratizmus fejlesztését tekintjük olyannak, amelyeknek feltételei adottak, s a feladat megoldása objektíve is szükségszerű.*

A megvizsgálandó elemzést kívánó kérdések a következők: *társadalmunk és államrendszerünk alkotmányos kérdései; a törvényhozás és a kormányzás fejlesztése; választási rendszerünk fejlesztése; az államigazgatási munka elemzése és fejlesztése; a tanácsok államhatalmi, igazgatási és tömegszervezeti jellegének vizsgálata; az igazságszolgáltatás és szervei továbbfejlesztése; a párt és az állam viszonya; a párt vezető szerepének növelése az államéletben.*

E munka olyan stádiumban van, hogy több területen már gyakorlati intézkedésekre is sor kerülhet, de sok fontos elvi jelentőségű kérdés eldöntése *a X. kongresszusra* vár.

Az elkövetkezendő időben a párt vezető szerepét és az állam irányító tevékenységét *egyidejűleg* kell fejlesztenünk oly módon, hogy *mindkettő munkája hatékonyabbá* váljék, kiküszöböljük a fölösleges párhuzamosságot, hogy a párt vezető, irányító szerepe az állami munkában is biztosítva legyen. Ilyen értelemben fogjuk fel és helyeseljük a proletárdiktatúra rendszerének fejlesztését.

Alkotó elméleti munka

A párt vezető szerepének növekedésében jelentős helyet foglal el az elméleti munka, a marxizmus—leninizmus he- [illegible] alkotó fo-

található *avantgardizmus* ellen.

Ellenfeleink gyakran vádolnak bennünket azzal, hogy nem engedünk elég tág teret

RASSEGNA
VIA PIER LUIGI DA PALESTRINA 47
00193 ROMA

Percz / Janos
1021 20 APR 63

JANOS PERCZ
ALLA GALLERIA DELL'ACCADEMIA D'UNGHERIA

Jànos Percz è conosciuto, ormai, sia in Ungheria che all'estero, come l'artista del metallo e del ferro. Già all'epoca dei suoi studi ginnasiali si infiammò per le arti figurative, ma nei primi tempi le abbracciò come pittore. La sua vita, finora, è stata ricca di successi e di soddisfazioni. Dopo aver ottenuto il diploma di scuola superiore delle arti figurative, diventa professore di disegno, poi assistente nella stessa scuola. 1952: nascono le sue prime opere in metallo. Sotto le sue mani prendono forma il metallo e il ferro. 1958: egli partecipa con le sue opere all'Esposizione Mondiale di Bruxelles. 1959: per il drinkbar dell'albergo di lusso Gallèrt di Budapest crea una composizione di metallo che ottiene grande successo. 1960: alla Mostra di Mosca vengono esposti i suoi lavori. Crea in metallo un mappamondo per la nuova stazione ferroviaria di Debrecen. 1961: Praga saluta le sue opere e lo Stato ungherese apprezza la sua arte consegnandogli il Premio Munkàcsy. L'anno 1962 è particolarmente ricco di avvenimenti: Stoccolma, Oslo, Torino. Le sue opere vengono esposte in queste città, ottenendo un grande successo. Organizza la sua prima personale a Budapest, presentando le sue sculture in ferro.

1963: all'estero continua la presentazione dei suoi lavori. Tappe successive: Sofia e Helsinki. In quell'anno Agoston Kollànyi gira, sulle opere di Percz, il cortometraggio «Canto del ferro» che ottiene il gran premio al Festival del cortometraggio di Mosca. 1964: vince il concorso indetto per il cancello di separazione di settore della Casa della federazione provinciale del partito a Siòfok.

L'arte di Jànos Percz è un'arte moderna, nel senso più nobile del termine. Con le sue mani creatrici egli cerca i bagliori del mondo dalle molte luci e l'intuizione, il senso di questi bagliori significano l'astrazione. Ma questa astrazione non è dissonante, non suona falsa nell'armonia stranamente pulsante del nostro tempo. La sua creazione di forme è antica ma allo stesso tempo moderna. Non è una manifestazione esoterica, ma avvicinabile a tutti.

Il peso e il maggior valore della sua arte li rileviamo nella trasposizione espressiva della scultura degli avi lontani che avviene nella nostra epoca. Il suo modo di concepire è semplice e puro.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ

66° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

MILANO

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - Telegr.: Ecostampa - Milano
Conto Corrente Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

1021 Percz János

IL GLOBO Roma

11 APR. 1968

PRISMA

I falsi di De Chirico

E' di questi giorni la vertenza che porterà De Chirico in Tribunale per truffa e simulazione di reato: la vicenda è nota, ne hanno parlato tutti i giornali. Pomo della discordia è stato un bronzo di De Chirico raffigurante il « Cavaliere con berretto frigio », messo in vendita ad un'asta organizzata dalla casa di vendite « Bernini » la quale aveva acquistato l'opera dai fratelli Russo, da più di vent'anni e fino al dicembre scorso, unici rappresentanti per le vendite delle opere di De Chirico. Il bronzo che era stato messo in vendita ad un prezzo base di tre milioni, era stato visto dalla moglie del maestro, Isabella Far e dal signor Claudio Bruni, proprietario della Galleria « La medusa ».

De Chirico, informato della vendita, denunciò ai carabinieri che si trattava di un falso e chiese il sequestro dell'opera. La vertenza ha naturalmente coinvolto i fratelli Russo (proprietari della Galleria La Barcaccia) che hanno esibito una lettera del 3 giugno 1967 con la quale De Chirico dichiarava di aver ceduto loro tutti i diritti di riproduzione in bronzo dell'esemplare in terra-cotta del fatidico « Cavaliere con berretto frigio ». Nella lettera naturalmente si parla anche di un compenso in denaro da versare al maestro per ogni esemplare riprodotto e da lui autenticato. Dalle indagini che sono seguite, sembra che altri due mercanti d'arte siano in possesso di lettere analoghe.

Questa la sostanza dei fatti per i quali De Chirico finirà in Tribunale. Ma a parte l'aspetto giuridico e penale della questione, la vicenda sollecita due considerazioni: una, molto seria, che indica la grossa speculazione mercantile, operata anche dagli stessi pittori, sia nel falsificare spesso se stessi rifacendo, a distanza di anni, opere di « maniere » e periodi precedenti, più richieste e pagate di quanto non lo siano magari quelle attuali; sia nel produrre, per fini commerciali, una tale quantità di opere da far pensare alle catene di montaggio. Tutto questo fa sì che, alla fine, neppure l'autore riesce a distinguere le proprie opere dai falsi che, molto spesso, finiscono per essere addirittura migliori e più curati degli originali.

La storia è piena di questi casi, basterebbe pensare a Dossena, il celebre falsificatore morto non moltissimi anni fa, al quale si debbono alcune delle più belle statue etrusche...

La seconda considerazione invece è piuttosto patetica perché il protagonista della vicenda è un vecchio di ottanta anni che ha acceso sì infinite polemiche artistiche, che si è attirato non poche antipatie per gli atteggiamenti assunti da « magister optimus » della pittura, che è stato un leone, ma che adesso ha la criniera rosicchiata dalle tarme, che vede falsi delle proprie opere a tutti i canti di strada e spesso non riconosce quelle autentiche. Questo protagonista della pittura metafisica, questo personaggio che assai ama ancora raffiguarsi paludato con costumi del 600 e corazze arabescate, ma che ha perduto le penne del cimiero, finirà probabilmente col patire una colpa della quale non è interamente responsabile. I primi ad asserirlo sono proprio i fratelli Russo che da mercanti abili ma corretti come sono, oltretutto non si giuocherebbero la reputazione per così poco.

Mostre e Gallerie

In questo clima di falsificazioni giunge a proposito la notizia della « IV Fiera Antiquaria Milanese » che si terrà a Milano, nelle sale dell'Angelicum, dal 9 al 28 aprile prossimo. Saranno esposti 3.000 oggetti preziosi ognuno dei quali sarà accompagnato da un cartellino che ne indicherà il prezzo (da L. 10.000 a L. 1.000.000, IGE compresa) e da un « certificato di autenticità » rilasciato dal Collegio dei Periti del Sindacato, perché l'acquirente sia garantito a tutti gli effetti, anche per ciò che concerne il valore della cosa acquistata.

* * *

Tra le mostre romane invece meritano una particolare attenzione quelle personali di Guttuso allestita alla « Galleria d'Arte La Barcaccia » e quella di Bruno Caruso alla « Galleria Il Gabbiano » in via della Frezza.

La prima raccoglie una trentina di opere datate tra il '47 e il '67 e ancora una volta conferma se era necessario, la validità di un pittore che non invecchia artisticamente e che manterrà la sua posizione nella pittura italiana fuari da qualsiasi suggestione politica, sociale o mercantile. La particolare scelta di un'opera, piuttosto che di un'altra, impegna sopra tutto un giudizio personale nel quale anche il gusto ha ovviamente la sua parte: resta fermo il fatto che l'opera di Guttuso ha una sua validità globale nella quale ogni singolo pezzo detiene un posto che, pure appartenendo a piani diversi, ha il conforto di un legame, di un filo conduttore, che non si è mai interrotto o annodato.

Un po' diverso è il discorso da fare intorno alla personale di Caruso che espone acquarelli e tempere dal '48 al '68. Pur qualificandosi tra i giovani pittori seri ed « impegnati », Caruso subisce ancora il peso di una documentazione cronachistica, di una radice storica che lo lega ad un tempo determinato impedendogli per ora di superare, con la pittura stessa, le panie di una tesi da dimostrare.

* * *

Da ricordare al lettore volenteroso infine la mostra di disegni e tempere di Attilio Stefanoni al « Torcoliere ».

Quella di Cherif, alla « Galleria d'arte Roma », che contiene le girandole cromatiche di un gusto raffinato e volutamente decorativo e quella infine di Janos Percz, all'« Accademia d'Ungheria », in Via Giulia. Di questo artista del metallo e del ferro sono rimarchevoli la perizia artigianale e la carica emblematica che rendono la sua opera partecipe di un'antica tradizione espressiva.

PIERO STUDIATI BERNI

OLIVETTI
LETTERA DL

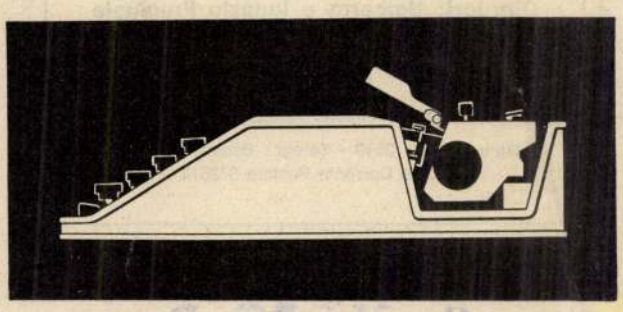

Macchina per scrivere portatile. La Olivetti Lettera DL (ossia "de luxe") aggiunge alle sue agevoli dimensioni e ad una gamma di prestazioni fra le più complete, la caratteristica determinante di un'impareggiabile accuratezza di finiture e di disegno. La Olivetti Lettera DL viene fornita con valigetta di resinflex.

NOVIT
SCIENTIF

Dispersore mescolatore

La Mastermix Engineering Co. Ltd. ha recentemente realizzato un mescolatore dispersore di paste, che si afferma elimini le difficoltà relative alla produzione di grandi quantitavi di dispersioni, soluzioni o miscele in particolare con materiali che hanno scarse caratteristiche di fluidità.

Il progetto combina un agitatore a bassa velocità con un dispersone e caricatore ad alta velocità che si dice diano luogo ad una assoluta uniformità del prodotto in tempo minimo. Il consumo di energia si afferma che sia sufficientemente basso per permettere di trattare anche materiali sensibili al calore. (Paint, Oil and Colour J., 26 gennaio 1968, pag. 177).

Sistema per mettere in opera tubature senza aprire trincee

E' stato ideato un metodo che permette di mettere in opera tubature per acqua, fognature ed altro in condizioni nelle quali i normali metodi di trincea sono particolarmente difficili o pericolosi, come avviene quando le pareti della trincea minacciano di cadere per effetto della natura del terreno attraversato.

Il sistema è basato sull'impiego di una specie di aratro a forma di torpedine che viene tirato lungo il percorso della tubatura, sia a mezzo di un trattore, sia a mezzo di un argano particolarmente potente. Il tubo viene tirato attraverso il foro così praticato, man mano che lo « aratro » avanza. Nelle prove finora effettuate sono state applicate anche turbature del diametro di 12 pollici fino a una profondità di 9 piedi; tuttavia, si prevede di poter quanto prima applicare il sistema a tubature di dimensioni maggiori e anche a profondità maggiori. (« British Chemical Engineering », gennaio 1968, pag. 9).

Applicazione elettrostatica di nylon in fiocco

Una finitura di fiocco di nylon applicabile elettrostaticamente a pareti e soffitti è stata recentemente ottenuta dai Rentokil Laboratories. Il nuovo sistema, conosciuto commercialmente con il nome di Velvetex, comprende un rivestimento sigillatura che contiene dell'alluminio in modo che agisca come un conduttore uniforme, un rivestimento di adesivo epossidico pigmentato applicato con il rullo e la floccolatura finale. I 13 colori fondamentali della fibra di nylon sono stati usati in una miscela 0,09/0,05 pollici di 30 e 60 denari e le fibre sono state trattate in modo particolare per renderle conduttrici. Tali fiocchi sono gettati a mezzo di speciali applicatori a griglia a 60.000 volt. La finitura risultante è permanente, isolante e di facile manutenzione. (« Surface Coatings », gennaio 1968, pag. 31).

Rivestimento protettivo per superleghe

Un rivestimento superficiale protettivo per le superleghe contro la corrosione a caldo è stato messo a punto dalla Alloy Surfaces sotto licenza ONERA.

Si tratta di un nuovo sviluppo del processo di cromoalluminizzazione creato dal ONERA. Questo rivestimento HI-15 è stato approvato dalla United Aircraft Corp. Il trattamento è basato sulla diffusione simultanea di alluminio e cromo dalla superficie e fornisce una resistenza particolarmente elevata alla ossidazione a caldo. Tale rivestimento HI-15 è applicabile a leghe refrattarie a base di ferro, nikel o cobalto. Si possono ottenere strati superficiali dello spessore da 0,01 ad 1 mm., in relazione alle condizioni di applicazione, ma in generale si ammette che già un rivestimento di 0,1 mm. sia sufficiente

termico più elevato. (« Canadian Machinery », febbraio 1968, pagina 11).

Filamenti di zaffiro

La sperimentazione nella produzione di zaffiri e a cristallo unico, in lunghezze continue, per il rinforzo di materie plastiche e di metalli è in corso.

I dati sperimentali indicano che le caratteristiche meccaniche si avvicinano a quelle del boro: si hanno valori medi di resistenza a trazione di 300.000 libbre per pollice quadrato con un modulo di elasticità di circa 50 milioni di libbre per pollice quadrato. Lo zaffiro ha un elevato grado di inerzia chimica, elevata resistenza all'ossidazione e resistenza alle alte temperature. (« Metalscope », febbraio 1968, pag. 14).

Prodotti di imprimitura mordenzatore in un solo imballaggio

E' stato realizzato un prodotto di imprimitura costituito da resina polivinilbutirale con un pigmento anticorrosivo che offre una elevata resistenza agli alcali, agli olii da taglio e agli olii lubrificanti. Esso può essere fatto essiccare all'aria, o in stufa, e sopra di esso si può utilizzare una larga serie di materiali di rivestimento finale non esclusi gli smalti da cuocere in forme, le lacche alla cellulosa e molte altre finiture di carattere industriale. Il suddetto prodotto può essere applicato per spruzzatura, al pennello, o per iniezione. (« Paint Technology », febbraio 1968, pag. 53).

Pesatura e insaccamento senza produzione di polveri

Il « Fluopacker » è una speciale apparecchiatura progettata specificamente per imballare materiali difficili a maneggiarsi in sacchi con valvole. Tale apparecchiatura opera utilizzando una colonna di materiale fluidificato, per indurre un flusso dello stesso attraverso il tubo di riempimento situato al fondo della colonna di alimentazione. L'altezza del materiale entro questa colonna varierà in relazione al tipo di materiale che deve essere maneggiata, ma questa altezza è controllata. Il meccanismo di pesatura comprende un fascio di pesatura che funziona su un sistema automatico di interruzione del flusso. Grazie alla nuova apparecchiatura, si pos

APR 68

Mostre all'estero

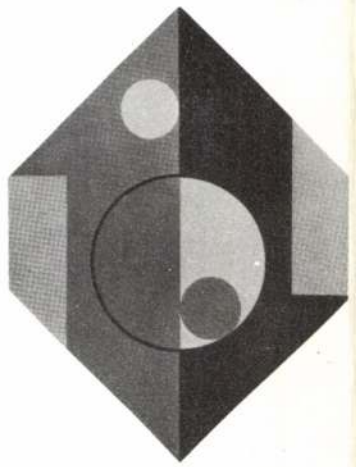

Jan Kubicek: « Composizione ». Galleria D, Praga.

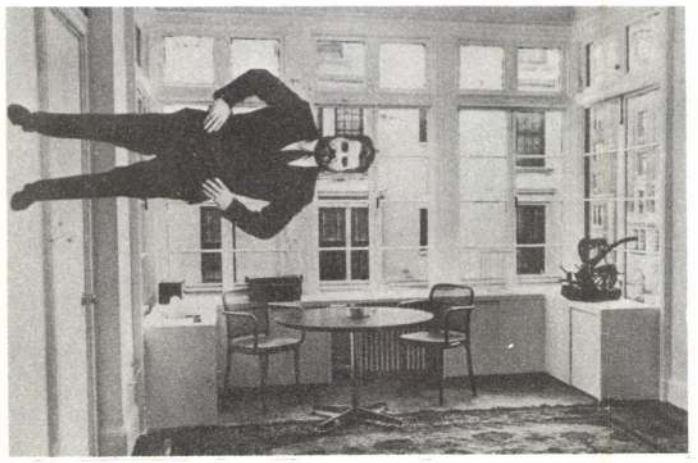

Un « environnement » di John Gibson esposto a New York.

Ubaldo Monico: « Testa ». Galleria Marino, Locarno.

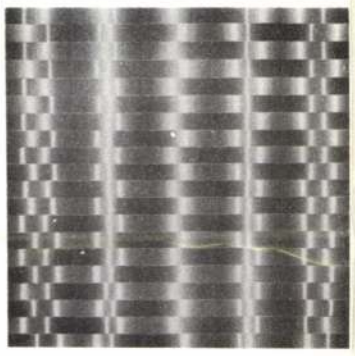

Getulio Alviani: « Superficie a testura vibratile ». Mostra personale a Praga.

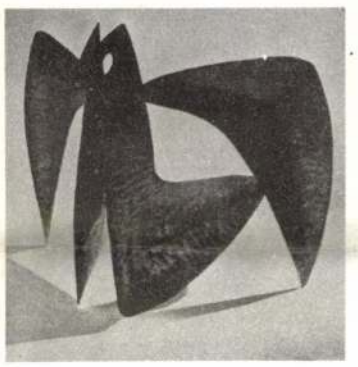

Percz Janos: « Uccello », ferro. Galleria dell'Accademia d'Ungheria.

Trento Longareti: « Figure su fondo verde ». Columbia University, New York.

Pietro Navone: « Gli amici ». Galerie Lydie Ray, Bienne.

Sergio Sarri: « Le avventure di nessuno », particolare. Museo Municipale Saint Paul de Vence.

Lee Krasner « Bird's Parasol ». Galleria Marlborough, Londra.

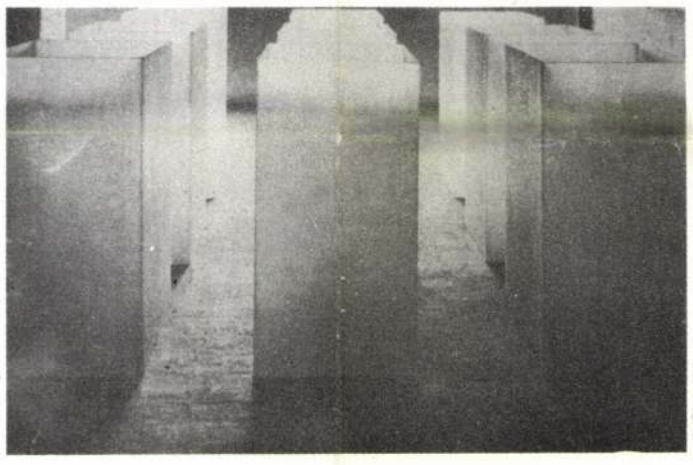

Robbert Morris: « 9 Fiberglass Sleeves », 1967. Galerie Sonnabend, Parigi.

Isabel Lambert: « Svetlana Beriosova ». Marlborough Fine Art, Londra.

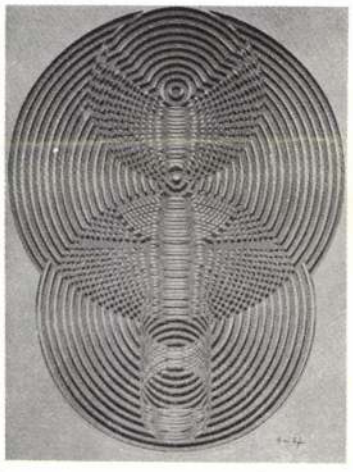

Ladislav Mirvald: « Composizione ». Galleria di Praga.

realizza la formula ideale di un massimo di prestazioni al minimo costo. Si possono impostare numeri fino a 10 cifre e ottenere totali fino a 11 cifre.

Gianfrancesco Gonzaga: « La folgore ».

Gianfrancesco Gonzaga: « Corsiero al guado ».

Gonzaga pittore epico

Ammoniva Buffon: « Lo stile è l'uomo ». La frase, riferita agli scrittori, agli « uomini di penna », si può adattare anche ai pittori, a coloro che esprimono un mondo (il loro mondo) sulla tela, perché è raro il caso di un artista che, dipingendo, non esprima se stesso, quel che solitamente si chiama carattere ma che sarebbe più giusto chiamare temperamento.

Per Gianfrancesco Gonzaga, non ci sono dubbi: le sue opere sono il ritratto — o meglio la proiezione — del suo « io », cioè di quanto lo distingue come uomo e come artista, di quanto lo eleva al disopra della massa. Se non fosse per la modestia e per la semplicità del pittore, questo discorso andrebbe sviluppato fino in fondo. Limitiamoci, per ora, ad impostarlo, perché è giusto che una scala di valori ci sia e che vi trovino posto coloro che hanno qualcosa di vivo, di interessante, da dire.

Nella pittura di Gonzaga c'è qualcosa di impetuoso, di eccitante, che rivela in pieno il suo temperamento. I cavalli dei suoi quadri non corrono, scalpitano: sono, come lui, ardenti e irrequieti; amano la gara, il rischio; vorrebbero combattere per vincere. Qualcosa è rimasto, in questo artista, del disperato eroismo con cui il « Savoia Cavalleria » compì l'ultima carica della nostra storia militare (agosto 1942) nella steppa russa. Gonzaga era tra quegli sfortunati e temerari cavalieri, quasi per cercarvi la riprova di un suo vecchio assioma: il cavallo non è un animale qualsiasi, è un animale epico; sarebbe come dire: il cavallo è un protagonista della storia.

Ecco perché, nei suoi quadri di cavalli, oltre la perfezione tecnica, oltre la magia del colore, c'è sempre un tributo d'affetto, una « comunicazione diretta » tra il creatore e la sua creatura. Quest'ultima vibrazione, avvertita non solo da un occhio esperto ma anche da uno spettatore distratto, fa di questo tipo di opere una « categoria » speciale, nettamente differenziata dal confuso grigiore contemporaneo.

Non si creda tuttavia che i cavalli di Gonzaga (sempre più richiesti) esauriscano il discorso sul suo talento e sulle sue qualità. Specialmente negli ultimi anni, il pittore è riuscito a definire una personalità spiccata, che si evidenzia anche attraverso opere di altro soggetto. I suoi nudi femminili, per esempio, sono di una aggressiva bellezza e di una grande plasticità; e sono interessantissimi gli ultimi « combattimenti » tra belve, con quelle tigri così scattanti da sembrare vere.

Nell'arco della sua produzione, dunque, c'è un continuo progresso, segno di una sicura ascesa verso mète che, solo per modestia, si annunziano vicine, ma che in realtà sono state già raggiunte, come conferma ogni giorno la lievitazione dei suoi prezzi sul mercato. Ma non dite a Gonzaga che è un pittore « arrivato ». Gli dareste un dolore. Gli togliereste quel tormento che è alla radice del suo fervore di uomo e d'artista.

Ignazio Mormino

Gianfrancesco Gonzaga: « Caccia alla tigre ».

Percz János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1964 NOV 14.

Percz János ötvösművész kiállítása

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóján nyílt meg a Móra Ferenc Múzeum kupolatermében, és e hónap végéig látható Percz János ötvösművész kiállítása.

A Budapesten élő művész még a fiatalabb nemzedékhez tartozik, de művészetének máris nemzetközileg elismert mestere.

Napjaink lakáskultúrájának forradalmi változása az otthon művészetének változását is magával hozta. A lakás kisebb ugyan, de intimebbé vált. Nem bírja el már méreteinél, de korunk emberének igazságszereteténél fogva sem a stílusbútorokat, a nagyméretű, öncélú, esetleges faliképeket, mindazokat a tárgyakat, amelyeknek nincs hasznuk, nincs személyhez szóló mondanivalójuk. A kerámia, kisplasztika, rajz, metszet viszont már méreteinél fogva is mind kedvesebb lakótárssá kezd válni.

Percz János kiállított plasztikáinak elsősorban iparművészeti funkciójuk és szépségük van. Egyéniségét nem félti. Bátran merít — mint napjaink iparművészete szerte a világon — az archaikus és primitív művészet lényeglátásából, mágikus telítettségéből, emberi egyetemességéből, de ugyanakkor páratlan gyakorlatiasságából is. Mindezek együttal korunk művészetének is nagy követelményei. A forma és funkció szükségszerű kötöttségeit Percz János is tiszteletben tartja, ezeken belül azonban erővel és eleganciával fejezi ki magát.

Kiállításán vannak azonban olyan alkotások is, amelyek korunk közösségi gez-

jelenlegi épület
legalább 150 n
alapterülettel re
delkezzenek. Ajá
latokat írásban Po
tafiók: 5-re kérjü
x327

Azonnal beköltözh
tő magánház elad

Bálint Sándor.

Az idén volt Dózsa halá-
lának 450. évfordulója, le-
jének az alsóvárosi anya-
földben való elhelyezése. El-
teljesítik itt Szegeden
megünnepelni, a városnak
mék most sincs Dózsa em-
lékműve. Úgy érezzük, hogy
Percz János Dózsa-fejének,
ennek a rikító ihletettségű
tetemrehívásnak, kellően,
felnagyítva, ott az alsóvárosi
oskerthen, a gótikus falak
árnyékában volna a legmél-
több helye.

Mélyült tükrözik. Közülük
Dózsa Györgyvaskol kovácsolt, lengyűgöző
hatású fejét ragadott meg
bennünket. Nagyszerű sű-
rűségével egyformán ide-
zi az archaikus parasztmű-
vészetet, de korunk új mo-
numentalitását is. Mintha
Juhász Gyula Dózsa-versei-
nek illusztrációja és sum-
mázata lenne.

4 óráig.
pülendő
pftésébe
„Kész-
jeligére
32792

irdőszo-
, nagy
sátadás-
20 ezer
e a Hir-
32796

ltözhető
lköltözés
om utca
32807

AS

si kétszo-
ses, gá-
nat elsc-
edire, ha-
tetleg na-
vagy ker-
Nagyobb,
rt, ugyan-
ás szövet-
st is adok.
288" jel-
házba.

Magánházam elcse-
rélném belvárosi két-
szobás, összkomfor-
tos lakásért. „Felső-
város 32794" jeligére
a Hirdetőbe. 32794

Szétköltözők figye-
lem! Két szoba, össz-
komfortos és egy
szoba összkomfor-
tos lakást adok a
belvárosban egy há-
romszobás, összkom-
fortos, személyzeti
összkomfortos belvá-
rosi lakásért. Tele-
fon: 48—70. 3299

Szegedi összkomfor-
tos garzonlakást ad
nék csepeli, vagy er
zsébetiért. „Január
ban 32805" jeligére
Hirdetőbe. 3283

Szövetkezeti lakás
vagy OTP társas la-
kást átvennék. „Bel-
város 32791" jeligére
a Hirdetőbe. 3279

Egy albérleti bútoro-
zott szoba kiadó. Do-
bó u. 16. sz. 3276

Csupán a szeme
et kell hordania.
is jelent egy na-
keretes szemüveg-
osztály megcso-

óra után történt.
'amás kiügyesked-
eljen. Gábor vil-
ött vissza helyére
Tamásnak:

ihály:

A
ÜVEG

ra után!
fiú volt. Alig-
ett az osztályból,
vert le Tamásnak.
n csörömpölés tá-
ranykeretes szem-
földön, összetörve.
éppel nézett Gá-

otthon! — mondta

desapja két hatal-
ben magyarázta el
drága egy arany-
Ugyanakkor égre-
hogy ha még egy-
müveg, ő fasírtot

csinál Gáborból. Reggel, alighogy ezt elmesélte Tamás, Gábor oldalba lökte.

— Add ide a tízóraid!

— Nem adom!

— Ne hülyéskedj, add ide szépen, mert úgyis elveszem. Minek neked annyit enni?

— Akkor sem adom!

Gábor erre felemelte a kezét, de mielőtt ütött volna, Tamás felsivított:

— A szemüveg!

Gábor keze lehanyatlott, Tamás pedig, biztos, ami biztos, megette gyorsan a tízóraiját.

Később a füzetekre került sor.

— Add ide a számtanfüzeted!

— Egy frászt, írd meg magyar óra alatt a leckét!

— Írd meg te!

— Én már megírtam az enyémet!

— Akkor másold át!

— Másolja a halál!

Gábor végsőkig felingerelve, ismét kezet emelt.

— A szemüveg! — visította Tamás és Gábor keze ismét lehanyatlott.

Feleléskor már nem is került sor jelenetre. Tamás csupán rámutatott a szemüvegre és Gábor megadóan ment a tábla elé, hogy megszerezze élete első szekundáját. A tanár fejét csóválta.

— Nem értem, fiam, mi történt veled? Ilyen egyszerű dolgot nem tudsz? Hozd csak ki a füzeted!

Gábor a helyére ment s nyúlt Tamás füzete után, de helyette egy papírdarab akadt a kezébe, amin ez állt: a szemüveg! És Gábor két perc múlva még egy szekundát kapott.

Ez az év, a negyedik gimnázium, így is telt el. A Gáborban fel-feltámadó harci kedvet Tamás ezzel az egy felkiáltással oltotta el:

— A s

Amikor
évet, má
log.

Egy reggel szokatlanul finom tízórait hoztak a Klotildok. Libamájas kenyeret. Tamás megette a maga adagját, majd sóvár pillantással nézett Gábor kenyerére. Gábor szépen kétfelé vette a kenyeret, a másodikon hagyva a több májat, hadd legyen jó a vége. Azonban azt már nem ehette meg, mert Tamás hirtelen mozdulattal elemelte előle a kenyeret és majszolni kezdte. Ez a mérhetetlen pimaszság Gábort nagy haragra gerjesztette, de már süvített is Tamás hangja:

— A szemüveg!

Gábor keze lehanyatlott, de nem Tamásé, aki szépen lerakta a szemüveget és két hatalmas pofont kevert le Gábornak. Egyet jobbról, egyet pedig balról. Gábor döbbenten nézett, nem akart hinni csengő fülének. Mire felocsúdott, Tamáson már újból ott villogott a szemüveg, őrizve sérthetetlenségét.

Ekkor kezdett el Gábor gőzerővel tanulni, de nagyon kevés eredménnyel. Elkészített házi feladatait rendre Tamás mutatta be, a tanárok pedig rendre Gábor feleletére voltak kíváncsiak, mert elterjedt, hogy érthetetlen okokból Klotild Gábor, ez a jó fejű fiú, visszahanyatlott a tanulásban. Persze, ha nem azt akarták, hogy ő feleljen, akkor is ő felelt, mert Tamás lassan alkalmazni kezdte Gábor régi módszerét: egyszerűen kilökte a padból, ha meghallotta a Klotild nevet

Év végére Tamás tűrhető bizonyítvánnyal állhatott az apja elé, Gábor pedig egy tárgyból csak kegyelemjeggyel csúszott át.

A történetre a koronát hetedikben tették fel a Klotildok. Ugyanis az első összeakaszkodásuk alkalmával Tamás már nem visította, hogy: a szemüveg, hanem egyszerűen letette a padra, megverte Gábort és utána kényelmesen dörzsölgette a szemét, anélkül, hogy a szemüveg védelme mögé búj volna. Gábor pedig nem merte megütni.

Így azután már nem is lepődtem meg, amikor érettségi után néhány évvel Kotild Tamás kitűnő boxoló

pasárnap délután

belesóhajtva éji csendbe
felriadó vágyaikat, s hová
tűntek ők, hol vannak e délután
csendjén, — lakói e tanyának?
Pihennek, otthoni dikón talán,
vagy a szomszéddal, a rokonnal

NÉPSZAVA

1964 MÁR 1

1021

Ahonnan a vas éneke szárnyra kelt

(Gonda György felvétele)

Az ének innen, ebből a tenyérnyi kis zuglói műhelyből kelt szárnyra. A vas éneke volt, Kollányi Ágoston színes celluloid szalagján — s aki apró kalapácsaival »eldalolta«: Percz János ötvösművész.

A varázslatos kalapácsok tíz percre elpihennek. Az utolsó koppintás csengése is lassan csendbe vész — egy vallomásra várok: hogyan találkozott először a vas énekével a művesség pesti mestere?

— Ipariskolában rajzot tanítottam. Gyakran forgattunk fémet, hiszen a leendő vasasnak ez a kenyere. Így került kezembe nekem, a tanárnak is, a kalapács...

Előbb egy jelentéktelen apróságot koppintgatott ki a tétova szerszám, majd egyre határozottabban, lázasabban és többet dolgozott. Virágtartó, hamutál, plakett, váza, falidísz — s innen már muzsikált a hideg-szürke vas, Percz János előbb rabja, majd művésze lett az ötvösmesterségnek.

— A vasban, rézben, bronzban minden szépséget megtalálok én...

Pedig vasba, rézbe, bronzba a szépséget ő költi.

Asztalán vasvázlat. Ha úgy tetszik, makettje egy óriás halnak, amelyet Bécsbe küld a tavaszi nemzetközi virágkiállításra, díszéül a magyar pavilonnak.

— Eddigi legnagyobb munkám. Súlya meghaladja az egy mázsát — aztán hirtelen átvált a balatoni tájképre, amelyet gondolatban máris vasba kalapált.

— Siófokon pártház épül jövőre, annak a hallját díszíti majd egy balatoni tájképem, s vízben tükröződő mása.

Mintha az ecset művésze lenne.

De apró üllőjén már megszólalt megint a vas csengettyűje... A vallomásnak vége. Bár mégsem! Ami kikerül majd kalapácsa alól, tiszta vallomás lesz az is, az anyagban — vasban, rézben, bronzban — mindig a szépséget kereső és mindig meglelő művész tiszta vallomása.

(k. gy. j.)

O bronz érmet nyertek tő KISZ-szervezetének mesterei

említette, hogy a szervezet, a pártszervezettől, a szakszervezettől és az üzem vezetőségétől hathatós támogatást kapott.

Több hozzászólás után **megjutalmazták azokat a fiatalokat, akik példamutató munkát végeztek a KISZ-szervezetben.**

Majd megválasztották az alapszervezet új vezetőségét. Az alapszervezet új titkára *Lomosi Jenő* lett. Rajta kívül még *Kaszler János, Meszarics János, Bányai István, Szirtes Tibor, Arató György* és *Bánkuti Antal* képviselik az új vezetőséget.

Ezután megválasztották a küldötteket *dr. Radó Imre, Rajgó Jenő, Gergely János, Bánkuti Antal* és *Kaszler János* személyében. A lelkes hangulatú vezetőség és küldöttválasztó KISZ-taggyűlés a KIVSZ induló **elének**lésével

SZILVESZTER BERLINBEN: 8 nap, utazás vonattal. Részvételi díj: 1350 Ft. Beváltható zsebpénz: 284,— Ft-ért, 10 Kcs to, DM.

SZILVESZTER LIPCSÉBEN: 8 nap, utazás vonattal. Részvételi díj: 1350 Ft. Beváltható zsebpénz: 284,— Ft-ért, 10 Kcs 60 DM.

A Béta-aknai KISZ-brigádról

A Béta-aknai fatelepen 1964 áprilisában brigád alakult. Tagjai Valkai Tibor brigádvezető, Molnár József, Schlepp József, Szibelle Jenő, Győrfi Gyula, Orsós Sándor IV, Kodra Ferenc, Herendi András. Célul a szocialista cím elnyerését tűzték ki, s kifejezve havonta jut a KISZ-tagok, KISZ-brigáddá alakultak. Szerződésük első pontjában a bétai fatelepnek abból a nagy feladatából vállaltak részt, hogy a nyári hónapokban 250, télen pedig 240 henga fát fogadnak a kötélpályától, azt ki is rakják. Számokban kifejezve havonta ebből a vállalásból 2085 henga jut a KISZ brigádra.

Az első hónapot nem sikerült teljesíteniük, ennek részben az érkező anyag hiánya, részben a kötélpálya állásideje volt az oka. Májusban azonban 123, júniusban 141 százalékra teljesítették vállalásukat. A negyedévet 115 százalékra zárták. Vállalták azt is, hogy a bánya igényeit teljes egészében kielégítik. Áprilisban 83, májusban 136, júniusban 144 százalékra teljesítették vállalásukat. Negyedévüket 121 százalékkal fejezték be. További vállalásukban a társadalmi munkaórát jelölték meg, s az aratásban már 70 órát teljesítettek, de a munkahelyük csinosításában, melegedő kifestésében, közös újításokban is részt vállaltak. Nagy érdemük, hogy saját hibájukból eredő balesetük nem volt, műszak alatt és előtt szeszes italt nem fogyasztanak. Az eredmények biztatóak, amelyhez további sikereket kívánunk.

(A Béta-aknai Anyagellátó Üzem Híradójából)

forint, s a [illegible] sárolható.

Ugyancsak itt látható a negyedik negyedévben forgalomba kerülő HORIZONT televízió is. A gyártó cég tájékoztatása szerint még az idén 16 ezer Madison zsebrádió is kerül az üzletekbe, televízióból pedig még az idén öt típusban 165 ezer kerül legyártásra.

VÁRJÁK A FIATALOKAT

Komló város Művelődési Házába, ahol kilenc szakkör és öt művészeti csoport lát munkához ebben a hónapban. A többi között fotósok, keskenyfilmvetítők, a bábcsoport kedvelői, a könyvkötők és barkácsolók találnak itt otthonra.

Percz János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MECSE[illegible] B
1964 SZEP 22

1021

Percz János kiállítása

Komló város közelmúltban életrehívott kiállítótermében új kiállítást nyitottunk. Városunkban még nem járt munkáival, nálunk még nem szerepelt művészt köszönthetünk *Percz János* személyében, akit ma már idehaza, és határainkon túl is, mint a fém és a vas művészét ismerik. Már, mint középiskolás kisdiák gyulladt vonzalomra a képzőművészetek iránt, de először mint festő jegyezte el magát vele. Eddigi élete színes — de bizton nem göröngytelen — sikerekben és elégtételekben gazdag. Elvégzi a képzőművészeti főiskolát, rajztanár lesz, majd tanársegéd a főiskolán. 1952: Megszületnek az első fémmunkák. Keze alatt formálódik a fém, a vas. 1958: A Bruxellesi világkiállításon szerepel munkáival. 1959: A reprezentatív Budapesti Gellértszálló drinkbárjában nagy sikert arató fémkompozíciót készít. 1960: moszkvai kiállításon látják munkáit és elkészíti a debreceni új pályaudvar fém-világtérképét. 1961: Prága üdvözli munkáit és államunk Munkácsy-díjjal értékeli művészetté. 1962. év különösen gazdag: Stockholm, Oslo, Torinó. Mindhárom városban szerepelnek alkotásai sikerrel, és megrendezi az első önálló kiállítását Budapesten, ahol bemutatja vasszobrait.

1963: külföld tovább ismerkedik műveivel. A következő állomások: Szófia és Helsinki. Ebben az évben készíti munkásságáról Kollányi Ágoston „Ének a vasról" címmel a Moszkvai Kisfilmfesztiválon nagydíj nyertes filmjét. 1964: Megnyeri a siófoki járási pártház térválasztó rácsának pályázatát. Eddig az út, s most eljött Komlóra.

Percz János művészete modern művészet, a definíció legnemesebb értelmében. Formáló kezeivel keresi a sokfélnyű világ egy-egy villanását, és ezeknek a villanásoknak a megsejtése, megérzése mindig absztrahálást jelent. Ez az absztrakció azonban nem disszonáns, mert nem cseng ki hamisan a mi időnk furcsán lüktető harmóniájából. Formázása letisztult, ősi, de ugyanannyira mai is. Nem ezoterikus, hanem mindenki részére megközelíthető megnyilvánulás. Művészetének súlyát, és legnagyobb értékét a távoli ősök plasztikájának korunkban történő expresszív átlényegülésében látom. Fogalmazási módja egyszerű és tiszta. Én együttéreztem munkáiban a klasszikus ötvösművészek selymes cizlációs készségét és a nehézkezű, vidámlelkű kovácsok nagyolóan formáló ősi erejét. Szeretném még idézni egyik fő ismerőjét és méltatóját: „... alkotásai ive széles, emelkedése erős, kifejezéskincse változatokban olyan gazdag, hogy ötvösségben szegényes közelmúltunk után tiszteletet keltő s megejtően vonzó. Mintha vele pótolnánk az ötvösművészetünk korszerű fejlődés nélkül elherdált félszázadot, mintha benne futnának össze korunk nagy megújulási kísérletei..." De talán lesznek, akik Percz János művészetét elvont, embertávoli valaminek értékelik. Ezekkel majd vitatkozunk, emlékeztetve őket a századforduló nagy individualistájának, Oszcar Wildenek szavaira: „... a művészet sohasem iparkodjék népszerűvé lenni; a közönség iparkodjék művészivé válni..."

Mindentől és mindenkitől függetlenül, vitathatatlanul tény az, hogy Percz János munkássága a modern magyar művészet komoly eredménye, és eddigi életműve bő kézzel gazdagítja művészeti életünk jelenét. Amint azt a kiállítási beszámoló legelején mondottam, nálunk még nem szerepelt. De most itt van és amit felénk nyújt, az tiszta, az őszinte, és igaz. Amit felénk nyújt az művészet...

Klausz Gyula

Zeitungsausschnittbüro
Hermes
Bonn, Weberstraße 92
Tel. 37203

Perer János

1021

National-Zeitung, Basel
12. Juli 1965

Kunst aus Ungarn

Ausstellung im ethnographischen Museum in Neuenburg

So nahe uns menschlich die Ungaren seit ihrer heroischen Erhebung gegen ihre Unterdrücker vor zehn Jahren gekommen sind, so fremd ist uns eigentlich ihre Geschichte, die Geschichte ihrer Kultur und Kunst vor ihrer Verbindung mit Oesterreich 1525. Der halbeiserne Vorhang, der immer noch zwischen ihnen und uns gezogen ist, hat bis dahin noch nicht allzuviele Westeuropäer dorthin gelockt. Die Neuenburger Ausstellung ist deshalb eine willkommene und verlockende Musterkarte, eine Art hors-d'œuvre, die uns ja bekanntlich erst Appetit auf die Hauptspeise machen soll.

Anno 1000 wurde der heilige Stephan gekrönt, der Ungarn zu einem christlichen Königreich machte, sich also Rom und nicht Byzanz anschloss. Von 1173 bis 1196 regierte Béla III. eine Zeit blühender Zivilisation. 1241/2 überfielen die Mongolen das Land, um es kahl und ausgebrannt zurückzulassen, was das fast absolute Fehlen romanischer Ueberreste erklärt. 1278 verbündete sich Béla IV. mit dem neapolitanischen Haus der Anjou, das von 1308 bis 1342 unter Charles-Robert regierte. Von 1410 bis 1439 dauerte das Bündnis mit dem römisch-deutschen Kaiserreich und von 1419 bis 1457 mit Böhmen. Die ungarische Renaissance wird mit der Regierung Mathias Corvinius von 1458 bis 1490 identifiziert. 1526 zerstörte der Sultan Suleiman II. die ungarische Armee bei Mohacs. Soweit die geschichtlichen Hintergründe des gezeigten Ausstellungsgutes.

Dieses besteht aus vier Stein- und fünf Holzskulpturen, zwanzig Bildern, meist Altarflügel, neun illuminierten Manuskripten, 32 Objekten der Goldschmiedekunst, worunter sowohl Prozessionskreuze, Aquamanile, Reliquiarien, Becher, eigentlicher Schmuck für Mensch und Tier, Zaumzeug, Gürtel und so weiter sich befinden, sieben Textilien, meistens Messegewänder, sechs gebrannten Ofenkacheln und einer Anzahl Münzen. Ein sehr heterogenes Kunstgut, aus dem nur willkürlich auf das eine oder andere hingewiesen werden kann.

Zum schönsten gehört sicher das romanische (aus Limoges stammende) Prozessionskruzifix von 1250, das die ganze Herbheit und den Reichtum dieser Epoche wiedergibt. Gleichzeitig und ebenfalls aus Limoges ist die mit blauem Email verzierte Christusfigur eines romanischen Kreuzes. Unter den Aquamanilen (Wassergefässe, die über die Hände des staubbedeckten Gastes

geleert
12. Jah
nicht m
Hirsche
In d
rien ist
doch nu
Feinheit
gezeigte
Ausnahn
Burgerre
Wien ist
deshalb,
legenheit.
den überl
den Kruz
Die H
Durchschn
tums und
ihre Ausw
ter Werke.
dass weder
mer, noch
Grosse
hundertfach
an den Wän
nem ungari
mat. Unter
figürlichen
sierenden Ei
joliken und
reiter, Klage
treibung fest

wurden) befindet sich ein reich gearbeitetes des
rhunderts in Form eines Frauenkopfes und ein
inder reizvolles in Form eines pfeildurchbohrten
ns.

en Psalmenbüchern, Breviarien und Antiphona-
es einem Laien schwer zu wählen, sieht man
r die aufgeschlagene Seite und kann sich an der
dem Reichtum oder an der Originalität der
Illumination freuen. Sie entstanden, mit einer
ne, alle am Ende des 15. Jahrhunderts. Das
cht von Friedrich dem Schönen für die Stadt
ein früher Druck, und es erstaunt nicht nur
sondern auch als mehr österreichische Ange-
Die Herkunftsgrenzen der Kunstwerke wer-
aupt sehr lange gezogen und reichen, wie bei
fixen, oft bis nach Frankreich.
olzskulpturen und Altarbilder sind guter
itt und solides Handwerk; meist späten Da-
schon recht flatternd. Der Katalog bereichert
ahl durch zwei Abbildungen nicht ausgestell-
Hier sei beigefügt, dass wir sehr bedauern,
bei den Abbildungen auf die Katalognum-
ei dieser auf jene hingewiesen wird.
Photos alter Bauwerke, Blätter einer etwa
vergrösserten illustrierten alten Chronik
den, sowie eine kleine Auswahl von moder-
schem Kunstgewerbe werben für ihre Hei-
letzteren seien die lustigen, archaisierend-
Silberanhänger und Mensch und Tier stili-
senplastiken von János Perez und die Ma-
Keramiken von Margit Kovács, die Esel-
nde und Schleppende in komischer Ueber-
halten, besonders erwähnt.

Anne-Marie Thormann

ndschweizern gerne
der Ferne mit dem
der National-Zeitung.

wir während der
aters, Schwieger-

ler

rs danken wir Herrn
Herrn Dr. med. Hug
al für die aufopfernde
ersvereins Binningen.
- und Blumenspenden,

Dank für die sch...
em lieben Verstorbenen die letzte Ehre erwiesen

965

Die Trauerfamilien

1021 3 26

Percz János

Badische Volkszeitung
Karlsruhe

Originell läßt der ungarische Bildhauer János Percz in dieser Gartenfigur drei Fische hervortreten: zwei schmiedeeiserne und einen aus Luft. NP-Foto

Heiter-spielerisches Fischtrio

Originelle Werke eines ungarischen Bildhauers

„Ernst ist das Leben, heiter ist die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Aber: Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter ernst an, was heiter gemeint ist.

Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder Ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgesparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden, Hotels und dergleichen mehr. Auch Mészáros erfreut sich außerhalb Ungarns beachtlicher Beliebtheit. (NP)

In Karl[illegible] des Landkreises im Landratsamt in Karlsruhe tagte, in öffentlicher Sitzung eine sieben Punkte umfassende Tagesordnung. Auf ihr standen neben zwei Straßenangelegenheiten vier Zuschußanträge sowie die Gewährung von Weihnachtsbeihilfen an Sozialhilfeempfänger und Minderbemittelte.

Zunächst erteilte der Kreisrat aufgrund einer öffentlichen Ausschreibung den Zuschlag für den Ausbau der Kreisstraße Nr. 219 von Spöck bis zur Einmündung in die Landesstraße Nr. 603 einer Büchenauer Firma. Die Kreisstraße Nr. 219 wird im Jahre 1965 mit einem Aufwand von rund 600 000 DM endgültig ausgebaut und dabei unter Beseitigung der Kurven durchgehend auf 5,50 m verbreitert. In der Ortsdurchfahrt Grünwettersbach der Kreisstraße Nr. 185 muß eine zum Teil eingestürzte, im gesamten aber baufällige Stützmauer auf einer Länge von 20 m neu errichtet werden. Der Kreisrat genehmigte die Ausführung der Arbeiten und die Bereitstellung der dafür erforderlichen Mittel in Höhe von 30 000 DM.

Ein Antrag der Vereinigung „Lebenshilfe für das geistig behinderte Kind" auf Gewährung eines Kreiszuschusses zu den Kosten der von ihr in Rintheim unterhaltenen Tagesstätte für geistig behinderte Kinder wurde damit begründet, daß sich für die darin untergebrachten elf Kinder aus Gemeinden des Landkreises Karlsruhe für 1964 ein Aufwand von 7810 DM ergibt. Die Tagesstätte ist in einen Sonderkindergarten und eine Sonderschule für lebenspraktisch Bildbare und eine beschützende Werkstätte unterteilt und hat das Ziel, die Betreuungslücke zwischen Elternhaus und Anstaltsaufenthalt zu schließen. In den Sonderkindergarten werden Kinder vom sechsten Lebensjahr an aufgenommen, denen dort spielend der Gebrauch der Sprechorgane und ein den Verhältnissen eines behinderten Kindes angepaßtes soziales Verhalten vermittelt wird. In der Sonderschule finden Kinder zwischen dem achten und zehnten Lebensjahr Aufnahme; hier kommt Werkstattunterricht hinzu und man versucht, diesen Kindern Schreiben, Lesen und Rechnen beizubringen. In der beschützenden Werkstätte, die in der Regel Jugendliche im Alter von 16 bis 18 Jahren aufnimmt, werden die Behinderten an nutzbringende und in regelmäßigem Schematismus verlaufende Tätigkeiten herangeführt. Der Kreisrat genehmigte auf Empfehlung von Landrat Groß einen Kreiszuschuß in Höhe von 7000 DM für das Jahr 1964.

Zur Errichtung von Jugendheimen in Forchheim und Weingarten hatten das Katholische Pfarramt Forchheim und das Bürgermeisteramt Weingarten Anträge auf Gewährung von Kreiszuschüssen gestellt. Das in Forchheim vom Verein für Jugendfürsorge e. V. errich-

Multiple Sklerose nicht hoffnungslos

Professor Dr. Bauer sprach auf Einladung des Paritätischen Wohlfahrtsverbandes

Vor Ärzten, Schwestern und Fürsorgern referierte gestern Professor Dr. Bauer, der Chefarzt der Göttinger Nervenklinik, über neueste Erkenntnisse der Multiple-Sklerose-Forschung. Frau Nöltecke sprach anschließend über Unterstützungsmöglichkeiten der MS-Kranken im Rahmen des Bundessozialhilfegesetzes.

Zwar, so erklärte Prof. Dr. Bauer, habe man die primäre Ursache der multiplen Sklerose bis heute nicht gefunden. Dennoch sei diese Krankheit nicht hoffnungslos, wie man in früheren Jahren annahm. Man sei dank moderner Erkenntnisse heute imstande, die multiple Sklerose zu stabilisieren, das heißt, der Krankheitsverlauf kann [illegible]

Pflege und Betreuung werde von den Verbänden und der Multiple-Sklerose-Hilfe übernommen, auch bei Wohnungsschwierigkeiten, bei Fahrzeugbeschaffungen oder Problemen am Arbeitsplatz könne geholfen werden. Beratungen über vorbeugende Kuren oder Stabilisationskuren werden gegeben. „Die Multiple-Sklerose-Kranken sind nicht allein", sagte die Rednerin zum Abschluß.

Fertighaus-Ausstellung in Karlsruhe

Eine Informationsschau unter dem Titel „Fertighäuser stellen sich vor" kommt in der Zeit vom 10. bis 13. Dezember nach Karlsruhe und wird in der Gartenhalle der Schwarzwaldhalle gezeigt. In dieser Ausstellung, die in Zusammenarbeit mit den Verbänden des Handwerks und des Baugewerbes gestaltet wurde, sind Fertighäuser deutscher, skandinavischer und amerikanischer Produktion enthalten. In Plänen, Fotos, Modellen und Originalwandquerschnitten werden Beispiele der verschiedenen Baumethoden und der sehr unterschiedlichen Lieferangebote vorgestellt und beschrieben. Die Bausparkasse Schwäbisch Hall als Veranstalterin bemüht sich dabei um eine ausgesprochen neutrale Darstellung. Der Besucher soll die gegenseitig ver-

/1021

Perez János

Deutsches Volksblatt ,
Stuttgart

Originell läßt der ungarische Bildhauer János Percz in dieser Gartenfigur drei Fische hervortreten: zwei schmiedeeiserne und einen aus Luft. NP-Foto

...l VI. ist am Mittwochmorgen von Rom ...t und Bombay abgeflogen. Um 3.50 Uhr ... die sieben Wagen des Papstes und seines ... den Belvedere-Hof des Vatikans. Die ver... ...ten Fotografen, die dem Papst eine gute Reise ...ten, begrüßte der Papst mit „Guten Morgen!" ...ömendem Regen erreichte die Wagenkolonne ... römischen Flugplatz „Leonardo da Vinci" in ...micino. Die indische Verkehrsmaschine vom Typ

...Boeing 707 starte... liche Wappen an... Flaggen des Vati... des Flugzeuges ... ihnen zwei Missi... langer Missionsar... seiner Abfahrt au... geistliche Einkeh... Karmeliterpater p...

Beim Überfliegen Griechenlands und der Insel Zypern sandte Papst Paul VI. vom Flugzeug aus persönlich gehaltene Grußtelegramme an den König der Griechen, Konstantin II., und an den Präsidenten der Republik Zypern, Erzbischof Makarios.

Eine riesige Menschenmenge — fast 100 000 Personen —, von denen viele die ganze Nacht über auf dem Flugplatz gewartet hatten, hatte sich eingefunden, um den Heiligen Vater bei der Zwischenlandung in Beirut zu begrüßen. Das Flugzeug des Papstes traf um 7.22 Uhr ein. Paul VI. wurde beim Verlassen des Flugzeuges von Präsident Charles Helou empfangen und ...

nehmen nach soll Helou dem Papst den Wunsch vorgetragen haben, den nächsten Eucharistischen Weltkongreß im Libanon stattfinden zu lassen. Dieser Vorschlag war vor einigen Tagen im Vatikan von orientalischen Prälaten formuliert worden.

Als der Papst nach der Verabschiedung sein Flugzeug wieder bestieg, wurde er von lauten Beifallsrufen begleitet. Die Ehrengarde präsentierte die Waffen vor dem ersten Stellvertreter Christi, der sich in den Libanon begeben hatte.

Um 8.18 Uhr flog die Maschine des Papstes nach Indien ab. Von Bord sagte der Papst an den libanesischen Präsidenten eine Botschaft, in der es

uswahl sowie für unsere nie
20 Jahre lebten und noch h
ertretung haben.

urdienst durch eigene persi

h. Ruf 56 33 · Groß- u
e / Ecke Mauerstraße

ie kleine

2-teiliges
Mädchen-Kleid
in marine,
schwarz und anthraz
Jäckchen und Kleic
ganz auf Taft.
Größen 152-164 cm
nur
39⁷⁵

Originell tafft der ungarische Bildhauer Janos Pe
hervortreten: zwei schmiedeeiserne

DER Ausschnitt 1 BERLIN 45, Wi
Telefon 0311/73 85 9

Percz János
Westfälische Zeitung, Güte
Zeitung. (483) Gütersloh

1/ 1021

Drei Fische

Originelle Gartenplastik -

„Ernst ist das Leben, heiter ist die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Aber: Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter ernst an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Oeffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten, versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgesparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die

übrige
Garten
Anklar
zeigt e
ausges
stande
ist.

Perc
Metall
Skulpt
Bauter
vom V

DER Ausschnitt 1 BERLIN 45, Wilhelmstraße 37
Telefon 0311/73 85 90 Telex: 1-83 538

Kieler Nachrichten, (23) Kiel

Percz János - 8. 12. 64 F

Skulpturale Heiterkeit

Originelle ungarische Gartenplastik

„Ernst ist das Leben, heiter ist die Kunst“ sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt. Aber: Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitterernst an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Originell läßt der ungarische Bildhauer János Percz in dieser Gartenfigur drei Fische hervortreten: zwei schmiedeeiserne und einen aus Luft.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgesparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum Zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

János Erdész

Tag für T
die Anz
Nachrichten gute Einkaufsquellen
Nutzen Sie die Angebote die
Ihnen unsere Inserenten machen.

Lesesaal: Mo., Di., Do., Fr. 11 bis 13
Uhr 15 bis 19 Uhr. Mi. 15 bis 19 Uhr

Amtliche Bekanntmachungen

Kiel

Freibankverkauf am 9. 12. 1964 ohne Ausweis, 11.00 bis 13.00 Uhr.

Kiel

Bebauungsplan Nr. 312

Der Entwurf zum Bebauungsplan Nr. 312 für das Baugebiet Schilksee (südlich des Bebauungsplanes Nr. 311, nördlich der Küstenfunkstelle)
liegt mit Begründung vom 18. 12. 1964 bis 17. 1. 1965 im Rathaus, 4. Geschoß, Zimmer 490 (Raum für öffentliche Auslegungen) öffentlich aus. Die Umringsgrenzen des Bebauungsplanes Nr. 312 sind aus dem bei der Verwaltungsstelle Pries aushängenden Ausschnitt aus dem Stadtplan ersichtlich. Bedenken und Anregungen zu dem Entwurf des Bebauungsplanes Nr. 312 können während der Auslegungsfrist beim Bauverwaltungsamt Kiel schriftlich oder zur Niederschrift vorgebracht werden.

Bauverwaltungsamt

Öffentliche Ausschreibung

Eutin

Öffentliche Ausschreibung

Für das **Bettenhaus im Kreiskrankenhaus Eutin** werden hiermit die Arbeiten für die Ausführung der

Deckenverkleidung mit Rigipsplatten

in einem Los ausgeschrieben (750 qm). Gegen Zahlung von 4,— DM bei der Kreiskommunalkasse sind die Ausschreibungsunterlagen im Kreisbauamt — Nebengebäude Jungfernstieg, Dachgeschoß, Zimmer 33 —, soweit vorrätig, von 7.30 bis 12.00 Uhr erhältlich. Bei Zustellung als portopflichtige Dienstsache ist die Gebühr vorher bei der Kreiskommunalkasse Eutin, Postscheckkonto Hamburg 26245, einzuzahlen mit dem Vermerk „Ausschreibung Bettenhaus — Deckenverkleidung". **Verdingungstermin:** Freitag, 18. Dezember 1964 — 10.00 Uhr — im Kreisbauamt — Nebengebäude Jungfernstieg, Dachgeschoß — Zimmer Nr. 31. Der geschlossene Briefumschlag des Angebotes hat den Vermerk „Ausschreibung Deckenverkleidung, Bettenhauserweiterung Kreiskrankenhaus Eutin" zu tragen.

Kreis Eutin — Der Kreisausschuß —

Kirchliche Nachrichten

Oldenburg/Holstein

Bekanntmachung der ev.-luth. Kirchengemeinde Oldenburg/Holst.

Der Kirchenvorstand hat am 20. März 1964 die Einführung einer Friedhofsunterhaltungsgebühr vom Januar 1964 ab beschlossen. Die Gebühr beträgt je Einzelgrab und Jahr DM 1,00. Die staats- und kirchenaufsichtliche Genehmigung ist erteilt. Die Gebühr ist erstmalig mindestens für fünf Jahre zu entrichten. Zahlung bis zum Ablauf der Benutzungsberechtigung ist erwünscht.

Der Kirchenvorstand. gez. Ischebeck, Pastor

Ein Mann
wählt mit V
was se
am best

Spü

Kunden-Nr.:
DER Ausschnitt BERLIN-LICHTERFELDE
Wilhelmstr. 37, Tel. 0311/73 85 90
Wochen-Echo, (1) Berlin
11. 12. 64 F
Percz János

Drei Fische – einer aus Luft

Originelle Gartenplastik — Ungarischer Bildhauer beachtenswert

„Ernst ist das Leben, heiter ist die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Aber: Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen also so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter ernst an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgesparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum Zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden, Hotels usw. Auch Mészáros erfreut sich schon außerhalb Ungarns beachtlicher Beliebtheit.

János Erdész

derna ihre geberfreudigen Hände aus. Dieses Argument macht Erwin mundtot. Er möchte kein Geizkragen sein, was besonders im Hinblick auf Weihnachten etwas Verwerfliches an sich hätte.

Diese weibliche Nächstenliebe ist allerdings nicht ganz selbstlos. Eine Frau, die voll hektischer Betriebsamkeit, schnüffelnd und tastend von Geschäft zu Geschäft eilt, mit flinken Händen das Warenangebot befühlend, verschafft sich damit auch eine sehr persönliche Weihnachtsfreude. Unangefochten vom Vorwurf der Verschwendungssucht, nutzt sie die günstige Gelegenheit, ihrer Lust am Geldausgeben zu frönen, denn der feierliche Anlaß begünstigt ihr Tun und sanktioniert es vor jeder männlichen Mißbilligung. Aufs innigste verschmelzen das Verlangen, etwas zu erwerben, und der Wunsch, anderen eine Freude zu machen.

Träume a

Wäsche ist ein Lieblingskind de

„Himmlisch", flüstern die Damen, wenn im Kino die Diva im rüschenbesetzten Negligé über die Leinwand flimmert. Manch eine denkt gar nicht daran, daß auch sie so zauberhaft bekleidet durch den frühen Morgen spazieren könnte. Es soll sogar Frauen geben, die ein einziges elegantes Nachthemd hüten wie einen Schatz. „Für den Notfall, das Krankenhaus", sagen sie und hoffen natürlich, daß er nie eintreten möge. Sonst aber fehlt es ihnen an Wäsche mit Charme und Chic.

Das ist um so unverständlicher, als Wäsche heute ein Lieblingskind der Mode geworden ist. Aus Perlon las-

Vorsicht, überheizte Räume!

Nicht nur der launische Wettergott ist schuld, wenn wir in diesen Wochen und Monaten mit Grippe, Bronchialkatarrh, Husten und Schnupfen zu Bett liegen! Nicht weniger als neunzig von hundert Großstadtmenschen leben nach Feststellung der Ärzte in überheizten Wohnungen. Das bedeutet größere Gefahr für die Gesundheit als ein plötzlicher Wetterwechsel. Wer in seinen Wohnräumen 25 Grad Celsius oder gar mehr mißt, darf sich nicht wundern, wenn er mit ausgedörrten Schleimhäuten anfällig für jede ansteckende Erkältungskrankheit wird. Ebenso ungesund ist ein allzu warmes Schlafzimmer, in dem man schlecht schläft und morgens mit schwerem Kopf kaum wach werden kann.

DER Ausschnitt 1 BERLIN 45, Wilhelmstraße 37
Telefon 0311/73 85 90 Telex: 1-83 538

Deutsches Volksblatt
(7) Stuttgart
3. 12. 64

Percz János

E 1021

Originell läßt der ungarische Bildhauer János Percz in dieser Gartenfigur drei Fische hervortreten: zwei schmiedeeiserne und einen aus Luft. NP-Foto

Heiter-spielerisches Fischtrio

Originelle Werke eines ungarischen Bildhauers

„Ernst ist das Leben, heiter ist die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Aber: Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter ernst an, was heiter gemeint ist.

Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder Ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgesparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden, Hotels und dergleichen mehr. Auch Mészáros erfreut sich schon außerhalb Ungarns beachtlicher Beliebtheit. (NP)

Riesige Menschenmenge begrüßte den Papst bei Zwischenland

Papst Paul VI. ist am Mittwochmorgen von Rom nach Beirut und Bombay abgeflogen. Um 3.50 Uhr verließen die sieben Wagen des Papstes und seines Gefolges den Belvedere-Hof des Vatikans. Die versammelten Fotografen, die dem Papst eine gute Reise wünschten, begrüßte der Papst mit „Guten Morgen!" In strömendem Regen erreichte die Wagenkolonne den römischen Flugplatz „Leonardo da Vinci" in Fiumicino. Die indische Verkehrsmaschine vom Typ Boeing 707 starte
liche Wappen an
Flaggen des Vati
des Flugzeuges
ihnen zwei Missi
langer Missionsa
seiner Abfahrt a
geistliche Einke
Karmeliterpater

Beim Überfliegen Griechenlands und der Insel Zypern sandte Papst Paul VI. vom Flugzeug aus persönlich gehaltene Grußtelegramme an den König der Griechen, Konstantin II., und an den Präsidenten der Republik Zypern, Erzbischof Makarios.

Eine riesige Menschenmenge — fast 100 000 Personen —, von denen viele die ganze Nacht über auf dem Flugplatz gewartet hatten, hatte sich eingefunden, um den Heiligen Vater bei der Zwischenlandung in Beirut zu begrüßen. Das Flugzeug des Papstes traf um 7.22 Uhr ein. Paul VI. wurde beim Verlassen des Flugzeuges von Präsident Charles Helou empfangen und begrüßt. Während der Heilige Vater die Front einer militärischen Ehrenabteilung abschritt und die päpstliche und die libanesische Hymne gespielt wurden, brach die Menge in ungeheure Beifallsstürme aus. Nachdem Paul VI. auf der Ehrentribüne Platz genommen hatte, segnete er die Menge und hielt eine Ansprache in Französisch. Er dankte für die Einladung in den Libanon, die bereits während der Palästina-Reise ergangen war und begrüßte es, dieser Einladung jetzt Folge leisten zu können. Nachdem er Geschichte, Kultur und Religiösität des libanesischen Volkes gewürdigt hatte, sagte der Papst: „Wir begrüßen ebenfalls mit der größten Herzlichkeit all jene, die ohne Unterschied der Riten und Gemeinschaften durch ihre Anwesenheit ihre Achtung für die Werte bezeugen, die ihnen teuer sind. Die arabische Welt, der sie angehören, hat sich Uns während Unserer Reise in das Heilige Land in ihrer Offenherzigkeit offenbart. Der freudige Empfang der Bevölkerung ist für immer in Unserer Erinnerung geblieben. Mit großer Sympathie entbieten Wir Unseren

nehmen nach soll Helou dem Papst den Wunsch vorgetragen haben, den nächsten Eucharistischen Weltkongreß im Libanon stattfinden zu lassen. Dieser Vorschlag war vor einigen Tagen im Vatikan von orientalischen Prälaten formuliert worden.

Als der Papst nach der Verabschiedung sein Flugzeug wieder bestieg, wurde er von lauten Beifallsrufen begleitet. Die Ehrengarde präsentierte die Waffen vor dem ersten Stellvertreter Christi, der sich in den Libanon begeben hatte.

Um 8.18 Uhr flog die Maschine des Papstes nach Indien ab. Von Bord sagte der Papst an den libanesischen Präsidenten eine Botschaft, in der es heißt: „Wir sind tief bewegt von dem Empfang, der Uns von Ihnen, den Behörden und der Bevölkerung bereitet wurde. Wir nehmen aus Beirut eine unvergeßliche Erinnerung mit."

Begleitet von einer Eskorte syrischer Düsenjäger setzte die Papst-Maschine

Weder Paß

Seit den frühen Morgenstunden war die riesige indische Hafenstadt Bombay, der Tagungsort des 38. Eucharistischen Weltkongresses, in Bewegung. Mehrere Stunden vor der Landung der Maschine des Papstes hatte eine bunte und dicht gedrängte Menschenmenge die Terassen und Dächer des Flughafens Santa Cruz von Bombay besetzt. Gruppenweise kamen Bauern aus entlegenen Gegenden nach Bombay.

Nach einem technisch ordnungsgemäß verlaufenen Flug — die Maschine flog durchschnittlich in 9000 Metern Höhe mit 930 Stundenkilometern — landete der Papst auf dem Flughafen Santa Cruz von Bombay. Papst Paul wurde auf dem Rollfeld von einem Mohammedaner und einem Hindu, dem indischen Vizepräsidenten Zakir Hussain und Premierminister Shastri empfangen. Mit Paul VI. hat zum ersten Mal ein römischer Papst ein vorwiegend nichtchristliches Land besucht.

Die indischen Einwanderungsbeamten auf dem Santa-Cruz-Flughafen von Bombay hatten die strikte Anweisung erhalten, Papst Paul VI. bei dessen Eintreffen weder Paß noch Visum zur Kontrolle abzuverlangen. Aus dem Gefolge des Papstes durften 15 Begleiter mit einem Sammelpaß beziehungsweise Sammelvisum nach Indien einreisen.

Hussain: Große Ehre

Bei der Begrüßung des Papstes auf dem Flugplatz Santa Cruz äußerte Vizepräsident Hussain seine Freude über den Besuch des Papstes. Die indische Regierung betrachte es als große Ehre, daß der Papst gerade Indien

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Percz János

Dunántuli Napló

1964 AUG 11.

1021

NAPLÓ

Percz János kiállítása

A Janus Pannonius Múzeum és a Kiállítási Intézmények által rendezett Percz János kiállítás vasárnap délelőtt nyílt meg a múzeum Káptalan utcai helyiségében. Lemle Géza megnyitó beszéde után az érdeklődő pécsiek hosszú ideig álltak Percz János ötvösművész egy-egy meglepően szép alkotása előtt.

Percz János a fiatal magyar képzőművészgeneráció értékes, örökké dolgozó tagja. Festőművésznek indult, de az ecsetet faragó késre, majd az „ötvösszakma" szerszámaira cserélte fel. Határozott egyéniség, alkatása a nyugtalanság, az örök keresés, és a dolgok szebbé formálásának vágya egyaránt jellemzi. — Jegyzetfüzettel a kezében járja az országot, és mindent felskiccel, ami szép, ami jellemző az emberre, ami gondolatokat indíthat, ami jellegében, vagy összefüggéseiben korszerű.

Percz János pécsi kiállítása rendkívül gazdag, széles skálájú. Bemutatta értékes miniatűrjeit, melyek a legízlésesebb női ékszerek közé tartoznak, s bemutatta nagyvonalú, mindig lényegre koncentráló különös kompozícióit is, melyek között emberarcoktól, különös állatfigurákig minden megtalálható. A néző érdeklődve megáll a kiállítóteremben és az elégedett örömtől csaknem felkiált. Percz János egy-egy állatfigurája, madara, vagy tehene olyan élő, hogy akár megmozdulhatna a vitrinben, vagy az állványon. Ha aztán közelebbről megnézzük ezeket a figurákat, meglepetten látjuk, hogy a kis ötvösmunkák kivételével valamennyi nagyon anyagszerű, valamennyi figura megőrizte a vas természetességét, érdekességét, egyértelmű egyszerűségét. A művész érezhetően soha nem feledkezik meg az adott anyag természetéről, saját öntörvényeiről, logikájáról, képes anyagban gondolkodni, a vasban meglátni azokat a formákat, melyek egy-egy madarat olyan igazán madárszerűvé tesznek... Valószínűleg ez a titka annak a magasrendű őszinteségnek, ami a kiállítás egészéből árad. Percz János nem símogatja, nem mesterkedik az anyaggal, nem erőltet az anyagára az adott anyag természetétől idegen formákat. Az anyag tulajdonságain belül ragadja meg a lényeget.

Percz János alkotásai a formaművészet remekei, értékes, egyéni alkotások. Kompozícióiról, tálairól a néző az első pillanatban érzi, hogy vitathatatlanul szépek. A szép vitathatatlansága egyúttal korszerűséget is jelent, korszerűséget vonalakban, esztétikában, és a lényeg puritán egyszerűséggel történő megragadásában.

Tíz éve, sokan úgy emlegették az ötvösművészetet, mint halódó, pusztuló „szakmát"... Halódásról ma szó sincs. Az ötvösművészet talán pezsgőbb, elevenebb művészetté vált Magyarországon, mint valaha is volt. Az ötvösművészek tehetséges új generációjának egyik legértékesebb tagja a Munkácsy-díjas Percz János.

Bertha Bulcsu

Brunner József szabómester Megye u. 8. szám alá költözött.

TEK!
TÚLI
APLÓ
BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA
0 FILLÉR 187. SZÁM

énmosó
ciója

róbaüzemelés

lést is csehszlovák szakemberek irányították.

A szerelés befejeztével körülbelül 600 tonna import gép került be, nem számítva a szerkezeti elemeket, pódiumokat stb. Ehhez hozzájött még az új mosórésznek a meglévő üzemhez való kapcsolásához beszerelt mintegy 200 tonnányi magyar gyártmányú új berendezés. A több mint 100 millió forint költséggel megvalósított második rekonstrukció 1964. negyedik negyedévében — a próbaüzemelés időszakába lép be. A próbaüzemelés befejeztével a normál üzemelés 1965 első negyedében várható.

(Baksa László)

A Biztonsági Tanács ülése

A Biztonsági Tanács vasár-

Vasar S

Régnemlátott nagy vásár vo
geteget csak külön kivezény
eligazítani és a térre irányít
kocsik sora fél kilom

Hatszor vonult

Monszunos vihar Budapesten

Heves zivatarok Siófokon, Sopronban, Debrecenben és az ország több helyén

Mai forró, napsugaras reggelünket hirtelen beborulás, villámlás, heves zivatar búsította. „Trópusi zápor?" Nem: *monszunos vihar.*

A trópusi zápor ugyanis az átforrósodott talaj gyors, felszálló légáramlásából jön létre. Reggeli zivatarunk kialakulásához ugyanis az erőteljes felszálló légáramlás — a nagy sugárzás miatt —, a levegő magas nedvességtartalma is hozzá járult, de elősegítette még

az Atlanti-óceán felől a már több napja tartó állandó hűvösebb levegő beáramlása.

Az európai monszum-jelenség lényege: *az óceán víztömege lassabban melegszik fel, mint a szárazföld,* a hűvösebb levegő nehezebb, mint a szárazföld felszálló könnyebb légtömege, s így — egy állandó légnyomáskülönbség következtében — az óceán felől hűvös levegő áramlik a szárazföldre. (Ellentétét ősszel, az úgynevezett vénasszonyok nyarán élvezzük, az óceán még őrzi a nyár melegét, a szárazföld hamarább hűl le, az áramlás fordított: a szárazföld felől a tenger felé áramlik a levegő.)

Heves zivatarokat Budapesten kívül Siófokról, Sopronból, Debrecenből, Zalaegerszegről és Nagykanizsáról jelentettek.

Szarvason 21 mm csapadék hullott, — sajnos, jégesővel párosulva.

A ma reggeli vihar üzemzavarokat okozott a szabadvezetékű elektromos hálózatban a főváros külső kerületeiben. Azonnal megkezdték a vihar okozta károk kijavítását.

A mentőket nem hívták a vihar miatt balesethez. *A tűzoltók hat esetben vonultak ki vizet szivatni:* a XIII-ik, a XIV-ik, a VI-ik, az V-ik és a III. kerületi mélyebben fekvő házak pincéiből. A ma reggeli vihar nagyobbnak látszott, mint valójában volt. A közlekedésben — autóbusz és villamos —, nem okozott fennakadást. Minden vonalon zavartalan a forgalom.

Portisch—Reshewsky párosverseny

Tegnap délután Amszter-

---

időjárás

előzetes előrejelzése kedd estig: t, további esőkkel, zivatarokkal, kelt, a Dunántúlon északnyugati, ömérséklet alakulásában lényeges ben ma délelőtt a hőmérséklet

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Perez János

ESTI HIRLAP

1964 JUN 22

1021

Filmek, díjak, viták

Pénteken este osztották ki Miskolcon az első magyar kisfilm-fesztivál díjait és szombat este már Budapesten vitatkoztunk a díjakról. Két szakmabeli — igaz, az egyik érdekelt is volt a fesztiválon — szidta, mint a bokrot, a fesztivál zsűrijének döntését. A leggyakrabban visszatérő megfogalmazás a „komformizmus" (forradalmi szellem nélküliség) volt.

Valószínűleg nem született még olyan zsűri, amelyiknek minden döntésével mindenki egyet értett, vagy amelyik egyetlen hibát sem vétett. Nyilván így volt ez Miskolcon is. Mégis, a lehetőség szerint a legjobb filmeket díjazta.

Milyen filmek kapták a fődíjakat? A Siker. Arról a mérhetetlen emberi erőfeszítésről szól, amely azt célozza, hogy az emberek egy lépéssel is, de előre jussanak, fejlődjenek. Az Ének a vasról, egy szó kommentár nélkül a művészi alkotómunka olyan nemesen patétikus himnuszát zengi, amely szinte függetlenül attól, hogy valaki menynyire értékeli azt a stílust, amit Perez János képvisel, az alkotás szépségét hirdeti. Fődíjat kapott az Aranymetszés: a természetben is megtalálható arányossági törvény érvényesülését mutatja be a művészetekben színesen, egyszerűen, közérthetően. A Találkozás a faji kérdés problémáit feszegeti. A Válás Budapesten napjaink jelentős társadalmi problémáját mutatja meg minden didaktikai szándékosság nélkül, a valóság egyszerűségével, ám mégis a művész egyértelmű állásfoglalásával. Kitüntették az Éva A 5116-ot, amely kitűnő antifasiszta mű, A Kibernetika bonyolult technikai problémát mutat be érthetően, szellemesen, szórakoztatóan. Sorolhatnánk szinte valamennyi díját a fesztiválnak és sehol sem találkozunk olyan művel, amely a mindenbe való belegnyugvást, a változhatatlanságot, vagy akár rendszerünk lakkozását kísérelné meg. (Egyetlen pesszimista film szerepelt a fesztiválon, a Balázs Béla Stúdió Keddje, amely kétségtelenül tehetségesen, de az emberi élet kilátástalanságát hirdette — s a 'konformizmusra hivatkozó vitapartnerek legjobban e film díjazásának elmaradásán bosszankodtak.) Nagyon helyesen járt el a zsűri, amikor a sok igen jó színvonalat képviselő film közül is éppen azokat jutalmazta, amelyek mondanivalójuknak a legemberibb cselekvést, a munkát választották. Aki a munka szépségeit hirdeti, az nem komformista és nem lakkozó.

Az említett vitának mégis van pozitív oldala. Az az indulat, amellyel a zsűri döntését bírálták, bizonyítja, hogy már az első fesztivál rangú rövidfilm-seregszemle tekintélyt vívott ki magának. Sokáig csak szavak hangzottak el arról, hogy a *filmművészet egységes egész*, amelynek nincsenek rangosabb és kevéssé rangosabb műfajai. A szavakat először a kisfilmek alkotóművészei váltották valósággá, amikor bebizonyították, hogy olyan műveket tudnak készíteni, amelyek idehaza is, külföldön is a legjobb nemzetközi színvonalat képviselik. Ez a fesztivál tulajdonképpen nem más, mint a szavak után a társadalom nyilvános elismerése: *nem a méterhossz és nem a műfaj dönti el, hogy a művészet világában kinek mi a rangja.* A kérdés az, mit tud nyújtani. Mint a miskolci példa mutatja, sokat és jelentőset tudnak már most is adni a kisfilm művészei.

Bernáth László

DER Ausschnitt BERLIN 35, Wilhelmstraße 37
Telefon 0311/73 85 90 Telex: 1-83 538

NWZ-Göppinger Kreisnachrichten,
(732) Göppingen

24.12.61

Der ungarische Bildhauer Janos Percz

Seltene Heiterkeit in moderner Kunst

„Ernst ist das Leben, heiter die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: Eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgeparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum Zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden, Hotels usw. Auch Mészáros erfreut sich schon außerhalb Ungarns beachtlicher Beliebtheit. Janós Erdész (Budapest)

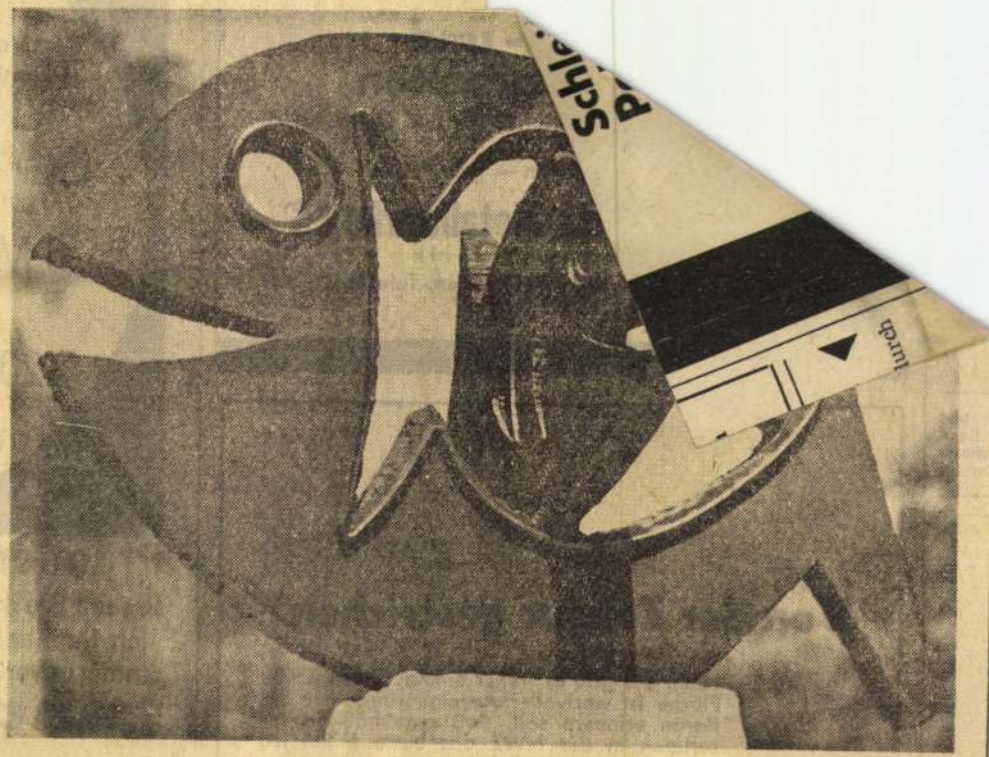

Janos Percz: Drei Fische (Gartenfigur aus Schmiedeeisen)

Teil des Abends durch
von F. Hoffmann, da
spielte, ergänzt und
Pause fand der Losverkauf statt. Sodann brachte das weihnachtliche Volksstück „Der Moosgrundbauer" nochmals einen Höhepunkt der abendlichen Veranstaltung. Dabei bemühten sich alle Spieler um eine möglichst sachgerechte Darstellung der Personen dieses an dramatischem Geschehen reichen, eindruchsvollen Stückes.

Chor und der Männerchor des Vereins unter Dirigent Jakob Schraag. Es gab viel Beifall. Die Theatergruppe spielte zwei heitere schwäbische Stücke. Die Spieler gaben ihre Rollen vortrefflich wieder. Zwei gemeinsam gesungene Weihnachtslieder verbanden alle zur großen Vereinsfamilie. Eine Tombola schloß die gelungene Veranstaltung ab.

BEIT

...if- und
...olierarbeiten

von Messing-, Preß- und Gußteilen zu vergeben.
Große Serien — gute Preise

HANSA

HANSA-Metallwerke AG
Armaturenfabrik
7 Stuttgart-Möhringen, Telefon 71 03 41
Postfach Stuttgart 67

und
Band
herei
pitol

Von der Zensur gestrichen?

Nein, das gab es früher einmal. Diese weiße Fläche ist wertvoller Anzeigenraum, der Sie daran erinnern soll, daß regelmäßiges Inserieren in der NWZ das beste Mittel ist, den Umsatz anzukurbeln.

Die
Vorteile beim Abschluß eines
Prämienbegünstigten Sparvertrages
bis zum

31.12.:

6 Monate Zeitgewinn
+
20-30% Sparprämie

Prämienbegünstigtes Sparen

Lassen Sie sich diese vorteilhafte Sparform, bei der sich Ihr Kapital ohne Risiko beträchtlich vermehrt, einmal unverbindlich an unseren Schaltern erläutern.

Landessparkasse

Göppingen · Hauptstraße 28

1021

4:264.

Percz János

Ostfriesen Zeitung, Leer

Janos Percz: Drei Fische

Für die Aufstellung in einem Park schuf der ungarische Bildhauer Janos Percz diese Plastik. Originell ist der Einfall, aus einer schmiedeeisernen Platte mit den Konturen eines Fisches einen zweiten „Fisch" herauszuschneiden und zu drehen, so daß noch ein dritter Fisch — aus Luft — sichtbar wird. NP

Deutsche Markenbutter

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

Percz János

Péntek, 1964. december 4.

1021

KIÁLLÍTÁS

A Szegeden már nagy sikert elért Percz János Munkácsy-díjas ötvösművész munkáiból nyílik kiállítás Hódmezővásárhelyen, a Medgyessy teremben (Tornyai Múzeum) december 5-én, szombaton 12 órakor.

A fiatal művész alkotásai nemzetközileg is elismerésben részesültek. Plasztikáinak vonalvezetésére szívesen fordul az archaikus és primitív művészet látásmódjához, anélkül, hogy egyéni látásmódját megtagadná. A forma és a funkció között tud egyensúlyt találni. A forma és a funkció egyensúlyát azért említjük, mert lakáskultúránk forradalmi változáson megy át. A nagyméretű bútorok, öncélú dísztárgyak kikoptak vagy kikopnak lassan a lakásokból, s elfoglalják helyüket a kisméretű művészi kerámiák, kisplasztikák. Percz János alkotásainak szépsége a modern lakások nagyszerű díszítő elemei.

A szombaton nyíló kiállítás megtekintését melegen ajánljuk a művészetet kedvelő város közönségének.

hírek

A SZEGEDI ÜGYVÉDI KAMARA KÖZGYŰLÉSE

December 5-én, szombaton délelőtt 9 órai kezdettel tartja meg Szegeden, a megyei bíróság épületében ez évi rendes és választó közgyűlését a Szegedi Ügyvédi Kamara. Az elnökség munkájáról dr. Erdélyi Sándor kamarai elnök számol be. Az ellenőrző bizottság jelentését dr. Petrich István, az ellenőrző bizottság elnöke, míg az 1965. évi költségvetést dr. Penczi András kamarai titkár terjeszti elő.

MEGYEI TANÁCSTAGOK FOGADÓÓRÁI

December 5-én, szombaton dr. Csihás Gáborné a mindszenti tanácsházán délelőtt

SZÜNETEL a belföldi légiforgalom. A MALÉV vezérigazgatósága közli, hogy a repülés szempontjából kedvezőtlen meteorológiai viszonyok, valamint a vidéki re-

66° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

MILANO

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - Telegr.: Ecostampa - Milano
Conto Corrente Postale 3/2674

1021

Percorso

l'Unità

23 MAR 1968

Mostra di scultura in rame e ferro all'Accademia d'Ungheria

Nella galleria dell'Accademia d'Ungheria (via Giulia) è stata inaugurata la mostra di scultura in rame e in ferro di Janos Percz e di Zuzsa Gulas, i cui pregi artistici sono stati illustrati dallo scultore Amerigo Toth. Sono intervenuti numerosi artisti, intellettuali, diplomatici e critici. La mostra rimarrà aperta sino al 12 aprile.

MAGYAR HIRD[illegible]
SAJTÓFIGY
BUDAPEST, V., PETŐFI SA
Telefon: 188-296 188-[illegible]

bb 16. percz jános ötvösmüvész kiállitása szegeden

vid tné vm fm 1021 1964. november 7.

Percz János

szombaton a szegedi móra ferenc muzeum kupolacsarnokában dr. lehel istván müvészettörténész megnyitotta percz jános ötvösmüvész kiállitását.

a tárlaton több mint száz alkotás szerepel./mti/

foluszinti közepblokkjainak a beállítását, ...
kezdték meg./mti/

-..-

bb 18. tiz éves a dunaujvárosi ,,november 7,, kemence

vid/tné/m/fm

1964. november 7.

tiz évvel ezelőtt , 1954 november 7-én csapoltak először acélt a dunai vasmü martin acélmüvének 4. számu kemencéjéből. a ,,november 7,, kemence olvasztárai szombaton munkával jubiláltak. az ünnepi müszakokon luczó mihály, ...

A KIÁLLÍTÁS 1969. SZEPTEMBER 7-TŐL OKTÓBER 12-IG TEKINTHETŐ MEG
KEDD, CSÜTÖRTÖK, SZOMBAT DÉLUTÁN 3—7 ÓRÁIG,
SZERDA, PÉNTEK, VASÁRNAP DÉLELŐTT 9—13 ÓRÁIG.

A THÚRY GYÖRGY MÚZEUM
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS CSALÁDJÁT

PERCZ JÁNOS
KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1969. SZEPTEMBER 7-ÉN, VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRÁRA,
A MÚZEUM LENIN U. 5—7 SZ. ALATTI KIÁLLÍTÓ TERMEIBE

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
ROMVÁRI FERENC MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ, PÉCS

Dr. Németh Lajos elatás
főigazgató

I. cm

THÚRY GYÖRGY MÚZEUM,
NAGYKANIZSA
TELEFON: 11-124

Fk.: H. Dr. Kerecsényi Edit

Budapest I Ker
Országhász u. 30
~~XIV. Dózsa György w. 41.~~
~~Művészettörténeti Dokumentációs Csop.~~

69 2726 ZN.

Percz János

MEGHÍVÓ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1988 MÁR 27

NÉPSZAVA

Percz János

[illegible] bukkantak.

— A római Magyar Akadémia kiállítóhelyiségében szerdán nyílt meg Percz János ötvösművész és Gulás Zsuzsa textilművész kiállítása.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1961 MÁR 24

NÉPSZABADSÁG

Percz János

1921

— A RÓMAI MAGYAR AKADÉMIA termeiben pénteken este nagyszámú közönség jelenlétében megnyílt Percz János Munkácsy-díjas grafikus és Gulás Zsuzsa iparművész textiltervező kiállítása.

DR. TUBAN PÁL akadémi

AP — TC
— ÉG —
Kérdés:
llítható é
ból, mi a
PÓTI

Percz János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1964 NOV -6

— PERCZ JÁNOS Munkácsy-díjas ötvösművész alkotásaiból rendez kiállítást a Móra Ferenc Múzeum. A kupolateremben rendezendő kiállítást november 7-én, szombaton délelőtt 10 órakor nyitja meg dr. Lehel István művészettörténész.

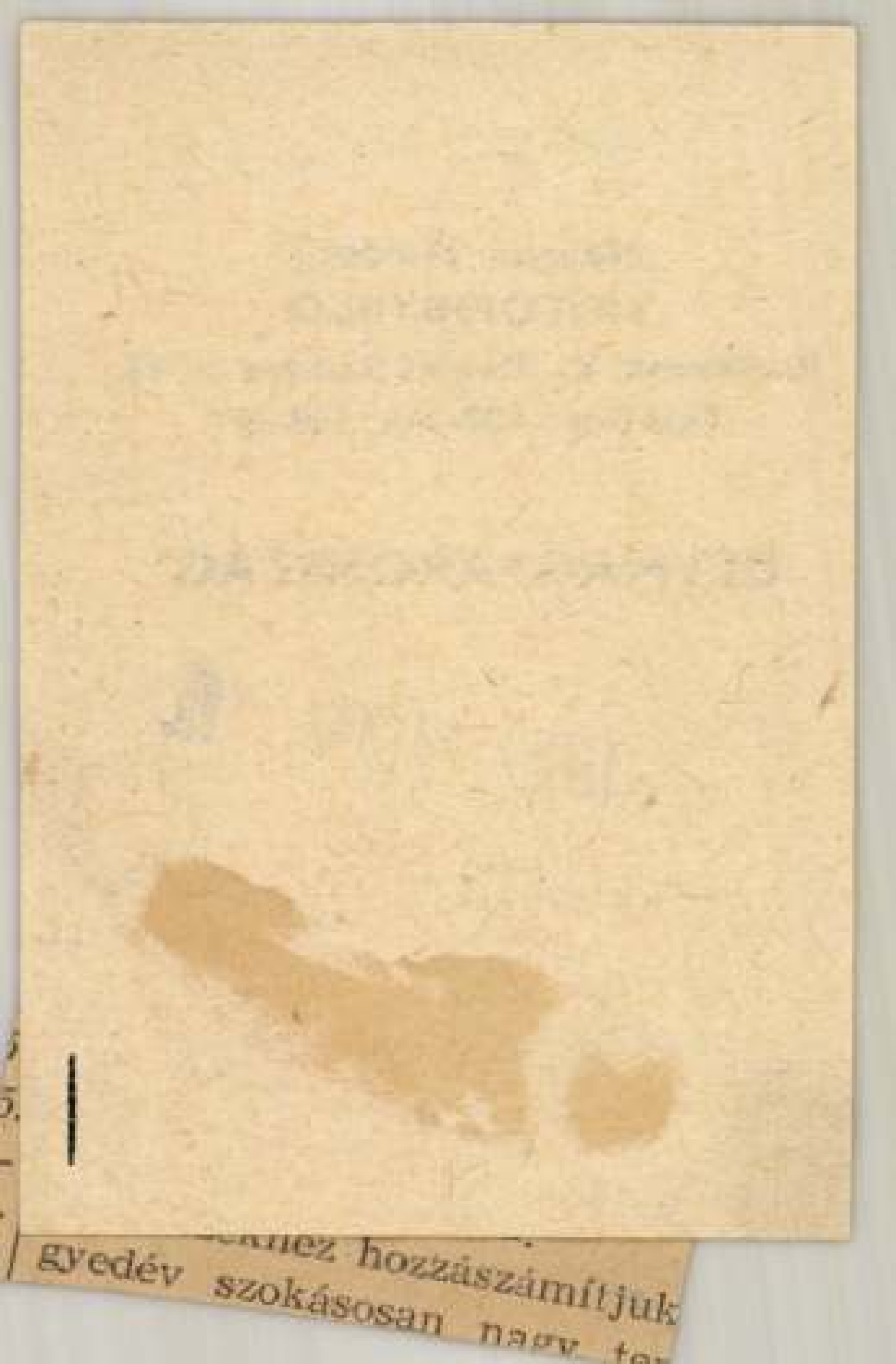

...ekhez hozzászámítjuk
gyedév szokásosan nagy ter

11. 2. 65

Percz János

1021

Gäubote, Herrenberg

Der ungarische Bildhauer Janos Percz

Seltene Heiterkeit in moderner Kunst

„Ernst ist das Leben, heiter die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: Eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgeparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum Zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden.

Janós Erdész (Budapest)

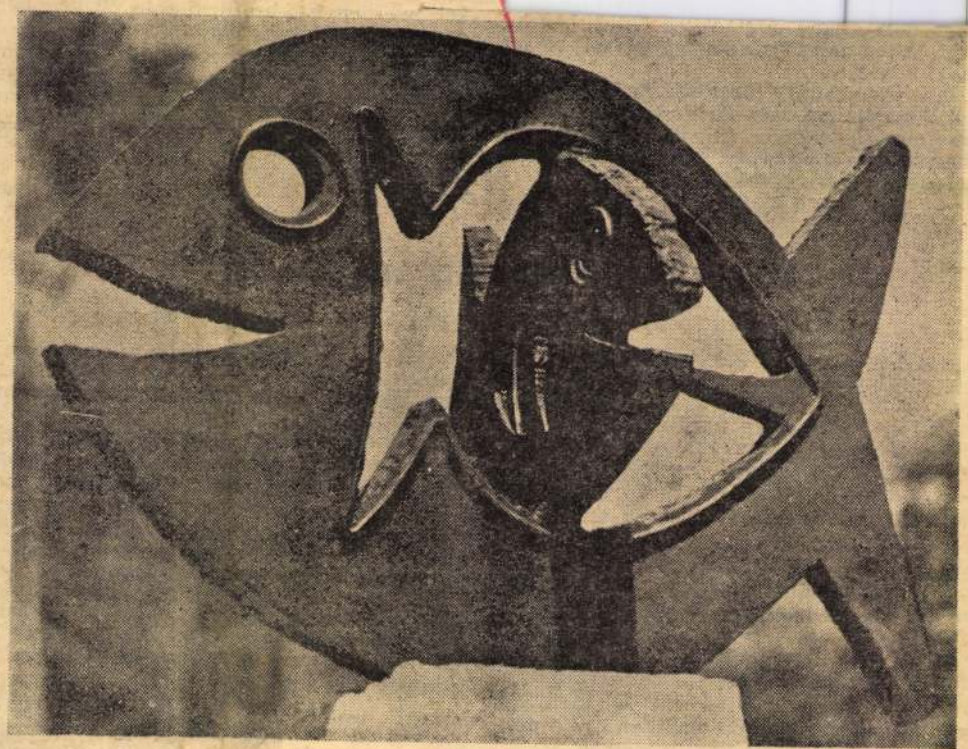

Janos Percz: Drei Fische (Gartenfigur aus Schmiedeeisen)

beitsleistungen gegenüber Kolle
50 Prozent zurückbleibe.

Unfallko

Ein wichtiges Urteil für

Für alle Arbeitnehmer, die mit einem „fahrbaren Untersatz" in den Betrieb kommen, ist eine Grundsatzentscheidung des Bundesfinanzhofs in München wichtig. Aus ihr ergibt sich, welche steuerliche Hilfe der Angestellte oder Arbeiter zu erwarten hat, der auf dem Weg zur Arbeitsstelle oder auf der Heimfahrt in einen Unfall verwikkelt worden ist, bei dem sein Wagen oder das Motorrad beschädigt wurde.

Beschwerdeführer gegen das Finanzamt war in dem Verfahren ein Fahrsteiger in einem Bergwerk, der auf der Heimfahrt von der Zeche mit dem Wagen von der Autobahn abgekommen und über die Böschung herabgeschlittert war. Der Wagen war dabei stark eingebeult worden. Der Fahrsteiger wurde im Strafverfahren mangels Beweises freigesprochen. Deshalb sah er für einen Schadenersatzprozeß gegen den Vordermann auf der Autobahn, der seiner Ansicht nach die Schuld an dem Unfall trug, keine Chance. Er zahlte die 3700 DM, die für die Reparatur seines Wagens nötig waren, aus der eigenen Tasche.

Das Finanzamt verweigerte ihm jede Lohnsteuerermäßigung mit der Begründung, mit dem Kilometersatz von 0,50 DM, den er als Freibetrag für die Fahrt zwischen Wohnung und Betrieb in Anspruch genommen habe, seien alle Aufwendungen für das Fahrzeug steuerlich abgegolten.

Der Bundesfinanzhof hat die Meinung des Finanzamts nicht geteilt (VI 79/60 S). Die Zahlungen, die ein Arbeitnehmer für einen Unfall auf dem Weg zur Arbeitsstätte oder nach Hause zu leisten habe, seien Werbungskosten, entschieden die Bundesrichter. Sie seien durch den Pauschalsatz von 0,50 DM, den der Arbeitnehmer pro Kilometer Fahrt in Anspruch nehmen dürfe, noch nicht abgedeckt.

Der geschädigte Arbeitnehmer dürfe also die Kosten für die Reparatur des Wagens, wenn er hierfür nicht von einer Versicherung entschädigt werde, die Aufwendungen für eine unfallbedingte Krankheit, die ihm nicht ersetzt würden, und alle anderen Kosten, die wirtschaftlich mit dem Unfall zusammenhingen, also zum Beispiel Gerichts- und Anwaltskosten im Zusammenhang mit einem Schadenersatzprozeß, Zinsen für ein zur Deckung der Kosten aufgenommenes Darlehen und dergleichen absetzen.

Das gelte jedoch nicht, wenn der Arbeitnehmer vorsätzlich oder grob fahrlässig selbst eine Ursache für den Schaden gesetzt habe, zum Beispiel dadurch, daß er sich bewußt oder leichtsinnig über die Verkehrsvorschriften hinweggesetzt oder trotz Fahruntüchtigkeit den Wagen gesteuert ha-

bc. (gri)

schen dem ersten und letzten Pflichtbeitrag nicht schon mit Versicherungszeiten belegt ist.

Nähere Auskünfte über die Bescheinigung und Anrechnung von Ausfallzeiten können von den Ortsbehörden für die Arbeiter- und Angestelltenversicherung (Ausgabestellen), Landesversicherungsanstalt und deren Überwachungsbeamten eingeholt werden.

Welchen Beitrag wähle ich?

Kostenlose Rentenberatung durch den Sozialrechtsschutzbund

Nachdem mit dem 1. Januar 1957 die Gesetze zur Neuregelung der Rentenversicherung in Kraft getreten sind, ist es jedem freiwillig Versicherten überlassen, die Höhe seines Beitrages selbst zu bestimmen. Dieses Verfahren verleitet jedoch manchen Versicherten dazu, einen Beitrag zu entrichten, der entweder zu niedrig oder zu hoch liegt.

Das jetzt geltende Rentenberechnungsverfahren birgt nämlich gewisse Tücken in sich. Ein entscheidender Rentenberechnungsfaktor ist die persönliche Rentenbemessungsgrundlage. Eine freiwillige Weiterversicherung ist nur dann sinnvoll, wenn Beiträge unter Berücksichtigung dieser Grundlage entrichtet werden. Wird ein zu niedriger Beitrag entrichtet, senkt sich damit die persönliche Rentenbemessungsgrundlage.

Das kann sogar zur Folge haben, daß ein schon erreichter Rentenanspruch herabgesetzt wird. Andererseits kann mit einem monatlichen Mindestbeitrag von 14 DM manchmal das gleiche erreicht werden, wie mit einem Höchstbeitrag von 154 DM, nämlich dann, wenn die bereits erreichte persönliche Rentenbemessungsgrundlage die Höchstgrenze von 200 Prozent überschritten hat.

Hieraus ergibt sich, daß Fehler nur dann vermieden werden können, wenn man seine persönliche Rentenbemessungs - Grundlage kennt. Der Sozialrechtsschutzbund — Verband der Sozialversicherten und -rentner, gibt allen freiwillig Versicherten kostenlos Auskunft über ihre Versicherungsunterlagen, wenn diese (sämtliche Aufrechnungsbescheinigungen und die letzte Versicherungskarte) mit eingeschriebenem Brief unter Beifügung von zwei Mark für Portokosten und andere Barauslagen an die Organisationsabteilung in (7211) Rottweil-Altstadt, Postfach 57, eingesandt werden.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1969 JULY 19

„Nagyüzem" a szegedi ünnepi heteken

Megnyílt a vásár — Ma a szabadtéri játékok kezdete

Perez János

(Tudósítónktól.)

Péntek délelőtt *dr. Biczó György*, a városi tanács elnöke megnyitotta a 34. szegedi ipari vásárt és kiállítást, amelyet már az első napon több ezer látogató keresett fel. A műszaki és kereskedelmi szakemberek körében a vállalatok először itt bemutatott újdonságai keltették a legnagyobb érdeklődést. Közöttük például a falfestő-meszelő gép, a 6—10 személyes kávéfőző gép, a variálható és szállítható felvonulási épület, a mindentudó orvosi diagnosztikai műszerek.

Mától kezdve egyébként teljes a nagyüzem a *szegedi ünnepi heteken*. A városba érkezett 120 tagú *kijevi balettegyüttes* péntek este megtartotta a *Bahcsiszeráji szökőkút* főpróbáját. Ma este a *Háry János* című daljáték bemutatója előtt hangzik fel először a szabadtéri játékok ünnepi szignálja: „*Szeged hírös város...*" A Kodály-daljáték öt előadására már elkeltek a jegyek. Elővételben eddig a szabadtéri játékok 18 előadására mintegy 70 ezer jegyet adtak el, de a jó idő megérkeztével mind nagyobb az érdeklődés.

Tegnap nyitották meg *Perez János* és *Szabó Erzsébet* iparművész kiállítását. Mától egymást érik az események Szegeden: az ünnepi hetek idején mintegy száz kulturális, tudományos, idegenforgalmi, sport- és egyéb rendezvényt tartanak.

nazakban. Végül s
tenie az üldözött ti
csak akkor, amiko
idő végeztével ké
kabátkájában a ku
ja az utcán. Ekko
esően el is beszélg
ezzel, hogy munka
emberi kapcsolatot
a tömeg, a sebessé
funkcionalista rend
autóforgalom, mir
gyon célszerű, szép ugyan, csak idegen és hideg.

Hulot azután belesodródik egy sebtiben elkészült éjszakai vendéglő forgatagába. Itt a padló mozaiklapja még odaragad a főpincér cipőjéhez; itt az ajtók és ablakok nem olyan méretűek, mint kellene lenni, és még a festék sem száradt meg: a cég koronás emblémája nyomatként díszlik az estélyi ruhás vendégek hátán.

Csodálatos balettkomédia Tati

— És bizonyos vagy benne, hogy csak négyünkkel kíván beszélni?

Más Ovadzsi ravaszkásan nézett Haszán Jadgárra.

— Nem hiszem, hogy hallottam volna másnak a nevét. Alláhra mondom, hogy csak négyünkről tudok.

— De mi dolgunk lehet nekünk Jár Velivel?

— Úgy hiszem, hogy ezt majd Arasztuzáde mondja el nekünk, ha estére nála leszünk! —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
SEP. 27

Percz János

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg

1021

Gazdag program a kanizsai múzeumbarátoknak

Igaz, hogy a múzeumi hónap csak októberben lesz, Nagykanizsán azonban már félhivatalosan kezdetét is vette. Percz János ötvösművész napokban megnyílt kiállításának darabjait ugyanis már a múzeumi hónap jegyében állították ki a tárlat rendezői.

A múzeumi hónap hivatalos megnyitására október 6-án esne kerül sor, amikoris dr. Kecsényi Edit múzeumigazgató A nagykanizsai múzeum 50 éve címmel tart előadást a Hevesi Sándor Művelődési Központban. Ezt követi ugyanitt 13-án H. Kolba Judit fővárosi régésznek a Nemzeti Múzeum XV—XVII. századi kincseiről szóló, október 20-án pedig Miklós Róbert irodalomtörténésznek a Petőfi-kutatás újabb eredményeit ismertető előadása. Egy héttel később, 27-én a nemrég Venezuelában járt néprajzkutató, dr. Boglár Lajos számol be expedíciós útjának tapasztalatairól, eredményeiről.

Az utóbbi három előadás mindegyike egy-egy érdekesnek ígérkező kiállításhoz kapcsolódik. Október 12-én a Thuri György Múzeum Szabadság tér 11 szám alatti kiállítótermeiben nyílik meg a Nemzeti Múzeum XV—XVII. századi kincsei című kiállítás. Szintén itt láthatják majd az érdeklődők a Petőfi Irodalmi Múzeum rendezésében — október 21-től — a Petőfi a nagyvilágban című tárlatot. A Múzeum Lenin úti kiállítótermeiben pedig október 26. és november 26. között a tengerentúli népek művészetébe kaphatnak betekintést a látogatók. A Néprajzi Múzeum rendezésében megnyíló kiállítás Óceánia, Afrika és az amerikai földrész néprajzi ritkaságait tárja az érdeklődők elé.

A Városi Képtár anyagát az idén több helyütt is bemutatják, így Letenyén, Lovásziban, Bázakerettyén, Gelsén és Zalaszentbalázson.

Láthatják októberben a kanizsai múzeumbarátok a Thuri György Múzeum „rejtett kincseit", raktáron levő gazdag néprajzi anyagát is. A múzeumi hónap alkalmával minden kedden délután 5-től 7 óráig raktári bemutatókat rendeznek az érdeklődők részére.

Tartogatnak ezúttal azonban más meglepetést is a rendező szervek. Az idén november 3-án ugyanis nagyszabású múzeumi vetélkedővel zárják a múzeumi hónapot. A kérdések a négy időszaki kiállításhoz és az elhangzott előadásokhoz kapcsolódnak. A nyerteseket értékes jutalomban részesítik.

nyének a
rkashegyi
i András
agyar bajr
zőjének a
készítették
seket szó
rtják meg.
ldiek közül
egérkeztek

Melbourne:

tegedése miatt nem utazott
Tokióba a csendes-óceáni
létikai játékokra az ausztrál
apattal.

arkas is. Összeállítást csak
mérkőzés előtt közöl a ZTE.
A hazai pálya előnyeiben
zva győzelmet vár az eger-

A DUNÁNTULI KŐOLAJIPARI GÉPGYÁR (Nagykanizsa, Vár u. 9.)

esztergályos, lakatos

szakmunkásokat

FELVESZ

Jó kereseti lehetőség! Heti 44, illetve 42 órás munkaidő!
Vállalati étkezdében napi egyszeri, kiváló minőségű, választékos étkezést biztosítunk 4.60 Ft-os térítés ellenében.
Vidéki dolgozóink részére munkásszállásunkon bentlakást biztosítunk!
Bejárás esetén útiköltség térítést fizetünk. 2789

Automatikus olajtüzelő berendezések szereléséhez,

változó, vidéki munkahelyeinkre felveszünk:

központi fűtésszerelőket,
csőszerelőket,
hegeszteni tudó lakatosokat és
férfi segédmunkásokat.
Fizetés: időbér+prémium bérformában.
Külszolgálati költségátalány. Utazási költségtérítés.
Heti 44 órás munkaidő. Kéthetenként szabadszombat.
Jelentkezni levélben, vagy személyesen:
ÁFOR,
Budapest, X., Gyömrői út 136.
Munkaügyi csoport.

Jármű

Gépjárműtulajdonosok figyelmébe! Értesítjük ügyfeleinket, hogy a karambolos gépjárművek részére

Trabant Nagykanizs hadsereg rencsér.

Skoda O per eladó. szeg. Huny

601-es T 1000 literes dó eladó. zsa, Petőfi

Kitűnő lévő **Danú** sen eladó. zsa, Stromf Varga. (Pia

Vegy

Háromszol családi ház hetően elad egerszeg, H 1.

Balatongy Szépkilátó négyszögöl cehegyen szögöl szó Erdeklődni László, Ba rók.

800 négys lő-gyümölc csalihegyen va is elad Zalaegersze u. 34.

Eladó Na Magyar utc mú kétszob ház különb léképületek nek vagy á daság rész háznak alk

Házrész adó. Egy sz fortos la szükséges. zsa, Rozgon

Kaposvár birtokom lázva eladó nizsa. Né 53. Pálfi.

Jó állapo Békés hál ior ágybe adó. Zal Olajmunká

Közöljük lakosságáv tisztasági f letében fé fodrászatu mel. A fo gáltatást fürdőjegy nélkül i veheti. KTSZ. Zal

Geszten lunk cuk

eladó. | **Alig használt**

9. 3. 65

Peter János

Sindelfinger Zeitung

Presse Archiv Darmstadt

1021

Der ungarische Bildhauer Janos Percz

Seltene Heiterkeit in moderner Kunst

„Ernst ist das Leben, heiter die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: Eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgeparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum Zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden.

Janós Erdész (Budapest)

Janos Percz: Drei Fische

Brand Bautzens hat Waller
mann Oberst von der Gol
gründlicher Plünderung
sorgfältiger Brandvorbere
ng, als
in sächsisches Heer anrückte. An
jen
2. Mai
1634 sanken nicht nur die mittel
erlichen
Gebäude der Stadt in Trümmer, es kamen
auch siebenhundert Bautzener in den Flammen um.

Stolz steht das Rathaus mitten im weiträumigen Marktplatz. Was für bewegte Zeiten hat es gesehen, seit Böhmenkönig Ottokar I. das erste steinerne Gebäude für die von ihm eingesetzten Schöffen aufführen ließ und die Ansiedlung Budissin 1213 das Stadtrecht erhielt, nachdem schon um 928—932 Heinrich I. in der Feste über der Spree geweilt und von alters her Handel, Wandel und damit bald auch Kaufleute und Reichtum über die berühmte Hohe Straße hereinströmten, jene Straße, die das Rheinland mit Polen verband und hier die Spree kreuzte. In diesem Rathaus thronte im Oktober 1408 der Sohn Kaiser Karls IV., König Wenzel, und sprach — das Schwert im Schoße haltend, 100 Todesurteile über aufrührerische Handwerker aus, die die Patriziermitglieder des Rates vertrieben hatten.

Preischwitz, der Verräter

Kalt weht es aus dem düsteren Durchgang des Nikolaiturmes. Lange stehe ich dort und blicke das steinerne Haupt des Stadtschreibers Peter Preischwitz an. Unvergessener, unseliger Verräter. Als die Hussiten 1429 Bautzen berannten, soll er ihre Pfeile zurückgeschossen haben mit angehefteten Zettelchen, auf denen er den erbarmungslosen Feinden anbot, das Pulver in der Stadt naß zu machen. Er wurde dann auf einer Ochsenhaut durch die Straßen Bautzens geschleift, man schnitt ihn auf, riß ihm das Herz heraus, vierteilte und spießte ihn.

Vielleicht ist es die märchenhafteste Stelle dieser märchenhaften Stadt, wenn man einsam in der schweigenden offenen Kirchenruine steht. Der Himmel schwimmt hinter den Fensterbogen, Gräber füllen das Schiff mit zeitloser Stille. Rosenstöcke vor eingesunkenen Platten und immer dieser Ausblick von der ehemals starken Bastion hin über das Spreetal ins Grün des Landes.

Zweisprachige Schilder

Heute werden sie, nach der Unterdrückung während der Hitlerzeit, vom SED-Staat heftig gefördert. Der drängende Staatswille hat aber vielleicht die zögernden Ansätze eines wirklichen Volksbewußtseins, die der 1912 gegründete Bund der Lausitzer Sorben aufgegriffen hatte, eher zerfallen lassen als vorangebracht. Eindringlicher als viele Worte zeigt vielleicht eine Uraufführung, die in einigen Wochen über die Bühne des Deutsch-Sorbischen Volkstheaters gehen wird, warum es auf d i e s e Weise unmöglich ist, einer Splittergruppe den warmen runden Atem eines Volkes einzuhauchen — trotz zweisprachiger Orts- und Straßenschilder, trotz Druckerei und Zeitung „Nowa Doba", trotz Staatlichem Ensemble für Sorbische Volkskunst. Denn diese „Komödie mit Musik" unter dem Titel „Der Liebe ist kein Wind zu kalt" — die der 35jährige Lausitzer Schuhmacherssohn Gottfried Herold verfaßte, könnte haargenau so an sämtlichen anderen „DDR"-Bühnen gespielt werden. Der junge Schweinemeister, der seine Liebe zur Tochter des ehemaligen Großbauern durch die Umwege einer Feindschaft zwischen zwei Dorf - Genossenschaften, selbstverständlich „mit Hilfe des Kollektivs" zum guten Ende bringt und dabei pseudo-bäurisch und strikt nach Parteilinie reden muß — dieser Schweinemeister ist eben kein Sorbe, sondern höchstens ein Retortenprunkstück sozialistischen Theaterunwesens.

Wenn uns nun die Straße entweder zurückführt nach Süden in die Lausitzer Berge, oder nach Norden zieht in die einsamen Heiden mit ihren schilfgesäumten Seen in die Landschaften der Lausitz, in deren Stille kostbarste Schlösser wie Neschwitz und Rammenau, malerische Dörfer wie Klein-Welka und Städte wie Kamenz überdauerten, dann möchte man sich einmal noch zurückwenden und angesichts der versinkenden Türme dieser steinernen Schönheit, die Bautzen heißt, den Gott der Geschichte anflehen, uns noch oft hierher zurückkehren zu lassen

T.T.

1021

1982.XI.30.Tv.2. 20.40.

Tv-Hiradó

- Kellemes, egyszerüségükben vonzó, elegáns tárgyak szemet nyugtató együttese fogadja a látogatót a Vigadó Galériában. Percz János ötvösmüvész kiállitását Hornicsek László épitész nyitotta meg, ma délután. Ő volt az, akinek biztatására a hajdani ipari iskolai rajztanár az anyag vonzódásában rátalált arra az utra, amelyen megvalósitotta müvészi önmagát. Percz János az 50-es évek utáni fémmüvesség legegyénibb hangu megujitója. Három évtizede foglalkozik a bronz, a réz, a vas szeiliditésével. Tálai, gyertyatartói, vázái, fali diszei, ékszerei, és plasztikái harmonikusan simulnak a különböző stilusu, és hangulatu enteriörökbe. Tárgyai hivalkodás nélkül találnak helyet maguknak a lakásokban, vagy éppen a középületekben. Pályája kezdete óta sorrendben ez a 20.egyéni kiállitása. A hazai tárlatokon kivül, csaknem valamennyi európai fővárosban is bemutatkozott. A természet közelségében élő, és alkotó müvész, az anyagon kivül, motivumként is szivesen merit abból. A nap, a madarak, s az őt körülvevő állatok gyakori szereplői tárgyainak. De sajátos megfogalmazásban a népmüvészet formakincséből is merit.Percz János azon müvészek közé való, akik sokat tettek azért, hogy a lakásokban elérhető áron, müvészi értékü használati, és disztárgyak kerüljenek. A Vigadó Galériában szereplő alkotásait is megvásárolhatják a látogatók a január 9-ig nyitva tartó tárlaton.

PERCZ János

Percz János, ökrös szobrán

ÚJ SZOBROK A FŐVÁROSNAK

MŰVÉSZSÉTÁNY A VÁROSLIGETBEN

Marton László Gondolkodó nő című alkotása a városligeti szoborparkban.

(Wormser felvétele)

Újabb szobrokkal, plasztikákkal gyarapodnak a főváros közterei. Közülük az egyik legjelentősebb alkotás *Budapest új mártiremlékműve*, amely a Mártírok útján állt és lebontott egykori fegyház helyére kerül. *Kis-Nagy András* szobrászművész és *Tóth Ferenc* építész tervei alapján készül.

A Városligetben a közeli napokban állítják fel *Gádor István* csaknem embernagyságú porcelánplasztikáját és *Kovács Ferenc* süttői fehér mészkőből faragott, nagyméretű térplasztikai kompozícióját. Az előbbi a ligeti botanikus kertet díszíti majd, az utóbbi pedig a napozókert mellett, a Körszínház előtti parkrészen kap helyet. Szeptemberben helyükre kerülnek a leendő városligeti *művészsétány* első szobrai is: *Borsos Miklós* Benedek Eleket ábrázoló bronz és *Papakrisztosz Andreasz* Füst Milánról készített mészkő mellszobra. A liget Ajtósi Dürer sor felőli oldalán kialakításra váró *szoborsétány* a már „megtelt" margitszigeti szoborparkhoz hasonlít majd, s az évek során — egy-egy évforduló alkalmával — irodalmi és művészeti életünk kiemelkedő egyéniségeinek képmásait helyezik el.

Az év hátralevő részében felállítandó szobrok, plasztikák többsége a tervek szerint *újjáépült* városrészek, *új lakótelepek* parkjait, illetve *gyermekintézmények* kertjeit díszíti majd. *Percz János* szobrászművész „Madár" című stilizált vonalú bronzfigurája az újpesti lakótelepre kerül, s kijelölték *Felcete Tamás* „Toboz" című, vázszerű térplasztikájának helyét is: a XXII. kerületi kongreszszusi óvoda előkertjében áll majd. A „Bábjátékos" című tömbszerű figurális mészkőszobor — *Nagy Sándor* alkotása — a III. kerületi Kunigunda utcai lakótelepen kap helyet. *Kiss István* háromfigurás, a bors ökröcskéket ábrázoló bájos „Népmese" című alkotása Kőbányán az Újhegyi úti lakótelep óvodájának kertjét díszíti majd.

Egy *díszkút részeként*, ugyancsak gyermekkörnyezetben — a városmajori szabadtéri színpad mögötti részen, a játszótér mellett — állítják fel *Telcs Ede* óriáscsizmás bronzfiguráját, a Hüvelyk Matyit. *Pátzay Pál* „Auróra" című bronzszobrával a Szabadság fürdő parkjában találkozunk. A XVI. kerületi Margit és Gizella utcák torkolatában kerül végleges helyre *Samu Géza* nagyméretű fa térplasztikája.

Az év végéig még *Somogyi József* „Hárfás lány" című alkotása és *Csikszentmihályi Róbert* fekvő dámszarvast ábrázoló mészkőszobra kerül végleges helyére. A „Hárfás lány"-t Budán, a Zichy kastély melletti főtéren, a szarvast pedig a pesterzsébeti városközpontban állítják fel. (MTI)

-: Új szobrok a Esti Hírlap 2.

Általános villanyszerelés, háztartási gépek javítása. 200—851, 18—20 ig.

Mindenfajta építőanyag, **padlóburkoló** mettlachi, kerámia csempe, **színes fürdőszobaelszerelések** és különböző nyílászáró szerkezetek nagy választékban. Rácsocsaba, Petőfi út 75.

Szobafestést, mázolást, tapétázást takarítással, bútormozgatással, garanciával vállal kisiparos. Parkettacsiszolást megoldom. Közlegények is. 630—755.

Építtetők, figyelem! Hívják egész évben a 330—095 sz. telefonszámot. Előjegyzés sorrendben. Az alábbi építési munkálatokat vállalom: családi ház, társasház (nyaraló, tetőtér beépítés, belső leválasztás), burkolómunkálatokat kulcsátadással, valamint tervezési, engedélyezési eljárásokkal együtt. „Építőmester 165 028" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

24/C.

Parkettásmunkát, csiszolást, magasfényű lakkozást garanciával vállalok. 123—448.

Televízióját lakásán javítja Dósa szerviz. 474—105.

Belső átalakítási, felújítási munkát közületek is vállalok. Vass István kőm.-mester. 1144 Bp. XIV., Ond vezér park 4. IX. em. 233.

Társasházak, családi házak, nyílászáróinak beállítását, lambériafelszerelést vállalok, vidéken is. Girut József, Bp. 1204. Vécsey u. 40.

Szárított kisipari parketta szabványméretben és minőségben kapható a készítőnél: Sebők István, asztalosmester, 2330. Dunaharaszti, Arany János u. 24/A. Telefon: 101.

Ablaktisztítást, takarítást, festés után is vállalok. 673—905, 8—16-ig.

Telefonügyeletet, kisiparosnak bedolgozást vállalok. 480—550.

zák, nyaralók tervezését, engedélyeztetését vállalja. Telefon: 857—537.

Bedolgozást vállalok bármilyen makramémunkára szövetkezettől, háziipartól, kisiparostól. „Pontos 164 127" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Parkettafektetést, csiszolást, lakkozást vállalok. Telefon: 641—436.

Akvárium felszerelésével eladó. Érdeklődni: Oláh László, XV., Frankovics M. u. 49. IV. em. 16.

Ágytollisztítás újpesten, Nádor u. 33/A. Érte megyek. 169—005, ünnepnap órától.

Tapétázást, festést, mázolást, műanyag festést, parzettacsiszolást, lakkozást bútormozgatással, takarítással közületnek is, garanciával vállalok. 495—485.

Pvc-padlé, szőnyegpadló ragasztása garanciával. Tóth Kálmán. 642—510.

Tv-antenna-szerelés, garanciával. Horváth László. T.: 646—627.

A BELVÁRO

NÉPSZERÚ

VÁRJUK

ALFÖLDI VENDÉGLŐ

V., Kecskeméti u. 4.

Bableves füstölt csülökkel	17,80
Bugaci pásztortarhonya	18,60
Zöldborsófőzelék bélszínrolóval	17,30
Vese-velő tojással	21,—
Napi menü	26,20

CARMEN FRISSENSÜLTEK

VI., Bajcsy-Zsilinszky út 15.

Kelvirág rántva, rizzsel	16,70
Sertésláb rántva, sültburgonyával	20,50
Negyed grillcsirke zöldségkörettel	22,50
Gombapaprikás galuskával	23,10

VÍG MATRÓZ ÉTTEREM

XIII., Szt. István krt. 16.

Lencsefőzelék főtt tojással	19,90
Jókai bableves	21,90
Tojáspörkölt galuskával	22,—
Napi menü	27,30

HÚSZÉVES BISZTR

V., Múzeum krt. 39.

Vadas marhasült zsemlegombóccal
Alföldi rizses hús
Parajfőzelék rántott sz
Gombás makaróni

FŐZELÉ

OPERA

VI., Népköz

Zöldbabfőz
Bolognai sp
Főtt marha paradicsor
Vesepörköl

KAKAS

XIII., Reit

Nyári lecsó
Angyalföld
Karalábéfő
Napi menü

NIMRÓD

V., Münnic

Zöldbabfőz
Töltött pap
Borzas tojá
Marhapörk

KŐMŰVE

1021

PERCZ János

1982.XI.30. 4,25 N.

Jó reggelt!

- Előzetes egy kiállitásról.

- Ma Percz János budai műtermében pihen a forrasztópáka és pihen a hegesztőpisztoly, meg a fekete védőszemüveg is. A Vigadó Galériában ugyanis délután kiállitása nyilik a Munkácsy-dijas ötvösmüvésznek. 110 uj munkájával együtt több régebbit is bemutat itt az első emelet három nagytermében. Sajátosan szép Percz gyertyatartókat, asztali dísztárgyakat. Hallottam, hogy Percz János mindig vonallal kezdi. Igaz ez?

- Igaz. Én regeteget rajzolok, ugy születnek a darabjaim, hogy elkezdem a rajzolást, tehát nem kalapálással, meg huzalhegesztéssel vagy hajlitással, hanem asztalon, papiron pontosan olyan méret ben, amilyen méretben aztán meg akarom csinálni anyagban.

- Nézem a térelválasztóit, itt előttünk a kisebb méretü térelválasztón hegyvidéki táj, ragyogóan süt a Nap, nagyon izgalmas, nemes munkával készülhetett. Me

- Megcsináltam a rajzot ugyanakkorában, amekkorában a rácsot akartam és aztán amilyen vastag a szénnek a nyoma a papiron, ugyan olyan vastag anyagot vettem és azt hajlitottam meg a rajz után.

- Hegesztette?

- Igy hegesztettem igen, ez villannyal van összehegesztve.

- Két remek Percz János szobrot látok, ha annak nevezhetem egyáltalán. Az egyik egy bübájos hölgy, a másik pedig egy szerelmespár.

- Hát igen. Mivel van kutyám és nagyon szeretem az állatokat minenféle állatot, pátyolgatom a madarakat otthon a kertben, adok nekik ennei, szóval keresem az emberi kapcsolatát most ezzel a plasztikai megoldással. Nagykalapos nő, aki sétálni viszi a kutyáját pórázon megy egy kő kutya egy daxli. A másik a szerelmespár azt én elnevezten Mézesheteknek, mert hiszen a fiu az ölében viszi a leányzót és azt hiszem, aki nézi, az is derül egy kicsit, vagy jókedve lesz.

- Itt a Dunára néző teremben van egy egészen különleges darab voros bronz jogar 40 centiméter hosszu.

- Ez tulajdonképpen erre a kiállitásra készült.

- Akkor története is van biztosan.

- Története van, a Képzőmüvészeti Főiskolát "tökériának" hivják és a tökmagok az első évesek azok tökké avattatnak egy nagy ünnep-

ság keretében. Ez még Zala György idejéből ered ez a szokás, amikor is ő csinálta a millenniumi lovasszobrait, akkor szőrén, lóháton végig lovagolt az Andrássy uton és trombitaszóval hivta meg a vendégeit az Epreskertbe, a tökavatásra. No hát ez meg is történt, amikor én első éves voltam, még 1940-ben. Na nem volt a Tökkirálynak jogara. Azóta bujkált bennem ez a gondolat, hogy ezt meg kelle ne csinálni. Hát a nyáron ezt megcsináltam.

- És ez majd a főiskoláé lesz? A Képzőművészeti Főiskoláé?

- Nem, nem adom a főiskolának, ezt én a gyüjteményem számára szeretném megtartani és ott meg lehet nézni.

- Szatmári Ilona beszélgetett Percz János ötvösművésszel, tehát Percz János ötvösművésszel ma nyiló kiállitásáról.

1021

1979.XI.14.Kossuth 18.3o
Esti Magazin

- Részletes hazai jelentéseink élén olyan klubbokról lesz szó, amelyek látogatásához nem kell semmiféle igazolvány. Lényegében klub szabályzat sincs. Ha igy jobban tetszik egy közösség beszélget. Hol csak ugy egymást közt, hol meghivottakkal. Az ilyen foglalkozásoknak van helyük, vannak szervezőik, a sikerhez mindössze a munkahelyek érdeklődésére van szükség. Ma tanácskoztak Budapesten a szocialista brigádklub vezetők. Szatmári Ilona interjuja.

- Már csaknem loo szocialista brigád klub mükődk a fővárosban. A vállalatokon, gyárakon belül,amely üzemekmüvelődési házaiban a kerületek müvelődési központjaiban. Népszerüségük, látogatottságuk vonzerejük változó. Ezek a klubbok a munkásmüvelődés a közvetlen szakmai és politikai eszmecserék, az ismeretszerzés bővitésének fontos formái. Persze csak ott, ahol igazán jók és érdekesek a programok. A Pesterzsébeti Csiliben, a brigádklubbok vezetőinek harmadik tapasztalatcsere találkozóján többször is elhangzott,hogy a pezsgő, folyamatos, tartalmas klubélet megteremtése nem könnyü. Nincsenek merev, sémák és receptek.

- Legfontosabb a közvetlen emberi hang, persze nem ártanak a szines programok, én azt nagy problémának tartom, hogy sokszor a közmüvelődést afféle tiszta szobának kezeljék, ahova belépünk aztán akkor teljes áhitat, merevség és hallgatjuk az előadást, visszabeszélés nincs. Meg kell tanlnunk beszélni, véleményt nyilvánitani, saját dolgainkról,köznapi életünkről és aztán a kulturáról is.

- A Fővárosi Müvelődésiház szocialista brigádklub vezetőjével, Darvas Lászlónéval és a budapesti Hőerőmü Vállalat brigád klubjának vezetőjével Dánfi Károlynéval beszélgetünk. Nemcsak a szép dolgokról,hanem a gondokról is.

- Most a gondokkal kezdjem vagy a szép dolgokkal vajon. A XI.kerületből lo-12 nagyüzem brigádvezetője és brigád tagjai járnak be a mi klubbunkba, ugy van, hogy kéthetenként szerdán találkozunk rendszeresen, fél 4-től fél 5-ig, de ez egy kicsit kevésnek bizonyul ma már.

- És az időpont sem a legjobb, 3 órától 5 óráig.

- A szocialista brigádtagok talán szivesebben vennék, ha 5-től 9-ig lenne nem.

- Miután a kerületünkben két három müszakban dolgoznak a fizikai munkások, elsősorban a többséghez alkalmazkodunk, mégegyszer visszajönni az kényelmetlenebb, mint egyenesen oda hozzánk. Azért problémánk is van a helyszüke. Ez annyit jelent, hogy bármilyen jó beszélgetésbe kezdünk 5 órakor menetrendszerüen jön a következő foglalkozásés akkor sajnos be kell fejeznünk, vagy folyosón folytatni, egyéb megoldást találni.

- Egy egy ilyen klubdélutánnak milyen programja van,,minek van a legnagyobb sikere. Mi az igény.

- Hát sokszor vonzóak a saját vitáink és beszélgetéseink is, hevesek és élénkek, Percz Jánosnak volt a mi művelődési házunkban egy kiállitása.

- Ötvösművész.

- Hires ötvösművész és arról beszélgettünk, hogy az alkotás a művészetben és illetve az alkotás az esztergapadnál a műhelyekben hasonlit-e valamiben, különbözik-e egymástól, ha igen miben hasonlt, miben különbözik. Azt hiszem ez volt az egyik legérdekesebb és legemberibb beszélgetés, amit itt a klubban folytattunk. Na persze válogathatnék még tovább. Nagyon jó, mert emberközeli és érdekes volt Moldova György, Györggyel tartott iró olvasó találkozónk, ő ugyanis mindenre felel a köznapi kérdésekre is és a kényes kérdésekre is. Azért néha szeretném, hogyha talán külön meghivásnélkül csak érdeklődésből egy egy felelős üzemi ember, például gyárigazgató is eljönne a brigádjába, megnézné, hogy hol tölti a délutánt. Annak kifejezetten örülök, hogy a brigádok kérték most, hogy menjünk ki ujra és ujra Szentendrére a Kovács Margit Muzeumba, mert bővitették.

- Ez is klubprogram.

- Természetesen. A szombati Nemzeti Muzeumi séta is klubprogram,

- Mi havonta egyszer találkzunk egy kedden a Kelenföldi Erőmübe, ez a hó végén egy kedd. Az ifjusági klubbot osztjuk meg a fiatalokkal tulajdonképpen,nálunk munkásszálló is van és nagyon sokszor küldünk meghivókat a munkásszállóra is. Idén egyik emlékezetes találkozónk Jókai Anna irónővel volt, nagyon családias volt, rendkivüli módon feloldotta a hangulatot, mindenki kérdezett és után, miután nagyon szerencsések vagyunk van lerakati könyvtárunk, rendkivül sok Jókai Anna könyv elfogyott. Mert a helyszinen vásárolni is lehetett könyveket. A másik emlékezetes találkozónk Géczi István kapussal volt, ő nagyon sok mindenről beszélt nekünk, a sportról általában, amilyen összetevői vannak, anyagi, erkölcsi, a kitartásról, ami azt hiszem, hogy a mi szempontunkból is nagyon fontos, Ez a beszélgetés egész heves vitátát vitává is fajult, amit aztán végén közmegelégedéssel zártunk. Én aztán akkor kajánul meg is jegyeztem, hogy bár kimondottan férfi munkahely vagyunk, én ennyi férfit még a mi brigádklubbunkban nem láttam egyszerre.

Percz János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 NOV 6.

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

kodást.

□ SZEGEDEN nyílik meg november 7-én, szombaton de. 12 órakor Percz János Munkácsy-díjas szobrászművész kiállítása a Móra Ferenc Múzeum kupolatermében. Megnyitót dr. Lehel István művészettörténész mond.

□ ÚJ TANKÖNYV Fel.

29.12.64

Percz János

Rems-Zeitung, Schwäb.-Gmünd

Der ungarische Bildhauer Janos Percz

Seltene Heiterkeit in moderner Kunst

„Ernst ist das Leben, heiter die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: Eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgeparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum Zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden, Hotels usw. Auch Mészáros erfreut sich schon außerhalb Ungarns beachtlicher Beliebtheit. Janós Erdész (Budapest)

Janos Percz: Drei Fische (Gartenfigur aus Schmiedeeisen)

eine Wand und fuhr da

Gefährli

Der Luftf

Eine amerikanische
maschine brachte es a..

Höhen gibt es für die Zivilluftfahrt noch immer Wetterüberraschungen, die für Flugzeug und Passagiere außerordentlich unangenehm werden können.

Die amerikanische Düsenmaschine war mit einer mehrköpfigen Besatzung zu einem Wetterbeobachtungsflug gestartet, weil die Luftfahrtexperten immer häufiger von der Vorstellung beunruhigt wurden, daß es auch in einem strahlend blauen Himmel gefährliche Zonen geben könne. Obwohl die großen Düsenmaschinen als völlig sicher gelten, hatte es mehrere Unfälle gegeben, für die eine Ursache nicht klar nachzuweisen war. Piloten berichteten außerdem, daß sie in großen Höhen in Luftturbulenzen gekommen seien, die ihrem fliegerischen Können das Letzte abverlangt hätten.

Die Besatzung des amerikanischen Wetterbeobachtungsflugzeuges war praktisch ins Blaue gestartet, weil es noch keine Anhaltspunkte dafür gibt, wo derartige Luftbewegungen zu finden sind, und geriet schneller als erwartet in einen Luftwirbel, der dem Flugzeug das Höhenleitwerk abriß. Daß die Maschine dennoch auf einem Flughafen sicher landen konnte, erklärt sich aus einer großen Portion Glück und dem überdurchschnittlichen fliegerischen Können des Piloten. Die Luftfahrtfachleute konnten aufatmen. Sie wußten endlich, wie sie ihre Maschinen verstärken mußten, damit sie die bisher unbekannten Luftwirbel ungefährdet durchfliegen können.

Diese Luftwirbel entfalten nach Aussagen von Fachleuten eine Energie von fast unvorstellbarer Intensität. Sie treten völlig überraschend auf, sind meist in Höhen von über 12 000 Meter zu finden und entstehen vermutlich immer dort, wo Luftströme aus verschiedenen Richtungen zusammentreffen. Bisher gibt es gegen sie für die Passagierluftfahrt nur eine Abwehr: Die großen Düsenmaschinen müssen so schnell wie möglich durch die Luftwirbel hindurchfliegen.

Die Luftfahrtexperten haben sich auch Gedanken darüber gemacht, warum die schnellen Düsenmaschinen erheblich mehr von den Luftwirbeln geschüttelt werden als die großen Propellermaschinen, die auf ihren Flügen von Kontinent zu Kontinent Höhen um oder über der 10 000-Meter-Grenze bevorzugten. Die Erklärung dafür ist einfach: Die Düsenmaschinen treffen auf derartige Luftwirbel mit fast doppelter Geschwindigkeit.

Das wirft ein neues Problem auf. Bereits Ende dieses Jahrzehnts sollen Überschallmaschinen im Einsatz sein. Nach den bisherigen Plänen werden sie in Höhen zwischen 10 000 und 20 000 Meter operieren. Die englisch-französische „Concorde" soll eine Geschwindigkeit von rund 2300 Kilometer in der Stunde erreichen. Die von amerikanischen Flugzeugfirmen entworfenen Supersonics werden auf eine Geschwindigkeit von etwa 3600 Kilometer in der Stunde angelegt. Wenn diese Maschinen auf einen der jetzt entdeckten Luftwirbel treffen, werden nach Ansicht der Fachleute Bruchteile von Sekunden später nur Wrackteile durch die Luft fliegen.

Der Luftwirbel, der die amerikanische Wetterbeobachtungsmaschine packte, beweist, daß derartige Voraussagen nicht übertrieben sind. Der Überschallverkehr von morgen ist allerdings nicht mehr aufzuhalten. Es wäre unverantwortlich, sagen Luftfahrtexperten, wenn die Wissenschaftler daher nicht alles daran setzen würden, um in den Jahren bis 1970 den Himmel auf die Entstehung der Luftwirbel zu erforschen. Ist ihnen das gelungen, sollten sie mit gleichem Eifer ein Elektronengehirn konstruieren, das den Piloten einer Überschallmaschine so rechtzeitig vor Luftwirbeln warnt, daß er noch ausweichen kann.

H. Siebert

roßer Fahrt.

Landtag und Landesregierun
vor geraumer Zeit ein Gesetz
das nicht nur den Jugendlei
auch den Übungsleitern in den
eine wertvolle Ausbildung un
Unterstützung für ihre Arbe
läßt. Zwei Ausbildungsmögli
es:

- Den nebenberuflichen Übu
nach einer Ausbildung an den Sportschulen des Landes eine staatliche Prüfung abzulegen hat und nach Bestehen dieser Prüfung als staatl. anerkannter Übungsleiter gilt. Er wird für seine Arbeit sechs Mark pro Stunde bekommen und auf Grund seiner Ausbildung eine wertvolle Hilfe in den Vereinen sein.
- Den hauptberuflichen Sportlehrer, der nach zwei Semestern an den Sportschulen einen Lehrauftrag an Volksschulen erhält, wo er die Fächer Sport und Werken gibt. Die Hälfte seines Lehrauftrags führt ihn wiederum in die Sportvereine, die dankbar diese Hilfe begrüßen.

Die Vereine bemühen sich nun, die gegebenen Möglichkeiten auszunutzen.

burtstag des Söldnerführers Franz v. Sickingen. 1824 wurde Friedrich Smetana, der Komponist der „Verkauften Braut" geboren.

Frontal gegen Gartenpfosten – zwei Verletzte

Am Donnerstagabend kam ein Pkw in Schorndorf auf einer vereisten Straße ins Schleudern, geriet auf die linke Fahrbahnseite und prallte mit Wucht frontal gegen einen Gartenpfosten. Die beiden Insassen des Autos wurden so schwer verletzt, daß sie ins Krankenhaus eingeliefert werden mußten. Bei dem Unfall kam es zu einem Sachschaden von rund 4000 Mark.

LINKS: Nicht alle Schulen haben eine so vorbildliche Turnhalle wie das Französische Gymnasium in West-Berlin.

UNTEN: Mädchen der Medauschule in Flensburg bei Tamburinrhythmik.

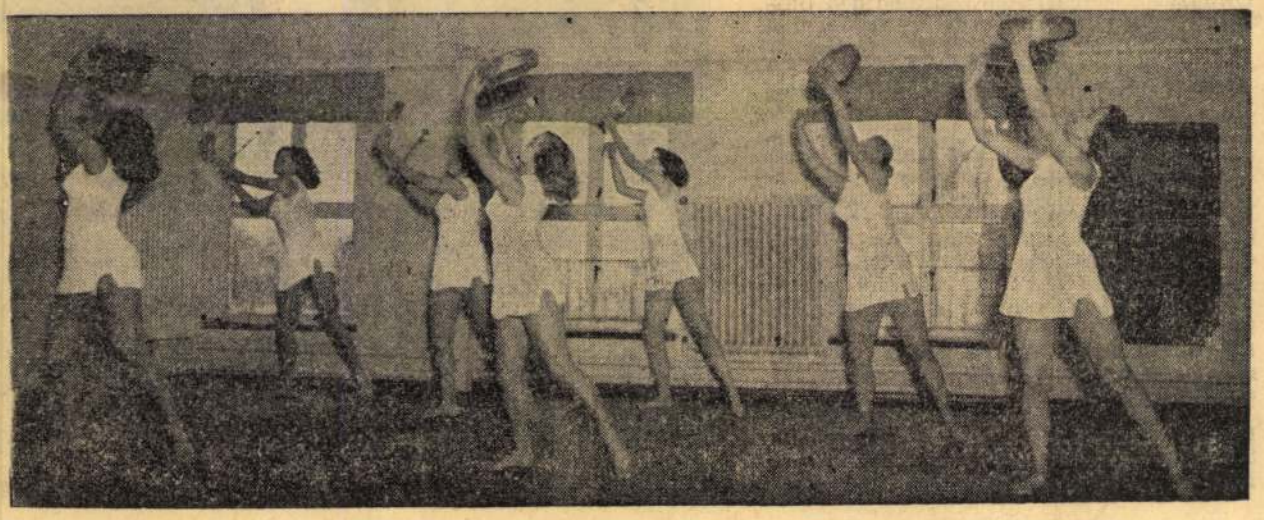

2. 3. 65

Percz János

1021

Bote vom Welzheimer Wald

Welzheim

Der ungarische Bildhauer Janos Percz

Seltene Heiterkeit in moderner Kunst

„Ernst ist das Leben, heiter die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: Eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgeparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von Skulpturen schmückte er Parks, Gärten, Plätze und Bauten seiner Heimat. Sein Ausdruck reicht vom Wuchtigen bis zum Zierlichen. Neben porträtähnlichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden.

Janós Erdész (Budapest)

Janos Percz: Drei Fische (Gartenfigur aus Schmiedeeisen)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1962 DEC. 11

— MAI ÖTVÖSMŰVÉSZET címmel Perge János ötvösművész előadást tart december 12-én este 6 órakor a Kossuth Klubban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

1968 DEC 1

MAGYAR HÍRLAP

1021

Percz Jánosz

Ma nyílik az állatbarát művészek kiállítása

Ötvenöt képző- és iparművészünk ajánlotta fel 90 új alkotását, több mint 50 ezer forint értékben *az állatbarát művészek vasárnap megnyíló kiállítására.* A Magyar Hírlapot *Széchy Ágnes,* a Magyar Országos Állatvédő Egyesület titkára tájékoztatta az érdekes akció céljairól.

— A műalkotásokat, amelyeknek ára 50-től 3000 forintig terjed, kisorsoljuk — mondotta. — Az ingyenesen megtekinthető tárlaton 25 forintos sorsjegyeket árusítunk, s *a december 15-i húzás nyertesei értékes karácsonyi ajándéktárgyakat vihetnek haza.* A teljes bevételt állatvédelmi célra, az elhagyott állatok fóti menhelyének fejlesztésére fordítjuk.

A Hazafias Népfront Belgrád rakparti klubhelyiségében kiállított anyag, amelyet *Percz János* ötvösművész, az egyesület választmányi tagja gyűjtött össze és rendezett el, látványnak is megnyerő, változatos. Az ember és a természet — főként az állatok — kapcsolatát tükrözi a kiállított műtárgyak nagy része, így *Borsos Miklós* és *Szenes Zsuzsa* grafikái, *Feszty Masa, Szántó Piroska* és *Vidéky Brigitta* festményei, *Teván Margit* és *Percz János* ötvösmunkái, *Gorka Lívia, Kertész Klára, Kovács Margit* kerámiái — hogy csak néhányat emeljünk ki a gazdag anyagból.

A kiállítást ma délelőtt 11 órakor nyitja meg *Boldizsár Iván* író, megtekinthető — 12-e kivételével — december 15-ig, naponta 11—18 óra között.

G. SZ. L.

ként" szerepeljen az Unipress.

Ki tehát a panaszos? *A Vasért áruforgalmi osztályán* ezt mondják:

— Több boltvezető kifogásolta, hogy az új Unipressek hőkioldója *rossz*, a vevők nem szívesen vásárolják. A hibáról mi is meggyőződtünk, s öt készüléket elvittünk a KERMI-hez. Úgy gondoltuk, ha az Unipress rossz, nem érdemli meg a „kiváló áru" jelzőt sem. A minőségvizsgálóknak azonban más volt a véleményük, mint nekünk.

A *bud*
ban több
sos háza
falas-csú
épületek
zottság r
nológiai
kohóhabsalak-betonból készített falak, illetve a hőszigetelés *kiállta* az idők próbáját. Ugyanakkor *az öntött betonfalakon repedések és más hibák keletkeztek.*

A vizsgálat megállapította, hogy a kísérleti lakóépületekben egy átlagos lakás költsége 18 százalékkal *haladta meg* a már korrigált költségnormát. Ez annál is inkább feltűnő, mert a csúszózsaluzással — megfelelő kihasználás mellett, a hagyományos zsaluzáshoz képest — 70 százalék faanyag és 20 százalék munkaidő takarítható meg.

Az első kísérleti épületeknél *nem* tudták összehangolni a falak és a födémek építését, s ezért csaknem *40 százalékkal csökkent a termelés, illetve az építkezés ezer munkaórával tovább tartott.*

A

Magyar Hirlap

9.1.65

Percz János

1021

Fellbacher Zeitung

Der ungarische Bildhauer Janos Percz

Seltene Heiterkeit in moderner Kunst

„Ernst ist das Leben, heiter die Kunst", sagt man in Deutschland, nach Schiller. Ist die Kunst wirklich noch heiter? Oft meint man, sie habe das Lächeln verlernt, ja sie wolle das Leben noch an Bitterkeit übertrumpfen. Es gibt auch Kunstwerke, die falsch verstanden werden. Mancher empfindet moderne Formen als so fremdartig, daß er sie fast feindselig betrachtet. In seinem Grimm sieht er selbst das als bitter an, was heiter gemeint ist. Vor diesem Mißverständnis sind jedoch Plastiken wie die des Ungarn János Percz, so gut wie sicher. Dieser Bildhauer, der über die Grenzen seiner Heimat hinaus Beachtung verdient und auch bereits internationales Ansehen genießt, zeigt sich zum Beispiel in einer Gartenfigur mit Fischmotiven von eindeutig heiterer Seite.

Offensichtlich nimmt Percz Anregungen westeuropäischer Avantgardisten auf, verarbeitet sie aber auf eigene Weise. Wie der eigenwillige Engländer Henry Moore und andere moderne Bildhauer formt er Löcher, Öffnungen, leeren Raum zwischen den Umrissen seiner Figuren gelegentlich so, daß ein Gebilde für sich entsteht: Eine Gestalt aus Luft, angedeutet aus Konturen.

Bei Moore sieht so etwas sehr ernst aus. Man denkt an Alt-Mexiko oder ähnliches. Reste einer uralten versunkenen Kultur scheinen in unsere Zeit hineinzuragen, überaus herb und bizarr. Percz jedoch entdeckt die heiteren Möglichkeiten, die ausgeparter Raum bietet. Besonders deutlich zeigt das die erwähnte Gartenfigur mit Fischmotiven, die übrigens auf der Wiener Internationalen Gartenschau viel Beachtung und lebhaften Anklang fand. Diese schmiedeiserne Arbeit zeigt einen Fisch, aus dem ein zweiter herausgeschnitten, gedreht und quer in den entstandenen fischförmigen Hohlraum gesetzt ist.

Percz gilt mit Recht als der bedeutendste Metallplastiker Ungarns. Mit Hunderten von [illegible]uren schmückte er Parks, Gärten, [illegible]auten seiner Heimat. Sein Aus[illegible]wuchtigen bis zum Zierli[illegible]ichen Büsten zeigt er anmutige Kinder- und Tierfiguren. Auch die Kleinplastik liegt ihm. Auf diesem Gebiet erwarb er sich auch im Ausland viele Freunde.

Was Percz als Metallplastiker leistet, das findet sein Gegenstück in den Keramik-Reliefs des Ungarn Géza Mészáros. Er schmückt Fassaden von Schulen, anderen öffentlichen Gebäuden, Hotels usw. Auch Mészáros erfreut sich schon außerhalb Ungarns beachtlicher Beliebtheit. Janós Erdész (Budapest)

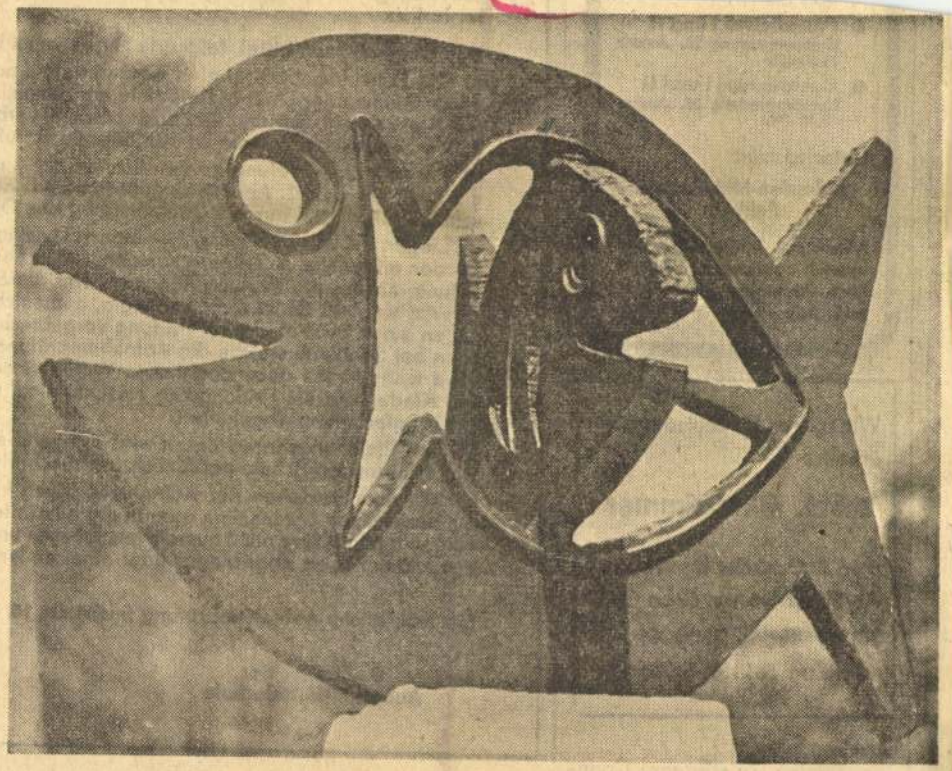

Janos Percz: Drei Fische (Gartenfigur aus Schmiedeeisen)

und

Schülerinnen und Schül
Klasse 1 der weiterfüh
angemeldet werden, u

im Friedrich-Schiller-Gymnasium, Pestalozzistraße 30,
1. Stock, Sekretariat,

in der Auberlen-Mittelschule, Hermann-Löns-Weg,
1. Stock, Rektorat,

am **Dienstag,**	19. Januar 1965,	von 9—12 Uhr und von 15—17 Uhr,
am **Mittwoch,**	20. Januar 1965,	von 9—12 Uhr und von 15—17 Uhr,
am **Donnerstag,**	21. Januar 1965,	von 9—12 Uhr und von 15—17 Uhr,
am **Freitag,**	22. Januar 1965,	von 9—12 Uhr und von 15—18 Uhr,
am **Samstag,**	23. Januar 1965,	von 9—12 Uhr

Die Vorlage des **Geburtsscheines** sowie aller **Impfscheine** des Kindes ist unbedingt erforderlich.

Das Oberschulamt bittet, folgende Hinweise zu beachten:

a) Die Erziehungsberechtigten werden darauf aufmerksam gemacht, daß der Besuch eines Gymnasiums oder einer Mittelschule nur dann sinnvoll ist, wenn die Schüler bis einschließlich Klasse 6 (10. Schuljahr) in dieser Schule verbleiben oder nach der Erfüllung der gesetzlichen Schulpflicht in eine weiterführende Berufsfachschule übertreten.

b) Zur Aufnahmeprüfung werden Schüler der 4. und 5. Grundschulklasse zugelassen, sofern sie nicht **vor** dem 1. April 1952 geboren sind. Ältere Schüler und solche aus der 6. Volksschulklasse dürfen nur mit Genehmigung des Oberschulamts zugelassen werden.

c) Liegen bei einem Schüler besondere Umstände vor, die bei der Prüfung berücksichtigt werden müssen, z. B. längere Krankheit oder häufiger Schulwechsel, so muß der Leiter der Schule, an der die Prüfung abgelegt wird, bereits bei der **Anmeldung** davon in Kenntnis gesetzt werden. Es ist nicht angängig, daß solche Umstände erst nach dem etwaigen Versagen eines Schülers in der Prüfung vorgebracht und berücksichtigt werden. Insbesondere kann bei Schülern, welche die Aufnahmeprüfung nicht bestanden haben, nicht nachträglich etwa mangelndes gesundheitliches Wohlbefinden am Prüfungstag berücksichtigt werden. Für Kinder, die am Prüfungstag erkrankt sind, wird zu Beginn des neuen Schuljahrs eine Nachzüglerpüfung abgehalten.

d) Den Erziehungsberechtigten wird dringend empfohlen, die Anmeldung beim Leiter der weiterführenden Schule **persönlich** (nicht schriftlich) vorzunehmen.

e) Aus dem Bestehen der Aufnahmeprüfung kann kein Rechtsanspruch auf Aufnahme in ein bestimmtes Gymnasium oder in die gewählte Mittelschule abgeleitet werden. Wenn die vorhandenen Plätze nicht ausreichen, müssen unter Umständen Schüler, welche die Prüfung bestanden haben, abgewiesen oder einer anderen Schule zugeteilt werden.

Die schriftliche Aufnahmeprüfung findet am **16. und 17. Februar 1965** statt.

Der Leiter der Auberlen-Mittelschule

Der Leiter des Friedrich-Schiller-Gymnasiums

18.45 Uhr

- **Französisch I und II**
  Kursbesprechung 26. Januar 19.00 Uhr
- **Buchführung I und II**
  Kursbesprechung 26. Januar 18.15 Uhr

Unterrichtsort:

Auberlen-Mittelschule Fellbach

Anmeldung: Buchhandlung Dinkelacker, Fellbach, Stuttgarter Platz, Schreibwaren Hager, Fellbach, Schmerstraße 10

Wir suchen für deutsche Mitarbeiter

möbl. Einzelzimmer

J. Gockeler GmbH
Abfüllbetrieb von Coca-Cola
7012 Fellbach, Stuttg. Str. 70
Telefon 58 21 55, Stuttgart

Armbanduhr
gefunden. Zu erfragen: Cannstatter Straße 68/2.

legekre oszthatták, amelynek mindegyikével egyidejűleg végezhettek önnálló számításokat.

— 374 072 — mondta Pickett hihetetlenül rövid idő múlva. — Most lássuk, mennyi idő alatt számítja ki papírral és ceruzával.

csakhamar megállapította, hogy Martens háromszor annyi idő alatt érkezett el a hibás megoldáshoz.

A csillagász arcán egyszerre keveredett a bosszankodás, csodálkozás és a kíváncsiság.

— Hol tanulta ezt a trükköt?

Biai-Föglein István rajza

Mint minden matematikus, Martens is hadilábon állt az aritmetikával, így sokkal később készült el a válasszal: „375 072". A gyors ellenőrzés — érdeklődött. — Azt hittem, ezzel csak összeadni és kivonni lehet...

Következik:

Emberekbe táplált adatokkal

VASVÁRI ISTVÁN:

Koresulai szél

1.

Ez a tenger. A busz ablaká
zölden lángol.
Korcsulai szél világol
szigetektől, fáktól.
Ezt az ízt érezted te néha
a párás Dunából.
Lenn, a mélység — dörgő, lila fátyol
lassú dagálytól...
Ujjongj, élj, járj! Ragadj el magadnak
mindent a haláltól!

2.

Élni csak küzdve érdemes,
mint Lokrum felett a sirályok.
Dubrovnik égtől égetett
mészkőbástyáin járok.
Forognak lecsapó szelek;
markukban ciprusok, platánok,
de így is illatuk tölti meg
a patakzó némaságot.

3.

A sirályok... mennyi tiszta ív
a habzó, só-ízű őszben!
Érzem szárnycsapásaik
fényén: a tenger időtlen
hullám —, s szárnycsapásra hív,
mint sirálya mind fölöttem;
velem lüktet még annyi szív
suhanó levegőmben!

Dubrovnik, 1967

HUNYADI ISTVÁN:

Esti párbeszéd fiaimmal

Tovább a dombra vadsóskás kaptatón.
Az éveink-kihordó csillagok
fénylő szitakötőraj
az égbolt harmatos bozótjain.
Még emlékeznek ellobbant nyarakra,
végképp kiperegtek,
mint mákszemek elrozsdált rostán.

Ujjam magasba löktem:
„A Kassziopeia az ott!
A sistergő-vörös: az Aldebarán.
A sárgahajú keletebbre: Vizöntő.
A Herkules felé rohannak,
az óriás-csillag elnyeli mind."
„Mikor?" — faggatnak ők.
„Azt nem tudom. Pár évmillió kell!"
Ugyanígy a nyugtalan beszélgetés apámmal
egy eltűnt varázslatos este.
Apám halott
de ismétlődnek a párbeszédek!
Egyszer majd ők is megállnak a dombon
fiaikkal
és mondják az én szavaim
és fölmutatnak a nyugtalan égre!

lehetőségeit. A szerző — az Országos Testnevelés- és Sportegészségügyi Intézet ismert nevű belgyógyásza és kiváló testnevelő tanár — a Medicina kiadásában megjelent könyvében az említettektől eltérően valóban szakszerű tanácsokkal siet azok segítségére, akik testsúlyproblémákkal küzdenek. Közérthető módon igyekszik megértetni, hogy az elhízott és lefogyott emberek akkor járnak el helyesen, ha nem egyedül a gyógyszerekre bízzák magukat, hanem rendszeres testmozgással és diétával segítik a jó közérzetet teremtő testsúlyuk kialakítását. És ehhez a testkarbantartáshoz jól áttekinthető kalória- és étrendtáblázatot is mellékel.

K. I.

LINDNER LÁSZLÓ:
DREZDA, LIPCSE, SZÁSZ-SVÁJC

A Német Demokratikus Köztársaság megalakulása történetének, gazdasági fejlődésének ismertetése után három nagy részre tagolja munkáját. Ismerteti Szász-Svájc helyi jellegű bemutatásán kívül Pirna, Königstein és Bad-Schandauból autóval és vonattal megközelíthető kirándulóközpontjait, majd a könyv második részében Drezda mozgalmas múltját eleveníti meg. A világhírű Zwinger gyűjteményei, az Albertinum, a Rathaus, az Opera — ezek a fogalmak azonosulnak a város nevével. A porcelániparáról nemzetközileg ismert Meissenen át Lindner, munkájának utolsó fejezetében Lipcsét, a vásárvárost írja le. E munka nyomán átfogó képet kapunk NDK területéről, melyeket még a jól sikerült fotók is dokumentálnak.

(Panoráma)

Sz. K.

ANDRÉ FRÉNAUD:
HÁROMKIRÁLYOK

Az antiklerikális, az ateista Frénaud a mai francia irodalom egyik legelismertebb lírikusa. Sűrű utazásai során többször látogatott el hozzánk is s igen élénk irodalmi kapcsolatokat épített ki. A kezdő — 1938-ban jelent meg első kötete — Frénaud a szürrealizmus ellenlábasa volt, de az idők során ő lett a francia költészet egyik igen jelentős szürrealistája. Közel áll Kafkához. Ő is elsősorban a lét zűrzavarát ábrázolja döbbenetes, szorongásos képekben. Frénaud azonban túllépett Kafkán, mert vallja, korunk káoszán túl ott ragyog a rend, a létezés és a fejlődés értelme. A tépelődve haladó nagy költő eddigi életművét valóban reprezentatív kötetben mutatta be az Európa könyvkiadó. Tizenhét élvonalbeli fordítónk Frénaud kereken százhúsz költeményét ültette át magyarra. A kötet külön értéke Illyés Gyula rövid és tömör, de minden árnyalatot kiválóan érzékeltető Frénaud-tanulmánya.

D. E.

Munka közben

A fémből is Napot...

Nagyon örülök, hogy ott is láthattam őket, a hideg műteremben, (ahol elromlott az olajkályha), összezsúfolva, egy tömegben, szinte valamennyien arccal a kijárat felé, mintegy indulóban a kiállításra... Milyen mások voltak a kiállítóteremben, rafinált és rutinos elrendezésben, teret kapva és megvilágítást... De ott... olyanok voltak, mint egy különös vegyeskórus tagjai, akik nagy egyetértésben énekelnek: tisztaságról és erőről, a mozdulat szépségéről, játékosságról, az anyagban rejlő lehetőségek újrafelfedezéséről...

Az anyag: a fém. A művész, aki mindig felfedez valami újat ebben az anyagban: Percz János ötvösművész. Őt nem kell felfedezni; ez már megtörtént szép ívű ötvösi pályája elején, tizenkét esztendővel ezelőtt. S azóta? Alig ismert rajztanárból világszerte ismert művésszé vált. Szerencsés találkozás a kifejezésvágyának annyira megfelelő anyagokkal: a rézzel és a vassal; siker, az alkotás diákos öröme... (Bárcsak minden tehetséges művészt „utólérne" ez a sors, hogy még életében elismerik! S nem a Vörösmarty által megénekelt sors jutna osztályrészükül: „... Az el nem ismert érdem hősei, / Kiket — midőn már elhunytak s midőn / Ingyen tehette — csúfos hálátlansággal / Kezdett imádni a galád világ...") — Már szinte közhelynek számít, mégis le kell írni: a siker nem torzította el Percz János egyéniségét, nem csábította arra, hogy könnyebb megoldásokhoz folyamodjék, „felhígítsa" alkotásait. A siker lehetőséget teremtett arra, hogy régóta dédelgetett elképzeléseit is megvalósítsa.

Munkáit, jellegük szerint két nagy csoportra osztanám: „élőkre" és „élettelenekre". Utóbbiak, a használati tárgyak (gyertyatartók, vázák, stb.), bár művészi ihletésűek, de — készülnek. Az „élők" — születnek. A jámbor madarak, bumfordi kecskék, játékos csikók... És az emberek. A töprengő, a megkötözött, a Kati, Rosszcsont Peti, a négyzetarcúak és a drótlábúak, a gyengéd vonalú nőalak, a vas-mama a vaskisgyerekkel és hasában a vas-csecsemővel... Az „anya és gyermek" gyakran visszatérő témája Percz Jánosnak, s amikor csak lehet, műveire odacsempészi a Napot...

Egyik munkájáról feltétlenül szólni szeretnék. Kőrösi Csoma Sándort ábrázoló, talán negyvencentis szobra a raktár polcán áll — pedig nem ott lenne a helye. Három-négy méteresen kellene állnia, egy szélfútta, tágas téren, ahol fiatalok járnak, s akik számára sok mondanivalója lenne ennek a csökönyös tudós vándornak. Sokan azt mondanák rá: „modern szobor". Egyszerűen csak korunkhoz illő lenne, és igaz.

Németh Györgyi

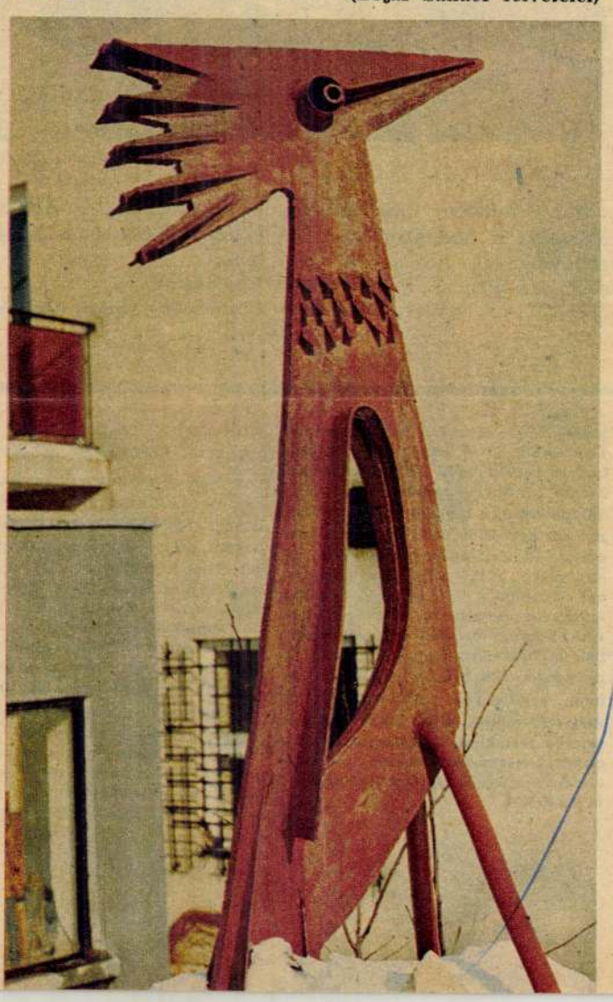

Az „Ének a vasról" című filmből ismert madár

(Bojár Sándor felvételei)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Percz János

ESTI HIRLAP

1962 JUL 31.
1021

Filmről szó sem volt...

Ének a vasról • A művész szerszáma • Budapest ötvöse • A véletlen embere
A moszkvai fesztivál nagydíjas alkotásának története

Filmről szó sem volt... Kollányi Ágoston vásárlóként csengetett be a zuglói lakásba, dísztárgyakat akart venni. A rendező itt, így látta először közelről, az ötvösművészi munkáit. *A véletlen filmet szült.* Tizenkét perces, színes, szöveg nélküli, a moszkvai fesztiválon nagydíjjal kitüntetett filmet — *Percz Jánosról.*

Az *Ének a vasról* az alkotást mint fizikai munkát mutatja be. A művész szerszáma kalapács, állványa satu, vászna fémlemez. *Percz János tűzzel formál, hegesztőpisztollyal alakít, kovácsüllőn finomít.* Hajlítja, köszörüli, tisztítja, tartósítja anyagát. A vas, a réz, az acél mestere. Készít apró függőket, ékszereket, tűt, karkötőt, plakettet, nagyobb vázákat, tálakat, gyertyatartót, álarcot, lakásdíszeket és óriás fémdekorációkat. *Budapest ötvöse: a Gellért-bár, a Vörösmarty téri Aero-presszó falaira az ő figurái kerültek.* A Fővárosi Tanács új kultúrtermében Percz János különös, hasonlíthatatlan erejű *vastérképe* van: a Jánoshegy, a Népstadion, a ligetek, Csepel és mind-mind a többi kedves, ismerős, jellegzetes pont. *Most a lágymányosi óvoda lépcsőkorlátján dolgozik, háromszor négyméteres mackón, óriás-babán és még tucatnyi hatalmas mesealakon.*

— *A véletlen embere vagyok* — mondja a negyvenkét esztendős művész. — *Mindössze hat éve foglalkozom ötvösséggel. Rajztanárkodtam, ipariskoláról ipariskolára kerültem, megjártam a vasszakma összes tanintézetét. Privát időmben szerettem barkácsolni, érdekelt, szórakoztatott, miként lehet a lemezt „gyúrni', csavarni, alakítani. 1957 tavaszán tréfából fémtálat ajándékoztam egyik kollégának, akinek csintalan fia állandóan összetörte az üveg hamutartókat. Ez a tálka került tanártársam vendége, a neves belsőépítész, Hornicsek László kezébe. Magához hivatott, biztatott a további munkára, buzdított az ötvöspályázatra.*

— Magam sem akartam hinni: a zsüri, mely addig egyetlen festményemet, rajzomat sem vette át, az én mintalapomat és Arany János plakettemet az első, illetve a második díjra találta érdemesnek. *Csoda történt...* Azóta ösztöndíjat kaptam, az Építőművész Szövetségben kiállítást rendezhettem, megbízás, megbízást követ, próbálkozom, dolgozom... Ma már, megvallom, restellem, hogy nehezen szegődtem a filmszalag ötvöse: Kollányi Ágoston modelljének. *A véletlen tett filmszínésszé,* de nem voltam színész, mert én a reflektorok fényében tizenkilenc napon át nem csináltam mást, mint az életben. A különbség annyi, hogy munkámnál, az asszonyon kívül, a stáb is jelen volt. Nem akartam mást, mint *önmagamat* adni, beszélnem sem kellett — dolgoztam... *A csoda ismétlődött,* Moszkvában, a fesztivál publikumának, zsürijének tetszett az Ének a vasról...

Tetszett... De nem véletlen, nem csoda.

László Miklós

Percz János az egyik fémmadárral. (Bozsán felv.)

VIII. évfolyam, 17

1963. július 31. szerda

...ittirlap

...TIKAI NAPILAP

Moszkvába utazik ...csend-egyezmény

...ra Finnország csatlakozik a szerződéshez Nehru távirata Hruscsovhoz

Kanada, Ausztrália, Dánia, India, Irország, az *Egyesült Arab Köztársaság, Mexikó, Irán.* Várható, hogy végül is

száznál több állam

jelenti be csatlakozási szándékát a moszkvai részleges atomcsend-egyezményhez.

A moszkvai megállapodás parafálása alkalmából több államférfi üdvözölte *Hruscsov* szovjet miniszterelnököt és *Brezsnyev* szovjet államfőt. Az újabb jelentések szerint üdvözlő táviratot intézett Hruscsovhoz a *chilei* elnök, az *afgán* király és a miniszterelnök is. *Ben Bella* algériai miniszterelnök és a *tanganyikai* elnök

közös táviratot küldött Hruscsovnak.

Ugyancsak táviratot intézett Hruscsovhoz *Nehru* indiai miniszterelnök. *„A Moszkvában született megállapodás fontos mérföldkő a nemzetközi együttműködés és kölcsönös megértés történetében"* — írja egyebek között Nehru.

Egy indiai hetilap, a *Century Weekly Rewiew* a részleges atomcsend-megállapodás kommentálva így ír:

— *Hruscsov világosan értésre adta, hogy mindenképpen meg akarja indítani az előrehaladást mind a nukleáris kísérletek eltiltásában, mind pedig a Kelet és Nyugat közötti viszonyban levő feszültség, vagyis a hidegháború enyhítésében.* Javasolta, hogy a NATO és a Varsói Szerződés országai kössenek *megnemtámadási egyezményt,* de nem tette függővé a javaslata teljesítésétől a részleges atomcsend-megállapodást. Hangoztatta, hogy ő

az együttélésre való készségére, nem pedig a megnemtámadási paktum formájára és cikkelyeire helyezi a fősúlyt.

A hetilap a továbbiakban így ír: Ugyanakkor a Nyugat vagy más részéről *hiba lenne Hruscsov rugalmasságát a meghátrálás jeléül értékelni.* Ellenkezőleg, ez az *erő jele,* a béke „megkockáztatására" való hajlandóság jele, mivel tökéletesen tudatában van egy esetleges háború nyilvánvaló veszélyének és annak következményeinek.

Ugy látszik, hogy a moszkvai találkozó eredményeként a józan ész kerekedik felül

és valóban megindul a feszültség enyhülése.

...ő állomás

...z Országos Meteoro-...lző és Balaton-kutató ...lata, a gyakran veszé-... előrejelzése. A több ... visszatekintő intézet ... Európa időjelző állo-...ntést kap a meteoro-... hazai időjárás válto-...zik jelentés. A Ba-... vihar száguld végig

---

...s-tü...

...t, 2...

La Paz, július 31.

Milicista egységek és bá...nyászok véres összeütközé...sének színhelye volt tegna... a bolíviai fővárostól mint... egy 200 kilométerre fekv... *Catavi* bányavidék. Jelen...tések szerint

hatan meghaltak, húsza... megsebesültek.

Az előzmény: a bányász... szakszervezetek elutasítot...ták az állami bányatársa...ságnak azt a követelését... hogy többek között egyezze...nek bele *munkások elbocsá...tásába* és *„kommunista ele...meknek a szakszervezetbő... való kizárásába".*

Malaysia ügyében

Csúcsértekez... – Indonézia

Manila, július 31.

Manilában tegnap megtartotta első, háromórás ülését az a hármas csúcsértekezlet, amelyen *Sukarno* indonéz, *Macapagal* Fülöp-szigeteki elnök és *Abdul Rahman* malájföldi miniszterelnök vesz részt. Az ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

REFORMÁTUSOK LAPJA

1961 APR

1021

Percz János kiállítása a Műcsarnokban

Percz János ötvös, ma már európai hírű alkotó. Anyaga a fém. Réz, vas, bronz, ezüst, de ma már a fa, kő és a műanyag, meg az üveg is nemesen kombinálva.

Először — és ezzel életük anyagi alapjait is megteremtette — női divatékszereket készített. Övé az úttörés érdeme a modern női öltözködés tűkkel, érmekkel, karperecekkel ékesítésében. Az ő ékszerei ízlésesek, egyéniek és modernek voltak. Amikor a háború utáni élet eljutott oda, hogy újból csinosan öltözködhettek leányaink és asszonyaink, a nők karján, mellén, nyakában Percz Jánosnak és a nyomába lépőknek ötvösalkotásait láthattuk.

Ez volt a kezdet, a folytatás sokárnyalatú művészi munka lemezből, huzalból, kovácsolt vas rudakból. Kovácsolt vasmadarai gyűrű szemükkel úgy tekintenek rám a polcokról, falfülkékről, asztalokról, mint megannyi — néha kaján, néha bölcs, máskor humoros, olykor Poe hollóiaként misztikus, vagy *Tersánszky* Józsi Jenő kalandos, szerelmes csókájához hasonlóan betyáros lények. Élnek, hatnak, emlékezetünkben maradnak. Apró drótemberein ámulok. Milyen jellemek, milyen egyéniségek. Ott volt például *Körösi Csoma* Sándor szobra. Kalapált fémlemez köpenyeg, huzal test, fémkolonc fő, bottal, könyvvel nekiindul Ázsiának, hogy az őshazát megkeresse. Konok szenvedély, elmélyült elhivatottság, célig meg nem állás sugárzik ez arasznyi fémemberről, valami monumentalitás, mely szívbe markol, aszkézist sugároz, nemes tettekre ösztönöz, megerősít.

A kis emberalakoknak egész sora került ki Percz János keze alól. Dávid, Pán, a Szent és a többiek. Sejtelmes nőalakok könnyű fémköpenyben, Máriák, Évák, a kalapácsolás csodái. Néha már szinte anyagátváltozás, költészet, mint a *„láng"*, vagy *„a kavics születése"*, vagy a *„napfelkelte"*. A láng lobogó bronzlap, olyan könnyű, lobogó, mint maga a tűzláng. A kavics születése bársonyos fémhullámok egy kaviccsal. Csendesen ring a kavics szülőanyja ölében, szinte szagát érzi az ember a víznek, de a selymes hullámzást látja is. A napfelkelte színes, káprázató bronzkavargás kikovácsolt lapon, két nap is van rajta, mintha tükröződnék vagy mintha emelkednék a bronzveres égen, tüzet kapott a felhőben vagy tüzel a felhőtlenen.

Szólnék még az épületelemekről, ablakokról, ajtókról, választó falakról, kovácsremekekről, melyeknek szuggesztív hatásától nem egykönnyen szabadul az ember. Tüskés drótrácsok, csőablakok, aszimmetrikus, izgató szimmetriájú vaskapuk. Elgondolom, ha mi is építhetnénk modern templomokat, milyen hangulatot árasztana egy ilyen Percz-féle csővégekből álmodott körablak, vagy Krisztus tövisére is emlékeztető tövisrács, vagy rafináltan harmonikus, már misztikumba lendülő belső templomajtó. A Szent, mely most Rómába kerül a modern egyházművészeti kiállításra — ez a csodás huzalember, drótáhítat — szülhetné társakul a reformátorok egész sorát.

Percz János kísérletező, fejlődő művész, ma még *üvegszemű nap* veti szerte szilánkos sugarait egyik alkotásán, másikon suhog a vékony *fémszál eső*, de holnap már megnőnek a fémszobrok és egy egészen új Percz Jánossal találkozunk, talán az absztrakt szobrászok élén. Lenyűgöző ereje, sok hangulatot árasztó, a humort sem nélkülöző, de az áhítatot is kifejezni tudó alkotásai már ott járnak a nagy modern szobrászat magasságában. *Templomba menő fém asszonyok* sorát láttam műtermében, ha felnagyítva ilyen asszonyok lépkednének egy téren, de emlékezetes, de megragadó árnyak volnának ezek a vas öregasszonyok. A *hét vezér* nevet viselő alkotás a legutóbbi kiállítás prospektusán, már tiszta szobrászat. Nem tudom, kik ezek a vezérek, régi világbeli munkásvezérek, művészi új irány harcosai, muzsikusok, politikusok, vagy egyszerűen csak magyarok, de hét olyan szakállas fő, amelyek fémszalagokból, sínekből, domborulatokból összekalapálva elszántan tömörülnek, s ha az ember nem tudná, hogy arasznyi lények, azt hinné, méteres óriások egy szobortalpazaton.

Morvay István

Helvét Hitvallásnak a keleteurópai országokban történt elterjedéséről és a teológiai, egyházközi jelentőségéről adott számot. — Studia et Acta Ecclesiastica *Bartha* Tibor által szerkesztett II. jubileumi kötetében (Bp, 1967) *Zsindely* Endre közreadta „Bullinger Henrik magyar kapcsolatai" (57—88. 1) c. tanulmányát. Itt is előbbre jutunk a tárgy ismeretében, sőt a feltáró munka mellett a kritikai kontroll minősítését is megkapjuk *Schégl* Istvánnak kevéssel előbb megjelent publikációjáról (Die Beziehungen Heinrich Bullingers zu Ungarn. Zwingliana 1966 (1) 347—356 1). Ebben a fokozódó intenzitású nemzetközi kutatómunkában, mint forráskiadvány és annak teológiai bevezetése méltán váltott ki újabb elismerést Bullinger Levele a Magyarországi Egyházakhoz és Lelkipásztorokhoz.

Nagy Barna egyháztörténeti munkásságát 1968-ban a Zürichi egyetem díszdoktori promoveálással tisztelte meg. — Most vettük kézhez Bullinger Levelének új kiadását: a Zürichi Kanton Református Egyháza által megrendelt németnyelvű szöveggel, a szöveg gondozójának németnyelvű tanulmányával. — A Zsinati Sajtóosztály legújabb kiadványa ez az igen szép kiállítású kötet.

Bullinger Levelének *tartalmát* nyilván meghatározza az egyházunk Fejérthóy leveléből idézett élethelyzete, Isten helyes tiszteletére és az istenes életfolytatásra irányuló törekvése és küzdelme. A levél derekas része a nyolc fejezetben szárnyaló frisseséggel kifejtett Krisztus-hirdetése. A kerek számban 50 fejezetből tetemes és centrális helyet foglal el a krisztológia. E szakasz alapigéje „Isten Krisztusban mindent megadott nekünk az életre és az üdvösségre". De olvassuk el a szakaszt is: Továbbá ez a Szentírás a legigazibb módon tanítja, hogy Isten mindeneknek teremtője a legfőbb jó és minden jónak egyedüli és örök forrása (summum esse bonum, bonorumque fontem unicum et aternum), aki a Fiúban páratlan módon tárta fel előttünk önmagát s a Fiúban mindent megadott az életre és az üdvösségre; úgyhogy aki igaz hit által Isten egyetlen Fiát birtokolja, az a legtökéletesebben birtokol mindent az életre és az üdvösségre, s nincs szüksége semmiféle egyéb pótlékokra. — Majd így folytatja Krisztus omnisuffitientiájáról a vallástételt: Még az apostolok életében hánytorgatták némelyek, a farizeuszólója! Szab
határozottság
segítségül hí
járó megbec
punk. Valójában az egyháztörténet művelcsenek teológiai kritériumait is megtaláljuk itt rövidre fogva, noha a gyülekezetnek Isten által felékesített tagjairól szól a tanítás), szentek csodái.

A levél *liturgikai cikkei* minden fontos kérdést megvilágítanak terjengősség nélkül. E résznek összefogó és dispozitiót adó textusa: Cselekedetek 2:42. Megszívlelendő oktatás, amit *az imádságról* vall: Az imádság magában foglalja a könyörgést, a magasztalást és a hálaadást. Könyörögve imádkozunk, amikor azt kérjük, hogy az Úr vagy adja meg a jót, vagy űzze el a rosszat. A dícséretmondásokkal Isten dicsőségét magasztaljuk. A hálaadással az elvett jótéteményekért mondunk hálát. — *Krisztus a legtökéletesebb* imádságot, vagyis az imádkozás legteljesebb és mindent felölelő formáját szerkesztette meg és hagyta reánk Máténál a 6. fejezetben, nem is szólva arról, hogy a *Zsoltárok könyvében Isten az imádság minden fajtájával jön segítségünkre.* Mire való mármost e legtökéletesebb és legistenesebb imádságoknak *mellőzésével* bizonytalan emberi dolgokat költeni vagy másoktól költötteket venni be? (Kiemelés e sorok írójától). Téves volna Bullinger és a zürichi egyház lamentációkat és litániákat elhárító erélyes állásfoglalását normának tekinteni. A Második Helvét Hitvallás XXVII. és XXVIII. fejezete is hasonló megállapításokat tartalmaz. Bővebb megvilágítást kíván *az éneklés problémája és gyakorlata* a zürichi egyházban. A kutatás idevonatkozó eredményeire — a lábjegyzet impulzusa alapján — csak utalni kívánunk: feldolgozott *Johannes Zwick* életműve és az általa kiadott un. Konstanzi énekeskönyv, amely 1533/34-ben jelent meg első kiadásban Zürichben Froschauer híres nyomdájában. Ez lett a németajkú svájci egyház „egységes énekeskönyve" (!) már a XVI. században. Strasbourg és Wittenberg hatásait is hasznosította, de hatásai e két hymnológiai körben viszont nyilvánvalók, sőt az un. Bonni énekeskönyv révén a Rajnamelléken is hatottak. Lásd *Jenny* Markus: Geschichte des deutschschweizerischen evangelischen Gesangbuches im 16. Jahrhundert. Basel,

Csendben és fényben

PERCZ JÁNOS ÖTVÖSMŰVÉSZNÉL

Modern ház Budán. A zárt télikert ágasbogas növényei között kerámia vázák és figurák. A nyers színű asztalkán nagy vörösréztál.

Támlátlan kanapén ülünk és koccintunk Percz János ötvösművésszel. Szemben velem munkatársa — a felesége. Ő a bőbeszédűbb.

— A Kollányi-film óta sokat dolgozik a férjem. Akkor a függönyök mögül világítottak a Jupiter-lámpák és néztek a kamerák. Ő a munkába feledkezett és szinte észre se vette a forgatást.

— *És most?*

— Most és mindig a munka. Ez az élete. No meg a csend. Itt az egész várost láthatjuk, ha kinézünk az ablakon.

Felmegyünk a falépcsőn és benyitunk a műterembe. Könyvállvány fut körbe a falon. Tanulmányok, albumok, szépirodalom.

— *Kedvenc olvasnivalói?*

— Festészet. Ez a fő — szólal meg most már a művész. — Harmincöt éves koromig festő voltam, csak aztán jegyeztem el magam a kovácsolással. A szobrászat, építészet a második kedvencem. Nézze — emel ki egy vastag albumot —, ez Constantin Brancusi tanulmánya.

Körülnézek. Egy sereg ismerős és ismeretlen emberke és állat.

— *Újdonságok?*

— Ez itt a következő kiállítás köszönő emberkéje — mutat egy kitárt karú fityulás vörösréz kislányra. — Itt a csipogó vastyúk, szobatiszta és kedves jószág.

— És ők? — kérdem egy kis vörösréz családra felfigyelve. Az apa felemelt karjára támaszkodik a gyermek apró lába, míg két kis keze az anyja nyakára kulcsolódik.

— Ők az összetartozás. A család misztériumát a gyermek jelenti.

A csigalépcsőn a műhelybe indulunk.

A világos falú terem rendezett rendetlenségében néhány fali domborítás, kerek és ovális arcok vörösrézből, amott a sarokban furcsa, gondolkodó, hajlotthátú, guggoló emberkét látok, előrebiccenő fejjel, felhúzott lábakkal. No meg az elmaradhatatlan szerszámokat. Fúrógépet, fafúrót, különféle reszelőket, lemezollót, kis asztalkán grafit krétát, pitt krétát és rajzlapokat.

Fel kell tenni a szokványos kérdést:

— *Hogyan születik a mű?*

— Amikor megérlelődik bennem az ötlet, leskiccelem, aztán állványra feszített papírra rajzolom. Utána a rézlemezt a rajz alapján szabályszerűen kiszabom ollóval szurokra olvasztom, kikalapálom a megfelelő formára. Főleg vörösrézzel dolgozom, amit esetenként ezüstöztetek.

— *Csak figuralista?*

— Nem mondhatnám. Váza és tál, néha gyertyatartó is kerül ki a kezem alól. A fali domborítások, a figurák és a kisplasztikák már a következő kiállításra készülnek.

Kihúz egy nagy fiókot és elém szórja az ékszereket. Akad itt nyaklánc, kitűző, bross bőven. Jellegzetes halfigurák, emberi és állati alakok, modern mintázattal. Nagyon ötletes egy twistelő párfüggelék.

— *Melyik tetszik a legjobban?* — kérdi a felesége.

Sugarait szóró ezüst napfigurára mutatok.

A műterembe mindig besüt a nap. A fény, a napsugár élteti Percz János művészetét.

Gáspár Judit

Herczeg F...
Gyuláé, sőt: a kett...
kizárta egymást.

A példákat fo...
de talán ennyi is...
feltegyük a kérdé...
hazának, a ha...
időt álló, ha úgy...
dományos meghat...
felelet nem kör...
mélyen beivódott,...
sűrűsödött hagy...
kell számolnunk,...
kak gondolkodá...
már ösztönné kristályosodtak.

A modern marxista társadalomtudomány három olyan lényeges tényezőt említ, amelyek összhatásából a haza és ezzel a hazafiasság jellemezhető. Az első ilyen tényező a terület. Hazát az ahhoz kapcsolódó földrajzi egység nélkül nem lehet elképzelni. (Sok embernél ez az érzés egy-egy tájhoz, környezethez kötődik.) A második, szintén magától értetődő ismérv: a nép évszázadokon át kialakult kultúrája, nyelve, hagyományai, szokásai. Anélkül, hogy a kérdés mélyére hatolnánk, említsük meg, hogy itt már minden társadalomban ellentétek jelentkeznek. Az előbb említett nevekre utalva: Adyt, Móricz Zsigmondot, a Nyugat című, haladó polgári folyóirat egész körét a maga idején hazafiatlannak bélyegezték. A szocialistákat a „hazátlan bitangok" jelzővel tüntették ki. És kik? A kor hivatalos politikusai, irodalmárai: Tisza István, Herczeg Ferenc és a többiek.

Lehet-e itt tiszta képet teremteni? Ehhez segít a harmadik ismérv. A haza teljes fogalmához tartozik a társadalmi, politikai berendezkedés is. Annak igenlése — vagy tagadása — nem nélkülözhető eleme a hazafiasság helyes megközelítésének. („Haza csak ott van, ahol jog is van.")

HA VISSZATEKINTÜNK A TÖRTÉNELEMBEN, nem nehéz felfedezni, hogy minden kornak, főleg társadalmi átalakulások idején, megvan a maga — különösen hangzik! — kétféle hazafisága. Nem lehet kurucokat és labancokat, Rákóczit és Károlyi Sándort egyformán hazafinak nevezni. Kossuthot és Hám Jánost, az akkori hercegprímást sem, aki Windischgrätz elé járult hódolni. Lenin ír arról, hogy minden nemzetben, minden kultúrában voltaképpen két nemzet és két kultúra él: a reakciós, kizsákmányoló osztályoké és az elnyomott, történelmileg haladó osztályoké. Láttuk fentebb, hogyan vált el ez a két tendencia a magyar nemzeti múltban is. Az, amit ma fenntartás nélkül magunkénak vallunk, az a haladás fő vonalát képviselő irányzat, a Balassik, Bessenyeik, Berzsenyik, Csokonaik, Kazinczyk és utódaik — folytathatnók a sort József Attilával, Radnóti Miklóssal — kultúrája.

Minden eddigi forradalomban megjelölődött az egy nemzetbeli, de szembenálló

PESTMEGYEI HÍRLAP
SAJTÓFIÓKVEZETŐ
Magyar Hírlap
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

dalosabb gondol... sai számos példáját szolgáltatják ennek. Bátran szembeszállva a nemzet hamis egységét prédikáló konzervatív-feudális előítéletekkel figyelmeztet: ‚Mívelt embernek a hazát legfőbb gondjává kell tennie, s ez mindenekfelett oly hazákról értetik, hol az egyes polgárnak a közdolgok folyásába tekinteni joga s kötelessége van." A maga idejében ennek kimondásához nem csekély erkölcsi bátorságra volt szükség! Ugyanő bátran kimondta, hogy a haza, vagyis a nép érdeke nagyon különböző lehet. Népérdek alatt legalább három különböző érdek él: — írja — a nemesség, a polgárság és a parasztság érdeke. Még azt is le-

1021 Percz János

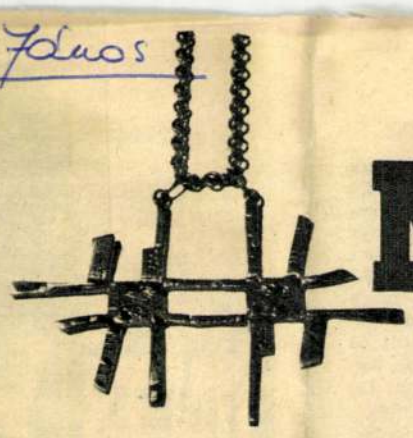

NÉVJEGY-

SEM A KERTKAPUN, SEM A LAKÁSAJTÓN NINCS NÉVJEGY, mégsem lehet eltéveszteni. Betűk helyett művek adják a hegyen járók tudtára, hol lakik Percz János. A kapu érdekes fekete rácsa, a kapun belül Dózsa félelmetes, erőteljes kőtömbre helyezett vas-sziluettje, a kertben a bokrok függönye mögött pedig — valóságos szabadtéri tárlat. A szobában a Percz-szobrokon, falidíszeken kívül vasból van a könyvállvány is, vörösréz az asztal. A művek névjegyéhez képest botladozó, keveset mondó a szó.

Percz János bemutatásakor, már a bevezető mondatnál elakadok. Minek nevezzelek — idézem, Petőfi iránti kegyeletből neveletlen tegezéssel — és sorra próbálom neve mellé a szakmát, művészetet jelentő főneveket. A műcsarnoki kiállítás meghívója Percz János ötvösművészről beszél. Ugyanakkor, közkeletű fogalmaink szerint, az ötvös — láncok, tűk, dobozok, serlegek mestere (Percz is az) és alkotási területén kívül esik Percz művészetének jelentős hányada. Ő ugyanis — erről a műtermi látogatás félórája meggyőzött — szobrász is. Szobrász, akinek anyanyelve a kisplasztika, de természetes közege a monumentalitás is. A tér művésze, akinek nyersanyaga és kifejező — de nem közvetítő! — eszköze a fém. A vas és a réz, a lemez és a drót. Művész, aki a maga gondolatainak, szorongásának, életörömének hordozójául történetesen a fémet választotta. Történetesen — de nem véletlenül. A fém Percz János számára a betű, amelyből szavakat alkot, a szó, amelyből szonettet és drámát szerkeszt.

Percz János festőnövendék volt, akadémista, rajzolt, festett, réz- és linómetszetekkel próbálkozott, két évig Fónyi Géza tanársegédje. Később — mivel a budapesti Montmartre sem kínál egyformán nagy darab kenyeret minden ifjú festőnek —, rajztanári állást vállalt. Ha „szerencséje" van — és bekerül egy jó nevű pesti gimnáziumba, lehet, hogy ma is tanár úrnak tisztelik. De Percz — szerencséjére és a múzsák kegye folytán — „csak" egy ipariskolába került, ahol diákjai műhelyében találkozott az anyaggal. Hónapokig csak vendég volt a műhelyekben, érdeklődött, ismerkedett. Először a szerszámokkal, a fémmegmunkálás technológiájának alapfogalmaival, azután magasiskolájával.

A véletlen úgy hozta, hogy egy belsőépítész barátjának totyogó korban levő csemetéje minden leránthatót lerántott az asztalról és Percz tanár úr egy alkalommal, virág vagy csokoládé helyett, egy törhetetlen dísztárgyat — réz hamutartót — vitt a családnak ajándékba. Hetekkel később egy, a belsőépítész családnál vendégeskedő szakember, mikor cigarettahamuját leverte, az új hamutálcába „felfedezte" Percz Jánost.

Barátja és a szakemberek tanácsára most már módszeresen foglalkozik a nyomás, domborítás, forrasztás, vésés, hegesztés technikájával, minden szabad percében dolgozik. A kétszer kétméteres cselédszobából átminősített műteremben azután a frissen készített fémtárgyak megcsillantják a lehetőségeket.

A zsüri ítélete — már az első kísérletre — megpecsételte Percz János sorsát. Ahogy az első tálait elfogadták, örök hűséget fogadott a fémeknek. A hivatásnak és az anyagnak, de nem a formáknak, stílusnak. Percz János két évtizedes ötvös pályája örökös keresés, megtalálás, megújulás. A lánc, amelyet „véletlenül" vagy talán inkább bemutatkozásul a nyakamban viselek, amikor meglátogatom, már régiségnek számít. A művész első ránézésre megállapítja, hogy 1957-ből való. És ha a láncoknál, tűknél, apró tárgyaknál ilyen következetes az újatteremtésben, sokszorosan áll ez a szobrokra. A gondolkodó, a muzsikáló fiú — egyszeri alkotás.

A kertben épült nagy műterem — a műhely és múzeum sajátos keveréke. (A felvételeinken látható, a műcsarnoki kiállításra kiválasztott alkotások többsége itt várta zsúfolt és testvéri összevisszaságban a látogatókat — és a szállítómunkásokat.) A kiállításra kerülő alkotások többsége az utolsó három év terméke. Percz János szobrászi igényeiről, álmairól beszél. Ismerjük Percz Jánosnak néhány nagyobb méretű munkáját, láttuk a Gellért drink bárjában, másutt is. Izgalommal várjuk a kiállítást... De mégis, a lencsevégre kívánkozó *Üveges nap*, a két fémgalamb találkozásának különös pillanata, az erőt és egyformaságot egyszerre kifejező szoborcsoport, a lírai anya gyermekkel — ha nem múzeumba, hát épületre vagy épületbe, szállodába, kultúrotthonba való. A méretek maguk is megkövetelik a családi otthonnál nagyobb nyilvánosságot. (*„Valóban, kiállításom egyik célja, hogy felhívjam az építészek figyelmét a fém adta lehetőségekre, hogy ötletet, javaslatot adjak a térelválasztásra, belső dekorációra"* — mondja Percz János.)

A szobányi kis műterem és a fiókok kincse más. Ékszerek, karkötők, levélnehezékek, falra függeszthető — képnél elevenebb — rézdomborítások, drót- és fémfigurák. A művészt — a mester tartja el: művészi rangú mesterkéz alkotta mellék-termékeivel. A művész maga alig említi, feleségétől és Koczogh Ákos könyvéből tudom, hogy Európa hány nagyvárosában állított már ki. Hogy ismerik Torinóban, Moszkvában, Prágában, Helsinkiben, legutóbb Rómában mutatkozott be. A nagy művek vendégszereplése pedig mindenütt teret, piacot teremtett a művész tenyérnyi névjegyeinek, az exportra kerülő ékszereknek, dísztárgyaknak.)

Percz János felesége — valójában önálló téma lenne a *Nők Lapja* számára. A szó igazi értelmében „felét" alkotja Percz életének: mert nemcsak az életben, a munkában is társa. Biztatta a pálya kezdetén, lelkesítette nehezebb szakaszain — de ez természetes. Minden valamirevaló múzsától elvárja ezt a művészettörténet és a hírlapi krónika is. De Perczné ereje, energiája, kitartása a sikerek idejére sem lankadt. Ma is titkárnő, szervező és segédmunkás is a férje műtermében. A kész tárgyakra ő forrasztja a tűt, rátartozik a patinázás, ő szállít, ő könyvel és ő tárgyal. „Engem, amikor nehezen éltünk, akkor is jobban érdekelt, hány kiló rezünk van otthon, mint az, hogy milyen télikabátban járok..." — vallja.

Feltételezem, hogy a személyi igazolványába a foglalkozás rovathoz az van beírva, hogy „htb.". Kár. Ha én tölteném ki, azt jegyezném fel: művészfeleség. Csakhogy ilyen foglalkozást nem tart számon a pályák, szakmák jegyzéke.

Az író a nyilvánosság előtt dedikálhatja művét feleségének. Az ötvös alkotását inkább más férjek adják — más feleségeknek. De bizonyára senki sem gondol rá, hogy az a Percz-tű vagy -lánc, amivel örömet akar szerezni — Perczéket dicséri.

Mert így emlegetik őket — és nem is ok nélkül: Perczék.

Földes Anna

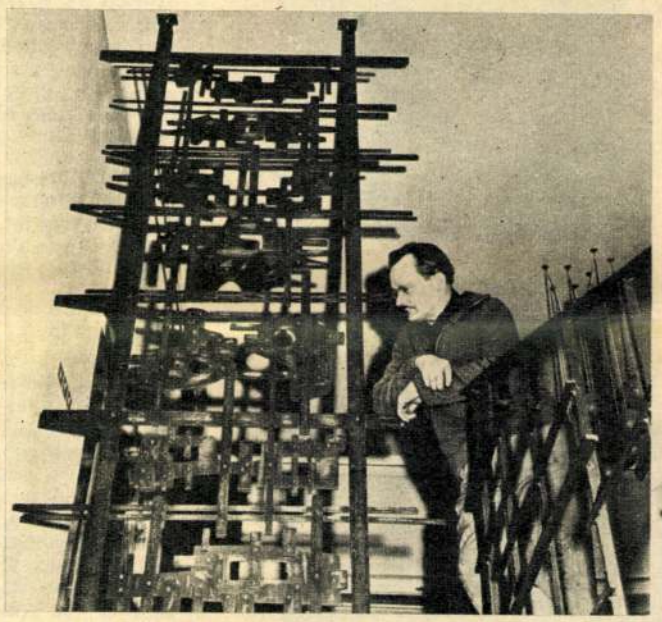

NADOR ILONA FELVÉTELEI

Az ötvös otthona. A kétszintű lakás lépcsőházában ez a térelválasztó rács különös hangulatot ad

Összeforrott emberek — ezúttal a szó legigazibb értelmében

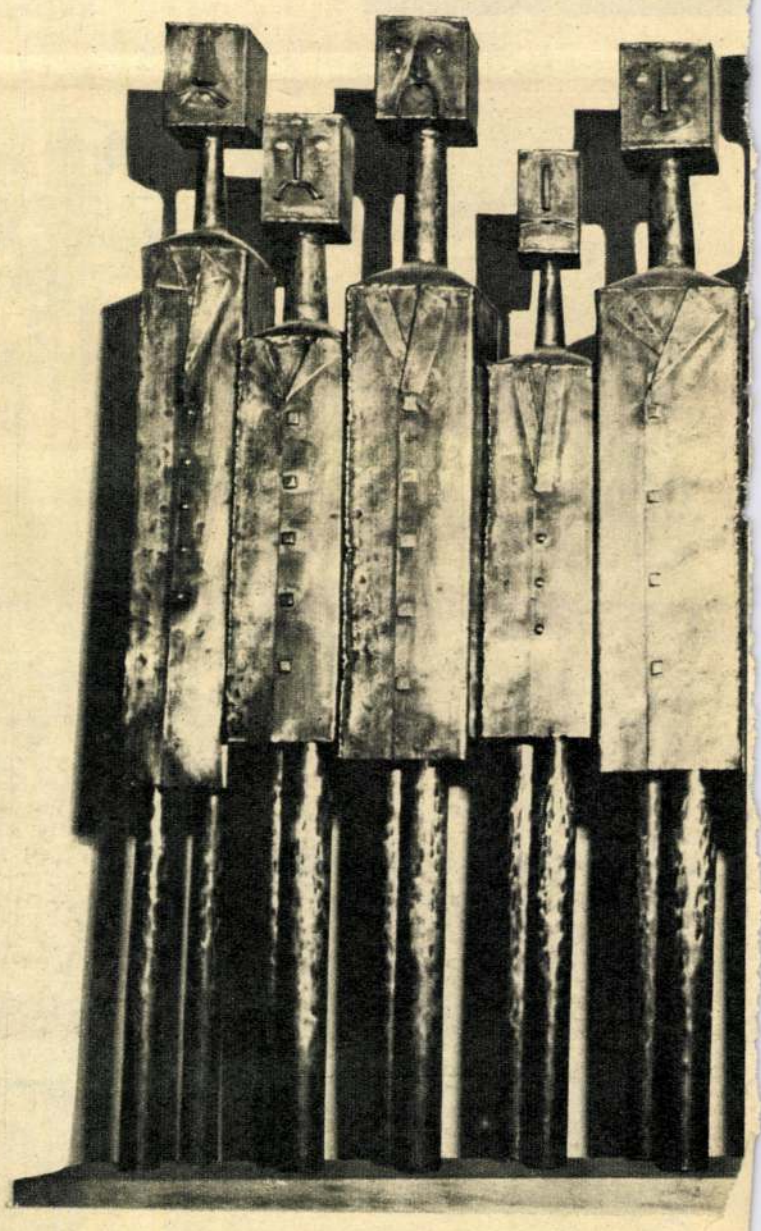

A tanácselnöknő

GADANYI GYÖRGY FELVÉTELEI

láira nem térek ki, mert az a népi ellenőrzés anyagából is kiderül, hogy a sógor elvitte hajnalban, kölcsönbe... Az após? Igen, kaptak 62 ezer forint kamatmentes kölcsönt, mint árvízkárosultak, mert az apóssal együtt lakó sógor vállalta, (!) hogy építkezik. Fel is épült. Igen, a sógornője, aki akkor még lány volt és szintén az apóssal lakott, akkor kapott egy lakást Sajószentpéteren. De a kölcsönt a bizottság szavazta meg... Bi-zott-ság! És a tanácson rengeteg a munka, nagy a felelősség, és az emberek nem értik meg, hogy a tanácsnak nincs pénze...

A társadalmi munka, amelyet itt már küldöttségek ajánlottak fel az évek folyamán (például tavaly a Rákóczi úti járda ügyében kötelezték magukat az utca lakói az összes munkák társadalmi úton való elvégzésére) valahogy elsikkad a beszélgetésben, mert az elnökasszony mindig visszatér az emberek rossz természetére.

Kiss Kálmán bácsi hetvenen felül, huszonöt éves tűzoltóparancsnoki múlttal bölcselkedik:

— Gyarló a nép. Irigy, széthúzó. Szeretnék a szőlőhegyen lakni. Ott csendes a világ...

De ez már a hetvenegy éves ember csendvágya. Kondónak nem a „semmi nem történik" csendje kellene, hanem az előrehaladó élet — rendje. Azt gondolom, nincs igaza a járási tanácsnak, ha lezárt ügynek tekinti, hogy Kondó egyszerűen nem község a szó elemi értelmében — mert nem sikerült az embereket a falu lakóivá tenni.

Salamon Magda

Híd?

VITA A TÉESZ-ASSZONYOK HELYZETÉRŐL

Ne csodálkozzunk!

Azok közé a falusi asszonyok közé tartozom, akik lánykorukban hiába sóvárogtak a betű, a tanulás folytatása után. A felszabadulást követően férjemmel együtt elvégeztük az általános iskola hetedik, nyolcadik osztályát. Mivel élt bennem őseim földszeretete, ezután a mezőgazdasági technikumot választottam, hogy a sok miértre, amivel édesapámat nyúztam gyerekkoromban, tudományos választ kapjak. Nem volt könnyű munka, gyermeknevelés mellett tanulni, mégis *az a négy esztendő életem legboldogabb szakaszához tartozik.* Most, hogy elvégeztem a technikumot, több időm van esténként szemináriumra, gyűlésekre járni. Az idei szeminárium a *Tananyag a Magyar Szocialista Munkáspárt Gazdaságpolitikai Tanfolyama mezőgazdasági tagozata számára* címen egész télen tartott. Előadónk a helyi Béke Termelőszövetkezet főmezőgazdásza, *Resch* István volt. Ragyogó előadókészséggel és nagy szakmai tudással párosult előadásai minden termelőszövetkezeti problémát felöleltek. Gazdaságfejlesztési és munkatervek, közgazdasági és munkaügyi problémák, jövedelemelosztási formák az új gazdaságirányítási rendszerben, szociális és kulturális ügyek a téeszen belül, stb. Mind olyan fontos dolgok, amiket a termelőszövetkezeti tagoknak jó tudni, de megdöbbentő, milyen *kevés volt a női hallgató.* Néha hivatalból egykettő, de legtöbbször egyedül voltam a harminc—negyven férfi között. Hát hol vannak a téesz-asszonyok, leányok? Párat megkérdeztem közülük. A feleletek: *nem érnek rá, nincs kedvük, mert úgyis az történik, amit a férfiak akarnak.* De akkor ne csodálkozzunk, ha nem vesznek bennünket komolyan, csak a munkánk kell, a véleményünk nem.

Tóth Vendelné, Darnózseli

Mondvacsinált probléma?

Önök mindenáron olyasmire szeretnék rávenni a társadalmat, ami eleve kudarcra van ítélve. Ha a közvéleményt megkérdeznék, a többség azt mondaná: *a nő legyen nő, ne pályázzon a férfi helyére.* Különösen falun ne! Régi, bevált szokás, hogy a vezetők férfiak legyenek. A közvélemény gyomra nem veszi be, hogy egy asszony tisztes, tekintélyes férfiakat utasítgasson. Lehet az a legokosabb, akkor is visszatetsző. Az akarnokosság nem illik a női alkathoz. Ha mindenáron parancsolni akar, parancsoljon a gyerekeinek, vagy ha tűri, a férjének. Évezredek alatt alakult ez ki és akárhogy erőlködnek, nem tudják megváltoztatni. Inkább arra törekednének, hogy a mai nők is tanuljanak meg rendesen főzni, mint anyáink, lássák el az otthont, hogy mire a férj fáradtan hazamegy, nyugalom várja. Arra nem gondolnak, hogy ha a feleséget tanulásra, meg mindenféle vezető állás elvállalására biztatják, a család vallja kárát? Elképzelem, hogy mi lenne velem és a családdal, ha a feleségemet megválasztanák vezetőségi tagnak, *amit egyébként úgysem engednék,* de ő sem lenne rajta. Mert egy vezető munkája nem ér véget délután négykor vagy ötkor. Én, mint üzemgazdász, ritkán kerülök haza este nyolc, kilencnél előbb. Ha a feleségem vezető lenne, ilyen későn kellene hozzálátni a vacsorafőzéshez, a gyerekek lefektetéséhez.

Szeretném meggyőzni Önöket, hogy a probléma, amelyet felvetettek, mondvacsinált. Hiába erősködnek, a nő idegrendszere gyengébb, mint a férfié. Sem figyelemmel, sem kitartással nem bírná azokat a vitákat és tanácskozásokat, amelyek egy termelőszövetkezeti vezetőnél szükségesek. Még sohasem láttam azt, hogy egy férfivezető elsírta volna magát, ha nem adtak neki igazat, de olyan üzemgazdásznőt már láttam, aki felugrott a tanácskozásról és sírva hazarohant. Micsoda vezetői tekintélye van az ilyennek?

A termelőszövetkezeti vezetőségek nem apácazárdák. A munkatervek készítése, az ügyintézés, az elvi ellentétek megvitatása nem Lőrincze stílusában folyik. El tudom képzelni, hogy akad nő, akit ez nem zavar és átveszi a férfiak beszédmodorát. Ez viszont annál rosszabb.

Miért erőltetik, hogy éppen a termelőszövetkezetekben legyenek asszonyvezetők, amikor az iparban sincsenek? Az a pár nő, aki dísznek van, a városban még elmegy, de falun soha nem lesz jövőjük a női vezetőknek. A falu ugyanis tisztábban megőrzi ebben is a hagyományokat. Jobban becsüli azokat az asszonyokat, akik szorgosak, szerények és nem akarnak mindenáron mást csinálni, mint amire a természet alkotta őket.

Schell Imre üzemgazdász

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NŐK LAPJA

1969

VASBÓL

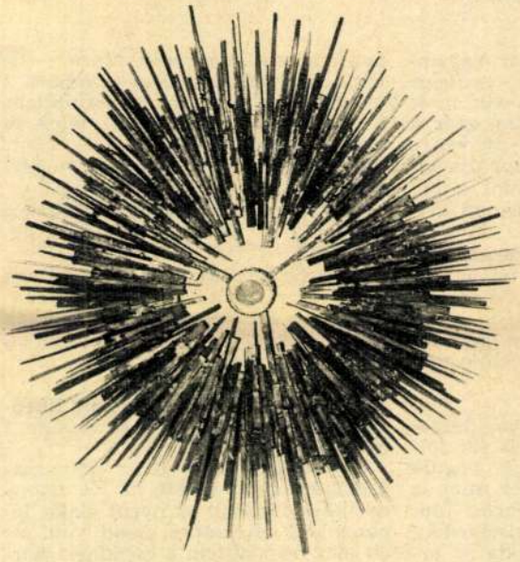

Üveges nap a címe ennek a hegesztett lemezekből készült, különlegesen szép alkotásnak. A cím nem jelképes: középen valóban üvegszem ragyog

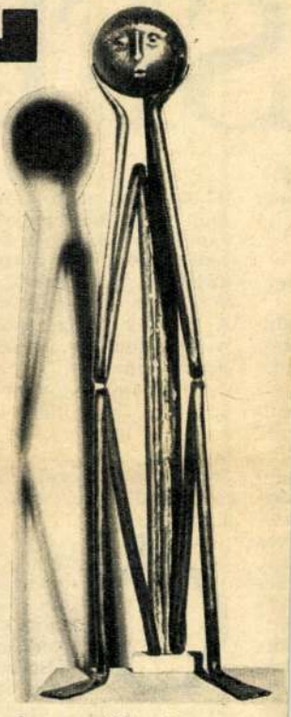

Íme egy újtípusú „gondolkodó"

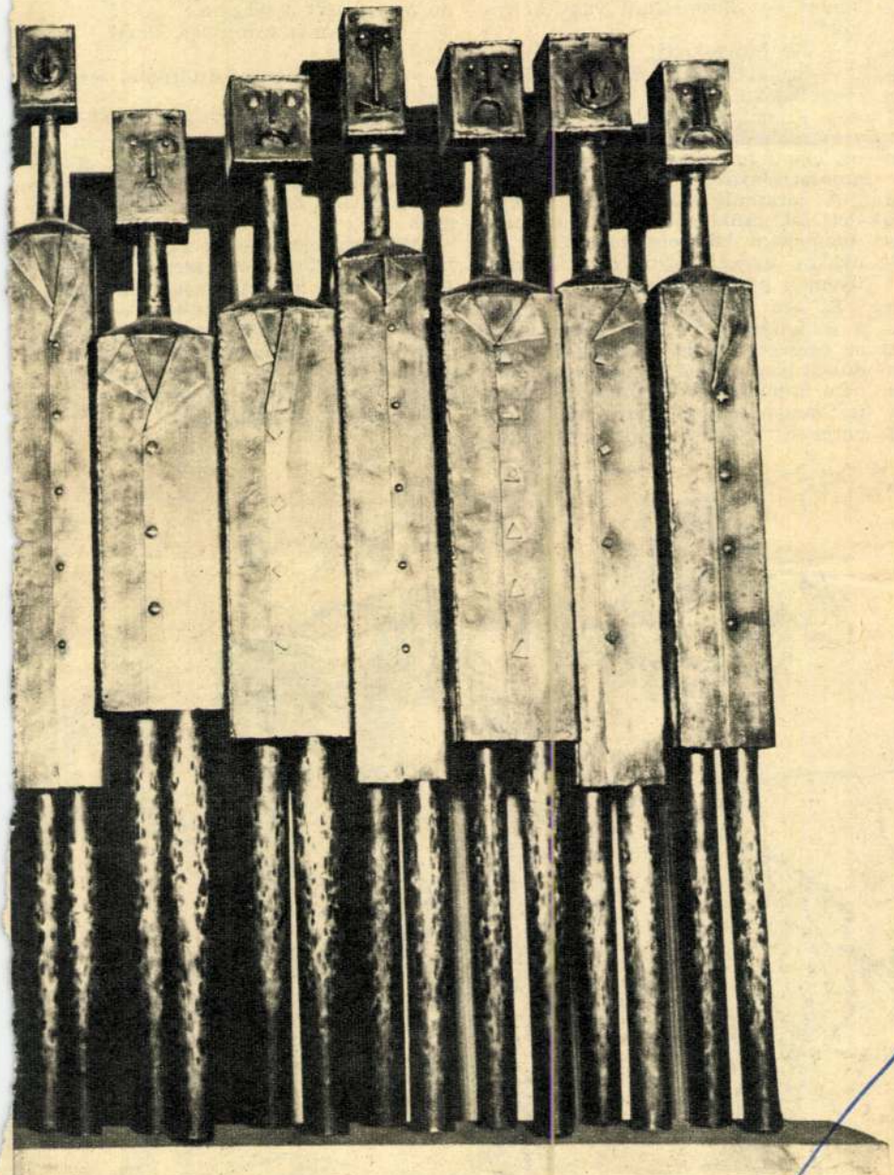

SFÉSZEK

már is! Jöhet az erdő, mondtam magamban, de erősen ketyegett a szívem. Jancsi a napfényben szebb volt, mint este és néha úgy nézett rám, akár a farkas a nyers húsra, ami ott van a közelében, de még nem kaphatja be. A szarvas pedig olyan, mint a bélyeggyűjtemény... efelől semmi kétségem nem volt.

Jancsi nyomdokain föltornásztam magam a hegyoldalon — mi az nekem, egy kis kaptató? — közben fújtam, mint a liba. Időnként maga után húzott, megálltam egy pillanatra és leplezésül tréfásan eltúloztam a fújtatást.

Örültem, amikor hűvös erdőszélen és sík földön mentünk. Fogtuk egymás kezét, mint az óvodások. Jancsi illedelmesen viselkedett, néha odadugta az orrát az arcomhoz, vagy a nyakamhoz és kutyásan morgott.

Emberfelettien szomjas lettem.

— Mit parancsolsz? — kérdezte Jancsi. — Narancsitalt vagy konyakot?

— Ne hülyéskedj!

— Szolgálhatok szendviccsel és csokoládéval is.

— Komolyan mondod?

Félrehúzta a zubbonyát, hát nem ott lógott az oldalán egy tömött vászontarisznya?

A narancslé még nem is melegedett fel, csukott szemmel, mennyei mannaként kortyolgattam. Ő a konyakos üveget húzta meg, szerinte ilyenkor az hűsít legjobban.

És akár hiszed, akár nem, abban a pillanatban éreztem, hogy Jancsi az egészet, a szarvasmesét, a kirándulást elemózsiával és narancsitallal, nem személy szerint nekem rendezte, hanem teljesen rutinszerűen csinálja! Ettől elszomorodtam és biztattam magam: légy résen, Mari! — de minden olyan zavarosan kavargott a forró napon bennem és körülöttem, fogalmam sem volt, mitől félek és mit szeretnék, érted ezt?...

— Hol az a híres szarvas? — kérdeztem.

— Várj csak, mindjárt odaérünk a fészkéhez. — És a szemem közé nevetett.

Nagy bokrok árnyékában mentünk. Egyiknél megállt, elkapta a derekamat. Nem ellenkeztem túlzottan, csak akkor löktem el, amikor a hátunk mögött zajt hallottam.

— Te, itt van valaki!

— Az nem létezik — mondta lihegve, de körülnézett. Ő is észrevette a mozgást.

Gyorsabban vonszolt az embermagasságú bokrok között, ha jól tudom, cserjésnek hívják az ilyent. Saját lépéseinktől eltekintve csend volt, de én már nem hittem a csendnek. Surranást hallottam mögöttünk, mintha valaki búvkálva követne. Jancsi erőltetett nyugalma sem volt megnyugtató. El akarta terelni a figyelmemet, no meg rátért a tárgyra.

— Voltál már szerelmes, Mari?

— Voltam.

— De úgy, hogy nem törődtél senkivel és semmivel?

— Úgy még nem...

Kitérő választ kellett volna adnom, valami vicceset mondani, ahelyett elárultam a hangommal, a szende pislogásommal, hogy még lány vagyok...

Ettől begerjedt — te olyant még nem láttál! Vörös lett a szeme, elkezdett marcangolni, brummogott és horkantott... Halálra rémültem — elvesztél, Mari, ez nem normális!

És akkor megmozdult egy bokor mögöttünk. Tisztán lehetett hallani, ahogy valaki rázza a gallyakat.

— Hallod? — kérdeztem. — Félek...

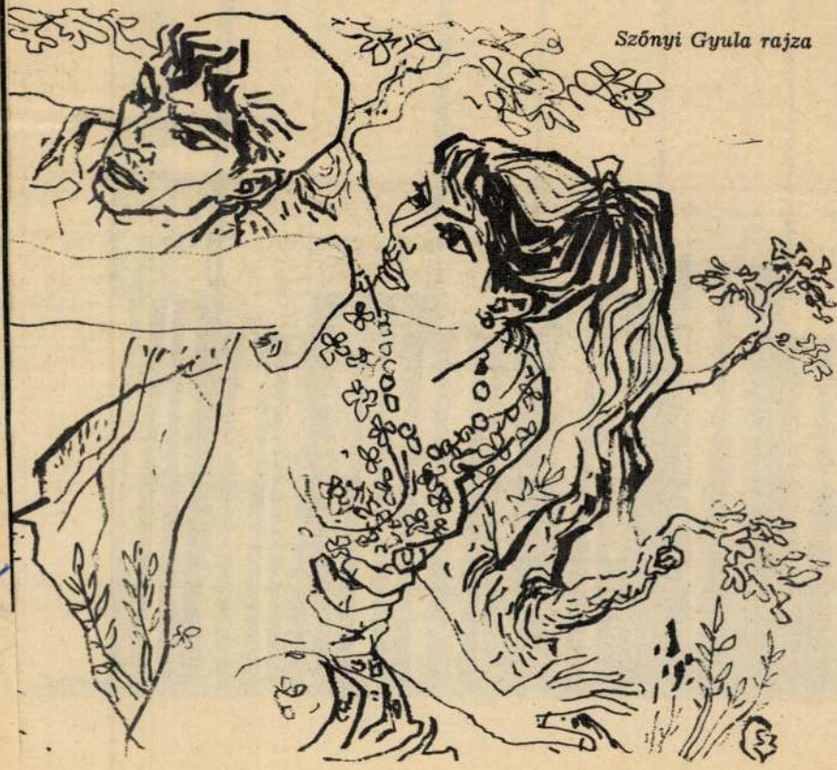

Szőnyi Gyula rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1974 — 6

ÉLETÜNK

Percz János ötvösművész

BUDAI RÓZSA

Percz János vasszobrai

Finoman díszített használati tárgyakat, divatos ékszereket tételezett a közönség az ötvösművész önálló kiállításáról hírt adó plakátok láttán. Percz János neve bizsuk és apró lakásdíszítő tárgyak iparművészeként ismerős a képcsarnokok látogatóinak. Pedig Percz Jánost másképp tartja számon a legújabbkori művészettörténet. Kocogh Ákos a hatvanas évek legnagyobb újítói közé sorolja. Teván Margit és Engelsz József mellett úgy emlegetve, mint akinek oroszlánrésze van abban, hogy a magyar ötvösség leküzdötte fél évszázados elmaradottságát, és a modern kort kifejező, a mai nemzedékek igényeinek megfelelő díszítő és használati tárgyak alkotására vált alkalmassá. Percz Jánosnak elsősorban az az érdeme, hogy kitágította a hagyományos fémművesség határait. „... bátran a monumentális méretekben is kivitelezhető tervekhez fogott. Percz Jánossal a magyar ötvösművészet kinőtt az alkalmazott művészet kereteiből s önálló alkotó művészi rangra emelkedett, több ötvösségnél, több fémművességnél." (Kocogh Á.) A szombathelyi önálló kiállításon Percz Jánosnak ezt a művészi arcát ismerhettük meg.

Kísérletező művész — fenntartás nélkül illik a megjelölés Percz Jánosra. Rácsodálkozott a szaksajtó és a közönség a hatvanas évek közepén. E felfedeztetés előtt is, azóta is alkot, kísérletezik, ha csendesen is, ha kevesebb nyilvánossággal is. Grafikusként indult, rajzol ma is. Próbálkozott a fával, a kerámiával, megismerkedett az ötvösség hagyományos anyagaival. Semmi sem késztette azonban akkora küzdelemre, örökös megújulásra, mint a vas. A csúnya, merev fémlemezek, vaspálcák és drótok művészi formává, mondanivalót hordozó anyaggá nemesedtek a keze alatt. A kő, a fa, az üveg segítségével készít szobrokat Percz János. Játékos, könnyed ötlet, remek megfigyelő és egyszerűsítőképesség tükröződik állatfiguráin. A néző számára elemzés, magyarázat nélkül is megragadóak figurái. Nem látjuk a merev, a szürke anyagot, mert az ötlet és a művészi megvalósítás eltünteti. Marad a *Csibe* lágyan hajló gömbölyűsége. A nagy méret ellenére kézbe venni, melengetni volna jó az aprófejű jószágot. Elkészítette vaslemezből, vas tüskékkel, vas agyarakkal a *Vaddisznót*, a barátságos bumfordi szörnyet. Könnyedén tárja szépen megmunkált szárnyait a *Pillangó*. Apró lemezekből forrt össze a *Holló* tollazata.

Percz János harmonikus világa az emberábrázolásban teljesedik ki. Elvont témák, az élet mulandósága, az egymásra találás és a fény felé törés, a lehetetlenre vágyódás izgatja *(Napimádók, A fény felé, Mehr Licht)*. Felejthetetlen az *Egymásért* emberpárja. Sima, zárt kompozíciójú, szent áhítatú alkotás. A *Sírjaink* a létezésről, az elmúlásról töprengő művészről vall. A kis méretekben is szárnyalást, hatalmas lendületet érzékeltet a *Bach emlékmű*. A gondolat és a forma harmonikus találkozásának remeke ez a mű is, a Bartókot idéző *Kékszakállú herceg vára* is.

Fölényes mesterségbeli tudással, virtuózan mutatta meg Percz János azokat a formai lehetőségeket, amelyek a vassal elérhetők *(Bagatellek, Villámsújtott, Őszi levél, Sarjadás, Szimbiózis)*. Láthattuk a monumentális megoldá-

sokat, amelyek korábbi újítói korszakáról ta
keszerű vasformákat *(Őszi levél, Napfelkelte)*
kat.

PERCZ JÁNOS: *MEHR LICHT*

A vassal dolgozni a mulandósággal, az oxidációval való állandó harcot is jelenti. Enélkül igazi környezetükbe, a külső térbe nem kerülhetnek szobrai. Dacolni az esővel, a hőtágulással, kísérletezni mindig új festőanyaggal, ragasztóval, tartósítókkal, része a vasszobrászatnak.

A tiszta formák, a gondolatok művészi kifejezése, az örökös újra, jobbra törekvés jellemzi Percz Jánost. Alkotásait befogadja a közönség, mert Percz János művészi világa szép, harmonikus, emberközpontú világ.

Ghyczy Jenő külügyminiszter beszámolója
az országgyűlés külügyi bizottságaiban

Ghyczy Jenő külügyminiszter felkérésére az országgyűlés két házának elnökei a mai napra összehívták a külügyi bizottságokat.

A képviselőház külügyi bizottsága ma délelőtt 10 órakor tartott ülést.

A bizottság tagjai úgyszólván teljes számban megjelentek és ott volt a kormány minden tagja, *Kállay* Miklós miniszterelnökkel az élen.

Az ülést vitéz *Teleki* Mihály gróf nyitotta meg és utána *Ghyczy* Jenő külügyminiszter tartotta meg nagy beszámolóját az általános politikai helyzetről.

A külügyminiszter közel egyórás beszédben foglalkozott az országot érintő külpolitikai kérdésekkel.

Beszéde után vita indult meg, amelynek során igen sok hozzászólás hangzott el.

A vitát *Kállay* Miklós miniszterelnök is végighallgatta és *maga is válaszolt egyes elhangzott kérdésekre.*

A felsőház külügyi bizottsága ma délelőtt 5 órakor tart ülést, amelyen *Ghyczy* Jenő külügyminiszter ugyancsak tájékoztatja a bizottság tagjait külpolitikai kérdésekről.

A kereskedelmi és iparkamarák
erélyes intézkedéseket sürgetnek
a különborraváló-rendszer ellen

Mostanában sok szó esik a vendéglátó ipari üzemekben egyre jobban lábrakapó *különborraváló*-rendszerről.

Mielőtt a százalékrendszer életbelépett volna, a pincérek elkeseredetten *küzdöttek a tetszésszerinti borraváló ellen* s követelték, hogy e szerintük „*megalázó*" ajándékozás helyett a százalékos rendszert vezessék be munkájuk ellenértékeként. Egy ideig nem is volt ezen a téren zavar. *A 10—15 százalékos kiszolgálási díjjal meg voltak elégedve a pincérek és a vendégek egyaránt.*

Ez a nyugalom azonban csak rövid ideig tartott, mert lépten-nyomon tapasztalni lehetett, hogy a pincérek az előírt százalékon felül külön borravalóra tartanak igényt és „kinézik" azt a vendéget, aki a százalékon felül nem jutalmazza őket külön borravalóval.

Pedig az árak emelkedése arányában a pincérek százalékos részesedése is igen jelentősen emelkedett.

A helyzet annyira elfajult, hogy most már *a kereskedelmi miniszter is beleavatkozott a kérdésbe.* Leiratot intézett a kereskedelmi és iparkamarákhoz s véleményt kért arra vonatkozóan, nem volna-e helyes *kihágásnak minősíteni* a vendéglőiparban a különborraváló elfogadását, illetve adását. A kamarai szakvélemények már beérkeztek a minisztériumhoz és az állásfoglalás ezekben foglalható össze:

— A százalékrendszer életbelépést követően a pincérek magaviseletében a korábbi előzékenységet felváltotta egy *nemkívánatos felületesség.* Ez a viselkedés indította az igényesebb közönséget arra, hogy jobb kiszolgálása érdekében a százalékon felül *külön borravalót* adjon a pincéreknek.

Ez a borravalóosztogatás lassanként általános szokássá vált, főleg a háborús viszonyok miatt, amikor a vendéglátóüzemeket látogató közönség ilyen külön díjazások nyujtásával igyekszik a pincér által kedvezményekhez jutni, ami többnyire sikerül is, többnyire a munkaadók rovására.

Így általános gyakorlat, hogy *borraváló ellenében a személyzet nem követeli meg az élelmiszerjegyeket.* Sokszor a vendéget is félrevezetik tudatosan a pincérek. A kevert kávét 100 százalékos babkávénak minősítve helyezik a vendég asztalára, aki ezért még külön borravalót is ad. Sok helyen a pincérek egyenesen *kikényszerítik a külön borravalót* a közönségből. Az új borraváló osztogatás mellett a pincérek is igen *tekintélyes jövedelemre* tesznek szert. A munkaadóknak is az az álláspontjuk, hogy a helyzet további elzüllését lehet várni, ha ezen a téren hamarosan megfelelő *szigorú rendelkezés* nem történik. Olyan rendelkezésre van tehát szükség, amely lényegében *a munkaadó közbenjötte nélkül sujtja büntetéssel a visszaélést elkövető pincéreket, de a külön borravalót osztogató közönséget is.*

Nemcsak a kihágási büntetésben kellene sujtani a külön borravalót követelő és elfogadó pincért, hanem ki kellene mondani, hogy az a pincér, akit külön borraváló elfogadásáért elítéltek, szakmailag megbízhatatlannak minősül és öt évig nem válthat iparengedélyt.

A kamaráknak az a véleményük, hogy a külön borraváló eltiltása, ha átmenetileg rontaná is a helyzetet és még inkább hozzájárulna a pincérek udvariatlanságához, minden esetre *megszüntetné a „fekete kiszolgálást"*, a jegynélküli felszolgálást, az étlapokon fel nem tüntetett ételek ajánlását.

A tangóharmonika kiváló szakemberei és óriási választék **STERNBERG** hangszergyárban: Rákóczi-út 60. szám

AZ ANGOL KORMÁNY minden erejét megfeszíti, hogy fokozza a széntermelést. A Daily Mail jelentése szerint az egyes bányáknál külön bíróságokat szerveztek. Ezeknek joguk van a munkáról elmaradó munkást azonnal elítélni.

A haditengerészet stratégiája!
H. W. VAN LOON
A HAJÓZÁS TÖRTÉNETE
A legújabb könyvében mozgalmasan számol be arról a rengeteg eseményről, harcról, küzdelemről, fejlődésről, amig a törékeny deszkáról eljutottunk a nagy óceánjáróig. Külön érdekessége a munkának az a része, amely a hajózás és repülés jövőjével foglalkozik. A szerző illusztrációival. Szerb Antal fordítása.
Ára P **23.50**
STILUS-KIADÁS

Fokozódó érdeklődés a búzakötvények iránt

Igen komoly vonzóerőt jelent a mezőgazdaság körében olyan emisszió, amely búzára támaszkodik s amely éppen azért tökéletes stabilitást nyujt. Az állam ugyanis minden körülmények között visszafizeti azt az összeget (pengőben), amelyet a búzakötvény ellenében beszed, még ha esnék is a búza ára, a kincstár a kötvényeket és a szelvényeket 40 pengős métermázsánkénti áron váltja be.

A háromszázalékos kamatozás, a 25 éves törlesztőterv szerint való visszafizetés feltételei is általában előnyösek, de nem vitás, hogy a búzakötvény igazi előnye éppen abban a tényben van, amitől elnevezését kapta: búzára szól. Ezek az előnyök alkalmasak arra, hogy egyrészt felkeltsék a szunnyadó vásárlóerőt, másrészt a helytelen irányban kifejlődni szándékozó vásárlóerőt helyes irányba terelje.

A búzakötvények jegyzése a lezajlott ünnepek után újból nagy lendületet vett. Nemcsak a fővárosi nagy pénzintézetektől, hanem az ország legkülönbözőbb vidékeiről is olyan jelentések érkeznek, melyek a közönség nagy érdeklődéséről tanuskodnak a búzakötvények iránt. A legutóbbi napok jegyzései közül kiemelkedik *Kállay* Miklós miniszterelnök újabb jegyzése, aki az egyik budapesti nagybanknál további tíz vagonnak megfelelő kötvényt vett át. Rajta kívül az elmult napokban a közélet más számos kiválósága is jegyzett nagyobb tételt a búzakötvényekből.

A cégbejegyzés díja

Az igazságügyminiszter mai rendelete értelmében a cégjegyzékbe való bejegyzések közzétételéért a következő díjak járnak: egyéni cégre vonatkozó első bejegyzés közzétételéért 10 pengő, minden további bejegyzés közzétételéért 5 pengő, közkereseti és beltéli társaságra vonatkozó első bejegyzés közzétételéért mindegyik tag után 10 pengő, részvénytársaságra vonatkozó első bejegyzés közzétételéért 100.000 pengő alaptőkéig 300 pengő, 1 millió pengőn felül az alaptőkének minden további megkezdett 1000 pengője után további 1 pengő, úgy azonban, hogy a díj együttes összege legfeljebb 6 ezer pengő.

Afőváros megörökíti Árpádházi Szent Margit emlékét

XII. Pius pápa — amint ismeretes — január havában *Árpádházi Boldog Margitot* az egyház szentjei sorába iktatja. Az új szent a székesfőváros jelenlegi területén — a hajdani Nyulak-szigetén — mint domonkosrendi apáca élte le életét.

A főváros a szenttéavatás emlékét maradandó alkotásokkal kívánja megörökíteni.

A főváros a kegyurasága alá tartozó és a szent nevét viselő Szentistvánváros—Lőportár-düllői plébánia templom főbejárata előtt tervbevette egy *Szent Margit-kút* felállítását. A szenttéavatás alkalmából a főváros nyilvános pályázatot hirdet a szenttéavatás *emlékének megörökítésére*, az új magyar szent tiszteletét és az egyházi zeneirodalom fejlesztését szolgáló *vegyeskarra és orgonára* vagy vegyeskarra, zenekarra és orgonára írt misekompozíciókra. A pályázati hirdetményt január második felében a sajtó útján közli a főváros vezetősége.

Kilenchónapi fogházra ítéltek egy főmérnököt
a barcelónai Antifascistában megjelent cikke miatt

A magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése ellen elkövetett vétséggel vádolta a királyi ügyészség *Pénzes* Géza építészmérnököt, aki április óta előzetes letartóztatásban van és akinek mindennapi érdekességű ügyében most hozott ítéletet a budapesti büntetőtörvényszék dr. *Kraysell* Miklós táblai tanácselnök vezetésével működő ötöstanácsa.

A vád szerint a harmincnyolcesztendős építészmérnök hosszú évekkel ezelőtt, még a spanyol polgárháború idején egy Barcelónában megjelenő «Antifascista» című magyarnyelvű lapban terjedelmes cikket írt a magyarországi viszonyokról és cikkében becsmérlőleg nyilatkozott az itteni állapotokról.

Az ügyben az ötöstanács már tartott néhány hónappal ezelőtt főtárgyalást, amikor számos tanút hallgatott ki, de a védelem kívánságára újabb bizonyítást rendelt el.

A bíróság előtt a fiatal építészmérnök ugyanis azzal védekezett, hogy a cikket nem ő írta, a neve nyomdai tévedésből került csak a durvahangú cikk alá.

Abban az időben Barcelónában élt egy cikket valóban írt a kérdéses lapnak, de ez a cikke Puskinról, a nagy orosz költőről szólt, halálának századik évfordulója alkalmából.

Ugyanez a cikke megjelent a Pravdában is.

A neve *valamilyen fatális véletlen folytán cikke alól lemaradt és az idegen szerző cikke alá került.* Időt kért a bíróságtól, hogy beszerezhesse a Pravda kérdéses számát és állítását ezzel igazolja, de tanukkal és okiratokkal kívánta igazolni azt is, hogy *sohasem volt kommunista-érzelmű és éppen magyar nemzeti érzése miatt utasították ki Szovjet-Oroszországból, majd később, a polgárháború idején Spanyolországból.*

A mai tárgyalás

A bíróság el is rendelte a bejelentett tanuk kihallgatását és időt adott az építészmérnöknek a *Pravda* című orosz lap beszerzésére is, a tárgyalást pedig elnapolta.

A mai tárgyaláson Pénzes Géza bejelentette, hogy a Pravdát nem sikerült beszereznie, pedig a külügyminisztérium segítségét is igénybevette ebből a célból.

Védekezésében azután elmondotta kalandos, változatos életregényét. Az építészmérnöki diploma megszerzése után idehaza Magyarországon nagy dekonjunktura volt, nem tudott elhelyezkedni, munkát kapni. Egy ismerőse Oroszországban tartózkodott és ő ajánlotta neki, hogy próbáljon ott szerencsét, mert az ötéves tervek megvalósításához külföldi szakembereket keres a Szovjet. *Megszerezte a szükséges vizumokat és kiutazott Oroszországba, ahol tényleg kapott szakmájába vágó megbízást.*

Évekig dolgozott kint, de amikor kirobbant a Trockij-válság, éppen magyarsága miatt gyanúba vették, letartóztatták, majd kiutasították Oroszország területéről és útlevelébe bejegyezték, hogy a visszatéréstől egyszer és mindenkorra eltiltják. Egyetlen fillér nélkül tették át a határon, még megtakarított keresetét sem hozhatta magával.

— Az útlevelem — mondotta az építészmérnök —, amely a bíróság előtt fekszik, *minden állításomat igazolja.*

Édesapám műszaki főtanácsosa volt a MÁV-nak. Azt tanácsolta, hogy próbáljak valamelyik nyugati államban szerencsét, mert idehaza még mindig pangás volt.

— Akkor utaztam Spanyolországba és Barcelónában találtam megfelelő munkakört magamnak. Amikor azonban erődítések építésével akartak megbízni, ezt a munkát annak katonai jellegére való hivatkozással megtagadtam. Letartóztattak és bebörtönöztek.

— Tizennégy hónapig sínylődtem a barcelónai börtönben, amig sikerült eljuttatnom egy levelet a magyar ügyek vitelével is megbízott osztrák konzulhoz.

— *Ő szabadított ki és szerzett francia vizumot a számomra.* Áttettek a határon. Most aztán Franciaországban próbáltam szerencsét és sikerült is munkához jutnom.

— Akkor adta ki Daladier miniszterelnök azt a rendeletet, amely megtiltja a külföldiek foglalkoztatását. Engem is beidéztek és amikor megmondottam, hogy magyar vagyok, azonnali hatállyal kiutasítottak Franciaország területéről.

— *Ismét hazajöttem és most már sikerült idehaza elhelyezkednem.*

Elmondotta további vallomásában, hogy Teleki Pál miniszterelnöktől a visszakapott Felvidék és Kárpátalja iskoláinak felépítésére kapott megbízást, majd gazdasági akadémiai tanárrá nevezték ki, a huszti államépítészeti hivatalban teljesített szolgálatot és egyik vezetője volt a szerelfalvi vasútépítés munkálatainak.

— Ilyen életkörülmények között elképzelhetetlen, hogy elkövethettem volna azt a súlyos bűncselekményt, amelylyel vádolnak — folytatta vallomását *Pénzes* Géza —, hiszen mindig az volt az ambicióm, hogy a magyar állam szolgálatába lépjek és végre sikerült is ezt elnérnem. Nem lehettem kommunista, amikor két kommunista állam vetett börtönbe és utasított ki határai közül éppen magyarságom miatt. Spanyolországi magatartásomat tiszta tázni fogja azoknak a tanuknak a vallomása, akiknek kihallgatását elrendelte a törvényszék. A barcelónai börtönben ugyanis megismerkedtem egy gazdag orosz emigránssal, aki hosszabb időt töltött Magyarországon és jelenleg dúsgazdag kereskedő Spanyolországban. Ő hamarabb szabadult ki, Budapestre jött és itt felkereste több közös ismerősünket, akikkel közölte sorsomat és akik aztán közbejártak az érdekemben.

Az ötöstanács ezután kihallgatta a beidézett három tanút, akik közül kettő volt hadifoglyok oroszországi származású felesége. Mindhárom tanú megerősítette a vádlott építész vallomását.

Dr. *Szabó* Zoltán királyi ügyész vádbeszédében megállapította, hogy *a bíróság által eldöntendő kérdés nem az, hogy Pénzes milyen hazafias magatartást tanusított, hanem az, hogy az Antifascista cikket ő írta-e. Ha ő írta, akkor elkövette a bűncselekményt.* Mivel pedig nem sikerült bizonyítania, hogy csak fatális névcsere következtében került az ő neve a más által írt cikk alá, a cikknek kétségtelenül ő a szerzője.

Az ötöstanács rövid tanácskozás után meghozta ítéletét, amelyben megállapította a vádlott bűnösségét és Pénzes Gézát kilenchónapi fogházra ítélte, a büntetést azonban az elszenvedett vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette és elrendelte szabadlábrahelyezését is.

Az ügyész tudomásul vette az ítéletet, Pénzes Géza azonban semmisségi panaszt jelentett be ellene azzal, hogy ártatlannak érzi magát. Az ügy így végső elbírálás céljából a Kúria elé kerül.

Kolozsvár is súlyos
LAKÁSHIÁNNYAL KÜZD

Kolozsvár, január 13.

A város közigazgatási bizottsági ülésén a polgármesteri jelentés a *lakásinség kérdésével* is foglalkozott. A lakáshivatalhoz a mult hónapban 161 lakásigénylést nyujtottak be, a lakáshivatal azonban *csak 46 igénylőnek tudott lakást kiutalni.* A lakáshivatal egyébként különböző lakásügyek tisztázása, valamint üres lakások felkutatása céljából az év utolsó hónapjában *400 helyszíni vizsgálatot tartott.*

A lakáshivatalt naponta keresik fel a többgyermekes, kilakoltatott családok, valamint házasságkötés előtt álló fiatalok és szükséglakásokban összezsúfolódott családok tagjai, akiknek *helyzetén pillanatnyilag nem lehet segíteni.*

WASHINGTONI JELENTÉS szerint Roosevelt elnök kijelentette, hogy az Unió az utolsó év folyamán a szövetséges és más országokat 4.65 milliárd dollár értékű szállítmányokkal segítette meg a kölcsön- és bérlettörvény alapján. Ezeket az adatokat az elnök a kongresszushoz írt jelentésében közölte.

KIRÁLY (KAIRÓ)
kávéház-étteremben
VI., Lövölde-tér Tel. 224-678
14-ikétől
SZENDI LAJOS
szellemes humorával
KÓCZÉGYULA
gyönyörű muzsikával

SZILÁGYI MARCSA
DA...DA...DA-tól a
FLÓRENC KÁVÉHÁZBAN
Szabadság-tér—Áulich-u. sarok. Tel. 112-106, 127-642. **KONYHÁJÁT MINDENKI DICSÉRI!**

Elutasították a WMTK óvását!

A MÖSz szakbizottsága megállapította Váczi lelépetésének jogosságát — Mit talál sérelmesnek a WMTK?

A *Magyar Ökölvívó Szövetség* illetékes szakbizottsága tegnap este foglalkozott a WMTK óvásával, amelyet az ismeretes *Hudák—Váczi* mérkőzés ügyében nyujtott be a csepeli klub. A szakbizottság behatóan tárgyalás után megállapította, hogy az ominózus mérkőzésen *valóban két szabálytalanság történt.*

Először Váczi követett el szabálytalanságot, aki belefejelt ellenfelének homlokába.

Azután következett az enyhébb szabálytalanság, amely abból állt, hogy *a kiszámolás alatt lévő Hudákot trénere, Fogas, egy kendővel megtörölte.*

A szakbizottság elsőször részletesen foglalkozott Váczi leléptetésének kérdésével és *az illetékes tanuk kihallgatása után megállapította, hogy Váczi a szabálytalan fejelést valóban elkövette és ezért leléptetése jogos volt.*

Az is bebizonyosodott, hogy Fogas edző egy törülközővel valóban megtörölte Hudák fejét, amit a pontozóbíró nem vett észre, pedig ha látta volna az esetet, akkor figyelmeztetnie kellett volna Fogast a szorító elhagyására és Hudákot meg kellett volna intenie.

A szabály ugyanis nem mondja ki határozottan, hogy le *kell* léptetni azt a versenyzőt, akihez kiszámolás alatt a ring segédje hozzányúl, hanem csak *„leléptethető"* az illető versenyző. Ennek az elbírálása a vezető bírótól függ. *Fogas egyébként kijelentette, hogy annyira súlyosnak látta Hudák sérülését, hogy ezért akarta elsősegélyben részesíteni.*

A MÖSz szakbizottsága az ügy kellő megvitatása után a WMTK óvását elutasította. A *csepeli klub vezetői az ítélet után kijelentették, hogy a szövetség tanácsához fellebbezéssel élnek.*

Egy csepeli levél

A mai nappal levelet kaptunk *Szécsi* Andrástól, a WMegyár főtisztviselőjétől, a WMTK egyik lelkes tagjától, amelyben a többi között a következőket írja:

„... Nem tudom elképzelni, mi késztetett arra, hogy régi egyesületedet, a WMTK t ilyen éles hangon bíráld? Mert ha elolvassuk a Nemzeti Sport január 11-iki számában ugyancsak az ökölvívócsapatbajnoksággal foglalkozó beszámolót, amelyet szintén régi és elfogulatlan ujságirók szerkesztenek, azt látjuk, hogy *a WMTK t vélt sérelem nem merő kitalálás, hanem megtörtént dolog. Forray Árpád ügyvezető-elnök úr, illetve igazgató-társelnök nyilatkozatához* nincs *mit hozzátennem.* Vele nem szállok vitába, hanem vitába száll vele a szaksajtó azóta megjelent és az ökölvívó csapatbajnoksággal foglalkozó minden cikke, mely bizonyítja a WMTK igazát.

Jól tudom, az Ökölvívó Szövetség az örök mumus, a WMTK nem lesz kedvence, mert megalakulása óta, sajnos, azt tapasztaljuk, hogy minden ténykedésünkkel bennünket sujtanak.

Szabad legyen még *Lovassy-Stürmer Aurél főorvos úr véleményére válaszolnom és vitába szállnom, hogy bizonyos homlokidegek nemcsak összefejeléssel, hanem egy esetleges ökölcsapással is megsérthetők, ugyhogy ezt a főorvos úr egy tólagos vizsgálattal megállapítani nem tudja*

Jászai legtöbb ütése nem volt szabálytalan, mert ezesetben a vezető bíró valószínűen leléptette volna. A szaksajtó is azt állapítja meg, hogy a kiütés szabályos volt. Tehát szakértői vélemény szerint Jászai győzelme tiszta. Vajjon melyik ökölvívónál nem csúszik be véletlenül egy tarkóütés?

Talán a BTK, az FTC és a többi egyesületek ökölvívói tisztábban öklözneke-e, mint Jászai, aki nemzetközi viszonylatban is csupaszív munkájával számos esetben megmentette a magyar színek becsületét. Végül meg kívánom jegyezni, hogy *a WMTK második éve védi az ökölvívó ifjúsági csapatbajnokságokat* és ezze a nevelő munkából éppúgy kiveszi a részét, mint a többi társegyesület. Épp az eredmény mutatja a sikeres munkát.»

A látottak alapján...

Készséggel adtunk helyet *Szécsi* András leveleének, akit kétségtelenül a sport és a klubja iránti nagy szeretet vezérelt.

Meg kívánjuk azonban jegyezni, mi csak azt írtuk meg, amit láttunk és nem fogadhatjuk el óraknlumnak más lapok véleményét.

Az egyik lap például, mint maga Szécsi is megjegyzi, súlyos szabálytalanságnak minősíti azt, hogy Hudákot nem léptették le, amiért Fogas megtörölte a homlokát.

Tegnap este azután a szakbizottság állapította meg, hogy a szabályok nem írják elő a feltétlen leléptetést és különben is az lett volna sportszerűtlen, ha BTK-versenyzőt egy ilyen csekélység miatt vesztesnek nyilvánították volna.

— *Bennünket nem vezet animozitás egyetlen egyesülettel szemben sem, ezt éppen a Csepel tapasztalhatta több esetben, amikor futballcsapatának szép győzelmeit és többszörös bajnokságnyerését a legnagyobb elismerés hangján méltattuk.* Most is készséggel ismerjük el, hogy a WMTK *Kéri Béla kitűnő keze alatt nagyszerű ifjúsági gárdát nevelt és annak fogunk a legjobban örülni, ha ez a gárda már a csapatbajnoki küzdelmek során is harcolni fog a csepeli sport dicsőségére.*

G. T

SPORTHÍREK

Nagy ökölvívó-edzés volt tegnap az alkotmányutcai szövetségi ház alagsori termeiben. Példátlan lelkesedéssel láttak itt munkához a hivatásos versenyzők, közöttük három francia és két olasz is. A professzionista boxolók egymással dolgoztak és résztvett a tréningen a B. Vasutas egyik kemény versenyzője is. A tréning olyan heves iramban folyt, hogy Prospero Denis, az egyik kitűnő francia versenyző a szemén megsérült és így nem vehet részt a szombat esti nagy viadalon, amelynek szenzációja egyébként Kubinyi és Cointreaux összecsapása lesz. Ez a «fordulat» tegnap következett be, amikor is Tasnády József elhatározta, hogy a két verellen versenyzőt állítja egymással szembe. Ugyanekkor Maráczi Deli ellen mérkőzik s a párosítások általában jól sikerültek. A nemzetközi viadal szombat este félhét órakor kezdődik a Nemzeti Sportcsarnokban.

Filmbiradóra veszik fel Bóbis és Rihetzky küzdelmét, amely a holnapi amatőrverseny keretében kerül sorra. A verseny pontosan ½7 órakor kezdődik.

Szombaton és vasárnap rendezik Magyarország gyorskorcsolyázó bajnoki versenyét a műjégen.

CSALÁS MIATT ELÍTÉLTEK egy fiatal leányt

Széplaki Mária *csalás büntettével* vádolva került *dr. Keresztes* Ferenc büntetőtörvényszéki egyesbíró elé.

Még az élmúlt évben történt, hogy Széplaki Mária a kúnutcai kórházba került, ahol összeismerkedett szobatársnőjével, *Cseholik* Rozáliával.

Társnője a szomszédos ágyban feküdt és egy alkalommal egy gyümölcsárus lánytól almát vásárolt. Pénze azonban nem volt, úgyhogy *kézitáskáját adta zálogba a gyümölcsárusnőnek.*

Széplaki Mária, aki tanuja volt a jelenetnek, észrevette, hogy a zálogba adott kézitáskában egy női kabátról szóló tisztítócédula volt.

Néhány nap mulva, amikor elhagyta a kórházat, felkereste a gyümölcsárust, akinek azt mondotta, hogy szobatársnője megbízásából visszaváltja a kézitáskát. Ki is fizette *Cseholik* Rozália ötpengős tartozását, majd a táskával együtt eltávozott.

Mint később kiderült, csak azért váltotta vissza a táskát, hogy a kabátról szóló zálogjegyet megszerezze.

Ki is váltotta a kabátot, amit *felváltva viselt egyik barátnőjével,* majd később *eladott.*

A mai bírósági főtáregyaláson *Széplaki Mária beismerte a terhére rótt bűncselekményt.* Nagy nyomorával védekezett s elmondotta, hogy hidegre fordult az idő, nem volt kabátja s így érlelődött meg benne a gondolat, hogy ilyen csalárd úton szerez magának kabátot.

A bizonyító eljárás lefolytatása és a perbeszédek elhangzása után a bíróság bűnösnek mondotta ki *Széplaki* Máriát és jogerősen *hathónapi börtönbüntetésre ítélte.*

SZÉKELY TUDOMÁNYOS INTÉZET felállítását kívánják a székely egyetemi hallgatók a Székelyudvarhelyen rendezett kongresszusukon. A kongresszuson még elhatározták, hogy kiadják Orbán Balázs székelyföldi leírását népszerű kiadásban.

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy szeretett testvérünk, nagybátyánk, sógorunk,

Bartók Pál

ny. székesfőv. állatorvos, tanácsos

folyó hó 11-én váratlanul elhúnyt.

Gyászolják: **Bergler Dániel, Arthur, Nándor,** özv. **Schwarzenberg Dezsőné,** özv. **Komlós Arnoldné, Sárkány Józsefné** testvérei. Sógora, sógornői, unokaöccsei, unokahugai és barátai.

A temetés időpontja a holnap reggeli „Ujság"-ban vagy 426—264 telefonszám alatt tudható meg.

KISHIRDETÉS

10 milliméter ára 6 P
Állás — oktatás 3.— P

Használt RUHÁT cipőt, fehérneműt, VARRÓGÉPET, BÚTORT és felosztalott háztartást **VESZEK** 4 ÓRA UTÁN IS T.223-169

Lakások: kaphatók DÍJTALANUL kiadom lakását, villáját **Express, T. 422-156** Erzsébet-körút 16. fidszt. 3.

Két női fekete **TÉLIKABÁT,** egyik perzsával, szétfejthető ***valódi orosz*** **CSIKÓBUNDA,** egy sötétkék gyapju georgette **tavaszikabát** középtermetre **ELADÓK.** Prohászka Ottokár-utca 8. sz. I. em. 16

Buda legjobb helyén 2-SZOBA HALLOS bérbeadott **luxus öröklakás** központi fütés, melegvízzel **jutányosan eladó.** Bővebbet **Öröklakásiroda, V, Klotild-u. 12/C I. Telefon: 124 — 915.**

ÜZLETEM részére használt ruhákat **komoly áron** veszek. **T.: 143—273**

Rádió-zenegép Standard 3 éves, bárszekrénnyel kombinálva mübutorban v. á. **ELADÓ.** József-utca 32. sz. III. em 20

MAGYAR perzsaszőnyeg hibátlan, 2.35×3.10 és 2.50×3.60 m. **ELADÓ** 1-5-ig. Népszinház-u. 27. I. 5.

Használt fiú- és férfiruhák, cipők és szőnyegért legtöbbet fizetek, saját üzletem részére. Tel.: keddtől péntekig: 226—507.

Dolgozó úr részére **szobát keresek** Telefon: 422—156.

Süllyesztős, behúzott GYERMEKKOCSI új állapotban **P 540-ért ELADÓ.** Erzsébet-körút 42. III. 16/a.

Fehér **LINONBATISZT,** dúsan csipkézett díszágyhuzat S. I. monogrammal is paplanlepedők privátnak eladók. Telefon: 496—691 d. e.

ÍRÓGÉP (irodai) eladó. Prima márka VIII., Kálvária-tér 19. I. 15.

Két **PULT, ASZTAL, SZÉK, álló FOGAS, MATRAC ELADÓ** Kohn üzlet, Géza-utca 5. sz.

HASZNÁLT KÉZIKOCSIK eladók. Udvard-u. 8. Szőnyi-útnál.

HOGYAN VÉDEKEZZÜNK AZ INFLUENZA ELLEN? Okuljunk idejében e kitünő könyv értékes tanácsaiból Most jelent meg — **KÜLÖNÖSEN FONTOS A MEGHŰLÉSES BETEGSÉGEK MEGELŐZÉSE** a csecsemőkortól az aggkorig. Irta: **DR. MÜLLER VILMOS** tanácsos - főorvos. **Ára: 2.— pengő** Kapható az Esti Kurir kiadóhivatalában, Vilmos cs.-út 34

Jonathán alma kiváló szép sötétpiros, extra kabinet **P 5.40** Belfior, rozmaring . 2.40 Dió . . . . . 8.80 MOHR JENŐ Király-u. 102. Telefon: 421—025.

FIGYELEM! A legmagasabb árat fizetem **HASZNÁLT** férfi-, női ruhákért fehérneműért és feloszlott háztartásért. **KANDEL JENŐ.** VIII. Lujza-utca 1-b. **Telefon: 137 — 559.**

INGEK ATSZABASÁT, RENDBEHOZASAT **WIENER** anyaghiány miatt most vállalom. ingkészítő, Andrássy-út 13.

Espresso-gépet 50 literes újat vagy egész jó állapotban lévőt, ügyszintén **daráloadagolót** **vennék készpénzért.** Kelecsényi, Hunyadi János-u. 1. sz. Telefon: 150—497, vagy 357—962, d. e. 9—5-ig.

Uj, bőrtalpú 38½-es luxuskivitelü czüst **SEVRÓ FÉLCIPŐ** (átfesthető) tiszta gyapju, fekete **TAVASZI KABÁT, ruhák, hócipők** külföldi hölgytől **ELADÓK** Ugocsa-u. 5. II. j. T.: 158-059.

PEDAGÓGUST, INSTRUKTORT NYELVTANÁRT, a MIEFHOE-tól! SIP-UTCA 22. Tel.: 228—631. d. e. 9—1.

ANGOL fordításokat, kereskedelmi levelezést, oktatást vállal első-rangú szakember. „Highclass References" jel. a kiadóba.

Hó- és sárcipő javítást ismét vállalunk. RÉDEI, VI., Mozsár-utca 7.

Csepelen Zettner, Sebők-utca 6. szám alatti **HÁZ 150 □-ön sürgősen eladó.** T.: 137—988. d. u. 4-től 6-ig.

ELHELYEZKEDNE későbbi társulási lehetőséggel „Papiros szakember" jeligére kiadóba.

ELSÖTÉTÍTŐ **LÉGO ROLÓ** ÖNMAGÁTÓL FELGÖRDÜL Gyártja: Compactor, Magyar-utca 27. Telefon: 185—035. Üzem: Bosnyák-utca 6. Telefon: 297—444. Vidéki képviselőket keresünk

SVÁBHEGYI **2—3 SZOBÁS** régibérű komfortos LAKÁSERT ELCSERÉLNÉM. Király-utca környékén levő 2 SZOBÁS komfortos régibérű nagyméretű LAKÁSOMAT. Költséget megtérítem. D. e. 10-ig. Tel.: 165—495.

Ruhakonfekció RT., Akadémia-utca 6 **KERES** lehetőleg azonnali belépésre nagy gyakorlattal **SZABÁSZT** munkaruha üzem részére.

Benősülhet feltétlen jómegjelenésü intelligens 38—40 év körüli izr. komoly úr, csinos, jóképü özvegy asszonyhoz. Elegánsan berendezett, kis lakás teljesen felszerelt háztartás és otthoni munkával állandó kereset biztosítva van. Ugynök kizárva. „Teljesen egyedül" jeligére a kiadóba.

Nyugodtan alhat ha B. F.-gázzal féregmentesít, garanciával: „NEM CIÁN" féregirtó vállalat Városmajor-u. 9. **Telefon: 350-359.**

A MAGYAR SZAKÁCSOK KÖRÉNEK újabb **magán és ipari FŐZŐ-TANFOLYAMAIRA** beiratkozás, Rákóczi-út 38. **Telefon: 225 — 024.**

Elcserélném 1. sz. hallos, konyhás-komfortos Stefánia-út melletti lakásomat ezen környéken 2 vagy 3 sz. hallosra. „Lehetőleg régi bérüre" jeligére a kiadóba.

Erzsébet-körúti **szoba-konyha** ig. jogosultnak. Express, Erzsébet-krt. 16. f. 3. T: 422-156

BETEGÁPOLÓ, jobb modorú, Nyolc évi szanatóriumi gyakorlattal, éjszakai betegápolást vállal. Címeket „Lelkiismeretes betegápoló" jeligére kiadóba kérek.

MÉRLEGÉT KÉSZITTESSE EL FŐKÖNYVELŐVEL «Nyugdijas» jel. kiadóba

Viharkabát, MELEG **kötött holmik** BELÁK ERNŐ V. Nagy Sándor-utca 6. Telefon: 129—294

Cipőüzem részére alkalmas **helyiséget** esetleg helyiségeket **keresek** legalább 120 m² nagyságut. Magas bért, közvetitést fizetek. Esetleg a helyiséget ujjáalakitom. «Nagyüzem 2864» jeligére Blocknehez, Városház-utca 10.

ÉVA ÁGY Fotelágy és kétszemélyes kanapéágy EGY MOZDULATTAL, NYITHATÓ-CSUKHATÓ. VII. ker. Alpár-utca 10. Tel.: 428 869.

ELADÓ beköltözhető 2 sz. **családiház** komf. uj, adómentes, 50-es villamosvégállomásnál. Erzsébet-krt. 16. f. 3. T: 422-156

Kereskedők! Mindenfajta kötött szövött konfekciónált árut azonnal szállit. Nagy gyári lerakat, Izabella-utca 69. szám. Telefon: 116—205. 9-től 12-ig.

Angliában végzett **NYELV-OKTATÓT (NŐT) KERESEK** csak esti órákra. Házhozjárók ajánlatát kérem „Soffőr" jeligére Singer Hirdetőirodába. Wesselényi-utca 35.

***OLCSÓ* SÍLÉC** páronként **25 pengő** Szalay, VIII., Mária-utca 15.

Mátra 100-as motorkerékpárt sürgősen VENNÉK. «Minden árat fizetek» jeligére Arató hirdetőbe. Erzsébet-körút 14. szám.

BÚTOROZOTT SZOBÁT, LAKRÉSZT KERES hárompár 300 P körül azonnalra is. Pajkás, T.: 383-007.

FEKETE NŐI CSIZMA 38-as 400 P, valódi bőr kis utazótáskával 150 P-ért **eladó.** XI., Bercsényi-utca 14. IV. 1.

Dolgozó nő részére **szobát keresek** Telefon: 422—156.

1 tölgyfa 3 ajtós könyvszekrény 1 tölgyfa irószettel, 1 kerek asztal **privátnak eladó.** Telefon: 327—934.

Mr. BESSEMER ENGLISH LESSONS VI., Csengery-utca 71. III. emelet 28. (Böszörményi lakás)

NŐI TÉLIKABÁT uj, drapp, középtermetre **550-ért ELADÓ** XI., Vak Bottyán-utca 8. Magasföldszint 6.

EXTRA nagyságú **PERZSABUNDA** alig használt eladó. Megtekinthető Alsóerdősor-u. 12. I. em. 10. d. e. 10-től.

A diétás beteg szakácskönyve! A gyomor-, a bélbetegségek és az epekő diétái P 6.80. Anyagcserebetegségek, köszvény, reuma, vesekövek és a sárgaság diétái P 6.80.

HIRDETŐIRODÁKBAN DOHÁNYTŐZSDÉKBEN

is feladhat az

ESTI KURIR

részére

kishirdetést

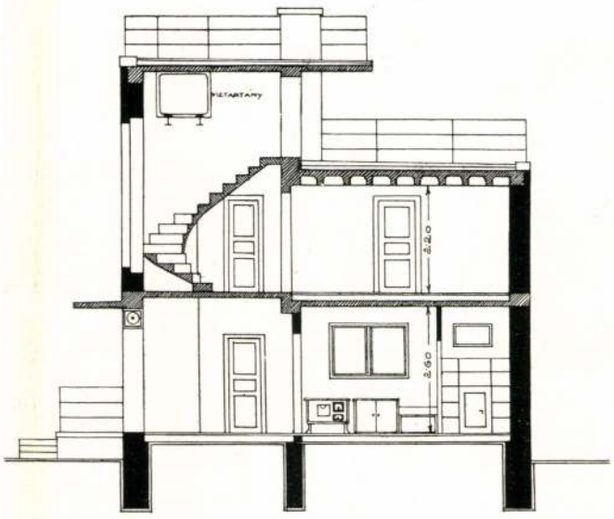

Tevan Rezső: Családiház Balatonbogláron

jött létre. A be nem épített bútorzat Thonet acélcső, bútor fekete vázzal és élénk terrakott színbevonással, az asztalosmunka is ezzel az élénk terrakottal van festve, míg a homlokzati falak egészen halvány rózsaszínű, durva kőpor ráhúzás, fent vörös betonszegéllyel és világoskék terrasz korláttal.

Tevan Rezső

NYARALÓHÁZAK GÖRÖMBÖLY-TAPOLCÁN

Tervezte: Pénzes Géza

Mindig különös örömünkre szolgál, ha olvasóinknak magyar építészek olyan vidéki munkáiról számolhatunk be, amelyek korszerű szellemben épültek és amelyek arról tanuskodnak, hogy az általunk képviselt felfogás mindinkább elterjed és mind szélesebb rétegeket kap meg. Ép ezért mutatjuk be ezeket az igénytelen épületeket, amelyeket Pénzes Géza a Miskolc melletti Görömböly-Tapolcán épített. Az egyik egy egészen kis terjedelmű, mindössze három fekvőhelyes hétvégi ház, a másik valamivel nagyobb nyaraló. Mindkettőről el lehet mondani, hogy formailag jó megoldás és alaprajzilag is kielégítően oldja meg a feladatot. Kérdésesnek tartjuk, vajjon az adott viszonyok között a nagyobbik ház tetőjének járhatósága fontossággal bír-e és költsége indokolható-e? A szabad természetben, erdők közepette aligha fogják nagyon használni azt! A tájképfelvétel mutatja azt, hogy egy lapostetős nyaralóház minő szerénységgel illeszkedik bele a tájékba és éppen ezen szerénysége folytán mennyivel inkább való oda, mint egy nagy meredek tető felkiáltójele, amely szinte belekiáltja a természetbe: lám, itt vagyok én, a diadalmas ember, a teremtés koronája.

B. V.

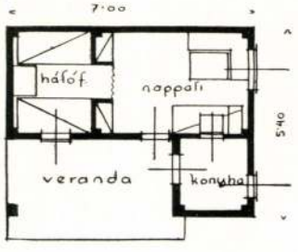

Pénzes Géza: Nyaralóház — Sommerhaus

Tér és Forma
1931. 329, 330. l.

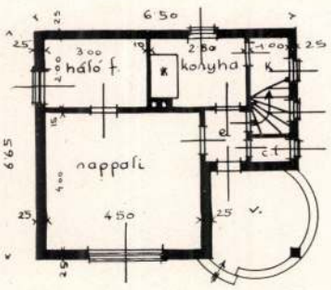

Pénzes Géza: Nyaralóház — Sommerhaus

FOLYÓIRATOK

Deutsche Kunst und Dekoration. 1931 október.

A szám építészt érdeklő részében László Pál néhány igen gazdag és igen komplikált interiőrjét látjuk, melyeket nem érzünk túlságosan korszerűnek. Nem fényűző kivitelük és gazdagságuk miatt, hanem a drága anyagoknak formai alkalmazásánál fogva. Símább, áttetszőbb, megnyugtatóbb formák kívánatosak a mai embernek. Igen érdekes a Bécsben tervezett Werkbundsiedlung-modell felvétele: 70 családi ház építéséről van szó, melyekhez a terveket 34 építész készítette, a bécsieken kívül szerepel közöttük: Haering, Lurçat, Guevrekian, Neutra, Rietweld, Grete Schütte-Lihotzky.

Das Werk. 1931 szeptember.

A szám nagyszámú képben mutatja be a zürichi Werkbundsiedlung 31 épületét. Ez a lakótelep, melynek terveit a Tér és Forma 1929. évfolyamában behatóan ismertettük, az új lakóforma legérdekesebb megnyilvánulásai közé tartozik s igen nagy figyelmet igényel mindazoknál, akik e nagyjelentőségű kérdéssel való foglalkozást kötelességüknek tartják.

Moderne Bauformen. 1931 október.

A stuttgarti folyóirat címlapját ezúttal Hajós Alfréd margitszigeti Nemzeti uszodája díszíti. A lap belsejében tíz képből ismeri meg a külföld a magyar építészet e nagyszabású alkotását, amely méreteinél fogva épúgy, mint a megoldásnak műszaki és művészi sikerültségével, megérdemli a külföld figyelmét. A továbbiakban látjuk a kibővített asconai Lido kaszinót, amelynek nagy terrassza alatt kabinok és közös öltözők létesültek Otto Zollinger tervei szerint. A fényképeket a tervezett tíz méter magas ugrótorony rajzai kísérik, e tervében Zollinger a genfi tó menti fürdőjének ugrótornyánál is érdekesebb megoldást készít elő. Bécsi interiőrök és bécsi villák teszik változatossá a szám további oldalait. Különösen érdekesek Marcel Breuer interiőrjei, melyeket egy berlini bérház — háborúelőtti ház — egy lakásának berendezésére tervezett és kivitelezett.

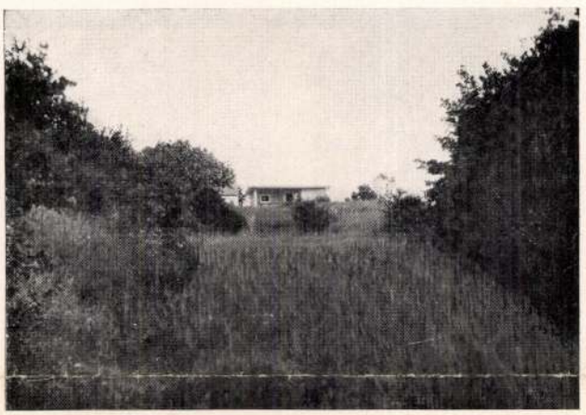

A nyaraló a tájképben

FURCSASÁGOK

Néhány nap előtt egy nagyhírű fővárosi bádogosmester szétküldötte árjegyzékének *1931. évi kiadását.* Azok tájékoztatására, akik ezt a nyomtatványt nem kapták volna meg, az ábrázolt „díszítmények" néhányát bemutatjuk egy képen. Megvalljuk: néma döbbenettel állunk e mindenesetre mesterségéhez jól értő cég hirdetése előtt? Vajjon azt hiszi-e, hogy építészeink között egyet is talál, aki 1931-ben ezekből a szörnyű ízléstelenségekből valamit meg fog rendelni? Mi nem hisszük s nem is tartanók többre érdemesnek ezt az árjegyzéket, mint egy kis mosolyra. *Viszont, sajnos, igen jól tudjuk, hogy főleg vidéken ma is akadnak, akik ilyes darabokkal „éktik" a falusi házakat. És az, ami ellen szót emelünk: hát még mindig nem eléggé éktelenítették el a magyar falut a bádogosok beteges fantáziájának rémálmaival?* Quo usque tandem?

B. V.

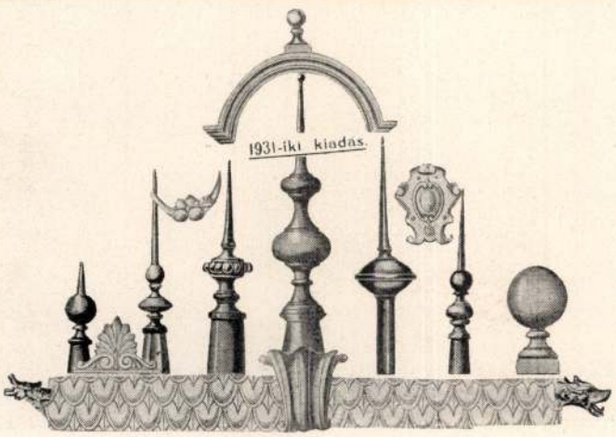

1974. X. 19. 18.45 TV
Képes krónika

1021

- Október 11.-én nyilt meg Szombathelyen, Percz János ötvösművész kiállitása. Kiállitás előtt kerestük fel a művészt, műtermében.

- / zene. /

- Legutóbbi kiállitásom, 1969-ben volt a Mücsarnokban. Ez az anyag, ami mos t Szombathelyen kiállitásra kerül, teljesen új, az elmult két, két és fél év alatt készült. Hű maradtam anyagaimhoz, a fémekhez, főleg vassal dolgozom, de rézzel, fával, kaviccsal is komponálom ezeket a fémeket. A kavicskompozíciókhoz talán megemliteném a " Tengerszemélyt " vagy a Vasvirágot, amelyiknak a bibéi, és a porzói kavicsból vannak, fa, és fém kompozició az Egymásért, itt két figura áll, fába komponálva, mintegy negativ keresztre vannak feszitve. Az üvegkompozicióval kapcsolatban pedig szeretném megemliteni az Szigetet. Itt az üveg vágott felülete ad egy érdekes, vizfelülethez hasonló játékot. Szándékosan csináltam, hogy a különböző anyagokat egymás mellé tettem, mert én az hiszem, hogy ezek az anyagok egy-ú más mellett, egymást segitik, és talán a fa melegsége, kontraszt a fény hidegségéhez, már a vas hidegségéhez, a Kékszakállu herceg váránál pedig fordítva, a feketés barnára elkorhadt

Percz János ötvösművész

fa, és a benne álló rézfigurák, szintén adnak eg y kontrasztot, ami a fának és a fémnek az ellentéte, és gondolom, hogy segitik egymást a különböző anyagok.

/ zene. /

1021

1974.X.12. 19,30 N. /11/

Tv-híradó

Perez János Munkácsy-díjas ötvösművész

- Szombathelyen a Forradalmi Muzeumban Perez János Munkácsy-díjas ötvösművész utóbbi két évben készitett alkotásaiból nyilt kiállitás. A bemutatott müvek jól példázzák azt a kisérletező életutat, amely során a művész szélesre tágitotta a fémművesség határait és az önálló alkotóművészet rangjára emelte azt. Perez János számára a fém maga az életrekelt anyag. Ami az élet ritmusát, a bennünket körülvevő természet sokszinüségét idézi. A művész az emberi érzelmekről hol a végtelenbe kitárulkozó örömmel, hol a magány az elhagyatottság keserüségével szól. Számára a vaslemez, a réz, a fa, az üveg és a kő egyaránt alkalmas arra, hogy széles ivó mondanivalóját formába öltöztesse. Megdöbbentő hatásokat ér el a különböző anyagok társitásával. Formai kisérletezésének érdekes darabjai ezek a étérden elhelyezkedő az emberi arányokat kutató mértani hasábok. A művész kompozicióí a szobrászat igényességével készültek és a pusztán dekorativ sél helyett az emberi viszonylatok és drámák hó megjelenitői.

1974.X.12. 19,30 N. /11/

Tv-hiradó

- Szombathelyen a Perrahalmi Mazsumban Perca János Munkácsy-díjas ötvösmüvész utóbbi két évben készitett alkotásaiból nyilt kiállitás. A bemutacott müvek jól példázzák azt a kisérletező élotutat, amely során a müvész szélesre tágitotta a fémmüvesség határait és az önálló alkotómüvészet rangjára emelte azt. Perca János számára a fém maga az életrekelt anyag. Ami az élet ritmusát, a bennünket körülvevő természet sokszinüségét idézi. A müvész az emberi érzelmekről hol a végtelenbe kitáralkozó örömmel, hol a magány az elhagyatottság keserüségével szól. Számára a vaslemez, a rés, a fa, az üveg és a hó egyaránt alkalmas arra, hogy széles ivó mondanivalóját formába öltöztesse. Megdöbbentő hatásokat ér el a különböző anyagok társitásával. Formai kisérletezésének érdekes darabjai ezek a étérden elhelyezkedő az emberi erényeket kutató mértesi hasábok. A müvész kompozicióiá a szobránzat igényességével készültek és a pusztán dekorativ cél helyett az emberi viszonylatok és érzések hó megjelenitői.

Percz János ötvösművész számos nagyméretü alkotása diszit belső tereket. Ezeknek a munkáknak tanulmányai is megtalálhatók a szombathelyi Forradalmi Muzeumban egyhónapig nyitva tartó kiállitásán.

M.D.K.

Pepera Károly

"A hadviselt müvészek kiállitása a Mücsarnokb
ban" c. kritikájában Tarkeövi kiemeli a mü-
vész festményeit.

Szinház és Divat. Bp. 1919. márc. 16. IV.
évf. 11. sz. 24-25. lap

Pepera Károly MDK

Léva-vára, tus

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Pepera Károly MDK

A Kőmives utca, tusrajz

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Pepera Károly MDK

Gomba utca /Tabán/, tollrajz

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

MDK

Pepera Károly

Kömives-utca Tabánban. Tusrajz

Gomba-utca Tabánban. Tusrajz

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiáll. kat. 82.l.

MDK

Pepera Károly

A hold mesél. Illusztráció, tusrajz

Léva vára. Tusrajz

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiáll. kat. 82.l.

Pepera és Járó MDK

müve 60 Kr-ért megvásárolva

Az áll.sorsjáték plakátja... Magyar Iparmüvészet,

1911. 8o. 1.

PEPERA KÁROLY

A hold mesél. Illusztr. Tollrajz.
Léva vára. Tusrajz.
Kőmives-utca Tabánban. Tusrajz.
Gomba-utca " "

KMT 1912/13: téli kiáll.ka t: 82.oldal

Tepeta Károly festőművész.

Archaeologiai Értesítő

XXXIII. 1913., 282.

Pepera Károly

BOJNIČIĆ VJERA.
667 Zágrábkörnyéki parasztház. Színes rézkarc. Eladó.

RÓNAY KAZIMIR.
668 Tanulmányfej. Rézkarc. Eladó.

KRON JENŐ.
669 Tanulmány. Rajz. Eladó.

FERENCZY VALÉR.
670 Interieur alakkal. Vízf. Eladó.

SZEKERES BÉLA.
671 Certosa. Krétarajz. Eladó.

KUBINYI SÁNDOR.
672 Női akt. Monotyp. Eladó.
673 Álom. Monotyp. Eladó.

KRON JENŐ.
674 Tanulmány. Rézkarc. Eladó.

PETROVITS EMIL.
675 Memento. Rajz. Eladó.
676 Lacrimae. Rajz. Eladó.

PEPERA KÁROLY.
677 A hold mesél. Illusztráció, tusrajz. Eladó.
678 Léva vára. Tusrajz. Eladó.
679 Kőmives-utca Tabánban. Tusrajz. Eladó.
680 Gomba-utca Tabánban. Tusrajz. Eladó.

SCHODITSCH ÉS EBERLING.
681 Nyaraló a Lipótmezőn. Rajz. Magánt.

VERMES JÓZSEF.
682 Columbarium tanulmány. Rajz. Magánt.

THOROCKAY THURINSZKY PÁL.
683 Toronyház. Építészeti rajz. Magánt.

KMT 1912/13. téli kiáll.

HALÁSZ HRADIL ELEMÉR.
651 Kirakodás. Olajf. Eladó.

VASS ELEMÉR.
652 Felhőtanulmány. Olajf. Eladó.

BEDNÁR JÁNOS.
653 Tájkép Montrouge-ból. Olajf. Eladó.

LITKEI ANTAL.
654 Szőke nő. Pastell. Eladó.

VASS ELEMÉR.
655 Alkony a völgyben. Olajf. Eladó.

KÓBOR HENRIK.
656 Csendes éjjel. Olajf. Eladó.

KÖRMENDI FRIM ERVIN.
657 Hegyek. Tájkép. Olajf. Eladó.

KÖRÖSFŐI KRISCH ALADÁR.
658 Calle dei Brianti. Vízf. Magánt.
659 San Marcó éjjel. Vízf. Eladó.

SZEKERES BÉLA.
660 Firenze, a király kertjéből. Krétarajz. Eladó.
661 Chioggiai vitorlás. Krétarajz. Eladó.

KÖRÖSFŐI KRISCH ALADÁR.
662 A Ponte di Paglia éjjel. Vízf. Eladó.
663 A szent sír előtt (Besnyő). Vízf. Eladó.

RÓNAY KAZIMIR.
664 Olasz legény. Monotypia. Eladó.

FERENCZY VALÉR.
665 Rovenska, Lussingrande. Vízf. Eladó.

SZEKERES BÉLA.
666 Classei pineta. Krétarajz. Eladó.

Pepich Márton

cinöntö

Miskolcról telepedett

Budára.

+ 1849 jan. 20.

83 éves Erratian

Jegyzék a vízivárosi

temető fenntartani

javasolt sírjairól és

síremlékeiről.

Bp (1931?)

50. l.

éppen ezáltal válik olyan meggyőző-
llentétek folytán - olyan fönségessé.
n önálló életet él. ~~így~~, Maga alá ren-
kifejezési eszközt; a háttér, a for-
a szellem e nagy kibontakozásában.
kisajátította a fény és árnyék ha-
eribbet választva magányos, senki-
vészetének kifejezési eszközévé.
ásokból táplálkozó tudós, ez a csö-
tü ember; ez az éjjeli lepke, aki a
k, amely annyira érzékeny az élet bi-
özönyös mások iránt, ez a gyengédség
átható láng nélkül égő szerelmes ...

égi mesterek.

Pepich Márton
Bürgl. Zinngüsser(!)
Meister
von Miskolcz
† 20. I. 1849.
83 J.

Jegyzék a
vízivárosi
temető fenn-
tartani java-
solt sírjai-
ról és sírem-
lékeiről
[Bp. 1931] 50 l.

Gyakrabban használt rövidítések.

Áld.	**Aldásy Antal:** A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának címeres levelei I—VII. A rövidítés után jelzem a kötetszámot, az oklevél számát és a lapszámot.
Cer.	Cerographia Hungariae, seu notitia de insignibus et sigillis Regni Mariano-Apostolici, a quodam Sacerdote Societatis Jesu compendio data. Anno Salutis MDCCXXIV. Tyrnavisae. Typis Academicis per Leopoldum Berger.
Dl.	Az Országos Levéltár diplomatikai osztálya.
MV.	Magyarország vármegyéi és városai. Magyarország monografiája. Borovszky Samu dr. szerkesztésében.
Tagányi	Magyarország Címertára. Kiadja: Altenburger G. és Rumbold B. A szöveget írja: Tagányi Károly, Bp. 1880.
Varju	**Varju Elemér:** Címeres könyvek a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárában. Turul, 1902.

Irodalom

(A jegyzetekben felsorolt müveken kivül.)

A magyar királyság és társországainak városi címerei. 140 nevezetesebb város- és helység címere, valamint az országos-címerek és nemzeti színek gyüjteménye. Bécs. 1887. Schroll Antal és Társa. (Csak ábrák.)

Áldásy Antal: Címertan. A Magyar Történettudomány Kézikönyve. II. 6.

Áldásy Antal: A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának címeres levelei. I—VII. (1904, 1923, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941.)

Bárczay Oszkár: A heraldika kézikönyve. Bp. 1897.

Cerographia Hungariae, seu notitia de insignibus et sigillis Regni Mariano-Apostolici, a quodam Sacerdote Societatis Jesu compendio data. Anno Salutis MDCCXXIV. Tyrnaviae. Typis Academicis per Leopoldum Berger.

Csánki: A Magy. Kir. Orsz. Levéltár diplomatikai osztályában örzött pecsétek mutatója. 1889.

Csoma József: A magyar heraldika korszakai. Bp. 1913.

Ewald, Wilhelm: Siegelkunde. München u. Berlin. 1914. R. Oldenbourg.

Gourdon de Genouillac, H.: L'art héraldique, Paris. Maison Quantin. É. n.

Pepich Márton

Ónnüves Buda

1849.

l.

Mihalikpesti ónnüves

25, 29. l.

LÉGRÁDY NYOMDA RT.
NYOMÁSA, BUDAPEST.
VILMOS CSÁSZÁR-UT 78.

Pepigni Márton

miskolci (?) ónöntő

Kenyérosztó tányér
1802
a kislónyai ref.
egyház tulajd.

Iml.

? Nem azonos
Pepikkel?

Dornyay: Régi tatai vár Egész

Pepik ~~Mátra~~ M.

miskolci(?)óriöntö

1794.

Kenyeröntö tanyer

a beregujfalui ref.

egyház tulajd.

Ind

Ezen a tanyéron

magyar nyelvü

a jelzés

Dornyay: Ta ta ajándéka

Pepik Márton,ifj.szücs

Amig atyja 1760-61-ben 62 dénár adót fizezett Miskolcon,addig 5 1765-ben már 1 magyar forint 06 dénárral adózett. 1766-ban 86 dénár adót fizetett.Jó életkörülmén ek között élt.Atyja házaban lakott a Piac utca -Residentialia Ház"-ban,bár ezt öccse János örökölte. 266.old. 20-21.jegyz

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve.VIII.1969.Miskolc

Pepik Márton, szűcs

Miskolcon 1762-ben halt meg. Vagyonleltárában szerepel:
"4. Négy karaka mente fekete bárány bőrrel, egyet számlálván hat vonás forintyával -nro tészen 24.48.fl.ung. dr." 267.old

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből
65.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve, VIII.1969. Miskolc

Pepik Márton,szücs

Miskolcon halt meg 1762-ben.Vagyonleltárában szerepel: "8. Ködmön vagyon nro 19.egyet számlálván a dr.136. nem különben Ködmön Pruszlik nro 49.egyet számlálván a dr.68.in Summa tésznek 59. 15."fl.ung.dr. 267.old

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 65.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve,VIII.1969.Miskolc

Pepik Marton, szűcs

Miskolcon halt meg 1762-ben. Vagyonleltárában szerepel: "10. Béllés nélkül való fejir fél karaka mente a Pintzében találtatott nro 11. egyet számlálván a dr. 240 tészen in Summa 24.40." fl. ung. dr. 267. old

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből
265. old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve, VIII. 1969. Miskolc

Pepik Márton, szücs

1762-ben halt meg Miskolcon. Vagyonleltárában szerepel: "3. Hat fejér remen mente fekete bárány bőrrel, egyet számlálván öt vonás forintyával tészen 24.48." ung fl.dr. 267.old 30.60

Bedő Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 65.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve, VIII. 1969. Miskolc

Pepik Márton,szűcs

Miskolcon 1762-ben halt meg.Vagyonleltárában szerepel:"2. Három remek rokás mente,egy á fl.ung.7.dr.14. számlálván tészen in Summa 21.42.".267.old

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve,VIII.1969.Miskolc

Pepik Márton, szücs

Vagyonleltára, halála után a Miskolci Herman Ottó Múz
Hel-történeti Gyüjteményében van. Ltsz.: 67.317.1. szám
alatt. 267. old

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből
265. old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve, VIII. 1969. Miskolc

Pepik Márton,ifj.Szücs

Atyja Miskolcon 1762-ben halt meg,ő is szücs volt. Végrendeletéből:"Utollyára Márton Ágybeli jussa;két fejel,három fejel haj,egyzöld szőrrel,kettő fekete szőrrel varrott,dunna hejet egy bunda és az üst...". 276. old.Atyj műhelyét vezette tovább.

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve,VIII.1969.Miskolc

Pepik Márton, szücs

Miskolcon 1762-ben halt meg. Vagyonleltárában szerepel 1. Kilentz x egy forma Fain Posztobul való rokás mente, egyet számlálván kilentz venás forintyával tészen 8[illegible] 8x 62 fl.ung.dr." 267.old

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve, VIII.1969.Miskolc

Pepik Márton, szűcs

Miskolci mester. Vagyonleltárában szerepel halála után 1762-ben. Végrendeletéből: "Utollyára Márton ágybeli jussa; két fejel, három fejel haj, egy zöld szőrrel, kettő fekete szőrrel varrott, dunna hejet egy bunda és az üst". 276.old. Fia Márton vezette tovább műhelyét.

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből
265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve, VIII. 1969. Miskolc

Pepik Márton,szüos

A Miskolci Herman Ottó Múz.Helytört.Gyüjt-ben vagyonleltárának leltára 67.317.l.ltzs.alatt. 265.old

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből
265.old.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve.VIII.1969.Miskolc

Pepik Márton,ifj.szücs

Atyja 1762-ben halt meg mesterségét folytatta.1762. márc.6-án Her György fő céhmestersége idején vették fel a szücs céh társaságába. Mivel atyja már rég beteg volt valószinüleg előbb átvette a mühely vezetését. 266.old . Miskolcon dolgozott

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből
265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve.VIII.1969.Miskolc

Pepik Márton, szücs

Miskolcon dolgozott. 1762-ben halt meg, vagyonát nov. 8-tól 11-ig számbavették, 4 gyermeke között szétosztották. Legidősebb fia, Márton folytatta a mesterséget. ł
266. old

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből
265. old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VIII. 1969. Miskolc

Penik Márton, szűcs

Miskolcon 1755-ben kis céhmesterré választották, miután az első adózó lett. 266.old. 12.jegyz

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből
265.old.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VIII. 1969. Miskolc

Pepik Márton,szücs

Miskolcon dolgozott.1744-ben x 34 dénár az adója.9.jeg
jegyz.-175 54-ben Martinus Pepik már 70 dénárt fizet,
265.old.10.jegyz

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből
265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve.VIII.1969.Miskolc

Pepik Márton, szücs

Miskolcon 1756-57 és 58-ban a 17 szücs közül az első helyre ugrott 79 dénár adójával. Mestertársainak az adója ekkor átlag 25 dénár volt. 266.old. 11.jegyz

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VIII. 1969. Miskolc

Pepik Márton, szűcs

Miskolcon a 17 szűcs közül 6 volt a negyedik adózó 70 dénárral 1757-54-ben. 266.old.11.jegyz

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve.VIII.1969.Miskolc

Pepik Márton,szücs

Mi kolcon 1762-ben halt meg.Vagyonleltáráhan szerepel: "20. Egy szür posztóból álló nem szintén ujj satir, mellyben vagyon 20 réf posztó réfit a dr.18.számlálván tészen 3.60."fl.ung.dr. 267.old

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve,VIII.1969.Miskolc

Pepik Márton,szücs

Miskolcon dolgozott a 18.sz közepén.Nem miskolciak, evangelikusok voltak,szlovákáok János testvérvel együt Ezzel magyarázható,hogy Mártonnak sem születési,sem házassági,de még elhalálozási bejegyzését sem sikerült felkutatni. 266.old. 18.jegyz

Bodó,Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve.VIII.1969.Miskolc

Pepik Márton, szücs

Miskolcon dolgozott. Lakása, műhelye a "Piattz Utzán", /Széchenyi u./volt. Nem saját háza "Abádi Ur-é volt. Jól menő műhelye volt. 265.old. 7.és 8.jegyz

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VIII. 1969. Miskolc

Pepik Márton,szücs

Miskolcon dolgozott.Szovák származású,de nem miskolci
ciak.A szücs céh protokollumában 1739.ápr.6-i kelte-
zésü bejegyzésben fordúl elő,amikor"Az B.N.Czéh Társas
ságába be avatván Mindenekrül Contentumot tett."
265.old. 6.jegyz

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből
265.old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve.VIII.1969.Miskolc

Pepik Márton,szücs

Miskolcon a szücs céh protokollumába 1755-ben 6 bejegy
zést irtak.Az első három emliti Pepik Mártont,az utol-
só három szerint már Her György a kis céhmester és nem
Pepik.Rövid szerepléseután végleg eltünt a céh elöljáró
ságának névsorából. 266.old. 13.14.és 15.jegyz

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből
265.old

A Herman Ottó Múzeum évkönyve.VIII.1969.Miskolc

Pepik Márton, szücs

1762-ben halt meg. A céh vezető ségében való rövid szerepl ése valószinüvé tezsi, hogy beteg volt és Márton fia vezette a műhelyt. Leltárának készitésekor tehát az ekkor már, mint céhbeli mesteremberként való dolgozó fiának igényét a műhelyre kétségbe nem vonhatták, amiről az öreg Pepik már rendelkezhetett is. 266. old.

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 265. old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VIII. 1969. Miskolc

Teplin szobrászművész.

Archaeologiai Értesítő

1915, 115–134.

Zoltai Lajos: Debrecen város
muzeuma.

MDK

Peply és Szőllős, Pozsony
szobrász munkák

Szálloda épitès Fenyőházán.

Vállalkozók Közlönye. 1908. jan. 29. 7.l.

Peppa U

1820

l.

Eperjessy 1929

53. l.

LEPPERT ADOLF, zongoraépitő

Mikor meghalt az apja, az orgonaüzemet rokona Kempf-Kemenesi Sándor vette át a szombathelyi Rumi utcában. Adolf átment a Paragvári utcai műhelybe és ott inkább csak zongorák hangolásával, javításával foglalkozott. /Vak volt/. Az orgona üzemet Kempf vezette. 590.old

SZIGETI KILIÁN, Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964 IV.szám. --- Szombathely, 1964

PEPPERT

PEPPERT ADOLF, orgona-zongorakészitő

Apja Nándor, szombathelyi orgonaépitő volt. Ő 1859.VI.17
én született. Hat éves korában megvakult, de kitanulta atya
ja mesterségét. Apja halála után inkább csak az üzlet irá
nyitásával foglalkozott. Inkább zongorékat készitett és
hangolással foglalkozott. 589.old. 38.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen
583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964
IV.szám. --- Szombathely, 1964

POPPERT NÁNDOR, orgonaépitő,

PEPPERT

PEPPERT NÁNDOR, orgonaépitő

Mosonmegyéből jött Szombathelyre 1850.VI.25-én, nyert letelepedést, de már 1848-tól volt orgonaüzeme ott. Először a Rumi utcában 32.sz., majd megszerezte a Paragvári utca 7.sz.házatFia Adolt, bár 6 éves korában megvakult, mégis kitanulta apja mesterségét/szül.1859.VI.17/. Apja halála után csak irányitotta az üzletet, zongora készitéssel, hangolással foglalkozott. 589.old.38.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 585.old

VASI SZEMLE, XVIII.évf. 1964.-Helyismereti évkönyv. IV.szám. ---Szombathely, 1964

PEPPERT NÁNDOR, orgonaépitő orgonaépitő

A Vámoscsaládi Kempf-Kemenesi Sándor Peppertnél kezdte tanulni az orgonakészitést. Mikor Peppert meghalt, átvett annak Szombathelyi üzemének vezetését. 590.old

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964. IV. szám.---Szombathely, 1964

PEPPERT NÁNDOR, orgonaépitő

Az 1783-ban Szombathelyen a ferences templomnak Jetter János Jakab által készitett orgonáját, talán 1850-ben bővitették Subbass pedálváltozattal. Akkor Peppert az orgonán általános javitást és hangolást végzett az orgonám. Valószinü, hogy a pedált is ő készitette. 585-old 21. jegyz

SZIGETI KILIAN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 585. old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII. évf. 1964. IV. szám. ---- Szombathely, 1964.

PEPPERT NÁNDOR, orgonaépitő

Kempf kemenesi Sándor unokaöccse is, mint nagybátyja Peppertnél tanult.-Kempf Gyula azután Németországban, Württembergben folytatta tanulmányait. Ő is Kemenesire magyarositott. Nagybatyja halála után ő tartotta karban a Kemenesi orgonákat, de ujat is épitett. 591.old

SZIGETI KILIAN: Orgonak és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XVIII.évf. 1964. IV.szám. ---- Szombathely, 1964

PEPPERT NÁNDOR, orgonaépítő

Nehéz lenne eldönteni, hogy kinek volt igaza Szombathelyen a székeegyház orgonáját illetőleg. Theindl karnagynak, vagy Dornernek. R Theindl Poppertet ajánloztta, Dorner viszont Poppertet. "Charlatan"-nak mondta. 587.old

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 585.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XVIII.évf. 1964. IV.szám.---- Szombathely, 1964

PEPPERT NÁNDOR, orgonaépitő

1864-67-ben megujitotta a szombathelyi székesegyház orgonáját. A pedálban Bourdon 32, Contrabas 16, Bassk. arinét 16, Viola 8, Cello 4, és egy ugyancsak ismeretlen változat. 589.old. 39.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen
589.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XVIII.évf. 1964.
IV.szám.---- Szombathely, 1964

PEPPERT NÁNDOR, orgonaépitő

A XX.sz.-i mesterek között mind időrendben, mind tekintély szempontjából Kemmf-Kemenesi Sándor foglalja el az első helyet. Peppert szellemi örökségét ő közvetitette az uhabb nemzedék felé. 590.old. 47.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964 IV.szám. ----Szombathely, 1964

PEPPERT NÁNDOR, orgonaépitő

1864-67-ben megujitotta a szombathelyi szé,esegyház or-
[illegible]jat.Az addig 40 változatu orgonat 50 regiszteres
[illegible] bővitiette.3300 forintos munka volt..A II.manuálon
az Eolin,az I.manuálon a Hohlflöte,Rohrflöte és egy most
már ismeretlen nevü regiszter került az orgonába, 589.o1
39.jegyz

SZIGETIKILIAN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen
583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964
IV.szam.---- Szombathely, 1964

PEPPERT NÁNDOR, orgonaépitő

Ő készitette a szombathelyi ferences templom orgonáját 1908-ban. A ferencesek ezen negyedik már ismert orgonája egyszerü, pedálnaélküli pozitiv orgona volt, mint elődei, egy manuállal, 12 változattal, csuszkaládás szerkezettel. Sipjainak egy része a gráci Mauracher Máté üzeméből került ki.. 589.old

SZIGETKIILLAN: Orgonak és orgonaépitők Szombathelyen 585.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, XVIII.évf. 1964 IV.szám.---- Szombathely, 1964

PEPPERT NÁNDOR, orgonaépitő

ő épitette a szombathelyi ecangelikus templom jelenleg is meglévő orgonáját. 1896-ban kjészült el a templom és az orgona is. Egy manuálos, 11 változatu, csuszkaládás orgona átlagon felüli, ma is versenyképes hangszer. A XIX. századi szombathelyi orgonaépitőipar első müemléke.
~~59~~ 589. old. 40. jegyz.

SZIGETIKILIAN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen
583. old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII. évf. 1964
IV. szám. ---- Szombathely, 1964

PEPPERT NÁNDOR, orgonaépitő

Peppert orgonát találunk, többé-kevésbbé átépitve Pósfá Nemesbödön. Ő alakitotta át 1895-ben a somlószőllősi ev. templom nak az ezernyolcszázas évek elején egy kőszegi mestertől épitett orgonaját. Ez vagy egik Kliegel, vagy Halper János lehetett.

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964 IV.szám. --- Szombathely, 1964

PEPPERT NÁNDOR, orgonaépitő

1908-ban a szombathelyi rerenceseknek épitett orgonát. Ezt, amikor egy Rieger orgonával helyettesitették, Nagyunyomba/ma Balogunyom/ szállitották, 1938-ban. 589.old., 41.jegyz .Ott az orgonát Gergye József allitotta fel. 41.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 585.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964 IV.szám. --- Szombathely, 1964

PEPPERT NANDOR, orgonaépitő

1848-ban Moson megyéből Szombathelyre költözött ,majd 1850.maj.25-én polgárjogot nyert.1850.aug.17-én működési engedélyt kért és aug.24-én meg is kapta.
297.old. 35.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Dorner Gáspár Albert/1780-1858/szombathelyi orgonaépitőmester élete és munkássága 288.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám. Szombathely

PEPPERT NANDOR, orgonaépitő

1848-ban jött Szombathelyre, Sok orgonaja van mai is használatban. Szombathelyen az ev. templomban is. Mivel Dornernak kevés orgonaja maradt fenn, nem lehet kimeritően tárgyilagos összehasonlitast tenni közöttük. Thernál Karmester dicsérte azokat, de Dorner "Vagabundnak" Charlatannak" nevezte Peppert. 297.old. 37.jegy

SZIGETI KILIAN: Dorner Gaspár Albert/1780-1858/Szombathelyi orgonaépitőmester élete és munkássága 288.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 2.szám, 1969. Szombathely

Pepply Jakab

büchsenschifter

Sopron

1813. sept. 7. polg.

eskü

Hási

Nagyszombat IX. 185.

Pepyn, Marten MDK

1627-ben festette Robert Huber festőnek halotti portréját, ma az Antwerpeni St. Elisabeth Hospital-templomban

(ill.)

Rijler, A. Portraying the dead
Acta Historiae Artium V.Tom. 1958. 1-2 n. 34.o.

Pepyn Márton

[Egyházm. Lap]

1881. 12. l. 133 l.

Pér község és plébánia tört.

Karácsonyi Sándor
Pér község és plébánia története. Lpőr 1941. Ism. dr Szabady Béla Lpőri Szemle 1942. 55. l.

NYIREGYHÁZA, BETHLEN-UT

T.

EURÓPA LAP/ÉS KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT

VISEGRÁDI UTCA 36 .

BUDAPEST

Perbál r.k. templom

(Pilis vm.)

Szt Anna tiszteletére
épittette Biró Máté
püspök 1747-ben.

Pehm 459. l.

MDK

Perbiró Valér,V.o.tan.

Áll. Liceum és Tanit.képzö Int. EGER.Ált.isk.

92. Falusi kép.

Magy. Ifj. Képzöm. Kiáll. /VIT/ Gyermekrajzok.
Föv. Képtár. 1949. aug. 16. -szept. 1o. Kat.

MDK

Perc Ferenc

Somogyi A.dr.: Modern egyházművészet Győrött.
Szépművészet 1943. 155.l.

Perc Károly

III. éves középisk. tanárjel.

Képzm. Főisk. Évk

1936/37. 741

Ferkèpzomfoiskèvk

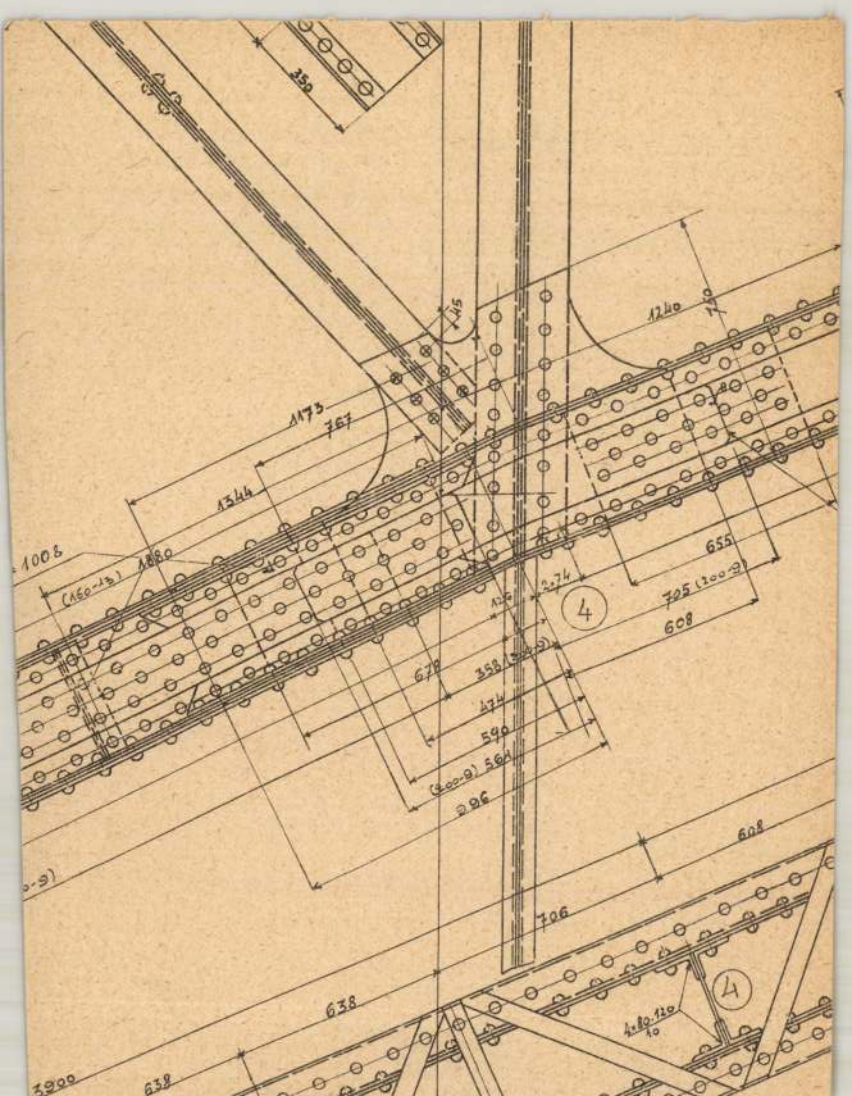

350
1240
1173
767
1344
1008
1880
655
705 (200-9)
608
678
358
474
590
561
996
706
638
3900
4

Percel Károly

Tanulmányterv a belső Erzsébetváros ujjáépitéséhez, a Főváros Közmunkatanácsa által 1946-ban készitett terv. Rep. Uj Épitészet. 1948. 293 l.

M.D.K.

PERCEL Margit festő

1912-ben Nagybányán dolgozott a Szabadiskolában

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 330.l.

M.D.K.

PERCEL Margit

192 -ban Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti : Nagybánya... 337.1.

Percel Margit festőmüvész
Tanulmányfej
Magyar Képzőmüvésznők Egyesülete, 1918. április 26.

x. riáll.

300. kép. *3. (Mss. I. 19.) Sermones Sancti Bernardini. XV. 85a lap.*

52, 53, 58, 59, 72, 73, 78, 79, 84, 89, 90, 99, 100, 105, 106, 123, 130, 131, 132, 133, 134, 135, (144 kivágva), 145, 150, 151, 156, 157. Bastarda írással két hasábon 66—68 sorba írva. Vörös feliratok. Vörös, kék, lila, zöld kezdőbetűk. 1 *iniciálé*, 1 *kis díszítő rozetta. Kötés:* XVIII. századi világosbarna síma bőr, papírlemeztáblákon. Bordázott hátán fekete M. S., lejebb a feketére festett bőrön arany betűkkel S. BERNARDINI OPERA M. S. AUTOGRAPHUM. CURAVIT BI JOS. JAKOSICS.

Magyar (?) munka, a XV. század második feléből. A XVIII. században Jakosics József *(1738—1804)* kapisztrán szerzetesnek, a rend budai könyvtára megalapítójának tulajdonában volt.

85a lap: U iniciálé (65×80 mm) szürke keretben, zöld s sötétebb zöld hálózattal és mintával díszített alapon vöröseslila betű, sötétebb árnyékolású, fehérrel körvonalazott levelekkel díszítve. Belül sötétkék alapon kockahálózat, amely eredetileg arany volt, de lekopott, úgyhogy csupán fekete alapozása maradt meg, halványzöld ötszirmú virágokkal. Az alsó lapszélen kis díszítő rozetta (28×28 mm) fekete alapon fehérrel árnyékolt lila csigakörökből áll, amelyeknek hosszú szárai középen kis zöld kör fogja össze. Egyszerűbb műhelymunka. (300. kép.)

140—143 lap: Üres.

161b lap: A szöveg befejezetlen.

162—163 lap: Üres.

...ČIĆ, Vinko műgyűjtő

J1. 4. 23-26

Gaudy magyar festészeti anyagot vett.

Új Művészet

M.D.K.

Percher Simon, ács

Egerben 1761-ben szerepel az adózók között.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 378. old.

MDK

Percz

mozaik

Dutka M: Graf.művészeink a békéért. Magy.Nemz. 1952. okt. 3. 5.l.

MDK

Percz, Mattioni, Iván Szilárd, Hegyi, Rácz

Sztálinvárosi üzletház. Mozaikterv, temp.

Békeplakát és 5 éves terv graf. kiáll.
Ernst Muz. 1953. szept. 7 l.

M.D.K.

Percz Amadeus Prokop,
gyöngyösi ács

az 1825. évi Lakó-összeírás-
ban szerepel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 378. old.

Perc Bulcsú
formatervező

Tásharádióba épített kazettás
magnetofon (Videoton Forma
tervező iroda) (repro)

— Ipari forma
Művészet, 1975. május - 16 oldal.

Percz János ötvös

a Műbarátok Köre a Benczur u.-i Pástás Művelődési Központban működik. Művészekkel, műveikkel is merkednek meg a tagok. a művész művét is a kör tagjai bocsátják bemutatásra.

Szalay Károly: Műgyűjtők egy művelődési házban.

Magyar Hírlap, 1945. máj. 15.

Percz János ötvösművész

A műgyűjtők és műbarátok köre közvetlen kapcsolatot teremtenek élő művészekkel, zárt körben bemutatva és magyarázva ezek alkotásait. A művész is így került sorra itt.

Meditáció

1974. XII. 27. 22.50 D. (11)

Percz János, ötvösművész

A Gőv. Műv. Házban nyílik meg tárlata márc. 3-án.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. márc. 1.

Percz János

A Fényes Adolf Teremben rendezett bélyeg-kiállításon az Üvegablakok c. sorozat hét /7/ címletében szerepelnek Rippl Rónai, Kernstok K. Lotz Károly, Székely Bertalan, Sebestyén Ferenc és Percz János művészek munkái.

A tárlatról Vadas József: "Fogas bélyeg" címmel számol be.

Percz János müveit a Posta Muzeum őrzi.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. febr. 22.
XIX. évf. 8. sz. 13. lap.

Percz János

Orgonakészítő

1835. orgonát csinál a soproni ev. iskolának, minthogy azonban teljesen nem készült el, ajánlja az ~~az~~ egyházközségnek, hogy a munkát a szombathelyi orgonagyárlával fejezteszé be.

Erod

A soproni á. h. ev. egyházközség kezelésére bizott alapítványok. Sopron 1902. 113. l. és Csatkai Endre dr. szives közlése.

MDK

Perc János, ötvösmüvész

Egy iparmüvész - csoport vezetője.

—: Prizma 13, Hetek, Három plus kettő 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jan. 29.

Percz János

A szerző az alábbi műveket sorolja fel: Repülj kajám (Adyt idési fel!), Egymásért, Magányos férfi, Szomjúság, Több fényt, Tengerszem (Szocsiból hozott kőből), Nap felé („üveg-fém varásskat"), Ragyogásban (nörösréz és üveg), Nap fiai, Árnyékban, Tükröződés, Nagy-Balaton (tihanyi vitorlásversenyt mutat rézből).

László Miklós: Percz János, Mügyűjtő 1972/4.sz. 34.l.

Percz János
ötvös

Drótszálak ~~alakításával~~ szefogásával alakított maszkja dekorativ, lemezből hajlított figurái mélyebb mondanivalóhat hordoz.

Révész Zsuzsa: Percz János új művei
Művészet, 1970. március – 46 lap.

Peroz János
ötvös

M.D.K

1961-ben nyerte el a Munkácsy díjat.

Domanovszky György: Négy Munkácsy-díjas ujszmüész
Művészet, 1966. február - 31 kep

Peroz János
ötvös

M.D.K.

Vasból és rézből készített „Dónsa"
fége.

Pál Endre: Figurális díszítések a mai magyar ötvös tárgyakon...
Művészet, 1965. június - 23 lap

Percz János
ötvös

Az ötvenes években megjelent
szinszerű divatékszerei új hor-
szakot nyitottak a magyar ötvös-
ségben.

P.Brestyánszky Ilona: A modern ékszer paradoxona.
Művészet, 1971.május - 28.oldal

Perez János
ötrös

Perez János nemcsak ötrös, hanem szobrász is, akinek anyanyelve a kisplasztika, de hedveli a monumentálisat is.

Földes Anna: Nevjegy v asbóe!
Nők Lapja, 1969. április - 16 szám.

Perci János
ötvös

„Üveges nap"
„Gondolkodó"
„Összefonott emberek"

} repro.

Földes Anna: Névjegy vastól.
Nők Lapja, 1969. április - 16 szám.

Percz János
ötvös

Percz János rajztanár lett egy ipar-
iskolában, ahol összekerült az á-
nyaggal. Ezután ismerkedett a szer-
számokkal, a fémmegmunkálás
technikájával.

Földes Anna Névjegy-vasból.
Nők Lapja, 1969 április - 16 szám

Percz János
ötvös

Percz János már hét évtizede ötvös, kiállítására az utolsó 3 év termékét viszi. A Gellért drink-bárban van nagyobb méretű szobra, de másut is találhatunk nagyméretű Percz szobrokat.

Földes Anna: Névjegy-vasból.
Nők Lapja, 1969. április - 16 szám

Percz János
otnös

Percz János nyersanyaga a vas és a
rér, a lemez és a drót. Az „Üveges
nap" cimű, mivel 2 fein galamb
találkozás annak különös pillanata

Földes Anna · Nevjegy vastól
Nők Lapja, 1969. április - 16 szám

Percz János
szobrász

Percz János mestere az apró tárgyalnak.
Ékszerek, karkötők, levélnehezékek, falra
függeszthető vízdombornitások, drót és
fém figurák szerepelnek anyagában.

Földes Anna: Névjegy vaslól
Nők Lapja, 1969. április - 16. szám

Percz János
Ohrös

Percz János művészetet is merik Torinóban, Moszkvában, Prágában, Helsinkiben. Legutóbb Rómában volt kiállítása.

Földes Anna · Névjegy vasból.
Nők Lapja, 1969. április - 16 szám

Percz János

Ohvös

Percz János festőnövendék volt, rajzolt, festett rév és linometszetekkel dolgozott. 2 évig Fónyi Géza tanársegédjeként működött.

Földes Anna: Nevjegy-vaslói.

Nők Lapja, 1969. április - 16 szám

Pesoz János
ötvös

Pesoz János háramak érdekes s ácsos kapuja van, a művész alkotása, ugyszintén a kertben a kőkömbre helyezett Dózsa vas-szobrettje.

Földes Anna: Névjegy-vasból.

Nők Lapja, 1969. április - 16 szám.

Percz János
olvós

Percz János szobájában sajat szobrain kívül, a földiszek vaskól vannak. Az asztal vörösrér, a hönyvállvány is vas.

Földes Anna: Nevjagy vaskól
Nól Lapya, 1969 ápülis - 16 szám

Percz J.

Az 1.50 Ft.-os bélyeg „Árpád hirvivője" c. alkotását ábrázolja, eredeti színeiben. (említve)

Bélyegújdonságok.
Dunántúli Napló, 1972. nov. 1.

Percz János
ötvös

Percz Jánost egy önálló kiállítás köti Szegedhez.

Szelesi Zoltán: Ötvösmüvészeti bemutató.
MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 44.oldal

Percz János
ötvös

1963-ben készült Kollányi Ágoston Percz János, az „Ének a vasról" való filmje.

-.-: MAFILM képzőmüvészeti jegyzéke.
MÜVÉSZET, 1973.március - 12.oldal

Percz János

Ülő madár
Totya-madár
Gombszemű madár

Mügyűjtő 1972/4-sz. 34-35. l.

6.

Percz János

1972 nyarán öt gyűrűje szerepelt a fordheimi (NSzK) ékszermúzeum kiállításán. 1973-ban a badacsonytomaji Egry Múzeumban mutatja be újabb s a természethez kapcsolódó munkáit.

László Miklós: Percz János Műgyűjtő 1972/4.sz. 35.l.

5.

Percz János

Szeretné elkészíteni Czábel Béla, Barcsay Jenő és Illyés Gyula portréit. A közelmúltban készült el Szombathelyre (Vas megyei Tanács épülete) lemez-domborításos címere.

László Miklós: Percz János, Műgyűjtő 1972/4.sz. 35 l.

Perez János

Irodalmi plakettjei: Villon „vén fegyverkovácsnéja", Kőmíves Kelemenné, a Walesi bárdok négy dalnoka, Berda József képmása, Madách falausztertudósa, a „kassáki Szárnyaságyú", Radnóti Erőltetett menete. (Mint a Kemény Zsigmond gyakorló reál tanulója találkozott a költővel.)

László Miklós: Perez János, Műgyűjtő 1972/4. sz. 35. l.

Percz János

További művek: Vár-Balaton, Vizek partján (Badacsonyi fáját mutat), Szakadék. Újabb plakettjei: Felhők közül kisüt a nap, Eglolt, Holdfogyatkozás, Napfény, Magyar nyár fa, Vár, Téli Balaton. Nagyobb munkái: Tömeg, Titok (fa, fém).

László Miklós: Percz János Műgyűjtő 1972/4. sz. 34-35. l.

Percz János

Munkácsy-díjas. Kiállítása volt Budapesten (Műcsarnak 1969), Torinóban, Moszkvában, Helsinkiben, Prágában, Rómában. Jelen cikk az utóbbi két és fél év munkáiról számol be. – A Fodor utcai műtermet, villa-udvart művei („a Nap, a Hold, a Vizek fém-emberei") díszítik.

László Miklós: Percz János; Műgyűjtő 1972/4. sz. 34.l.

Perczel János ötvösművész.

MEGHÍVÓ

979 fnyv 1

PERCZ Amadeus Prokop gyöngyösi ács. Gyön[illegible]
1825-ben a város I. negyedében és később a II.
negyed 4. fertályában lakik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Percz Bulcsú, [ ]

h.: Droppa Judit

Percz Bulcsú: Videotan tévéhéstülék .– 60.

Látóhatár, Bp. 1978. apr

09

Percz János ötvösművész

a Műcsarnok kamaratermében szombaton nyílt meg kiállítása.

Magyar Nemzet, 1969. márc. 9.

Percz János
ötvös

Vashorács munkájával állt erőlehet
Dózsa Gyorgynek

Aradi Nóra: A Dózsa téma
Művészet, 1972. augusztus - 8 oldal.

Percz János

a Nemzeti Múzeumban a Bpesti Művészeti Hetek keretében mutatták be éremművészetünk ~~fejlődésünk~~ fejlődését. Művei szerepelnek a kiállításon.

Losonci Miklós: Fővárosi kiállítások.

Pestmegyei Hírlap, 1973. dec. 5.

Petőfi János

Moszkvában megnyílt a Magyar és a Szovjet Képzőművészeti Szövetség titkárságának együttes ülése. A program keretében a művészi alkotómunkásságáról készült filmet bemutatták.

Dolgozók Lapja /Komárom/ 1972. jan. 12.

Percz János

Ötvösmüvész kiállítása a Mücsarnokban

Népmüvelés 1969/4 15 old.

Percz János

Körösi Csoma

Kehely

Két galamb.

Népművelés 1969/5 41 old.

Percz János

Kerek vashal és kerti madár

Népművelés 1969/5 borítólap 48 old.

Percz János

2

-apró bizsut, nagyméretü tér- és ajló rácsot, madaras vagy ember alakos sztélét, kertiszobrot, fémekből, üvegből és kavicsból összeállitott faldiszt-, a formai és kifejezésbeli intenzitás mindezt igazi müalkotássá avatja.

Péter Imre: Kiállitásról kiállitásra

Népmüvelés 1969/5 41old.

Percz János

1

Kiállítása volt a Mücsarnok kamaratermének. A művész ötvösnek mondja magát, de ugyanolyan joggal nevezhetjük diszkovácsnak, ezüstművesnek s mindennekelőtt szobrásznak. Sokirányú mesterségbeli képzettsége olyan magasfokú ízléssel és képzőművészeti kutúrával párosul, amilyen fokon bármit csinál is –

Péter Imre: Kiállításról kiállításra

Népművelés 1969/5 41 old.

Percz János

5

Az „anya és gyermek" gyakran visszatérő témája, s amikor csak lehet, műveire oda-csempészi a napot. Egyik munkája Körösi Csoma Sándort ábrázoló, talán negyvencentis szobra a raktár polcán áll – pedig nem ott lenne a helye. Három-négyméteresen kellene állnia, egy tágas téren, ahol fiatalok járnak. Sakik számára sok mondanivalója lenne ennek a tudos vándornak. Sokan azt mondanák rá „modern szobor". Egyszerűen csak korunkhoz illő lenne, és igaz.

Némethi György: A fémből is napot.

Ország-Világ 1969/17 14 old.

Percz János 4

Utobbiak a használati tárgyak (gyertyatartók, vazák, stb.) bár művészi ihletésűek de-készülnek. Az „élők" születnek. A jámbor madarak, bumfordi kecskék, játékos csikók... És az emberek. A töprengő, a megkötözött, a Kati, Rosszcsant Peti, a négyzetarcúak és a drótlábúak, a gyengéd vonalú nőalak, a vas-mama a vas-kisgyerekkel és a hasában a vas-csecsemővel.

Némethi György: A fémből is napot.

Országg-Világ 1969/17 14 old.

Percz János 3

Már szinte közhelynek számít, mégis le kell írni: a siker nem torzította el Percz János egyéniségét, nem csábította arra, hogy könnyebb megoldásokhoz folyamodjek, „felhigítsa" alkotásait. A siker lehetőséget teremtett arra, hogy régóta dédelgetett elképzeléseit is megvalósítsa. Mimkait, jellegük szerint két nagy csoportra osztanám, „élőkre" és „élettelenekre".

Némethi György: A fejüből is napot.

Országs-Világ 1969/17 14 old.

Percz János 2

Az anyag: a fém. A művész aki mindig felfedez valami ujat ebben az anyagban Percz János ötvösművész. Öt nem kell felfedezni; ez már megtörtént szép ívü ötvösi pályája elején, tizenkét esztendővel ezelőtt. Sazóha? Alig ismert rajztanárból világszerte ismert művésszé vált. Kerencsés találkozás, a kifejezésvágyának annyira megfelelő anyagokkal: a rézzel és a vassal; siker, az alkohás diákos öröme.

Némethi György: A fémből is napot.

Ország-Világ 1969/17 14 old.

Percz János 1.

Nagyon örülök, hogy ott is láthattam ö-
ket, a hideg műteremben, összezsúfolva, egy
tömegben, szinte valamennyien arccal a ki-
járat felé, mintegy indulóban a kiállitás-
ra. Elilyen mások voltak a kiállitóterem-
ben, rafinált és rutinos elrendezésben, teret
kapva és megvilágitást... De ott... olyanok vol-
tak mint egy különös vegyeskorus tagjai,
akik nagy egyetértésben énekelnek, tisz-
taságról és erőről, a mozdulat szépségéről, az
anyagba rejtőlehetőségek ujrafelfedezéséről....
Némethi György: A fémből is napot

Ország - Világ 1969/17 14 old.

Percz János

Munka közben

Az „Ének a vasról" című filmből ismert madár.

Ország-Világ 1969/17 14 old.

Percz János ötvösmüvész

Szombathelyen a Forradalmi Muzeum termében rendezett kiállitását november 1o.-ig tartják nyitva, -adja hirül a lap, a kulturális események cimü rovatában.

Élet és Irodalom, Bp.-1974. okt. 12.
XVIII. évf. 41. sz. 8. lap.

Percz János

ötvös,a Mücsarnokban lesz a kiállitása.

Világ Ifjusága 1969/4 lo.old.

János Perc

folk costumes (metal)
(repr.)

Hungarian Review, Budapest,
1972. máj. 12. old.

Percz János

fémmüves és ötvös kiállítása megnyílt a Műcsarnok kamaratermében.

(Vas térrácsok, ékszerek, fém-térplasztikák. Gyakran elkalandozik a szobrászat mezőjére).

Kiállításról-kiállításra

Percz János a Műcsarnokban (Ridey Gábor)

Magyar Hírlap, 1969. március 14. 9. l.

Percz János

Ötvös 80 alkotása látható (az utolsó három év termésből) szombattól a Műcsarnok kamaratermében rendezett kiállításon.

Krónika

Magyar Hírlap, 1969 március 9. 9. l.

MDK

Percz János ötvösművész

Arany János-plakett-je repr.

(Forrás.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 49. sz. [6. l.]

NDK

Percz János

M.Sz. arcképe, bronz

Arcкép kiáll. Ernst. Muz. 1952. aug. 11 l.

Percz János

a Csoki István galériában

fem kakast-figurákat-papírvágot

mutat be.

-Bozóky-: Spring show at arts gallery.

Daily News, Budapest, 1969 május 9

6 l.

Percz János

Ötvösmunkával szerepel az állatbarát művészek ma nyíló kiállításán. (Hunyadi Nájsfront Belgrád rakparti klubhelyiséje. 50 művész 90 alkotása látható. Az anyagot december 15-én kisorsolják.

Ma nyílik az állatbarát művészek kiállítása.
(G. Sz. L)

Magyar Hírlap, 1968 december 1. 8. l.

Percz János ötvös

1 hűsarnokban

Kiállítása nyílt.

Munkások a gyárban (repró)

Négyművelés 1969 IV. 51.

Percz János

ötvösművén gyűjtötte össze és rendezte meg 55 képes- és iparművén 90 új alkotásából a Hazafias Népfront Belgrád rakparti klubhelyiségében az állatbarát művészek kiállítását. Az 50 000 forint értékű kiállítási anyagot december 15-én kisorsolják. Egy sorsjegy ára 25 Ft. A befolyt összeget az elhagyott állatok fáti menhelyének fejlesztésére fordítják.

A művek az ember és a természet (főleg állatok) kapcsolatát tükrözik. —

Ma nyílik az állatbarát művészek kiállítása (G.SZ.L.)

Magyar Hirlap, 1968 december 1. 8. l.

Perez János ötvös és Szabó Erzsébet ügyanúvay

Szegelnek a szegedi ünnepi hetek

Ziállításán

Magyar Manszet
1969 június/8

Perez János ötvásművész

Kiállítása március 8.-án nyílik

a Műcsarnok Zamaratermében.

Magyar Nemzet

1969 márc. 5

Percz János

Emlékére

Új kiállítás az egri Képcsarnokban

Népújság, Eger, 1970 aug. 23.

Percz János

„Kendős nőalak"
„Kavics"
„Alakos sztélé"
„Madaras sztélé" c. munkái
emlétve

Magyar Nemzet
1969 márc. 13

Percz János

Fotók a szegedi Képcsarnokban rendezett kiállításról (1969. július).

Műgyűjtő, 1969. 1. sz., 11–12. l.

Percz János

A szegedi Képcsarnok terebe vette, hogy a Szabadtéri Játékok alatt bemutatja mint neves iparművészt.

B. Varga S.: Szeged. – Műgyűjtő, 1969. 1. sz., 12. l.

Perez János

„Éhes"
„Vaslány"
„Atomkor" c. Risplanskiája emlétve.

Magyar Nemzet
1969 márc. 13

Perez János

„Totya madár"
„Bürske madár"
„Konstruktív madár" c. művei
emlitve

Magyar Nemzet
1969 márc. 13

Perei János

1962-ben az Építőművészek
Szövetségében nyílt meg tárlata

Magyar Nemzet
1969 marc 13

Percfájós
Ottó

Részt vett a tárlaton.

Losonci Miklós I. Országos Zománcművészeti kiállítás
Művészet, 1970. június - 43 lap.

Percz

Szerepel az alábbi táslaton

Márkus László: A „hagyar egyházi kultura" kiállítás Rómában és Bp-en

Vigilia 1969 VII. sz. 484 old.

MDK.

Perez János

Utalás M„nkácsyédijára

Magyar Nemzet 1965.márc.28. lap 13.

Percz János
ipszerűvész

M-D

A Fővárosi Tanács díszterméet, a Gellért Szálló-egyik terméet, az Aero-pressot, a Debreceni ~~vár~~ vasutállomás kultúrvárótermét, a miskolci SZOT székhárat díszítette vörös réz domborítása.

— : Percz János munkái
Nők Lapja, 1962. dec. 1 – 6 lap

Percz János
iparművész

M.D.K.

Az Építőművészek Szövetségében mutatottabe 42 alkotását. „Május 1", Csellista", „cinii" művei is szerepelnek "a Kiállitáson.

—: Percz János munkái.
Nők lapja, 1962. dec 1 – 6 lap

MDK

Percz János

ötvös

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

Percz János MDK
fémbőlkovácsolt tálakkal, gyertyatarókkal

Szerepelt a /békéscsabai?/ Művelődésházban bemutatott iparművészeti kiállításon.

Ö.F. Hasznos ízelítő a korszerű lakáskultúráról.
Békésmegyei Népujság. 1963. jan. 25.

MDK

Percz János

Repr.

IV. Országos Iparművészeti Kiállítás. Műcsarnok.
Budapest 1959. Dec. 18 - 1960. Jan. 31. kat.

Per ez fámos ötvös 1

Madár (repró)
Kos "
Kerékpáros "
Csehós "
Edények "
Aratók " (miskolc, tvt. nélkül)
Derain plakett (repró)
Braque " "
Hajógyár (repró)
Kakasvára "
Debreceni halastó (részlet, repró)

Világ / Ifjusága, 1964, ápr. 2, 3, old.

Percz János ötvös 2

Rajztanári oklevelet nekrét – tanársegéd volt a Kézőművészeti Főiskolán, majd 12 évig (emlitve) ipariskolában tanitott. Művei: Gellért Szálló dicsőbár: femkompozíció; Szeto Eszperanto fontáne debreceni vasutálomás világ térképe, siófoki pártház tér elvó-bontó rácsa, hunkárvy díjos, 6 első, négy második, hat harmadik díjat nyert.

Világ 1 fjusága 1964, ápr. 2-3 old.

MDK

Percz János

szerepel a kiállításon, amely 1963. dec. 21-én nyilik meg.

Lányi Ottóné: Modern magyar iparművészet a győri műcsarnokban.
Kisalföld 1962. dec. 18.

Perc János MDK

faldiszekkel, ékszerekkel

szerepelt a miskolci kiállitáson.

L.M.: Iparmüvészeti kiállitás a Herman Ottó Muzeumban. Északmagyarország 1963. máj. 10.

Percz János, ötvösművész MDK

Percz János művészetét ismertető, Ének a vasról c. kisfilm — Kollányi Ágoston színes képzőművészeti kisfilmje — elkészült a Budapest Filmstúdióban.

—: Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 11.

Perez János, iparművész ötvös MDK

Néhány éve cserélte fel az ecsetet az ötvös-kalapáccsal, a vásznat a rézlemezzel.
Ének a vasról címmel kisfilm készült művészetéről, alkotó munkájáról.
A film a moszkvai filmfesztiválon nagydíjat kapott.

Szluka Emil: Ének a vasról 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. júl. 28.

MDK

Percz János, festöm.

Károlyi kertben. Vízf.
Télen ugyanott. Vízf.

Az OMK Képzöm.Föisk. Ifj.Körének karácsonyi Kiáll.
1943. Kat.

Percz János ötvös M.D.K.

Részt vett a kiállitáson

Különböző fejeket ábrázoló rács.

Vajna Éva: Magyar iparművészeti kiállitás Helsinkiben

Magyar Nemzet 1963. május 15. 4.1.

. . .

Percz János

Fémfogantyúkat készített a Fészek Klub üveg-ajtaira.

Magyar Nemzet 1965. nov. 20.

Percz János
ötvös

M.D.Y.

A Fészek első emelet kilincsét
tervette

Frank János: Az átépített Fészek
Élet és Irodalom, 1965. dec. 11-8 lap.

Percz János
ötvös

M.D.K

Rézbe és vasba formált élőlényeket ábrázol. „Kos", „Csipegető" c. művei (repro) Továbbá „Furulyázó", „Brácsás" c. művei. „Lovag" c. munkája és fatestű madár alakításai, üvegtestű halai, viz csepp formáju hamutartója.

Szoczogh Ákos: Percz János művészete
Művészet, 1963. január – 44 lap

Percz János

ötvösmüveivel

MDK

szerepelt a kiállitáson.

Vadas Zsuzsa: Szépség és használhatóság. Gondolatok a kecskeméti iparmüvészeti kiállitásról.

Petőfi Népe. 1963. jul. 18.

mdk

Perecz János

Művei a kiállítason. Dannvia Gorkij Művelodési Ház.

Mozaik: Modern Iparművészeti Kiállítás

Népszava, 90. évf 222. sz 1962. szept 22.

MDK

Percz János

Muhkácsy-dijas fémművész

fémdomboritásokkal, figurákkal

szerepelt a Herman Otto Muzeumban rendezett kiállitáson.

Molnár László:Modern iparmüvészeti kiállitás Miskolcon.

BORSODI SZEMLE 1963. 3. sz. 82-89. lap. 89.l.

Perez János, ötvös művész

Mosa

Októberben mutatják be a művészetét ábrázoló kisfilmet.

(b.t.): Ének a vasról

2.

ESTI HIRLAP

Ba. 1963. aug. 17.

Percz János
ipaművész

14.D.K

Ötvös figurák (repro)

Markos Erzsébet: Nippek helyett — művészi alkotás.
Nők Lapja, 1965. február 13 - 26 lap

MDK

Percz János

Percz János/ötvös/ műveivel szerepelt a IV. Orszg.Iparm.Kiáll.-on.

IV.Orszagos Iparművészeti Kiallitás.Műcsarn Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

Percz János

MDK

szerepelt a kiállításon.

- ffy - : Kézzel szött falképek, kerámiák, ötvös ékszerek. Az ország legjobb iparművészeinek kiállitása a Megyei Művelődési Házban.

HEVESMEGYEI NÉPUJSÁG. 1964. jun. 25.

M.D.K.

Percz
Öhös

Faldíszeinek sok vásárlója van.

Matyás István: Szarvúvészet és kereskedelem
Élet és Szodalom, 1967. márc. 4 – 11 lap

Percz János ötvös

Szöreg műret nem emlit.

Idegenfogyalom, 1964. dec. 29.

Percz János ötvös

Szöreg groteszk ékszereit emeliti.

Komárom Megei Dolgozók Lapja, 1966. dec 1
11.

Percz János MDK.

Kiállitási kritika

Népszabadság 1967 juni.3ö.

Péros János

MDK.

Kiállítási kritika

Népszabadság 1967 június 30.

Percz János

Jelképes kompoziciója a Gellért szálló bárját disziti /nikkelezett vas lécfalra erősitve/ repr.

Maksay László: Uj anyagok a szobrászatban
Rajztanitás 1966. III 19-21.1.

Perez János, [iparmüvész]

MDK

„Sajnos, csak egy művét láthatjuk."

Rózsa Gyula: Fémplasztikai kiállítás az Ernst Múzeumban 7

NÉPSZABADSÁG Bp, 1967. jún. 30.

Pesor János ötvös

Repr: Fém ablaksàcs, fejek

Az V. Orsz. Iparmüvészeti

1966. jan. 15. Magyar kirek

hel

Kialiisas aunyagá ból

Percz János, ötvös MDK

4. orsz. iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.

M.D.K.

Percz János, kerámikus, fémkovács, iparművész

nevét említi a könyv "Szépművészet" c. fejezet szerzője /Németh Lajos/, mint a modern magyar iparművészet egyik képviselőjét.

Hungria 66, Bp. 1966. Szerk.: Cárdos, Miklós

Ed.: Pannónia, 201. old.

Percz János

M K

bronzfigurákkal

szerepelt a Midsarnok és a városi tanács által a kecskeméti Katona József Múzeumban rendezett iparművészeti kiállításon.

Repr: Bronzfigurái.

V.Zs. : A szépség és jóiaiás nevében.

Petőfi Népe. 1962 aug. 16.

Perc János
grafikus

M.D.G.

Női fej (repro)

Élet és Irodalom, 1963. dec. 14 - 3 kep

PERCZ János M.I.K.

részvétel a kiállitáson

vörösréz tálak, maszkok, ékszerek

-a-a: Modern iparmüvészeti kiállitás kulturházainkban
Magyar Nemzet 1962. szeptember 26. 4.l.

MDK

Percz János

B.Turchányi E.: Fiatal képzőművészek a Főv. Képtárban. Budapest 1947. jan. 15. 31.l.

Percz János MDK

Épül a Népstadion, tus

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Percz János 2)

Dombormüves kiterített világatlasz-
a Debreceni uj vasútállomás részére készült.
A Szakszervezetek Központi Tanácsá-
nak Miskolci székhelye számára
fém dekorációt készített.
~~Ré~~ Dombormüvű réz-panorámája a
Budai és Pesti Dunapartnak – egy
eszpresszó vörös falát díszíti a fővárosban.
Koczogh Ákos: „Percz János"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. IV. No. 10. 1963

172 l.

Percz János

3.)

Kiállitásán a Magyar Épitészek Házában uj munkái - emberi és állati figurák - a fémmüvesség eddig ismeretlen lehetőségeit tárják fel. Müvei rézből vagy vasból készülnek. „Furolás" „Hegedüs" figurák.

Koczogh Ákos: „Percz János"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. IV No. 10. 1963
172 l.

4,

Percz János

Stockholm, Oslo, Torino, Moszkva és Prágában lettek művei kiállítva.
Vastag rézdrótot használ mozdulatok ritmus kifejezésére.
Egy idő óta sikeresen kísérletezik fa, kő vagy üveg tömbe való illesztésével.

Koczogh Ákos: „Percz János"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. IV. No 10. 1963 172–173 l.

Mdk

Percz János ötvösművész

kiállítása az Építőművész Szövetség szeklázában.

P. G: Percz János kiállítása
Népszava. 90 évf. 265. sz 1962 nov 13. 2. l

PERCZ János ötvös

M.D K.

művei a MOM Csörszutcai művelődési házában rendezett Modern iparművészet c. kiállitáson

Napi krónika

Magyar Nemzet 1962. szeptember 14. 6.l.

Percz Jánso ötvös M.D.K.

Dekoratív jellegü foggantyukat készitett
a Fészek Klub üvegajtajára

Napló
„agyar Nemzet 1965. szeptember 7. 4.l.

Percz Jánso ötvös M.D.K.

a XI. ke ületi Bogdánffy Jakab utca i uj
óvoda számára figurális térelválaszt ó rácso
készitett. Témája: a kisgy e rmek élete

Na pló

Ma gyar Nemzet 1965. szeptember 4. 4.l.

Percz János ötvös M.D.K.

Munkácsy-dijas

5 esztendeje müködik, mint ötvös.
Maszkok, tálak, hamutartók, fali aplikációk, rácsok, ékszerek

2 év előtti kiállitása óta közvetlen rézben és vasban készült szobrok.

Kazánlemezből hegesztőpisztollyal vágott formák, vörösrézlemezből formáltak és rézhuzalból hajlitottak.

Magyar Épitőművészet 1963/1. 59.1. /.

Percz János M.D.K.

Rézhuzalból hajlitott szobrok: Csikó, Brácsás, Köves madár.

Vörösrézlemezből formált szobrok: Furulyás, Gyümölcshord Jegye spár, Galambot röppentő, Anya gyermekével , Kis huligán.

Kazánlemezből vágott szobor: Dózs,/repr./ Kos, Két xxx-madár, A csipepgetők, A büszke banka, Bika.

Koczogh Ákos: Diszitő müvészettől a monumentálisig

Magyar Epitőmüvészet 1963/1. 59.1.

Percz János ~~xxxxx~~ ötvös M.D.K.

Művei a szófiai magyar iparművészeti kiállitáson

Napló

Magyar Nemzet 1963. augusztus 19. 10.1.

M.D.K

Percz János
ötvös

Férfifej (repro)

Élet és Irodalom, 1963. augusztus 17 - 5 lap

PERCZ JÁNOS

Épül a Népstadion. Tusrajz 5ox7o.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-1953.márc.

Percz János, ötvösművész MDK

Bécsben, a Bernguss Áruházban, a márc. 9-28. közötti magyar hetekben Percz János ötvösművész kiállítását is megrendezik.

— : Magyar árubemutatók az európai nagyvárosokban 7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. febr. 29.

Perez János, ötvösművész MTDK

Részt vett a bécsi Collegium Hungaricumban március 4-én megnyitásra kerülő iparművészeti kiállítás megnyitásán.

—: Hír

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. március 3.

M.D.K.

Pecor János
ölvös

Méltatás

Révész Lszerza: Kollányi Ágoston ipaumüvészeti tár-
gyú filmjei

Művészet, 1964. április - 24 kap.

Perez János, ötvösművész M Dh

Alkotásaiból tárlat nyílik
március folyamán Bécsben,
a Collegium Hungaricumban.

—: Hír 10.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. febr. 11.

Percz János ipar művész

A szegedi képcsarnokban

kiállítása nyílt

Szocialista művészetért 1969 VIII. sz.

Perez János ötvös

Kiállítása nyílt a Képcsarnok

Szegedi Termében

Nikolényi István: Képcsarnok a korzón

Délmagyarország 1969 VIII. 13

Pereny István

ideive

Somogyi Antal dr

A városmajori
új templom.
Bp. 1934 7. l.

Sajtóhiba
Pekáry István
helyett.

Perenyei Kent János

Kápolna

(Vasmegye)

Kepè repr.

Tóth Vasi 29.l.

32.l.

Perényi báróno

Keramikus

Szentes?

Az 1942-ki nem-
zetközi áruminta-
vásáron parant-
bokalyokhoz
hasonló keramikai
külön fülkében
voltak kiállítva

Pajduzsár Máté: Szepesmegye középkor
nyei és azok mesterei. /Kny. Szepesm
nelmi Társulat Évkönyve./8 o, 10 K,
Palágyi Menyhért: XXX Székely Berta
tészet aestheticája. 8 o, 4 K, 170 L
Pálinkás László: Esztergom XVIII. sz
kei. 8 o, 30 K, 96 L, Budapest, 1937
Palotay Gertrud: A debreceni reformá
régi teritői. /Kny. Debreceni Szemle
11 L, Debrecen, 1936.
Palotay Gertrud: Les influences turq
broderie hongroise. /Kny. Nouvelle R

PERÉNYI

FŐVÁROSI KÉPTÁR kiállitásáról
Oelmacher Anna cikke

Szabadság, 1948. április 27.

MDK

Parényi, építész

müve:

A noc. városépítés. 1952.

G yárfás Iván:A tömeges lakásépités városépitési vonatkozásai.

Bp.1954.

41. l

MDK'

Perényi Anna

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 szept.12.

Perényi Anna MDK

Debreceni köri tag , szerepelt a képzőművészeti körök VI.országos kiállításán /1963 nov. 7-21, Rózsa Ferenc kulturház Bp./ grafikai anyaggal.

Két pasztellel

Kürti Katalin: A képzőművészeti körök legfőbb feladata az ízlésnevelés.

Hajdubiharmegyei Népujság. 1963. dec.7.

Perényi György

a miskolci Tiszai pályaudvar 1968-as tervpályázatán II. díjban részesült 43.sz. pályamű egyik tervezője.

Molnár Péter: A miskolci Tiszai pályaudvar tervpályázata, 1968. - Magyar Építőművésze t, 1969.2.sz. 3. l.

Perenyi György

az állami faipari
igazgatóság vezetőjé-
nek cikke

<> Tipusbutor-
gyártás. Uj Épiteszet
1948. 6. sz. 217-
218. l.

-én

Mély tisztelettel

Mölnerutván

bizotts.tag

Pezényi György építész

(Körti)

Résztvett az alábbi pályázaton
(rajz, szepkó)

Dr. Gyöngyösi István: Nemzetközi szervezetek - UNIDO - IAEA - központja - Bécs - tervpályázat 1969

Magyar Építőművészet 1970/2 sol d.

PERÉNYI György / ut-tervező

(FŐMTERV)

körnemüködött a tervezésben

A Budapesti Nemzetiz Szinház terve. 1966. Kidolg. Hofer Miklós, Balmágyi Ildikó, stb. Bp. 1966.

Pereszlényi János

festő

Kispest Reviczky-köz 4.

1927. Független Művészek Körének tagja

2074-909-2
Felolvaso-terem.

575. Asztal.

1 darab cartonfelhuzáshoz való asztallredél, két gyalult és feketére festett puhafa bakon.

Méretei az asztallapnak: 97 cm. széles, 351 cm. hosszú, a bakoknak pedig: 77 cm. magas, 137 cm. széles.

Becsértéke.....40 K

Az asztallap megszereztetett Tikáts Adolftól 1906: IV. 29-én (624-906). -- Kifizettetett 1906: V. 1-jén a 243 sz. nyugtára. -- Elszámoltatott 1906: VI. 7-én 795 sz. alatt.

Perenczky János

grafikus

Szabad Művészet

1957. 424. l.

Elismer

100 P.-ről, azaz Egyszáz Pengő
gos Bizottságától "AZ elszakitott Ma
előadássorozat keretében f. é. jan
adásom tiszteletdija fejében a Müemlé
Budapest, 1928. április ..... n.

Perenc István MDK

kőgyurma _cső égető

a Zsolnay-gyárban a művészeti munkákban közreműködött 1886-1913.

71.o.

NIKELSZKY GÉZA: A ZSOLNAY-gyár művészete. Pécs. 1959.

Perenger Johann

Joseph

becsi harangöntö

1749.

Obrettei ev. ref.
templom

lánd

Arch. Ért

1905. 162. l

Perényi ref. templom

Épült 1929-ben

Az abanyszinai ref.

egyházközséghez tartozik.

Csikvári Abany

sz. a. 1. h.

M.D.K

Percz János
ötvös

Kiállítása nyílt fumisban
Szegeden.

— : Krónika
Tiszatáj, 1969. szept. 9

Percz János
grafikus

M.D.Y

A Tiszatáj szeptemberi számában
illusztrációi jelentek meg.

-: Megjelent a Tiszatáj szeptemberi száma
Csongrád Megyei Hirlap 1969 aug 31.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Perez János ötvös

szerepel az alábbi tarlaton

B.P.: Mai magyar epyházművészet Rómában

Magyar Hírek 1969 VI. 14.

Perez János

Vaskovácsolásaiból kiállítása nyílt a szegedi bemutatóteremben

L. A.: Kiállítása képzőszakmákban

Délmagyarország 1969 VII. 19

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 AUG 1

Perer János

ESTI HÍRLAP

Budapest

1024

Karkötő

Július 25-i számunkban, Itt a budapestiek beszél- ...ovatban olvastam a ... megtaláló?" cí- ...v. aláírással. ...om, na- ...sz-

az ...
nek ...
„Becsületes ...
mű levelet B. Gy. tanú-
Meg kell mondan...
gyon meghatott az a raga...
kodás, amelyet B. Gy. karkötő
sít az elveszett karkötőt
iránt. Ezért kérem önöket,
szíveskedjenek közölni ve-
le, hogy ha ezt a karkötőt
már nem is lehet pótolni,
mégis egy ugyanolyat vá-
laszthat magának műter-
memben. Ez a legkevesebb,
amelyet ragaszkodásáért
felajánlhatok.

Perez János, ötvösművész
Bp., XII., Fodor utca 57.

Percz János

MDK

Ligetben, rajz

Táncosok, rajz

~~Illusztrációhoz, tus~~

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Perez János, iparművész

A Kiállításon bemutatunk
Perez János műveiből is.

– : Magyar Kiállítás és árubemutató nyílt Pozsonyban 6

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. febr. 15.

Percz János ötvös M.D.K.

Művei is szerepeltek a kiállitáson

Lelkes sajtóvisszhangok a középkori magyar művészet svéjci tárlatáról

Magyar Nemzet 1965. szept. 18.

Percz János

„Madarak" (repr.)

„Vázák (repr.)

Kozogh Akos: „Percz János"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol IV No. 10. 1963
172–173

Percz János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 SZEP 7

Magyar Nemzet

Dekoratív jellegű fogantyúk kerülnek a Fészek Klub több üvegajtajára, melyeket neves ötvösművészek: Percz János, Péri József, Juhász Árpád és Jajesnica Róbert készítenek.

1.)

Percz János

Karrierje alig öt éve indult.
Miután volt festő, szobrász, kerámikus, és tanára fametszésnek, a témmegmunkálás mestere lett.
Korai munkái között állami megrendelésre készült a Gellért Szálló bárjának fém-aplikációja

Koczogh Ákos: „Percz János"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. IV No. 10. 1963

172 l.

Percz M/ János MDK

szerepelt a Déri Muzeum rendezésében jun 9-én megnyilt kiállitáson.

Az ő müve a debreceni vasutállomás kulturváró termének világatlasza is.

Menyhárt József: Modern iparművészeti kiállitás.

HajdúBihar megyei Napló, 1963. jun. 16.

Percz János

vaskovács művész. „Ének a vasról" címmel Kollányi Ágoston rendező és Somló Tamás operatőr színes kisfilmet készítettek róla.

Népszava, 1963, december 19. 91. évf. 296. szám.

Percz János

Munkácsy-díjas ötvösművész.
Néhány műve a Miskolci
parművészeti kiállításon.

említve.

Napjaink. 1963 6. szám, 5. kap.

Percz János

Ötvösművész. Ipariskolában tanított rajzot. A bécsi tavaszi virágkiállításra küldi új művét, egy óriás halat, a magyar pavilonba. A Siófokon épülő pártházba balatoni tájképet tervez.

Ahonnan a vas éneke szórnyvakel.

Népszava, 1964 március 1. 7. lap.

Percz János

Bécsbe utazott a márc. 4-én megnyíló Collegium Hungaricum számára rendezett iparművészeti kiállításra.

Emlékezés.

Népszava, 1964 március 3. 2. lap.

MDK

Perz János
ötvös

Munkáit az Iparművészeti Vállalat
üzletében árusítják.

— : Élet
(Művészet, 1964. január - 47 lap

Percz János M.D.K.

az ajtók fénfoggantyuja

F.Á.: Hétfőn este ujra megnyilik az átalakitott Fészek klub

Magyar Nemzet 1965. nov. 20. 7.l.

MDK

Percz János

Károlyi kertben, vizf.

Fiatal magyar Képzőműv. Főv. Képtár kiáll.29.
1946. dec. 12 l.

MDK

Percz János

F.A.E: M. Nézk. Művészek Egy. kiáll. Szab. Nép, 1949, jul. 15.

Percz János MDK

n Népmüvelési Minisztérium 1958-as ösztöndijasa

Müterem 1958 I. évf. I. sz. 46 o.

Percz János
Kemencefütő, linó
Utépitő. "

M. Pedagógus Szakszerv. kiáll. 195o. jun.

Perez János, ötvösművész MDK.

Bükk, Magyarország és Óbuda elnevezésű
Függelékek

Repr.

Virágh Éva: Néhány szó az új ékszerekről

Népszabadság, bp. 1959. máj. 9. 9.l

Percz János, MDk.

Pesti szálloda részére (Gellért, Metropol) dolgozik a kétezrelékes alapból jattatott megbízás szerint.

– : Nyolcvanszégy képzőművész készít új alkotásokat nagy ipari városoknak, vidéki iskoláknak

Népszabadság, Sp. 1959. júl. 3. 8. l

Percz János, ötvösművén

D Dh

kénítményei népek, értékesek.

–: Iparmű véneti ajándékok

Népszabadság, Bp. 1959. dec. 12.

9 l

M.D.K.

Perez János

Méltatás.

Dutka Mária: A magyar iparművészet a Műcsarnok
Magyar Nemzet, 1959. dec. 24 — van 6 l.

Percz János
ötvös

M.D.K

Munkásságáról

Láncz Sándor: Két iparművészeti kiállítás
Élet és Irodalom, 1961. jan. 27. — 2 kap.

VI Dh

Percz János, iparművész

Iparművészeti kiállítás nyílik a Csók Galériában jan. 6-án Kiss Róóz Ilona, Percz János, Bódy Irén és Csányi Árpádné ~~vén~~ alkotásaiból.

—: Hír

10-l

Népszabadság, Bp. 1961. jan. 5.

MDK

Percz János ötvösművész

(Riport-cikk.)

(Két kis vörösrézfigurája, valamint a művészt műtermében megörökítő fényképriport.)

Gál Zuzsa: „Szépség és célszerűség karonfogva járjon".

Ország-Világ, Bp. 1961. 7. sz. 15. l.

MDK

Percz János ötvösművész

Az ötvösművészet mesterségbeli részét önerejéből sajátította el. A Képzőművészeti főiskolát mint festő végezte. Művei tálak, maszkok, plakettek, ékszerek, vázák. Kísérletezik egyszerű kulcsok művészi kivitelezésével is. (A cikk végén művészi felfogásáról beszél.)

Gál Zsuzsa: „Szépség és célszerűség karonfogva járjon".

Ország. Világ, Bp. 1961. 7. sz. 15. l.

MDK

Perez János ötvösművész

Kompozíciója díszíti a Gellért-szálló ivó-bárját. Most készül műhelyében a debreceni új vasutállomás kultúrvárótermének faldísze. Megbízást kapott a miskolci SZOT székház étterméneк lemezdomborítására.

Gál Zsuzsa: „Szépség és célszerűség karonfogva járjon".

Ország-Világ, Bp. 1961. 7. sz. 15. l.

MDK

Percz János ötvösművész

(A cikk elején első festőállvány-vásárlását meséli el.) Elmúlt negyven éves. Műterme az Ida utcában van. Apja munkás volt. 1946-ban végezte el a főiskolát, tanítani ment. Előbb ecsettel, majd aggyaggal dolgozott.

Gál Zuzsa: „Szépség és célszerűség karonfogva járjon.

Ország-Világ, Bp. 1961. 7. sz. 15. l.

MD 14

Perez János ötvösművész

1957 után egyszeriben neves művész lett. Néhány hónap alatt sok ezer forintot vitt haza pályadíjakból. Fémmunkái eljutottak Brüsszelbe, Moszkvába, Párizsba, Rómába, Prágába és más városokba. Januárban (1961.) a Váci utcai Ajak Galériában volt kiállítása.

Gál Zsuzsa: „Szépség és célszerűség karonfogva járjon".

Ország-Világ, Bp. 1961. 7. sz. 15. l.

Percz János
ötvös

M.D.K.

Mélzatás.

Pernecky Géza: A kőbányai paralángyár vy tervei
Művészet, 1961. szeptember — 32 l.

Peroz János
ötvös

M.D.K.

A Bukarestben rendezett iparművészeti kiállitáson mutatja be rézből kovácsolt diszrácsát.

Hirek.
Művészet, 1961. szeptember — 41 l

M.D.K.

Peroz Géza
ötvös

Vörösvérből készült talpas
tálkája nép dísz.

Női szemmel.
Magyar Ifjúság, 1964. jan. 28.

Perez Jaúos
ólvos

M.D.K.

Rács (repro)

A borító hátlapján.
Művészet, 1961 szeptember —

Percz János, iparművész, ötvös

17 Dk

A Csók Galériában állított ki.
Művei változatos formai törekvéseket mutatnak.
Ékszereket, edényeket, vörösrézabronzos díszeket, díszfüggyakat mutat be.

Péter Imre: Két iparművészeti kiállítás

8.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. január 28.

M. D. K.

PERCZ János ötvös

kiállítása a Csók I. galériában

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) jún. 4. 4. o

M. D. K.

PERCZ János ötvös

Apró tárgyak, kis ékszerek, vörösrézdomborítások

Dutka Mária: Iparmüvészeti törekvések két kiállításon

Magyar Nemzet 1961. (XVI.) jan. 14. 4. l.

M. D. K

PERCZ János

Vörösrézmúvei Torinoban a risorgimento-hiállításon

Boldizsár Iván: A megmaradt tokaji

Boldizsár Iván: Torino 61.

Magyar Nemzet 1961. jún. 18. 7. l.

23. 5. l.

Petri János. [ ] 1964

A Munkácsy M.-díj III. fokozatát nyerte 1961-ben rendezett kiállításon bemutatott műveiért.

—: Átadták az 1961. évi irodalmi és művészeti díjakat 7.1.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. ápr. 1.

MDK

Percz János, festő.

Ligetben. Rajz.
Táncosok. Ceruzaraja.

Mücs. - Tav. tárl. a Mücs.-ban. Hősök tere.
1952 máj. 10. - jun. 4. Jegyz. 12. l.

Peroz János
ötvös

M.D.K

Állatfigura, — Méltatás.
(repro)

Gergely István: A IV. Magyar Sparmüvészeti Kiállítás — 16 l.
Művészet, 1960. augusztus.

Perez János, iparmű vész

Virágtartó.

Repr.

– Virágok és vázák

Népszabadság. Bp. 1960. jún. 4.

10. e

Perez János, ötvösművész MDK.

Szép alkotásokkal szerepel a kiállításon.

Péter Imre: Iparművészetünk és a közízlés
Fegyzetek a IV. Ipar. Iparművészeti kiállításról

Népszabadság Bp. 1960. jan. 8. 8. l

Percz János

Magyar Nemzet 1958. márc. 27.

XIV. évf. 73. h.

Az Iparművészeti Vállalat helyi jellegű ajándéktárgyakra kiírt pályázatának eredményét bemutatta a sajtónak. Minden jóízlésű ember örömmel veheti tudomásul, hogy a műtyürkék giccshalmazába lassanként mégis bevonul és teret foglal a kialakult ízlésű, szakmájukat nagyszerűen értő iparművészek munkája. Percz János finomvonalú, határok különböző tájait ábrázoló kis bronzplakettjei, a Majoros-házaspár sziporkázóan ötletes kerámiai, Janáki modern üdehangú, falra akasztható kerámiai-képei, Szabó Panni gyakorlati rendeltetésű, leleményesen megoldott, bájos műanyag-tárgyai, a sálak, babák, üvegek, remélhetőleg mihamarabb és a kereskedelmi forgalomba kellő mennyiségben kerülnek és művészi megjelenésükkel mindinkább kiszorítják az ízetlen giccset a piacról.

MDK

Percz János

Sz.M. arcképe, br.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 11 l.

Percz János, iparművész MDk

Szerepel a moszkvai kiállításon.

1.) Ohrasóterem... stb. 8.l
Népszabadság. 1960. máj. 10. [Vidéki]

2.) Kulturális rendezvények is lesznek a Moszkvai Magyar Kiállításon

Népszabadság. Bp 1960. máj. 11. 9.l

MDK.

Percz János grafikus

"Epül a Népstadion" /tusrajz/

III.Magyar Képzomüvészeti Kiállitás
1952.dec.-1953.márc. 14.1.

MOK

Percz János
ötvösmüvész

(munkácsy díjas) Térképe fogja
a debreceni nagyállomást díszíteni.

Mozaik

Népszava, 89 évf 175 sz 1961 jul 26

MDK

Perez János
ötvösművész

1961-ben rendezett önálló kiállítá-
son bemutatott műveiért stb. A
Munkácsy díj III fokozatát kapta.
÷ Kiosztottuk az irod. és műv-i díjakat

Népszava 89 évf 78 sz 1961, ápr 1és 2l.

Perczel János
iparművész

M.D.K.

Fémdíszítményei a Gellért
Szállót díszítik.

Molnár Sándor: A Gellért Szálló új berendezése.
Művészet, 1960. október — 24 lap.

MDK

Perez János
iparművész

ötvösmunkái a Csók Galériában

(Lavos) Két iparművészeti kiállítás.

Népszava, 89 évf 9 sz 1961 jan 11. 2 l.

M. D. K.

PERCZ János

Munkácsy-díj III. fok. 1961-ben rendezett kiállításon benyújtott műveiért, valamint a fémművészet épületdíszként való alkalmazásában elért eredményeiért

Adatták az 1961. évi irodalmi és művészeti díjakat

Magyar Nemzet 1961. ápr. 1. 3. l.

Perez Jaines
Nobrasz

M.D.Y.

Arany Jaines plakett
(repro)

Művészet, 1961 február
Címlapon.

Perczel János
ötvös

MDK

Méltatás. — Gellért Sándor dekorációja.
Munkásságáról. — Illusztrációk.

Révész Imrével: Perczel János ötvösművész 22 l.
Művészet, 1961. február.

Percz János
keramikus

M.D.K

Méltatás — munkáiról.

P. Brestyánszky Ilona: Az új magyar épületkerámia 16 l.
Művészet, 1961. február.

MDK

Percz Jenö József,

Koreai harcos. Mozaik.

Pp.Műcs.-II.Nagy.Képzőm.Kiáll. 1961.nov.4.-dec.2.
Kat. 9.l.

M. D. L.

PERCZ János ötvös

Debrecen, vagyállomás új épületében a váróterem falán térkép (ötvös művészeti figurákkal átorázolva a világrészek

Magyar Nemzet 1961. jul. 26. 4. l.

Percz János, iparművész ötvös

7 04

A debreceni nagyállomás új várótermét a Munkácsy-díjas ötvösművész térképe díszíti.

–: Röviden

6.1

Bp. 1961. júl. 26.

NÉPSZABADSÁG

Perz János

M.D.K.

A Munkácsy Mihály díj III.
fokozatát nyerte el.

Művészeti életünk
Művészet, 1961. május — 40 l.

Pérez János, iparművész
ötvös

MDK

A művészetét bemutató kisfilm:
Az Ének a vasról c. alkotással kapcsolatban nyilatkozik a művész.

László Miklós: Filmről szó sem volt 2.

ESTI HIRLAP

bp. 1963. júl. 31.

Percz János

horaikja (1952) von Duna-
ujvárosban a Béke étterem
ürletkári oldalán (emlitve)

Szij Rezső: Képzőművészeti ösjárat
Dunaujvárosban
Jelenkor, 1964, 12 n. 1163

Pecz Jávos
nobrán

M.D.K

Ezemportreival részt
vett a londoni tárlaton.

N. Pecz Éva: A londoni kiállításról
Művészet, 1964. dec – 40 kap.

Perez János, ötvösművész

A Dal a vasról c. nincs film

Perez János munkásságát mutatja

be:

–: Hír

6

ESTI HIRLAP

Bn. 1963. máj. 8.

Percz

Az Ernst-Múzeumban rendezett Békeplakát és Ötéves Terv Grafikai Kiállításán látható volt egy sztálinvárosi üzletház mozaikfrízének terve, melyet Iván,- Hegyi,- Rácz,- Mattionival közösen alkottak.
(említve)

Magyar Nemzet, 1952. Okt. 3.

Perez János festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 12. 470-473

Freskóvázlatok és mozaikok az I. Magyar Rézzőművészeti kiállitásra

M.D.K.

Percz János
ötvös

A Munkácsy díjas ötvös műrész
részt vett a bicillitáson.

Révész Zsuzsa: Az V. Országos Iparművészeti ...
Művészet, 1966. április - 23 lap

Percz János
ipanművész

M.D.K.

Május elseje (Vörösrézt)
Csellesta (Vörösrézt)
Madár (Vas)
a Fővárosi Tanács díszterme
számára készült vörösrézt
domborítás

} repro

— : Percz János munkái
Nők Lapja, 1962. dec 1 - 6 lap

mak

Perez Janos ötvösmüvész

Mai ötvösmüvészet ciminel elő-
adást tart a Kossuth kerbban dec. 12 én

Mozaik

Népszava 90. évf 289. sz 1962 dec. 11 én

Percz János, iparművész MDh

1961-ben rendezett kiállításon bemutatott
műveiért és a fémművészet épületdíszként
való alkalmazásában elért eredményeiért
a Munkácsy Mihály-díj III. fokozatát kapta.

–: Átadták az 1961. évi irodalmi és művészeti
díjakat 2.l

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. ápr. 1.

MDK

Percze János
ötvös

Kovácsolt ablakrács
(negatív)

B.S.: A lakásdíszítő művészet
Nők Lapja, 1962. szept. 8 – 21 lap

Perez János, iparművész MDK

Jan. 6-án kiállítása nyílik a Szók galériában.

I: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. jan. 5.

Peroz János
ötvös

M.D.K.

Hegesztő pisztollyal darabolt vasmunkái (Dózsa, Kos, Bika, Paros madár, Csipegető). Szarhötök és melltűk alkotásai. „Gyümölcshordó"-ja című műve az új ötvösművészetünk művei.

Kaczogh Áthos: Peroz János művészete
Művészet, 1963. január – 44 lap.

M.DK

Perczyános
ötvös

„Érem" (repro)

A belső címlapon.
Művészet, 1963. jamuár

Pesez János
ölvös

M.D.K.

Falidíszt a Gellért Szállóból
(repro)

A borítón.
Művészet, 1963. január

Percz János
ötvös

M.D.K.

A Gellért szálló drinkbárjához készített fémaplikációt, a debreceni nyvasutállomás kulturtermének díszeit, a miskolci SzOT székház ötvösmunkáját, a budapesti Aero Presso, valamint a Fővárosi Tanácskultúrháza részére készített ötvös munkákat.

Kaczogh Ákos: Percz János művészete
Művészete, 1963. január — 44 lap

MDK

Percz János

Károlyi kertben, v.

Télen ugyanott, v.

Képzőm. Főisk. Ifj. körének karácsonyi kiáll.
1943.

Percz János
ötvös

M.D.K.

A modern iparművészeti kiállításon
több munkáját kiállította.

—: Iparművészeti kiállítás a Janus Pannonius
Múzeumban.
Napló, 1963. júl. 23. 1. lap

Perec János
ötvös

MDK

Kiállítása a Janus Pannonius
Múzeum művészettörténeti
osztályán nyílt meg.

- Kinek -
Napló, 1964. aug. 7. 2. lap

MDK.

Percz János

Kiállitási hiradás

Szolnokmegyei Néplap 1966 juli.19.

MDK.

Percz János

Kiállitási hiradás

Kisalföld 1966 juli.19.

MDK.

Percz János

Könyvillusztrációiról

Népszabadság 1966 okt.15.p.7.

Perez János, ötvösművész MDK

fémdomborításban jelenítette meg a Szózat-ot. (Pelöfi Ir. Múz.)

Fenyő István: Egy újszerű irodalmi kiállításról 7.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1966. okt. 13

M.D.K.

Percz János

Városcimer a Fővárosi Tanács ujonnan kialakitott klubtermében, repr. / 1962/

Müemlékvédelem 1965/4. 203. l.

MDK.

Percz János

Kiállitásának hirdása

Népszabadság 1967 febr.15.

MDK

Perz János
iparművész Munkácsy-dijas

Szerepelt a kaposvári "A mai magyar iparművészet" kiállitáson.

Fémmunkái.
"Ének a vasról" c. filmből ismert müvei

—: Szépség és korszerüség. Legjobb iparművészeink alkotásai a Rippl-Rónai Muzeumban. Somogy megyei Néplap 1964 márc 17.

Percz János

MDK

Iparművész

Szerepelt a kaposvári "A mai magyar iparművészet" kiállításon.

Művészete ismert az "Ének a vasról" c. filmből.

—: Szépség és korszerűség. Legjobb iparművészeink alkotásai a Ripp-Rónai Múzeumban.

Somogy Megyei Néplap 1964 márc. 17.

Pertz János, ötvös

● KIÁLLÍTÁSOK. A szegedi Gulácsi-teremben ma délben nyílt meg Pertz János ötvösművész, Pápócon pedig délután nyílik Nagy Aliz kerámikusművész kiállítása.

– okiállítások

12.

Esti Hirlap, Bp. 1979 aug. 4.

Percz János ötvösm.

MDK

Szerepelt a salgótarjáni József Attila Művelődési Otthonban rendezett kiállításon. Júniusban pedig Balassagyarmaton.

(te): "Modern m iparművészet"

NÓGRÁDI NÉPÚJSÁG 1964 máj 17.

Perczyános
ötvös

A modern formavilág megszokolab
formaképtesét mutatták munkái.

P.Brestyánszky Ilona: A modern ékszer paradoxona.
Művészet, 1971. május - 28.oldal.

Perek János ötvös

Turist lánc (kapró)

Magyar Hírszög 1963 XII. 14

Pezcz János

Figurális tűelválasztó rács,
7.5 m². Kovácsoltvas,
XI. Ker. Láqmányosi Lakótelep ovoda,
lépcsőhéz,

Tájékoztató 64/65 képző és Sparművészeti Lektorátum
31 l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

Percz János

ZALAI HÍRLAP

1971 AUG 25

megöltek.

— **Értékes** vásból hegesztett szoborral gyarapodott a nagykanizsai Thury György Múzeum gyűjteménye. Percz János ötvös és iparművész, a fémek megmunkálásának kiváló mestere adta ajándékul az 1969. évi kanizsai kiállításán nagy sikert aratott „Tártkarú vaslány" c. szobrát.

— **Nyolcvanháromra emel-**

1021

szövet-

Erdekiodni: Kiss Jó-
zsefné, Zalaegerszeg,

Mode

Percz János

Ötvösmunkája ob. Borsch József miskolci lakosunk tulajdonában.

Műgyűjtő, 1910. I. sz. 47. l.

Perez Jánosy

Munkái az új magyar ötvösségben korszakot nyitottak.

P. Brestyánszki J.: Ékszer '70 kiállítás; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 33. l

Percz János
ötvös

M.D.Y

Egy gallyat vivő madárral
szerepel a tálaton.

P. Brestyánszky Ilona: Feinplasztikai málkatás
Művészet, 1967. október – 16 lap.

Percz János

Ajtó/ogonlyú (24) lemezdombo-
rítás, 20×20 cm. Bronz.

I. emelet.

Bpest VII. ker. Kerlén 36.
Fénes Művészklub.

Tájékoztató 64/65, képző és
Iparművészeti Lektorátus

28 l.

M.D.K.

Percz Tamás, ötvös (1920-

nevét modern felfogású ötvös- és ékszerműveiről kapcsolatban említik a szerzők.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,
Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 957. old.

MDK

Perez Jakos, ötvösművész

Kiállítása nyílt meg Rómában,
a Magyar Akadémián.

—: Kulturális Élet

7

Népszabadság, Bp. 1968. március 21.

MDK

PPerc János

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1968 jan.29.

MDK

Perez János, [grafikus ?]

„A római Magyar Akadémián megnyílt Perez János Munkácsy-díjas grafikus és Gulás Zsuzsa textiltervező iparművész kiállítása."

— : Hír

12

Népszabadság, bu. 1968. márc. 24

MDK

Percz János

V. Össz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

Percz János (mil. 1920)

Kasraverő.

Vörös rézdombrelief, 9 cm. A mű-
vén tul.

Merőjordaság a Képzőművénetben. A Kat.
bev. Matolcsi János. Bp. 1959)

33.

MDK

Percz János iparmüvész

Vörösréz edények, repr.

Kiss Roóz I., Percz J., Bódy I., Csányi Árpádné
iparm, kiáll. Csók I. Gal. Budapest. 1961. jan.

M.D.K.

Perc Jenő

Berend Ilona: "Kiállitások" cimmel ir a Művész Galériában rendezett tárlatról, amelyen szerepel müveivel a müvész is.
"Sokác lány" és "Teodóra másolat" c. müveit kiemeli.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1948. febr. 24. - márc. 1.
IV. évf. 9. sz.

Pete János

Faldíszekkel, ékszerekkel szerepelt 1963-ban a miskolci iparművészeti kiállításon.

Iparművészeti kiállitás a Herman Ottó Muzeumban

Északmagyarország 1963. máj. 10. 6.1.

Perez János, ötvösművén MDh

Az ötvösművénetet képviseli

az egri tárlaton.

Cs. M.: Mai magyar iparművénet 2

ESTI HIRLAP

Bp. 1964. jún. 24.

Percz János ötvös M.D.K.

Munkácsy-díjjal kitüntetve

Domanovszky György Fémművességünk husz éve

Magyar Nemzet 1965. március 28. 13. l.

M.D.K.

Percz János.

Munkácsy dijas ötvösmüvész térképe a debreceni állomás falát disziti.

Magyar Nemzet 1961. juli 26. 4.old.

Percz János

Részt vett az 1966-os stuttgarti nemzetközi iparművészeti triennálén

Kerámikusaink a stuttgarti triennálén
Pertmegyei Hírlap, 1966. júl. 19. 3. o.

MDK

Percz János, ötrösmüvész

Kiállítása nyílik meg a
Műszaznok Kamara termében.

—: Hallottuk

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 márc. 16.

MDK

Percz János, ötvösművész

Márc. 8-án nyílik meg tárlata a Műcsarnokban. Ötven-különböző anyagból készült — műtárgyat állít ki.

— : Percz-kiállítás

8

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. márc. 6.

MDK

Perez János, ötvös
ipar művész

Kiállítása nyílt meg a Művész-
ek Kamara termében.

—: Kulturális hírek 7.

Népszabadság Bp. 1969. márc. 5.

MDK

Perez János, iparművész

Válaszol a júl. 25-i B. Gy. aláírású levélre.

Meghatotta, hogy B. Gy. elvesztett értékei körül legjobban a Perez János-készítette karkötő elvesztését fájlalta. Ezért a zagaszkodásért felajánl B. Gy. részére egy hasonló karkötőt.

—: Itt a budapestiek beszélnek 6.
karkötő

ESTI HIRLAP, Bp. 1949 [illegible]

1.

Perez János

Egy művét felajánlotta az
áhatbarát művészek
kiáhításának sorsolására

Magyar Nemzet 1968 XI. 27

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

MDK

Percz János, iparművész

Kiállítása nyílt meg Szegeden

— : „Nagyüzem" a szegedi ünnepi hetekben 7

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 19.

MDK

Percz János, iparművész

Panaszos levél: az író megemlíti hogy elveszített egyéb értékeivel együtt egy Percz-készítette karkötőt is elveszített, s ezt tartja legfájdalmasabb veszteségének.

– : Itt a budapestiek beszélnek

6

ESTI HIRLAP, Br. 1969. júl. 25.

PERC JÁNOS /

„Ötvös munkájával országos hírű" művész, néhány alkotásával részvett a nagykőrösi művelődési házban rendezett képző- és iparművészeti kiállításon

---

Pest Megyei Kiadó (Nagykőrösi Kiadó)
1968. aug. 27.

/4

Percz János ötvös

Kiállítása nyílt a húsarnak
Kamara termében

Pesti Húsos 1969 III. 13

Percz János

Született Budapesten 1920. Arany és ezüstműves, valamint fémműves. Tanulmányai: a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. 1945: Műegyetemi "tanárképző" oklevél. 1945-48: tanársegéd.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 3340 2291.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Percz János

Tafaragó is volt. Később érmész, rézmüves és ékszer tervező lett. Vert arany díszmük müvese. 1961: Munkácsy díjas. Kiállításai: Budapest (1961, 62) Brüssel (1958) Moszkva, Prága, Stockholm stb.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334l

230l.

Percz János

Szerepel az alábbi táslaton

Csongrády Béla: Zománcművészeti
seregszemle Salgótarjánban

Nógrád 1969 XII. 24

Perc ipaszmüvész

Szerepel. Képszarnok egy-
bemutatótermében

N.N: Egyminúlió forint a szépre

Népujság 1969 XII. 31

Pecz János

Gáspár Judit. Csendben és fényben. Pecz János ötvösművészete. - Pest Megyei Hírlap, 1966. jún. 21.

Szilvássy Zrén: Az ősi művészet mesterei. (Pecz János ötvösművén.) - Fejér Megyei Hírlap 1966. jún. 5.

Az 1966. évi magyar Művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Írt. 1969.3.sz. 243-284.l./

259. l.

Pecz János
ötvös

Alkotása. Repr.

Tiszatáj, Szeged 1969. IX. 876.

Feroz János,szobrász

105.Emlékplakett./Szabadtéri játékok/.A Dómtör torony és a Dóm téri épületek sarokrészletének reliefje.SZE-GED.Hátlap sima.A plakettkészitő neve:PÉROZ/János/. Ezüstözött réz.39+44 mm.szabálytalan alakú. 177.old. Kép rólal87.old.Fekete repr.

Csongor Győző-F.Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plaketteK 153.old

A Móra Ferenc Múz.Évkönyve.1968-1.Szeged,1969 Szegedi Nyomda

Percz János,szobrász

105.Emlékplakett/.Szabadtéri játékok/.A Dömötör toron és a Dóm-téri épületek sarokrészletének reliefje. SZEGED.Hátlap sima.A plakettkészitő neve PERCZ/János/. Ezüstözött réz 39+44 mm.szabálytalan alakú. 177.old

Csongor Győző-T.Simon Ilona: Szegedi Emékérmek és plakettek 15[illegible].old

A Móra Ferenc Múz.Évkönyve.1969-1.Szeged,1969 Szegedi Nyomda

Percz János, iparművész

MDK

Szerepel az Iparmův. Múzeum kiállításán.

Székely András: Huszonöt év iparművészete

7.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 6.

2) Percz János
iparművész

bolci SLOT székház ebédlőjének díszítése.
A kiállításon szerepeltek: gyűrűk, karkötők, tűk, medálják, gyertya és virágtartók, fali-képek, térelválasztó. Témái: ikerhány/gyertyatartól, álló házaspár, sorbanálló nők, tartkarú nőalak, madarak, a nap.

„Krónika"
Tiszatáj i Szeged 1969. IX. 876.

1)

Percz János
iparműrész

1969-ben kiállítása volt Hódmezővásárhelyen az ünnepi fletek alkalmából. Kisút gyűrűket, karkötőket; ismerjük monumentális alkotásait, így:
* debreceni pályaudvar kultúrváróterme,
* lágymányosi lakótelep óvodája, a mis „Kráika"
Tiszatáj, Szeged 1969. IX. 876.

3) Perez János
iparaművész

dár"; „Konstruktív madár".

2) Percz János
iparműrész

a Gellért szálló egik termének dísztését.
Kiállításán szerepeltek ékszerek, rézdomborítások és szobrok.
Műrei: „Nőalak"; „Féltékenység"; „Karipsziletése"; „Napkorong"; „Napsugarak"; „Körösi Csoma Sándor" /portré/; „Apostolfej"; „Hétrezér sopportja".
Madárfigurái: „Totyamadár", „Csipegető" ma
M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látóhatár, 1969 IV – V. 557.

1) Percz János
iparművész

A Műcsarnokban rendezett kiállítást.
1958-ban a Brüsszeli világkiállításon szerepelt.
1946-ban végzett a főiskolán. Utána tanárkodik, majd kiállítása nyílik Moszkvában, Prágában, Oslóban, Torinóban, Helsinkiben, Londonban, Bérsben és Rómában. Itthon is gyakran szerepel. Nagy megbízásokat kap, ilyen

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások.
Látóhatár, 1969 V–VI. 555.

Perez János ötvös

A hűsarnak kamaratermében
kiállítása nyílt

Szocialista hűvéretést 1969 IV.

Percz János
· ötvös

Egy-egy madara, vagy szögekből
képzett katalinas pelypangja meg
mosolyt ederit, de ej munkái java
sötét gondolatokat szigallanak.

· Révész Izsuzsa: Percz János ej művei
Művészet, 1970. március – 46 lap

Perez János, [ötvösművén]

MDK

Szerepel.

—: Iparművészek a Csiliben

2.

EST / HIRLAP, Bp. 1970 márc. 11.

Percz János
ötvös

„Percz János művei"
(repro)

Révész Zsuzsa. Percz János uj művei
Művészet, 1970. március – 46 lap.

Percz János
:
Ovos

Gyerlyatartói nemcsak esztétikai
örömet okoznak, hanem hasz-
nálati tárgyként is kiváló mű-
várai is célszerűek.

Révész Zsuzsa: Percz János új művei
Művészet, 1970. március – 46 lap.

Percz János

ólvos

Fali díszei közül a „Jó és a rossz galamb" kiemelkedő alkotás.

Révész Zsuzsa: Percz János ly művei
Művészet, 1970. március – 46 cap.

Percz János
ötvös

Lemezdomborításból alakította a „Madárvonulás"-t és a „Kaizes miletése" c. kompozíciót.

Révész Imrsa: Percz János uj művei
Művészet, 1970. március – 46 lap.

Percz János
ötvös

A grafikus-festő főiskolai
tanár fatárgyakkal kezdte
az iparművészeti tevékenysé-
get. Kisölt tárt át a fémre.

Reich Zsuzsa: Percz János új művei
Művészet, 1970 március – 46 lap

Percz János
ötöss

Spazmüvesszeti kivetenysége
alatt előszor bronz, réz, majd
vas anyaggal dolgozott. Monu-
mentalis kutásu madarai, halai
figurai vasból készültek.

Revész Zsuzsa: Percz János uj müvei
Müvészet, 1970. marcius - 46 lap.

Percz János
ötvös

Uj munkái a „Halottvivők",
„Az út végén", a „Gyötrődés",
a „Szent", néhány anya-fégu-
ra és a galamb kompozíciója.

Révész Izsuzsa: Percz János uj művei
Művészet, 1970. miárcius - 46 lap

Percz János

Szerepel a Csili és a húsaknak jubileumi ipartmű vészeti Ziállításán

Csili 1970 ápr.

Percz János
ötvös

Vidámság és, ötlet jellemezte
egy évtizede a művészt, ma
e mellett filózofiai kérdések is
szót kapnak művészetében

Révész Zsuzsa: Percz János uj művei
Művészet, 1970. március - 46 lap.

Percz János

Részvétel a Dél-alföldi
Találaton.
Arácz László: Képzőművészeti
napló
Délmagyarország, Szeged 1970. máj. 17.

Percz János

Fémtárgyakkal

Szerzej el a Képszaknak Vállalat
gyári boltjában

l.g.: A gyári Képszaknak első éve

Kisalföld 1969 XI. 30

Perez János, ötvös

- szerepel a Iparművészeti ajándéktotóban

Karácsony előtt
Magyar Ifjúság, 1967. XII. 1. 17. l.

M.D.K.

Percz János

Ötvös müvész keramikus kiállitja müveit a Csók galeriában.

Iparművészeti kisérletek.

Magyar Nemzet 1961 jan.14. 4.old.

Pezer János ötvös

Kiállítása nyílt a Műcsarnok Lamaratermében /térrácsok, térplasztikák, ékszerek/

Ridegvábor: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1969 III. 14

MDK

Perez János, ötvösművén

kiállítása a Műcsarnok Kamara-

termében nézhető meg.

—: A hét végi kulturális programból 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969. március 15.

Perez János

Szerepel az „Ekszer 70" c. tárlaton a Csók Galériában

M. T: Szabadidő

Napjaink Hajnaig 1970 XII. 4

M.D.K.

Percz. János .

Iparmüvész kiállitja müveit a Csók Galériá-
ában.

Négy iparmüvész a Csók Galériában.
Magyar Nemzet 1961. juni.9. 4.old.

M.D.K.

Percz János.

Iparmüvész kiállitja müveit a Csók Galériában.

Napló.
Magyar Nemzet.1961. jan.1. 4.old.

MDK.

Percz János

Az ujjáépülő Fészek klub tervezésében részt vett

Magyar Nemzet 1965. ápr.lo. lap -

Pesci János

Önálló kiállítása

Pesci János kiállítása
Szombathely 1974. XII – XI. 10.

János Percz

Balatonboglár (Kapellengalerie): Ausstellung der Textilkünstlerin Jolán Fitt und des Schmiedekünstlers János Percz.

Ausstellungen in der Provinz

Daily News, 1978. máj. 30.

János Percz

Balatonboglár, Kapellengalerie: Ausstellung der Textilkünstlerin Jolán Fett und des Schmiedekünstlers János Percz.

Ausstellungen in der Provinz.

Daily News, 1948. máj. 31,

Percz János, Munkácsy-díjas ötvösművész.

Balatonboglárom június közepéig Tett Jolán textilművész és Percz János ötvösművész alkotásai láthatók a két kápolnában,

Jó reggelt!

1978. V. 13. 4.25 N.

Percz János

A X. kerületi Bányató u-
ban „Madár" bronz szob-
rát helyezte el a művész.

— Köztéri munkák 1980-ban.
Művészet, 1981. felmár, – 58. lap.

Percz János, ötvös, szobrászművész

Percz János ötvös, szobrászművész „Madár" c. stilizált vonalú bronzfigurája az újpesti lakótelepre kerül, és kijelölték Fekete Tamás „Toboz" c. vázszerű terplasztikájának helyét is; a XXII. ker.-i óvoda kertjében áll majd.

/említve/.

Esti Hírlap, 1979. aug. 22.

Percz János 1

Szegeden megny lt a Gulácsy Teremben fémplasztikáiból a tárlat. Munkáját az választott anyag nagyfoku ismerete, a hegesztések. kalapácsütések által jelölt konstrukciós rend jellemzi, szerencsésen találkozva a gondolat gazdagságával.

Uj tükör 1979/34/4

Tandi Lajos: Percz tárlata

részben feldolgozza a honfoglaláskori fémmüvesség motivumait, részint a legősibb fémes kulturák emlékéig nyulnak vissza. Müvészete korszerü, mélyen humánus müvész.

Uj tükör 1979/34/4

Tandi Lajos: Percz tárlat

Percz János

- ötvösmunkáiból állított ki a pécsi Jan. Pan. Múzeum 1964-ben

A Jan. Pan. Múz. kiállításai

Jan. Pan. Múz. Évk. 1974. XIX.

János Percz.

Balatonboglár, Kapellengalerie:
Werke der Textilkünstlerin Jolán Fett
und des Kunstschmiedes János Percz.

Ausstellungen in der Provinz.

Daily News, 1978. jún. 20.

Percz János

vaskovánolási művészetét mutatja be az „Ének a vasról" c. film.
Rendezte: Kollányi Ágoston 1963-ban.

Művészeti - irodalmi - pedagógiai filmjegyzék.
Tudományos Ismeretterjesztő Társulat. Bp. 1966.
37o l.

132. l.

Pesce János ötvös

Repr: Fém ablaksács, fejekkel

Az V. Orsz. Iparművészeti Kiállítás anyagából

1966. jan. 15. Magyar kisek

Percz János
ötvös

A Műcsarnokban volt tárlata,
Ékszerei bel és hülföldön keresettek,
Olak ábrázolásait fém és üveggel,
kavicsokkal kombinálja.

Révész Zsuzsa: Percz János új művei.
Művészet, 1970. március – 46 lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG

1977 JAN 30

Percz János
1021

Napfelkelte

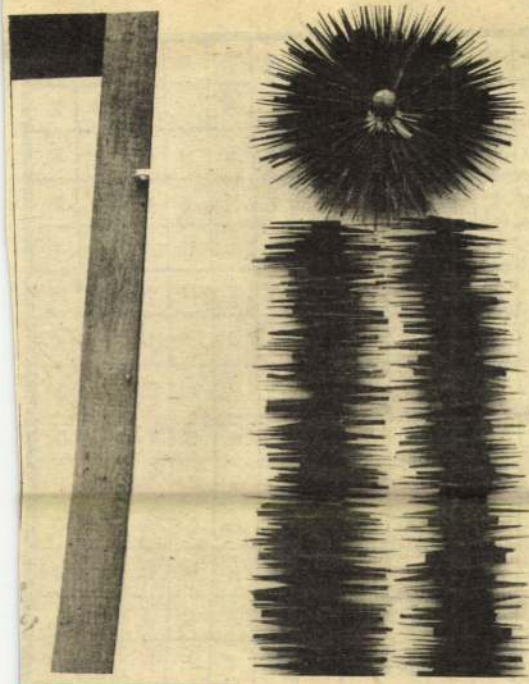

Percz János szobra

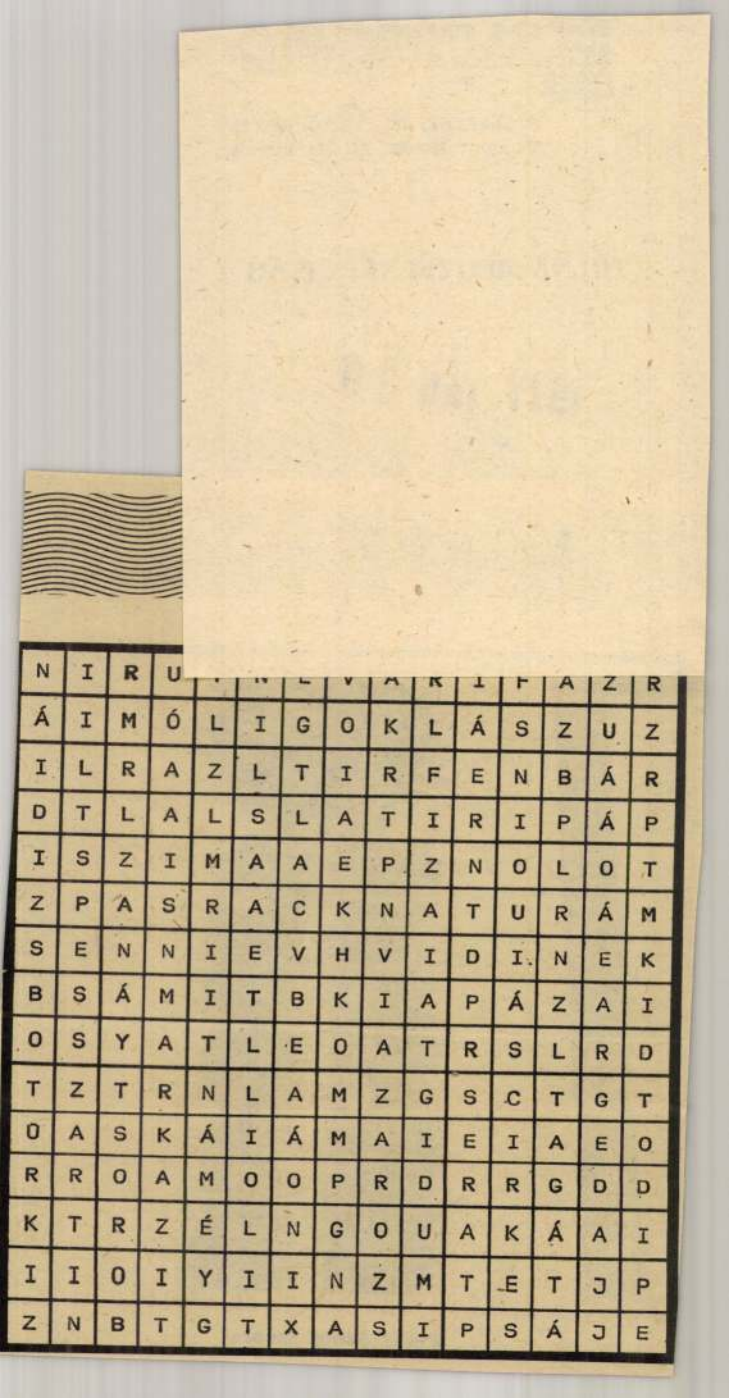

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 DEC 25

SOMOGYI NÉPLAP

Percz János

1021

Napfelkelte

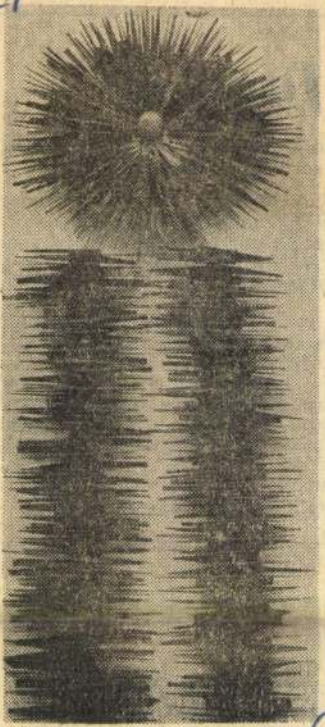

Percz János szobra

gabi nadrágot varrnak szovjet importbársonyból, piros és kék színben, 2—6 éves korú fiúknak.

A hármas szalagon gyermek és felnőtt farmernadrágok készülnek. A gyártáshoz speciális gépeik vannak. Itt a kézi munkát sikerült teljesen kiiktatni a gyártási folyamatból. Egyelőre tízezer készül hazai farmeranyagból. Olyan nagy a kereslet e termékek iránt, hogy nem győzik a varrást.

— Hogyan javítható tovább a munka minősége?

— Jelenleg szénfűtéses kazánjaink vannak. 1977-ben olajkazánokat építünk, s ezek szolgáltatják a vasaláshoz szükséges gőzt, valamint a telepen a meleget. Új gépek beszerzését nem tervezzük, hiszen az utóbbi években modern, új villanyvarrógépeket

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-720.
1976 OKT 24

DOLGOZÓK LAPJA

Percz János, ötvösművész
1021

Percz János szobrai

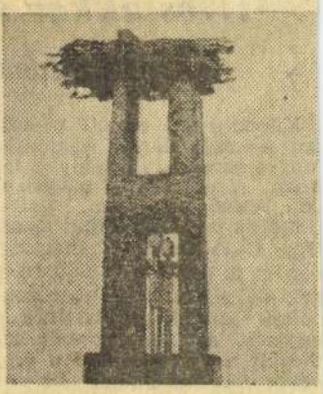

Sötét felhők alatt

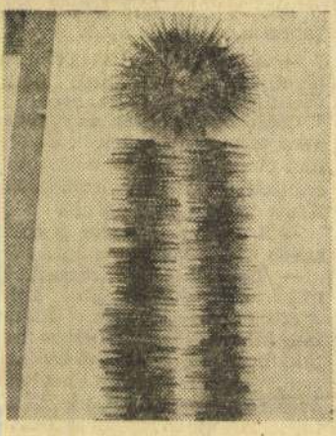

Napfelkelte

Mehr Licht

Szél

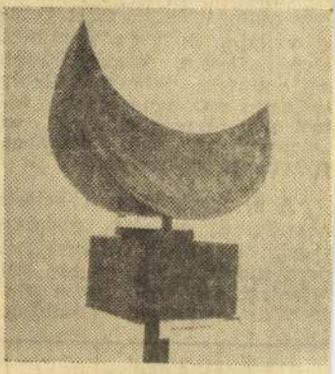

Holdmadár

A mester munka közben

Szitakötő

...é

Mi történt a mogyorósbányai szénsa

Kilenc évvel ezelőtt szokatlan esemény hozta izgalomba Mogyorósbánya néhány lakosát. A falu egyik magasabban fekvő utcájában, Szalai Gáborek portáján, kútat ástak. Úgy 12-15 méteres mélységben el is érték a vízadó réteget, de ekkor még nem gondoltak semmi rendkívülire a kútások. Amikor azonban letisztult a víz, s eljött a próbakóstolás pillanata, ugyancsak meglepődött, akinek tiszte volt az ízlelés.

— Emberek! — kiáltotta, — itt szódaviz bugyog fel a földből!

A körülötte állók hittek is, nem is a „főkostolónak", de amikor maguk is kortyolgatni kezdték a fura nedűt, igazat adtak társuknak. — Szódaviz ez, való igaz, ha nem is olyan erős, mint az igazi! — mondogatták. Újra, meg újra próbát tettek, csodálkozva figyelték a pohár fenekéről pezsegve fölfelé igyekvő gyöngyöket.

Az újsütetű kút gazdája tanácstalan volt. Iható, vagy netán ár.almas ez a föld adta „szódaviz"? A jelenlevők, az alkalmi konzilium részvevői sem tudtak egyezségre jutni. Volt, aki állította, hogy jó ízű a víz, s akadt aki ellenkezőképp vélekedett. A kérdést eldöntendő, végül is megtöltöttek egy csatos üveget, mert valaki vállal'a, hogy a vízmintát elviszi Pestre, bevizsgáltatni. Az ominózus palack, illetve tartalma azonban sosem jutott el a fővárosba, mert az „elvarázsolt" ital útközben szétvetette az üveget.

A nem mindennapi sztorit nemrégiben mesélte nekünk valaki, de mivel közelebbit nem tudott a szódavizes kút jelenlegi sorsáról, így a történtek nyomába eredtünk. Természetes szénsavas forrá Komárom megyében? S erről kilenc év óta csupán csak né hány helybéli tud? Őszinté szólva, úgy indultunk útnak mint akikkel esetleg a bo londját járatják.

Mogyorósbányán azonba többen is tudtak a nem túl ré gi eseményről, s csakhama olyan informátor is előkerült aki pontosabb helymegjelölés sel is szolgált.

— Fönn a dombon, a Vörös marty utca 10-es számú há az, oda menjenek!

Takaros, virágos porta, fia talasszony nyit kaput.

— A kút miatt jöttek? A bizony nincs már meg, bete mettük, úgy négy-öt éve!

Csalódottságunkat ez egysze nem enyhíti, aminek külön ben örülni kellene. Közműve sítették a falut, az ásott kúta fölött itt is eljárt az idő.

— S a szóda-, illetve a szén savas víz, csakugyan igaz?

— Igaz bizony, pezsgett i mint az igazi, de én azér éreztem rajta valami furcs ízt. Mások viszont azt mond ták, hogy jó, a gyomorfájósa rendszeresen jöttek és vitte belőle egy-egy üveggel. Álli tólag elmulasztotta a gyomo égést.

Most mi nézegetjük egy mást tanácstalanul. Lehe hogy itt valami alkáliku gyógyvízet „sikerült" eltünte ni? Vendéglátónk hitetlen kedésnek vélt hallgatásunka

— Tényleg olyan volt, mi a szódavíz, — bizonygatja fiatalasszony. — A táti orv is megkóstolta, vitt is belő mintát, s később, amikor új erre járt, azt mondta, hog egészséges, iható a víz.

Akkor hát irány Tát! D Vígh Vilmos, körzeti orvo „természetesen" nem találju sem a rendelőjében, sem

Jóétvágyú zebracsikó

Talán nincs is Európában olyan állatkert, ahol ne rohangálnának kifutójukban a kedves, játékos kedvű zebrák. Vagy már ott születnek, vagy Afrikából szerzik be az állatkertek, mégpedig úgy, hogy lasszóval fogják be őket. Néterepen vadul száguldó gép kocsi sárhányóján ül, és on nan kezeli hallatlan ügyesség gel a lasszót. Az elfogott zeb rák meglepően szelídek, ri kán harapnak vagy rúgnak, é ellenállás nélkül „szállnak be a szállítóládába.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1976 NOV 2 1

Percz János

1021

Menrlignt. Percz János szobra.

át a Rákóczi

zett a Dorog

kaposváriak viszont nem igen engedték lövéshez jutni a ferencvárosi támadókat. A 22. percben azonban mégis megrezdült a Rákóczi hálója. Éger 22 méterrel Buús kapuja előtt szabálytalanul akasztotta Muchát. A »sértett« gyorsan középre ívelte a labdát, a Rákóczi védők kissé elméláztak, s majdnem csak nézték, hogy Onhausz 6 méterről a léc alá fejel. 1:0. A 30. percben volt az első Rákóczi próbálkozás. Varga 13 méterről küldött lövése azonban a léc fölött lőgott el. A rohamozó Ferencváros a 43. percben érte el újabb gólját. Martos hozta föl a labdát, a beadást Onhausz megcsúsztatta, és a mögötte érkező Vad 3 méterről a kapu közepébe továbbított. 2:0.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 OKT 31

SOMOGYI NÉPLAP

Percz János

1021

SZÉL

— **Kétszáz vag**
ménytároló épül
nyői tsz-ben. Az
milliós beruházás
rára készül el.

— **Vázák a ten**
Jacques-Yves Cou
tatócsoportja a C
délzetén több mir
a görög vizeken ci
zeljövőben az elsi
gol Britannic ron
ják majd fel. A Calypso ed-
dig több mint 400 amforát,
föniciai horgonyokat és tö-
kéletesen ép vázákat találtak.
Ezeket a herakleioni új ré-
gészeti múzeumba helyezik
el.

— **Erős földrengés rázta**
meg az Indonéziához tartozó
Új-Guineának Pápua Új-
Guineával határos vidékét. A

munkák miatt november
lezárjuk a Kertalja utcát.
DUVIÉP 11. sz. építésvezetősége.
(516116)

— **Vizsgáztatott** motorok a
megyében csak a kaposvári
Ady Endre utcai járműbolt-
ban és a siófoki műszaki
boltban szerezhetők be! (x)

— **A Somogy Áruház** ma

Percz János szobra.

Perez Gábor

MEGHÍVÓ

4217 fnyv I.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK, MŰCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

PERCZ JÁNOS

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1976. SZEPTEMBER 3-ÁN PÉNTEKEN DU. 4 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

MÉSZÖLY DEZSŐ
ÍRÓ

MŰCSARNOK, BUDAPEST XIV., HŐSÖK TERE

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1976. SZEPTEMBER 3–26

Percz János, ötvösmű vén

Síkok, hasábok, szobrok

PERCZ JÁNOS KIÁLLÍTÁSA

A hasábokból összerakott figura hódolattal és imádattal borul le az előtte szinte lebegő kicsiny gömb, a világegyetem legtökéletesebb formája előtt. A szobor jelképezi alkotójának, *Percz Jánosnak* formai gondosságát, a megmunkálás tökéletességének igényét. Kiállításán, amely a napokban nyílt meg a Műcsarnokban, egyetlen elkapkodott, hevenyészett hegesztést, forrasztást, összeillesztést, vagy kalapálást keresve se lehetne találni, s ebben minden bizonnyal az ötvös felületi szépségre törekvő vágya nyilatkozik meg.

Az 1920-ban született művész indulása idején az iparművészet az ötvösség felé fordult, s csak később érezte úgy, hogy gondolatait szobrokban tudja a legnyilvánvalóbban kifejezni. Érdeklődése a modern plasztika eredményei felé fordult. Az ötvös tehát nem tagadta meg magát és plasztikák egész során át bizonyította, hogy igen jó érzékkel bánik a vassal, a rézzel, a lemezekkel, a hegesztőpisztolylyal, s bravúros felületek létrehozására képes.

Percz János szobrászatában kétféle irányt vehetünk észre. Az egyik a modern térplasztika eredményeinek tovább variálása. Különösen kedveli a geometrikus formákat; a síkok, hasábok ötletes, jól épített kompozíciókban találkoznak egymással, s válnak kezekké, Dózsát jelképező alakká, fegyverét markoló katonává. A másik irányzat sokkal mélyebb összefüggésben van eredeti indulásával, az ötvösséggel. Percz János lírai alkat, s tulajdonképpen még drámai alapállású műveit is feloldja, „elmeséli", könnyeddé teszi. Akár valamilyen természeti forma legfontosabb jellemzőit menti át munkájába (Üvegvirág, Leveles bimbó, Őszi levél), akár egy természeti jelenséget villant fel (Napfelkelte, Felhők fölött mindig süt a nap, Sötétség elnyeli a fényt), akár valamilyen emberi élethelyzetet ábrázol (Sugdolózók, Vezeklő, Szomjúság), sokkal inkább illusztrálásra törekszik, mint plasztikai ábrázolásra. Percz János gyakran kész, mások által kipróbált formákból gazdálkodik, s így a kitalált helyzet bemutatására felhasználja azokat, mintegy megjelenítve az adott pillanatot. Munkái többnyire egyjelentésűek: a Szomjúság csupán a kiszáradást, a víz utáni vágyat ábrázolja. A kivégzés az ő szobrászatában egy ember erőszakos halálának megjelenítése, függetlenül attól, hogy kit, hol, mikor, igazságosan vagy igazságtalanul végeznek ki.

Munkásságának talán legfontosabb darabjai a plakettek, s a fali kompozíciók. Itt a lírai alkatú ötvös, a formák mestere, gondos megvalósítója a saját területére lép. Természeti jelenség, szimbólum, élethelyzet finoman, ötlettel jelentkezik, simul egybe. Ezek a munkák élményt adnak és Percz János művészi keze mozdulásának sajátos, összetéveszthetetlen jegyeit mutatják fel. Plakettjeiben viszontlátjuk szobrainak formavilágát, de itt a művészi öntörvényűség erőssé, határozottá tesz mindent, ami a szobrokon nemegyszer mások eredményeinek, ismétlésének tűnik.

Percz János kiállítása mindenképpen élményt adó, hiszen kevés hozzá hasonlóan gondos, precíz művésszel találkozunk napjainkban.

(harangozó)

(harang

Esti

2.

épt. 14.

Egy hét múlva: őszi BNV

A fogyasztási cikkek nagy nemzetközi kínálatát bemutató őszi Budapesti Nemzetközi Vásár iránt *a szokásosnál is nagyobb az érdeklődés.* Egy hét múlva nyitja kapuit a vásár, de

a vállalatok, szövetkezetek és különböző intézmények már mintegy 50 ezer jegyet vásároltak elővételben,

30 százalékkal többet, mint egy évvel ezelőtt.

Az őszi BNV iránti érdeklődést jelzi az is, hogy a múlt évinél néggyel több, összesen 28 országból érkezett kiállítók vonultatják fel újdonságaikat a vásáron. Az őszi BNV legnagyobb külföldi kiállítója a *Szovjetunió*, amely több mint 1600 négyzetméternyi területen, a szakosított vásár négy szekciójában mutatja be termékeit. A legnagyobb bútorkiállító *Jugoszlávia*, s *Csehszlovákia* hozta el a vásárra a legszélesebb választékot fogyasztási cikkekből, így

a látogatók öt szekcióban találják meg a baráti ország korszerű újdonságait.

A fejlett nyugati országok közül *Ausztria* a legnagyobb kiállító, amely mintegy 700 négyzetméternyi területen ismerteti termékeit. A fejlődő országok közül — a most először résztvevő — *Irak* szerepel a legtöbb céggel: a nemzetek pavilonjában több mint 40 iraki cég mutatja be kínálatát.

JOGILAG ÉS ERKÖLCSILEG EGYARÁNT ELFOGADHATATLAN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

VAS NÉPE
1976 OKT 21

1021

Percz János szobrai

1

4

1. Mehr licht 2. Sötét felhők alatt 3. Szél 4. Napfelkelte 5. Holdmadár 6. Szitakötő.

(Képeinket Percz Jánosnak a Mücsarnokban nyílt kiállításából válogattuk. Foto—KS)

5

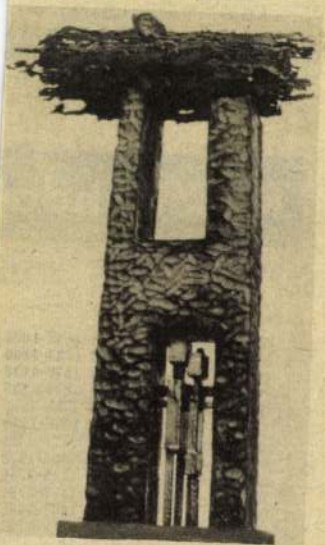

2

3

6

7:3, Styl—Elektromos 3:1, IKV Celtic—ÉGÁZ 1:5, Beruházás—Savaria LSE 2:3, Derkovits Klub—Élgép 5. Vasas 2:1, IKV Celtic—Élgép 4. 6:5, KISOSZ—Lengyár 1:1, Styl—KPM közúti Igazgatóság 5:1, Városgazdálkodás—Élgép 5. KISZ 3:3, SKE—Újperint 0:1, REMIX—ÉGÁZ 10:1, Sabaria Cipőgyár—Vízmű 4:0.

A XXV. — jubileumi — Falusi Spartakiád kilenc sportágban megrendezett Vas megyei döntőin elért helyezések alapján kiértékelték a járások és a községek közötti pontversenyt. **Eredmények; asztalitenisz:** 1. Celldömölki járás 70 pont, 2. Sárvári járás (55), 3. Körmendi járás (41), 4. Szombathelyi járás (39), **sakk:** 1. Körmendi j. (35), 2. Celldömölki j. (30), 3. Sárvári j. (26), 4. Szhelyi j. (17), **atlétika:** 1. Körmendi j. (137), 2. Sárvári j. (132), 3. Szhelyi j. (40), 4. Celldömölki j. (33), **kézilabda:** 1. Szhelyi j. (28), 2. Körmendi j. (18), 3. Celldömölki j. (14), 4. Sárvári j. (10), **röplabda:** 1. Körmendi j. (30), 2 Sárvári j. (22), 3. Celldömölki j. (10), **tájékozódási futá**
kispályá
mendi j.
3 Celldö
j. (10),
j. (29), 2
mendi j
(24), tek
2. Sárvári j. (13), 3. Szhelyi j. (12), 4. Celldömölki j. (6). **Az összesített pontversenyben:** 1. Körmendi j. (280), 2. Sárvári j. (217), 3. Celldömölki j. (273), 4. Szhelyi j. (180). A megyei döntőkön a négy járásból 41 község 437 sportolója (köztük 207 női) indult. **A községek közötti pontverseny legjobbjai:** 1. Körmend 176 pont, 2. Celldömölk (102), 3. Ikervár (33).

— hv —

Búcsú az MNK-tól

Tegnap délután a Safrar kó úti sportcsarnokban Ma gyar Népköztársasági Kup női röplabda-mérkőzést já szottak.

Közgazdasági Egyetem- Haladás 3:0 (15:13, 15: 15:4). — Vezette: Németh . Szalai.

Közgazdasági Egyeten Biszku É., Kajdi, Farag Gál, Hudák, Oszkó, *cser* Szatmári, Gergely. *Edz* Nagy Béla.

Haladás: Varsányi, Ho váth E., Ruboricsné, He de, Hencsei, Segyevy, *cs re:* Pachner, Kutrovics, M ár. *Edző:* Tóth László.

Csak az első játszma vo szoros, az NB I-es csap könnyen győzött, így a le jobb nyolc közé jutott.

Kosárlabda

NB I:

FÉRFIAK

1. Bp. Honv.	16	14	2 1588-1081
2. Ganz-M.	16	14	2 1324-1144
3. Csepel	16	13	3 1370-1178
4. MAFC	16	13	3 1378-1135
5. Baja	16	12	4 1252-1149
6. V. Izzó	16	10	6 1160-1155
7. Kecskemét	16	7	9 1227-1274
8. Videoton	16	7	9 1064-1172
9. Körmend	16	6	10 1145-1250
10. BSE	16	5	11 1112-1187
11. Pécs	16	3	13 1203-1409
12. TFSE	16	3	13 1169-1373
13. Miskolc	16	3	13 1056-1334
14. Szf.-vár	16	2	14 1090-1292

Fegyelmi, eredmények járásról járásra

Kámonban a Spartacus-Styl

A Vas megyei Labdarúgó Szakszövetség Fegyelmi Bizottsága az alábbi ítéleteket hozta: **két bajnoki mérkőzésen nem szerepelhet** Elek István (Vasvár) és Kosztolánczi Zoltán (S. Vasas), utóbbi büntetésének végrehajtását 1977. március 31-ig felfüggesztette, **egy bajnoki mérkőzésen nem léphet pályára** Kurimai László (Vasvár ifj.), Szőllősi János, az Uraiújfalui MEDOSz edzőjét szóbeli dorgálásban részesítette.

★

A Spartacus-Styl csapata a jövőben bajnoki mérkőzéseit a kámoni volt XII. AFIT pályán játssza. A jó talajú, ideális környezetben fekvő pálya tehát ismét gazdára talált.

★

Bajnoki eredmények Szombathelyi járás I. osztály: Sorkifalud—Csepreg 0:2, Bucsu—Lőrinc SE 1:3, Ják—Alsóújlak elmaradt, az Alsóújlak nem jelent meg, Perenye—Vát 2:0, Söpte—Püspökmolnári 1:1, Szentpéterfa—Meszlen 1:0, Postás—Horvátzsidány 1:5, Vép—Nárai 0:1. **A Horvátzsidány (30-12) vezet az ugyancsak 14 pontos Nárai (19-8) előtt. Harmadik a Csepreg 13 ponttal.**

II. osztály, északi csoport: Salköveskút—Felsőcsatár 3:3, Lukácsháza—Csepreg II. 6:2, Gyöngyösfalu—Kőszeghegyalja 2:4, Narda—Vasasszonyfa 6:2, Torony—Vassurány 2:2. **A Kőszeghegyalja vezet 11 ponttal, második a Narda 9 ponttal.**

Déli csoport: Bajogunyom—Vasszilvágy 1:2, Nemesbőd—Rum 1:4, Kisunyom-Rábahidvég elmaradt a Rábahidvég nem jelent meg, Pácsony—Sorkifalud II. 0:3, Táplánszentkereszt—Tanakajd 7:1. **A Sorkifalud II. vezet 13 ponttal, második a Nemesbőd 9 ponttal.**

Celldömölki járás: Szergény—Csönge 3:0, Kemenesmagasi—Boba 11:0, Pápóc—Nagysimonyi 3:0, Kenyeri—Kemenesalja II. 3:0 játék nélkül, Csönge—Boba 3:0 játék nélkül, Kemenesmagasi—Szergény 1:3, Nagysimonyi—Kenyeri 2:4, Kemenesalja II.—Pápóc 4:2.

A BAJNOKSÁG ÁLLÁSA:

1. Szergény	6	5	—	1	23- 5 10
2. Pápóc	6	3	1	2	14-10 7
3. Csönge	6	3	1	2	8- 9 7
4. Nagysimonyi	6	3	—	3	11-12 6
5. Kenyeri	6	2	1	3	10-15 5
6. Boba	6	2	—	4	5-23 4
7. Kemenesmag	6	1	1	4	14-11 3
Kemenesa. II.	7	1	2	4	5- 8 4

Ifjúsági bajnokság: Szergény—Csönge 4:2, Kemenesmagasi—Boba 10:0, Pápóc—Nagysimonyi 1:2, Csönge—Boba 3:0 játék nélkül, Kemenesmagasi—Szergény 7:0, Nagysimonyi—Kenyeri 2:1. **A Nagysimonyi vezet 10 ponttal, második a Kemenesmagasi.**

Megyei serdülő bajnokság I. osztály: Répcelak—Haladás III. 1:3, Bük—Haladás II. 0:6, Celldömölk—Haladás I. 0:4, Körmend—Spartacus-Styl 9:1, Sárvári Kinizsi—Sabaria 1:2, Haladás III.—Sabaria 0:3, Spartacus-Styl—S. Kinizsi 2:2, Haladás I.—Körmend 5:0, Haladás II.—Celldömölk 6:0, Répcelak—Bük 2:1. **A Haladás I. vezet, második a Haladás II. 12—12 ponttal.**

II. osztály, Krutzler csoport: Uraiújfalu—Kőszeg II. 2:2, Répcelak II.—Kőszeg I. 1:7, Simaság—Sabaria II 7:0, Répcelak II.—Sabaria II. 1:0, Simaság—Uraiújfalu 2:2. **A Kőszeg I. vezet, második a Répcelak II. 10—10 ponttal.**

Mészáros csoport: Vasszécseny—Pamutipar 1:1, Építők—Szentgotthárd 2:1, Vasvár—Körmend II. 0:3, Építők—Körmend II. 0:2, Vasvár—Vasszécseny 3:0 játék nélkül. **Az Építők vezet 11 ponttal, második a Körmend II 10 ponttal.**

Holczbauer csoport: Haladás IV.—Kemenesalja 5:0, Sárvári Vasas—Jánosháza 4:2, Gérce—Egyházashetye 2:1, Egyházashetye—Haladás IV. 0:8, Kemenesalja—Jánosháza 0:10, S. Vasas—Egyházashetye 0:0, Gérce—Haladás IV. 0:3 játék nélkül. **A S. Vasas vezet 12 ponttal, második a Haladás IV. 11 ponttal**

— pm —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 OKT. 4

Budapester Rundschau

János Perca

40/1976

1021

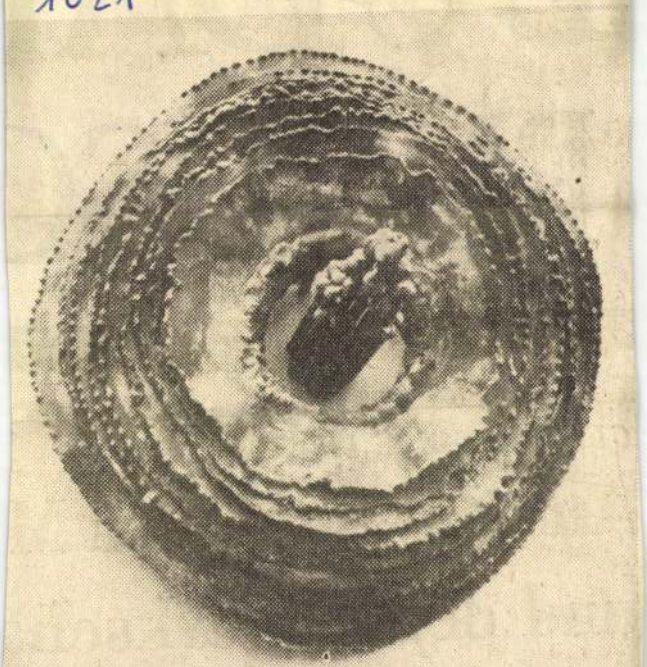

János Percz: Knospe (Eisen)

BUDAP

RUNDSC

WOCHENZEITUNG FÜR POLITIK

GEMEINSAME ANLIEGEN

Aus der Sicht des M

und der Gewerkscha

Die Chemieindustrie hat heutzutage hochbedeutende Au
gaben zu bewältigen: Die zentralen Entwicklungsprogramm
der Petrolchemie und der Aluminiumindustrie sowie die Ver
sorgung der Landwirtschaft mit Kunstdünger und Pflanzen
schutzmitteln sind nur einige davon. Im V. Fünfjahrplan

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 OKT - 4

Budapester Rundschau

János Percz

BUDAPESTER RUNDSCHAU 7

1021

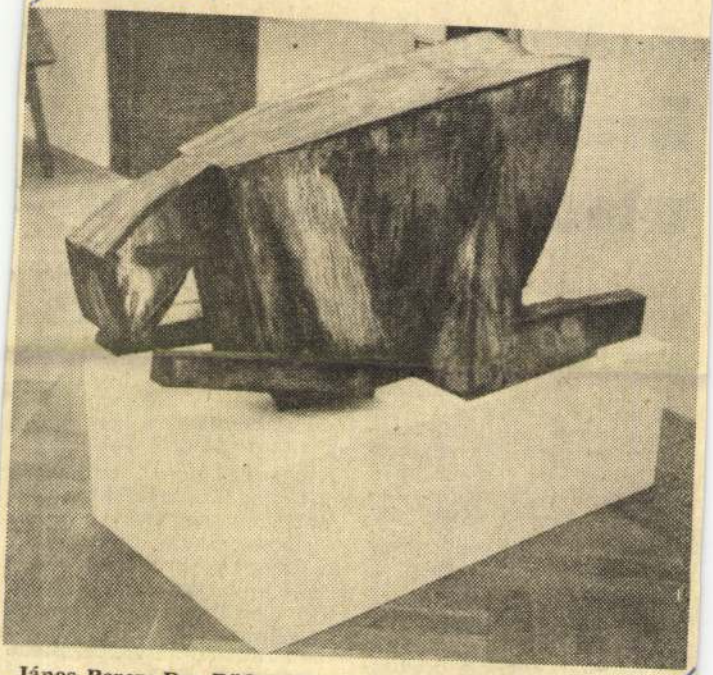

János Percz: Der Büßer (Eisen)

AGRARWIRTSCHAFT (II)

Entwicklung und Exportinten

Die Entwicklung der Rinderzucht erfordert die größten Anstrengungen. Bis 1980 soll in den Genossenschaften der Bestand von Rindern um 13%, die Zahl der Kühe sogar um 24% gesteigert werden. Die Erhöhung der Erträge in der Rinderzucht konnten bisher bei weitem nicht mit der Steigerung der Erträge bei Weizen, Mais, Zukkerrüben, Wein und Obst Schritt halten.

Mehr Schlachtvieh

Während sich die Produktion von Schlachtrindern bis 1980 nur um 2,2% erhöhen

Vergleichsweise sei erwähnt, daß dies etwa dem gegenwärtigen Fleischkonsum Österreichs oder der Bundesrepublik entspricht und zweimal so hoch ist als der gegenwärtige durchschnittliche Pro-Kopf-Fleischverbrauch Spaniens.

Was den Stand an Geflügel pro Tausend Einwohner anbelangt, so steht Ungarn an erster Stelle in der Welt, während es in der Geflügelfleischproduktion pro Kopf der Bevölkerung nach den Vereinigten Staaten, Kanada und Holland an vierter Stelle steht.

Im Jahre 1975 betrug

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1978 OKT 7

Percz János

1021

Percz János:
Mehr Licht

agyar

YÁRIG

Attila... Néztünk másik társbérletet, végül hat éve kaptunk egy szép, kétszobahallos szövetkezeti lakást a Kőfaragó téri lakótelepen.

1965-ben a városi pártbizottság tagja lett, öt esztendő múlva pedig a városi párt-végrehajtóbizottság tagja. 1973—74-ben elvégezte a pártiskolát, s mint megyei küldött vett részt a kongresszuson.

Nem tudtam. Ott ültem a székben, az utolsó napon, kiosztották a jelöltek listáját, s következett a szavazás. Én szórakozottan futot-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 AUG 26
KISALFÖLD

Percz János
1021

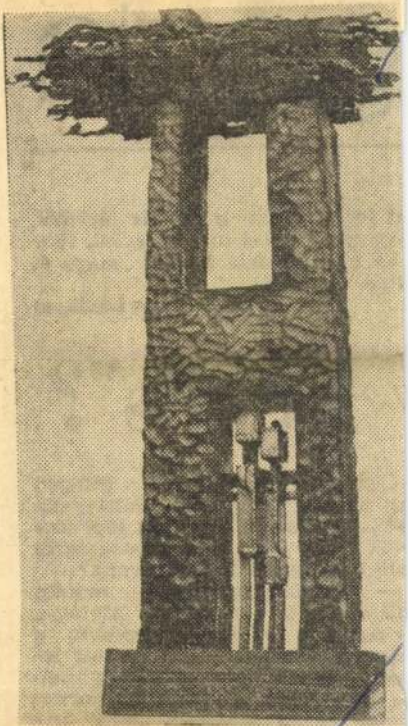

Percz János: Sötét felhők alatt.

ERDÉLYI JÁNOS

gazin

n foglalja azt a tartós örömöt
ére azt a belső megnyugvást, tisz-
ha megvalósítja a saját maga és
lmú életcélját..."
(Új Magyar Lexikon)

kevés"?

Cigarettával kínálom. Elfogad
gy szálat, pedig nem dohányzik.
sak, ha nem mindennapi eset tör-
nik vele. Hm. A boldogságról
aló beszélgetés is ilyen lenne?
— Dédöregapáméknál mindig
olt virág az asztalon — folytatja.
- Azok a nyugodt reggelik, a
önd, a sültkrumpli, a rántott le-
es, a háromnapos kenyér gyürké-
t belevágni, szikrázik a morzsa,
hogy vágod és látod, amint ázik
levesben... és együtt eszik négy
eneráció... Ez is a család, ez is
boldogság. Azoknál a reggeliknél
oldog voltam. Aztán a karácsony-
is boldogság. Együtt lehetsz
zokkal, akiket szeretsz. Ez is

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 OKT. 4

Budapester Rundschau

Jánosi Percz

40/1976 1021

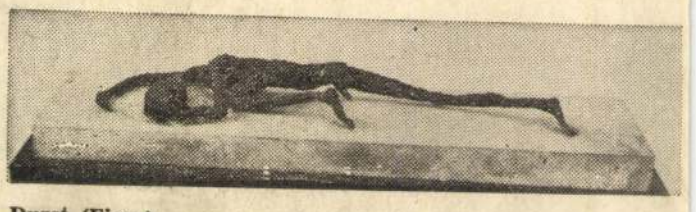

Durst (Eisen)

Austellungschronik

JÁNOS PERCZ

Die aus langgezogenen Teilen zusammengefügte Figur beugt sich mit Andacht und Ehrfurcht vor der vor ihr fast schwebenden kleinen Kugel, der vollkommensten Form des Universums. Die Figur charakterisiert die Genauigkeit der Form, den Anspruch auf Vollkommenheit der Bearbeitung ihres Schöpfers János Percz. Unter seinem Ausstellungsmaterial, das jetzt in der Budapester Kunsthalle zu sehen ist, findet man keine einzige flüchtige, schlecht ausgeführte Schweißnaht oder Fuge, keinen falschen Hammerschlag.

Beginn der Laufbahn

János Percz wurde 1920 geboren und wandte sich am Beginn seiner Laufbahn dem Kunstgewerbe, der Goldschmiedekunst zu, erst später fand er heraus, daß er seinen Gedanken am besten in Statuen Form verleihen kann.

Seit seinem 13. Lebensjahr zeichnete er, nach dem Abitur setzte er 1940 seine Studien an der Hochschule für Bildende Kunst fort, wo ihn anfänglich Nándor Lajos Varga, dann Károly Koffán unterrichteten. Fakultativ beschäftigte er sich auch mit Keramik und Mosaiken. 1946 erhielt er ein Diplom als Oberstufen-Zeichenlehrer. Für seinen wahren Meister hält er Géza Fónyi, der ihm seinen Weg wies: Bildende Kunst und Kunstgewerbe sind nur formale Benennungen. Seit 1952 arbeiter er ständig mit Metall.

Moderne Plastik

Sein Interesse wandte sich schließlich den Ergebnissen der modernen Plastik zu, hier erregten in erster Linie die Formen seine Aufmerksamkeit. Er konnte also den Goldschmied in sich nie verleugnen und bewies anhand einer ganzen Reihe von Plastiken, daß er ein ausgesprochen feines Gefühl für Eisen und Kupfer besitzt, mit dem Schweißgerät gut umzugehen versteht und bravourös bearbeitete Oberflächen schaffen kann.

Die Plastiken von János Percz verfolgen zwei verschiedene Richtungen, die eine variiert die Errungenschaften der modernen Raumplastik. Percz bevorzugt geometrische Formen — langgezogene Streifen und klobigere Teile fügt er zu einfallsreichen, gut durchdachten Kompositionen zusammen, aus ihnen entstehen Hände, die symbolische Figur des Bauernführers Dózsa, Soldaten mit der Waffe in der Hand.

Beziehungen der Goldschmiedekunst

Die zweite Richtung steht in engerer Beziehung zu seinem eigentlichen Beginn, der Goldschmiedekunst. János Percz, im Grunde genommen lyrisch veranlagt, löst auch Werke dramatischen Themas, „erzählt" sie auf leichtere Weise. Gleich, ob er die bedeutendsten Charakteristika einer Form der Natur in seine Arbeit übernimmt (Blumen, Knospen, Herbstblätter), ob er Naturerscheinungen zum Ausdruck bringt (Sonnenaufgang, über den Wolken scheinende Sonne, das Licht verdrängende Dunkelheit), ob er Situationen des menschlichen Lebens darstellt (Flüsterer, Büßer, Durst) — er bemüht sich eher um Illustration als um plastische Darstellung.

Janos Percz arbeitet häufig mit fertigen, von anderen bereits erprobten Formen, die er zur Veranschaulichung einer fiktiven Situation benutzt, mit denen er den Augenblick festhält: Zumeist haben seine Werke eine konkrete Aussage: Der Durst stellt nur die Trockenheit, das Begehren nach Wasser dar. In seiner Darstellung bringt die Exekution nur das gewalttätige Sterben eines Menschen zum Ausdruck, unabhängig davon, wen man so und warum, schludig oder unschuldig umbringt.

Der vielleicht bedeutendste Teil seines Schaffens sind die Plaketten, die Wandkompositionen. Hier ist der lyrisch veranlagte Goldschmied, der Meister der Formen zu Hause. Naturerscheinungen, Symbole und Lebenslagen paaren sich, vereinen sich mit feinen Einfällen. Diese Arbeiten vermitteln ein Erlebnis und weisen die unverwechselbare künstlerische Handschrift von János Percz auf. In den Plaketten wiederholt sich die Formenwelt der Statuen, doch macht hier die künstlerische eigene Gesetzmäßigkeit alles kräftiger, bestimmter.

Die Ausstellung mit den Werken von János Percz vermittelt auf jeden Fall ein Erlebnis, da wir heutzutage selten Künstler treffen, die so präzis und genau arbeiten.

Márta Harangozó

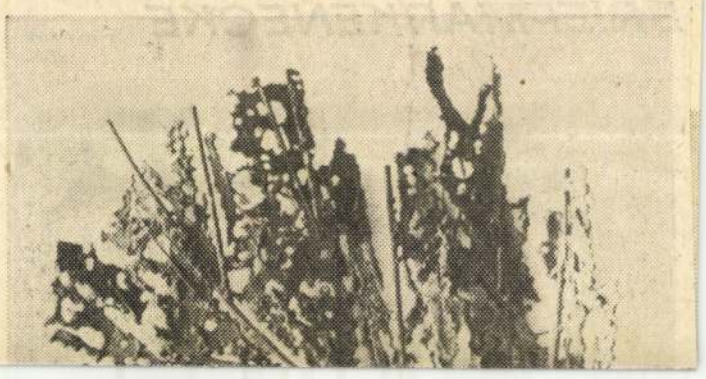

Finanzminister Lajos Faluvégi: „Neues Fenster rein halten"

Übergangsstelle an der österreichischen Grenze zwischen Bucsu und Schachendorf

Neues Fenster – Zeichen gegenseitigen Vertrauens

An der westlichen Landesgrenze wurde am 24. September eine neue Straßenübergangsstelle zwischen *Bucsu* und *Schachendorf* eröffnet. Zur feierlichen Eröffnung traf eine ungarische Delegation unter Leitung des Finanzministers *Dr. Lajos Faluvégi* ein. Zwischen dem ungarischen und dem österreichischen Zollgebäude waren Bänder in den Nationalfarben der beiden Länder gespannt. Hier wurden die Ungarn von der österreichischen Delegation erwartet, mit Bundesfinanzminister *Dr. Hannes Androsch* an der Spitze.

Nach den Hymnen der beiden Länder hielt der burgenländische Landeshauptmann *Teodor Kéry* eine Rede. Leitgedanke seiner Ansprache: Jede derartige, neu eröffnete Grenzübergangsstelle böte neue Möglichkeiten zur Förderung unserer gutnachbarlichen, freundschaftlichen Beziehungen. Aus diesen kleinen Berührungspunkten könnten, ebenso wie in der Vergangenheit, erfolgreiche wirtschaftliche, kulturelle und sportliche Kontakte entstehen.

„Möge diese neue Grenzübergangsstelle ein neues Fenster sein, durch welches die Nachbarn mit gegenseitigem Vertrauen einander betrachten", sagte Landeshauptmann Kéry.

Finanzminister Dr. Hannes Androsch gab seiner Freude Ausdruck, seinem ungarischen Kollegen auch an dieser Stelle begegnen zu können, denn die neue Grenzübergangsstelle sei nicht nur ein Beweis gutnachbarlicher Beziehungen, sondern auch ein wesentlicher Beitrag zur Erleichterung menschlicher Kontakte. Sie sei nur der Anfang zu weiteren Schritten in der Weiterentwicklung der Beziehungen zwischen den beiden Ländern.

Finanzminister Faluvégi erklärte in seiner Rede, die Eröffnung der Grenzübergangsstelle sei Teil der Bestrebungen der beiden Regierungen zur weiteren Verbesserung der Beziehungen. Alles, was in den vergangenen Jahren geschah, entspräche dem der Schlußakte von Helsinki. Wir sehen der Weiterentwicklung der Beziehungen optimistisch und erwartungsvoll entgegen, betonte Minister Faluvégi.

In Anspielung auf die Worte des burgenländischen Landeshauptmannes meinte der Finanzminister, dieses „neue Fenster" sei ein Zeichen des Vertrauens, denn das Mißtrauen habe noch kein einziges Fenster geöffnet. An beiden Seiten müssen wir uns bemühen, daß dieses Fenster immer rein und hell bleibe.

„Im Namen der ungarischen Regierung übergebe ich mit Freude die neue Grenzübergangsstelle ihrer Bestimmung, mit dem aufrichtigen Wunsch, sie möge an beiden Seiten der Grenze, den im Pinkatal lebenden Menschen zum Nutzen gereichen", sagte abschließend Dr. Lajos Faluvégi.

Dann wurden die Trikolorebänder durchgeschnitten, die beiden Delegationen statteten gegenseitige Besuche ab und am Nachmittag wurde die Grenzübergangsstelle für den Verkehr eröffnet.

János Tóth

Herbstblätter (Eisen)

Perez János

1920 Bp.

13 éves kora óta rajzol, 1940-től a Képzőművészeti Főiskolán folytatja tanulmányait, ahol Varga Nándor Lajos, majd Koffán Károly a mestere. Fakultatíve kerámiával és mozaikkal foglalkozik. 1946-ban középiskolai rajztanári oklevelet kap. 1945-48 között a Městani Tanszéken Kroczál Emilnél és ugyanebben az időben az „Iparművészeti Enciklopédia" tárgynál Fényi Gézánál tanársegéd, Igazi mesterének Fényi Gézát tartja. 1949-ben a Magyar Grafikusművészek Egyesületének tagja lesz. 1959 óta a Képzőművészet Szövetségének tagja. 1959-60-ban a Művelődésügyi Minisztériumtól kétéves öntöndíjat kap.

Ékszerekkel, érmellel térplasztikával foglalkozik. Több irodalmi illusztrációt készített. A klasszikus és modern zene vonzásában él. Munkácsy-díjas.

Egyéni kiállításai:

1962 MÉSZ Bp.
1964 Pécs, Janus Pannonius Múz.
1964 Hódmezővásárhely, Szolnok
1964 Móra Ferenc Múzeum, Szeged
1968 Galleria Dell' Accademica d'Ungheria, Róma
1969 Múcsarnok, Bp.
1969 Thury György Múzeum, Nagykanizsa
1974 Forradalmi Múzeum, Szombathely
1975 Fővárosi Művelődési Ház, Bp.
1975 Balatoni Galéria, Balatonfüred

Perez Sános

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 OKT 16

TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG

Perez János

est.

1021

Percz János szobrai

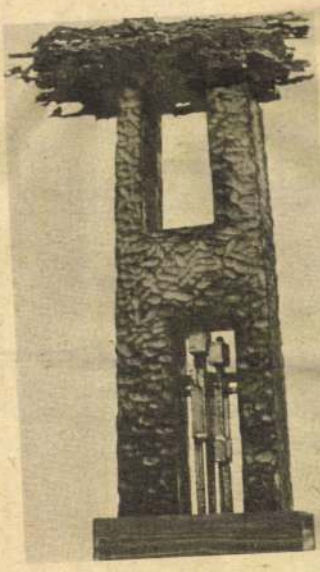

Sötétkék felhők alatt

Mernlignt

ia terméket állít elő. Így
gária termelése több mint
omszorosára nőtt, a Szov-
nióé pedig ebben az idő-
ban 35, az NDK-é 24,
iszlovákiáé és Romániáé
Lengyelországé pedig 9
alékkal emelkedett. Így
mportra szoruló tagálla-
szükségleteit teljes mér-
en a KGST-n belüli szál-
ok fedezik.

és a Visztula körút

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1977. OKT. 16

Percz János, ötvös-művész

1021

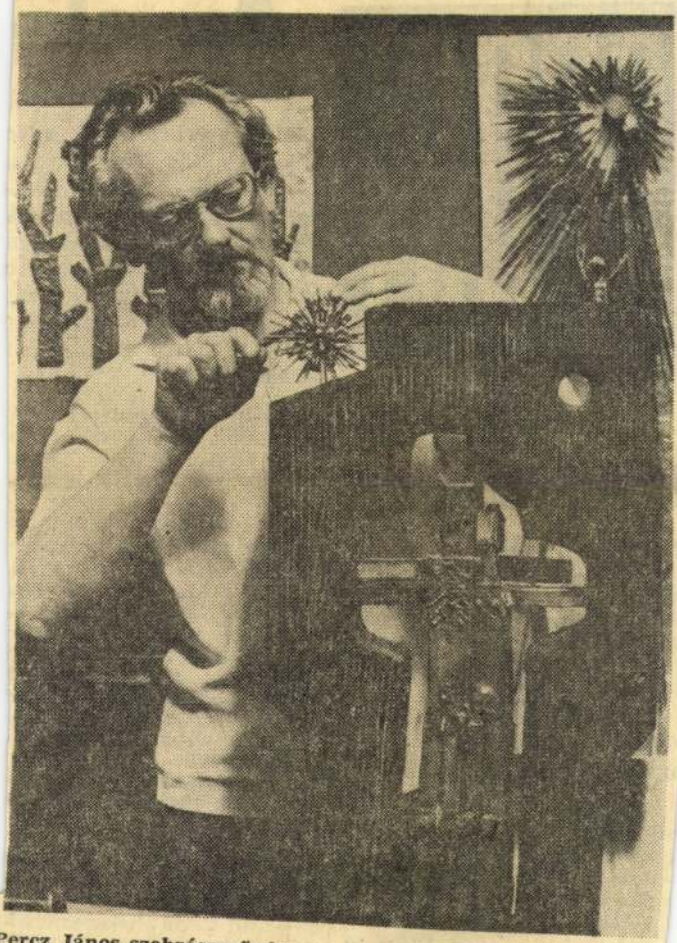

Percz János szobrászművész munka közben.

SPORT

Járási labdarúgó-bajnokság

SIÓFOKI JÁRÁS:

B. Vasas—Kőröshegy 1:1, Kiss J. SE II.—Kisbárapáti 4:2, Somogybabod—Ádánd 3:1, Balatonszabadi—Gamás 2:0, Ságvár—Somogymeggyes 3:2, Nágocs—Látrány 2:1.

1. Kőröshegy 9 pont, 2. Balatonszabadi 8, 3. Nágocs 8.

MARCALI JÁRÁS:

Somogyszentpál—Vitya 5:1, Szenyér—Sávoly 3:1, Balatonszentgyörgy—Pusztakovácsi elmaradt), Marcali II.—Balatonkeresztúr 3:1, Lengyeltóti II.—Somogyvár 3:2.

1. Somogyvár 11, 2. Vitya 10, 3. Balatonkeresztúr 8.

(Folytatás az 1. oldalról.)

A 18. percben újabb gólnál tapsolhatott a hazai nézőse reg. A támadás Hangaitól in dult el. A labda végül Gá lyáshoz került, aki kitűnőe ugratta ki a balösszekötőbe előre törő Marcsókot, s a szé ső szorongatott helyzetben, méterről élesen bombázott hálóba. 2:0.

Ezután egy Turai szabadrú gás szállt fölé, majd a 2 percben egy formás Marcsó —Máté akció gördült végig bal oldalon, de középen ne akadt befejező játékos. A 3 percben vezették a csepelie az első veszélyes támadásu kat. Kiss átadása után Bra nikovits lövése suhant el ke resztben a kapu előtt. Háro perccel később nagy tömörü lés támadt a vendégek 16 osánál, többen is lövéssel pró bálkoztak, de a labda nem ta lálta meg az utat a kapu fel A 37. percben Buús és Bran kovits összeütközött, a vo válogatott csatárt egy perci ápolták.

Veszélyes csepeli támadá sal indult a II. félidő. A 4 percben Vincze átadása után Ozsváth tiszta helyzetből lő hetett kapura, és a 15 méter ről küldött lövést Buús csak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1973 SEP 3 01

Percz János

1021

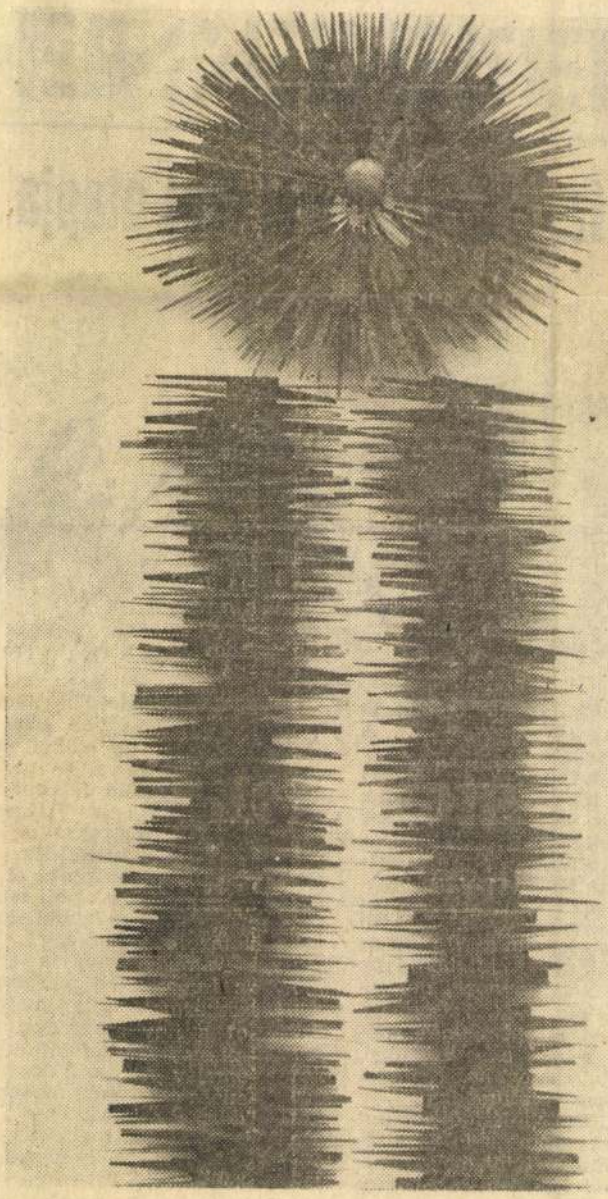

PERCZ JÁNOS: NAPFELKELTE

GYEREKEKNEK

A víz, a szárazföldi élet alapja

A Föld felszínének több mint 70 ázalékát tengervíz borítja. A nnmaradó száraz területeket pe- g folyók, tavak hálózata szövi , bizonyos területeken állandó a takaró és a jég. Ez a hatalmas ztömeg körforgásban van a lég- r és a szárazföld között. A föl- elegedett víz elpárolog, ha a lég- r vízzel, azaz párával telített és rvényszerűségeinek megfelelően hull, a pára csapadékká alakul és sszahull a földre. A csapadékok oszlását a fömelegedés és a jel- mző szélirányok határozzák meg. legtöbb csapadék a trópusi vidé- ekre kerül, esőzések formájában, e a mérsékelt égövek lakói sem anaszkodhatnak.

A magas hegységeken, valamint sarkvidékek táján hó esik, álta- ban több mint amennyi elolvad- at vagy elpárologhat. A fölösleges ennyiségű csapadék a környező ideg hatására jégtakaróvá alakul. A mérsékelt éghajlati övekben

Minden, szárazföldön keresztül haladó víz előbb-utóbb eléri valamelyik tengert, az eddigi édesvíz elegyedik a tengerrel és sóstartalmúvá válik. A föld felszínén levő tengerek összességét Világtengernek nevezzük, melyeket az itt-ott megtalálható szárazföldek, azaz kontinensek választanak el egymástól. A leghatalmasabb tengerek az óceánok, a legrégebbi földtörténeti időkben keletkeztek, sótartalmuk hosszú távon is állandó, áramlataik és egyéb mozgásaik is régtől valók, átlagos mélységük nagyobb mint a tengereké. A következő óceánokat különíthetjük el: Csendes-óceán, Atlanti-óceán, Indiai-óceán és az óceáni medencének számító Északi-Jegestenger.

A többi tengert melléktengernek nevezzük, földrajzi helyzetük szerint léteznek földközi tengerek és a kontinensek nyílt partjai mentén található peremtengerek.

A szárazföldek partjai mentén a tengerek átlagos mélysége 200 m

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JUN 12

SOMOGYI NÉPLAP

Percz János

1021

Sötét felhők alatt

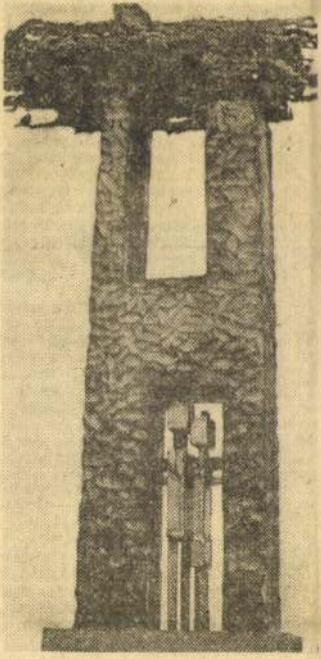

Percz János alkotása.

tunk üzemébe, ahol nyitvatartási időben a turista palackok töltését és cseréjét lebonyolítjuk. KÖGÁZ Nagykanizsa. (16192)

A Kinizsi Pál Élelmiszeripari Szakközépiskola (7401 Kaposvár, Május 1. u. 2.) felvételt hirdet az 1977/78-as tanévre a levelező, húsipari tagozatának I. osztályába. Jelentkezhetnek azok a munkaviszonyban álló dolgozók, akik nyolc általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, és felvételüket munkaadójuk javasolja. Tanulmányi idő 4 év. Jelentkezési határidő: 1977. augusztus 25. (102498)

Elveszett 1 db áruátvevő bélyegző. Lenyomata: Pannónia Sz. V. V. Balatoni Igazgatósága. szállítás 4. áruátvevő MNB. 396-96102. A bélyegző használata a továbbiakban érvénytelen. (16186)

A mezőgazdasági főiskola lovaspályáján 1977. június 11. és 12-én kerül lebonyolításra a kö-

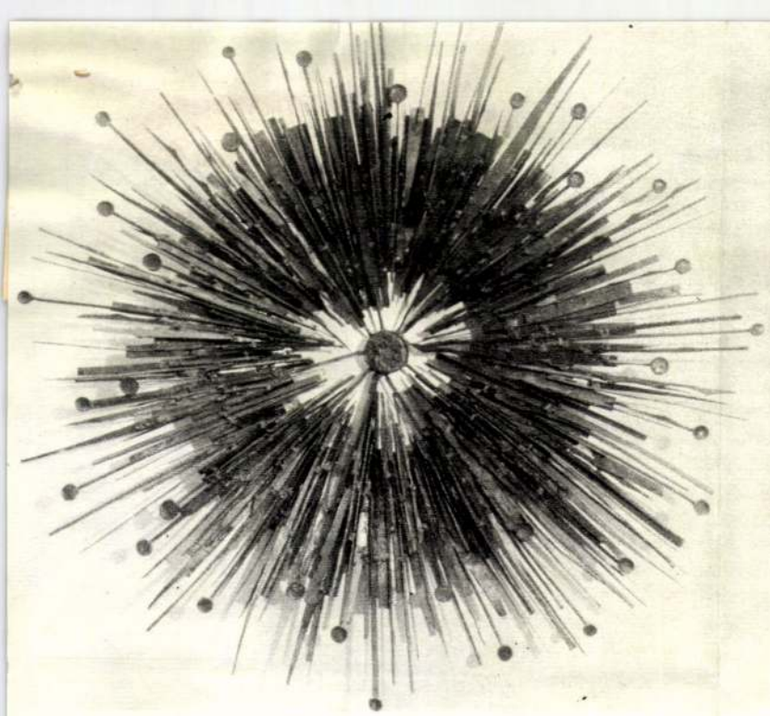

Nap

A tenger szeme

Pillangó

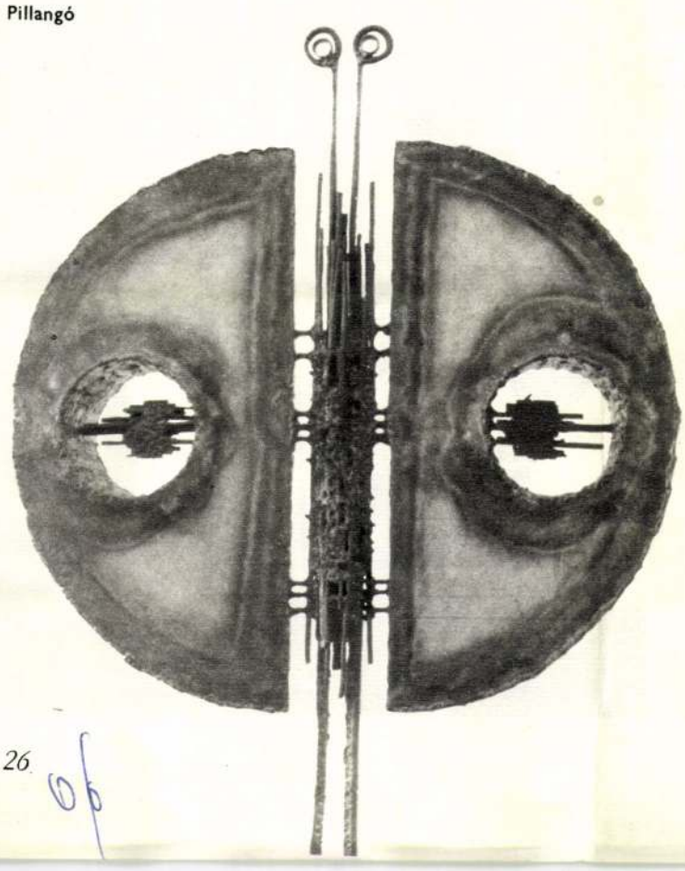

János. Gyermekkorától rengeteget rajzolt. A Képzőművészeti Főiskolán festészetet tanult, 1946-ban kapta meg a középiskolai rajztanári oklevelet. 1960-ig ipariskolai rajztanárként dolgozott. A kenyérkereső munka közben nyugtalanul kutatta művészi kifejezési eszközét. Először festett, az ecset után az agyaggal próbálkozott, végül rátalált a fémre. 1952-ben a tanműhelyben vette először kezébe a kalapácsot, sárga- és vörösrézből kis dísztárgyakat kalapált otthona díszítésére. Néhány év múlva, 1957—60 között már tucatnyi díjat nyert a különböző ötvöspályázatokon.

Nagy kedvvel, sok ötletelteltehetséggel dolgozott, a kritikusok elismerése, hazai és külföldi megrendelések jelezték sikereit. Munkássága művészi kisfilm alkotására ihlette Kollányi Ágostont. Az ötvösművészt és munkáját ábrázoló film, az Ének a vasról 1963-ban nagydíjat kapott a moszkvai fesztiválon. Ösztöndíj, külföldi tanulmányutak, Munkácsy-díj — a hivatalos elismerés jelei. A brüsszeli világkiállítás, majd a moszkvai, prágai, oslói, torinói, stockholmi, szófiai iparművészeti kiállítás után London, Bécs, Stuttgart, Róma és Algír műértő közönsége is megtanulta Percz János nevét, s művei által megismerhette az újjáteremtett magyar ötvösművészetet. Itthon is több, sikeres kiállítása volt, legutóbb ez év szeptemberében a Műcsarnokban.

Nemcsak felhőt, de szelet, esőt és vihart, holdfényt, lángokat és napfelkeltét is tud csinálni — vasból, rézből, kőből, fából, üvegből, ezek kombinálásából. Megalkotta az Álmot, a Gyötrődést, a Szomjúságot, a Kelő mag-ot, a Nyíló virág-ot, a vízben tükröződő csillagokat: lemezből, huzalból, drótból, kavicsból. A természet szerelmese Percz János. A Balatont plakettsorozaton örökítette meg. A nádas, a Sirály, a Horgász, a Vitorlás, az Eső, a Szivárvány a Napnyugta, a víztükör hullámzása, a téli tó rianása életre kel a bronzplaketteken. Az emberi erőt, akaratot próbára tevő anyag, a vas ellenállása, a lemezek gyűrése, hajlítása, csavarása mindig újabb kísérletre serkenti a művészt. A finom mintázatú ötvösékszerek és használati tárgyak, a kisplasztikák, a kis fémszobrok: a furulyás fiú, a virágot szagoló kislány, a gyermekét ölelő anya, a táncospár — megannyi újszerű művészi megoldás, formai-technikai bravúr. Ahogy a rajzolóművész néhány ceruza-

Szitakötő

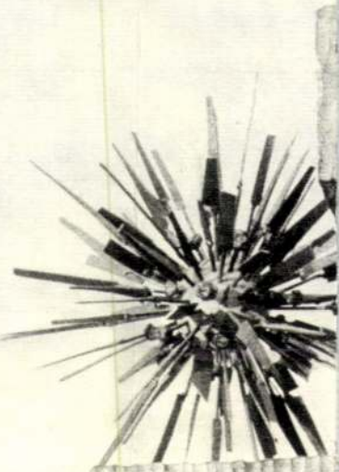

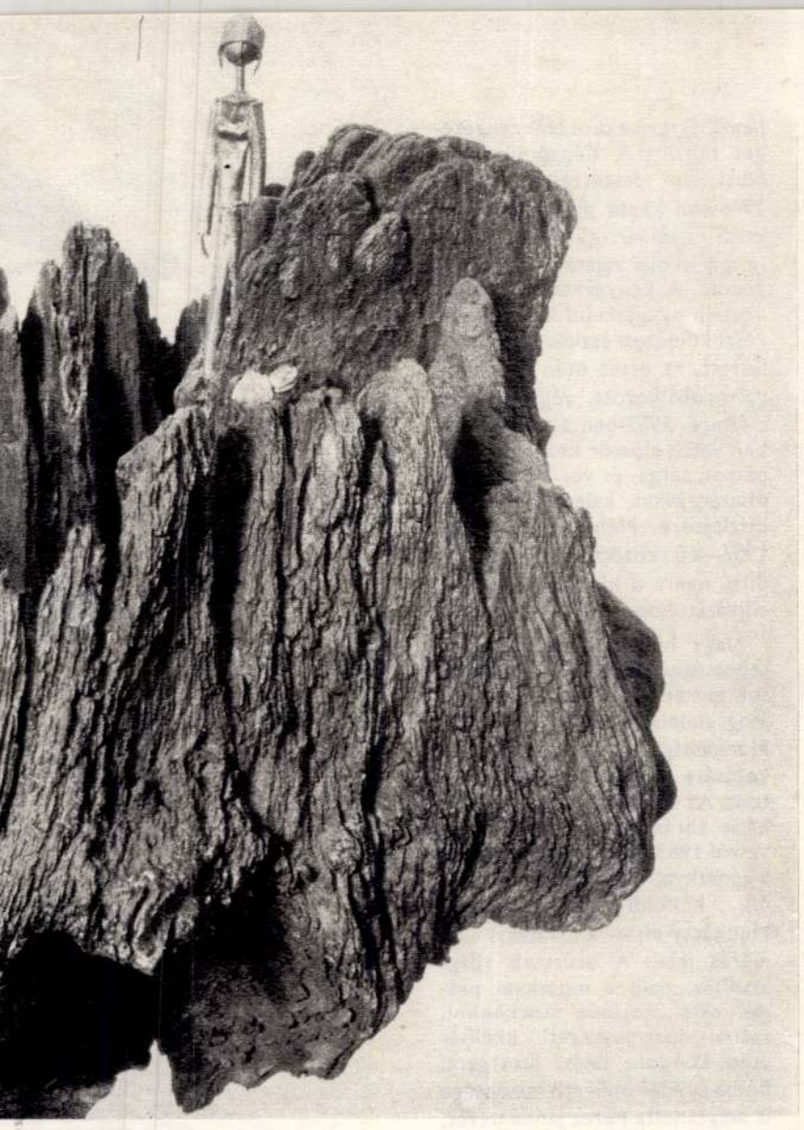

Percz János szobrászművész. Kiváló tehetséggel, kíváncsisággal vegyes közlésvággyal, mindig új eszközökkel fejezi ki mindazt, amit korunkban emberről, természetről, történésekről elmondani érdemes. Munkásságából rég eltüntette az iparművészet és a képzőművészet közt hajdanvolt határt. A fémművesség hagyományos eljárásait magától értetődően alkalmazza kisplasztikáin és monumentális szobrain, domborművein.
Tíz évi keresés, küszködés után, az ötvenes évek végén megérdemelt sikerrel robbant be képzőművészeti életünkbe Percz

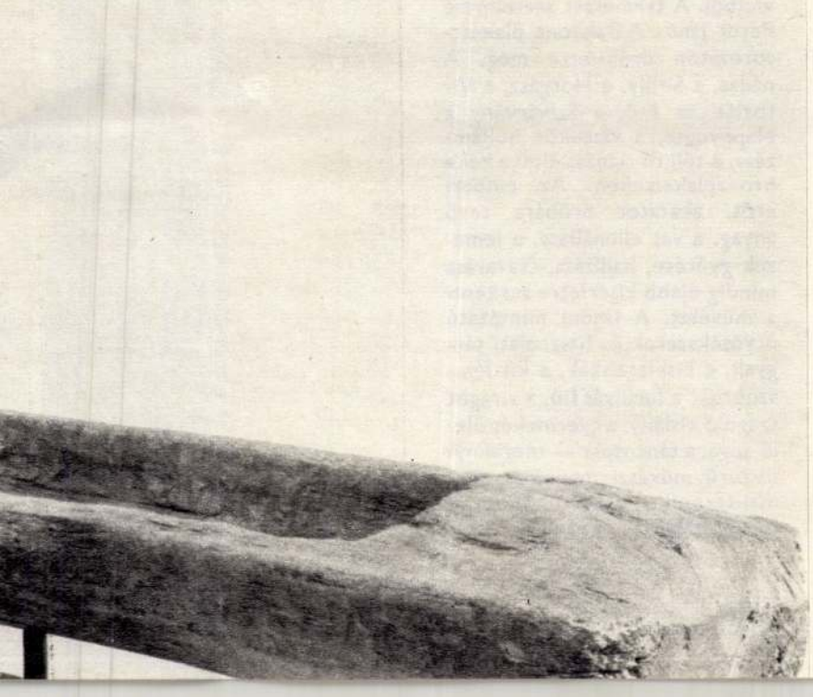

Kivégzés

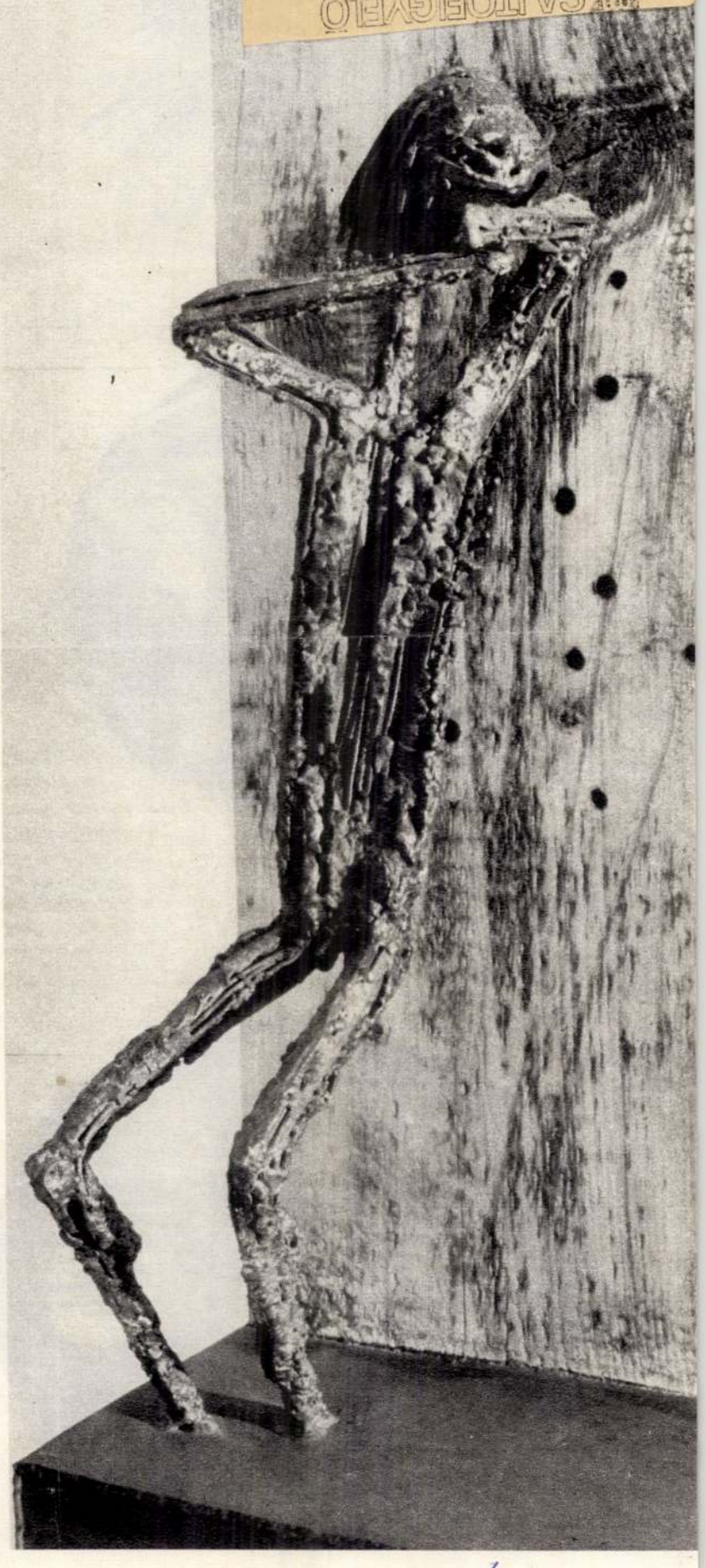

SALTOFIGYELŐ
BUDAPEST
1976 NOV

és véletlenül(!) — a diákok arcát figyelve elmondtam legfontosabb családi körülményeiket: — hogy mi az apjuk foglalkozása, hány testvérük van — apjuk, anyjuk milyen természetű . . . Ijesztő volt. — Ugyanez folytatódott s még fejlődött . . . Később egész mulatság lett: a villamoson mentem és mulattam vele: kitaláltam útitársaim élete körülményeit."

Ezt a képességét fontosnak tartotta, sokszor beszélt, írt róla. Drámáihoz 1957-ben készített tanulmányában is ezzel kezdi „divinációinak" sorát: „. . . *huszonnyolc éves koromban közvetlen anyám halála után látóember lettem, clairvoyant . . . Emberek élettörténetét mondtam el első látásra, s nagy feltűnést keltettem vele a pszichológusok közt.*" Érdekesen kerül itt egymás mellé a paraszti hiedelmek szava — látó ember — és a racionális éleslátást is jelentő francia szakkifejezés.

Ő maga is megpróbálta értelmes lélektani elemzését adni telepatikus felvillanásainak.

„*Pszichikum: — nagy bátorság kell hozzá, olyan érzés, mint hazárdjátékot játszani . . . «Szerencsém lesz — el fogom találni!» — érzi az ember —, s olyanokat mond, hogy beleszédül — s csak mikor kiderül, hogy igazat mondott —, döbben meg nagyon. — Erősen kell figyelni — s abban a pillanatban, mikor először látom az új arcot . . . Valami emlékek ébrednek bennem, hogy effélét már láttam — s így meg így jártam véle . . . Ezek az emlékek azonban nem jutnak el a tudatig — s ezért érzi az ember, hogy tulajdonképpen csal! . . . Néha pedig azt érzi, hogy közhelyeket mond, — hogy ezt mindenki meg tudná mondani.*"

Látó tehetségét természetesen a versírásban is tetten érte. Ámde furcsa, hogy az apróságokra volt büszke, arra, hogy ráhibázott egy-egy tényre. Holott egész költészetének lényege volt a látás-láttatás.

Drámái előszavában írja ezt is: „. . . *Levél Kanadából című versemben ez a két sor olvasható:*

Ám ősszel . . . mikor lejönnek végre a hegyi vadászok,
— Oly jól ismerem őket! — egyikök piros sipkával integet.

S mármost én gyermekkoromban vadászinas voltam, és nagyon jól tudom, hogy a vadásznak nem lehet piros sipkája, mert a vad messziről meglátja, és elriad tőle. Mégis otthagytam ezt a piros sipkát a versben, mert színfoltját nagyon kedvemre valónak találtam . . . Ezt a verset 1935 nyarán írtam.

1943-ban egy éjszaka Széchenyi Zsigmondnak Vadásztam Alaszkában* *című, kitűnő könyvét olvastam, amelyben azt írja, hogy 1935 nyarán érkezett oda, s a legnagyobb meglepetésére arról értesült, hogy egy legújabb rendelet értelmében a vadászok kötelesek ezentúl vörös sipkát hordani, s e rendelkezést az tette szükségessé, hogy az utóbbi időben több baleset adódott, a vadászok ugyanis egymásba lőttek. Vagyis a hihetetlenül hangzó rendelkezést éppen akkor hozták Alaszkában, mikor én Budapesten a vadászok piros sipkájáról írtam.*"

Igaz, hogy Alaszka és Kanada nem ugyanaz az ország, ám a piros sipkák akkor is piros sipkák, a versben is meg a rendeletben is.

De mondhatott volna ennél nagyobbat is. Azt, hogy minden verse megköltött színhelyen játszódik, rejtett visszaemlékezés formán. Csak éppen az nem tárul fel világosan, hogy hol, mikor látta azt a várost, udvart, házat, szobát, asztalt, kupát, amire visszaemlékszik.

Köd előttem, köd utánam . . . című versében is ezt az emlékezve teremtő képességét bámulja, elemzi.

Mint, akit hordó tetején a saját horkolása ébreszt,
Nem tudja, mint került oda,
Körötte pókok, dongafák s lábatlan bábok furcsa népe s fázik is . . .
Úgy ébredtem rá egykor én, hogy itt vagyok . . .

Homályos udvar ez, amelyre gondolok.
Itt éltem én e lét előtt, tudom. E helyt rejtőzött álmatag,
Függőleges és lassú életem.
Egy asszony állt a kút előtt és bölcsőt ringatott . . .
S én néztem őt.

Olyan magától értődő ez a jelenet, mint az evangéliumi szövegek. Természetes, hogy kút van a homályos udvarban, hogy egy asszony áll előtte, és hogy bölcsőt ringat.

Legfeszültebb szóképeiben, megszemélyesítéseiben, allegóriáiban is az a biztonság érzik, amivel elmondta egy-egy tanítványának az életét, a látó-ember váratlanul kapott szerepében. Lehet, hogy *csal*, de sikerül neki. Versben is.

Nagy urak órája egy kastély felett, havas éjszakán,
Végsőt kongattam még egyszer, éji időben, mutattam
az időket s megálltam
S hogy nincs oly órás e világon, aki szóra hívhatja
kedvemet újra.

S hogy sötét udvaron lenn, vörösen ragyogó istállók
s kocsiszínek
Suttogó népe lesi hangomat s hallom a szót is:
Rólam tanácskoznak odalenn. „Az óra megállott." — De hiába!

Megúntam én, hogy szüntelen álljam az őrt,
Figyeljem az éjfelet s kongassam a vihart, —
Sok volt nékem a sikoltás és sok a kurjogatás is . . .
S hogy voltam az évszázadok őre, de meguntam . . .'
(Barokk elégia; búcsú mesterségemtől)

Hogy ez a kastélybeli „sötét udvar" és az a „homályos udvar" (az anyával) ugyanabban a városban lehet-e, vagy egészen máshol, az nem derül ki egyértelműen a két versből.

De a stílus némileg elkülöníti, időben, térben elhelyezi a verseket. Ez az óra allegória a címéből is láthatóan barokk színhelyet fest. Ez Olasz- vagy Spanyolországban éppúgy lehet, mint a Monarchia valamelyik (nem magyar!) tartományában. A másik vers viszont keleti, s Észak-Afrikától a Perzsa öbölig sok helyre odaképzelhető.

De hova tegyük *Madrigál* című versét, amely egy középkori hangulatú (vagy wagneri?) névvel sugall egy hangulatot:

Az életedet elmulasztád
Trisztán.
Szerelmed már nem kell
neki.

Majd ezt a feltétlenül jelmezes figurát egy modern város (akár Budapest) utcakölykei közé dobja:

E város minden kölke régen ismeri
Botod, monoklid s fehér kesztyűd
És tudja már, hogy öreguras vagy és elnyűtt,
Szerelmed már nem kell neki.

Irigyelni való az a könnyedség, könnyelműség, ahogy neveket ad.

Sosemvolt szavakat talál ki, mint a kisgyerekek, a maguk asztal alatti birodalmában:

Fácámádore . . . ezt a nótát szerette:
Jött Buzdugán, a bányarém
S jött Mamapaduri sebbel-lobbal . . .

S mikor ezt zenélték, a hallgatóság gyakran kiáltotta közbe:
— Paduri, paduri, paduri — hej!

A közelebbi világ

Huszonöt éves írói évfordulóján Kosztolányi Dezső is köszöntötte Füst Milánt. A mindennapos barátság bensőségességével írta le: hol dolgozik, hogy dolgozik.

„*A Budaörsi út 18/b. alatt lakik, fönn a harmadik emeleten. Dolgozószobájából a Sashegy szikláira látni. Komor ez a dolgozószoba. Központja a lakásnak, mely csak esetlegesen rakódik melléje, a többi szobának, ahol eszik és alszik. Sok téli és nyári hajnalba nyúló virrasztás emlékét őrzi, diadalokat és kudarcokat. Aki itt él, az állandóan tusakszik a papírral, a tollal. Játék ez, de életre-halálra szóló. Mindig valami forr és készül. Háromágú karosgyertyatartója templomi homályt áraszt maga körül. Sötét az íróasztala is, gondosan kulccsal van zárva, naplójegyzetei szunnyadnak benne, azok a díszesen kötött, rézkapoccsal is ellátott vastag kötetek . . .*"

Ez a Kosztolányi leírta dolgozószoba akár színpadi díszlet is lehetne. Szomory Dezső toronyszobájának kevésbé mesterkélt párja. De a hajnalig tartó tusakodásokra utalva már jelzi Kosztolányi, hogy nem mutogatásra szánt irodalmi dolgozószoba ez, hanem munkahely. S elzártságában is nyitott a világra.

Kosztolányi így folytatta ünnepi beszédét: „*vastag kötetek, melyeket jegyzési rendszer folytán, kora ifjúságától fogva ír, emberekről és állatokról, zenéről és utazásairól, mindenről, ami elébe került élete során. Szeretne feledni. Nem tud. Emlékeznie kell mindenre, mégpedig pontosan . . . Ez a szoba sokszor egy toronyszobának tetszik. Csakhogy ebből a toronyszobából le lehet látni az egész világra. Telefonja szakadatlanul csörömpöl, «mással» beszél». Ezer és ezer láthatatlan huzallal van összekötve az élettel.*"

*Alaszkában vadásztam. V. B.

1021

Szabó Gabriella

Percz János művészete

A megkínzott

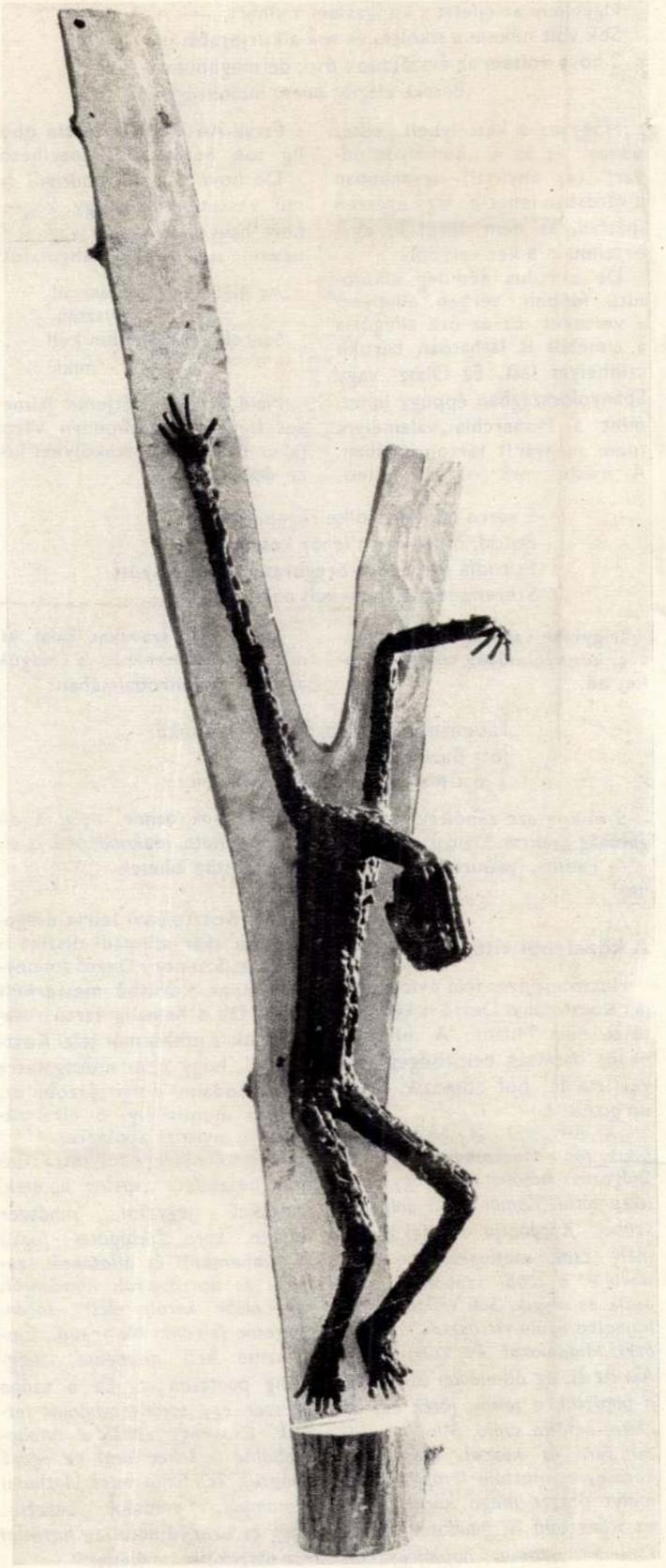

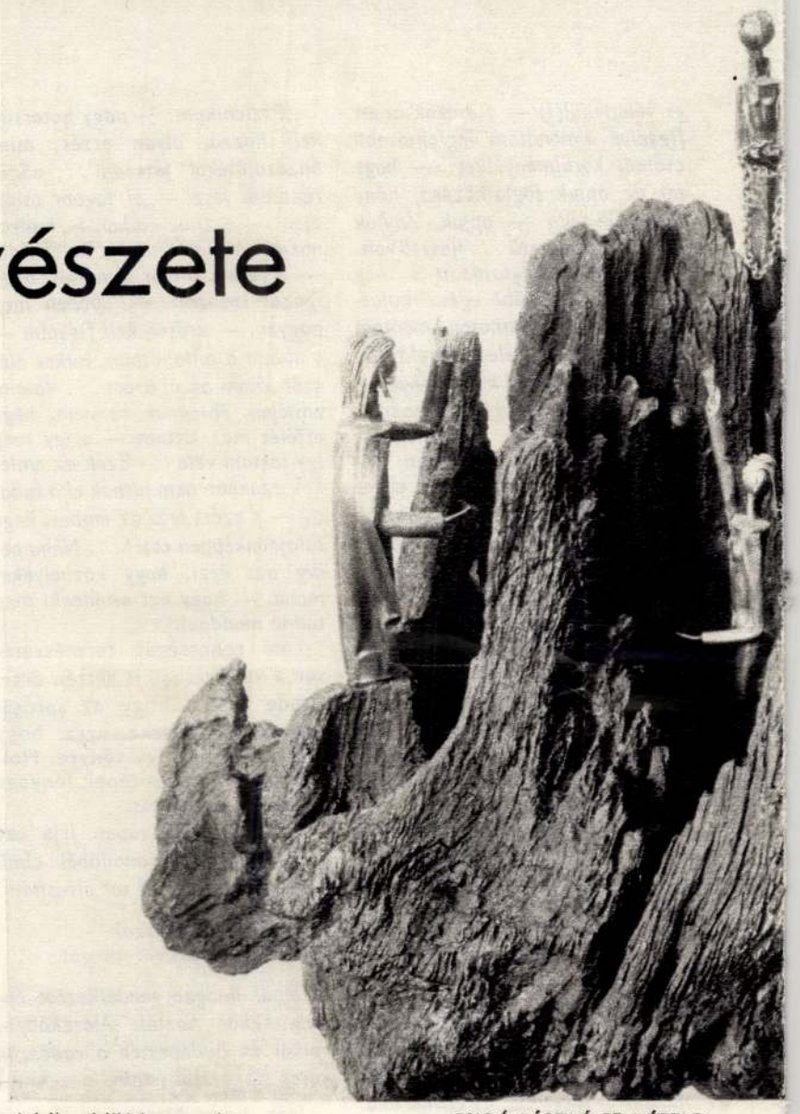

A kékszakállú herceg vára

CSIGÓ LÁSZLÓ FELVÉTELEI

A tágas műterembe lépve, a falakat, polcokat, állványokat benépesítő fémalkotások sokadalmából ami elsőként ragadja meg a figyelmet: az ajtóval szemben, a fal fehér mezején vasszürke felhők úsznak, lemezekből hajlítva, hegesztve, domborítva — s a fémfelhők foszlányai mögül átragyog a nap: fénylő vörösréz golyó. „*A felhők fölött mindig süt a nap.*" Igen, ez a mű lehet Percz János ars poetica-ja, a küzdeni, bízni tudó ember hitvallása. Az éltető nap sok művét beragyogja.

Legősibb művészetünknek, az ötvösségnek egyik újjáteremtője

Szárazság

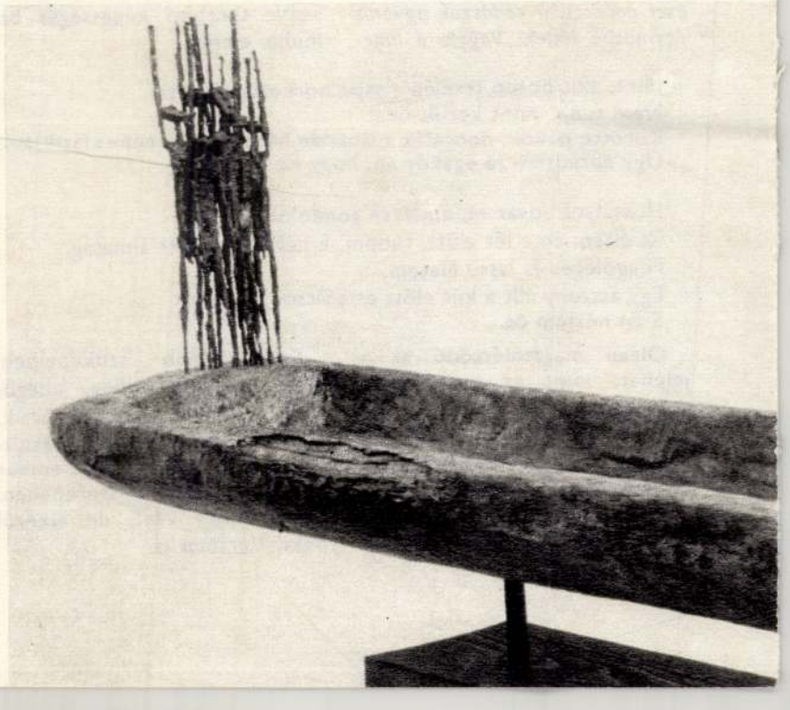

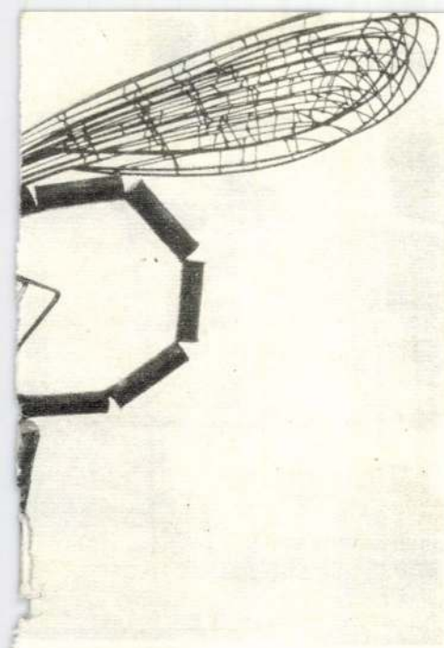

Reggel

vonással, úgy formál ő könnyedén egy darabka huzalból megkapóan életteli emberi figurákat. Ilyen a kormányra hajoló kerékpáros, a térdén támaszkodó újságolvasó, az arcát tenyerébe rejtő síró kisfiú. Vagy az egyetlen lemezből gyűrt-hajlított, leplébe burkolózó karcsú alak: a magányos nő megindító szobra. Nagyon ismeri, érti, szereti az embereket, aki ilyen műveket alkot.

A kezdetben játékos ötletek, humoros lelemények mostanra a töprengő, lényeglátó, s egy súlyos betegség után az élet és halál kérdéseit kutató művész újatmondó alkotásaivá értek. Vasból, fából, rézből, kőből megszületett a Bach emlékmű, a Szomjúság, a Gyötrődés, A kékszakállú herceg vára, az Apostol, a Tömegsír, a Kiáltás, A Nap fiai. Hulladéklemezből, kövekből, csavarokból hegesztőpisztollyal keltette életre A Tűz angyalá-t.

Az egymástól idegen anyagok összebékítése foglalkoztatja, s fáradhatatlanul kutatja az új kémiai anyagok fémre gyakorolt hatását. Addig kísérletezett, amíg rájött: milyen vegyi eljárásokkal védheti meg a korrózió-tól a fémszobrok felületét. Sok szobra ugyanis a szabadba, egy-egy térre, parkba kívánkozik. A Tollászkodó madár, az Óriáshal, a Lepke, a Vaddisznó, a Holló, a Vasvirág egyelőre saját kertjét, műtermét díszíti. Milyen szívesen látnánk őket fővárosunk közterein!

Monumentális művei tökéletesen kielégítik a modern belsőépítészet igényeit. Ezek közül jónéhány található már az ország középületeiben: a debreceni vasútállomás „Világtérkép" faldísze, a miskolci SZOT-székház tárgyalótermének lemezdomborítása, a debreceni Vízügyi Igazgatóság kapudísze, a Gellért szálló bárjának falikompozíciója, a Fővárosi Tanács kultúrtermében Budapest vasból készült panorámája, a lágymányosi óvoda rács-plasztikája stb. a művész dús fantáziájáról, ötleteinek gazdagságáról vallanak.

Percz János olyan művész, aki soha nem áll meg egy sikeres stílusnál, bevált formánál. Örökké kísérletezik, szívóssága, tehetsége mindig elvezeti az újabb művészi megoldásokhoz. Tehetségének aranyfedezete: tiszta embersége, érzelmektől fűtött, tudatos közéletisége. Művei rólunk és nekünk szólnak, s olyan gazdagok, változatosak, mint maga az élet: vasból, kőből, fából, rézből, lemezből, üvegből költött szépség, erő és líra.

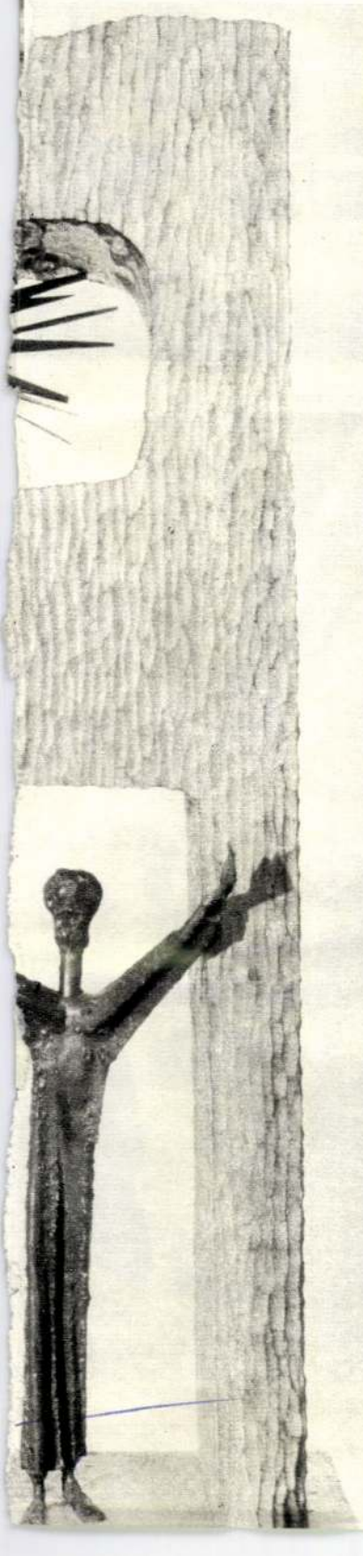

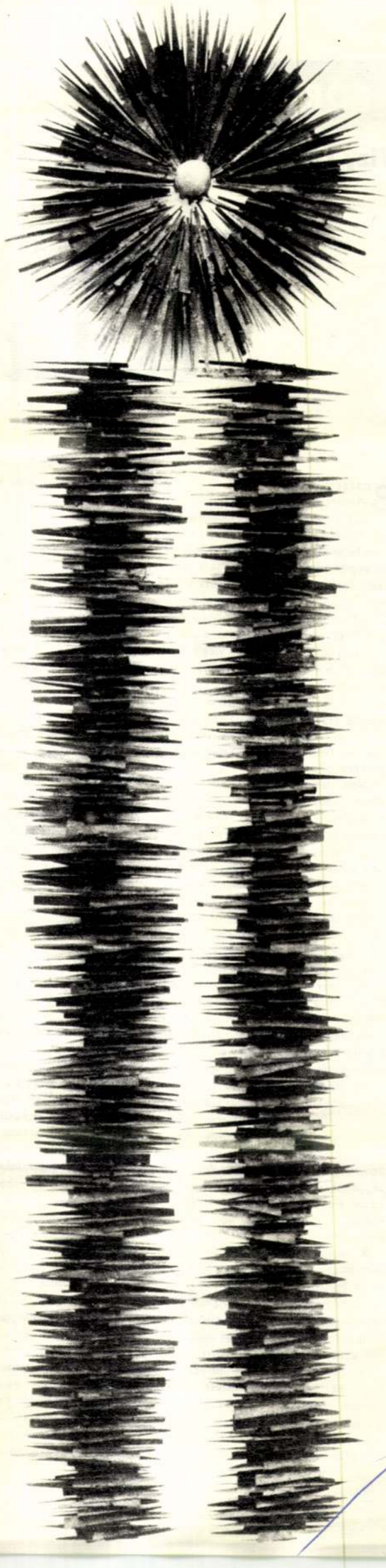

Mehr Licht!

FÓRUM

Vizy László

A városrendezés esztétikája

Budapest immár több évtizedes városrendezési munkálatai nyomán egyre többször lehetünk tanúi egy-egy épület vagy épületegyüttes újjászületésének. A felújítások közül talán éppen a homlokzatok azok a városképi elemek, melyek a legbeszédesebben vallanak a város történetéről, a múlt szenvedéseiről, a háború rombolásairól és a megújhodásról. Buda és Pest a mai napig magán viseli az eltérő, de a pusztításokban közös múlt emlékeit.

Erről a kétarcú Budapestről beszélt ezelőtt százharminc esztendővel Garay János „Pest körrajza" c. munkájában. A Gellérthegyről szemlélődve, így ábrázolja Budát:

„Nem ismerek tájat, nem magyar várost, melly a tiszteletes ősz hajdant a korszellemet magán hordozó ifjú jelenkorral egyesített olly érdekes képet adna, nagyszerűsége mellett olly regényes volna, mint Budapest, ez érdekes pontról tekintve. Milly panoráma ez! Az előszínen át ellenünkben a csaknem ötödfél százados Budavára, mint valamelly villámszóró sas, melly az égből a föllleghegyen magát kipihenni alászállott; vagy mint a halomra felütött királyi sátor egy nyugvó tábornak közepette, mihez a képet alkalmasint legjobban hasonlíthatni, mert míg maga a vár, régi bár, de díszes, magas palotáival s bástyafalaival égre emeli büszke fejét, alatta és körülötte a külvárosok valódi háztábort képeznek, s nem is mint az újkor szabályozott tábora, szigorú rendben, egyenlő formaruhában; hanem igazi régi szittyadaliák módjára csak úgy, ki-ki a maga színében, ruhájában, fegyverében, szabálytalan, tarka vegyületben, jobbára a Duna mentében sikon, balra pedig hegyoldalakba szétszórva . . . Mindenben vér és harc emlékei!"

A fiatalabb Pest klasszicista palotasora láttán a költő a városkép romantikus leírását adja:

„Pest mindenképpen vidámabb . . . , komolyabb testvérénél, s midőn emennek mélabús tekintete lelkünket önkénytelenül a hajdan emlékébe meríti, az életteljes Pestnek láttán alig jut eszünkbe, hogy ez nemcsak osztozott testvére minden vészeiben s viszontagságaiban, de tán amannál többször romboltatott s pusztíttatott egykor; mert az erőteljes virágzás, az élénk élet, melly rajta elömlik, inkább a jelenre köti le a figyelmet s a jövőre, mint a serdülő leányka, kiben inkább azt nézzük, millyen most s mi lesz belőle jövendőre . . . A szép roppant házak nem vetnek itt komoly árnyékot az elsietö Dunába, hanem inkább mint megannyi piperés, kaczér, szép hölgyek, kéjgyönyörrel tekintgetnek vidám tükrébe. A mozgalmas élet utczáin, piaczain s Duna-partjain magával ragad, önkénytelenül örvénybe sodor, s az embernek nem marad ideje múltra gondolni, itt minden kép és tárgy mellyel találkozunk a jelent, az életet tükrözi. Azaz röviden, a képet egy pár szóba foglalva: Budapest nem egyéb, mint ama mesés János-fej, melly egyik arczával a múltat, másikával a jelent jelképezi."

S ahhoz, hogy az akkor még két város végre igazi fővárossá váljék:

„ . . . nem is hiányzik rajtok semmi, mint azon közóhajtás teljesedése, hogy vajha már minél előbb egy állóhíd által lássuk őket összekapcsolva, s így Buda és Pest valahára igazán Budapest legyen."

*

Megépült a Széchenyi Lánchíd és a többi Duna-híd. Kialakult a világvárosi Budapest. Újabb háborúkat és többszöri megújhodást élt át a főváros.

Mai újraéledésének egyik szakaszát jelenti a Belváros rekonstrukciója. Ma már a régi Pest emlékeiből is egyre többet láthatunk: a Március 15. téri római castrum maradványait, a barokk templomokat, a XIX. századi nagyváros műemléki értékű palotáit. S mellettük a modern Pest hangsúlyait: az új Erzsébet-hidat és a Duna Intercontinental Szállót.

A rekonstrukció feladata a város kettős építészeti jellegének összehangolása: a régi és az új szintézisének megteremtése. A műemlékvédelem és a korszerű városépítészet azonos célú, de végrehajtását tekintve sok esetben ellentmondásosan megvalósuló formájában kell ezt a szintézist létrehozni. E kettősség a Belvárosban sajátos módon jelentkezik. Egyrészt — a műemlékek esetében — a műemléki, másrészt — a városképileg jellegzetes építmények esetében — az építészeti hatóság fővárosi szintű szervei döntenek a homlokzatszínezésről.

A különböző korok saját esztétikai elképzelésüknek megfelelően alakították környezetüket: ez a homlokzatszínezésekre is érvényes. Az egymás után következő periódusokra az a jellemző, hogy azok mindig az előző korszak tagadásaként jöttek létre, s ez a város színének, hangulatának folytonos változását eredményezte. De vajon a mai felújításoknál a koronként változó színezési elképzelések közül melyik alkalmazható, melyik felel meg a legjobban adottságainak?

A római kor emléke a Március 15. téri romkertben a régészeti feltárás és a műemléki konzerválás után lett láthatóvá. A rom és a falak színe érzékelteti a természetes építőanyag, a kő hangulatát, időnek és környezeti hatásnak kitett változásait. Esztétikai képe és tartalma a római koré. Mellette, kontrasztként, a XX. századi mérnöki alkotás: az Erzsébet-híd acélszerkezete.

A középkornak Pesten egyetlen épségben megmaradt emléke a Belvárosi-templom. Tömegében, a barokk összkép mellett, előtűnik a középkori elrendezés, a gótikus részletekkel, melyeket a műemlékvédelem értő keze hozott napvilágra a százados ráépítések, átalakítások alól.

Lényegében a városképben a legrégebbi elemek a barokk templomok vertikális színes hangsúlyai: a Belvárosi-templom, a Ferenciek, a Pálosok és a Szerviták templomai.

Az épületek legnagyobb része későbbi korok alkotása; a klasszicizmustól napjainkig terjedő korszakban jött létre. A középkori városszerkezetre rátelepült modern nagyváros stílus- és formarendszereket magába ötvöző gazdag, nem egy esetben pazarló építészete jellemzi ezeket az épületeket. A különböző korszakokban keletkezett és a történeti egymásmellettiségben megjelenő homlokzatok sora alkotja egy-egy utca és tér mai arculatát.

Az eddigi korok közül Pesten a legegységesebb városképet talán a klasszicizmus szervezett városépítési tevékenysége hozta létre, elsősorban az Újvárosban melyet Garay János már építése kezdetén „Széchenyi városnak" nevezett, s mely az akkori

1021

1976. IX. 3. 18.30. Kossuth

Esti Magazin

– Két szobor kiállitást láthata a közönség a Műcsarnokban. Tegnap Varga Imre szobrászművész, ma pedig Perez János ötös művész tárlata nyilt meg. Szathmári Ilona interjúját Perez mesterrel kiállitási meghivónak szánjuk.

– Napfelkelte kettő arany hidja a viz tükrén, vasban megfogalmazva. És a magasra csapó lángoszlop is, a tüz angyala is vasból teremtve. A fény és a fekete vas merész művészi pár-

Perez János, ötös művész

1976. IV. 3. 18.30. Kassabeh

Kati Kaprinu

- Két nagyon kiállítást láthatta a közönség a Mlasarnokban. Tegnap Vaga Imre szokatlanszépen, mi pedig Foron János Ötös művész tárlata nyílt meg. Szeptemberi Ilona interjúját Foron mesterrel kiállítási megbízának szánjuk.

- Hopfelkalte kettő ennyi hiája a vis tükrén, vesben megfogolmazva. Ha a megszokt szapó lángszalop ír, a tűn nagyala is vasból tarontva. A fény és a fekete vas mérőn művészi gár-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 OKT. 4

Budapester Rundschau

János Percz

/ 1021

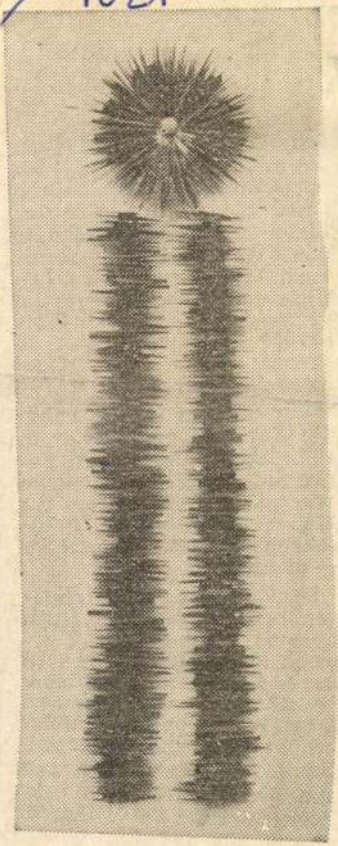

János Percz: Sonnenaufgang (Glas und Eisen)

den Forint zur Verfügung gestellt, wobei 35 Millionen langfristige Kredite ausmachen. Sie galten in erster Linie der Unterstützung von Wohnungsbauprogrammen. Mit finanzieller OTP-Hilfe entstanden übrigens im vergangenen Planjahrfünft 373 000 Wohnungen, fast 85 Prozent der gesamten Neubauwohnungen.

Für Konsumgüter nahm die Bevölkerung Kredite in Höhe von 39 Milliarden Forint auf, die größtenteils zum Warenkauf — besonders für Möbel, Kühlschränke, Fernsehapparate und Motorräder — dienten.

Der Zuwachs der Spareinlagen beträgt 1980 vermutlich über 50 Milliarden. Dies ermöglicht, den Kreditanträgen der Bevölkerung immer vollständiger nachzukommen. Den Vorstellungen zufolge erhöht sich die Darlehen-Summe in diesem Zeitraum um 40 Milliarden, und das bedeutet rund 100 Milliarden Forint, die den Einwohnern Ungarns in Form von Krediten zur Verfügung stehen.

huzam. Perez János Munkácsi-díjas művész nagy mestere, a legközönségesebb, a legprofánabb fém művészi átalakításának játszik a vassal. Itt van például, ma délután megnyitott kiállításának a Műcsarnokban, a nagy szitakötő, amelynek kümyed, szép, hosszú szárnyait drótfalóból formálta. És a vassal Perez János mély emberi gondolatokat is képes kifejezni, az örömet, a szenvedést, a szerelmet, az elmúlást. És jókedvre derit, megmosolyogtat bennünket kifejező állat kompozicióival, madaraival, pillandóival, a tüskés vaddisznóval.

- Mindig egy indittatás van az emberben. Hogy amit érez, vagy amit lát, az abban az anyagban fejezze ki, ami a szivéhez a legközelebb áll. Mint ahogy vannak, akik csak márványból dolgoznak, vagy akik csak fával foglalkoznak. Én nagyon szeretem a fémeket. Főleg a vasat, a vörösrezet és megpróbálom ebben az anyagban kifejezni mindazt, amit átélek.

-Perez János az ötvenes évek végén a hatvanas években a magyar iparművészetek egyik nagy újitója volt, egyik nagy kisérletező művésze. Ékszerei, gyertyatartói, a legkülönfélébb ötvös használati tárgyai nagy hirnevet szereztek a mesternek. Itt most ezen a kiállitáson ezekből nem látok egyetlen darabot sem.

- Engem mindig foglalkoztatott a térplasztika. És amikor az edényeket csináltam, akkor is tulajdonképpen ebből az alaphangból indultam el, hogy hogy lehet egy tálat vagy egy edényt megformálni, hogy az plasztikai értékü legyen, emellett

hogy használati tárgy. Így jutottam el valahogy gondolatban is és most már itt kéthetőan a valóságban is, a plasztikához.
- Tehát a vasszobrokhoz. Egyszerűbben fogalmazva.
- Igen. Nem tudom, valahogy közeláll hozzám a vas, amivel talán a legjobban tudok bánni még a részen kívül.
- Az egyik remek plasztikájának a címe, Felhők fölött mindig süt a Nap. A Nap vörösréz golyó.
- Mindenki egy picit optimista, még a legpesszimistább ember is. Reménykedik és azt hiszi, hogy az életében jön majd egyszer egy jobb periódus. Talán ezt szerette volna ezzel a kis plasztikával elmondani. Akármilyen rossz helyzetben is van az ember, valahol mindig van egy kis melegség.
- Nagyon megkapó az első teremben, hatalmas, kiterjesztett szárnyú madár szobra. Miért nem látjuk vasszobrait közterein-ken?
- Én nem tudok válaszolni.
- Nem figyelnek fel rá?
- Remélem, hogy ez a kiállítást fordulatot, változást fog hozni ezen a téren is.

1976. IX. 3. 18-30. Kossuth

Esti Magazin

~~Az Este Magazin~~ ezzel véget ért. Szerkesztette P. Szabó József. A műsort Király Edit vezette.

1021

Perus János, ötvösművész

1976. szept. 5. Televizió 19,3o /11/ VGné

TV-Híradó

- Perus János az elmult években elsősorban, mint ötvösművész alkotott maradandót. A Műcsarnokban ma megnyilt kiállitásán visszont egy meglepetéssel szolgál. Valami egészen ujat, mást csinál, mint eddig.

- Eddig is csinált nagyobb méretü plasztikáit, különösen nyból, és jó volna azt hinnem, hogyha végre leomlanának azok a falak, ami az ötvösség és a nagyobbméretü főplasztikák kö zött voltak idáig. Arról már nagyon sok szó esett, hogy tulajdonképpen nincsenek különválasztható műfajok. Egy művész van, akiben élnek érzések, gondolatok, amik,különböző hatásokra,

1501

Terem nyomi, szorulnak

PERCZ JÁNOS

4217 fnyv 1.

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK, MŰCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

PERCZ JÁNOS

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1976. SZEPTEMBER 3-ÁN PÉNTEKEN DU. 4 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

MÉSZÖLY DEZSŐ
ÍRÓ

MŰCSARNOK, BUDAPEST XIV., HŐSÖK TERE

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1976. SZEPTEMBER 3–26

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 MÁR 8

János Percz

Budapester Rundschau

1921

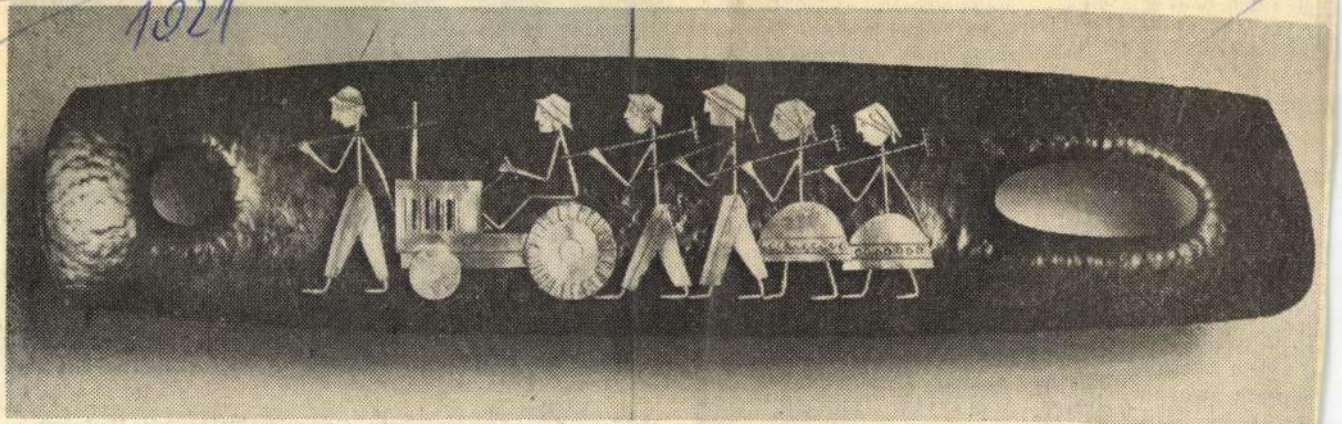

János Percz: Kupfer-Relief in der Gewerkschaftszentrale von Miskolc

rschmutzung nicht verletzt.

Über den Kampf gegen sartige Geschwülste berie- n die

nkologen.

e konstatierten, daß in- lge der Schaffung von zy- logischen Stationen die ahl der im Frühstadium er- annten, also mit hundert- ozentiger Sicherheit heil- aren Fälle von Mutter- undkrebs in großem aße gestiegen ist. Bös- tige Geschwülste tra- n nicht häufiger auf. wurden sogar mehr als 50 ozent dieser Erkrankungen Frühstadium erkannt. Auf r Konferenz setzten sich

Milchkonsum

zugenommen, erreicht aber noch immer nicht die gewünschten Ausmaße. Auf der Sortimentenliste der Milchindustrie stehen heute bereits 130 Produkte, allein 60 verschiedene Käsesorten. Die Freude am Genuß von Molkereiprodukten wurde durch die Tatsache erhöht, daß die Milch und sonstige Waren in moderner Verpakkung in den Handel kommen. Gegenwärtig trinkt jeder ungarische Bürger einen halben Liter Milch am Tag, was vom physiologischen Standpunkt aus noch immer zu wenig ist.

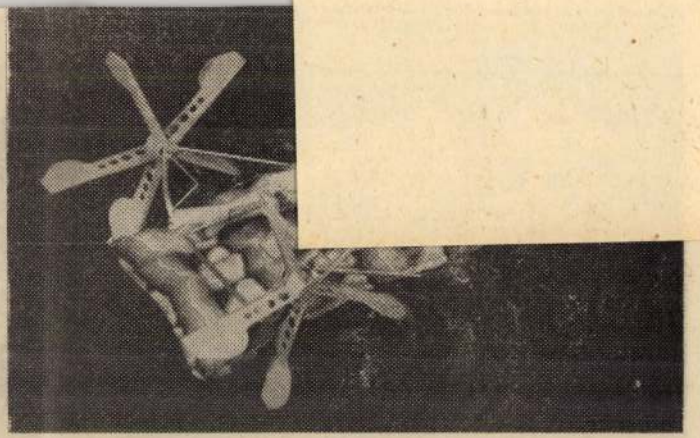

Neuigkeit für den Sommer: Gummimatratze mit Pedalen, hergestellt von den TAURUS-Werken

saját életéből, vagy a természetből jött hatásokra abba az anyagba kivánkoznak, amibe dolgozik. Az egyik legkedvesebb munkám a Balatoni vitorlások, ami tulajdonképpen egy balatonfüredi vitorlásversenyre összeálló csónakoknak, vagy vitorlásoknak a hatására indult el, megpróbáltam a vassal, mint háttérrel és az ezüstözött rézvitorlákkal dérni azt az impressziót, amit én akkor ott kaptam.

- 26-áig várhatóan ezrek tekintik meg a kiállitást. Mire figyelmeztetné a látogatókat?

- Azt szeretném, hogy aki ide bejön, ezeken a műveken keresztül éppen arra tudna egy kicsit affinitát találni, ami nemcsak a természettel kapcsolatos, hanem az én életemmel is.

PERCZ JÁNOS

MAI MAGYAR MŰVÉSZET

PERCZ JÁNOS

Szíj Rezső: Percz János

Percz János 1950 után fémművességünk egyik megújítója, rézlemezből, vaslemezből, lemezcsíkokból – ezek hegesztésével, formálásával, áttörésével – készíti ékszereit, vázáit, gyertyatartóit, figurális munkáit. Szigorúan alkalmazkodik az anyag természetéhez. Térplasztikái, épületekre, szabadtérre szánt alkotásai formai leleményükkel tűnnek ki társaik közül. A kismonográfia szerzője Szíj Rezső, ismert művészeti író.

Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata,
46 oldal, 16 színes és
30 fekete-fehér kép, 16×22 cm,
keménykötésben, ára 24,50 Ft

Művészet 1981/9

Művészet

Rideg Gábor főszerkesztő
Timár Árpád főszerkesztő-helyettes
Rozgonyi Iván olvasószerkesztő
Kemény Zoltán tervezőszerkesztő
Menyhárt László rovatvezető
Sinkovits Péter rovatvezető
Kovács Gyula főmunkatárs
Lóska Lajos rovatvezető-helyettes
Székely Ágnes tördelőszerkesztő
Somfai István fotóriporter

Számunk szerzői:

Székely András művészettörténész,
Új Tükör

Vadas József művészeti író,
Corvina Kiadó

Kürthy Sándor festőművész

Kovács Péter művészettörténész,
István király Múzeum, Székesfehérvár

Kovalovszky Márta művészettörténész,
István király Múzeum, Székesfehérvár

Csorba Géza főigazgató-helyettes,
Magyar Nemzeti Galéria

Illyés Mária művészettörténész,
Szépművészeti Múzeum

Gábor Eszter művészeti író,
Szépművészeti Múzeum

Ruzsa György művészettörténész,
Iparművészeti Múzeum

Hegyi Loránd művészettörténész,
MTA Művészettörténeti Kutatócsoport

Acsay Judit újságíró,
Ipari Forma

Teplán Krisztina népművelő,
Lapkiadó Vállalat

Makra Éva
Idegenforgalmi Propaganda Kiadó Vállalat

Sári Katalin művészettörténész,
Idegenforgalmi Propaganda Kiadó Vállalat

Sárközi Zoltán főmunkatárs,
IX. kerületi Tanács VB Művelődési Osztálya

Salamon Nándor muzeológus,
Xantus János Múzeum, Győr

Wehner Tibor művészettörténész

Fejér Ernő,
József Attila Klubkönyvtár, Miskolc

Sümegi György muzeológus,
Katona József Múzeum, Kecskemét

Gyetvai Ágnes művészeti író

Horváth János muzeológus,
Somogyi Képtár, Kaposvár

Torday Alíz újságíró,
Magyar Televízió

Molnár Zsolt újságíró,
Magyar Nemzet

Szilágyi Péter újságíró,
Szovjetunió

Михай Корнидес: Призвание искусства — ответственность художников *1*

ВЫСКАЗЫВАНИЯ

В настоящем номере нашего журнала продолжается дискуссия по вопросам, связанным с венгерским изобразительным искусством в период после 1945 г. Искусствовед Андраш Секей высказывает свои замечания по поводу статьи Норы Аради, опубликованной в мартовском номере нашего журнала. Для этих замечаний характерны меткость и тонкость ума, к сожалению столь редкие в современной искусствоведческой практике. Автор верно отмечает, что в статье Аради вместо самого искусства рассматривается, по существу, художественная жизнь страны. Возможность подобной погрешности коренится в общепринятой практике, ибо поверхностные явления художественной жизни нашей страны, а также официальные высказывания по ее поводу за последние 36 лет нередко отвлекали внимание публики, но и критиков от самой сути художественных произведений и творческих стремлений художников. Пережитки этого ошибочного подхода к искусству, характерного для прошедшего периода, автор статьи обнаружил и в работе Норы Аради. При этом он подчеркивает: в интересах объективности наших суждений пора нам стать выше случайных перемен культурной политики. Критикуя метод официальной категоризации, облегчающей ориентировку, автор указывает на то, что из-за переоценки стилевых признаков или политической ориентации художественных произведений критика зачастую не доходит даже до рассмотрения самого их качества.

Андраш Секей: Заметки на полях одного очерка *4*

Развитие искусства, изменения, происшедшие в отношениях между произведениями искусства и публикой еще не отражаются в искусствоведческой литературе — устанавливает в своей статье Йожеф Вадаш. Имеется лишь немного трудов, подобных работе Норы Аради, в которых автор не ограничиваясь описанием творческого пути художников, применяет комплексный, социологический подход к изучению явлений искусства. Вместе с тем, автор статьи обращает внимание на опасности подобного подхода, заключающейся в слиянии ценностей искусства.

Йожеф Вадаш: Маргиналии *7*

ОЧЕРК

Свою статью Шандор Кюрти посвятил вопросам неизбежного отражения на искусстве бессознательного личности, которое можно выявить при тщательном изучении. Автор полагает, что аналогично расхождениям между темой и содержанием произведений, в них можно также отделить сознательный и бессознательный внутренний мир художника.

Шандор Кюрти: Terra incognita *10*

ВЫСТАВКИ

В этом году пятый раз организуется в Будапеште Международное триеннале малой пластики. Жюри присудил десять равноценных премий. В своей статье, посвященной оценке экспонатов выставки, Петер Ковач указывает, что в отличие от «репрезентативного» характера предыдущих выставок, на настоящей выставке в Будапеште представлены главным образом произведения среднего поколения художников. Средний возраст художников (40 лет) говорит о том, что на выставке видны работы зрелых художников, которые уже прошли этап художественных экспериментов. По поводу триеннале организована выставка работ двух художников: венгерского скульптора, скончавшейся несколько лет тому назад, Эржебет Шар и испанского скульптора Рамона Муриэдас. Творчество обоих художников связано с проблемой человека и его окружающей среды. Эржебет Шар искала место человека в пространстве, взаимоотношение фигуры и архитектуры: небольшие фигуры в стенах домов, улиц или комнат в течение времени все более отождествлялись с окружающими их пространствами. — Гармонию Муриэдас ищет в мире эмоций. В его произведениях, дышащих свежестью и тонкими нюансами, изображены взаимоотношения людей — дружба, любовь, семья.

Премированные экспонаты V Будапештского международного триеннале малой пластики *14*
Петер Ковач: Сорокалетние *16*
Марта Коваловски: Прозрачное пространство *20*
Геза Чорба: Рамон Муриэдас (речь при открытии будапештской выставки произведений испанского художника) *24*

Перед XI общим собранием Союза Венгерских художников изобразительного и прикладного искусств была организована выставка в помещениях Будапештского исторического музея. Из 337 живописцев — членов Союза — всего только 203 художника представили

Percz János 1021 Munkácsy-díjas

1979.VIII.4.Televizió 2.MÜSOR 21.2o
TV Hiradó 2

-Mágikus erejü anyagnak, hatalmasnak erősnek varázslatos fényünek tekintették elődeink a rezet. Az anyag e kifejezőerejét sik és térbeli megformálásának megannyi lehetőségeit fedeztük fel, Percz János Munkácsy-dijas ötvösmüvész Szegeden ma megnyilt kiállitásán. A kiállitás augusztus 18-ig tekinthető meg Szegeden a Gulácsi teremben.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 JUN

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Percz János,
ötvösművész

1021

A balatonboglári ismert kápolna-tárlat első két bemutatkozó művésze Fett Jolán iparművész és Percz János ötvösművész; képünkön Percz János munkáit láthatjuk (Bojár felv.)

Veszprém — **Vinc**
Nyíregyháza — **Tóth B. László** fes-
tő, Eger — **Benedek Jenő** festő,
Pécs — **Plesnivy Károly** festő, Mis-
kolc — **Madarász Gyula** festő,
Nyíregyháza — **Iván Szilárd** festő,
Debrecen — **Lóránt János** festő és
Váró Márton szobrász, Kiskunha-
las — **Papp György** grafikus, Győ-
ri Műcsarnok — **Babos Ágnes** és
Kovács Gábor festők, Mosonma-
gyaróvár — **Papp László** festő,
Miskolc — **Halápy János** festő, em-
lék, Balatonfüred — **Pécsi Mihály**
festő, Hajdúszoboszló — **Szekeres**
Emil festő, Nagykanizsa — **Bara-**
nyai Sándor festő, Debrecen
(TOTE) — **26 művész 66 rajza,** Mis-
kolci Galéria — **Kapos Nándor** fes-
tő, Győr — **Mai szovjet kisgrafika,**
Cegléd, pártszékház — **Szilágyi**
Elek festő, Debrecen — **Fett Jolán**
textiles, **Perez János** ötvös, Bala-
tonboglár — **Reményi Katalin** ék-
szerei, Szerencs — **Lonovics László**
festő, Békéscsaba — **Szunyoghy**
András grafikus, Hajdúdorog —
Egerházi Imre festő, Polgár —
Szűts Miklós grafikus, Vác — **Finn**
képzőművészek Kemiből, Székes-
fehérvár — **Honty Mária** festő, Ka-
posvár.

FÓRUM

Vizy László

A városrendezés esztétikája

Budapest immár több évtizedes városrendezési munkálatai nyomán egyre többször lehetünk tanúi egy-egy épület vagy épületegyüttes újjászületésének. A felújítások közül talán éppen a homlokzatok azok a városképi elemek, melyek a legbeszédesebben vallanak a város történetéről, a múlt szenvedéseiről, a háború romboláiról és a megújhodásról. Buda és Pest a mai napig magán viseli az eltérő, de a pusztításokban közös múlt emlékeit.

Erről a kétarcú Budapestről beszélt ezelőtt százharminc esztendővel Garay János „*Pest körrajza*" c. munkájában. A Gellérthegyről szemlélődve, így ábrázolja Budát:

„*Nem ismerek tájat, nem magyar várost, melly a tiszteletes ősz hajdant a korszellemet magán hordozó ifjú jelenkorral egyesített olly érdekes képet adna, nagyszerűsége mellett olly regényes volna, mint Budapest, ez érdekes pontról tekintve. Milly panoráma ez! Az előszínen át ellenünkben a csaknem ötödfél százados Budavára, mint valamelly villámszóró sas, melly az égből a föllleghegyen magát kipihenni alászállott; vagy mint a halomra felütött királyi sátor egy nyugvó tábornak közepette, mihez a képet alkalmasint legjobban hasonlíthatni, mert míg maga a vár, régi bár, de díszes, magas palotáival s bástyafalaival égre emeli büszke fejét, alatta és körülötte a külvárosok valódi háztábort képeznek, s nem is mint az újkor szabályozott tábora, szigorú rendben, egyenlő formaruhában; hanem igazi régi szittyadaliák módjára csak úgy, ki-ki a maga színében, ruhájában, fegyverében, szabálytalan, tarka vegyületben, jobbára a Duna mentében síkon, balra pedig hegyoldalakba szétszórva . . . Mindenben vér és harc emlékei!*"

A fiatalabb Pest klasszicista palotasora láttán a költő a városkép romantikus leírását adja:

„*Pest mindenképpen vidámabb . . . , komolyabb testvérénél, s midőn emennek mélabús tekintete lelkünket önkénytelenül a hajdan emlékébe meríti, az életteljes Pestnek láttán alig jut eszünkbe, hogy ez nemcsak osztozott testvére minden vészeiben s viszontagságaiban, de tán amannál többször romboltatott s pusztíttatott egykor; mert az erőteljes virágzás, az élénk élet, melly rajta elömlik, inkább a jelenre köti le a figyelmet s a jövőre, mint a serdülő leányka, kiben inkább azt nézzük, millyen most s mi lesz belőle jövendőre . . . A szép roppant házak nem vetnek itt komoly árnyékot az elsietö Dunába, hanem inkább mint megannyi piperés, kaczér, szép hölgyek, kéjgyönyörrel tekintgetnek vidám tükrébe. A mozgalmas élet utczáin, piaczain s Duna-partjain magával ragad, önkénytelenül örvénybe sodor, s az embernek nem marad ideje múltra gondolni, itt minden kép és tárgy mellyel találkozunk a jelent, az életet tükrözi. Azaz röviden, a képet egy pár szóba foglalva: Budapest nem egyéb, mint ama mesés János-fej, melly egyik arczával a múltat, másikával a jelent jelképezi.*"

S ahhoz, hogy az akkor még két város végre igazi fővárossá váljék:

„*. . . nem is hiányzik rajtok semmi, mint azon közóhajtás teljesedése, hogy vajha már minél előbb egy állóhíd által lássuk őket összekapcsolva, s így Buda és Pest valaháro igazán Budapest legyen.*"

*

Megépült a Széchenyi Lánchíd és a többi Duna-híd. Kialakult a világvárosi Budapest. Újabb háborúkat és többszöri megújhodást élt át a főváros.

Mai újraéledésének egyik szakaszát jelenti a Belváros rekonstrukciója. Ma már a régi Pest emlékeiből is egyre többet láthatunk: a Március 15. téri római castrum maradványait, a barokk templomokat, a XIX. századi nagyváros műemléki értékű palotáit. S mellettük a modern Pest hangsúlyait: az új Erzsébet-hidat és a Duna Intercontinental Szállót.

A rekonstrukció feladata a város kettős építészeti jellegének összehangolása: a régi és az új szintézisének megteremtése. A műemlékvédelem és a korszerű városépítészet azonos célú, de végrehajtását tekintve sok esetben ellentmondásosan megvalósuló formájában kell ezt a szintézist létrehozni. E kettősség a Belvárosban sajátos módon jelentkezik. Egyrészt — a műemlékek esetében — a műemléki, másrészt — a városképileg jellegzetes építmények esetében — az építészeti hatóság fővárosi szintű szervei döntenek a homlokzatszínezésről.

A különböző korok saját esztétikai elképzelésüknek megfelelően alakították környezetüket: ez a homlokzatszínezésekre is érvényes. Az egymás után következő periódusokra az a jellemző, hogy azok mindig az előző korszak tagadásaként jöttek létre, s ez a város színének, hangulatának folytonos változását eredményezte. De vajon a mai felújításoknál a koronként változó színezési elképzelések közül melyik alkalmazható, melyik felel meg a legjobban adottságainak?

A római kor emléke a Március 15. téri romkertben a régészeti feltárás és a műemléki konzerválás után lett láthatóvá. A rom és a falak színe érzékelteti a természetes építőanyag, a kő hangulatát, időnek és környezeti hatásnak kitett változásait. Esztétikai képe és tartalma a római koré. Mellette, kontrasztként, a XX. századi mérnöki alkotás: az Erzsébet-híd acélszerkezete.

A középkornak Pesten egyetlen épségben megmaradt emléke a Belvárosi-templom. Tömegében, a barokk összkép mellett, előtűnik a középkori elrendezés, a gótikus részletekkel, melyeket a műemlékvédelem értő keze hozott napvilágra a százados ráépítések, átalakítások alól.

Lényegében a városképben a legrégebbi elemek a barokk templomok vertikális színes hangsúlyai: a Belvárosi-templom, a Ferenciek, a Pálosok és a Szerviták templomai.

Az épületek legnagyobb része későbbi korok alkotása; a klasszicizmustól napjainkig terjedő korszakban jött létre. A középkori városszerkezetre rátelepült modern nagyváros stílus- és formarendszereket magába ötvöző gazdag, nem egy esetben pazarló építészete jellemzi ezeket az épületeket. A különböző korszakokban keletkezett és a történeti egymásmellettiségben megjelenő homlokzatok sora alkotja egy-egy utca és tér mai arculatát.

Az eddigi korok közül Pesten a legegységesebb városképet talán a klasszicizmus szervezett városépítési tevékenysége hozta létre, elsősorban az Újvárosban melyet Garay János már építése kezdetén „Széchenyi városnak" nevezett, s mely az akkori

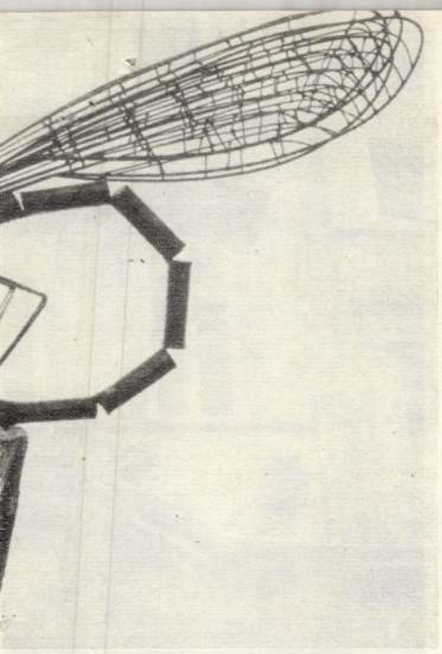

Reggel

vonással, úgy formál ő könnyedén egy darabka huzalból megkapóan életteli emberi figurákat. Ilyen a kormányra hajoló kerékpáros, a térdén támaszkodó újságolvasó, az arcát tenyerébe rejtő síró kisfiú. Vagy az egyetlen lemezből gyűrt-hajlított, leplébe burkolózó karcsú alak: a magányos nő megindító szobra. Nagyon ismeri, érti, szereti az embereket, aki ilyen műveket alkot.

A kezdetben játékos ötletek, humoros lelemények mostanra a töprengő, lényeglátó, s egy súlyos betegség után az élet és halál kérdéseit kutató művész újatmondó alkotásaivá értek. Vasból, fából, rézből, kőből megszületett a Bach emlékmű, a Szomjúság, a Gyötrődés, A kékszakállú herceg vára, az Apostol, a Tömegsír, a Kiáltás, A Nap fiai. Hulladéklemezből, kövekből, csavarokból hegesztőpisztollyal keltette életre A Tűz angyalá-t.

Az egymástól idegen anyagok összebékítése foglalkoztatja, s fáradhatatlanul kutatja az új kémiai anyagok fémre gyakorolt hatását. Addig kísérletezett, amíg rájött: milyen vegyi eljárásokkal védheti meg a korrózió-tól a fémszobrok felületét. Sok szobra ugyanis a szabadba, egy-egy térre, parkba kívánkozik. A Tollászkodó madár, az Óriáshal, a Lepke, a Vaddisznó, a Holló, a Vasvirág egyelőre saját kertjét, műtermét díszíti. Milyen szívesen látnánk őket fővárosunk közterein!

Monumentális művei tökéletesen kielégítik a modern belsőépítészet igényeit. Ezek közül jónéhány található már az ország középületeiben: a debreceni vasútállomás „Világtérkép" faldísze, a miskolci SZOT-székház tárgyalótermének lemezdomborítása, a debreceni Vízügyi Igazgatóság kapudísze, a Gellért szálló bárjának falikompozíciója, a Fővárosi Tanács kultúrtermében Budapest vasból készült panorámája, a lágymányosi óvoda rács-plasztikája stb. a művész dús fantáziájáról, ötleteinek gazdagságáról vallanak.

Percz János olyan művész, aki soha nem áll meg egy sikeres stílusnál, bevált formánál. Örökké kísérletezik, szívóssága, tehetsége mindig elvezeti az újabb művészi megoldásokhoz. Tehetségének aranyfedezete: tiszta embersége, érzelmektől fűtött, tudatos közéletisége. Művei ró-lunk és nekünk szólnak, s olyan gazdagok, változatosak, mint maga az élet: vasból, kőből, fából, rézből, lemezből, üvegből költött szépség, erő és líra.

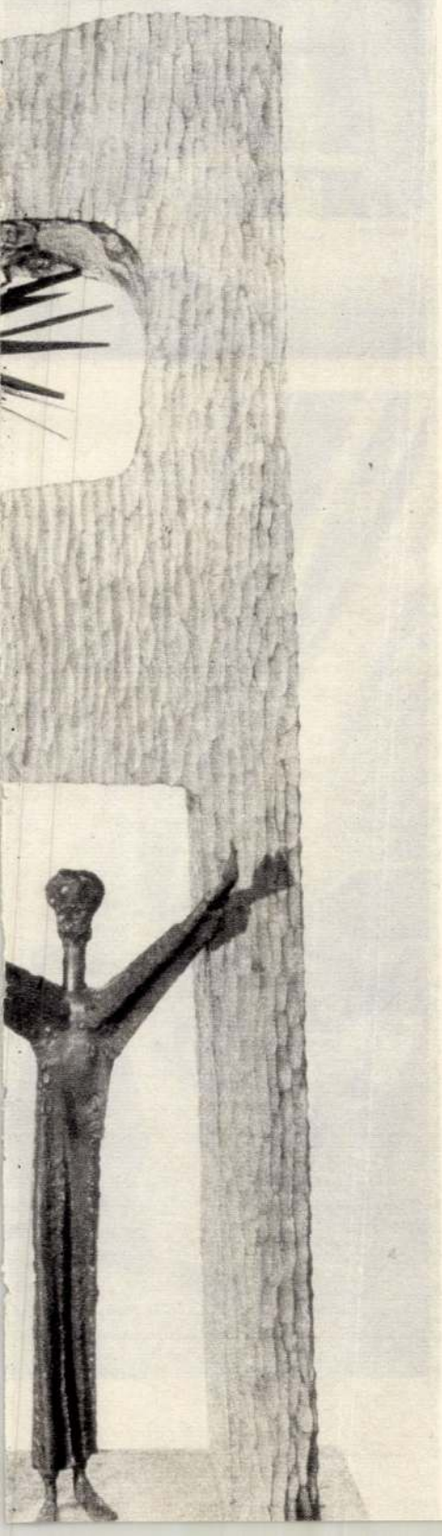

Mehr Licht!

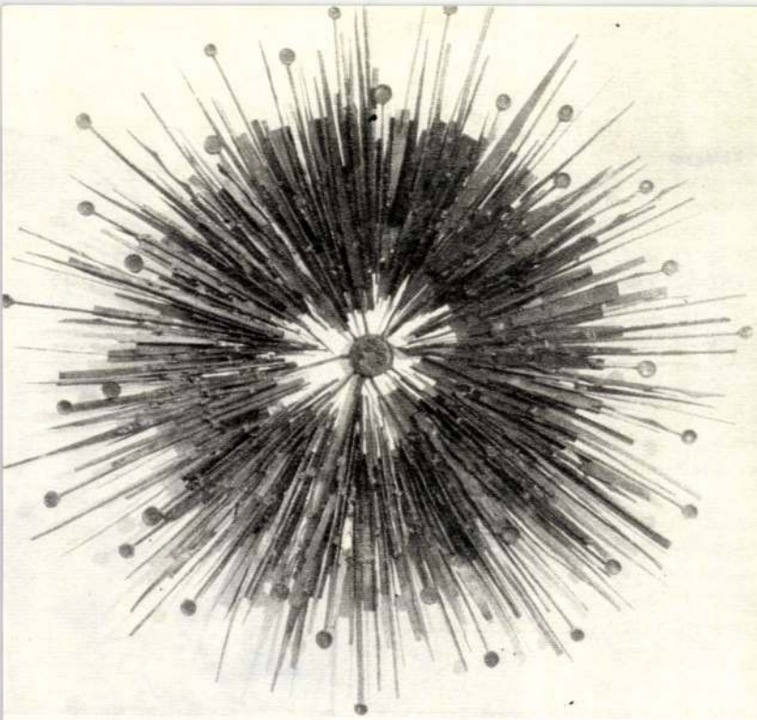

Nap

A tenger szeme

Pillangó

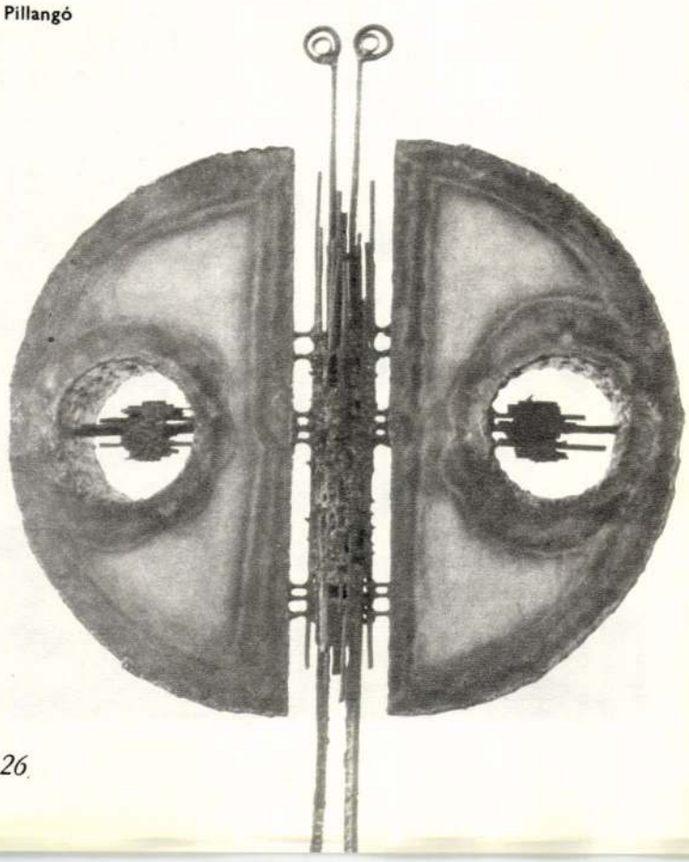

János. Gyermekkorától rengeteget rajzolt. A Képzőművészeti Főiskolán festészetet tanult, 1946-ban kapta meg a középiskolai rajztanári oklevelet. 1960-ig ipariskolai rajztanárként dolgozott. A kenyérkereső munka közben nyugtalanul kutatta művészi kifejezési eszközét. Először festett, az ecset után az agyaggal próbálkozott, végül rátalált a fémre. 1952-ben a tanműhelyben vette először kezébe a kalapácsot, sárga- és vörösrézből kis dísztárgyakat kalapált otthona díszítésére. Néhány év múlva, 1957—60 között már tucatnyi díjat nyert a különböző ötvöspályázatokon.

Nagy kedvvel, sok ötletteltehetséggel dolgozott, a kritikusok elismerése, hazai és külföldi megrendelések jelezték sikereit. Munkássága művészi kisfilm alkotására ihlette Kollányi Ágostont. Az ötvösművészt és munkáját ábrázoló film, az Ének a vasról 1963-ban nagydíjat kapott a moszkvai fesztiválon. Ösztöndíj, külföldi tanulmányutak, Munkácsy-díj — a hivatalos elismerés jelei. A brüsszeli világkiállítás, majd a moszkvai, prágai, oslói, torinói, stockholmi, szófiai iparművészeti kiállítás után London, Bécs, Stuttgart, Róma és Algír műértő közönsége is megtanulta Percz János nevét, s művei által megismerhette az újjáteremtett magyar ötvösművészetet. Itthon is több, sikeres kiállítása volt, legutóbb ez év szeptemberében a Műcsarnokban.

Nemcsak felhőt, de szelet, esőt és vihart, holdfényt, lángokat és napfelkeltét is tud csinálni — vasból, rézből, kőből, fából, üvegből, ezek kombinálásából. Megalkotta az Álmot, a Gyötrődést, a Szomjúságot, a Kelő mag-ot, a Nyíló virág-ot, a vízben tükröződő csillagokat: lemezből, huzalból, drótból, kavicsból. A természet szerelmese Percz János. A Balatont plakettsorozaton örökítette meg. A nádas, a Sirály, a Horgász, a Vitorlás, az Eső, a Szivárvány a Napnyugta, a víztükör hullámzása, a téli tó rianása életre kel a bronzplaketteken. Az emberi erőt, akaratot próbára tevő anyag, a vas ellenállása, a lemezek gyűrése, hajlítása, csavarása mindig újabb kísérletre serkenti a művészt. A finom mintázatú ötvösékszerek és használati tárgyak, a kisplasztikák, a kis fémszobrok: a furulyás fiú, a virágot szagoló kislány, a gyermekét ölelő anya, a táncospár — megannyi újszerű művészi megoldás, formai-technikai bravúr. Ahogy a rajzolóművész néhány ceruza-

Szitakötő

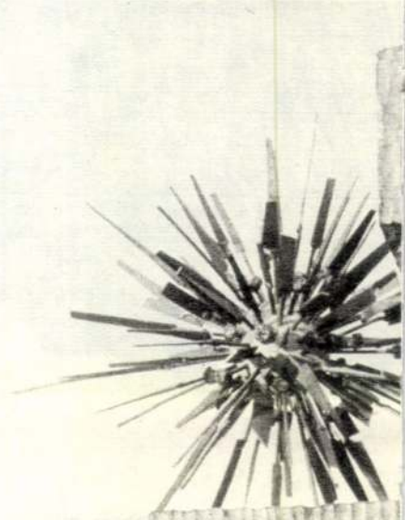

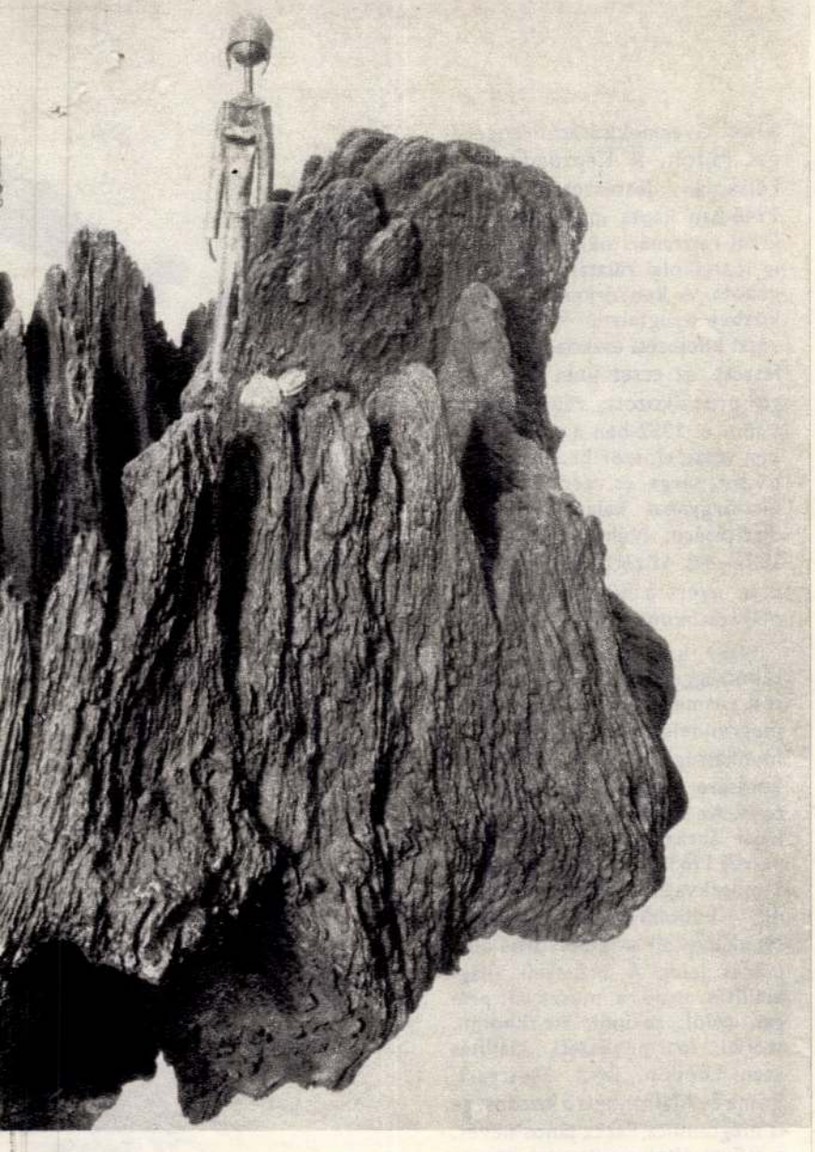

Kivégzés

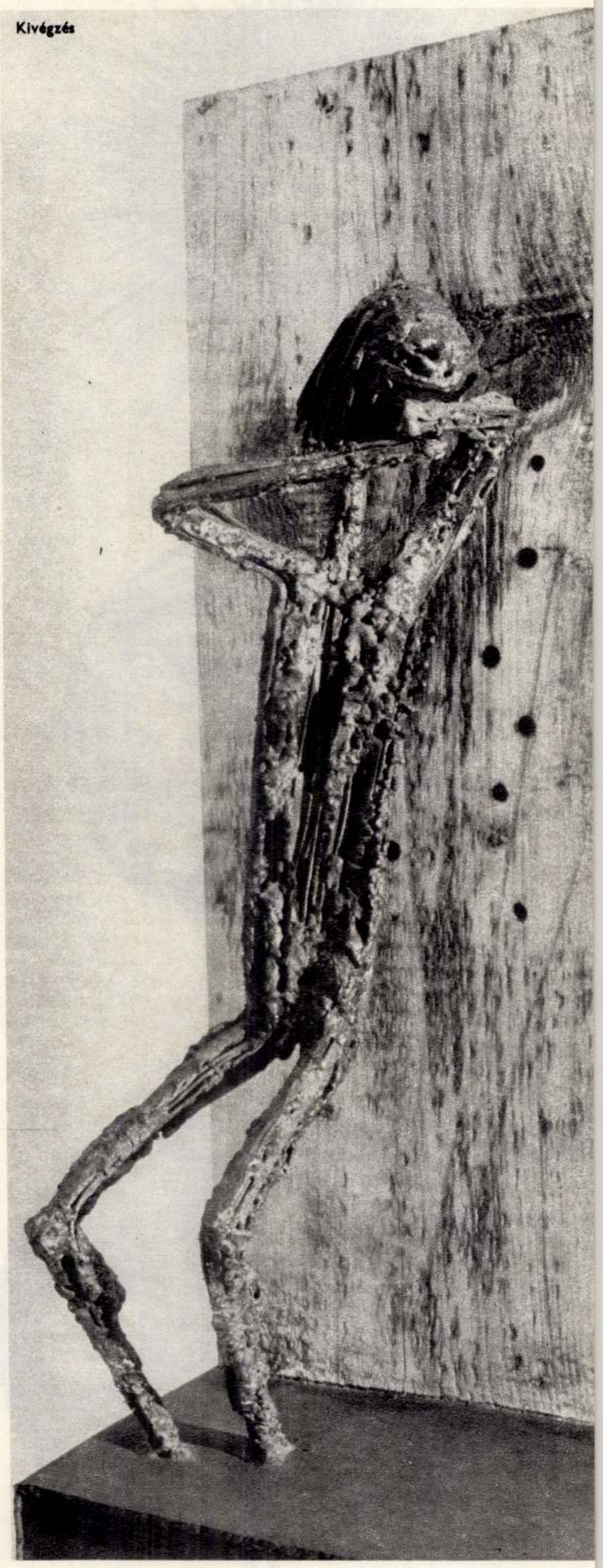

Percz János szobrászművész. Kiváló tehetséggel, kíváncsisággal vegyes közlésvággyal, mindig új eszközökkel fejezi ki mindazt, amit korunkban emberről, természetről, történésekről elmondani érdemes. Munkásságából rég eltüntette az iparművészet és a képzőművészet közt hajdanvolt határt. A fémművesség hagyományos eljárásait magától értetődően alkalmazza kisplasztikáin és monumentális szobrain, domborművein.
Tíz évi keresés, küszködés után, az ötvenes évek végén megérdemelt sikerrel robbant be képzőművészeti életünkbe Percz

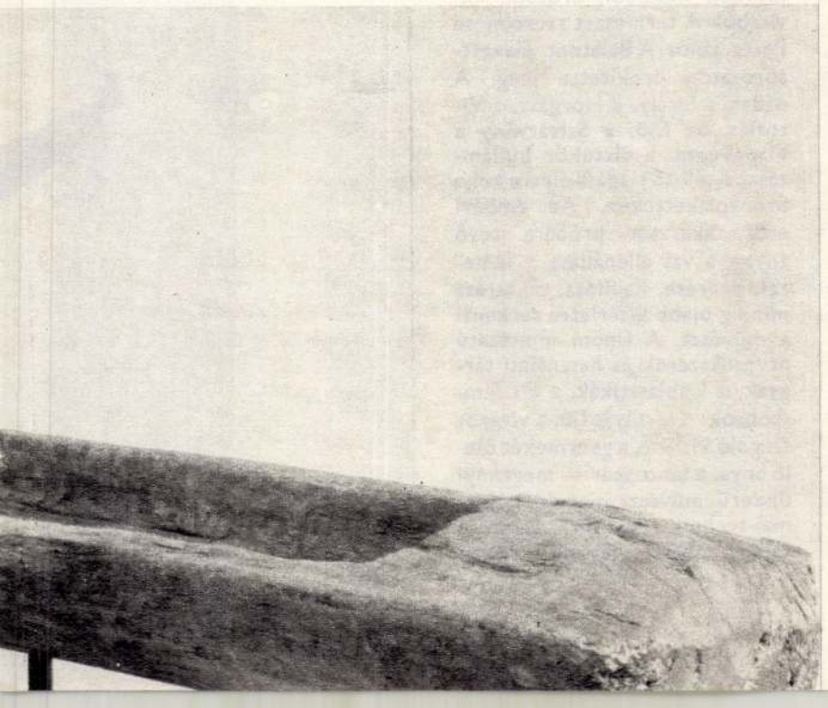

és véletlenül(!) — a diákok arcát figyelve elmondtam legfontosabb családi körülményeiket: — hogy mi az apjuk foglalkozása, hány testvérük van — apjuk, anyjuk milyen természetű . . . Ijesztő volt. — Ugyanez folytatódott s még fejlődött . . . Később egész mulatság lett: a villamoson mentem és mulattam vele: kitaláltam útitársaim élete körülményeit."

Ezt a képességét fontosnak tartotta, sokszor beszélt, írt róla. Drámáihoz 1957-ben készített tanulmányában is ezzel kezdi „divinációinak" sorát: *„. . . huszonnyolc éves koromban közvetlen anyám halála után látóember lettem, clairvoyant . . . Emberek élettörténetét mondtam el első látásra, s nagy feltűnést keltettem vele a pszichológusok közt."* Érdekesen kerül itt egymás mellé a paraszti hiedelmek szava — látó ember — és a racionális éleslátást *is* jelentő francia szakkifejezés.

Ő maga is megpróbálta értelmes lélektani elemzését adni telepatikus felvillanásainak.

„Pszichikum: — nagy bátorság kell hozzá, olyan érzés, mint hazárdjátékot játszani . . . «Szerencsém lesz — el fogom találni!» — érzi az ember —, s olyanokat mond, hogy beleszédül — s csak mikor kiderül, hogy igazat mondott —, döbben meg nagyon. — Erősen kell figyelni — s abban a pillanatban, mikor először látom az új arcot . . . Valami emlékek ébrednek bennem, hogy effélét már láttam — s így meg így jártam véle . . . Ezek az emlékek azonban nem jutnak el a tudatig — s ezért érzi az ember, hogy tulajdonképpen csal! *. . . Néha pedig azt érzi, hogy közhelyeket mond, — hogy ezt mindenki meg tudná mondani."*

Látó tehetségét természetesen a versírásban is tetten érte. Ámde furcsa, hogy az apróságokra volt büszke, arra, hogy ráhibázott egy-egy tényre. Holott egész költészetének lényege volt a látás-láttatás.

Drámái előszavában írja ezt is: *„. . . Levél Kanadából című versemben ez a két sor olvasható:*

Ám ősszel . . . mikor lejönnek végre a hegyi vadászok,
— Oly jól ismerem őket! — egyikök piros sipkával integet.

S mármost én gyermekkoromban vadászinas voltam, és nagyon jól tudom, hogy a vadásznak nem lehet piros sipkája, mert a vad messziről meglátja, és elriad tőle. Mégis otthagytam ezt a piros sipkát a versben, mert színfoltját nagyon kedvemre valónak találtam . . . Ezt a verset 1935 nyarán írtam.

1943-ban egy éjszaka Széchenyi Zsigmondnak Vadásztam Alaszkában* *című, kitűnő könyvét olvastam, amelyben azt írja, hogy 1935 nyarán érkezett oda, s a legnagyobb meglepetésére arról értesült, hogy egy legújabb rendelet értelmében a vadászok kötelesek ezentúl vörös sipkát hordani, s e rendelkezést az tette szükségessé, hogy az utóbbi időben több baleset adódott, a vadászok ugyanis egymásba lőttek. Vagyis a hihetetlenül hangzó rendelkezést éppen akkor hozták Alaszkában, mikor én Budapesten a vadászok piros sipkájáról írtam."*

Igaz, hogy Alaszka és Kanada nem ugyanaz az ország, ám a piros sipkák akkor is piros sipkák, a versben is meg a rendeletben is.

De mondhatott volna ennél nagyobbat is. Azt, hogy minden verse megköltött színhelyen játszódik, rejtett visszaemlékezés formán. Csak éppen az nem tárul fel világosan, hogy hol, mikor látta azt a várost, udvart, házat, szobát, asztalt, kupát, amire visszaemlékszik.

Köd előttem, köd utánam . . . című versében is ezt az emlékezve teremtő képességét bámulja, elemzi.

Mint, akit hordó tetején a saját horkolása ébreszt,
Nem tudja, mint került oda,
Körötte pókok, dongafák s lábatlan bábok furcsa népe s fázik is . . .
Úgy ébredtem rá egykor én, hogy itt vagyok . . .

Homályos udvar ez, amelyre gondolok.
Itt éltem én e lét előtt, tudom. E helyt rejtőzött álmatag,
Függőleges és lassú életem.
Egy asszony állt a kút előtt és bölcsőt ringatott . . .
S én néztem őt.

Olyan magátólértődő ez a jelenet, mint az evangéliumi szövegek. Természetes, hogy kút van a homályos udvarban, hogy egy asszony áll előtte, és hogy bölcsőt ringat.

Legfeszültebb szóképeiben, megszemélyesítéseiben, allegóriáiban is az a biztonság érzik, amivel elmondta egy-egy tanítványának az életét, a látó-ember váratlanul kapott szerepében. Lehet, hogy *csal*, de sikerül neki. Versben is.

Nagy urak órája egy kastély felett, havas éjszakán,
Végsőt kongattam még egyszer, éji időben, mutattam
az időket s megálltam
S hogy nincs oly órás e világon, aki szóra hívhatja
kedvemet újra.

S hogy sötét udvaron lenn, vörösen ragyogó istállók
s kocsiszínek
Suttogó népe lesi hangomat s hallom a szót is:
Rólam tanácskoznak odalenn. „Az óra megállott." — De hiába!

Megúntam én, hogy szüntelen álljam az őrt,
Figyeljem az éjfelet s kongassam a vihart, —
Sok volt nékem a sikoltás és sok a kurjogatás is . . .
S hogy voltam az évszázadok őre, de meguntam . . .'
(Barokk elégia: búcsú mesterségemtől)

Hogy ez a kastélybeli „sötét udvar" és az a „homályos udvar" (az anyával) ugyanabban a városban lehet-e, vagy egészen máshol, az nem derül ki egyértelműen a két versből.

De a stílus némileg elkülöníti, időben, térben elhelyezi a verseket. Ez az óra allegória a címéből is láthatóan barokk színhelyet fest. Ez Olasz- vagy Spanyolországban éppúgy lehet, mint a Monarchia valamelyik (nem magyar!) tartományában. A másik vers viszont keleti, s Észak-Afrikától a Perzsa öbölig sok helyre odaképzelhető.

De hova tegyük *Madrigál* című versét, amely egy középkori hangulatú (vagy wagneri?) névvel sugall egy hangulatot:

Az életedet elmulasztád
Trisztán.
Szerelmed már nem kell
neki.

Majd ezt a feltétlenül jelmezes figurát egy modern város (akár Budapest) utcakölykei közé dobja:

E város minden kölke régen ismeri
Botod, monoklid s fehér kesztyűd
És tudja már, hogy öreguras vagy és elnyűtt,
Szerelmed már nem kell neki.

Irigyelni való az a könnyedség, könnyelműség, ahogy neveket ad.

Sosemvolt szavakat talál ki, mint a kisgyerekek, a maguk asztal alatti birodalmában:

Fácámádore . . . ezt a nótát szerette:
Jött Buzdugán, a bányarém
S jött Mamapaduri sebbel-lobbal . . .

S mikor ezt zenéiték, a hallgatóság gyakran kiáltotta közbe:
— Paduri, paduri, paduri — hej!

A közelebbi világ

Huszonöt éves írói évfordulóján Kosztolányi Dezső is köszöntötte Füst Milánt. A mindennapos barátság bensőségességével írta le: hol dolgozik, hogy dolgozik.

„A Budaörsi út 18/b. alatt lakik, fönn a harmadik emeleten. Dolgozószobájából a Sashegy szikláira látni. Komor ez a dolgozószoba. Központja a lakásnak, mely csak esetlegesen rakódik melléje, a többi szobának, ahol eszik és alszik. Sok téli és nyári hajnalba nyúló virrasztás emlékét őrzi, diadalokat és kudarcokat. Aki itt él, az állandóan tusakszik a papírral, a tollal. Játék ez, de életre-halálra szóló. Mindig valami forr és készül. Háromágú karosgyertyatartója templomi homályt áraszt maga körül. Sötét az íróasztala is, gondosan kulcscsal van zárva, naplójegyzetei szunnyadnak benne, azok a díszesen kötött, rézkapoccsal is ellátott vastag kötetek . . ."

Ez a Kosztolányi leírta dolgozószoba akár színpadi díszlet is lehetne. Szomory Dezső toronyszobájának kevésbé mesterkélt párja. De a hajnalig tartó tusakodásokra utalva már jelzi Kosztolányi, hogy nem mutogatásra szánt irodalmi dolgozószoba ez, hanem munkahely. S elzártságában is nyitott a világra.

Kosztolányi így folytatta ünnepi beszédét: *„vastag kötetek, melyeket jegyzési rendszer folytán, kora ifjúságától fogva ír, emberekről és állatokról, zenéről és utazásairól, mindenről, ami elébe került élete során. Szeretne feledni. Nem tud. Emlékeznie kell mindenre, mégpedig pontosan . . . Ez a szoba sokszor egy toronyszobának tetszik. Csakhogy ebből a toronyszobából le lehet látni az egész világra. Telefonja szakadatlanul csörömpöl, «mással» beszél». Ezer és ezer láthatatlan huzallal van összekötve az élettel."*

*Alaszkában vadásztam. V. B.

Szabó Gabriella

Percz János művészete

A megkínzott

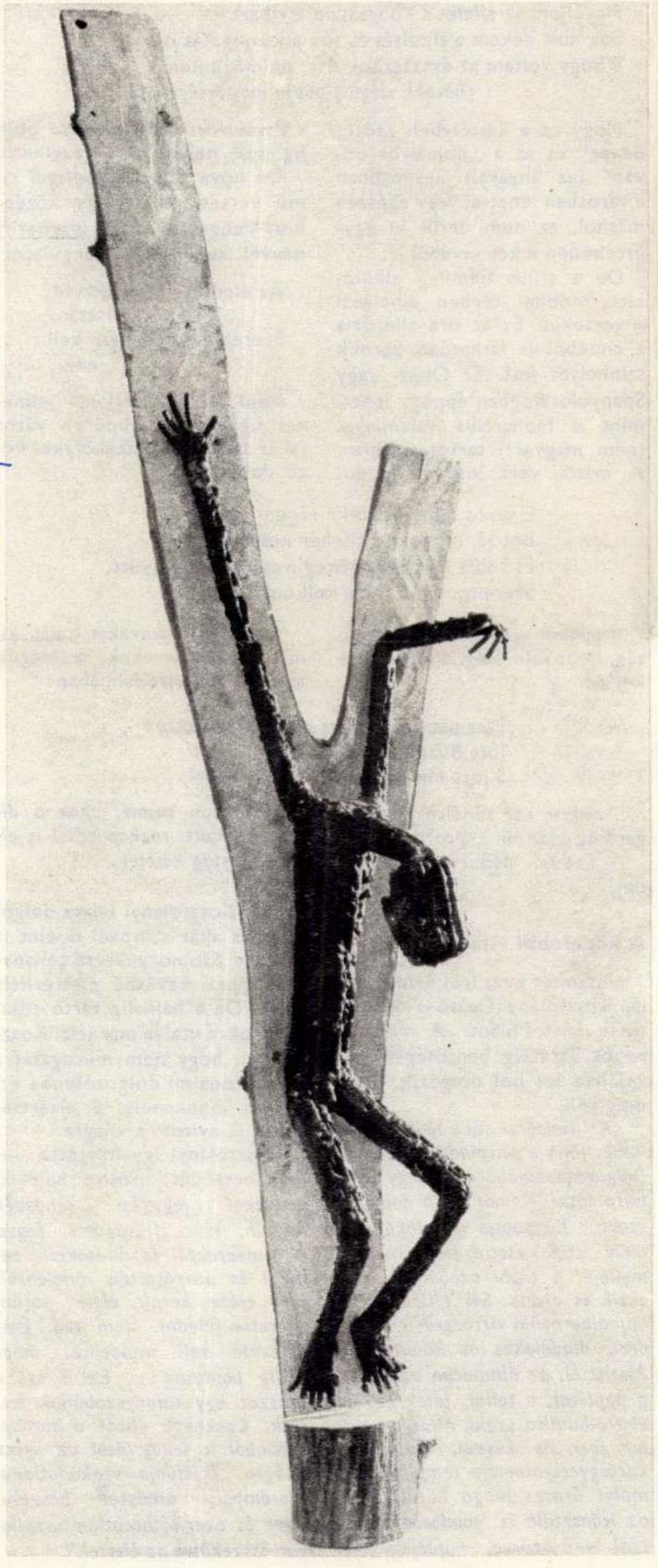

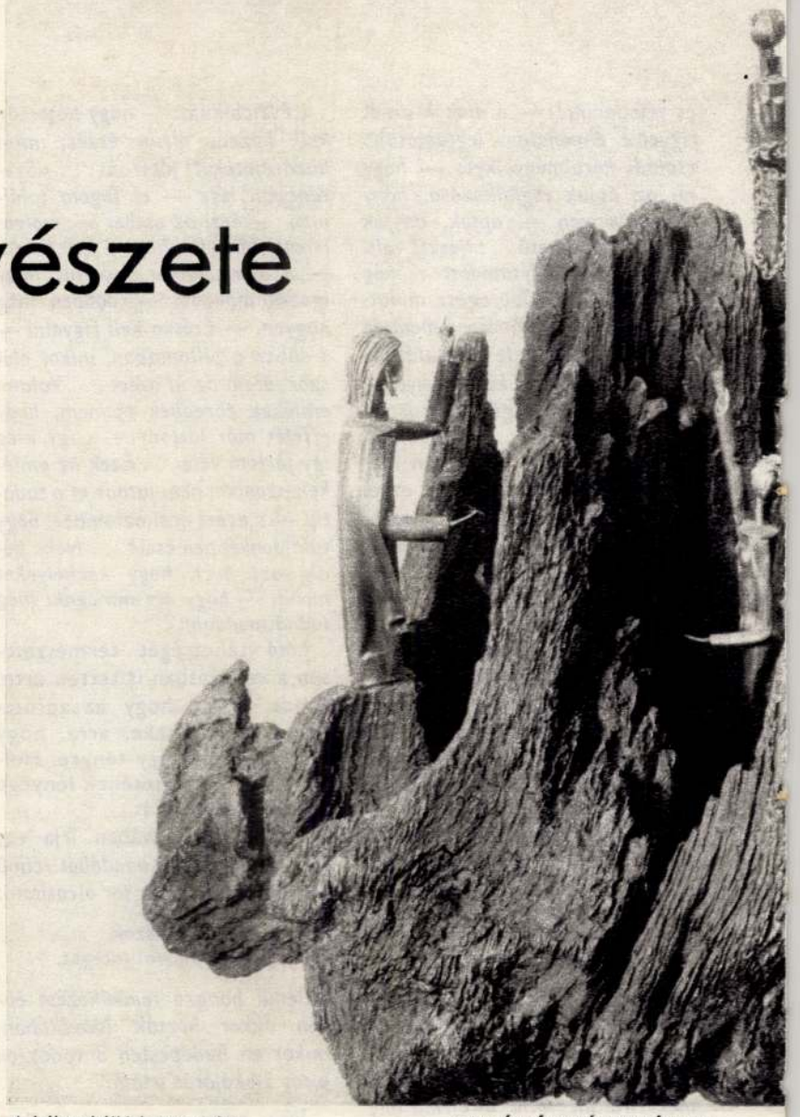

A kékszakállú herceg vára

CSIGÓ LÁSZLÓ FELVÉTELEI

A tágas műterembe lépve, a falakat, polcokat, állványokat benépesítő fémalkotások sokadalmából ami elsőként ragadja meg a figyelmet: az ajtóval szemben, a fal fehér mezején vasszürke felhők úsznak, lemezekből hajlítva, hegesztve, domborítva — s a fémfelhők foszlányai mögül átragyog a nap: fénylő vörösréz golyó. „*A felhők fölött mindig süt a nap.*" Igen, ez a mű lehet Percz János ars poetica-ja, a küzdeni, bízni tudó ember hitvallása. Az éltető nap sok művét beragyogja.

Legősibb művészetünknek, az ötvösségnek egyik újjáteremtője

Szárazság

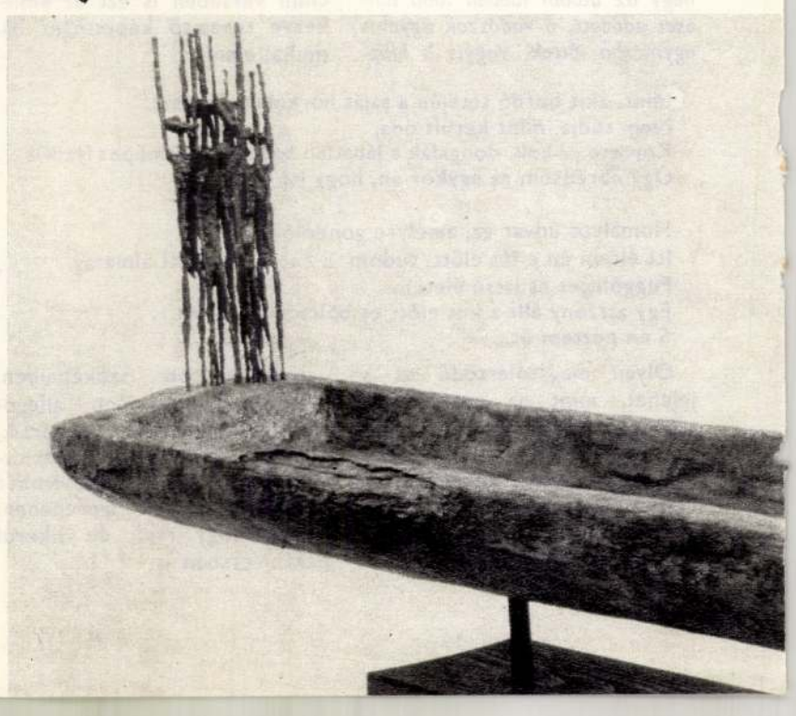

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Percz János Munkácsy-díjas ötvösművész

PESTI MŰSOR

1982 DEC 8

1021

A fém művésze: Percz János

„Percz Jánossal a magyar ötvösművészet kinőtt az iparművészet, az alkalmazott művészet kereteiből, s önálló alkotó művészi rangra emelkedett" — állapította meg *Koczogh Ákos* 1963-ban. Percz művészete azóta még tovább tágította a fémművesség hagyományos kereteit, elmosva a határvonalat közte és a szobrászat között. Játékos-kedves és súlyos emberi érzéseket, gondokat, sőt társadalmi méretű kérdéseket fogalmazott meg kisplasztikáin, nagyobb művein, köztérre kerülő szobrain, murális munkáin — fémműves eszközökkel.

Ugyanakkor nem hagyott fel a művészi használati, lakásdíszítő tárgyak készítésével sem, amelyekben most a *Vigadó Galériában* gyönyörködhetünk január 9-ig. Ugyanazzal az elmélyültséggel formálja ezeket is, mint szobrait. Minden nehézségen túlsegítő optimizmusát sugározza a *Felhők fölött mindig süt a nap* című falidísze, az emberiség féltését az *Elhasadt világ*. Népművészeti elemeket fedezhetünk fel stilizált, ezerféle módon megörökített napkorongjaiban, állataiban, madaraiban, halaiban. Asztali dísszé vált a humoros kedvében készített *Mézeshetek* az egymásba fonódó huzaltestekkel: a groteszken nyúlánk, *Kutyáját sétáltató kislány*, a csupaizom *Balerina*. Tragédiát sejtet a *Hárfa, elszakadt húrokkal*, régmúlt időkre emlékeztet a *Lelet*, antik mécsestartóra az egyik hamutartó. Karcsú, elegáns vonalú vázáinak hidegségét játékos, ráolvasztott minta töri meg, emberi alak sejlik fel egyik gyertyatartóiában, ötletes, újszerű virágtartó tálkája. Edényei nemesen egyszerűek, de díszítésük mindig más és más. Itt viszontláthatjuk kedves állatait mint edényfogókat.

Plakettjeit is bemutatja a kiállításon Percz János. Mély gondolatisága, érzelemgazdagsága, bravúros anyagismerete, technikai tudása jól érvényesül ennél a műfajnál is. Az öregedéssel, az elmúlással viaskodik *Az idő diadala* című négy plaketten, kínlódásait idézi a *Kersztjeim*. Bámulatos, hogyan tud bensőséges hangulatú naplementét, vibráló fénysugarat, a víz tükrözését, sőt, szelet, hullámzást rideg fémmel megjeleníteni. Megihlették velencei, sorrentói szőfiai emlékei, irodalmi élményei (*Vergilius alászáll*) és az ismeretlen jövő (*XXI. század*).

Finom, egyszerű, dekoratív ékszereiből is láthatunk válogatást a kiállításon. Merőben különböznek a nemesfémekből készült ékszerektől, inkább plasztikáira emlékeztetnek ezek a sokszor jellé sűrített nyakékek. Némelyek alakot, mozdulatot mintáznak, mások a forma, a felület szépségével hatnak.

Percz János művészetének egyik részével ismerkedhetünk meg ezen a tárlaton. Jó lenne mihamarabb együtt látni szobrait, murális munkáit is, és nem utolsósorban rajzait, amelyek minden alkotásának kiindulópontjai. **Aba Judit**

lóvasúttól 1945-ig. A mai vasút. A repülés története. A hajózás története. Az autó és a motor. A közúti közlekedés története a római kortól napjainkig (áll. kiáll.). A magyar vasút villamosításának 50 éve. Az omnibusztól a metróig.

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Vajdahunyad-vár. Tel.: 420-573) Ekék a XVIII—XIX. században. Az erőgép története. Erdőművelési kiállítás. Vadászat és vadgazdálkodás. A náziállatok kialakulása. Sertés- és juhtenyésztés története. A szarvasmarha-tenyésztés története. A honfoglaló magyarok és a kora Árpád-kor náziállatai. Szőlő és bor az ex libriseken. Bemutatkozik a Dán Mezőgazdasági Múzeum e fotókiállítás. Időszaki kiáll.

SEMMELWEIS ORVOSTUDOMÁNYI MÚZEUM (I., Apród u. 1—3. Tel.: 351-934) Képek a gyógyítás múltjából (áll. kiáll.) Pharmacia in Nummis. (Időszaki kiáll.). Nyitva: 10.30—18 óráig.

POSTAMÚZEUM (VI. Népköztársaság útja 3. Tel.: 427-938).

MAGYAR BÉLYEGMÚZEUM (VII., Hársfa u. 47.).

BARTÓK BÉLA EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29. Tel.: 161-123) Emlékezés Kodály Zoltánra. Időszaki kiáll.

BAJOR GIZI SZÍNÉSZMÚZEUM (XII., Stromfeld Aurél u. 16. Tel.: 851-998) Nyitva: kedd, csüt. 15—19 óráig, szomb., vas. 11—18 óráig.

TESTNEVELÉSI ÉS SPORTMÚZEUM (XIV., Dózsa Gy. út 3.) Magyarok az olimpiai játékokon c. kiáll.

A KIÁLLÍTÓTERMEK PROGRAMJÁBÓL

A kiállítások hétfő kivételével naponta 10—18 óráig látogathatók, az ettől eltérő nyitvatartásokat külön jelezzük.

MŰCSARNOK (Hősök tere) Stúdió '82 dec. 5-ig.

DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM (V., Dorottya u. 8.) Kemény György grafikusművész kiállítása, vas. zárva.

FÉNYES ADOLF TEREM (VIII., Rákóczi út 30.) A gyermekkor tárgyai II. (14 éves korig.)

HELIKON GALÉRIA (V., Eötvös Lóránd u. 8.) Pásztor Gábor grafikusművész kiállítása.

VIGADÓ GALÉRIA (V., Vigadó tér 2.) Percz János ötvösművész kiállítása.

STÚDIÓ GALÉRIA (V., Bajcsy Zs. u. 52.) Ko-

36.) **Hermann Lipót Terem:** Kóka Ferenc festőművész „Hommage a' Pilinszky" c. kiáll. dec. 4-ig. **Fészek Galéria:** Kalligráfia írás-jel, jel-írás c. kiáll. Nyitva: du. 2—8-ig, szomb., vas. zárva.

GENERÁLT KIÁLLÍTÓTEREM (VI., Népköztársaság útja 8.) Karácsonyi iparművészeti vásár.

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR 12-ES GALÉRIÁJA (X., Pataky I. tér 7—14.) Hanzl Klára grafikáinak kiállítása.

Az alábbi kiállítótermek vas. kivételével naponta 9.30—18 óráig, szomb. 9—14 óráig látogathatók.

CSONTVÁRY TEREM (V., Vörösmarty tér 1.) Fabók Gyula festőművész kiállítása.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA (V., Váci u. 25.) Batári László festőművész kiállítása.

MÚZEUMI ÓRAK, ELŐADÁSOK, HANGVERSENYEK

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

Vasárnap, 5-én, de. 11-kor: Múzeumi délelőtt 7—12 éves gyermekeknek és szülőknek — a restaurátor munkája.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Csütörtökön, 2-án, este ½6-kor: az MNG Klubjának foglalkozása.

Szombaton, 4-én, du. 3-kor: filmvetítés. Du. 4-kor: szombat délutáni kamarazene a barokk kiállítási teremben — Schubert ciklus.

Vasárnap, 5-én, de. 11-kor: Vasárnapi kórusmuzsika. Közreműködik: a Budapesti Zeneiskolai Tanárképző Főiskola Énekkara. Karnagy: Szabó Tibor.

Kedden, 7-én, du. 1-kor: hangverseny délidőben. A Magyar Néphadsereg Művészegyüttesének hangversenye. Vezényel: Zámbó István. Este ½6-kor: az MNG Klubjának foglalkozása.

Szerdán, 8-án, du. 5-kor: a Baráti Kör közgyűlése és klubestje.

ESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM
én, de. ½12-kor: reneszánsz kó-
Közreműködik: a „Budapest"
nagy: Biller István.

ÓZLEKEDÉSI MÚZEUM
2-án, de. 11—11.50-ig: közleke-
solatos kisfilmek vetítése.
du. ¼4-kor: közlekedéstörténeti
alános iskolásoknak.

NÉPRAJZI MÚZEUM
2-án, du. ½5—½6-ig: „Gyermek-
zreműködik: a Boróka Együttes.

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM
én, de. ½11-kor: Tárlatvezetés. —
arha-tenyésztés története Magyar-
De. 11-kor: szakfilmvetítés. De.
órushangverseny. Közreműködik:
Pávakör. Du. 2-kor: a mese vi-
nvetítés gyermekeknek.

TIT-tárlatvezetések a TIT műso-
ában!

- Vajon más tekintetben is élnek a régi hagyományok?

- Monduk az apró dolgoknál, ékszereknél, apró disztárgyaknál igen, domboritás és módja a szinezés, az ezüstözés, ezek mind régi hagyományos módszerek. Nem érzek különbséget a kicsi és a nagy tárgy között, nekem egyforma feladat, egyforma probléma, egyformma élvezet is.

- Emlitette, hogy kedvenc szenveélye az utazás.

- Nagyon sokfelé jártam már Európában és mindig azzal a tudattal indulok el, hogy valahogy nem tudom elképzelni, hogy máshol is tudnék élni. Élni és itt dolgozni az annyira összefügg, én azt hiszem, hogy ezt csinálni, amit én csinálok talán nem is tudná máshol.

- Percz János kiállitása a Fővárosi Művelődési Házban látható.

1021

1975.III.4. 19,30N. /11/

Tv-hiradó

- Ócrcz János Munkácsy dijas ötvös és szobrászmüvészt, akinek uj kiállitása most nyilt meg a Fővárosi Művelődési Házban arra kértük avasson be benninket egy kicsit a mai ötvösmüvészet be.

- Ha betévedne ide egy sokszáz évvel ezelőttijött ötvösmester vajon tudna mit kezdeni ezekkel a szerszámokkal?

- Hát van olyan szerszám, amivel tudna, mert a beütőt, az ugy nevezett bzok azok ma is olyanok mint ezelőtt hajdanánk, 100 150 évvel ezelőtt. De hát a hegesztést nem ismerné, mert ez egy telje en uj technológia és technika. Mondjuk ez az egy, amit nem ismerne.

Não tenho.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 AUG 26

ÚJ TÜKÖR

Percz János, ötvös-
nehrámüvész

dóbb, emlékezetesebb élményt nyújt. *(Képünkön az Orosházi népmesék című metszet)*

Erdész László

1021

PERCZ JÁNOS TÁRLATA

Szeged, Gulácsy Lajos Terem

A Képcsarnok Vállalat igényességét bizonyítja, hogy ezen a nyáron két, nem kereskedelmi célzatú kiállításnak adott otthont Szegeden. Gorka Lívia kerámiaszobrai után Percz János fémplasztikáiból rendeztek tárlatot.

Percz a fémek költője. Művészetében a fémekben rejlő anyagi és az ötvös személyiségben rejlő szellemi lehetőség harmonikus szintézisben, magas művészi hőfokon találkozik. Percz szétfeszíti a hagyományos korlátokat: egyszer az ékszerész pre-

cíz cizellálásával készít nyakéket, másszor a szobrász indulatával domborít plakettet; térelválasztót formál, dekoratív lakásdíszt alakít; ismét máskor a képzőművész alázatával és [illegible]szultségével kovácsol, hegeszt fémplasztikát. Munkáját a választott anyag nagyfokú ismerete, szeretete, az alkotói fegyelem, a hegesztések, kalapácsütések által kijelölt konstrukciós rend jellemzi, szerencsésen találkozva a gondolat gazdagságával.

Stílusának gyökerei részint honfoglaláskori fémművességünk legszebb darabjaiig, részint a legősibb fémes kultúrák emlékeiig nyúlnak vissza. Percz művészete mégis korszerű, mert anyagával és gondolati töltetésével korunkra, emberségünkre kérdez. Mélyen humánus művész, melyet katartikus élményeket földolgozó fémszobrai és zenei ihletésű faliképei bizonyítanak legmagasabb szinten. *(Képünkön részlet a kiállításból.)*

Tandi Lajos

letes. Mégis valahol hibádzik az ész; ugyanis egy kicsit bosszan- an hibátlan, egy kicsit fárasztóan kéletes; amit látunk, az egyfajta attatója a vízfestésnek, eminens ldatár, felmondható és visszakér- zhető tananyag arról, *hogyan kell* t, vizet, erdőt festeni. Szóval kissé daktikus, csaknem tévedhetetlen, atedrásan professzoros.

Ki tagadná? — mester ő az akva- ellben is. De minek nevezzem ak- or e műfajban mondjuk William urnert? *(Képünkön a Pisa című vízfestmény.)*

Szamosi Ferenc

RAVASZ ERZSÉBET GRAFIKÁI
Velence, Kápolna-tárlat

A kánikulában, árnyas kertben, hűs épület parányi termeiben szinte fris- sít Ravasz Erzsébet kiállítása. Ve- lencén, Bod László festőművész sa- ját kezűleg restaurált kápolnájában Ravasz Erzsébet rohanó világunkban egy múló, lassan feledésbe merülő kort idéz. Népmeséket, balladákat, zes történeteket, játékokat, gyerme- ki látomásokat rajzol, teremt, fedez

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 AUG 8

PESTI MŰSOR

Percz János Munkácsy díja
Ötvösművész

1021

Percz Jánosnál

Fekete puli jelzi bizalmatlan ugatással jövetelünket. De a házigazda, Percz János barátságosan tessékel előre műteremnézni.

Műterem? A kifejezés nem egészen pontos — kisgalériáját mutatja be. Ugyanis a vaskapun belépve kiállítóteremben találjuk magunkat. Ami igaz, az igaz, a kiállítóterem sem fedi teljesen a valóságot. Itt a tárlatok szigorú rendje, hűvös kiszámítottsága nélkül sorakoznak a művek. A falak, a polcok, a föld, minden tele van. Látszólag rendező elv nélkül, zsúfoltságban mutatják magukat a „kiállított" tárgyak, de az összhatás mégis elragadó. Furcsa módon a szorosan egymás mellé került dísz- és használati tárgyak, térplasztikák nem nyomják egymást, sőt rafináltan úgy irányítják figyelmünket, hogy az az érzésünk, magunk találtuk meg a kincset, a kiemelkedőt.

Vendéglátónk nem zavarja a felfedezés örömét, csak halk szóval kommentál néha. „Ezek a legrégebbi műveim közül valók". „Ezen próbáltam meg először a víz tükröződését fémmel kifejezni". „A kereszt, felsejlő női vonásokkal, fájdalmas emlék, anyám fejfája". „A holló meg a vaddisznó — tanár koromból való, diákjaimmal készítettünk effélét". „A feketére öregedett gipszanyóka csak terv, de meg kéne csinálni, mindenkinek feltűnik." „Ezt a vas elemekből hegesztett madarat néhány hete formáltam. Hű, de sokat kínlódtam vele!"

Lassan beérünk a „műhelybe". Ennek a szónak is tágabb a jelentése. A hegesztőpisztoly meg a fémmegmunkáló szerszámok mellett hosszú polcokon könyvek, szakkönyvek sorakoznak, a sarokban fróasztal, néhány kényelmes fotel, kávéfőző, és itt is számtalan elkészült mű fogadja a belépőt. Külön asztalra, polcra gyűjtve a kiállításra szántak (megtekinthető Szegeden, augusztus 4—18-ig, a Gulácsy Lajos-teremben).

Házi tárlatlátogatásunk a kertben folytatódik. A nagyobb méretű térplasztikák a természettel harmonikus egységben gyönyörködtetnek. A lépcső mellett fatörzsgyűrűből indulnak nőalakjai a fény felé, vasmadarak kísérnek egyre magasabbra, a két oldalán csupa-üveg felső műterembe. Itt van a legkedvesebb műve, s azért olyan sok, mert valahányszor valamelyiket meg akarták venni, nem volt szíve megválni tőlük.

Először egy különös mű vonz magához. Korhadt fatörzsdarab természet-formálta szirtjein és üregeiben szenvednek a kékszakállú hercegnek és asszonyainak kicsi bronzfigurái. A falon domborított lemezfelhők között rézfényesen tündöklik a nap, fémzuhatag mintázza a vízesést, betonba ágyazott üvegeső hull ferdén a csillogó üveg-Balatonba, plakettek sora illusztrál egy kedvenc novellát. Valódi fára röppen a csőtestű, huzalszárnyú szitakötő. A földön lemezhullámok készülnek elnyelni a segítségért kinyúló kezet. Egy oszlopon orgonasípokkal, csúcsíves formákkal magasba törő kompozíció jeleníti meg Bach zenéjét.

A világban nyitott szemmel járó, szépségre fogékony, érzékeny lelkű művész mondta el e műterem-látogatáson élettapasztalatait, gondolatait, érzelmeit fémben, betonban, üvegben, fában elbeszélve.

Aba Judit

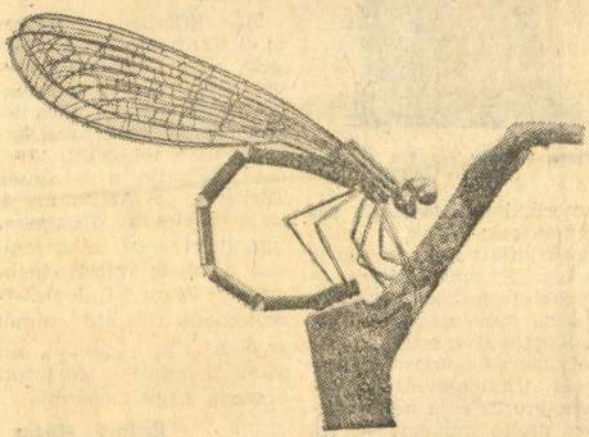

A kunsági pusztákt
az a

„Egy kis ékszerdoboz a nagy pusztaságban" — olvastuk a túrkevei Finta Múzeum vendégkönyvében a múzeumról írt elismerő szavakat, a tárlókban pedig egy különös életutat bejárt művészcsalád alkotásait tekinthettük meg.

Dr. Győrffy Lajos, a múzeum nyugalmazott igazgatója személyesen ismerte az őstehetséggel megáldott Finta-testvéreket. — Túrkevén, a nagykunok ősi városában született 1881-ben *Sándor* — két évvel később *Gergely*, majd *Sámuel* (aki még ma is a falunkban él), aztán *István*, ő korán meghalt, *Árpádot* fiatalon kivégezték a Tanácsköztársaság alatt vállalt direktóriumi tagságáért. Gergely Párizsban, *Rodin* műhelyében tanult, dolgozott és később a kisplasztika mesterévé vált. Sándor leánytestvére védelme miatt, huszonkét évesen már börtönben sínylődött. Itt robbant ki olthatatlan alkotásvágya, amelyről levelében így kesergett. *„Hol lettem művész? Itt a Pokol az Enyészet portáján, egyes egyedül, őserőmből lettem művésszé, tanítómester és vésők nélkül. Rabláncaimat téptem széjjel s azokból kovácsoltam vésőket."*

— Szabadulása után végigharcolta az első világháborút, súlyos sérülésekkel tért haza a frontokról. A Tanácsköztársaság alatt műtermet kapott, és megszállottan dolgozott. Feleségével, *Kántor Kata* iparművésszel 1920-ban Brazíliába ment, ahol megnyerte a Rio de Janeiró-i világkiállítás centenáriumi pályázatát. Ha
tű szobrokat
főkapuk elé,
hel alakját! ... következő évtizedekben meghódította az USA művészeti köreit. Hatalmas energiával alkotott, megelőzve az

Finta Sándor Anyám c. fából faragott szobra

amerikai szobrászokat, pályázatokat nyert, kiállítások díjait szerezte meg, a legmagasabb kitüntetésekkel ismerték el grandiózus művészetét. Amikor a Képzőművészeti Akadémia Hors-Contour díját is neki adományozták — amelyre 28 évig nem találtak méltó művészt —, ezt *mondta.*" Világvárosok díszteréire monumentális emlékműveket alkotott, szobrait híres múzeumok, köztük a New York-i Metropolitan, őrzik.

— Mint a régi görög és reneszánsz mesterek, egyforma tehetséggel forgatta a vésőt, az ecsetet, a tollat. Az amerikai könyvpiac bestsellerévé vált a *Kisbojtár* című ifjúsági regénye, amelyben ifjú korának a kunsági pusztákon töltött csikósbojtári élményeit örökítette meg. Rendkívül nagy lelkesedéssel ápolta a magyar történelmi múlt emlékeit is. Századunk zseniális művésze küzdelmes és eredményekben gazdag életére azzal akarta feltenni a koronát, hogy itthon, a szülőföld előtt is bizonyítson. Az ő szemében a legnagyobb világváros Túrkeve maradt, mindig azt remélte, hogy öregségére oda tér vissza...

Még 1929-ben határozta el Finta Sándor és Gergely, hogy múzeumot hoznak létre saját műveikből itthon, nemes szándékuk azonban csak jóval haláluk után teljesült. 1967 óta láthatja a közönség Túrkevén, az Attila u. 1. sz. alatt életük dokumentumait, művészi alkotásaikat, amelyek mind bizonyítják: Finta Sándor életre keltette a költő álmát arról az ifjú titánról, aki az Értől indult el és jutott a szent, nagy Oceánba.

Erdősi Mária

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

János Percz Munkácsy díjas
ötvösművész

1970 AUG 5
DAILY NEWS

1021

Exhibition of goldsmith artist

(DN) – The Szeged Art Gallery (Lajos Gulácsy Hall) now shows an exhibition by Hungarian goldsmith János Percz. He was born in Budapest in 1920 and has been greatly interested in drawing ever since the age of 13. After having completed his studies at a secondary school in Budapest, he entered the Hungarian Academy of Fine Arts where his masters included Nándor Lajos Varga and Károly Koffán. While a student he tried his hand at ceramic and mosaic work as well. For many years he worked as a school teacher. A real turning point came in his career in 1959 when he went to the GDR for a study tour. Afterwards he won several prizes at various competitions.

Several Hungarian film directors portrayed him and his artistic activities in documentaries. One of these entitled "Song About Iron", won a Grand Prix in Moscow in the early 60s. János Percz travelled widely in the late 60s and early 70s and his artistic work extends to jewels, medals and literary illustrations. The current exhibition at Szeged (Kárász utca 17) gives a cross section of his art.

in space

rect accurately to an earth station. Scientists calculate that an aircraft would fly through a laser beam too quickly to catch fire.

ccupation ery ends

and the occupation spread to the entire refinery.

Roel Nieuwdorp, a lawyer acting for Coastal here, said Friday the company will rehire 100 of the 155 blue collar workers that kept up the occupation for 11 months.

The 11-month occupation of the refinery has become a milestone in Belgian labour history. A book has been written about the plant occupation. RBP workers daily manned all exits and entrances, slept and ate at the plant, maintained its equipment and unfolded signs insisting they were not "disposable labourers".

The unions representing the last remaining 155 occupiers have endorsed the Coastal purchase. It is expected the workers will have left the plant by Sunday.

Himalayas ountaineers

Zealander Sir Edmund Hillary and Nepalese Sherpa Tenzing Norgay in 1953.

● **Washington** — A US communications company Thursday said it is seeking government approval to set up a nationwide television subscription service to transmit programmes by satellite directly to home antennas. Comsat, a satellite company created by the US Congress and sold to the public in 1962, said the service would transmit new movies, sporting events, educational and cultural programmes without any advertising interruptions. A spokes-

Lima (Reuter) — It has always been assumed that the proud Inca civilization which once ruled large areas of South America had no writing system.

Not so, says British textile manufacturer William Burns who claims to have decided the Inca alphabet.

Manchester-born Burns, 50, who has lived in Peru for the past 20 years, says the Incas had 10 signs, each of which represents a different letter or group of letters.

They used a series of geometrical forms and designs such as rectangles, squares, zigzags, curves and parallel bars to represent letters.

The promise of this three-year research was that the Incas could not maintain their grip for so long on such a vast territory without some form of writing.

The Incas, the word means emperor or chief in the Quetchua language still spoken by some seven million Indians, ran their empire from the south Peruvian city of Cuzco, 3,418 metres (11,440 ft) above sea level, in the heart of the Andes. The domination of the Incas over much of South America lasted four centuries and ended with the arrival of a band of gold-thirsty Spanish adventurers led by Francisco Pizarro.

Experts agree that Incas depended heavily upon statistical information to keep track of food production and consumption as well as of population through their empire.

This they raised to a high degree of efficiency by means of "quipus", a decimal system of recording numbers by knots tied in cords.

Until Burns claim, historians thought that quipus only served to transmit numerical information. He claims that they might also have been used to communicate abstract thoughts and ideas.

The Incas, he says, had signs, each of which represented a different letter or group of letters. These were found woven on a great number of cloths. He is developing the theory that a knot in a quipu could replace a letter.

Burns recently told a sceptical congress on Andrean culture in Cuzco that he had deciphered letters and syllables which could produce up to three million dif-

FÉM ÉS TŰZ

ZSIGMOND MÁRTA ÍRÁSA

FOTO: KRESZ ALBERT

A MŰVÉSZ EGYMÁS UTÁN TESZI FEL A TÁRGYAKAT A KORONG PERGŐ-FORGÓ LAPJÁRA. DE A SZEMLÉLTETÉSHEZ NEM FŰZ MAGYARÁZATOT. FELTEHETŐEN ENGEM FIGYEL. MINDEN BIZONNYAL AZT FÜRKÉSZI, MIT MONDANAK, HOGYAN HATNAK A KÍVÜLÁLLÓRA VASBA, RÉZBE KALAPÁLT GONDOLATAI.

CSENDES EGYSZERŰSÉGGEL HALLGAT. DE „BESZÉLNEK" SZINTE „MEGSZÓLALNAK" A MŰHELYT, A MŰTERMET ÉS A LAKÁST BENÉPESÍTŐ „ÉLŐLÉNYEI". LEGTÖBBJÜK FIATAL. CSUPA DERŰS, VIDÁM VAGY GONDOLKOZÓ ARC. TÁNCOLÓ LÁNYOK, GYERMEKÉT MAGÁHOZ SZORÍTÓ ANYA, A KAPUBAN BÚCSÚZKODÓ IFJÚ PÁR, HANGSZEREN JÁTSZÓ FIÚ, OLVASÓ LÁNY, SPORTOLÓ, ÉNEKLŐ FIATALOK ÉS MEGANNYI SZÁRNYALÓ MADÁR. MERT EGYSZERRE HIRTELEN VÁLTOZIK A KÉP. AZ IMÉNT MÉG A TÜKÖR ELŐTT FÉSÜLKÖDŐ RÉZKONTYÚ LÁNY DÚS HAJÁNAK ELEVENSÉGE TŰNT FEL ÉS MOST PERCZ JÁNOS MÁSIK KEDVENC „VADÁSZTERÜLETÉNEK", A TERMÉSZETNEK ALAKJAIVAL TALÁLOM SZEMBEN MAGAM. A FÉLMÉTER MAGAS, KECSES, BÓBITÁS MADÁR (A MŰVÉSZ FELESÉGÉNEK, MUNKATÁRSÁNAK KEDVENC FIGURÁJA) SZINTE BICCENT FELÉM. LEGELEVENEBB, LEGJÁTÉKOSABB DARABJAI TALÁN AZ ÁLLATOK. A HALAK, A RÉZCSIKÓ, A VASBIKA VAGY A KEMÉNYFEJŰ KOS, AMELY RIDEG VASLEMEZBŐL KÉSZÜLT A BRUTÁLIS ERŐT PÉLDÁZVA. DE A CSAVAROS SZARVBA MÉGIS BELOPTA A KEZEK FORMÁLTA MELEGSÉGET, ENYHÍTETTE A VAS KEMÉNYSÉGÉT.

ALKOTÓJUKRÓL IS VALLANAK EZEK A TÁRGYAK. AZT BIZONYÍTJÁK, HOGY PERCZ JÁNOS SZÉLESRE TÁGÍTOTTA A FÉMMŰVESSÉG HATÁRAIT. EGY HAMUTÁLLAL, KIS APRÓ ÉKSZEREKKEL KEZDTE. JÁRTA A MAGA ÚTJÁT, ÉS HAMAROSAN ELJUTOTT AZ ÁBRÁZOLÁSIG. A HAGYOMÁNYOK NEM KÖTÖTTÉK MEG, HANEM FELSZABADÍTOTTÁK, SEGÍTETTÉK. ÚJ TÖREKVÉSEIVEL LEFEJTETTE AZ ELŐÍTÉLETEKET, AMELYEK A MÚLTBAN RÁRAKÓDTAK AZ ARANYSZELENCÉS ÖTVÖSMŰVÉSZETRE. ALKOTÁSAIVAL KÉTLÁBBAL, A FÖLDÖN JÁR. KÖZÖTTÜNK, EMBERKÖZELSÉGBEN.

A RÖGTÖNZÖTT HÁZIBEMUTATÓ UTÁN VILÁGOSSÁ VÁLT, HOGY PERCZ JÁNOS ISMERI ÉS TISZTELETBEN TARTJA A MŰFAJI HATÁROKAT. AZ ANYAG TISZTELETE, AZ ALKOTÁS UTÁNI VÁGYA, TEHETSÉGE, ÉLETSZEMLÉLETE ÖTVÖZŐDIK ÖSSZE MINDEN EGYES MUNKÁJÁBAN.

A SZEMLÉLTETÉS ELSŐ PILLANATAIBAN NEHÉZ VOLT LÁTNI, ÉREZNI A FÉMBE SŰRÍTETT MONDANDÓT, DE RÖVID FÜRKÉSZÉS UTÁN MINDEN DARAB NYITOTT KÖNYVKÉNT OLVASTATTA MAGÁT.

1021

TALÁLKOZÁS

hat érdeklődő arc, hat figyelő szempár. A hosszú asztalon réz- és vastárgyak sokasodnak. A szemlélők különböző környezetből jöttek, különböző az életkoruk, és más-más a foglalkozásuk. Az egyéniségük is. Olyanok, akiket nem lehet erre vagy arra rákényszeríteni, befolyásolni. Érdeklődéssel jöttek erre a találkozásra. Most önmagukat figyelik: vajon mit mond nekik Percz János munkája, milyen hőfokon hat rájuk a fém és a tűz művészete?

GÓGL RIA

GÓGL RIA
– gimnazista

Az a fej én vagyok...

Amint beléptem, magammal találtam szemben magam... Az a fej ott a falon, megszólalásig hasonlít rám. Nemcsak külsőleg. Úgy érzem, az van az ő rézhomloka mögött is, ami az enyém mögött. És ott a tükör előtt, az a magát illegető lány is én vagyok. Vagy amott a szekrény tetején, az a csibész Suli Juli fejű. Abban is önmagamra leltem. Mintha neki is lennének néha időzavarai, tanulási gondjai... Az állatok, a szobába varázsolt természet kislánykoromba visz, amikor a mamám kedvenc meséimet olvasta és én elhittem – akkor és most is! – hogy az állatok beszélnek...

BARLAI LÁSZLÓNÉ
– Marika, fodrásznő:

Mintha élne...

Egy kontyfésülést fejeztem be, azután útnak indultam. Ide jöttem, ahol szembetaláltam magam a munkahelyemen hagyott képpel: kontyos nő a tükör előtt. Ez a kép máris megfogalmazta azt, amin egész úton idefelé töprengtem: azért áll közel hozzám Percz János minden egyes figurája, mert olyanok, mintha húsból, vérből lennének, mintha lélegeznének. Az élet megnyilvánulásait kalapálja az anyagba. Szeretem a falra akasztható napját, mert érzem, hogy süt rám. Kedvelem táljait, vázáit, s a megannyi hasznos szépséget, mert engem is, mint sok más fiatalt, elsősorban a minket körülvevő művészet érdekel. Percz János nem hagyja számításon kívül, hogy a modern lakáskultúra ma már tömegigénnyé lett.

BARLAI LÁSZLÓNÉ

HUSZTI PÉTER
– színész:

Lélektől, lélekig

A látottak, a szépségkeresés izgalmát jelentik nekem. Nyomban előtör a kérdés: mit tudok átmenteni ebből saját munkámba? Percz János teljesíti a művészet igazi feladatát: lélektől lélekig közvetít. Bárhol kerülök szembe alkotásaival, önkéntelenül a Fellini-filmeket juttatják eszembe. Ezek is, az is a való életet tükrözik. Érzem az „elkapott" pillanatokat. Azokat, amelyektől átforrósodik a levegő körülöttünk. Valahányszor itt járok, úgy megyek el innen, mint a moziból, ahol egy nagyszerű filmet láttam, amelynek minden egyes kockája így vagy úgy vonatkozik, hat reám, és sokáig kísért. Otthon, az utcán, mindenütt. A színpadon is! Foglalkoztat, segít az ábrázolásban, a karakterek megrajzolásában. Légkört teremt körülöttem. Hanghatásokat ébreszt bennem. Ikarosz szárnyakat ad, mozdulatlanságával is repül és repít. Ha papírból készült volna, talán akkor sem lehetne ilyen légies.

A kedvencem, az a kockás csupadrót maszk, valamiféle magabiztosságot, mókázó kedvet áraszt. De az Ádám és Éva kompozícióra gondolok a legtöbbet. Ilyen egyszerűen, magától értetődően, őszintén, sallangoktól mentesen szeretném eljátszani Ádámot.

IS

szik megőrizni, ápolni, s ebben a Muzulmán Testvériség nevű vallási szervezet által mozgatott fanatikus fiatalok tömegére számít. A Mahdi nevét ők nem haladó, hanem reakciós célokért igyekeznek maguknak kisajátítani, s még az egyetemen is sikerült megakadályozniok, hogy fiúk és lányok közös tánccsoportot alakítsanak. A botokkal, tőrökkel felfegyverzett „muzulmán testvérek" nekirontottak azoknak a fiúknak, akik lányokkal akarták bemutatni az ősi táncot!

Különösen a mohamedán ansar-szekta hívei engedelmeskednek a Mahdi utódának, s Khartumban azt mondják, egyetlen szavára tízezrek vonulnának a fővárosba...

Szudán vezetői tehát nem hagyhatják figyelmen kívül ezt a vallási—politikai erőt, ahogyan persze a baloldalt sem. Politikájukat azonban a többi arab országéhoz is igazítaniuk kell, felsorakozva az Izrael ellen való szembenállásra. A fegyverszüneti vonallá változott Szuezi csatornánál (amely 1967 júniusában frontvonal volt) ma is állomásoznak szudáni egységek. Ha Khartumban, Port Sudán kikötőjében, vagy bárhol az országban politikai kérdésekre terelődött a szó, legalább olyan élesen ingerlékenyen beszéltek Izraelről, mint Egyiptomban, vagy Szíriában. A Szudánt Európával összekötő tengeri útvonal a Szuezi csatorna lezárásával több, mint 15 ezer kilométerrel meghosszabbodott, s ezzel kapcsolatos többletkiadásokat Szudán kénytelen fizetni.

SZUDÁN A GEZIRÁBÓL ÉL

Pedig Szudán kivitelének és behozatalának legnagyobb részét a tengeren, Port Sudan kikötőjén keresztül bonyolítja le. Ezen az úton jut az ország legfontosabb exportcikke, a hosszúszárú gyapot a földkerekség minden tájára.

A gyapot adja az ország nemzeti jövedelmének 65 százalékát, kivitelének több mint a felét!

Szudán a Gezirából él! A Gezira pedig a Kék Nílus vizét a gyapotföldekre vezető csatornákból. Már Almásyt is lenyűgözték a Sennárnál épült gát révén vízzel teli öntözőcsatornák és a hosszú sivatagi utazás végtelennek tűnő, jól művelt gyapotföldek. Az félmillió hektárnyi területet a Sudan Gezira Board ellenőrzi. Ez a világ legnagyobb gazdasága, ahogyan Barakatban, a Kék Nílus mentén 300 kilométer hosszúságban elterülő öntözéses terület főhadiszállásán az igazgatótól hallottam. Mert ők intézkednek a Gezira vízellátásáról, amelyet a Szuezi csatornánál is hosszabb öntöző csatorna-rendszer szabályoz.

A Gezira Szudán területének még fél százalékát sem éri el, mégis ez a jól kiépített gazdaság táplálja az egész országot. Ha nem is élelemmel, de valutával, amelyből Szudán gazdasági fejlesztésének tervét pénzelik.

DÉLRE MENNI NEM „ÉLETBIZTOSÍTÁS"

Az ország legdélibb területére ma is éppen olyan nehéz eljutni, mint évtizedekkel ezelőtt. Az Egyenlítői, a Felső Nilus-i és a Bahr El-Ghazal tartományban még nem ért véget az a felkelés, amely 1963—66-ban érte el tetőpontját, autonómiát, sőt függetlenséget követelve a feketék — szudáni négerek, a nilota törzsek — számára. A Dél még mindig „túlságosan forró", semhogy turistautazásokat és vadászatokat rendeznének külföldiek számára az őserdei területeken. Ha nagy ritkán egy újságírónak engedélyt adnak a déli utazásra, szakasznyi katonaságot rendelnek ki védelmére... De így sem életbiztosítás egy „jubai" kirándulás...

Dinder, az etióp határ menti őserdei területet, ahol Almásyék kafferbivalyra, gazellákra, zsiráfokra vadásztak, ma a szudáni idegenforgalom egyik fő attrakciója.

DZSAFAR KÖNYVESBOLTJÁBAN

Ilyen sokarcú ez a mindössze 14 milliós, de hazánktól majd harmincszor nagyobb területű ország. Északon és nyugaton nagyrészt sivatag, délen áthatolhatatlan dzsungel. Északon Mekka felé meghajló mohamedánok, délen kereszténynek térített feketék. Milyen türelmesnek kell lenniök azoknak, akik megpróbálják társadalmilag felemelni ezt az országot! Nem mérhetjük gondjaikat a mi mértékeinkkel.

Mahmud Dzsafar, aki hosszú esztendőkön keresztül élt Budapesten, mint a szudáni haladó fiatalok képviselője és a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség alelnöke, erre figyelmeztetett Khartum egyik homokba vesző utcájának földszíntes kis könyvesboltjában. Miután haza került, a főváros egyetlen haladó könyvesboltjának vezetője.

Látja, tudja, mit olvasnak azok az emberek, akik szerény fizetésükből elcsípve, könyveket vásárolnak, mert szeretnének eligazodni a mai világban, s megérteni Szudánt. A tevés pásztorokat, a nílusi halászokat, a gyapottermesztő parasztokat, a Mahdit idéző és utcára vonuló diákokat — a mai Szudánt, amely gyorsabban változik, mint az Almásy autós utazása óta eltelt négy évtized alatt.

SEBES TIBOR

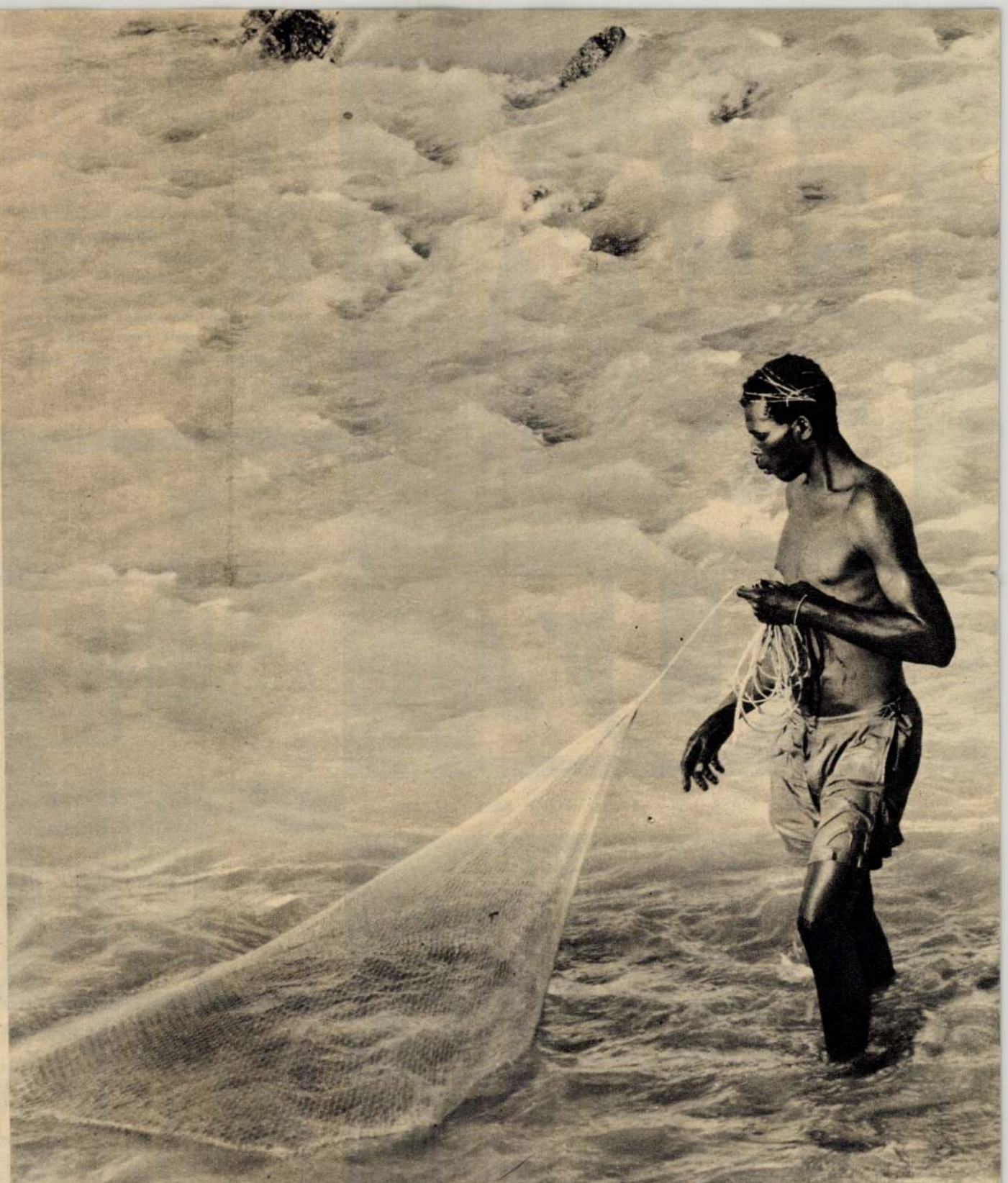

A dinkák kitűnő halászok — tartják szerte Szudánban. Ma is a dobóhálót használják

A Nílustól távol, Kordofánban, ma is ősi módon próbálnak vizet szerezni a tikkadt földből...

KI KIT ÜDVÖZÖL: A DIÁK A REKTORT, VAGY A REKTOR A DIÁKOT?

EGY CAMBRIDGEI DIÁK...

A TRŌNÖRÖKÖS TE

Egyszer egy királyfi...

Ebben az esztendőben lesz 21 éves, tehát nagykorú egy nyurga fiatalember, Károly herceg, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának trónörököse.

A Világ Ifjúsága a fiatalokkal foglalkozik, néha fejedelmi fiatalokkal is. Mert miért ne vennénk egyszer szemügyre egy igazi herceget is? Mint látni fogjuk, egészen rokonszenves, jobb sorsra érdemes fiatalember. Szegény, nem tehet róla, hogy trónörökös.

Eleinte hallgatag gyereknek tűnt, órákon át nézett ki szótlanul elegáns börtönéből, a királyi palota valamelyik ablakán. Két nappal négyéves születésnapja után vitték először a híres Royal Festival Hallba, egy gyermek-koncertre. Ötéves korában kezdte el a tánc- és lovaglási leckéit, ez utóbbit természetesen egy testéhez szabott pónin. Hétéves korában elvitték Madame Tussaud világszerte ismert viaszfigura-panoptikumába, hadd ismerkedjék meg életnagyságban őseivel.

Első iskolája a Hill House volt, London legelőkelőbb privát-elemije a patinás Knightsbridge-negyedben. Szülei eleinte arra gondoltak, hogy nyilvános általános iskolába adják, de a tanácsadók Hill House mellett döntöttek. Ott legalább — mondták — nem ő lesz az egyetlen gyermek, aki sofőr-vezette kocsin érkezik. A koronás Rolls-Royceból kiszálló nebulót úgy fényképezte a fotoriporterek hada, mint egy éppen befutott filmsztárt. A világlapok csinos kis összegeket adtak a pedellusnak, amikor az megtudta, hogy a brit trón várományosa bizony számtanból és olvasásból kissé gyenge.

Fel a fejjel öreg fiú!

Hill House után Cheam, az úgynevezett előkészítő iskola — „prep-school" — következett, majd az egész ködös Albion talán legkeményebb középiskolája, a skóciai Gordonstoun. Ezért a választásért kétségtelenül a papa, Fülöp herceg a felelős, aki gyerekkorában, német hazájában ilyen hajnali hidegzuhanyos, kemény-pricscses iskolába járt.

Mikor Károly átlépte Gordonstoun kapuját, egy idősebb társa így üdvözölte a jövevényt:

— Hallom, te vagy a trónörökös. Hát, öreg fiú, fel a fejjel! Az első hetekben azt hiszed majd, hogy bedilizel, de aztán belerázódsz.

Pontosan ez történt. De a herceg azóta is hangoztatja, hogy nagyobb boldogságot is el tud képzelni, mint amiben az ősi skót „börtön-suliban" része volt. A vakációkon kívül először 1965-ben hagyhatta el Gordonstount, hogy megjelenhessen a londoni Szent Pál katedrálisban, Sir Winston Churchill temetésén.

Azért voltak kellemes percek is Gordonstounban. Itt tanulta meg apja kedvenc sportját, a lovaspólót. A krikett csak a második, a foci pedig a harmadik helyen áll nála. Szerette a műhely-órákat is. Gordonstounban minden diáknak választania kellett valamilyen „mesterséget" és ő az asztaloskodás mellett döntött.

Bach kontra Beatles

Művészi ízlése itt kezdett kialakulni. Imádja az amatőr színjátszást és a Buckingham-palota leendő ura nemcsak shakespearei királydrámák koronás hőseként lép színpadra, hanem — nemrég volt erre példa — modern vígjáték szemetesvödörből kinéző esett figurájaként.

Zenében meglehetősen konzervatív. Jobban szereti Bachot és Mozartot, mint a Beatleseket, ami húga, Anne hercegnő szerint még egy trónörököstől is szentségtörés. A festészetben a XVII. század németalföldi mesterei állnak hozzá a legközelebb és Picasso absztraktjairól ez a nem éppen nyakatekert műbírálat hagyta el fenséges ajkát:

— Szörnyű!

Szívesen vadászik, halászik és csak akkor dühös, ha harsány filmesek vagy fotósok elriasztják a halakat. Mert abba már lassan beletörődik, hogy semmit, vagy majdnem semmit nem csinálhat rivaldafény nélkül. Amikor kivették a vakbelét, nemzeti ügy volt és a manduláját — spirituszos üvegben — körülbelül annyi fényképész állta körül, mint amennyit Elizabeth Taylor tájékán látni.

Lefényképezték azt is, amikor Gordonstounban egyszer vasárnap sízett, kijátszva őrzői éberségét. „Megsértette a brit vasárnap csendes szentségét!" — írta felháborodva egy helyi konzervatív lap. „Vihar egy pohár vízben" — nyilatkozta válaszul Károly.

Tizennégy éves korában bement egy bárba és cherry-brandyt kért. Persze nagy botrány kerekedett. „Miért? Talán nem jó ital?" — kérdezte a trónörökös. De jött ennél nagyobb skandalum is. Károly — valamiért hirtelen pénzre volt szüksége és nem volt nála — eladta iskolai füzetét egyik társának, aki valaha nagy üzletember lesz: vagyonnyi összegért adta tovább a hercegi irkát a világsajtónak...

„Egy diák a sok közül..."

Gordonstoun után Cambridge következett. Lakhelye a földkerekség talán legelőkelőbb internátusa, a Szentháromság-kollégium lett. „Egy diák a sok közül — írta róla A leendő király című könyvében Dermott Morreh londoni riporter —. Csakhogy ennek a diáknak a nyomában állandóan testőrök járnak, még a vizsgákon is, és ennek a diáknak titkársága van a királyi palotában."

Vannak egyéb kivételek is. Őfensége — a többiektől eltérően — csak két esztendőt tölt itt — 1967 őszétől 1969 őszéig — utána beiratkozik a Walesi Egyetemre.

A brit udvar hagyományai szerint sokáig nem volt fontos egy leendő király tanulmányi eredménye. V. Györgynek még az volt a meggyőződése, hogy egy uralkodó végezze el „az egyetlen valamirevaló oktatási intézményt" a Royal Navy, a Királyi Flotta tisztképző akadémiáját. VI. György, II. Erzsébet apja többször is bánatosan kijelentette: ha nem két lánya, hanem történetesen fia születik, habozás nélkül tengerésztiszti főiskolára adja. Fülöp, az Edinburghi Herceg, Károly apja maga is „végzett tengerésztiszt".

Károlyból mégsem lett az. Voltak tanácsadók, akik megértették: annak, aki a XXI. század küszöbén Anglia trónján ül, nem elég annyit tudnia, mint „egy rozzant bárka parancsnokának". És még valami: most, amikor a birodalom rohamosan zsugorodik, mint Balzac szamárbőre, most, amikor már a gyarmatügyi minisztérium is megszűnt, groteszk, majdhogynem komikus lenne, ha a másodrendű hatalommá lefokozott brit oroszlán ragaszkodnék a Tengerek Ura pózához.

Általában: az uralkodók kiképzése mindig valahogy kialakulatlan volt a ködös Albionban. A legnagyobb nyugatnémet magazin, a Stern szerint „Nagy-Britannia jelenlegi királynője is

EMMA SOAMES, CHURCHILL UNOKÁJA: „LEHET VELE MUTATKOZNI..."

ANGELA NEVILL. Ő ARISZTOKRATA, DE „NEM ELÉGGÉ"...

ÉS A LÁNYOK

ROSALEEN BAGGE, AKIVEL BESZÉLT A KIRÁLYNŐ

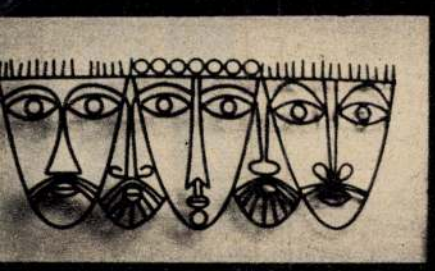

BARABÁS MÁRTON

BARABÁS MÁRTON
– a Képző- és Iparművészeti Gimnázium tanulója:

Munkára serkent...

A legnagyobb hőfokon az anyag, a munka szeretete hat rám. Percz Jánostól tudom, hogy az alkotás folyamatának sok fázisa van. Próbálkozások, újrakezdések. Egy történetet is elmondott: Amikor a híres művészt felkereste a gazdag megrendelő, megbízást adott egy kakasrajz elkészítésére. A mester elvállalta és közölte; három hónap múlva érte jöhet. Így is történt. Amikor belépett, a házigazda papírt és szenet vett elő és ott a szeme láttára megrajzolta a kakast.

– Szélhámos – csattant fel a nagyúr. – Ezért kellett három hónapig várnom? Erre a művész bement a másik szobába és egy halom kakasvázlatot és rajzot tett elé. – Azért kellett a három hónap, hogy most ilyen rövid idő alatt és így tudjam megrajzolni a kakast.

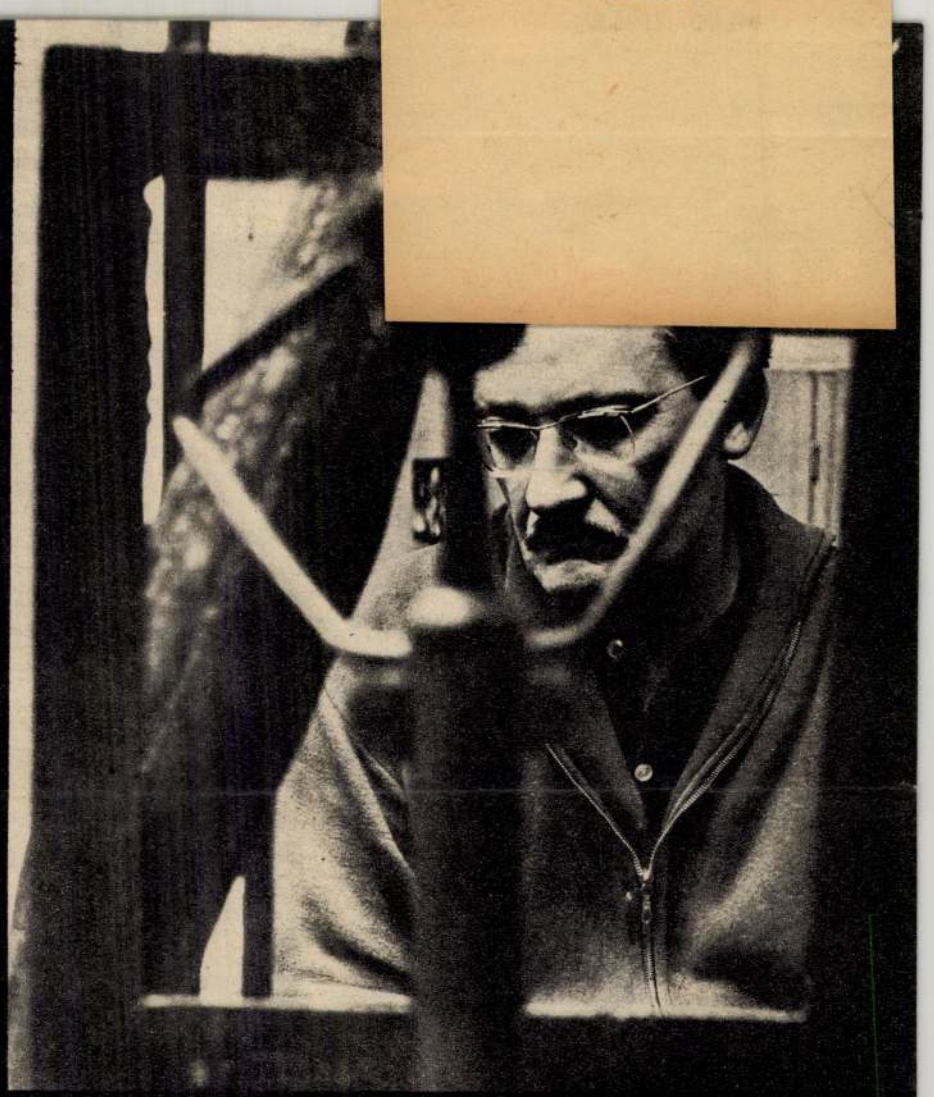

BOÓR ZOLTÁNNÉ

ZOLTÁN PÉTER
– főiskolai hallgató

Érzelmet ébreszt!

Percz János leginkább érzelmileg hat rám. Micsoda gazdag formavilág! Most tudtam meg, hogy ez az érdekes kompozíció az eső nevet viseli. Furcsa. Bennem nem a lefelé való zuhanást, hanem a felfelé törés érzését kelti. Más: tömör, függőleges rézkompozíció. Egy nagy forma véd egy kisebbet. Nézem, és egyetlen szó jut eszembe: Anyám. Amott szikár embert látok bő köpenybe burkolózva: Kőrösi Csoma Sándor. Egy pillantás és érzem a mondanivalót: egy ember elindult nagy akarással.

Amott pedig az az érdekes kompozíció, a háttérben egy szögletes, vasból készült forma keresztezve egy oldottabb, vörösréz formával. Nehéz szabadulni tőle. Nem tudnék nevet adni neki, de érzem, hogy a jó és rossz, a háború és béke, az öröm és a szorongás párviadalát jelképezi.

ZOLTÁN PÉTER

BOÓR ZOLTÁNNÉ
– kertmérnök

Ha közkincs lehetne!

Van egy Percz-brossom. Már három éve tartja magát nálam. Ez a legkedvesebb darabom, mert „visszanéz rám"... Eddig más irányú alkotásait csak elvétve láttam. Most egyszerre egy kiállításra valóval találtam szemben magam. Ami elsősorban szemet szúr: a művész játékos kedve, technikai bravúrja. Ahogyan lemezből hajat hajtogat, ahogyan kontyba, bajuszba csavarja a drótot, felborzolja a vasat. A karikába foglalt szemek, keblek szinte a test melegét éreztetik. A fém színével, fényével, domborításával teret, életet teremt. Karaktere, humora van minden figurának, a legapróbb tárgynak is. E pillanatban például azt érzem, hogy ott a hátam mögött, az a két hal kajánul röhög rám, nézi a kínjaimat, amint éppen nyilatkozom. Vajon ki tudom-e vágni a rezet?... De a legfőbb gondolat, ami előtör a látottak hatására, amit talán a szakmám sugall: nagyszerű dolog lenne monumentális igényű szobrait, domborításait épületeken, közte-reken, nyílt térben, a szabadban látni. Például legutóbbi munkáim színterére, a Városmajori játszótérre, vagy a Kelenföldi lakótelep környezetébe remekül beillene bármelyik kompozíció. Így válhatnának köztulajdonná, hangulatot, derűt árasztva, gondolatokat ébresztve. Mindennap, mindenki láthatná.

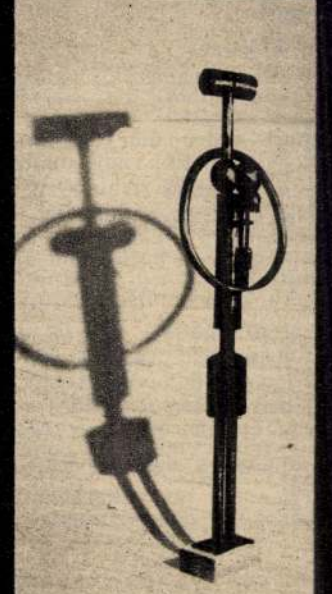

A házitárlat után ezek a tárgyak a Műcsarnokban megrendezett kiállításra kerültek és velük együtt még legalább 30–40 Percz. És óráról órára szaporodtak a látogatók. Köztük nagyon sok volt a fiatal. Meg-megálltak, hosszasan visszatekintettek egy-egy tárgyra. Rácsodálkoztak, ráéreztek, vitatkoztak. Érthető, hiszen olyan egy kiállítás vita nélkül, mint az eljegyzés csók nélkül. Bevallom, ezúttal nem a tárgyakat, őket figyeltem. Érdeklődő tekinteteket, érző pillantásokat, mondatfoszlányokat rögzítettem. Ha a művész is hallaná – örülne.

SZTI PÉTER

PERCZ JÁNOS

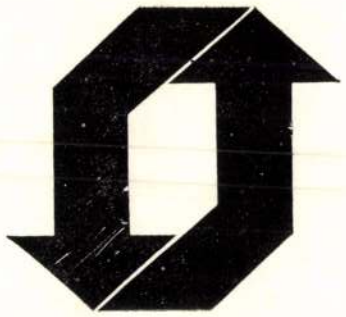

SZOMBATHELY

1974. X. 11—XI. 10.

A kiállítást rendezte:
KRATOCHWILL MIMI művészettörténész

Kiadja: Savaria Múzeum H—9701 Szombathely, Kisfaludy Sándor u. 9.
Katalógus: Németh Ferenc.
Fotó: Percz János,
Felelős kiadó: dr. Bándi Gábor
Készült a Vas megyei Nyomdaipari Vállalatnál, Szombathely, Kiskar u. 6.
Felelős vezető: Hofmann Miklós.
1974/5250 700 pld.

BIBLIOGRAPHIE

Magyar Nemzet: Von der Ausstellung in Brüssel. Kunstgewerbliche Meisterwerke. 9. März 1958.
Népszabadság: Éva Virágh: Einige Worte von den neuen Schmucksachen. 9. Mai 1959.
Revue Hongris: Judit Köves: Un grand orfevre dart. Nov. 1960.
Pest megyei Hírlap: R. Zs. Warum ist es schön. 20. Januar 1960.
Magyar Nemzet: Iván Boldizsár: Torino 61. 13. Juni 1961.
Művészet: Zsuzsa Révész: János Percz Goldschmiedkünstler. 22. Seite Februar 1961.
Ország-Világ: Zsuzsa Gál: Schönheit und Modernität sollen Arm in Arm gehen. 7. Nummer, 15. Februar 1961.
Magyar Hírek: Cs. I. Vier Meister des Kunstgewerbes in der Galerie Csók. 6. Nummer. 15. März. 1961.
Művészet: Zsuzsa Révész: János Percz Goldschmiedkünstler. 2. Nummer. Februar 1961.
Nők Lapja: Verke von János Percz. 48. Nummer Dezember 1962.
Népszava: Ausstellung von János Percz. 13. November 1962.
Szolnok megyei Néplap: Tibor Hernádi: Ausstellung des 1962 modernen Geschmacks. 25. Oktober 1962.
Művészet: Ákos Kocogh: Kunst von János Percz. Januar 1963.
Építőművészet: Ákos Kocogh: Van der Ornamentik bis zur Monumentalität. Januar 1963.
Magyar Nemzet: Éva Vajna: Ungarische kunstgewerbliche Ausstellung in Helsinki. 15. Mai 1963.
Hétfői Hírek: György Sas: Telephonbericht von Moskau — Grosspreis: Lied vom Eisen. 22. Juli 1963.
Népszabadság: Emil Szluka: Lied vom Eisen. 28. Juli 1963.
The New Hungarian Quaterly: 10. Nr. Ákos Kocogh: Kunst vom János Percz. 1963.
Film Színház Muzsika: László Kürti: Miskolc, 1964. Aufzeichnungen vom ersten ungarischen Filmfestival. Lied vom Eisen. 26. Juni 1964.
Der Rundblick: Josef Frendlicher: Ungarisches Kunstgewerbe. 12. März. 1964.
Stimme der Frau: Wien. Artikel. März. 1964.
Délmagyarország: Sándor Bálint: Ausstellung des Goldschmiedkünstlers János Percz. 14. November 1964.
Szolnok megyei Néplap: Gábor Rideg: Künstler des Eisen. 18. Oktober 1964.
Világ Ifjúsága: Márta Zsigmond: Mit Feuer und Eisen. Eine Stunde beim János Percz. April, 1964.
Élet és Irodalom: Cs. T. Meister des Metalls. 15. September 1964.
Dunántúli Napló: Bulcsu Bertha: Ausstellung von János Percz. 11. August. 1964.
Művészet: Zsuzsa Révész: Kunstgewerbliche Filme von Ágoston Kollányi. April 1964.
Ákos Kocogh: *Buch mit dem Titel:* „Heutige ungarische Metallkunst" 1964.
Néphadsereg: Lajos Kacsó: Künstler des Erzes. Besuch beim János Percz. 13. März 1965.
Dolgozó Nő: Ágnes Somos: Vom Metall gehämmerte Welt. 12 Juli 1965.
Ungheria: Ilona Bretyánszky: Arte applicata Ungherese contemporanea 1968.
L Unita: Artikel: 1968.
Notozie Ungheresi: Artikel. April 1968.
Noi Donne: Rita Ciotta: Lavoro per Allegria. Juli 1969.
Magyar Nemzet: H. Gy. Ausstellung von Percz János im Kammersaal der Kunsthalle. März 1969.
Tiszatáj: Katalin Laczó: Ausstellung von Erzsébet Szabó und János Percz. September 1969.
Református Egyház: István Morvay: Ausstellung von János Percz in der Kunsthalle. April 1969.
Világ Ifjúsága: Márta Zsigmond: Einige Stunde beim János Percz. Nr. 4. 1969.
Nők Lapja: Anna Földes: Visitenkarte vom Eisen. Nr. 16. 1969.
Tükör: Zsuzsa Pongrácz: Lied vom Eisen. 22. April 1969.
Ország-Világ: Györgyi Németh: Auch vom Eisen-Sonne. April 1969.
Művészet: Zsuzsa Révész: Neue Werke von János Percz. März 1970.
Hegyvidék: István Benedek: Besuch im Atelier von János Percz. Nr. 2. 1971.
Műgyűjtő: Miklós László: János Percz. Nr. 2. 1972.
Magyarország: Miklós László: Meister und Schüler. Chronik der Metallkunst. 21. Mai 1972.

Percz János

1920-ban született Budapesten. 13 éves kora óta rajzol. Érettségi után 1940-től a Képzőművészeti Főiskolán folytatja tanulmányait, ahol Varga Nándor Lajos, majd Koffán Károly a mestere. Fakultatíve kerámiával és mozaikkal foglalkozik. 1946-ban középiskolai rajztanári oklevelet kap. 1945—48 között a Mértani Tanszéken Krocsák Emilnél és ugyanebben az időben az „Iparművészeti Enciklopédia" tárgynál Fónyi Gézánál tanársegéd. Igazi mesterének Fónyi Gézát tartja, aki megmutatja számára útját: A képzőművészet és iparművészet formális elnevezés csupán. A képzőművészet egy, de különböző ágai vannak. 1949-ben a Magyar Grafikusművészek Egyesületének rendes tagja lesz. 1948—60 között ipariskolai rajztanár. Fémekkel rendszeresen 1952 óta foglalkozik. 1952 óta a Képzőművészeti Alap tagja, 1959 óta Képzőművészek Szövetségének tagja. 1959—60-ban a Művelődésügyi Minisztériumtól kéthéves ösztöndíjat kap. 1959-ben az NDK-ban kéthetes tanulmányúton jár. 1957—60 között 7 pályázaton hat első, négy második, hat harmadik, egy negyedik díjat nyer, különböző ötvös pályázatokon. 1963-ban Zsigmondi Boris a TV „Arcképek találkozások" műsorának filmet készít: Látogatás Percz Jánosnál címmel majd ugyancsak 1963-ban Kollányi Ágoston készít filmet munkásságáról „Ének a vasról", mely Moszkvában nagydíjat, a miskolci kisfilmfesztiválon első díjat nyer. 1968—69-ben Itáliában, 1973-ban Itáliában és Ausztriában jár tanulmányúton. Ékszerekkel, érmekkel, térplasztikával foglalkozik. Több irodalmi illusztrációt készített. A klasszikus és a modern zene vonzásában él. Munkácsy-díjas.

Er ist im Jahre 1920 in Budapest geboren. Seit seinem 13. Lebensjahr zeichnet er. Nach der Matura setzte er seine Studien an der Bildkünstlerischen Hochschule fort, wo Nándor Lajos Varga, und Károly Koffán waren seine Meister. Er beschäftigt sich fakultativ mit Keramik und Mosaik. Er bekam 1946 Diplom als Zeichenlehrer für die Mittelschule. Zwischen 1945—48 war er Assistent bei Emil Krocsák an der Geometrischen Professur, und gleichzeitig an dem Lehrfach „Kunstgewerbliche Enzyklopädie" bei Géza Fónyi. Er hält Géza Fónyi für seinen richtigen Meister, der ihm den Weg gezeigt hat: Die Bildkunst und das Kunstgewerbe bloss formelle Benennungen sind. Die Bildkunst ist nur eins, sie hat aber verschiedene Fächer. Er wurde im 1949 Mitglied des Ungarischen Graphikerkünstler-Vereins. 1948—60 war er als Zeichenlehrer einer Gewerbeschule tätig. Er beschäftigt sich seit 1952 mit Metallen systematisch. Seit 1952 ist er Mitglied der Bildkunstgruppe, seit 1959 Mitglied des Bildkünstlerbundes. In 1959—60. bekam er ein zweijähriges Stipendium vom Ministerium für Kultur. Im 1959 nahm er auf eine zweiwöchigen Studienreise in der DDR teil. Zwischen 1957—60 gevann er an 7 Wettbewerben 6 ersten, 4 zweiten, 6 dritten, 1 werten Preis, an verschiedenen Glodschmied-Preisausschreibungen. Im 1963 machte er einen Film für das Programm des Fernsehens Boris Zsigmondi „Porträte Begegnungen" — mit dem Titel „Besuch bei János Percz". Dann im gleichen Jahr 1963 machte Ágoston Kollányi einen Film von seiner Tätigkeit „Lied vom Eisen" der in Moskau einen Grosspreis, auf dem Kleinfilm-Festival in Miskolc einen Ersten Preis gewann. 1968—69 war er in Italien, 1973 in Italien und in Österreich an Studienreisen. Er beschäftigt sich mit Schmucksachen, Medaillen, und mit Raumplastik. Er machte mehrere literarische Illustrationen. Er lebt im Interesse der Klassischen und modernen Musik. Er ist mit dem Munkácsy Preis ausgezeichnet.

Új felvilágosodás korát éljük. Nemcsak az emberiség szaporodik mérhetetlenül, de nő ismerettára, kíváncsisága, igénye a nagyobb világra. Amilyen mértékben születnek nap mind nap új formációk, ember és ember, ember és természet, ember és teremtett világa között, olyan arányban és mélységben mondja el az ember, művész és tudós mind erről megsejtéseit, felismeréseit. A röneszansz és tizennyolcadik századi európai kultúra univerzális alkotókat nevelt, polihisztorokat, a sokoldalú kifejezés, képzettség jegyében. A mi korunk is kedvez a széles körű tájékozódásnak, tudományos igazságok többfelöli bizonyításának s művészeink a műfajok egyre szélesebb útjain járnak. Sokan bizalmatlanok korunk univerzális emberével szemben és sem Picasso, sem Bartók, Einstein vagy Schweitzer Albert példájából sem vonják le a tanulságot. Pedig az univerzalitás, az egyetemes látókör, a többféle művészi kifejezésformában való otthonosság mind kevésbé egyéni vonás, hanem korunk parancsa. Az analízis kora a múlt századdal elmúlt, most a szintézisét éljük. De lehet-e az ismeretek hallatlan gazdagodása idején a sarlatánság és dilettántizmus gyanúja nélkül bárki is prófétája a teljes igazságnak? A múlt felvilágosodása is megkívánta a részletekről. Ha jól gazdálkodunk velük, tos összegezések állnak rendelkezésünkre a részletekről. Ha jól gazdálkodunk velük, megközelítéseink határozottak és biztosak lehetnek.

Percz János ilyen értelemben a ma művésze. Sokfelől közelíti meg a valóságot. Figyelő szemmel rögzíti a pillanatokat vázlataiban, számtalan grafikai és színtadó eljárással írja át őket a képi kifejezés formáira, rajzol és fest tehát. Testet ad emberi élményeinek plasztikáiban. A jelképpé, már már jellé egyszerűsítés eszközét érmeiben, plakettjeiben használja fel. De még ékszereiben, függőkben és melltűkben is ott találjuk az elvonatkoztatás emberi tartalmát. Egyedi alkotásokban így találta meg kollektív társadalmunk ékszer formáit, már két évtizeddel ezelőtt. Rácsodálkozik az életadó napra, megadón hajt fejet fák, madarak szerkezeti felépítésének titkai előtt, lírai érzékenységgel beszél, szobrászi nyelven, az emberi érzelmekről. Hol a végtelenbe kitárulkozó örömmel, máshol meg a magány, az elhagyatottság, reménytelenség keserűségével.

És ehhez a széles ívű mondanivalóhoz gyűri, patinázza a rezet, hegeszti a vasat, fával, kővel, kaviccsal, üveggel párosítja a fémet, s bár egyszer szétzilálja anyagát, máskor meg harmonikus rendbe szedi össze. Hajszolja, gyötri a kifejezés kényszere, ellenállhatatlanul. Ha magától akar szabadulni, a természethez menekül, ha a természetet találja kevésnek, csalódva fordul vissza az emberhez. Nyugtalanul foglalkoztatja a teljes élet — a beavatkozás és megadás végleteiben.

Rendkívül termékeny élet az övé, s ha ennek ára is van, ne a gyengéit kérjük számon, hanem az eredményeit. Becsüljük az őszinteséget, mellyel erős és bátortalan pillanataink is megfogalmazást talál a fémben, ebben a kemény alkotó akaratot, kétkezi munkát, fegyelmet igénylő anyagban. Értékeljük az előretörést, a meg nem nyugvás szűntelen jobbra és többre törő szándékát. Tekintsük példának a tájékozódás korszerűen is tiszteletre méltó nagyságát, melyben a természet épp úgy otthont talál mint a mitológia, történelmi-kulturális hagyományaink nem kevésbbé, mint az önmagát figyelő ember gyötrődése. A ma alkotójára ügyeljünk, aki épp úgy tévedhet, aki épp úgy küzködik a kifejezéssel, mint bárki más, de mégis meri vállalni a szókimondás igazát, Az ötvösnek elkönyvelt Percz János most éppen szobrokban — bizonyítva ezzel is, hogy a múlt bálványai képzőművészet és iparművészet között ledőltek.

Kocogh Ákos

BIBLIOGRÁFIA

Magyar Nemzet: A brüsszeli kiállításról. Iparművészeti remekművek. 1958. március 9.
Népszabadság: Virágh Éva: Néhány szó az új ékszerekről. 1959. május 9.
Revue Hongrois: Köves Judit: Un grand orfevre dart. 1960. november.
Pest megyei Hírlap: R. Zs. Miért szép. 1960. január 20.
Magyar Nemzet: Boldizsár Iván: Torino 61. 1961. június 13.
Művészet: Révész Zsuzsa: Percz János ötvösművész 22. old. 1961. február.
Ország Világ: Gál Zsuzsa: Szépség és korszerűség karonfogva járjon. 1961. február 15. 7. sz.
Magyar Hírek: Cs. I. Az iparművészet négy mestere a Csók Galériában. 1961. március 15. 6. sz.
Művészet: Révész Zsuzsa: Percz János ötvösművész 1961. február, 2. sz.
Nők Lapja: Percz János munkái 1962. december 1. 48. sz.
Népszava: P. G. Percz János kiállítása. 1962. november 13.
Szolnok megyei Néplap: Hernádi Tibor: A modern ízlés kiállítása. 1962. október 25.
Művészet: Kocogh Ákos: Percz János művészete. 1963. január.
Építőművészet: Kocogh Ákos: Díszítő művészettől a monumentalitásig. 1963. január.
Magyar Nemzet: Vajna Éva: Magyar iparművészeti kiállítás Helsinkiben. 1963. május 15.
Hétfői Hírek: Sas György: Moszkvai telefontudósítás — nagydíj: Ének a vasról. 1963. július 22.
Népszabadság: Szluka Emil: Ének a vasról. 1963. július 28.
The New Hungarian Quaterly: 10. sz. Kocogh Ákos: Percz János művészete. 1963.
Film Színház Muzsika: Kürti László: Miskolc, 1964. Jegyzetek az első magyar filmfesztiválról. Ének a vasról. 1964. június 26.
Der Rundblick: Josef Frendlicher: Ungarisches Kunstgewerbe. 1964. március 12.
Stimme der Frau: Wien. Cikk. 1964. március.
Délmagyarország: Bálint Sándor: Percz János ötvösművész kiállítása. 1964. november 14.
Szolnok megyei Néplap: Rideg Gábor: A vas művésze. 1964. október 18.
Világ Ifjúsága: Zsigmond Márta: Tűzzel vassal. Egy óra Percz Jánosnál. 1964. április.
Élet és Irodalom: Cs. T. A fém mesterei. 1964. szeptember 5.
Dunántúli Napló: Bertha Bulcsu: Percz János kiállítása. 1964. augusztus 11.
Művészet: Révész Zsuzsanna: Kollányi Ágoston iparművészeti tárgyú filmjei. 1964. április.
Kocogh Ákos: *Mai magyar fémművesség* c. könyv. 1964.
Néphadsereg: Kacsó Lajos: Az érc művésze. Látogatás Percz Jánosnál. 1965. március 13.
Dolgozó Nő: Somos Ágnes: Fémből kalapált világ. 1965. július 12.
Ungheria: Bretyánszky Ilona: Arte applicata Ungherese contemporanea, 1968.
L Unita: Cikk. 1968.
Notizie Ungheresi: Cikk. 1968. április.
Noi Donne: Rita Ciotta: Lavoro per Allegria. 1969. július.
Magyar Nemzet: H. Gy.: Percz János kiállítása a Műcsarnok kamaratermében. 1969. március.
Tiszatáj: Laczó Katalin: Szabó Erzsébet és Percz János kiállítása. 1969. szeptember.
Református Egyház: Morvay István: Percz János kiállítása a Műcsarnokban. 1969. április.
Világ Ifjúsága: Zsigmond Márta: Néhány óra Percz Jánosnál. 1969. 4. sz.
Nők Lapja: Földes Anna: Névjegy vasból. 1969. 16. sz.
Tükör: Pongrácz Zsuzsa: Ének a vasról. 1969. április 22.
Ország Világ: Németh Györgyi: A fémből is napot. 1969. április.
Művészet: Révész Zsuzsa: Percz János új művei. 1970. március.
Hegyvidék: Benedek István: Látogatás Percz János műtermében. 1971. 2. sz.
Műgyűjtő: László Miklós: Percz János. 1972. 2. sz.
Magyarország: László Miklós: Mesterek és tanítványok. A fémművesség krónikája. 1972. május 21.

Kern	Eisen und Kupfer	19×78×10	zm
Dunkelheit verschlingt das Licht	Eisen und Alumínium	26×100	zm
Zur Erinnerung des Le Corbusier	Eisen und Holz	18×70×9,5	zm
Dózsa	Eisen	18×47×20	zm
Petőfi	Eisen	47×11×13	zm
Durst	Eisen	41×12,5	zm
Schmetterling	Eisen	50×65	zm
Vier-fünf Ungarn liegen sich zusammen	Eisen	13×35×12	zm
Geburt des Kieselsteines	Eisen und Kieselstein	∅ 10	zm
Mond des Kieselsteines	Vernickeltes Eisen	∅ 20	zm
Symbiose	Eisen	16×16	zm
Erinnerungseisen	Eisen	19×19	zm
Die Zwei sind Eins	Eisen	23×30×16	zm
Keimender Kern	Eisen	28×17	zm
Trio	Eisen	10×28	zm
Tänzer	Eisen	83×31×6,5	zm
Geschnittene Plastik I.	Eisen	12×39×4,5	zm
Geschnittene Plastik II.	Eisen	13,5×26×6,5	zm
Bagatelle 1.	Eisen	15,5×27×7	zm
Bagatelle 2.	Eisen	9,5×27,5×8,5	zm
Bagatelle 3.	Eisen	8×32×7	zm
Bagatelle 4.	Eisen	7,5×22,5×7,5	zm
Bagatelle 5.	Eisen	7×23×4,5	zm
Bagatelle 6.	Eisen	11,5×21×8	zm
Bagatelle 7.	Eisen	5,5×24,5×6	zm
Krieg	Eisen	38×43	zm
Glasblume	Kupfer und Glas	40×40	zm
Vielblätterige Blume	Eisen	∅ 47	zm
Windmühle	Eisen und Aluminium	45×50	zm
Lebenszeichen	Eisen	42×45	zm
Dreiblätterige Blume	Eisen	39×40	zm
Drei Knospen	Eisen	44×40	zm
Keimung	Eisen	39×40	zm
Gepeinigt	Eisen	45×42	zm
Blätterige Knospe	Eisen	∅ 40	zm
Herbstlaub	Eisen	42×40	zm

Wir leben in einer Zeit der neuen Aufklärung. Nicht nur die Menschheit nimmt unmessbar zu, sondern es wächst ihre Enzyklopädie, Neugier, ihr Anspruch für die grössere Welt. In welchem Masse entstehen von Tag zu Tag neue Formationen, zwischen Menschen Menschen und Natur, Menschen und seiner erschaffenen Welt, in solchen Tiefe erklärt der Mensch, der Künstler, der Wissenschaftler von denen seine Vorgefühle, seine Erkentnisse. Die Renaissance und die europäische Kultur des XVIII. Jahrhunderts bildete universale Schöpfer, Polyhistore, im Zeichen des vielseitigen Ausdrucks, und der Bildung heran. Auch unsere Zeit ist der weitläufigen Orientierung, der verschidenen Bezeugung wissenschaftlichen Wahrheiten günstig, und unsere Künstler gehen an den immer breiteren Wegen der Kunstart. Viele sind gegen den universalen Menschen unserer Zeit misstrauisch, und nicht einmal aus dem Beispiel Picasso, Bartók, Einstein, oder Albert Schweitzer ziehen sie die Lehre. Obgleich sind die Universalität, der universelle Anschauungskreis, das Anheimische in der verschiedenen Ausdrucksform nicht mehr individuelle Züge, sondern das Gebot unserer Zeit. Die Zeit der Analyse ist mit dem vergangenen Jahrhundert verschwunden, jetzt leben wir die Zeit der Synthese. Aber kann jemand zur Zeit der ausserordentlichen Bereicherung der Kenntnisse ohne Verdacht der Quacksalberei und des Dilettantismus ein Prophet der vollständigen Wahrheit zu sein? Auch die vorige Aufklärung erforderte die ausführliche Orientierung, heute stehen genaue Summierungen von den Einzelheiten zu unserer Verfügung. Wenn wir sie zu Rate halten, können unsere Annäherungen sicher und bestimmt sein.

In dem Sinne ist János Percz Künstler von Heute. Er kommt der Realität von vielen Seiten nahe. Mit achtsamen Augen setzt er die Momente in seinen Skizzen fest, umarbeitet sie mit unzählbaren graphischen und Farbe gebende Systemen auf die Form des Bilderausdruckes, also er zeichnet und malt.

In seinen Plastiken gibt er Gestalt seiner menschlichen Erlebnissen. Das — zum Symbol oder schon zum Zeichen vereinfachte — Mittel verwendet er in seinen Medaillen, Plaketten. Noch bei seinen Schmucksachen Gehängen und Broschen ist der seinen menschliche Inhalt der Abstraktion zu finden.

In seinen persönlichen Werken fand er an der Art die Formen der Schmucksachen unserer kollektiven Gesellschaft, schon vor zwei Jahrzehnten. Er starrt an die lebenspendende Sonne an ergeben neigt Haupt vor den Geheimnissen der konstruktiven Aufbaus von Bäumen und Vögeln, er spricht mit lyrischen Empfindlichkeit, auf plastischen Sparche über die menschlichen Gefühlen. Manchmal mit der sich in die Ewigkeit ausschüttenen Freude, andersmal mit der Betrübnis der Einsamkeit, der Verlassenheit und der Hoffnungslosigkeit. Und in diesen weitreichenden Gedanken zerknittert und patiniert er das Kupfer schweisst das Eisen, paart das Metall mit Holz, Stein, Schotter und Glas, und obwohl zerrüttet er einmal das Material, ein andermal nimmt er sie in eine harmonische Reihe zusammen. Es treibt und quält ihn der Zwang des Ausdrucks unwiderstehlich. Wenn er auch sich selbst loskommen will, flüchtet er sich zur Natur, wenn er die Natur zu wenig hält, enttäuscht kehrt er zu dem Menschen zurück. Unruhig beschäftigt ihn das vollständige Leben — in den Extremen der Einmischung und der Ergebung.

Ausserordentlich produktiv ist sein Leben, und wenn es auch einen Preis hat, sollen wir nicht seine Schwäche in Betracht ziehen, sondern seine Erfolge. Wir sollen seine Aufrichtigkeit schätzen, womit er in starken und in mutlosen Momenten auch eine Formulierung im Metall findet, in dem harte schöpferische Kraft physische Arbeit, Disziplin erfordernden Material. Wir sollen den Fortschritt werten, die Absicht für das Bessere und Schönere.

Wir sollen die ehrbare Grösse der Orientierung zum Vorbild nehmen, in denen die Natur ebenso ein Heim findet wie die Mythologie, unsere historisch-kulturelle Traditionen nicht minder, als die Qual des sich selbst beobachtenden Menschen. Geben wir an den heutigen Schöpfer acht, der sich ebenso irren kann, der sich ebenso mit den Ausdrücken müde kämpft wie ein jeder, aber doch wagt er die Wahrheit der Offenherzigkeit auf sich nehmen.

János Percz der als Goldschmied verzeichnet ist, beweist eben jetzt, in Plastiken dass die Götzen der Vergangenheit zwischen Bildkunst und Kunstgewerbe niedergestürzt sind.

Ákos Kocogh

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK

1962 Magyar Építőművészek Szövetsége, Budapest
1964 Janus Pannonius Múzeum, Pécs
1964 Művelődési Ház, Komló
1964 Hódmezővásárhely, Szolnok
1964 Móra Ferenc Múzeum, Szeged
1968 Galleria Dell Accademica D Ungheria, Róma
1969 Műcsarnok, Budapest
1969 Thury György Múzeum, Nagykanizsa

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK

1948 Alkotás Művészház, Budapest
1952 Tavaszi Tárlat, Budapest
1952 Arckép kiállítás, Budapest
1958 Világkiállítás, Brüsszel
1959 Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
1959 Műcsarnok, Budapest
1959 Új Kollégium, Kecskemét
1960 Magyar Iparművészeti Kiállítás, Moszkva
1961 Csók István Galéria, Budapest
1961 Magyar Iparművészeti Kiállítás, Prága
1962 Magyar Optikai Művek Művelődési Háza, Budapest
1962 Magyar Iparművészeti Kiállítás, Osló
1962 Magyar Iparművészeti Kiállítás, Torino
1962 Magyar Iparművészeti Kiállítás, Stockholm
1963 Magyar Iparművészeti Kiállítás, Szófia
1963 Magyar Iparművészeti Kiállítás, Helsinki
1964 Magyar Érem- és Kisplasztikai Kiállítás, London
1964 Collegium Hungaricum, Bécs
1965 Nemzetközi Kiállítás, Stuttgart
1969 Pápai Magyar Intézet, Róma
1969 Magyar Iparművészeti Kiállítás, Algir
1969 Képcsarnok, Szeged
1970 Csók István Galéria, Budapest
1973 Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest

KÖZÉPÜLETEKBEN LEVŐ MUNKÁK

1959 Gellért Szálló Drink bár faldísze
1960 Debreceni vasútállomás „Világtérkép" faldísz
1961 Miskolci SZOT-székház ebédlőjének faldísze
1961 Budapest Fővárosi Tanács Kultúrház halljának faldísze
1962 Aero-presso faldísze, Budapest
1963 Siófoki Járási Pártszékház térelválasztó rács
1964 Lágymányosi óvoda lépcsőházi rács plasztikája
1966 Petőfi Irodalmi Múzeum Vörösmarty szoba: Szózat illusztráció faldísz
1967 Debreceni Vízügyi Igazgatóság kapudísze
1969 Szombathely, Megyei Tanács, tanácsterem falán megye térkép és címer
1969 Fészek Klub első emeleti ajtófogók
1970 Miskolci SZOT-székház emeleti tárgyalóterem faldísze

AUFZEICHNUNG DER AUSGESTELLTEN WERKE

Triptychon	Eisen und Kupfer	136×138×23	zm
Söhne der Sonne	Verkupfertes Eisen	32×115	zm
Sitzendes Kücklein	Eisen	∅ 54	zm
Insel	Eisen und Glas	59×20	zm
Rabe	Eisen	55×20×13	zm
Segler am Plattensee	Eisen und versilbertes Kupfer	100×50×18	zm
Sonne im Haus	Eisen und Kupfer	23×66×13	zm
Gebrochene Flügel	Eisen	75×81	zm
Sonnenanbeter	Eisen	18×41×6	zm
Mest des Kieselsteines	Eisen und Klieselstein	43×37×17	zm
Lethe	Eisen und Klieselstein	196×20	zm
Auge des Meeres	Eisen und Klieselstein	∅ 90	zm
Traum	Eisen und Klieselstein	120×37×16	zm
Qual	Eisen	200×33	zm
Libelle	Eisen	80×50×26	zm
Gegen das Licht	Holz und Bronze	72×67×26	zm
Sich federnder Vogel	Eisen	44×60×29	zm
Raum Rhytmus	Eisen	25×100×19	zm
Vom Blitz getroffenes	Eisen	36×92×23	zm
Herabfliegender Vogel	Eisen	130×70×50	zm
Nike	Eisen	45×102×30	zm
Trockenheit	Eisen und Holz	125×45×24	zm
Wildschwein	Eisen	72×47×18	zm
Im Mondschein	Eisen und versilbertes Kupfer	80×44×28	zm
Sonnenaufgang	Eisen und Glas	55×245	zm
Eisenblume	Eisen und Kieselstein	∅ 90	zm
Vater und Tochter	Eisen und geschmelzene Bronze	24×68×29	zm
Skizze des Bach Denkmals	Holz und versilbertes Kupfer	29×132×9	zm
Burg des blaubarten Herzogs	Holz und Kupfer	38×35×28	zm
Mehr Licht	Eisen und Holz	25×70×17	zm
Unsere Gräber	Eisen und Holz	43×23×33	zm
Im Glanz	Eisen und Glas	39×50	zm
Füreinander	Verkupfertes Holz	34×60×12,5	zm
Masse	Eisen	50×45×40	zm

Sötétség elnyeli a fényt	vas és alumínium	26×100	cm
Le Corbusier emlékének	fa és vas	18×70×9,5	cm
Dózsa	vas	18×47×20	cm
Petőfi	vas	47×11×13	cm
Szomjúság	vas	41×12,5	cm
Pillangó	vas	50×65	cm
Négy—öt magyar összehajol	vas	13×35×12	cm
Kavics születése	vas és kavics	∅ 10	cm
Kavics holdja	nikkelezett vas	∅ 20	cm
Szimbiózis	vas	16×16	cm
Emélkvas	vas	19×19	cm
A kettő egy	vas	23×30×16	cm
Kelő mag	vas	28×17	cm
Trió	vas	10×28	cm
Táncolók	vas	83×31×6,5	cm
Vágott plasztika I.	vas	12×39×4,5	cm
Vágott plasztika II.	vas	13,5×26×6,5	cm
Bagatell 1.	vas	15,5×27×7	cm
Bagatell 2.	vas	9,5×27,5×8,5	cm
Bagatell 3.	vas	8×32×7	cm
Bagatell 4.	vas	7,5×22,5×7,5	cm
Bagatell 5.	vas	7×23×4,5	cm
Bagatell 6.	vas	11,5×21×8	cm
Bagatell 7.	vas	5,5×24,5×6	cm
Háború	vas	38×43	cm
Üvegvirág	réz és üveg	40×40	cm
Sokszirmú virág	vas	∅ 47	cm
Szélmalom	vas és alumínium	45×50	cm
Életjel	vas	42×45	cm
Három szirmú virág	vas	39×40	cm
Három bimbó	vas	44×40	cm
Sarjadás	vas	39×40	cm
Gyötrött	vas	45×42	cm
Leveles bimbó	vas	∅ 40	cm
Őszi levél	vas	42×40	cm

PERSÖNLICHE AUSSTELLUNGEN

1962 Ungarisches Baukünstlerbund, Budapest
1964 Janus Pannonius Museum, Pécs
1964 Kulturhaus, Komló
1964 Hódmezővásárhely, Szolnok
1964 Móra Ferenc Museum, Szeged
1968 Galleria Dell Accademica D Ungheria, Róma
1969 Kunsthalle, Budapest
1969 Thury György Museum, Nagykanizsa

GRUPPENAUSSTELLUNGEN

1948 Schöpfung, Künstlerhaus, Budapest
1952 Frühling Kunstausstellung, Budapest
1952 Porträt Ausstellung, Budapest
1958 Weltausstellung, Brüssel
1959 Ungarische Nationalgalerie, Budapest
1959 Kunsthalle, Budapest
1959 Neues Kollegium, Kecskemét
1960 Ungarische Kunstgewerbliche Ausstellung, Moskau
1961 Csók István Galerie, Budapest
1961 Ungarische Kunstgewerbliche Ausstellung, Prága
1962 Ungarische Optische Werke Kulturhaus, Budapest
1962 Ungarische Kunstgewerbliche Ausstellung, Oslo
1962 Ungarische Kunstgewerbliche Ausstellung, Torino
1962 Ungarische Kunstgewerbliche Ausstellung, Stockholm
1963 Ungarische Kunstgewerbliche Ausstellung, Sofia
1963 Ungarische Kunstgewerbliche Ausstellung, Helsinki
1964 Ungarische Medaille und Kleinplastik Ausstellung, London
1964 Collegium Hungaricum, Wien
1966 Internationale Ausstellung, Stuttgart
1969 Päpstliches Ungarisches Institut, Roma
1969 Ungarische Kunstgewerbliche Ausstellung, Algir
1969 Bilderhalle, Szeged
1970 Csók István Galérie, Budapest
1973 Ungarisches Nationalmuseum, Budapest

IN ÖFFENTLICHEN GEBÄUDEN BEFINDLICHE WERKE

1959 Wandzierat im Drink Bar des Gellért Hotels
1960 Wandzierat „Weltkarte" am Bahnhof in Debrecen
1961 Wandzierat im Speisesaal des SZOT Vereinhauses in Miskolc
1961 Wandzierat im Foyer des Kulturhauses des hauptstädtischen Rates Budapest
1962 Wandzierat des Aero-Presso, Budapest
1963 Raumteilungsgitter im Parteihaus des Kreises Siófok
1964 Gitterplastik im Treppenhaus des Kindergartens Lágymányos
1966 Petőfi Literarisches Museum Vörösmarty Zimmer: Proklamation Illustration — Wandzierat
1967 Torzierat der Staatsoberdirektion für Wasserwesen Debrecen
1969 Komitatskarte und Wappen an der Wand des Ratsaales des Komitatsrates Szombathely
1969 Türgriffe an der ersten Etage des Fészek Klubs
1970 Wandzierat im Stockverhandlungssaal des SZOT Vereinhauses Miskolc

A VAS MEGYEI MÚZEUMOK KATALÓGUSAI

1. Pirchala Imre és Hadik Gyula
   1973.
2. Veszprémi Imre
   1973.
3. Várnai Valéria és Simon Iván
   1973.
4. Bartha László
   1973.
5. Pannónia '73 Nemzetközi Képzőművészeti Biennálé
   1973.
6. Mustó János
   1973.
7. I. Ipari Textilművészeti Biennálé
   1973.
8. Vas megyei Képzőművészek Kiállítása
   1973.
9. Krieg Ferenc
   1974.
10. Derkovits Gyula
    1974.
11. Fábián Gyöngyvér
    1974.
12. XX. századi magyar grafika
    1974.
13. Varga
    1974.
14. III. Fal- és Tértextil Biennálé
    1974.
15. Derkovits Gyula Emlékkiállítás
    1974.
16. Percz János
    1974.

KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE

Triptichon	vas és réz	136×138×23	cm
A nap fiai	rezezett vas	32×115	cm
Ülő csibe	vas	∅ 54	cm
Sziget	vas és üveg	59×20	cm
Holló	vas	55×20×13	cm
Balatoni vitorlások	vas és eü. réz	100×50×18	cm
A házban a nap	vas és réz	23×66×13	cm
Tört szárnyak	vas	75×81	cm
Napimádók	vas	18×41×6	cm
A kavics fészke	vas és kavics	43×37×17	cm
Léthe	vas és kavics	196×20	cm
A tenger szeme	vas és kavics	∅ 90	cm
Álom	vas és kavics	120×37×16	cm
Gyötrődés	vas	200×33	cm
Szitakötő	vas	80×50×26	cm
A fény felé	fa és bronz	72×67×26	cm
Tollászkodó madár	vas	44×60×29	cm
Térritmus	vas	25×100×19	cm
Villámsújtott	vas	36×92×23	cm
Leszálló madár	vas	130×70×50	cm
Niké	vas	45×102×30	cm
Szárazság	vas és fa	125×45×24	cm
Vaddisznó	vas	72×47×18	cm
Holdfényben	vas és eü. réz	80×44×28	cm
Napfelkelte	vas és üveg	55×245	cm
Vasvirág	vas és kavics	∅ 90	cm
Apa és leánya	vas és ráolvasztott bronz	24×68×29	cm
Bach emlékmű vázlat	fa és eü. réz	29×132×9	cm
A kékszakállú herceg vára	fa és réz	38×35×28	cm
Mehr Licht	vas és fa	25×70×17	cm
Sirjaink	vas és fa	43×23×33	cm
Ragyogásban	vas és üveg	39×50	cm
Egymásért	fa rezezett	34×60×12,5	cm
Tömeg	vas	50×45×40	cm
Mag	vas és réz	19×78×10	cm

A tenger szeme — Auge des Meeres

Mehr Licht

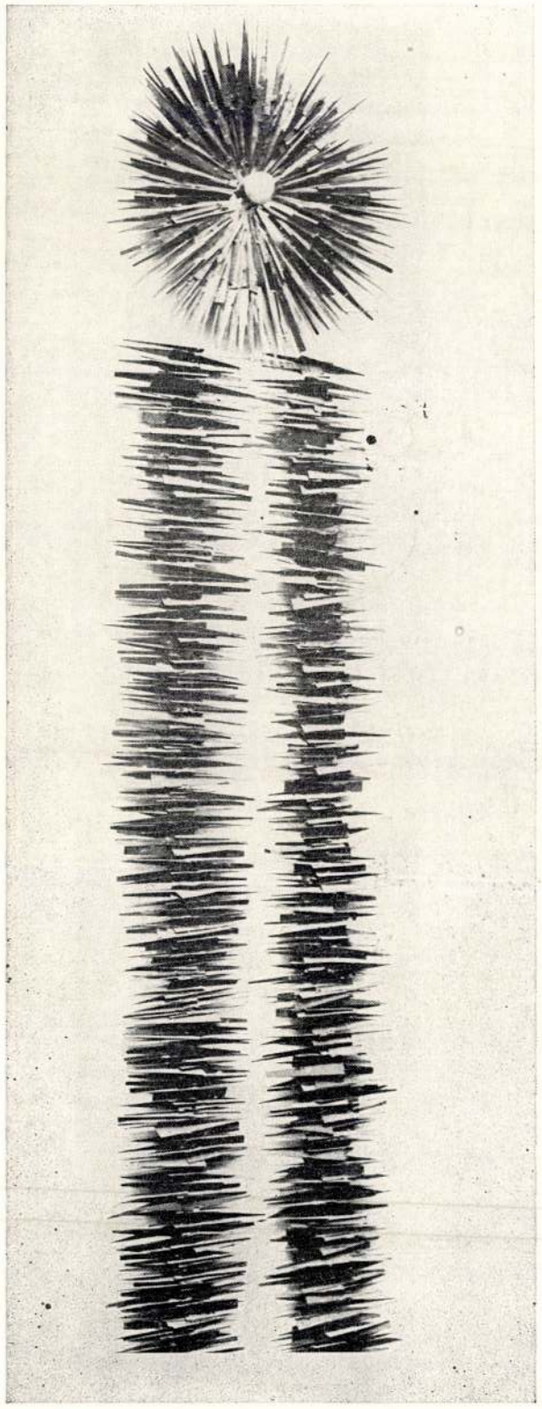

Napfelkelte — Sonnenaufgang

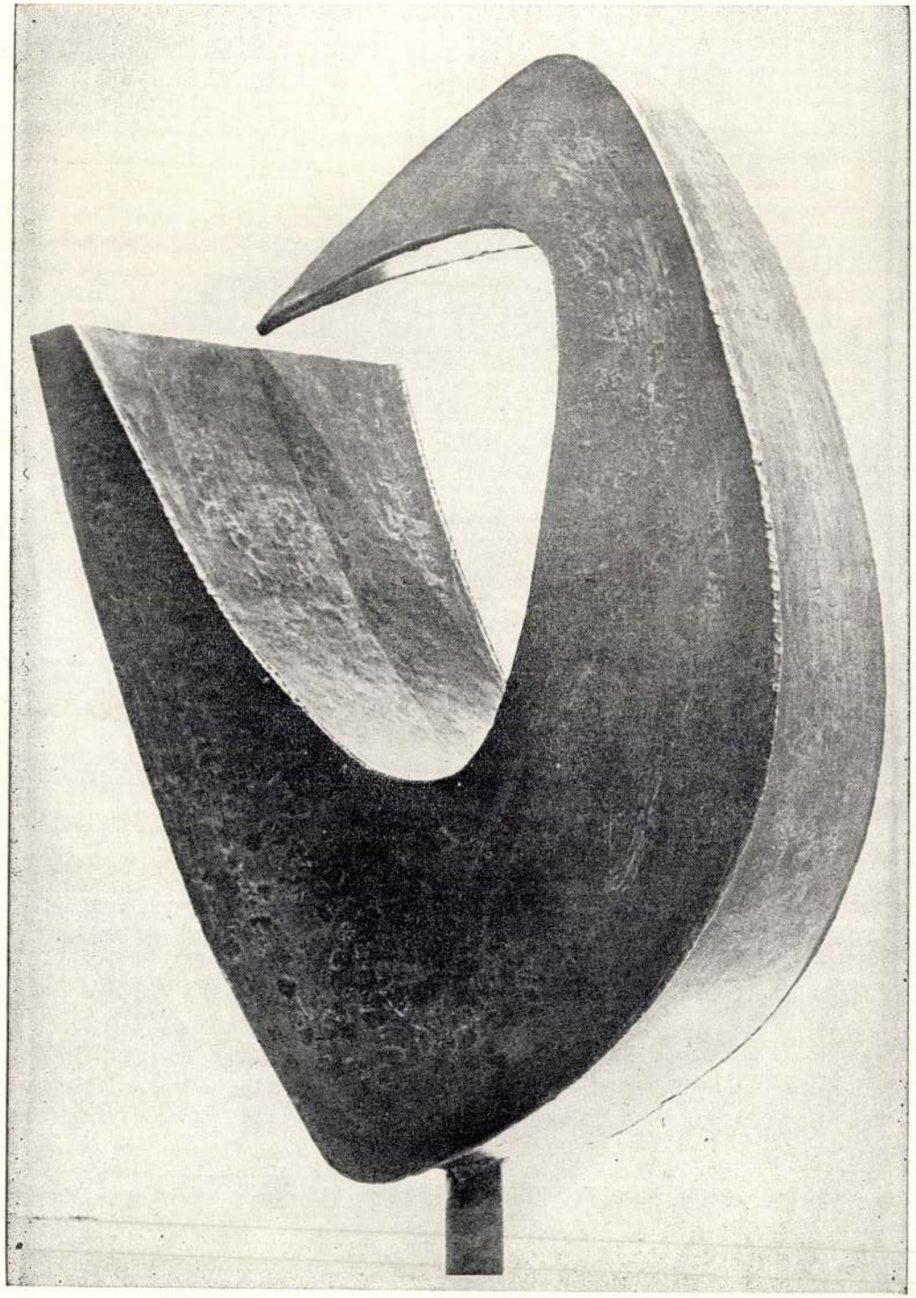

Tollászkodó madár — Sich federnder Vogel

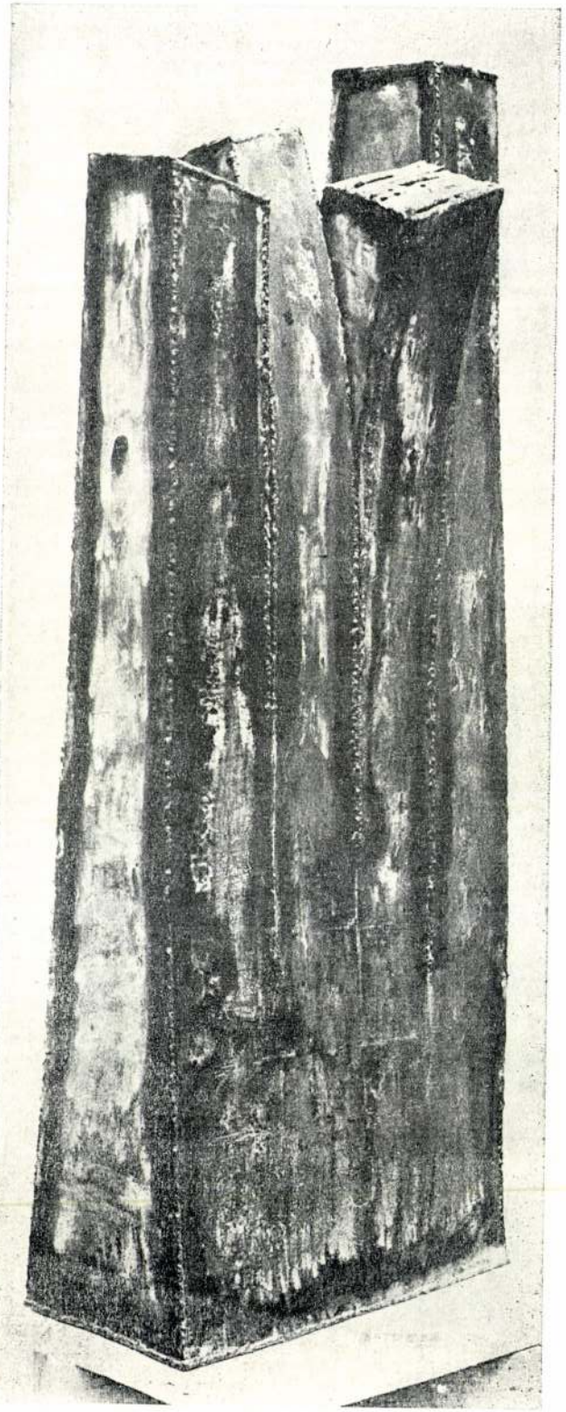

Villámsújtott — Vom Blitz getroffenes

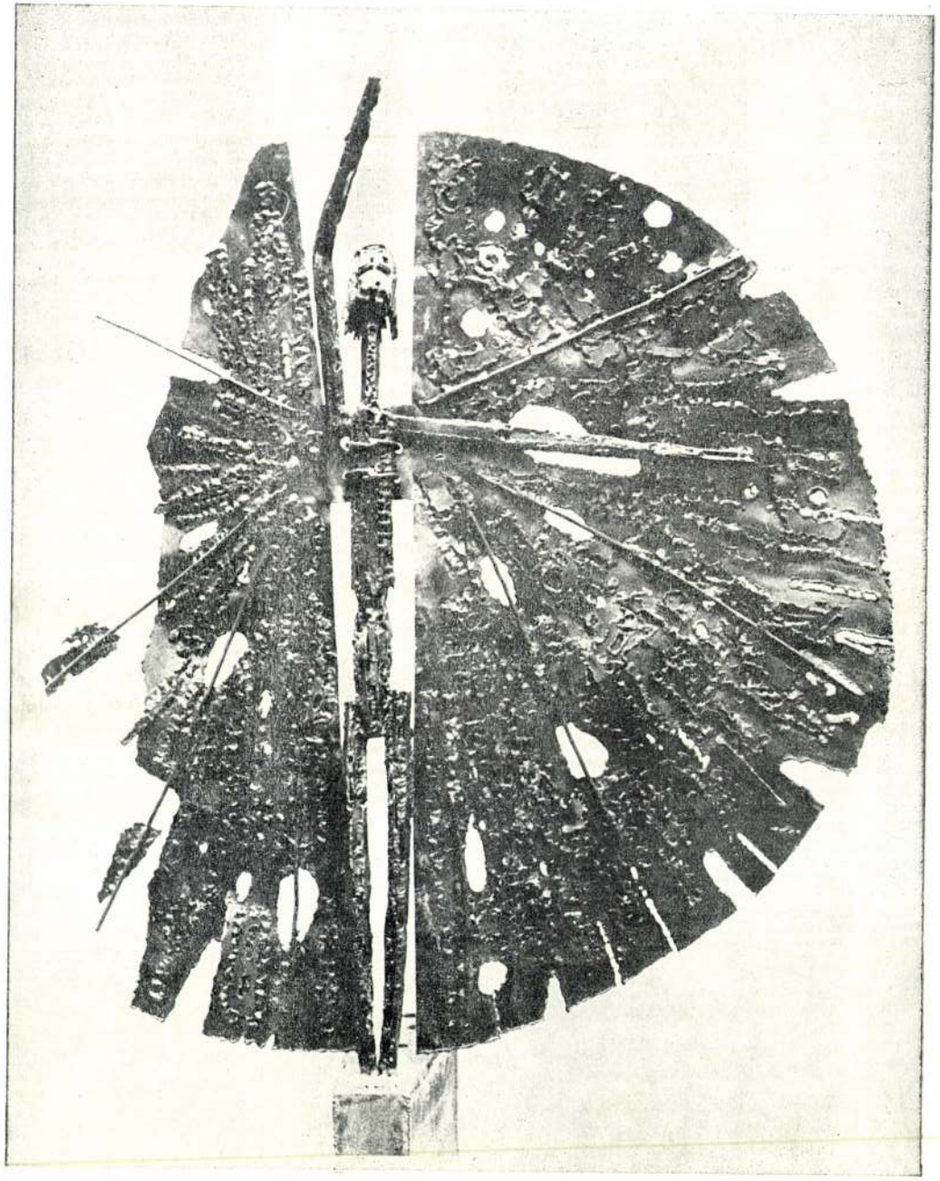

Tört szárnyak — Gebrochene Flügel

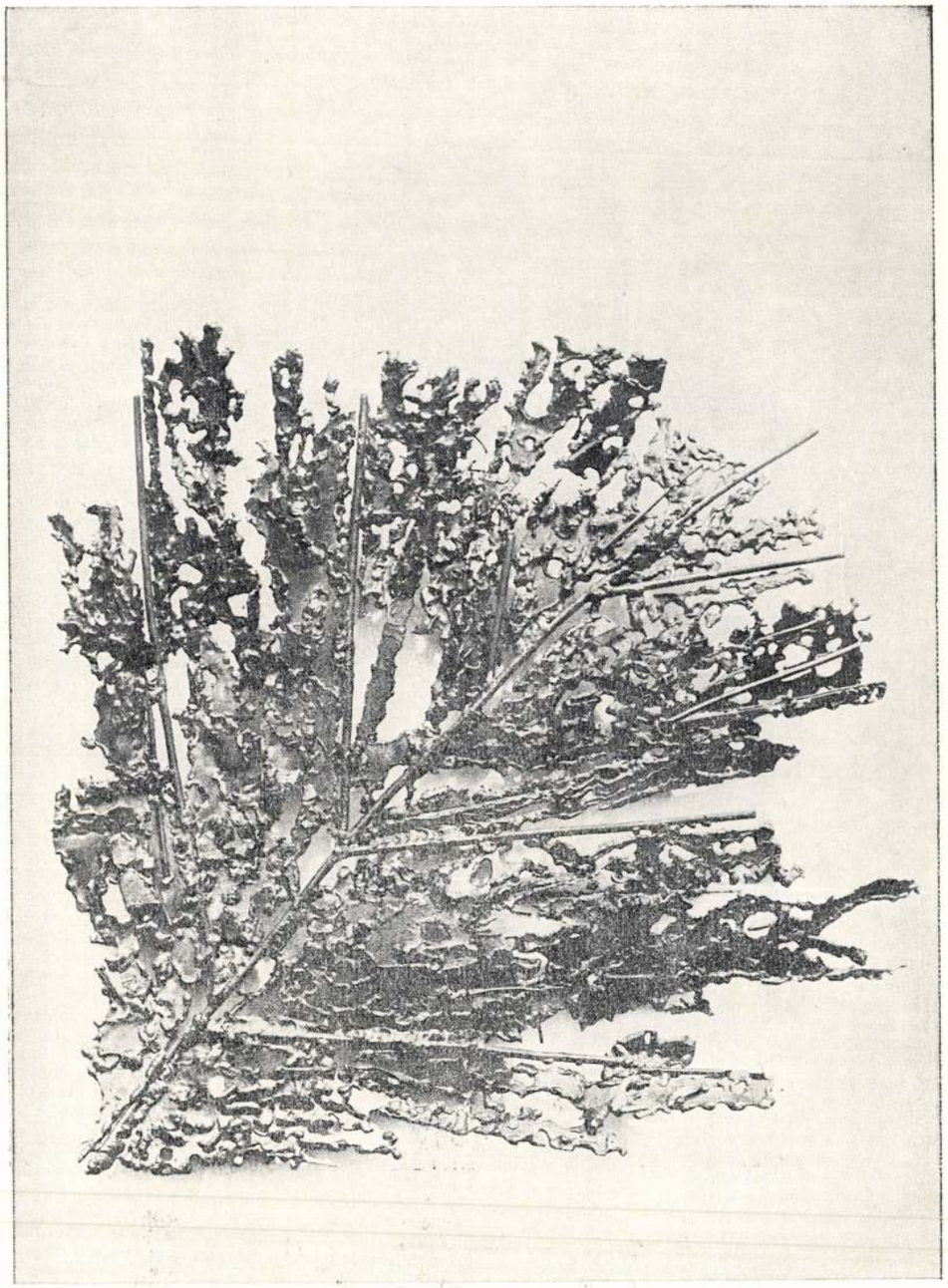

Őszi levél — Herbstlaub

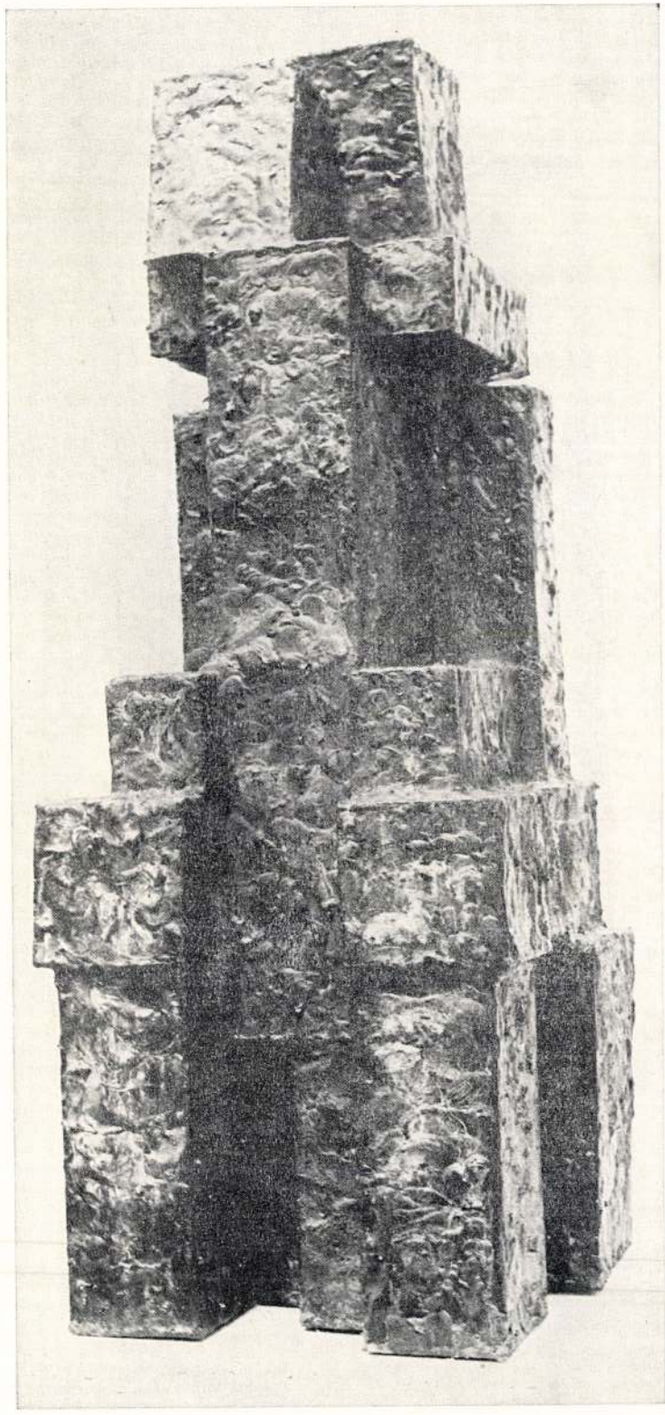

Apa és leánya — Vater und Tochter

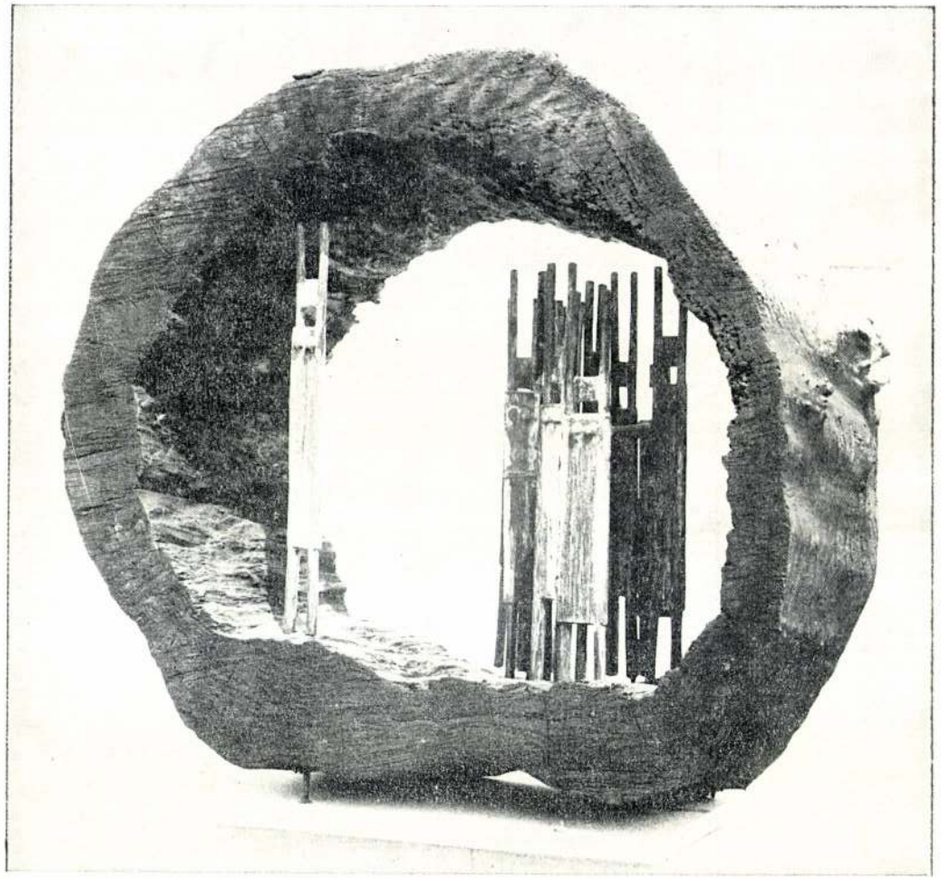

Fény felé — Gegen das Licht

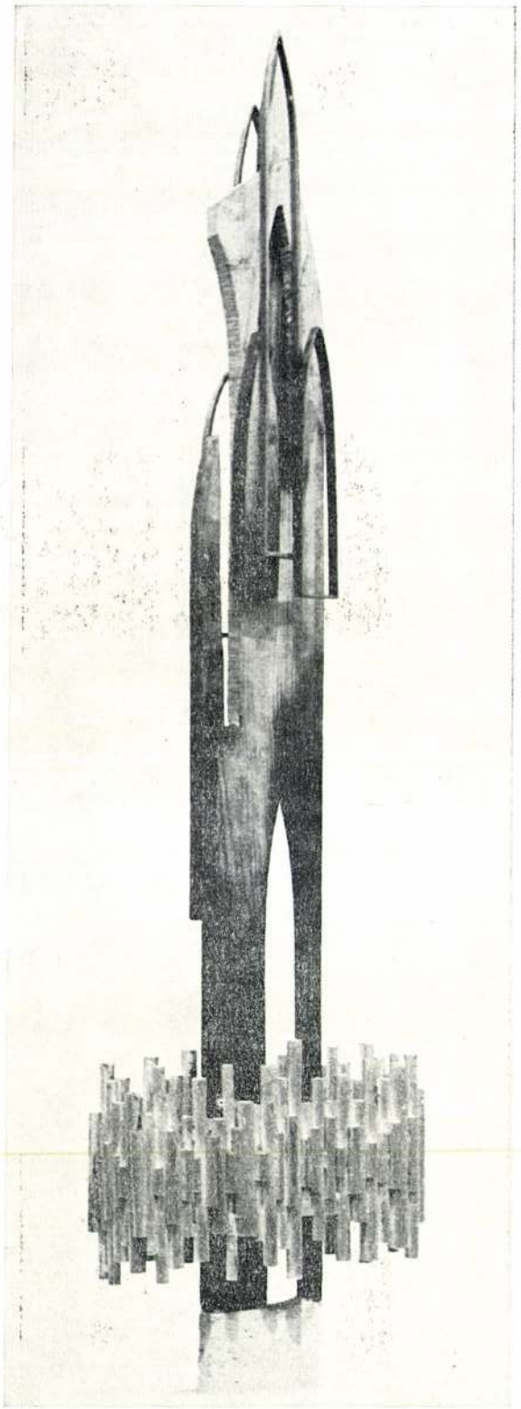

Bach Emlékmű vázlat — Skizze des Bach Denkmals

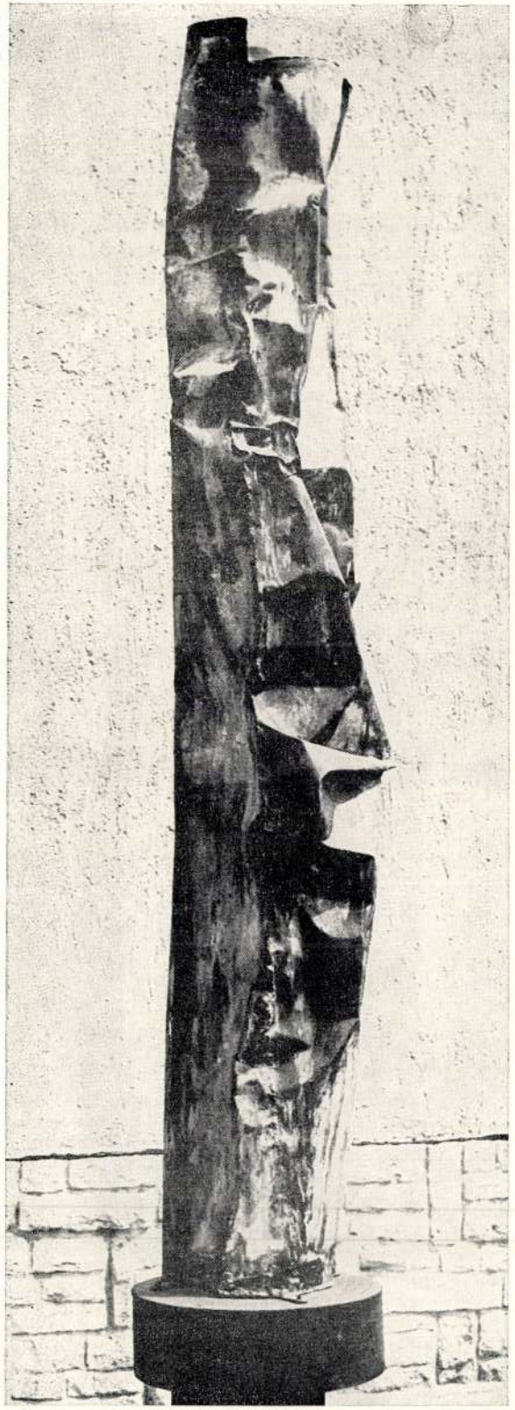

Gyötrődés — Qual

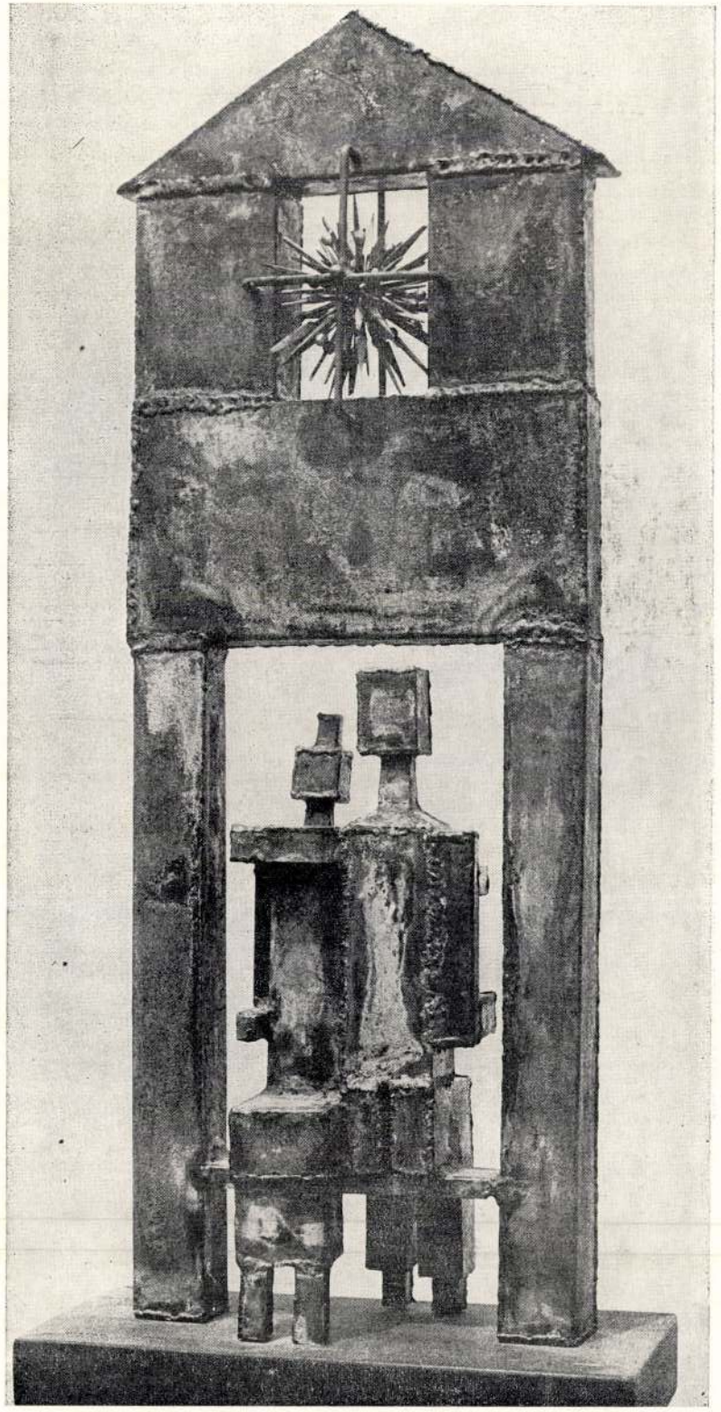

Házban a nap — Sonne im Haus

Percz Jenő József
festő

Percz Jenő József (1915, Sátoraljaújhely, róm. kat.) festőművész, középiskolai rajztanár, képzőművészeti főiskolai tanársegéd (v. Aba-Novák professzor), egy évet töltött Olaszországban. Tanulmányai menetét a mozaik-kutatási szempontok irányították; ezen a téren kor- és stílustörténeti tanulmányait a régi technikai eljárások elsajátításával, továbbá anyaggyártás-technikai megfigyelésekkel bővítette. Ezeknek megfelelően kor- és stílustörténeti szempontból vizsgálta Róma ókori és ókeresztény mozaik-objektumait. Majd a ravennai mozaikakadémiát látogatta és két másolatot készített a San Vitale és a S. Apollinare Nuovo templomokban. Mint dolgozó résztvett a Battistero Neoniano restaurálási munkáin. Ezután Velencében folytatta mozaiktanulmányait, a San Marco restaurálásán vett részt, majd hosszas tanulmányokat végzett a muranoi mozaikgyárban. Ezeket követőleg tanulmányait Szicíliában folytatta, hol megtekintette a palermoi Cappella Palatina restaurálási munkálatait. Beiratkozott a római egyetem bölcsészeti karára, hol Munoz és Cecchelli professzorok előadásait hallgatta. Külön engedéllyel látogatta a római középiskolákat, hol a rajzórák menetét tanulmányozta. Elkészített nyolc mozaikmunkát, melyekből négy darabbal a Római Magyar Intézet 1940. évi kiállításán szerepelt. A vatikáni könyvtárban végzett kutatásokat s kéziratban elkészítette „A mozaik szellemtörténete" című munkáját. Rómából több kirándulást tett a környékre, így Ostia, Cerveteri, Civitavecchia, Lago di Nemi, Frascati, Genzano, Albano, Grottaferrata, Tivoli városokba, majd Nápolyba és környékére, így Herculanum, Pompei, Pozzuoli, Baia, Cumae, Capri, Salerno, Ravello, Amalfi, Paestum helyekre; majd Orvieto, Arezzo, Perugia, Firenze, Siena, Pisa, Lucca, Pistoia, Prato, Bologna, Faenza, Ferrara, Padova, Torcello, Trieste, Parenzo városokat tekintette meg. Természetesen Szicíliában az ott végzett mozaiktanulmányok idején az ókor legfontosabb gócpontjait is meglátogatta; Monreale, Cefalu és Messinán kívül Segestát, Agrigentót, Siracusát, Cataniát és Taorminát. Tanulmányait kibővítette a mozaikgyárak meglátogatásával és azok vezetőivel felvette az ismeretséget.

Római Coll. Hungaricum
Orszőzt 1939/40. 28,29

Kun István 35
Kurzweil Anna 53
Lackovich Endre 56
Laki Kálmán 59
Laky Barnabás 59
Laurentzy Vilmos 12
Lechner Jenő 67
Lissák Kálmán 64
Magos Béla 38
Malán Mihály 28
Mankovics László, feketekúti 13
Matzon Frigyes 32
Mayer Erzsébet 38
Móra Mihály 39
Móra Sándor 47
Móricz Margit 34
Nagy Ferenc 35
Nagy Mária Ilona 56
Németh Antal 29
Németh Pál 30
Némethy László 15
Névery Tibor 48
Nyársapáti Károly 60
Pakuts Béla 6
Révész László 61
Rihmer Pál 35
Ritsmann Pál 11
Rosta Sándor 11
Scheftsik István 48
Schmidt Jenő 28
Schneider Jenő 29
Schopf Mária Anna 36
Seőtér János 40
Simonyi Margit 24
Soltész János 54
Straub F. Brunó 59
Szabó Árpád 22
Szabó Dénes 61
Szabó Kálmán, gáborjáni 33
Szentes Ferenc 68
Szent-Iványi József 22
Szentkirályi József 66
Szécsenyi Nagy László 50
Szombatfalvy Eleonóra 54
Szőkefalvy Nagy Béla 44
Sztrókay Kálmán 17
Szücs Mária 11
Tálasi István 12
Telkes András 30

kja a Szigeti veszede-
asz nyelven „La figura
Nicola Zrinyi" cím alatt
könyvében. Mint rend-
atott. Résztvett s vizs-
Relazioni Culturali con
n tanítási órákon vett
lytatott. Néhány fordí-

gyakorló tanár, színház-
állami eseroösztöndíjat.
i ügyosztályának segít-
bbről és behatóan meg-
mia látogatása, részben
révén. Könyvtári mun-
a Biblioteca Nazionale-
tette le az elsőfokú vizs-
aliani a Budapest dal

abb olasz irodalmi tanulmányai,
szonya, különös tekintettel a
CE nyelvtanfolyamát. Alapos
ődéstörténetéről, vizsgálta az
Az ifjúság testi nevelését az
nyozta. Tanulmányúton volt
Gruppo Universitario Fascista
iákszövetség képviseletében —
oriali della Cultura e dell'Arte

1971 MÁJ 7
1021

Percz Jenő József

Percz Jenő József kiállítása

Mozaikművészetünk egyik ismert képviselője. A Képzőművészeti Főiskolán Aba-Novák tanársegédje volt, az ő buzdítására kezdett foglalkozni e régi műfajjal, annak ellenére, hogy a főiskolán mozaik-tanszak akkor még nem volt. 1939—41 között mint az olasz állam ösztöndíjasa, Itáliában tanulmányozta ezt a nagy múltú művészeti ágat; részt vett több híres mozaik restaurálásában is. Mozaikjaival találkozunk a dunaújvárosi üzletház homlokzatán, a Bosnyák téri vásárcsarnokban, a Postamúzeumban, a Pénzügyminisztériumban, a szegedi SZTK homlokzatán.

Első önálló kiállítása Rómában volt 1940-ben, majd a második 1948-ban a budapesti Művész Galériában. A Fényes Adolf teremben rendezett mostani kiállításán főleg az úgynevezett „portabile", azaz hordozható, falra akasztható mozaikjait mutatta be. Csendéletekben, portrékban, figurális kompozícióiban gyönyörködhettünk. Egyikmásik csak tenyérnyi, de a megmunkálás finomságával, anyagszerűségével lebilincselő erejű. Percz Jenő József arra törekszik, hogy e nemes művészeti ág intimebb válfaját is kialakítsa, hogy a közönség a lakásába is befogadja, otthonát is díszítse vele, ne csak középületek falán gyönyörködjék benne. E sajátos igényeknek megfelelően művei aprólékos megfogalmazásúak és gazdagon motiváltak. Különösen portréi mutatnak rendkívül finom és gazdag belső motiváltságot. Külön ki kell emelnem Aba-Novák, Berda József és saját portréját. Derkovits portréját redukáltabb formavilág jellemzi. A *Műteremsarok* változatai még dekoratívabb törekvéseket mutatnak. Az igen harmonikusan dekoratív *Ágnes* című kompozícióját vonalritmusok és finom színharmóniák teszik felejthetetlenné. Magától értetődő, hogy jóval mozgalmasabbak csataképei, melyek közül a *Csatajelenet* az aranyháttér dinamikájával is *érezteti a küzdelmet.*

MAKSAY LÁSZLÓ

KÖZNEVELÉS
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÁRSASÁG
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Felkoi
fény
napc
Ím, a
nyűg
neve
Tűnne
tüne
jégcs
szaka
Fénytő
fölhabzik, semmibe
illan.
És a mezőket a langyos
szellők
megsimogatták,
Gémberedett füveket
frissen szólítva
halálból.

Így kezdődik Kristijonas Donelaitisnak, a XVIII. századi litván költőnek *Évszakok* című műve, amely nemrégiben jelent meg először magyarul, Tandori Dezső nagyszerű fordításában; Tandori költészetének, művészetének újabb színe ez, újabb bizonysága. A legkülönbözőbb, legszínvonalasabb-izgalmasabb kötetekben találkozhatunk Tandori fordításaival (hadd idézzem Salinger legutóbb megjelent könyveit, Adorno tanulmány-kötetét, Beckett drámáit) — az érzéklletes, nyelvében és tárgyában vérbő *Évszakok* új szín, szelet műfordításainak körében.

A bevezető sorok szépségének nehéz lett volna ellenállni — de tovább idézni is nehéz lenne, hiszen ilyen az egész mű: varázslatosan szép. S a légies szépség mellett, a szépségbe burkolva, vele egyidejűleg vagy ellenpontozva azt, vaskos is, kegyetlen és könyörtelen ez a kelet-európai idill. Az első rész, *A tavasz örömei*nek eleje nem árulkodik erről, de nem sokkal később — szinte csak „elszólásként" még —: „Hogyha sovány eledellel kell is élet, a feudális körülmények *reális* leírása, a munka, az éhezés, a szűkösség, a mindennapiság kínja-keserve. Nemcsak pontos és hűséges ez a rajz, hanem gyakorlatias is; az *Évszakok* költője ismerte ezt az életformát, átélte, apró „fogásait", „történéseit" a kezében, a testében érezhette. A praktikus részletek sokszor emlékeztetnek Fazekas Mihály vagy Berzsenyi gyakorlatiasságot költészettel párosító soraira.

Az első, tavaszt köszöntő részt feszíti leginkább a természet s az emberi, paraszti élet ritmus-különbsége. A bevezető idézet jellemző arra, hogyan üdvözli az újraéledő, bontakozó természetet, de megtudjuk azt is, hogy a tavasz a legnagyobb éhínségek ideje, az üres, kifosztott kamrák ideje. „Ó, de sokat kell gürcölnünk, hogy a csűrbe behordjuk / Mind, ami padláson, hombárban most — ki se kelt még; / Hogy siupinyst főzhessünk újra — de mennyi idő kell!"

S az ínséges tavaszszal szemben az ősz — a természet hanyatlásának, az ömlő, sűrű esőnek ideje — a relatív jólét korszaka; lakodalmak, vígságok évszaka.

Az idill — megőrizve a költői szépséget, sőt a harmóniát, mégpedig nemcsak a forma és a keret adta harmóniát — beszorul a hétköznapias bölcsességbe. Az *„élet"* dicséretét felváltja a megmaradás, az *„élés"* — nem is dicsérete — kívánalma, parancsa.

Nagy sikere volt Velencében egy magyar kulturfilmnek

Velence, augusztus 25.

(Az Esti Ujság kiküldött tudósítójának jelentése.)

A velencei filmkiállításon ma mutatták be a *Palazzo di Cinémaban* fényes közönség előtt a *Saxa loquentur* című magyar kulturfilmet, amelyet a kultuszkormány a külügyminisztérium kulturális osztályával együtt készíttetett el a *Magyar Filmirodában*.

A magyar műemlékeket bemutató filmnek őszinte nagy sikere volt.

A nemzetközi közönség mindvégig feszült érlelődéssel figyelte az előadást, majd *zúgó tapssal fejezte ki tetszését.*

A film, amelynek *itt Velencében volt az ősbemutatója*, francia nyelvű magyarázó szöveggel került az itteni publikum elé. A *Saxa loquentur Genton* egyetemi m. tanár, a kiváló műtörténész tudományos irányítása mellett készült s mindvégig változatos, meglepően szép képekben mutatja be *Magyarország* műemlékeit kis *cselekmény-keretbe foglalva.*

Egy tudós nagy munkán dolgozik és szétküldi az országba munkatársait, akik összegyüjtik *Csonka-Magyarország* műemlékeinek képeit. Amikor aztán, a film utolsó jelenetében, a tudóst munkatársaival újból együtt látjuk, a tudós azt mondja nekik, hogy a munka, amit végeztek, nem teljes, mert *időközben Magyarország megnagyobbodott;* visszakaptuk a *Felvidéket* és *Kárpátalját*. És elküldi újabb útra őket...

Igy jelentik be, hogy a filmnek folytatása lesz még, illetve *elkészül a második része is*, amely a *Felvidék* és *Kárpátalja* műtörténeti kincseit mutatja majd be.

A szép és ötletes kulturfilm bemutatója után a külföldi delegátusok *melegen gratuláltak a magyar kormány képviselőjének, dr. báró Villani Lajosnak.*

A Sajtókamara hirdetményei

Az Országos Magyar Sajtókamara ezúton értesíti a Sajtókamara mindazokat a tagjait, akik folyó évi június hó 30. napja előtt vétettek fel a kamara tagjai sorába, hogy a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939:IV. t.-c. végrehajtása tárgyában kibocsátott 7720/1939. M. E. számú rendelet 12. §-ában előírt adatszolgáltatási kötelezettségüknek folyó év október hó 15. napjáig az Országos Sajtókamara titkári hivatalánál (Budapest, VI., Andrássy-út 43.) 10 fillérért kapható ürlapok felhasználásával tegyenek eleget. A bejelentőlapot két azonos példányban kell benyujtani. A Sajtókamara figyelmezteti a t. tagokat, hogy e bejelentési kötelezettségüknek annál is inkább pontosan tegyenek eleget, mert a bejelentés elmulasztása a hivatkozott rendeletben előírt büntetőjogi következményeken kívül a Sajtókamara tagjai sorából való törlést vonja maga után.

*

Az Országos Magyar Sajtókamara ujságírói főosztályának választmánya *pénteken, augusztus 25-én, délelőtt 11 órakor a Kamara helyiségében* (Budapest, Andrássy-út 43. II.) folytatólagos ülést tart. Tárgy: 1. Folyó ügyek. 2. Tagfelvételek. Az ujságírói főosztály IV. szakosztálya 1939 szeptember 1-én, délután 3 órakor a Kamara helyiségében taggyülést tart. 1. Szakosztályi elnök választása. 2. Folyó ügyek. 3. Az ujságírójelölteknek előírt tanfolyamra való beosztás. Az *Országos Magyar Sajtókamara felhívja az ujságírójelölteket, hogy ezen a taggyülésen saját érdekükben okvetlenül jelenjenek meg.* Budapest, 1939 augusztus 24. Dr. vitéz *Kolosváry-Borcsa* Mihály elnök.

— Az alhasi szervek megbetegedéseinek kezelésében a természetes **„Ferenc József"** keserűvíz mint gyors, biztos és rendkívül enyhe hatású hashajtó már emberöltők óta kiváló sikerrel alkalmaztatik. Kérdezze meg orvosát!

AUGUSZTUS

Irta: Diószeghy Miklós

Augusztus a kettéesett hónap. Ennek a napsütéses hónapnak az eleje és vége messze esik egymástól. Augusztus első napjai az érett nyár bőségét, a kánikula tetőpontját jelentik, de amint a naptáron közeledünk a 15-e felé, egyszerre mintha őszi melankólia lopakodna a szivekbe; valami fájó bágyadtság, hogy ime, mulik és elmulik a nyár is...

Azok, akik már túl vannak a nyaraláson, a csalódottság rossz szájaizével mennek régi munkahelyükre. Az elutazásnak, a nyaralásnak a legnagyobb vonzóereje a lélek legmélyén bujkáló érzés; hátha új vidéken, más országokban, idegen városokban boldogabbak leszünk, mint idehaza. Az ember elutazik, hogy talán „csoda történik". Ebben a csodában úgyan minden évben keservesen csalódunk, mint a makacs kártyás, aki vesztő a sorozatban és mégis újra, meg újra megteszi tétjét.

Azután van a másik fajta ember, aki még nem volt nyaralni. Szegények, nem tudják, hová menjenek. Még nem döntöttek. Egyik nap ugyan a dalmát partokra eskünsznek, a másik napon a Dolomitokért rajonganak. Telnek-mulnak a napok, ők még itthon vannak. Közben szenvednek, mert nem mernek elmenni sehová. Egyik helyen a túlnagy melegtől félnek, a másik helyre nem lehet menni, mert ott sok a pesti, a harmadik fürdőhely pedig unalmas. Idegesek, zavartak. Bántja őket a bizonytalanság. Ezeknek jórésze még szeptemberben is itt van, de akkor már inkább beletörődnek, ellenben az augusztust végigszenvedik, magukkal perlekedve.

Augusztusban szokás mondani azt is:

— Örököl az északi sarkon egy uszodát és az egyenlitőnél egy korcsolyapályát.

Persze, Szent István-hetében kitesszük a „Megtelt" táblát, annyi az idegen.

Ilyenkor, ha az ember megszólítja valaki angolul az utcán, akkor szépen azt lehet válaszolni:

— Nichts deutsch!

És ha véletlenül hölgyek, vagy olyanok is tartózkodnak a társaságunkban, akik előtt resteljük nyelvbeli járatlanságunkat, akkor ime a pompás vicc, amellyel huszárosan kivágja magát az ember:

— Mert tetszenek tudni, kérem, én csak egy negyven éve kihalt indián törzs nyelvét beszélem, de azt aztán kifogástalanul. He-he-he!

Augusztusban komoran gondol a gyermek az iskolára, az apa a tandijra, augusztusban előreveti árnyékát az őszi ruha, augusztusban látja be a szalmaözvegy, hogy mit sem ér az élet a feleség nélkül augusztusban magyarázza a feleség kedvesen a férjének, szivecském, minden remek volt, csak te hiányoztál, augusztusban mondja a legényember a barátjának, dehogy is volt az szerelem, kérlek, csak fürdőkaland, augusztusban rebegjük, hogy szép, szép város Róma, Berlin, Páris, de hiába, Budapest csak egy van, augusztusban kezdünk búcsúzni a főtt kukoricától és a görögdinnyétől, augusztusban veszünk hűs estéken újból mellényt magunkra augusztus végén kapjuk az utolsó anzikszkártyákat, augusztusban fogadjuk meg a nyaralási hetek lelki elmélyülésének pillanataiban fogant gondolatot, hogy új életet kezdünk és augusztusban folytatjuk megtört szívvel a régit...

KISSZAKASZ, ODA=VISSZA!

E heti sorozatunk mindegyik rejtvényében van egy-egy kisszakasznyi (négybetüs) szó, melyek visszafelé olvasva is értelmes szavakat adnak. A megforditott szavak első betüi helyes sorrendbe (nem a közlés sorrendjében) rakva egy világhirü fürdőhely nevét adják. Ez küldendő csupán be augusztus hó 31-ig. Melléklendő rovatunk hat címe (Kisszakasz, oda-vissza!).

E HETI DIJAINK: EGY DARAB TIZPENGŐS, KETSZEMÉLYES TEAS- VAGY KAVÉSKÉSZLET, EGY ZSURTERITŐ, HÁROM ÜVEG KÖLNI ÉS NÉGY PIPERECSOMAG.

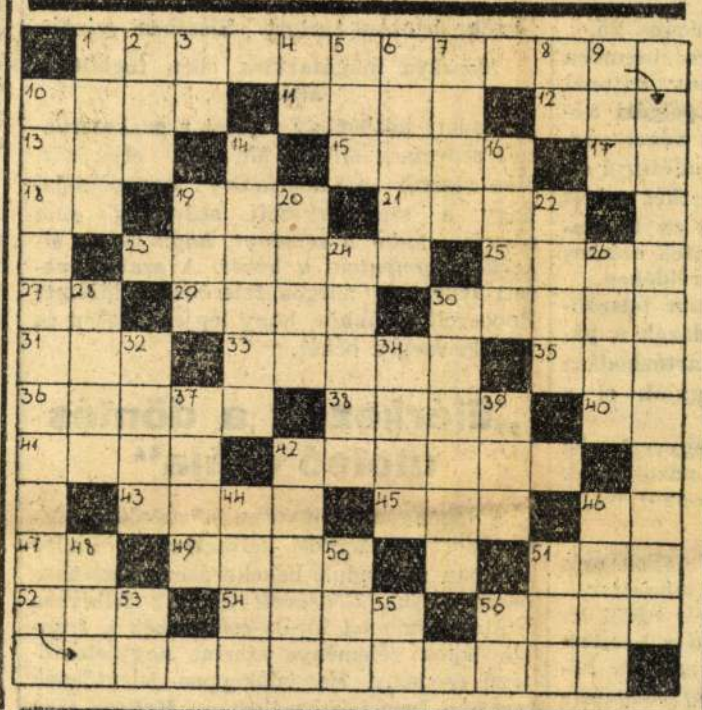

VIZSZINTES:

1. Petőfi-népdal két sora
10. Királynője: Budapest
11. Légnemü test
12. Családnév
13. Az éjjeli őr „reggele"
15. Szerelem-istenke
17. Mássalhangzó
18. Nettó rövidítése
19. A gazda szerszáma
21. Fizikai törvény,
23. Nyugati gót király
25. Kalap-alap
27. Góth Sándor
29. Ilyen legyen a bor
30. Kulcslyukon kukucskál
31. A móre íze
33. Volt spanyol elnök
35. Helyhatározó
36. Kialakult elgondolás
38. Francia iró
40. Ladányi Gábor
41. Vegyi anyag
42. Mozgékony embert hasonlitják hozzá
43. Zeusz egyik szerelme
45. Német női név
46. Jószivü
47. Megszünt napilap
49. Ezt „tette" a háború
51. Pá, pá — németül
52. Egy kis itóka
54. „Könnyü" fém
56. Felszentel

FÜGGŐLEGES:

1. Nemsokára itt lesz az ideje
2. Német fosztóképző
3. Gallium vegyjele
4. Kimondott betü
5. Étel, a kis édes
6. Valami nagyszerü!
7. Egy másik szerelemisten.
8. Címzés-rövidités
9. Fagylalt — a Práterben
10. L. vizszintes 1. sort
14. Elhatározás
16. Sasfajta
19. „Elő"-rag
20. Asztalos is teszi
22. Gigli énekli Oh! után
24. Valódi
26. Testrész
28. Fúj, ha meg nem áll
30. Emlékezetes élmény
32. Mond
34. Japán nagyság
37. Származik
39. Görögben jár elől
42. Német város a Saale mellett
44. Olasz fájdalom
46. Mással gyakoroltat jótékonyságot
48. Cipel
50. Előrelök
51. Római üdvözlés
53. Forditva: kis patak
55. Magyar Károly
56. Épp olv jótékony, mint a 40. vizsz.

(VALLÓ EMIL)

„Razzia az Olimposon" c. sorozatunk megfejtéseit és a jutalmazottak névsorát holnap közöljük.

Látogatás Aba-Novák Vilmos növendékeinél a pécsi művésztelepen

Pécs, augusztus 25.

Évtizedes hagyomány Pécsett, hogy a város és a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Egyesülete *vendégül látja a Képzőművészeti Főiskola tehetséges növendékeit* és lehetővé teszi számukra, hogy az atelier tanulmányok után a nyári hónapokban gyümölcsöztethessék tudásukat és festői élményekhez jussanak. Ha nem is ér fel hirben a baranyai művésztelep a szolnokival, a megye tájakban, népviseletekben, embertipusokban gazdag földje, mindenesetre hozzájárul a Pécsre ránduló növendékek művészi ösztönének fejlesztéséhez és olyan anyagot ad krétájuk, ecsetjük és ceruzájuk alá, ami próbára teheti a leghivatottabb tehetséget is.

Aki tárlatokra jár, meglepetéssel találkozik az új festőgeneráció vásznain, pasztelljein, cerúzarajzain egy-egy baranyai motivummal, amely vissza-vissza tér a különböző tehetségü festők motivumaként és egybehangzóan hirdeti azt, hogy *ezek, az évről évre megismétlődő kirándulások nemcsak Pécs megértő művészpártolásáról tanuskodnak, hanem bevonulnak a magyar festészet történetébe is.*

Idén *Aba Novák* Vilmos, az európai nevü emplom- és freskófestő öt növendékét látta vendégül a város. A kis művésztruppot *Percz* Jenő rajztanár, főiskolai tanársegéd vezeti és kivüle *Vértényi* Dóra rajztanárnő, *Pfeidell* János ötödévfolyamos, *Azbey* Imre negyedévfolyamos és *Zmeták* Ernő másodéves növendék *tartózkodik már június eleje óta Pécsett.* A Makár iskola emeletén egyik tanteremben szállásolták el magukat és valóságos müteremmé alakitották át a szobát.

Festőállványok állnak művészi rendetlenségben, a falakat a kéthónapos állandó munka eredményei diszitik. Bizonyságául annak, hogy nagyon megfogta őket a baranyai táj, sok a zsánerkép, de néhány remek kompozició, tanulmányfej és csendélet is akad, hirdetve a nagy mester nyomán járó fiatalok tehetségét. Felhivják külön a figyelmünket arra a tanulmányfej-sorozatra, amelyet a Szent Mór kollégium számára vetettek papirra és amelyből idővel egy monumentálisnak igérkező freskókép születik talán meg, a motivumokból itélve Szent István korabeli és *közelebbről Szent Imre vonatkozású.* Ezek a tanulmányfejek, de a többi portré és alakos-rajz *Aba Novák* eredeti tehetségét idézi, valami friss látással és bátor merészséggel adva vissza azt a karaktert, ami megkapta a festőt. Mindent festenek a növendékek és dicséretükre mondva, a *mennyiség még sem megy a minőség rovására* és alig akad a bő anyagban jelentéktelen munka.

Elmondják, a kedves közvetlenségü fiatalok, hogy *fejenként és havonként 50 pengő segélyt kapnak a várostól ellátásukra* és ennek javarészét részint vászonra, részint festékre, legnagyobb részben pedig a baranyai népviseletek felvásárlására forditják fiatalos könnyelmüséggel. Bejárták úgyszólván az egész vármegyét és minden jellegzetes tájról, minden jellemző faluból *elhoztak egy-egy szint, egy-egy motivumot* és megörökitették müvészi képeiken, rajzaikon. Boldogan ujságolták, hogy *meglátogatta őket mesterük is* — látszik, hogy szinte nagy M-mel mondják a tisztelettől, minden müvész áhitott cimét — és ha nem is árulják el, nyilvánvaló, hogy megelehetett elégedve az eredménnyel.

Az öttagú művésztársaság kéthónapos munkájának eredményét *augusztus 27-e és 30-ika között négynapos kiállitás keretében viszi a közönség elé.* Természetesen azt szeretnék, hogy képeiket necsak megnézzék, hanem meg is vásárolják, annál is inkább, mert vannak közöttük olyan kompoziciók, amelyek becsületére válnak a készitőjének és ha nem is fémjelzi még őket a nagy név márkája, de a tehetség kétségbevonhatatlan bizonyitékai. Ez a kiállitás is, mint általában a művésznövendékek tárlatai, bevilágitást enged abba a fejlődési folytonosságba, amely a nagy klasszikus festőktől a legmodernebb irányokig összefogja a magyar pikturát, annak minden jellegzetességével. A kiállitás iránt Pécsett, amelynek közönsége mindig fogékony volt a művészi értékek iránt, már is nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Szükséglakásokat épit Kispest.** Kispesten az utóbbi időkben számos kilakoltatás történt. A város vezetősége elhatározta, hogy a kilakoltatott családok részére baraktelepet létesit. A baraképitkezést az illetékes bizottságok már jóváhagyták s igy a város mé ga jövő hét folyamán hozzákezd az épitkezéshez.

XII. Pius pápa Castelgandolfóban, a velencei küldöttség előtt nagy békebeszédet mondott.

Évről-évre csökken a Közgazdaságtudományi Kar hallgatóinak száma

Az Egyetemi közgazdaságtudományi Kar ifjúsági egyesülete terjedelmes memorandummal fordult *Hóman* Bálint kultuszminiszterhez, melyet a *Nemzeti Diákszövetség*, a *Turul Szövetség* és az egyetemi hatóságok részéről a *rektor* is támogatott. A memorandumban előadják, hogy a közgazdaságtudományi kar *hallgatóinak száma évről-évre jelentékenyen csökken.* Az 1922/23. tanév első félévében 2758 beiratkozott hallgatója volt a közgazdaságtudományi karnak s ez a szám fokozatosan úgy hanyatlott, hogy a legutolsó alkalommal az 1938/39. tanév második félévben, már *csak 768 hallgató* iratkozott be. A memorandum hangoztatja, hogy ezt a csökkenést meg kell állítani s a hallgatók számát fokozni, mert különösen a közeli jövőben szükség lesz közgazdaságilag képzett egyetemi műveltségű keresztény szakemberekre. Az ifjúság a szociális intézmények munkájának fokozásában, külföldi ösztöndíjak és tanulmányi csoportok létesítésében látja a segítés egyik legfőbb módját és memorandumában ezekhez kéri a kultuszminiszter támogatását.

Russt német birodalmi miniszter fogadóestélye Bécsben a főiskolai világbajnokság alkalmával

A *Bécsben* most folyó főiskolai világbajnokság alkalmával *Russt* német birodalmi nevelésügyi miniszter *a Belvedere-kastély gyönyörű termeiben estélyt adott, amelyen húsz nemzet képviselői jelentek meg.* A vacsorán résztvett olasz részről *Bottai* miniszter, magyar részről *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter képviseletében *Stolpa* József államtitkár, *Tárczay Felicides* Román miniszteri osztályfőnök. A magyar ifjúságot hivatalosan *a Turul Szövetség fővezérsége képviselte.*

Russt birodalmi miniszter a vacsora alatt és az azt követő nagyszabású fogadáson *igen melegen érdeklődött a Turul vezetőinél, Ambrus* József dr. országos fővezérnél, *Szekeres* János országos vezérnél és *Becsey* Vilmos patrónusnál, a magyar főiskolás ifjúság helyzete iránt.

— **Nagyfokú kedvetlenség és a munkától való iszonyodás esetén** igyekezzünk mindenekelőtt bélürülésünket és gyomoremésztésünket reggel felkeléskor egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserűvízzel elrendezni. **Kérdezze meg orvosát!**

Együtt vagyunk . . .

Együtt vagyunk: ez az alaptétele annak a szózatnak, amelyet a pápa tegnap este a világ népeihez intézett a béke érdekében. Együtt vagyunk: Krisztusnak, a Királyok Királyának földi helytartója, a népek vezetői, mindazok, akik már acélsisakosan masiroznak valahol az ismeretlen, közeli borzalmaktól reszkető tájakon és azok, akik itthon lessük szorongó szívvel a percek múlását és várjuk, reményünk utolsó cseppjével várjuk a csodát. Együtt vagyunk mindazok, akik nem akarnak háborút, nem akarják, hogy a fehér emberiség rettenetes áldozatokkal megteremtett kultúrája szemünk láttára hulljon a porba, nem akarunk csonka, véres áldozatokat látni, nem akarunk belegázolni ismeretlen családok boldogságába, nem akarunk erőszakot és pusztulást: mind együtt vagyunk a pápával, akinek tegnapi szózatában nemcsak a legnagyobb erkölcsi és szellemi hatalmasság nyilatkozott meg, hanem talán ennél is több: megszólalt az ember.

Isten nevében beszélt, annak a szolgálatában, akinek egyformán gyermeke nemzetiségre való tekintet nélkül minden teremtett lény ezen a világon s aki a legszebb parancsot hirdette meg, amikor szeretetet hozott a földre. A szeretet árad ezekből a szavakból azok iránt, akik most szemben állanak egymással és a legtöbb nem tudja, hogy miért. Nem tudja, mi történik velük, milyen végzetek sodorják el az otthonából s állítják szembe a másikkal. A halál nem ad választ ezekre a miértekre. Aki járt a fronton és látott örökre elcsendesült katonákat, az ott látta a nyitott szemekben a riadt csodálkozást és az volt az érzése, hogy ezek a hősök, a nagy kapun túl éppen úgy nem tudják, miért volt erre elengedhetetlenül szükség, mint mi, akik véletlenül egyelőre még az élet kapuján innen maradtunk.

„Velünk vannak az anyai szivek és az atyák, akiknek el kell hagyniok családjukat. Velünk vannak az alázatosak, az ártatlanok és fiatalok, akik nemesebb eszmény lovagjai lehetnek és velünk van annak az öreg Európának a lelke, amely keresztény hit és lángelme folytán jött létre." Ez már a költő szava, a kiváltságos emberé, aki jobban érzi és szebben tudja kifejezni mindazt, ami most hangosabban dobogtatja a szíveket. Ott áll az aszkétaarcú, lobogószemű, karcsú egyházfejedelem az egész emberiség felett és fölemeli nagy, csontos kezét a fenyegető pusztulás ellen. Ideállá nemesedik, annak a vágynak lesz a megtestesitője, amely békét akar, de az élet békéjét, az igazság, jóság és megértés békéjét és nem azt, amely eddig volt ezen a földön. Azok a milliók, akik tegnap a pápai szózatot hallgatták, forró imával szálltak a magasságok Urához: nyissa meg a pápai szózat befogadására azoknak a szivét, akik az elmúlt húsz éven keresztül konokul és mereven elzárkóztak minden egészséges újjárendezés, természetes fejlődés és az égbekiáltó sérelmek orvoslása elől. Az a szellem, amely csak az orra alá tartott szurony hatása alatt hajlandó bármit is cselekedni, nem maradhat úr többé Európában és sohasem biztositja a népek számára a vágyva vágyott tartós és békés elrendeződést.

Ezekben a történelmi percekben a pápai szózat hatása alatt ezt kell megérteniök a világ eddigi urainak. A kis ravaszkodások, látszatengedmények, halogatások, cselvetések kora lejárt. Alapos, gyökeres és igazságos átalakulás kell s aki ezt még most is akadályozza, az fejére veszi a háborúba döntött milliók minden átkát.

Lázas ütemben folytatják a katonai előkészületeket Franciaországban

Páris, augusztus 25.

A francia fővárosban lázas ütemben folytatják a légvédelmi és más katonai előkészületeket. Különösen a polgári védelem megszervezésére hajtják végre sürgősen az intézkedéseket. Az elsötétitési eljárással kapcsolatos intézkedéseket máris teljes mértékben előkészitették és ugyanezek az intézkedések megtörténtek számos más városban is, főleg a határvidéken.

A közmunkaügyi minisztérium felszólította a párisiakat, hogy mindazok a párisi lakosok, akiknek párisi tartózkodása nem feltétlenül szükséges, hagyják el a fővárost.

Egy másik felszólítás a fegyverkezési gyárak szabadságon lévő alkalmazottainak és munkásainak szól, hogy azonnal térjenek vissza munkahelyeikre.

Daladier miniszterelnök pénteken este nagy rádióbeszédet mond. A miniszterelnök beszédét valamennyi francia rádió leadóállomása közvetíti. A beszéd a nemzetközi helyzetet világítja majd meg és közelebbről vázolja Franciaország magatartását a súlyos válságban.

A francia sajtó támadja Moszkvát

A német-orosz megnemtámadási egyezmény ügye továbbra is élénken foglalkoztatja a francia sajtót. A lapok folytatják éles támadásaikat Moszkva ellen.

De la Rocque ezredes lapja, a *Petit Journal* egész első oldalán keresztül húzódó felirása azt mondja, hogy Sztalin a német-orosz paktummal kitöltetlen váltóürlapot irt alá Hitlernek.

A *Journal* szerint „Sztalin a háborút akarja".

A francia szakszervezeti szövetség csütörtök délután tartott ülésében szintén

Moszkva magatartása ellen foglalt állást.

A kiadott közlemény szerint a szakszervezeti szövetség elitéli Moszkva eljárását. Más részről a közlemény hangoztatja, hogy a szakszervezeti szövetség *nem akarja feladni a reményt, hogy mégis sikerül megmenteni a békét.* A szakszervezeti szövetség sürgős felszólitást intézett Roosevelt elnökhöz, hogy lépjen közben és mentse meg a békét.

„Elérkezett a döntés utolsó órája"

A legnagyobb figyelem a végsőkig kiéleződött nemzetközi helyzetben az utolsó órákban megindult békekezdeményezésekre összpontosul. *Roosevelt* elnök felhívása Viktor Emánuel király-császárhoz a francia lapok véleménye szerint nagyjelentőségű esemény. Hasonlóképpen jelentősnek tartja a francia közvélemény *Halifax* lord csütörtök esti rádióbeszédét is, amelyet a lapok békefelhívásnak neveznek. Természetesen legelsősorban *XII. Pius* pápa békeszózatát helyezik a lapok előtérbe és annak a meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy ezek a békefelhívások nem maradhatnak visszhang nélkül.

A francia lapok azonban általában továbbra is rendkívül kedvezőtlenül itélik meg a helyzetet s valamennyi lap, kivétel nélkül azt irja, hogy

elérkezett a döntés utolsó órája.

A különböző békeakciókat közelebbről vizsgálva, a lapok arra a végkövetkeztetésre jutnak, hogy Roosevelt elnök **békekezdeményezése aligha járhat sikerrel.**

Lengyelország semmiféle formában nem járul hozzá a danzigi Anschlusshoz

Varsó, augusztus 25.

Chamberlain beszédét lengyel politikai körök nagy megelégedéssel fogadták. Mindenekelőtt helyeslik az angol kormányelnök szilárd és erélyes magatartását és főleg azokat a mondatokat emelik ki beszédéből, amelyekben Anglia és Lengyelország békeszeretetéről szólt, továbbá a német-orosz szerződésre vonatkozó szavait.

Ami Forster lépését illeti, lengyel illetékes körökben erősen hangsúlyozzák:

1. Lengyelország sohasem járul hozzá Danzignak a Birodalomhoz való csatlakozásához, bármilyen formában történjék is az;

2. Danzignak a lengyel állam vámhatárai közt kell maradnia;

3. Lengyelország danzigi jogai nem vethetők alá semmiféle kivülről jövő ellenőrzésnek;

4. A lengyel lakosságnak Danzigban ugyanolyan joga van nemzeti kultúrájának fejlesztésére, mint a szabadváros többségét alkotó német lakosságnak.

Tanusitványt kapnak, akik nem tekintendők zsidóknak

A zsidótörvény végrehajtásával kapcsolatban a kormány *a törvényhatóság első tisztviselőjére fontos feladatokat biz.* A végrehajtási utasítás ugyanis kimondja, hogy lakóhelye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjétől bérki kérheti annak megállapitását és tanusitását, hogy *a törvény 1. §-a értelmében zsidónak nem tekintendő.* A kérvényhez mellékelni kell az igazoláshoz szükséges iratokat. Ha a kérelmező a törvény 1. §-ának hatodik bekezdésében meghatározott korlátozás alá esik, *ezt a körülményt tanusitványban fel kell tüntetni.*

Ennek a feladatnak az elvégzésével, illetve a tanusitvány kiállításával a polgármester dr. *Szepesváry* Pál tanácsnokot bizta meg, hogy az azzal kapcsolatban felmerülő összes teendőket ellássa. Tekintettel arra, hogy valószinűleg sokan fognak tanusitványt kérni, a polgármester úgy intézkedett, hogy *a tanusitvány kiállitására vonatkozó kérvényeket, a kerületi elöljárók hivatalaiban kell benyujtani és az elöljáróságok terjesztik be a kérvényeket a volgármesteri IV. ügyosztályhoz, érdemi elbirálás céljából.* A polgármester erre vonatkozóan rendeletet adott ki a kerületi elöljáróságok vezetőihez.

A rendelet értelmében a tanusitványt irásban kell kérni és fel kell szerelni mindazokkal az eredeti okiratokkal, *amelyekből megállapitható, hogy az érdekelt nem tekintendő zsidónak.* Ezért mindenkinek, aki ilyen tanusitvány kiállitását kéri, csatolnia kell kérelméhez mindazokat az előirt anyakönyvi kivonatokat, amelyekkel igazolható, hogy *a kérelmező, továbbá szülei és nagyszülei születésüktől kezdve keresztények,* illetve amelyekkel igazolható, hogy az érdekelt zsidó származása ellenére sem tekintendő zsidónak.

A tanusitvány kiállitását csak azok kérhtik, akik nem tekintendők zsidóna, akikre tehát a törvény 1. §-a vonatkozik, azok azonban, akikre a törvény 2. §-a érvényes, akik bár zsidóknak tekintandők, de reájuk a zsidótörvény azért nem vonatozik, mert tűzharcosok, vitézségi érmesek, hadirokkantak, hősi halottak leszármazottai, belső titkos tanácsosok, olimpiai bajnokok, stb., nem kaphatnak tanusitványt. Ezeknek minden adott esetben a végrehajtási rendeletben előirt módon kell igazolniok azt a körülményt, hogy reájuk nézve nem alkalmazhatók a zsidótörvény rendelkezései. Felhívja még a polgármester a nagyközönség figyelmét arra a körülményre, hogy *a tanusitvány megszerzéséhez szükséges összes okiratok — amig azokat más célra fel nem ahasználják — feltételesen illetékmentesek,* kivéve a felekezeti anyakönyvi kivonatokat, amelyeknek iállitásáért a felekezetek darabonkint 1 pengő kiállitási **díjat szedhetnek.**

Percz János

Szentirmai Zoltán a szegedi Móra Muzeumban július 31.-től,
Holb Margit és Tóth Sándor a nyiregyházi Medgyessy Teremben augusztus 8.-ig,
Kiss Attila a Pataky Művelődési Központban aug. 12.-ig, Kocsis Imre a szentendrei Művésztelepi Galériában augusztus 15.-ig,
Percz János a szegedi Gulácsy Teremben aug.18.-ig
Somogyi Győző a veszprémi Dimitrov Művelődési Központban augusztus 30.-ig,
Schéner Mihály a Tihanyi Muzeumban szeptember 30.-ig szerepel alkotásaival fenti kiállitó termekben,-közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 28. XXIII.évf. 30.sz. 8. lap.

Percz János, ötvös

PERCZ JÁNOS Munkácsy-díjas ötvösművész kiállítása tegnap nyílt meg a szegedi Gulácsy Lajos Teremben a művész mintegy száz alkotásából.

-.Hír

21.

Népszabadság Bp. 1970 aug. 5

Percz János

MEGNYILT PERCZ JÁNOS MUNKÁCSY-DÍJAS ötvösművész kiállítása szombaton a szegedi Gulácsy Lajos teremben. A tárlaton mintegy száz alkotást — térelválasztó elemet, figurális kompozíciót, lakásdíszítő tárgyat és ékszert — mutatnak be.

Magyar Hirlap 1979/182/3

Percz János

PERCZ JÁNOS ötvösművész kiállítása tegnap nyílt meg a miskolci Kossuth Művelődési Ház minigalériájában.

Magyar Hirlap 1980/7/1/9

Perez (!)

Neve ambítve.

S. Nagy Katalin: Művészetszociológiai vizsgálat 21 lakásban; Ipari Művészet, 1973/5. sz. 5. l.

(Ut.dd.)

Percz János

ötvösművész

„Kornyban az élnerlévitéj művészi folyon való
művelését először a 60-as években Percz János
merte vállalni... természetesen azzor még nem
meme's fémből"

Úry Ibolya
ciszéből

Művészet
88/6

M.D.K.

Percz János, iparmüvész
fémkovács

Sz. Budapesten 1920-ban. A Képzőmüvészeti Főiskolán 1946-ban tanári diplomát szerzett. 1948 asszisztens volt a Főiskolán, később tanár egy ipariskolán. Főiskolai évei ben grafikával, keramikával és mozaikmunkákkal is foglalkozott. - 1950-óta csak fémmel. Sok budapesti és külföldi kiállitáson vett részt és nyert díjakat - 1961-

./.

Ákos, Koczogh: Moderne Ungarische Metallscjmiedekunst /Modern magyar fémkovácsmüvészet/ Bp. 1964. Corvina, 22.-26. + 32. old.

 M.D.K.

Percz János, iparmuvész, fémkovács

... Munkácsy-díjat. Igazában ő emelte ki a magyar fémkovács művészetet „alkalmazott" mivoltából önálló művészetté, ahol már a szobrászattól független, önálló kifejező eszközökkel rendelkezik. Az 1962-ben az Építőművészek Szövetségében rendezett kiállítása jelentős sikert aratott, melyet állami megbírások, külföldi kiállítások, díjak, diplomák és ösztöndíjak követtek. Művei három ./.

Ákos, Koczogh: Moderne Ungarische Metallschmiedekunst /Modern magyar fémkovácsművészet/, Bp.1964. Corvina, 22.-26. + 32. old.

M.D.K.

Perez János, iparművész, fémkovács

... csoportra oszthatók: disztárgyak, vert réz-tárgyak (maszkok, tálak, vázák, serlegek), és szobrászi művek, melyek terén a relief-, vag hajlított dróttecznikával megoldott kompozícióban a témagazdagsága a játékos ötletessége, a népiesen naiv s mégis teljesen mai modern felfogása nyilatkozik meg. Szerző az ő műveiből közöl legtöbbet, szám szerint 16-ot, melyek körül, /.

Ákos, Koczogh: Moderne Ungarische Metallschmiedekunst /Modern magyar fémkovácsművészet/, Bp.1964.Corvina, 22.-26. + 32, old.

M.D.K.

Percz János, iparnuvész, fémkovács

...az apróbb függőktől, brosoktól eltérintve, a legjelentősebbek:

8.k. Maszk (a könyv címlapján is ezmesen) réz, 1960, 490 × 390 mm

26.k. Dózsa György. Vas réz bevonással, 1962. 350 × 350

43.k. Fegyespár. réz, 1962. 430 × 170 mm.

44.k. Várák. Zománcozott réz. 1959. 285 × 80 és 225 × 40 ./.

Ákos, Koczogh: Moderne Ungarische Metallschmiedekunst /Modern magyar fémkovácsművészet/, Bp.1964. Corvina, 22.-26. + 32. old.

M.D.K.

Percz János, iparrumvén, fémkovács

46. k. Csipegető madár, vas és réz 1962
400 × 250 mm
47. k. Fakdisz a Gellért szállóban, fa, rézhajlítással, 1961. 250 × 250 cm.
49. k. Női alak filigrán munkával. Vas réz-rátétkel, 1962. 390 × 130 mm.
54. k. Madár. Réz, 1963. 300 × 320 m.m.

Ákos, Koczogh: Moderne Ungarische Metallschmiedekunst /Modern magyar fémkovácsművészet/, Bp.1964.Corvina, 22.-26. + 32. old.

MDK

Percz János ötvösmüvész

Szobrokat, kerámiát készített, csinált linoleummetszetet, mozaik-berakást, grafikát és tusrajzot. Saját otthona díszítésére sárga- és vörösrézből tálakat, apró figurákat kovácsolt. Barátai ünszolására elküldött néhányat egy [redacted] pályázatra, 1957-ben.

Gál Zsuzsa: „Szépség és célszerűség karonfogva járjon.

Ország-Világ, Bp. 1961. 7. sz. 15. l.

Perez János, ötvös

L: Tevan Margit

(h. m.): Mindig jót és jobbat

Esti Hirlap, Bp. 1978. jan. 18.

2.

Percz János, ötvös

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1947 között:

1964-ben rendezett kiállitás: Percz János ötvösmunkái
385.old

Sarkadi Nagy: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

János Perch

Ausstellungen in der Provinz:

Balatonboglár (Kapellen-Galerie):
Ausstellung der Kunsthandwerkerin
Zsóka Tóth und des Goldschmiedes
János Perch.

Daily News, 1978. máj. 16.

Percz János, ötvös

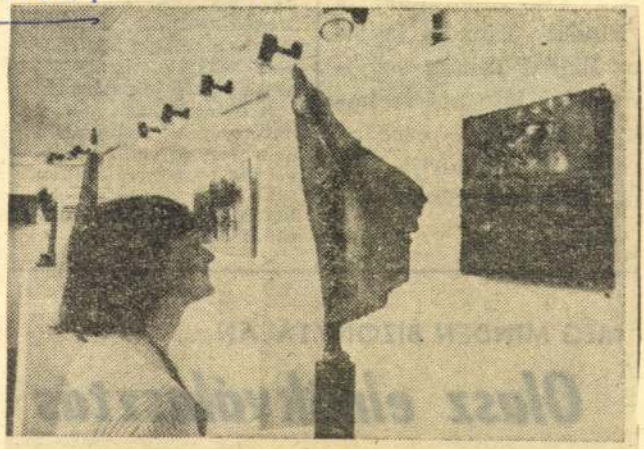

Az idei nyáron is rendeznek képzőművészeti kiállításokat a balatonboglári Várdomb két műemlék kápolnájában. Képünkön: részlet Percz János ötvösművész tárlatából

–: (fény kép – [illegible]) 2,

Esti Hírlap, Bp. 1978 jún. 23

Jánosi Percz

Ausstellungen in der Provinz:

Balatonboglár: Ausstellung der Textilkünstlerin Galán Fett und des Kunstschmieden Jánosi Percz.

Daily News, 1978. jún. 14.

Percz János Munkácsy-díjas ötvösművész

Horányi Barna: Boglári kápolnatárlatok.

Percz János ötvösművész a Kék-kápolna különleges hangulatú helyiségét rendezte be művészien megmunkált fémplasztikáival. A Képzőművészeti Főiskolán 1940-től *Zarga Nándor Lajosnál* és *Koffan Károlynál* tanult, a kerámiával és a mozaiktechnikával ugyancsak foglalkozott. 1963-ban két portréfilm is készült róla, az egyiket *Zsigmondi Boris* készítette, a másik — *Kollányi Ágoston* alkotása — az *Ének a vasról* Moszkvában nagydíjat nyert. Többnyire ékszereiről, kis ötvösremekeiről ismert Pecz János; Balatonbogláron kevésbé ismert oldaláról mutatkozik be: térplasztikái közelebb állnak a szobrászathoz, mint az ötvösséghez. A fém megmunkálhatóságának így is sok variánsát mutatja be. A durva hegesztésektől a ritmusos szerkesztésen át a figurális kompozíciókig. Mióta a hegesztés is elismert technikának számít a szobrászatban, sokféle módon próbálták megmutatni az alkotók az anyaggal való bánásmód *fölényét*. Percz János azonban tudja, a mesterségbeliségnek, az anyag tulajdonságainak az ismerete épp oly fontos, mint a kísérletező próbálkozás. Az anyag varázsa épp abban rejlik a művészetekben, hogy a gondolat, ötlet a fém, fa, textil törvényei szerint valósul meg. Percz János ennek utánozhatatlan mestere.

A boglári kápolnatárlatok idején — szeptember 30-ig — a parkban *Nemes Attila* szobrai láthatók, június 3-tól *Reich Károly, Somogyi József* szerepel a kiállítótermekben, a nyár végén *Imre István* festőművész kiállítása várja az ide látogatókat.

Horányi Barna

Somogyi Képlap, 1978. máj. 9.

Percz János,
Munkácsy-díjas
ötvös művész

Percz János: Galambot röpítő nő (részlet)

Somogyi Néplap,
1948. máj. 9.

A gondol. sz

Percz János

Dózsa

Népszava, 1976. október 3.-a
9. oldal

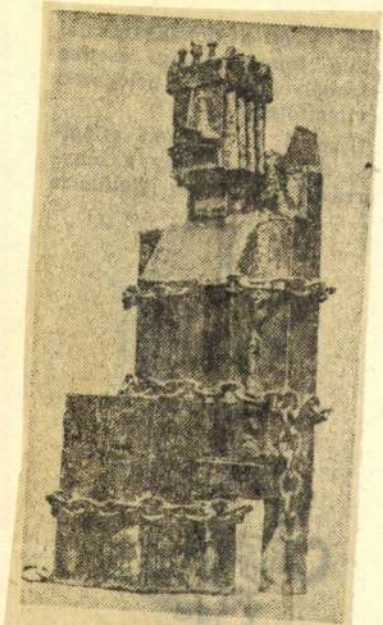

Percz János: Dózsa

Percz János

A Műcsarnokban szeptember 4-én
nyílt meg Percz János kiállítása.

----:Kiállitási naptár.

Művészet, 1976.szeptember - 48.oldal.

Perczel János, L.

L.: Kelen Imre

— : A hétvégi . . . . 9.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 18.

Percz János

A kiállitótermek, a kiállitások körüli zavarokat, problémákat tárja fel Frank János: "Lehet egy héttel hosszabb?" c. részletes cikkében. Mint a cimben is célzást tesz, a tárlatok időtartamának meghosszabbitását javasolja. Rámutat a hibákra, hiányosságokra és azok kiküszöbölésére. Felsorol néhány kiállitótermet, példaként emliti a három legnagyobbat és bennük a kiállitókat: a Műcsarnokban: Varga Imre, Herczeg Klára, Percz János, a Nemzeti Galériában Pátzay Pál, Nagy Károly fafaragó, Molnár Gabriella, az Iparművészeti Muzeumban Bálint Endre, Pécsi László neve szerepel. Fenti cikket lásd: Pátzay Pál nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1976. nov. 2o. XX.évf. 47.sz. 12. lap.

Percz János, ötvösmüvész

A Mücsarnok palotája négy távlatnak adhat szállást egyszerre. Például Varga Imre, Herczeg Klára, Percz János és a bolgár festészet.

Frank János: Lehet egy héttel hosszabb?
Élet és Irodalom, Budapest, 1976. nov. 20.

Percz János ötvösmüvész

Varga Imre szobrászmüvész és Percz János ötvösmüvész kiállítása szept. 26.-ig látogatható.

a képzőmüvészeti világhét Központi rendezvény

a Mücsarnok rendezésében.

Pesti Müsor, 1976. szept. 29.

A Műcsarnok másik nagy szoborkiállításán Percz János mutatja be alkotásait. Képeinken: Mehr Licht! és Strázsa című műve.

Percz János

Népszabadság, 1976. 11.

	22., 29.	
Plusz egy fő a buszon (dokumentumfilm)	XII. 9.	(1. műsor)
Vitorlával az Északi-sarkon (francia film)	XII. 9.	(2. műsor)
Közművelődés — közelről	XII. 11.	(1. műsor)
Tájak, városok, emberek	XII. 11.	(1. műsor)
Életút félidőben (dokumentumfilm)	XII. 11.	(1. műsor)
Columbia fővárosában (jugoszláv film)	XII. 12.	(1. műsor)
Sárkányok szigete (francia film)	XII. 12.	(1. műsor)
Ipari kaleidoszkóp	XII. 15.	(1. műsor)
Európai képek — Granada (NSZK-film)	XII. 15.	(2. műsor)
A kapu (dokumentumfilm)	XII. 16.	(1. műsor)
Európai képek — Párizs (NSZK-film)	XII. 16.	(2. műsor)
Európai képek — Persepolis (NSZK-film)	XII. 23.	(2. műsor)
Hármasikrek (dokumentumsorozat)	XII. 23.	(1. műsor)
Innsbruck '76 (film az olimpiáról)	XII. 18.	(1. műsor)
Montreal '76 (film az olimpiáról)	XII. 25., 26.	(1. műsor)
Rákóczi nyomában (dokumentumfilm)	XII. 25.	(1. műsor)

A film készítői végigjárták azokat a helyeket, ahol Rákóczi megfordult. Forgattak a franciaországi Grobois-ban, Troyasban; Bécsben, Istanbulban, Rodostóban, Ungváron, Csehszlovákiában, Lengyelországban. Eredeti dokumentumok, kevéssé ismert helyszínek és sok új információ teszi érdekessé a filmet.

Percz János ötvösművész

Szept. Közepén képzőművészeti világhetet tartanak hazánkban is, második alkalommal. a Műcsarnokban központi rendezvények pld. Varga Imre, Veszprémi Imre, Percz János kiállítása.

Kulturális magazin

1976. IX. 5. 8.55 Kossuth

Percz János, zobrázzművész

Pest Megyei Hírlap, 1976. szept. 7.

Porcz János szobrászművész
a Műcsarnokban Varga Imre és
Porcz János szobrászművészek kiállítása látható.

Távlatok
Népszabadság, 1946. szept. 18.

Percz János

A Csontváry Teremben Fenyő A. Endre festőművész emlékkiállitása szeptemben 2.-án nyilik meg.
Varga Imre szobrász és Percz János ötvösművész a Műcsarnokban szeptember 2.-án, ill. szeptember 3.-án,
a nyiregyházi Benczur Gyula Teremben Orosz László festőművész szeptember 2.-án és
a veszprémi Dési Huber Teremben Noel Ö. Gábor festőművész kiállitását nyitják meg.-
közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. auh. 28.
XX. évf. 35. sz. 8. lap.

Percz János

Ekvont formavilágú ékszereinel, maszkjaival, réztől halapált táljaival az ötvenes évek végén iskolát csinált Percz János.

Brestyánszky Ilona: Formák művészei.
Nők Lapja, 1976. augusztus 18-10 oldal.

Perczyáns

Réshmal lemezből alakított
faldíszei már a nagyobb lé-
legtű tér alakítás felé mu-
tattak.

Brestyánszky Ilona: Formák művészei.
Nők Lapja, 1976. augusztus 15-10 oldal.

Percz János

A vasnak mindentudó művésze Percz János. Gyöngyösen huggesztett vasnyalábjai festői, grafikai jellegűek pl: „Vitorlások", „Balaton".

Brestyánszky Ilona: Formák művészei. Nők Lapja, 1976. szept. 18 – 10 oldal.

Percz János

Percz János hunalból hajlitott
tűkompozíciói virtuóz bra-
vúrok. „Szitakötő", „Őszi levél".

Brestyánszky Ilona Formák művészete.
Nők Lapja, 1976. szept. 18 – 10 oldal.

Percz János

1920-ban született Percz János, az ötvenes években a afikusnak indult. Negyedszázados művészi útja több mutajt öld fel.

Brestyánszky Ilona: Formák művészei

Nők Lapja 1976. aug. 15-16 oldal.

Percz János

A grafikákhoz kiindulva a plasztikai forma kibontása, a vas, kavics, fa, réz együttes alkalmazásának horszerű kifejezési lehetőségei hívték fogalkoztatni Percz Jánost.

Brestyánszky Ilona: Formák művészei.
Nők Lapja, 1976. aug. 18 – 10 oldal.

Percz János

Percz új művei nagyléptékűek.
Heggesztett vasszobrai: a „Kiáltás",
a „Kezek", „Vasvirág", „Holdmadár" szinte jelképi erejűek

Brestyánszky Ilona: Formák művészete
Nők Lapja, 1976. aug. 18 - 10 oldal.

Percz János

"Ősi levél"
"Szitakötő" } repro
"

Brestyánszky Ilona: Formák Műverzei.
Nők Lapja, 1976. Repr. 18–10 oldal.

PerczJános

„Vihar ban"
„Mag"
„ } nyomo

Brestyánszky Ilona: Formák művészei,
Nők Lapja, 1976. szept. 18-10 oldal.

Percz János

A Műcsarnokban megnyílt Percz János Munkácsy díjas ötvösművész és Varga Imre Kossuth díjas szobrászművész kiállítása.

Brestyánszky Ilona: Formák művészei, Nők Lapja, 1976. szept 18 - 10 oldal.

Percz János, ötvös

Szegedi nyári tárlat

Az ünnepi hetek idején a Szegedre látogatók különféle kiállításokat is megtekinthetnek. Július 22-én huszadik alkalommal nyitják meg a képtárban ***a szegedi nyári tárlatot.*** Erre az ország különböző vidékeiről, több alkotó mintegy hatszáz művét küldte el. A zsüri száznyolc festményt, ötvenhét grafikát és hetvenhat plasztikát fogadott el bemutatásra.

A múzeumban *Szentirmai Zoltán* szobrászművész, a Bartók Béla Művelődési Központban *Kondor Béla* festőművész, *Kecskés Ágnes* textilművész, *Eifert János* fotóművész és *Farkas Pál* szobrászművész, a Juhász Gyula Művelődési Központban *ifj. Szabó Mihály* karcagi népi fazekas, a Gulácsy teremben *Gorka Lívia* keramikusművész és *Percz János* ötvösművész kiállítását rendezik.

Fotó, népművészeti, népi iparművészeti és különféle dokumentumbemutatók is lesznek. Összesen ***tizenhat kiállítás nyílik*** a városban ezen a nyáron. (MTI)

-: Szegedi nyári tárlat. 2.

Esti Hírlap, Bp. 1979 jún. 9.

Percz János, ötvös

A KORTÁRS KÉPZŐMŰVÉSZET alkotóinak munkáiból készült reprezentatív albumok kerültek a napokban a könyvesboltokba. A Képzőművészeti Alap kiadóvállalata megjelentette Csapó György Ilosvai Varga István festőművészt bemutató monográfiáját. Percz Jánosról, az 1950 utáni hazai fémművesség egyik megújítójáról Szíj Rezső írt könyvet.

– : Hét

20.

Népszabadság, Bp. 1981. máj. 24.

Percz János, Munkácsy-díjas ötvösművész

A szentesi kiállítóteremben Percz János ötvösművész tárlata látható jún. 14.-ig. Míves, nagyértékű miniatürjeit a közönség már jól ismerheti, de ezen túlmenően megelepetés erejével hat a művész ötvös-térplasztikája is. (említve).

T.L.:

Szolnok Megyei Néplap, 1981. jún. 7.

Perez Farkas ötvös

a. j. Perez Farkas

Budapesten, 1982. decemberében

Perus János, Munkácsy-díjas ötvösművész

15.00 Tűmvetítés

15.
szombat

Mesterség és művészet
Földről és törből (Gorka Géza és Gorka Lívia)
Ének a vasról (Perus János művészete)
Az én világom (id. Szabó István szobrász-művész)
Az anyag poétája (Kovács Margit)

Magyar Nemzeti Galéria tendezvénynaptár
1982. május

Perez János ötvm

→ Baliga Komét

MŰVÉSZET 1985/8/58

Percz János, ötvös

□ A BUDAPESTI MŰGYŰJTŐK ÉS MŰBARÁTOK EGYESÜLETE szombat délután 5 órakor a Dohány utcai Metró Klubban rendez találkozót. Bemutatják dr. Molnár Béla gyűjteményéből Lotz Károly Mitológiai alak című festményét, Takács Zoltán rajzait, Percz János ötvösműveit, Szij Bezső Percz Jánosról megjelent könyvét is itt lehet dedikáltatni a szerzővel.

– □ A budapesti műgyűjtők ...

Esti Hírlap, Bp. 1981. máj. 13.

2.

Percz János, Munkácsy-díjas ötvösművész

Filmvetítés

8. szombat 15,00 Mesterség és művészet.

Ének a vasról (Percz János)

Ének a vasról (Percz János)

Magyar Nemzeti Galéria, 1984. szeptember.

PERCZ JÁNOS

PERCZ JÁNOS KIÁLLÍTÁSA

Ékszerek, érmék, kisplasztikák és térelválasztók várják a látogatókat Percz János Munkácsy díjas ötvösművész kiállításán a Vigadó galériában. A vitrinekben hamu- és gyertyatartók, dobozkák, divatékszerek sorakoznak. A felvonultatott munkák többsége bronzból készült.

UJ TÜKÖR 1962. XII. évf. 50. sz. 43. o.

SZERZŐDÉS

végzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

észről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
l

:

alábbi feltételekkel:

eladat részletesen:

Percz János

PERCZ János: „Nem azért tanulunk meg írni, hogy regényírók legyünk". = Magyar Nemzet, LIV.évf. 1o8.sz.1991. május 10. 1o.p.

-vizuális nevelésről

PERCZ János

Beérkezés ideje: 1987 . . . . . .

Iktatószám: _____

LYÁZAT

673/1987

Alap támogatásának elnyerésére

mány és müvészeti kritika

osztályához tartozik:

dományok Osztálya

utóneve Árpád

1	3	9	o	3	o	8	o	3	4	7

. . . . . .

gefügt, die räumliche Beziehungen andeuten Ihre Halt
der konstruktivistischen Malerei ganz vereinzelt da.

Einmal, weil ihre Gliederung nicht von einer abgegr
Bildfläche ausgeht wie beim Tafelbild, sondern aus
ständigen Raumvorstellungen verschiedener Tiefe, Aus
Trotzdem also diese Raumvorstellungen durch Fläch
und einen neutralen Grund erfordern, bedeuten sie
derspannen und Durchbrechen dieses Grundes. Der
ausdehnung ist so lebhaft und gerüstbestimmend, daf
Schritt von der Baukunst getrennt ist, die mit realen
gestaltet. Péri vollzog diesen Schritt und kehrte sich g
des modernen Großstadtbauens zu.

Diese Wendung war schon durch die handwerklich
Konstruktionen vorbereitet. Die technischen Mittel Pér
ben nichts mehr mit Malerei gemein. Sie erwecken
taktilen Eindruck von rauhen Mauerflächen.

Doch nicht allein diese baukünstlerischen Bezieh
den besonderen Zug der Konstruktionen Péris bestim
mentalität, in ihren dunkelbraunen, grauen und schw
Gefühl einer niedergezwungenen, aber trotzdem en
waltigen Kraft verkörpert. Péri ist Sozialist. Das düstere
konstruktionen wirkt als drohend zusammengeraffte,
tion anonymer Massenkräfte. Ihre Monumentalität
Brandmauern, öde großstädtische Mietskasernenblo
Pathos durch größtmögliche Ökonomie und Bewuß
Disziplin unterworfen. Soweit gehören die Raumges
Konstruktivismus. Aber in ihrer schwerfälligen Massiv
Atmosphäre ist ein Wille zur Macht verkörpert, dessen
Schwelle des Bewußtseins, im hemmungsvollen physic
des Temperaments verankert liegen. Diese schwer

PERCZ János ypánnüvész

Vasegerneg, 1965. – Rákóczi u. 1.
Markusovszky-Karlík

Kenthelyi S.: Mo. napórái. Bp. 1998. 105.

MDK

Percz Jenő József

Szt. Ágnes, moz.

M. egyházműv. kiáll. N.Szal. 1941. II.

MDK

Percz Jenő

Miskolci táj, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Mücs.

MDK.

PerczJ.Jenő

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók Lapja 1966 ápr.6.

Percel.Lenő

Kiállítási kritika

Kommunizmus Dolgozók Lapja 1956 ápr.6.

Percz Jenő József

MDK

Koreai harcos, mozaik

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Percz Jenő József

a Képzőmův. Főisk. Aba Novák növendéke. A pécsi művésztelepen dolgozott, műveiből kiállítást rendeztek.

Nikelszky Géza: Művészeti képtárlat a belvárosi népiskolában. Dunántul, 1941, aug.

MDK

Percz Jenő

Fónyi Géza: A Sztálinvárosi mozaikok. Sz.M. 1953. 4.sz. 186.88 l. képekkel.

MDK

Percz Jenő

mozaikok

Tamás Ernő cikke. Hirlap, 1948. dec. 17.

MDK

Percz Jenő

Mao Ce Tung-ot ábrázoló vörös-kék mozaikja szerepel az I. magyar képzőművészeti kiállításon.

-ly-: I. magyar képzőművészeti kiállítás.
Nők Lapja, Bp. 1950. augusztus 31. [3.l.]

Percz Jenő József
Sztálin, mozaik
Nagyszebeni csata I. mozaik
Részlet a nagyszebeni csatához I. mozaik
" " " II. "

M. Pedagógus Szakszerv. kiáll. 195o. jun.

Percz Jenő
Mao-Ce-Tung, mozaik

I. Magyar Képzőm. Kiáll. Műcs. 1950. aug. 15 l.

Percz Jenő József
Koreai harcos, mozaik

II. Magy. képzőmüv. kiáll. Mücs. 1951. nov.
9 l.

MDK

Percz Jenö József, festö

Miskolci táj. Vizf.

Alkotás Művészház XXXVI. kiáll. Őszi tárlat. 1947. szept.
Kat.

MDK

Percz Jenő festő

Molnár B: Egyházművészeti kiáll. Magyar Iparművészet, 1941. 3.sz. 30.l.

MDK

Percz Jenő

Mao Ce Tung, mozaik

Vógvári: I. M. Képzőm. Kiáll. Magy. Nemz.
1950. szept. 9.

MDK

Percz Jenő festőművész

1939-40. évra állami ösztöndij, római Magy. Int.

Szépművészet, 1940. 1.sz. 22 l.

Percz Jenő József
festő.

A Fenyes Adolf Kereinben mutatta be behevetett mozaikkap és néhány tablakép méretű kompozicióból álló kiállítását.

Horváth Teréz: Percz Jenő József mozaikkiállitása.
Müvészet, 1971.április - 44.oldal

Percz Jenő József
festő

„Alba-Novák Vilmos mukhere" 1963.
" (repro)

Horváth Teréz: Percz Jenő József mozaikkiállítása.
Művészet, 1971. április — 44 lap

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ULLŐI ÚT 33
Telefon: 337-748, 346-795
1978 NOV — 6
KISALFÖLD

Perec János

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRCSTÖ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-743, 340-726

KISALFÖLD

tem központi ...
üzemtani tanszéke — november 7. tiszteletére — a nagy szovjet erdésztudós, *V. G. Nyeszterov* életéről és munkásságáról. A soproni kiadványban *dr. Hiller István* szerkesztette — Nyeszterov-

Percz János: Szél.

PERCZ JENŐ

Kinai önkéntes. Mozaik 15x15.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat. Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Percz Jenő

A földalatti gyorsvasút földalatti-pályaudvar csarnokát díszítő mozaik-kép tervezését két képpel pályázta meg.

Magyar Nemzet, 1957. aug. 9.

Tisza Jenő.

A feldalatti apparátust feldalatti-
pályudvar csomóját dérítő mozaik-
kép tisztítást két képpel pályázta
meg.

Magyar Nemzet, 1951. Aug. 9.

MDK

Percz Jenő

Miskolci táj.Vizf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok.1944.JUN.1-18-ig.37.l.

MDK

Percz Jenő

Sz M. 1955. 148-49.l. /Kitüntettjeink./

MDK

Percz Jenő rajztanár,főisk.tanársegéd

Vezette a kis müvésztruppot, a vendégül látó Pécs városába.

Cikk: Látógatás Aba-Novák Vilmos növendékeinél a pécsi müvésztelepen.

Esti Ujság 1939.aug.26. 4.l.

PERCZ JENŐ

mozaikok:

Sokác lány
Püspökbogádi lányok
Önarckép
Kárpát-orosz tavasz
Teodora másolat Ravennából

Művész Galéria VIII; kiáll.kat. 1948.febr.

PERCZ JENŐ

mozaikok:

Őz
Fej
Krisztus fej
Női fej
Csikó
Csatakép

Művész Galéria VIII; kiáll.kat. 1948.febr.

MDK

Perçz Jenő József

Csatajelenet

Budai képzőművészek cent. kiáll. 1948. márc.

MDK

Percz Jenö József, ip.müv.-festö

156.Öz.	Mozaik
157.Csikós .	"
153.Vasárnap.	"
154.Csikó.	"

Bpesti Föv. Képtár. -Képzömüv. Ip.müv. és Foto kiáll. 1948.jan.3.-22. Kat.

MDK

Percz Jenő festő

Nagy T: Az I. M. Képzőm.kiáll.portréképei.
Kis Ujság 1950. aug.25. 4.l.

MDK

Percz Jenő
pedagogus éa müvész munkáiról nyilatkozik.
/Szegedi SZTK/, /Béke étterem/

Esti Hirlap 165 sz. 1959 jul. 16 2 old.
/P1F. cikke/

Percz Jenő József

MDK

Szent Ágnes, mozaik

Magyar Egyházművészeti Kiállitás
Nemzeti Szalon 1941. febr-márc.

MDK

Percz Jenő

Önarckép, mozaik

Kárpát-orosz tavasz, mozaik

Pedagógus szakszerv. I. képzőm. kiáll. 1947. máj. 7. l.

MDK

Percz Jenő József

Férfi fej

Női fej

Budai Képzőmüv. Csop. kiáll. MMM. 1909. febr.

MDK

Percz Jenö, szobrász

19. Kárpátorosz tavasz. Mozaik.
72. Baranya népe. "

A Budai Képzömüvészek Karcásonyi Kiállitása. 1947.
Kat.

MDK

Percz Jenö, festö

Kinai önkéntes. Mozaik.

/Mücsarnok?/.- III.Képzömüv.kiáll.1952.dec.-1953.márc.
Kat.8.1.

MDK

Percz Jenö, festöm.

Bp. Andrássyut 71. Képzöm. föiskola.

A Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága művésztagjai 1942-ben.

MDK

Percz J.József

Szilágyi Jolán: Csoportkiállitás Budán.

Uj Világ. 1948.dec.17.

Percz Jenő József: 1.

Három évtized elmúlt munkásságáról tanúskodik a mozaik-készítő mester Fényes Adolf termében rendezett kiállítása. Az alkotómunka változatos gazdagsága tárul fel a néző előtt. Időben is hosszú mozgalmas korszakot fog át a kiállítás. Ifjú kora óta mindig kísérletezik, állandóan újat keres a művében. Már a főiskolán, Aba Novák osztályán foglalkoztatja a mozaik készítés. Három éves itáliai útjain a Római Akadémia megbízásából részt vett több világhírű mozaik restaurálásában: Rómában, Palermóban, Ravennában, Velencében és Pompejiben. Így ismerte meg a mozaik virágkorának művészetét, mely egy életre szóló inspiráció

Dr. H. Kiss Pál: Percz Jenő József kiállítása

Rajztanítás 1971/3 32old

Percz Jenő József: 2

Itthoni művei közül legismertebbek a Bosnják-téri vásárcsarnokban, a Póstamúzeumban, a Pénzügyminisztériumban, a győri gyárvárosban, a szegedi SZTK épületének homlokzatán lévő nagméretű mozaikjai. A kiállításon ezeknek az előkészítő kartonjait láthatták a nézők. Tengérnyi méretű rámába foglalt mozaikokat is készít a művén. A kiállított 36 mozaik mind ilyen méretű, táblaképszerű, lakások díszítésére szolgáló, benszőséges hatású darabok. Portrékat, élet- és csataképeket, csendéleteket ábrázolnak. Anyaguk: szineskő, üveg, metlacki, márvány beton.

Dr. M. Kiss Pál: Percz Jenő József kiállítása

Rajztanítás 1971/3

32 old

Percz Jenő József: 3.

Mozaikjainak megoldása mesteri technikában és formában egyaránt. Az ötvösművek finomságára emlékeztető kiviteltől a nagyvonalú formálásig mindeg felsorakoztatása annak, hogyan kell a mozaikot változatos módon megmunkálni. Van teljesen dekorativ és drapék nélküli, mozgást is érzékeltető kompozíciója is. Anélkül, hogy lemondana a mozaik döntő jellegéről egyes művében szinte impresszionisztikus festői felfogás (Csatakép, Berda Józska portréja), másokon az erőteljes kontúr alkalmazása az uralkodó (Derkovits portré)

Dr. M. Kiss Pál: Percz Jenő József kiállítása

Rajztanítás 1971/3 32 old

Percz Jenő József: 4.

Mozaik „miniaturáit" nagy művéni gonddal formálja, s a kész alkotáson szenvedélyes kutatásainak végső eredménye látható. Jól ismeri a mozaik kockák terméretét, világító, vibráló hatását, játékosságát, könnyedségét vagy súlyát, simaságának vagy darabosságának művéni hatását. A parányi kövek nemcsak népségükkel hatnak, hanem atmosféra-teremtő erejükkel is. Pl. Műtterem sarok c. sorozatán.
Portréi kitűnő megfigyelő és jellemző erőről tanuskodnak (Aba Novák, Derkovits portréi, önarcképei)

Dr. M. Kiss Pál: Percz Jenő József kiállítása

Rajztanítás 1971/3 32. old

Percz Jenő József

5.

Kisméretű kompozíciói hatásukban meglepően monumentálisak. Bizonyságául annak, hogy nem a méret, hanem a formák aránya kelti a ~~mint~~, hagyvonalúság érzetét. Pl. a ferete-fehér megoldású „Csikó." A művén célja, hogy a mozaikművénetben a mai ember lakásában is gyönyörködhessen. Tinteletrémélt-tó szándék, de megismételjük a kiállítást megnyitó Somogyi József Kossuth-díjas szobránművén gondolatát, ezekből a mozaikokból minnél többet látni a középületeken is.

Dr. M. Kiss Pál: Percz Jenő József kiállítása

Rajztanítás 1971/3

32. old

Petz

Percz Jenő József: 6.

Művén-tanár. 1936 óta nem csak tanít, hanem a képzőművészeti Szakiskola művészeti igazgatóhelyettese is. Nagy hatósugarú nevelőmunkát végez. A kiállításon látott alkotások bizonyítják gazdag életművét, sokoldalúságát.

Dr. H. Kiss Pál: Percz Jenő József kiállítása

Percz Jenő József

„Ló" (római mozaik, fehete-fehér márvány) 1940

Rajztanítás 1971/3

Borító 4

Ezt Társulatunk annál is inkább sürgősen kéri, mert nagy anyagi áldozattal új folyóiratot is indít, amelynek egyik főcélja, hogy a nagyobb időközökben megjelenő Archaeologiai Értesítő mellett egy, negyedévenként tagjaink kezébe jutó díszes kiállitású orgánum által a régészeti és művészettörténeti mozgalomnak új lendületet adjon hazánkban.

A vállalt feladat tudományos hordereje és nemzeti jelentősége arra készteti Társulatunkat, hogy mélyen tisztelt alapító és tisztelt tagjaink hozzájárulását is bátorkodjunk kérni.

Kiváló tisztelettel

AZ ELNÖKSÉG.

Győrben 1936 május 20 P. H.

Folyó évi tagsági díj ..... 10 P
Tagdíjhátralék 1935. évre .... 10 „
„ 1934. „ .... 10 „
Összesen: 30 P

23776. – K. M. E. Ny

Percz János

Szabad Művészet

1950. 12. f. 473. l.

adás elkészítésén már
még legalább 2 hetet
teljes ünyeállítása. –
~~nak~~ lassubb tempób
főbb okaaz, hogy a
elhalt hirtuli elő
dig csak a fajó év közep
talomat, terméyeten
dás előttem majd ne
nyában nehezebben t
Ha Nagyságodék mon
várhatnak, úgy ez id
hetem a számadás e
felterjeytését, de ha
csak azt tehetem n
egyfelől egyháztanác
6000 korona állams

Perczel Jenő

festő

Szabad Művészet
1950. 232. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Perez Jenő

festő

lásd

Szépművészet

1940. 22. l.

pedig párhuzamosan műfajok szerint dol
Egy másik sorozatot egyes kiváló műemlél
kettő pedig nyomásra vár. További tervün
kis monográfiák kiadása, kevés szöveggel, t
jük népünket ránevelni műemlékeink meg

A topográfia, helyrajzi lajstrom —
tulajdonkép ingatlan és ingó műemlékeink
alapja. Tudományos rendeltetése mellett m
is fontos, nélkülözhetetlen munka. Az I. k
dos pusztítás és pusztulás után is maradt ar
tegyen ki. A sorrendet az előkészületek, az
kezdhetjük Esztergommal, mert Szent Istvá
a mostani főváros után műkincsekben és r

Az esztergomi topográfiának ez az I.
Múzeumot, a főszékesegyházi kincstárt és
eléggé kihangsúlyozza, ha megemlítjük, h
gazdagabb vidéki múzeuma, a kincstár v
a könyvtár pedig, a kötetek számát tekintv
kódexeket számítva pedig az első helyen

Topográfiánk pontosságra, lehető te
Az egyes tárgyakra vonatkozó lényeges a
tartalmi megnevezést, anyagot és technikát

Percz Jenö

Ferk`pzomfoisk`vk

1939-41. 152 l.

Percz Jenő József mozaikművész

A Fényes Adolf teremben rendezett kiállitását január 29.-én nyitják meg, jelenti a lap.

Szabó György: „Valamit mondani" cimmel irja a művészről: "..technikai tudásával káprázta-ja el az embert. Bravurdarabokat csinál. Meg-emliti néhány művét: "Piski csata", "Csataje-lenet", „Petőfi" cimüeket.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. január 23.
XV. évf. 4. sz. 2. lap
1971 febr. 6. XV. évf. 6. sz. 12. lap

Percz Jenő

MDK

Mao-Ce-Tung, mozaik

Műcsarnok 1950.I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Percz Jenő

Miskolci táj, vizf.

Műcsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Perécz Jenő

Kinai önkéntes, mozaik

Műcsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Percz Jenő József

Müteremsarok III., üvegmoz.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MDK

Percz Jenő József

Menyecske

Budai Képz.kiáll. /M.Müv.Mühely/
Katalogusa 1948.dec.5-től 20-ig.

MDK.

Percz Jenő

Rövid említés

Komárommegyei Dolgozók Lapja 1966 ápr.15.lap-

Percz Jenő

MDK

A béke győz Koreában, mozaik

Gazda Géza arcképe, mozaik

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

M.D.K.

Percz Jenő

Mozaikjával szerepelt a Római Magyar Akadémia kiállitásán, amelyet az olasz uralkodó nyitott meg, irja beszámolójában C.D.: "Magyarok Rómában" cimmel.

Film Szinház Irodalom Bp. 194o.c juni. 7-13. III. évf. 23. sz. 2o. lap

.D.A.

MDK.

Percz Jenő

Oroszlányi munkálkodásáról

Pedagógusok lapja 1966 ápr.2o.

Perez Jenő
Reich Károly
Richter Ilona
Rimaszécsy Gyula
Somogyi József
Szabó Iván
Szeiler Károly
Szilágyi Jolán
Szobotka Imre

SzM. 1955. 148-49. l.
(kitüntetés-
ünk.)

(könyvtáramban)

Fénykép

Magyar Foto: BT 1212/10 Hegedüsné

Perca Jenő József: Koreai harcos
Mozaik

1957. XII.

Még van

Percz Jenő József, [ ] MDK

A képző- és Iparművészeti Gimnázium-ban folyó munkáról s a tehetségesek problémáiról nyilatkozik.

Fenczik Flóra: Ahogy a ceruzát a kezükbe fogják 2

ESTI HIRLAP, bp. 1963. márc. 27.

Perez Jenő-József, mozaikművész MDh

Két és fél négyzetméteres, mozaikot
Készített a Bosnyák téri
új vásárcsarnok részére;

— : Ma hallottuk 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. jan. 27.

Peter Jenő József

A Fényes Adolf tehemben

kiállítása lesz

N. N.: Derkovits az NDK-ban és Csehszlovákiában

Esti Hírlap 1971 I. 19

MDK

Percz Jenő József, [festő .]

Kiállítása lesz a Fémyes Adolf Teremben.

– : Derkovits az MDK-ban és Csehszlovákiában

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 19.

Percz József

„Halak" című műve a halászatáról híres Baja városát díszítik. (említve).

H.N.: Új szobrokkal gyarapszik Bács-Kiskun megye.

Petőfi Népe, Kecskemét, 1972. szept. 24.

Porcz Jenő József

a Fényes Adolf termében idén bemutatja műveit.

M. T. I. belföldi hírek, 1971. jan. 19.

MDK

Percz Jenő József, festő, mozaikművész.

A fényes Adolf Teremben megnyílt kiállításán főként hordozható, kisméretű mozaikokat mutat be. (Csendélet, városi tájkép, portré.)

Mestere a technikának.

(Berda József-fej, önportré, csata képek stb)

Artner Tivadar: A színes kövek művésze

7.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 13.

Percz Jenő József ~~ötvös~~ 1

Mozaikjait a Fényes

Adolf teremben állították ki

Magyar Nemzet 1971 február 16

4. old.

Percz Jenő

A Magyar Pósta nov.-ben újabb képzőművészeti sorozatot ad ki, a XIX–XX. sz. festett üvegablakait mutatja be. A művész „Árpád hírvivője" c. alkotása az 1.50 ft-os értékre került. (említve)

Vas Tibor: Filatéliai hírek. Üvegfestmények. Békés m. Népújság, 1972. nov. 5.

Percz Jenő

a Magyar Pásta nov.-ben újabb képzőművészeti sorozatot bocsát ki, a XIX.-XX. k. festett üvegablakait mutatja be. — a Pástamúzeum kincsét „Árpád hírvivője" c. alkotás az 1.50 ft-os értékre került. (említve) és (repr.)

Bélyegek. Üvegfestmények.

Hajdu-Bihari Napló, 1942. nov. 6.

Percz Jenő

a Magyar Pósta nov.-ben újabb képzőmű-
vészeti sorozatot bocsát ki. Az 1.50 fl-
os értékre „Árpád lúrvívője" c. alkotása
kerül. (ennlítve)

Bélyeggyűjtőknek.

Fejérmegyei Hírlap,
1942. okt. 27.

Perez [József], ötvösmüvész MDh

„Akinek Gorka-kerámia, Perez-ötvöstárgy kerül lakásába, az rövidesen kidobja a giccses falvédőket..."

(zsugán): A selyemkendők művésze 2

ESTI HIRLAP, bp. 1965. máj. 6.

Perczel Jenő, ötvösművész

Közel egy éve dolgozik a Szombathelyi Képtárépítő Részlet, melynek a művész is tagja.

Esti magazin

1977. márc. 24. Kossuth 18.30 M.

Percz Jenő József

Bemutatott műve:

"Műteremsarok" III. üvegmozaik, 21 x 24

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

Budapest, 1968

Perez Jenő [ ]

A pécsi nyári művésztelep
hallgatója volt.

– :A pécsi képzőművészet kistükre (9)
957–960.

JELENKOR, Pécs, 1971. október XIV/10.

Perez Jenő József mozaikmúvész

Kiállítása pénteken
nyílik a Fényes Adolf teremben

Pestmegyei Hírlap 1971 január 27
5. old.

Perez Jenő József mozaikművész

Kiállítása nyílik a

Fényes Adolf teremben január 29-én

– Napló – Magyar Nemzet 1971 január 28

4. old.

Perez Jenő József 3

„Hommage a Derkovits"

„Berda archipel" c. művei emlétve

Magyar Nemzet 1971 február 16
4. old.

Percz Jenő József

2

„Csatajelenet"

„Ennek López" c. kompozíciója emlékre

Magyar Nemzet 1971 február 16
4. old.

Perez Jenő

festő

a Képzőművészeti gimnázium tanára (?)

Munka Érdemérem

Szabad Művészet

1955. 149. l.

Percz Jenő József

Koppmagyarat 150 évre

PERCZ JENŐ JÓZSEF :

276. Dombos táj. - Vizf., p. 48 x 23 cm. Jelz. l. j.:
Percz 1939".

306. Édesanyám. - Paszt., p. 31.5 x 41.3 cm. Jelz. j.középen: Monogramm.

307. Terefere. - Tusr., p. 15.3 x 20.3 cm. Jelz. f.j.: "Rónai".

ROSKOVICS IGNÁC / 1854 - 1915 / :

308. Szendrey Julia. - Tusf., p. 16 x 21 cm. Jelz. l. j.: "Roskovics".

RUDNAY GYULA :

309. Kozákfej. - C.rajz, p. 12.8 x 16.3 cm. Jelz.l.b.:"Losonc 916."; j.:"Rudnay Gy".

Percz Jenő

ösztöndíjas tanársegéd

1938/39.

PERCZ JENŐ V. é.
vitéz Aba-Novák Vilmos tanár
alakrajzi osztályában.

Ferenczy Károly Képzőművészeti Szakiskola
1937/39.

136.0

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Pecz Jenő

1938/39. tanév végén középiskolai rajztanári oklevelet kapott.

Elfogadott művészet-történeti értekezése: Mozaikok a mozaikról, 4r.

Ferképzőmfoiskévk
1937/39

183, 187. l.

Percz Jenő II. é.

tanári nak

Ferképzomfoiskévk

1935–36. fo. l.

a nehéz megélhetési viszonyok mellett
lemtöbblet mégis csak valami.
intetű Birottság bölcs belátására bizom
l – mégis talán azon korlátozással, hogy
ámolás után firessem ki art neki.
e mellett maradván a Nagytekintetű
Zsámbék, 1926. április 16.

Radnich Imre
esp. plebános

ctű Országos Birottságának.

Budapest.

Percz Jenő
festő

l. Ferképzőmfoiskolai vk
1939-41. 105. l.

jeszem. –
felülvizsgáltatni s
megadni méltóztass
Megjegyzem, hogy
mazás alapján, mi
hiány miatt a nézes
lehetett fordítani a
nak a kassai várbásty
használtam fel.
Budapest 1944 s

+ 21 posta jegyzőkönyvet

Percz Janus

älk. Lauf.

Ferk pzomfoisk yk
1939-41. 147.1-

Debreczeni ugonda, Hoffhalter Rafaelé

VI. 218.

Perczel Jenő

Az ipar segítsége a mezőgazdaságnak c. mozaikja Sztálinvárosban az Üzlethálón. Készült 1953.

Fónyi Géza: A sztálinvárosi mozaikok. Sz. M. 1953. 187, 188. l.

Percz Jenő

Mozaikművész

1.

Szabad Művészet

1948. 3sz. 120. l.

lően felhasználhatók nem voltak
zésére kellett forditani a Mini
ményében. E munkák a következők

A vizsolyi ref. templo
kiszombori r.k. templom szentély
templom műszaki megvizsgálása,
alaprajzok készitésének dijazás
ki felvételezésére és felvételi
r.k. templom műszaki felvételezé
sére, a kassai Szent Flórián sz
ló átjelyezésére, fényképek, a
tásánál felmerült költségtöbble
séköltségére végül a kassai Lő
hajtott archeologiai ásatásokra

Budapest, 1943 február

Jenő

Pere ~~Ferenc~~

mozaikmüves

l.

Szépmüvészet

1943. 155. l.

nel 1242 la città, che venne però presto
guerre turche, Győr fu luogo di continue battaglie,
contrassedi. La città ne soffrì molto e i suoi monu-
te medioevali furono senz'eccezione quasi tutti
Nel secolo XVII prese inizio la ricostruzione della
ore parla poi diffusamente dei monumenti di archi-
ltura e pittura della città del Medioevo, del Rinas-
ell'epoca barocca e dell'età moderna.

NIO SOMOGYI: L'arte ecclesiastica moderna

a chiesa del quartiere industriale di Győr, consac-
929, merita non soltanto come la prima un posto
lla nostra arte ecclesiastica moderna, ma anche per
e l'architetto, Aladár Árkány, è riuscito a creare con
opera un tipo, che ha avuto influsso decisivo sull'arte
a moderna in Ungheria. Non solo nella sua archi-
ia anche nell'aspetto interno nelle decorazioni, e
imento è esemplare questa chiesa. Tra gli ornamenti
no i più importanti le vetrate di Lilly Stehló in Árkay.
onumento importante di arte ecclesiastica della città
sa di Sant'Emerico del quartiere „Nádor". É opera
tetto Nándor Körmendy ed è stata costruita dieci
o la suddetta. Il periodo di tempo che divide le due
astava per rendere la seconda ancor più moderna.
a e la parrocchia formano un insieme esprimendo
un'attività intensa di pastorato e questo complesso
a eccellentemente all'ambiente, costituito da case
con giardini. Alla decorazione interna della chiesa
ollaborato i rappresentanti più insigni della moderna
esastica unghere.

---

r Egyetemi Nyomda, Budapest. (F.: Thiering Richárd.)

Perca Jenő

festő

szül 1915 -

Szabad Művés

1957. 198. l.

M. kir. állami nyomda. Budapest, 1941. – 6604.

					341,33 Cr	
					148,56 Cr	
0 ∓		0 ∓		0 ∓	1.993,97 ∓	

Számfejtette:

Összegezte:

Ellenőrizte:

Percz Jenő

Szabad Művészet

1950. 473. a.
1957. 96. 1.

nteles orsz. bizottságának

Budapest.

yadi várdomb ügyében a Rózalaps.
felkéri a tekintetes Bizottságot,
ttemi átiratot elintézni szíves-

1, 1909. évi febr. hó 23.

Perecz Jenő

l.

Szabad Művészet
1950. 9. sz. 366. l.

Jegyzik

1 Drb kép keret Ø. 3.75

fizetve

Bupest 1933 XII/21

Podschan

Percz Jenő

Jenő, 7. 1915

Élet-

Ujmagyképvz. 96.l.

(1950)

170

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Borostyánkő Pozsony m.	vár fala

Percz Jenő

festő

szül. 1915

l.

Ujmagyképz.

96. l.

14. t.

.....Fridli.Sándor

.....póka

....41...K.??...fillérre ér

küldeni.

Budapest 1913 évi

Percz Jenő

festő

szül. 1915.

l.

Újmagyarkép

96. l.

Percz Jenő

1939

Ki tud róla?

Cs-r-i.: A magyar műipar és történeti kiállítás. AÉ, X., 1876., 156. l. — I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 511. l. — A műipari és történelmi kiállításból. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 519. l. — Dankó 89—90. l. (Képe XXVII., tábla.) — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 369. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'Art Chrétien. XIV., 1881., 166. l. — Tört. Főcsoport, 2145. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 102. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 285. l. — Esztergom vármegye.... Bp. é. n. 360. l. (Képe.) — Lepold—Homor 74. l. — Gerevich PA, 198. l. — Lepold—Adatok, 23. l. — Genthon AZEFK, 14. l. (19. kép.) — Lepold—Lippay 38. l. — Lepold Katalógus 275. sz.

GYŰRŰ, (261. kép)

arany, fejében ovális foglalatban nyolcszögű ametiszt. A gyűrű ágyazott zománccal. Talán Pázmányé volt.

Átm. 3·3 cm.

Magyar, 1620 körül. A kő későbbi.

Esztergomi kincsek. Esztergom, III., 1876., 20. szám. — Tört. Főcsoport, 2026. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 103. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 285. l. — Lepold Adatok, 21. l. — Egyházműv. kiáll. 1930., 369. szám. — Csányi Károly: Az Iparművészeti Múzeum egyház-

Percz Jenő
festő.
I. Uri u. 36.

MKSz 1947

Szemetek csúfig és szátok szét esett
Úgy vánszorogtok két parancs között
S rázkódtok hosszas éjeken berakva
Kemény vonatba, hallva hallgatag
Kietlen kín örök hörgéseit
Sötét sinen hajszázó vas kerékről
S jajjajba hág szeggel vert talpatok
S a haltak állott sűrű sóhaja
Mint háló fogja forgó térgyetek
S gőzöl, füstöl felette holti szag
S páráz bajusszotok szőrszála közt
És benne van pipátok füstjiben
És csókotok levében benne van
És árnyékol, bíbor bűnnel borít
Elölt testek gazdátlan élete
Az itt rekedve jár a föld felett
Mint összement köd, a kiömlött élet,

Szép hercegnék, kegyencek és királyok
Ájulva dűltek perzselő pokolra,
Az ég pernyével omlott s elborúlt
Mezőben trombiták vad bút rivalltak
Tündöklő torkokon s a háborúlt szél
Tündér trallákat elszakasztva hurcolt
És marcangolt selyem hő kéjsikolyt
És szűz szívek szeráfi szép szavát
S a hárfa hulló permet hangjait
Hideg sziklákra szórta szerteszéjjel
És hamvadozva úsztak át a tűzön
Vonagló szőke hajzatok s elégtek
És elvesztek. S a délután arany
Órái hullottak le mind ezer
Kis zendülettel a hamus homályban
S a nap lebukkant és hideg koromban

Percz-Vitéz brigád
Váza, kerámia
Disztál, "
Bakcso, "
Tál, "

Ernst Muzeum. I. iparművészeti kiállitás. 1952.
8 l.

589

ely vizét a szomszédos helyipatak-
vente kétszer vezettek körmenetet.
tik, ugyanez évben Szentháromság
en a templom helyén régen elhagyott
osság akkor is Szentlélek templom-
ak nevezett. Egyik tanu szerint az
templomra, hanem a a mellette ál-
ly alatt pince is volt - vonatko-
házat hallomás alapján Tary Lő-
tettel arra, hogy nevezett a XV.
a, hogy a ház igen régi voltának
A puszta falat Horváth István kuruc
erint 1693 táján foglalta el és
i egyházmegye schematizmusa a temp-
en jelöli meg. A kapitány a templo-
dizsákmányból, emberei segitségével

Pecz Samu épitém M.D.K.

neogotikus stilusban dolgozott

Gaal Adorján: Az építészet története Bp.
1897 128

Percz Samu MDK

épitész
Vásárcsarnok, Müegyetemi könyvtár, Levéltár

Mücsarnok 1934. dec, 1935. jan.
Jubileumi kiállitások

Percza Mihály MDK

Szerepelt a csongrádi Kaszanitzky-féle teremben rendezett kiállitáson.

--: Vasárnap nyilik a csongrádi képzőművészek tárlata.

Csongrád Megyei Hirlap. 1964. jun.6.

Percea Pál

zul. Roman Csiklova
1870. Gör. Ed.
1896/97 IV. é. vajstyel

Magyar Földrajzi Társaság V. 310.

Percea Pál

szül. Román-Csiklova
(Krassó nőrény m.) 1870
gör. Ed. Gimn. cseth. –
1893/94 I – I. osztály
rajztanár jelölt –
1893/94 II I. osztály
1894/95 I–II II. osztály
1895/96 III "

Temesvári Természettud. múzeum

1911. évi jegyzék V. 304

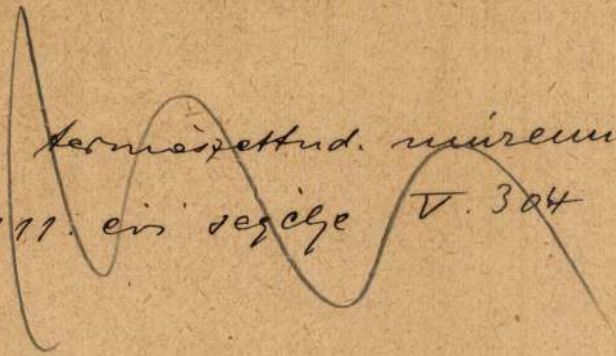

Perecz Pál

1893/94 – 1896/97

Ferkèpzomfoiskèvk

121. (.

Percze János
festő

M.D.K.

A „Pécsi utcák, pécsi házak"
kiállításon részt vett.

Művészeti életünk – 38 lap.
Művészet, 1960. szeptember.

Perene Mihály rajzpedagógus

Ma nyílik meg Szegeden a Pedagógusok Szakszervezet Csongrád m.-i Bizottságának rendezésében a megyei rajzpedagógusok képzőművészeti kiállítása, melyen szerepelnek művei.

Csongrád Megyei Hírlap, 1969. márc. 2.

Percze Mihály MDK

szerepelt a kiállitáson.

Juhász Antal:Csongrádiak tárlata - Esztergomban.
Pedagógusok Lapja.: 1960. aug.

Percze Mihály

Részt vett a csongrád megyei rajztanárok kiállitásán, melyet a szegedi Móra Feren Muzemm kupolacsarnokában rendeztek meg mintegy 50 képből.

Rajztanitás 1962. V.sz. 30.l.

Percz Jenő

V. évf.

1938/39. 90 P állami ösztöndíj

Ferképzőmfőiskévk

1937/39 115. l.

TULIPÁN ÁRUHÁZ

TELEFONSZÁM: ÓZD 65. **Ó Z D** TELEFONSZÁM: ÓZD 65.

Tek.

Europa Film és Könyvterjesztő Vállalat,

B u d a p e s t.

V.Visegrádi-u.36.

meggyőződtek hogy bele érett, a törzsöt levágják; eldarabolják, belét kikaparják, vizzel keverve megszürik, miáltal kész szágó lisztté válik! Egy fa közönségesen 300 fontot szolgáltat, de van 600 fontos is. Ott tehát erdőn vágják le a kenyeret, mint nálunk a tűzi fát.

De a kenyérszerzés könnyüsége megforditott viszonyban látszik lenni a polgárisodással. Bizonnyal vannak más okok névleg a szép jellem különbségei, mik a polgárisultság csekély fokát föltételezik mindazon tájakon, hol olly pazar a természet; de mindenesetre a terménybőség is sokat hat az ember erélye csökkentésére. A természetteli harcz, ha nem igen sulyos, elősegiti a polgárodást. Munka a felvilágultság anyja.

(Vége következik.)

TÁRHÁZ.

A trónörökös születése s keresztelése.

Testvérlapunk, a Politikai Ujdonságok közelebbi számában közlöttük azon örömhirt, miszerint *Császárné Ő Felsége szombaton f. e. aug. 21-én esti 10 óra 15 perczkor Laxenburgban szerencsésen trónörökost szült.*

A keresztelési szent ünnepély hétfőn, aug. 23-án d. u. 2 órakor egész pompával ment véghez, mellyről a Budapesti Hirlap hivatalos részében következőket olvassuk :

A fönnemlitett óra alatt egybegyült a cs. kir. férfi udvari személyzet teljes diszben, a palota-és lakosztályképes hölgyek pedig ékszeres kerek ruhában, az ünnepély számára rendelt helyiségekben Laxenburgban. Az apostoli nuntius (karingben) közvetlen a keresztelő teremben számára készitett helyre ment.

Midőn minden készen volt, ez Ő cs. k. Apostoli Felségének a cs. k. főszertartásmester értesitése folytán a cs. k. első főudvarmester által jelentetett.

Ő Felsége fölkelvén, a magas Uraságok Ő cs. k. Fenségeikkel és a főherczegi ajával, ki az ujszülött gyermeket gazdagon himzett vánkoson vivé, valamint az Annak számára rendelt női szolgaszemélyzettel, Császárné Ő Felsége benső teremeiből kiindult.

E teremekből kiérvén, t. i. az első emelet teremében, a főherczegi aja az ott készen álló hordszékbe ült, aztán átvevé az időközben a cs. kir. első főudvarmester által a vánkoson tartott fenséges gyermeket, a hordszék bezáratott s a menet megindult a fölépcsőn lefelé, a cs. k. főudvari marsall, továbbá nehány császári királyi titkos tanácsos, kamarás, asztalnok és nemes apród előlépte mellett, kik e végett az épen emlitett teremben gyültek egybe, a folyosókon keresztül a keresztelőterembe. Az uton, mellyen a menet elhaladt, cs. k. testőrök és várpalotai őrök álltak.

A rend következő volt : két cs. k. udvari irnok, a cs. k. nemes apródok, két cs. k. kamarai irnok, a cs. k. asztalnokok, a cs. k. kamarások, a cs. k. titkostanácsosok, a cs. k. főudvari marsall, a Főherczeg Urak Ő cs. k. Fenségeik főudvarmestereiktől oldalvást kisérve.

Ő cs. k. Apostoli Felsége.

A cs. k. legfőbb kamarás, a cs. k. testőr-századosok és a cs. k. első vezérsegéd szolgáltak kiséretül.

A fenséges megkereszteltnek a keresztelési teremből elvitetése után a pontificans a *Te-Deum*-ot kezdé énekelni, melly a cs. kir udvari zenekar által trombita- s dobszó nélkül énekeltetett el, s melly alkalommal hat cs. k. apród viasz gyertyákkal tett szolgálatot.

A pontificans a *Te-Deum* bevégeztével, püspöksüvegben s bottal *Ő cs. k. Apostoli Felségéhez* közeledett s meghajlás által szerencsekivánatát fejezé ki, ezután a papsággal együtt az oltárnál megállott.

Ő Felsége a fenséges Uraságokkal fölállott, trombita s dob-szó mellett elhagyá a keresztelési termet, s csupán a legközelebbi környezet által kisértetve az e végre előkészitett szobába vonult vissza.

Miután egy ideig ott mulatott *Ő cs. k. Apostoli Felsége*, a magas Uraságokkal a gyülekezeti terembe méltóztatott menni hogy kört tartson, s a szerencsekivánatokat elfogadja, mire *Ő Felsége* s Ő Fenségeik a lakosztályba tértek vissza.

* * *

— *Ő cs. k. Apostoli Felsége* f. é. aug. 22-ről kelt legfelsőbb kabineti iratánál fogva, az ujszülött *Rudolf* Főherczeg Ő császári Fenségét, mint Koronaherczeget, a legfelsőbb Császárháznál fönnálló ősi szokás szerint, az arany-gyapjas renddel, minden szertartás elengedése mellett, megajándékozni méltóztatott.

— *Ő cs. k. Apostoli Felsége* f. hó 24-diki legfelsőbb határozata által a Fenséges Koronaherczeg *Rudolf* Főherczeg Ő császári Fensége szerencsés születése alkalmából Bécs birodalmi fő- és székváros szegényei számára husz ezer pengő forintnyi kegyajándékot határozni és legkegyelmesebben megrendelni méltóztatott, hogy annak kiosztásánál főleg a megszorult iparos és munkás osztályokra, továbbá a szégyenlős szegényekre legyen tekintet.

— A Fenséges Koronaherczeg születése örvendetes eseményének alkalmából *Karácsonyi* Guido földbirtokos 100,000 ftnyi összeget, ebből 20,000 ftot a szerb vajdaság s a temesi bánság számára ajánlott fel jótékony czélokra, s annak hovafordittását Albrecht Főherczeg magyarországi Főkormányzó Ur Ő császári Fenségének magas belátására bizta. Ugyanazon örömdus alkalomból, s annak maradandó emlékére, a debreczeni községi bizottmány, az evangelicus-helvét hitvallásu egyháztanácscsal együtt, 100 segélyreszorult személy számára egy 160,000 ftnyi tőkével ellátott szegénypápoló-intézetet alapitott. — Ezen nemes szivü s hazafias érzületet tanusitó örvendetes jótékonysági tettek a legmelegebb köszönet kifejezése mellett juttatnak köztudomásra.

(B. P. H.)

Az ezüst a tenger vizében.

A költők annyit beszéltek már az ezüsttavakról, azok ezüst hullámairól, hogy e kifejezés már megszokott szóvirággá lett, mellyet a költeményekben, regékben akármely tóra, vagy folyóra is ráillesztnek és az Ocean part lakói már alig is nevezik másképp. És mégis ki nézi a napsugarakban tündöklő hullámok fejér fodrait, jut-e eszébe valaha komolyan arra gondolni, hogy azok valósággal ezüstöt tartalmaznak? Pedig ugy van; ujabb kutatások kétségbe vonhatlanul bebizonyiták, miszerint a tenger vize fölolvasztott ezüstöt foglal magában.

Malaktiti, Durocher és Sargnaud vegyészek voltak az elsők, kik elméleti szemlélet s gyakorlati vizsgálat által először rájöttek, hogy a tenger hullámaiban ezüst található. St. Malo közelében nagy mennyiségü tenger vizet meritettek edényekbe, s azt hosszu vizsgálat alá vették s ugy találták, hogy minden száz millió rész vizre körülbelöl egy rész ezüst jön, vagyis hogy minden egy angol köbmérföld tengervizben valamivel több mint harmadfél font ezüst találtatik. És igy, az eddig ismert adatok nyomán, az egész Ocean ezüst tartalmát két millió tonnára (40 millió mázsa) becsülik.

Természetes, hogy mindjárt azon kérdés merül fel, honnét származik mind ez ezüst? Ujabb ibőben a folyók vitték-e az Oceanba s csak hulladéka-e annak, mit az ember elhasznál? Avagy az sokkal régibb időkből ered?

Ujabb időben a folyók nem vihették ezt oda és az az emberek által elhasználtnak hulladéka sem lehet, csupán ez okból, mert a 2 mllió tonna (40 millió mázsa) olly sok, miszerint igen valószinü, hogy minden ezüst, kivált mesterségesen valaha a földből nyert ezüst mennyisége sem megy ennyire. Ez eredményre a vegyészek részletes kutatások által jutottak; ugyanis olly sót kerestek a földben és vettek vizsgálat alá, melly az özönviz előtti sóstavakból, vagy tengeröblökből származott, és ebben is találtak ezüstre.

Egyébiránt a szén is tartalmaz ezüstöt. Olly vegyi készitményekben van ezüst, mellyek előállitására tengervizet használnak. Illyen a szénsavas sziksó. De legérdekesebb azon felfedezés, hogy ez ezüst nem lényegtelen az állati és növényi testek alkat részei közt, Az ökör vére ezüstöt tartalmaz, melly kétség kivül azon növényekből ered, melyekkel táplálkozik. Meglehetős mennyiségben fordul elő a különböző fák hamujában, millyenek a tölgy-, nyir-, bükk-, kőrisfa stb. ugy, hogy a szerves világbani jelenléte összefüggésben lenni látszik annak az ásványországban előforduló széles elterjedésével.

Vas. Ujs. 1858.

A tenger-növények még több ezüstöt rejtenek magukban mint maga a tengerviz. A hinár hamujában fedezték fel, hogy egyik faja hamujának ezred része ezüst volt. Honnét nyerné ez azt, ha nem a tenger vizéből, mellyben nöl, miután saját gyökérrel s igy nagy erővel nem is bir, hogy táplálékát, mint a szárazföldi növény, a földből, vagy sziklából vegye, mellyen áll.

Ámbár a tenger összes ezüst tartalma olly roppant nagy, még is annak aránya a viz mennyiségéhez olly kicsi, miszerint nem remélhető, hogy kiválasztása a vizből valaha nyereséges üzletté válhatnék; sőt az sem bizonyos, hogy maguk a tengernövények kibányászhatók volnának-e haszonnal.

De egyik találmány a másikat szüli és az épen szóban levő legalább teljesen gyakorlati eredményre vezetett. Field ugyanis egy londoni lapban közlé, miszerint azon véleményben van, hogy a hajók rézboritéka, hosszabb ideig érintkezésbe levén a tengervizzel, annak ezüst tartalma is növekedik. És valóban igy is találták egy hajó rézboritékát, a melly hét évig járt a tengeren. Olly mennyiségű ezüstöt találtak abban, hogy annak jelenlétét csak Field állitásával lehetett megmagyarázni. Egyébiránt ez érdemben most folynak a bövebb vizsgálatok, mellyek a dolgot nagyobb világosságba fogják állitani.

Unghváry Vilmos

Irodalom és müvészet.

— *(Egyik első rangu költőnk összes költeményei.)* Heckenast Gusztáv kiadóhivatala nem szünik meg becsesnél becsesb müvekkel gazdagitani könyveink lajstromát. Illyenek közé tartoznak a legközelebbi hetek termékei közől: *Czuczor összes költeményei* 3 kötetben, a szerző aczélmetszetü igen szép és hü (bár fiatalabbkori) arczképével. Igen jó gondolatnak tartjuk, különösen midőn költőkről van szó, ezek fiatalkori, legszebb arczképeiket közölni s illy alakban örökiteni meg az utókor számára. Azok az öreg, ősz szakállas képek többnyire már ugy sem a költőkéi, mert e korban a költészet meleg forrása többnyire ugy is már kiapadt s más nemü kutfőknek engedett helyet. — Czuczor első rangu és legkedveltebb költőink sorába tartozik, kinek müvei ezer meg ezer példányban jelentek meg idők folytán, egyenkint és elszórtan. Ime most, a kinek magyar könyvtára van (pedig kinek ne volna az? vagy ki ne szeretné azt megalapitani házában?), alkalma nyilik, ezen az idő által becsökben szentesitett, gyökeresen magyar szellemet lehelő, eredeti és igazán költői müveket gyönyörü diszkiadásban mind együtt birni. Ára a 3 kötetnek 4 pft.

\+ *(Aláirási fölhivás.) Szombaty Ignácz* székesfehérvári reáltanár *szépirodalmi* és *tanügyi dolgozataira* aláirási fölhivást küldött szét. E dolgozatok két kötetben hat-hat iven fognak megjelenni: az első kötet „*Szépirodalmi dolgozatok*“ czim alatt beszélyeket hozand, s september végén fog megjelenni; a második „*Tanügyi dolgozatok*“ czimü kötet a tanügyre vonatkozó értekezéseket, s a sz.-fehérvári reáltanoda története és állapotának rövid előadását foglalandja magában. E második rész, ha az első kötet kellő pártolásban részesül, november elején fog megjelenni. A kötetek ára külön 30 kr., a kettőé együtt 50 kr. leend pengőben, vagy fél forint és illetőleg 88 kr. uj pénzben. A pénzek akár előlegesen, akár a munka átvételekor fizettetnek le, de az aláirók nevei tájékozásul mielőbb beküldendők. A bejelentéskor megjegyzendő, hogy hányan kivánják csak az egyik kötetet 30, és hányan mindkettőt 50 pkrjával. Mind a levelek, mind a dijak bérmentesen küldendők be. Az öt példánynál nagyobb megrendeléseket szerző bérmentesen fogja megküldeni; az egyes példányok postai elszállitásáért pedig az előfizetési ár kötetenkint még 6 pkrral megtoldandó. Gyüjtők minden 5 példány után egyet ingyen kapnak. A beveendő egész tiszta jövedelem a székesfehérvári *reáltanoda javára* fog fordittatni. Szerző az egész jövedelemről a jövő évi reáltanodai évkönyvben (az igazgatóság ellenőrködése mellett) teljes számadást közlend.

\+ *(Beőthy László)* hátrahagyott müveire testvérbátyja Beőthy Zsigmond előfizetést nyit. A jövő novemberre 3 kötetben megjelenendő, s mintegy 40 ivre terjedő gyüjtemény korán elhunyt humoristánk hü arczképét s életrajzát is hozandja. Mind a három kötet előfizetési ára 3 pft., bolti ára 5 pft. lesz. Az előfizetések legfölebb sept. 30-ig Beőthy Zsigmond h. ügyvédhez Rév-Komáromba küldendők. Gyüjtőknek minden tiz előfizető után, egy kemény vászonkötésü s aranyozott boritéku ingyen diszpéldány jár.

△ A nagymélt. és főtiszt. veszprémi püspök ur által hirdetett ezen *pályakérdésre*: „Mit tehet és mit kell a néptanodának tennie, hogy azon borzasztó rablások és gyilkosságok, mellyek az ország több részét időről időre rémülésbe hozzák, idővel legalább nagy részt megszünjenek?“ — beérkezett 11 pályamü közől a „Ne ölj, ne orozz!“ jeligével ellátott lett jutalomnyertes, mellynek irója *Irsik* Ferencz, szakaszi plebános Szatmárban.

⊙ Megjelent: „Népszerü, alkalmi s rendkivüli *oltár- és szentbeszéaek* lelkipásztori szózatok s intelmek gyüjteménye. Negyedik kötet. Irta *Grynaeus Alajos*, lelki-pásztortan tanára.

\+ *(Szelestey László)* ujabb verseit sajtó alá rendezte, s nehány hét mulva igen csinos kiállitásban fognak megjelenni.

\+ *(Ifju Dumas „Fils naturel“)* czimü szinművét, mellyet Párisban számtalanszor oly roppant hatással adtak, Feleki Miklós leforditván, a napokban a nemzeti szinházhoz beadta.

\+ *(Szatmáry L.-né)* mint vendég aug. 8-án először, s mindössze ötször lépett föl a *szolnoki* szinkörben. A közönség mindig a legnagyobb kitüntetéssel fogadta a jeles szinmüvésznőt.

\+ *(Bognár Amália k. a.)* tehetséges szinésznő, s Bognár urnak, a nemzeti szinház énekkartanitójának lánya, mint halljuk, közelebb a bécsi udvari szinháznál fog vendégszerepelni. — Ohajtjuk, hogy fölléptét siker kövesse.

\+ *(A pesti müegylet)* kisorsolás végett közelebb következő müveket vásárlotta meg: „Tanulmány fő“ Deckertől Bécsben, 80 ft., „Szénagyüjtés Ammertónál“ Kochtól Münchenben, 180 ft., „Az orvos látogatása“ Geyertől Augsburgban, 200 ft., „A duzzogó szerető“ Rustigetől Stuttgartban, 180 ft., „Erdei tájkép“ Holzertől Bécsben 50 ft., „Szarvasvadászat“ Berzeltől Münchenben, 50 ft., „Zenetanitás“ Hofftól Münchenben, 300 ft., „Az első tanulmányok“ Bischofftól Münchenben, 300 ft., és „Erdei patak“ Kühnertől Brüsselben, 600 ft. Ez utóbbi kép csak azon esetre jut az egylet birtokába, ha az azt illető müvész 600 ftért átengedi. — A jövő évi műlap pályázatra összesen négy mű érkezett be, s minthogy ezek közől egyik sem találtatott elfogadhatónak, Canzi festész bizatott meg, hogy a nála tervben levő „Kukoriczatörés“ czimü genreképet dolgozza ki a nevezett czélra, 1859 évi februar elsejéig küldje be. — A Münchenben f. évi septemberben összegyülekező művészek gyülésén, a pesti müegyletet ennek titkára fogja képviselni.

Egyházi és iskolai hirek.

⊙ *A Fenséges trónörökös* születése örömteljes alkalmából Szeged város községválasztmánya, e legörvendetesebb eset emlékét megörökitendő, egy főrealtanoda létesitésére a város pénztárából alapitványképen 50,000 pftot azon ohajtással szavazott meg, miszerint a létesitendő iskola az Ő cs. kir. Főherczegségének nevét viselje.

⊙ *(Értesitvény a bajai főgymnasiumból az 1857—58-ki tanév végével.)* A tanári karból: Horváth Ferencz igazgató, Csaváry József, Kurka Kár., Petter István, kalocsai érsekmegyei áldozárok; továbbá: Bándl János, Bodnár Istv., Czirfusz Ferencz, Holub Mátyás, Klamarik János, Kolmár József, Paulik István, Sztoczek György, világiak. Az év elején beiratta magát 321 tanuló, az év végén maradt 303. Ezek közől 205 magyar, 36 izraelita, 22 dalmat, 5 szerb és 35 német volt. Az előadási nyelvet illetőleg a május 30-án tartott tanácskozmányban határoztatott, miként jövő tanévben következő tantárgyak leendnek német nyelven előadva: IV. oszt. német nyelv, V. oszt. német nyelv és természetrajz, VI. oszt. ugyanazok, VII. oszt. ugyanezek és részben a mennyiségtan, VIII. osz. a német nyelv-történelem s részben a mennyiségtan. A tanári kar e határozatának indokául azon körülmény szolgált, miszerint a német nyelvben gyengébb tanulók miatt még a felsőbb osztályokban sem lehet kizárólag ezen nyelven előadni valamelly tá·gyat; a két nyelven előadás pedig sok időt fölemészt, anélkül, hogy a tudományok kellő felfogását eszközölni lehetne. — Az igen helyes tapintattal összeállitott értesitvény egészen magyar nyelven van szerkesztve s azt egy értekezés nyitja meg *Kolmár József* tanár tollából, mellynek czime: „Nézetek a felsőbb nyelvészeti elemzés körül.“

Közintézetek, egyletek.

△ *(A berlini magyar könyvtárról)* nemrég mi is emlékeztünk. Azt ujabban Szász Gerő ujra rendbe szedte s szaporitását illetőleg a magyar irókhoz fordul, *hogy küldjenek* müveikből egy-egy példányt e kis könyvtár számára. A berlini királyi könyvtár minden magyar könyvszállitmány vitelbérét szivesen hordozza. Ez elismerő figyelem irodalmunk iránt, mellyet iróink kétségkivül avval méltányolnak, hogy ama felhivást készséggel teljesitik. A Sz. K. levelezője a fönebbiek után végül felujitja a Tomori Anasztáz által megpenditett eszmét, a berlini egyetemben egy magyar tanszék felállitását illetőleg. „Berlin központja — ugymond — Észak-Németországnak, egyetemét a világ majd minden részéből látogatják, egyetlen mivelt nyelve sincs itt Európának, mellyből itt az idegen oktatást ne nyerhetne.“ Valóban itt volna az idő, mellyben valamit tegyünk, hogy a mivelt világ necsak névről és némelly idegen lapoknak ferde, sőt némellykor roszakaratu tudósitásai nyomán ismerjen bennünket.

\+ *(Németországban egy átalános könyvkiadó-intézet)* van alakulóban, mellynek alaptőkéje terv szerint 750.000 pf. lenne, s mihelyt 62.500 pft. együtt lesz, az intézet megalakultnak hirdeti magát.

Közlekedés.

⊙ *(Megint egy uj találmány.)* Egy gépész nagyon egyszerü gépet talált fel, melly éjen át a gőzkocsikban az állomáshoz közeledéskor nagy lármát csinálna s az állomás nevét megvilágitaná. Ez által ki lenne kerülve azon baj, hogy sok utas éjnek idején elaludván, akarata ellen is tovább utazik, mint szándéka volt.

⊙ *(Tengeralatti távirdák.)* Nem rég emlitettük az Amerika és Anglia közt végre elkészült távirónalat; ezuttal pedig a földön már eddig létező többi nagyobb távirónalak jegyzékét közöljük. Európában a következők állnak fenn: Calais-Dover, Holyhead, Howth (Dublin mellett), Dover-Middle-Kerke (Ostende), Oxfordness (Anglia), Haag, Fridericia (Jütland), Middelfort (Fünen), Nybord (ugyanott), Korsaer (Seeland), Helsingor (ugyanott), Helsingborg (Svéd), Lyniugton (Anglia), Newport (Wight sziget), Spezzia (Piemont), Corso fok (Korsika), Teulada fok (Szardinia sziget), Bona (Algir), Cagliari (Szardinia), Lavalette (Malta) és Corfu Malta. Ezen kivül a Zuider tavon és a messinai tenger szoroson keresztül létezik sodrony. Amerikában 1852-ben Cap Tementine és Carlton Head s 1856-ban Puy (Uj-Foundland) és North fok közt állittatott fel.

\+ *(A dunagőzhajózási társaság)* elhatározta, hogy Pest és Ó-Buda közt járó gőzösei ezentul Uj-Pesttel is közlekedjenek. E gőzösök hétköznapokon kétszer, ünnep- és vasárnapokon négyszer fordulnak meg a nevezett helyek közt.

8023 fnyv I

Percz Jenő József

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

PERCZ JENŐ JÓZSEF

MOZAIKMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

SOMOGYI JÓZSEF

KOSSUTH DÍJAS SZOBRÁSZMŰVÉSZ

1971. JANUÁR 29-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM – BUDAPEST VII. RÁKÓCZI ÚT 30.

Az itt élő lakosság elszegényedése miatt kevéssé lehet arra számítani, hogy a városrész rehabilitációját finanszírozni tudnák. Egy *újfajta önkormányzati telekgazdálkodási politika* azonban biztosíthatja a hiányzó forrásokat.

PERCZEL ANNA ÉPÍTÉSZ

A tervezők vizsgálata szerint (a lebontásra ítélt épületeket is figyelembe véve) az üres telkek aránya mintegy 30-35 százalék. Ezeknek a telkeknek az értékesítéséből származó bevételeket az *egész városrész megújítására kellene fordítani* – állítják határozottan Perczel Annáék. A mai tanácsi apparátussal való konfliktusuk egyik kiváltó oka éppen ez. Ma legfeljebb véletlenszerű, *egyes cégek érdekeinek megfelelő tömbrendezések* folynak, a az értékesítés bevételéből finanszírozott infrastruktúrafejlesztések szűk körűek, az adott vállalkozások érdekeit szolgálják.

Az üres telkek nagy aránya a lehetőségek mellett nagy *veszélyeket* is rejt magában, például a *városrész karakterének elvesztését*. Perczel Anna szerint ezért nem szabad 2-3 összefüggő teleknél nagyobb területre bontási engedélyt adni, mert elveszhet a sajátos józsefvárosi „arc". Az épületek értékelésénél *nem szabad csupán a* műszaki szempontokat nézni, hanem az épületek „helyi értékét" is. Tehát vannak olyan épületek is – mondja Perczel Anna –, amit máshol lebontásra javasolnának, de a városkép megőrzése miatt itt meg szeretnének tartani, s természetesen fordított eset is előfordulhat. E helyi értékre *a helyi tanács nemigen érzékeny*. Éppen az ekörüli konfliktusok miatt vonták meg a tervezőcsoporttól a további megbízást.

A városrész rehabilitációjának egyik legnagyobb veszélyét az ún. rekonstrukciós körút jelenti (erről lásd lapunk *Agyrémkörút* című cikkét).

A városrész jellegét féltve a tervezők szigorú építési korlátozásokat és előírásokat tartanak szükségesnek, ahol azonban az alapelv *a változatosság megőrzése*. Több épületnél javasolják a mai használat megváltoztatását, elsősorban a közösséget szolgáló közösségi terek visszaállítása érdekében (kisvendéglők, kulturális körök).

A mai városfejlesztési gyakorlatban szokatlan menetrendet javasolnak. Egy viszonylag kisebb beruházással, az érintett terület felértékelődésével éppen a *leghátrányosabb rétegeket* érintené kedvezően mindez. Az elképzelés: a Corvin mozi és a Füvészkert között kialakítandó *„zöld sétány"*, amely tíz lakótömböt köthetne össze, s igazi gyalogosutcává tehető. A sétány vonalvezetését úgy tervezték, hogy önmagában emiatt ne kelljen bontani.

*

A Perczel Anna vezette tervezőcsoport egy pillanatig sem titkolja a – szerencsére hamar kifulladt – „lakótelepi rekonstrukció" iránti mély ellenszenvét. A józsefvárosi lakótelepek kapcsán is kifejtik, hogy ott az utca nem utca, a tér nem tér többé. A térszervezésben ezek „feleslegessé" váltak, fölváltották az aszfaltsávok.

A tervezők kisigényűek. Nem akarnak mást, csak azt, hogy ahol még lehet, *az utca maradjon utca, a tér pedig tér*. Ilyen „egyszerű" ez.. ✹

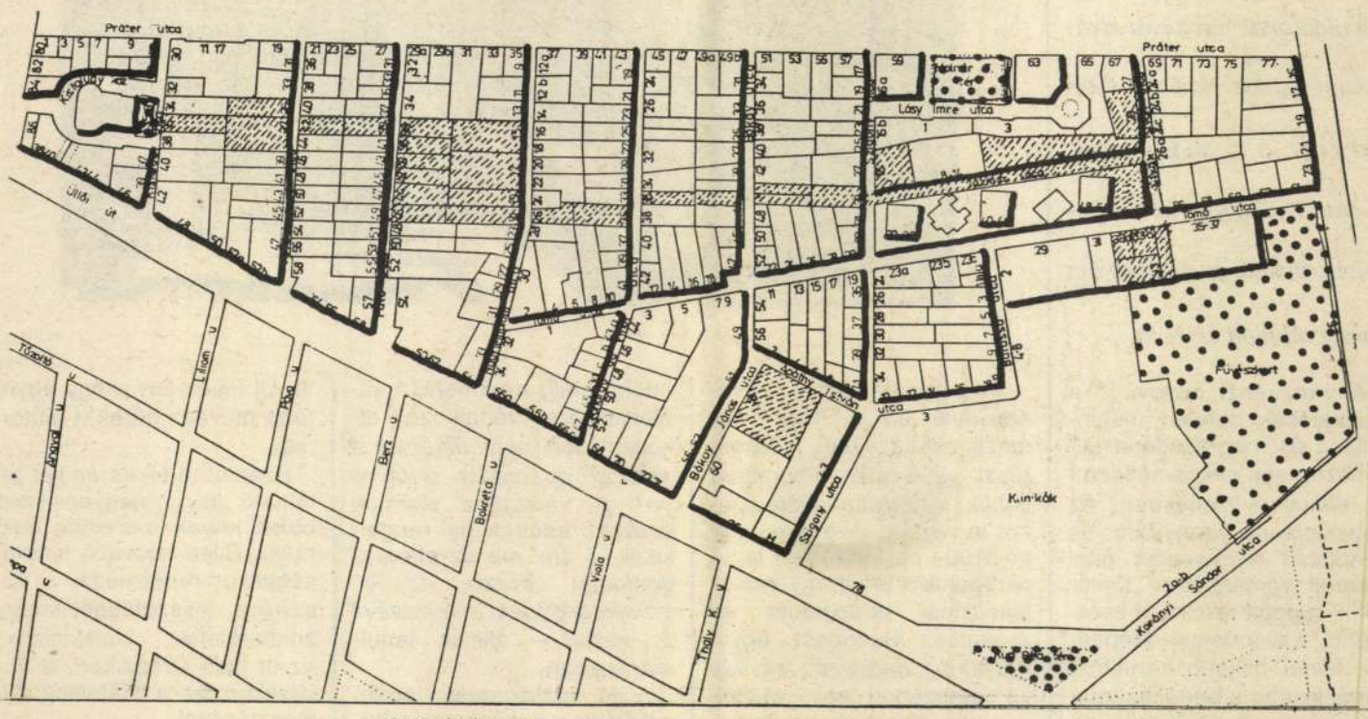

A ZÖLDSÉTÁNY TERVE A CORVIN MOZI ÉS A FÜVÉSZKERT KÖZÖTT

ARCCAL A SZABADSÁG-SZOBOR FELÉ

REHABILITÁCIÓ A JÓZSEFVÁROSBAN

Az elmúlt évtizedek várospolitikáját tanulmányozóknak nyugodt lélekkel ajánlható egy séta a józsefvárosi Práter utcában. A kétszáz évvel ezelőtt – még a szántók és majorságok idején kialkult – nyílegyenes utca keleti végén, az egyik oldalon a kisvárosias beépítésű, igencsak leromlott állapotú házak, a másikon „kockáspapír uralmú" hatalmas paneles, tagolatlan házak, lakótelepszerű beépítéssel. S ami az utca két oldalának látványát elválasztja és összeköti: a Gellért-hegy a Szabadság-szoborral. Különböző korok beépítési módja és életformája konzerválódott és él itt.

A városrészt mindig is a fejlesztések hirtelen megindulása és megrekedése jellemezte, ami megismétlődött az elmúlt évtizedekben. Az egyenletesen nagyvárosias beépítésű főútvonalak által határolt városrész e „tömör falak" mögött rendkívül heterogén, kisvárosias beépítésű. Minél beljebb kerülünk, annál kisebb a beépítési magasság és a lakósűrűség. Itt hagyományosan viszonylag alacsonyabb jövedelmű lakosság él, a Józsefvároson régóta rajta a *„szegénységbélyeg"*. Egyre kevesebben laknak itt, a lakásszám évente 1300-zal csökken. Más városrészekhez képest gyorsan cserélődik a lakosság, kevés a gyerek, és sok az idős (és egyedül élő) ember.

Ezekben a hagyományos beépítésű tömbökben, ahol a lakások 90 százalékban az IKV kezelésében vannak, régóta semmiféle fejlesztés nem történik. A pénzforrásokat régóta elvonják ettől a területtől.

SZILÁGYI LENKE FOTÓJA

A „perspektívát" a hatvanas évek óta a Práter utca másik oldala jelenti. A városrészt 1956 után elbontásra ítélték, s helyette lakótelepeket terveztek, még a legutolsó, 1984-es tervekben is. A perspektíva tehát egy városfejlesztési abszurdum és zsákutca. Budapest egyik *központi, kedvező fekvésű* városrészében egy *alvóváros* jellegű, a hely szellemétől idegen lakótelep. A lakótelepi „rekonstrukció" és a leromlás miatt eltűntek a korábban jellemző kisvendéglők, kávéházak, kocsmák, különböző körök és kulturális műhelyek. *Helyettük ma nincs semmi.*

Ez a folyamat azonban megállítható, sőt visszafordítható, reméli és állítja az a tervezőcsoport, amely három éve a Középső-Józsefvárosnak a rehabilitációs tervein dolgozik *Perczel* Anna vezetésével. A fenti leírás az ő munkájuk alapján készült Pontosabban: dolgozott mindaddig, amíg a városrész felélesztésére vonatkozó elképzeléseik nem *ütköztek a tanácsi apparátus érdekeivel.* A városrész számos kedvező adottsággal rendelkezik, s ami ma az elmaradottságát okozza, *az felemelkedésének a forrásává is válhat* – állítják tanulmányukban.

A jó közlekedésű terület az értékes nagyvárosias fútvonalak mögött változatos építkezésével, kisvárosiasságával a ma olyannyira hiányzó *személyesebb, nyugodtabb* környezetet biztosíthatja. A határozott karakterű Józsefváros az erőteljes leromlás ellenére is megőrzött még valamit hangulatából, létezik még a korábbi közösségi *együttélési* modell. Minden kedvezőtlen tendencia ellenére a *lakosság 60 százaléka még ma is ragaszkodik* ehhez a környékhez. Még érvényesül a tradicionális iparosréteg hatása, több vallási központ is működik itt. Új jelenség, hogy egyre több művész bérel itt műtermet.

Számos értékes épület található itt, s nagyon szép belső kertek maradtak meg máig. Ritka kedvező lehetőségekkel rendelkezik a városrész összefüggő, nagy zöldterületek kialakítására az itt lévő Orczy-kert, a Füvészkert és a Ludovica fölélesztésével.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726

NAPLÓ

1971 MÁR 20

1022

Színes kövek művészete

Mozaik-kiállítás Veszprémben

Érdeklődést keltett *Percz Jenő József* mozaikművész ez év eleji kiállítása a budapesti Fényes Adolf teremben. A közönség tudata magát a műfajt jobbára antik — pompeji, velencei, ravennai, stb. — padló- és faliképekhez köti. Akár ábrázoló, akár díszítő jellegűek ezek, többnyire monumentális, dekoratív alkotások. Percz mozaikjainak zöme hordozható, falra akasztható. Talán azért is választotta a klasszikus hagyományok feleleventésének e szokatlan módját, mert korunk építészete kevéssé tart igényt — ahogy ő nevezi: — a „színes kövek művészeté"-re, noha *egyre több lehetőséget kínál...*

Az ősi műfajt a festészet egyik megnyilvánulásának tekinti a művész. Újjáélesztésére még Aba Novák biztatására vállalkozott. Ösztönözte itáliai, görögországi tanulmányútja is. Ennek során részt vett több világhírű mozaik restaurálásában, többek között Pompeiben. Itthon is foglalkozik restaurálással, amellett, hogy középületek — a dunaújvárosi üzletház, a pesti postamúzeum, a Pénzügyminisztérium, a szegedi SZTK — murális díszítését végezte, és vezi újabbakét. Művészetpedagógiai munkásságáért kétszer is kitüntették.

Mozaik táblái — amelyeket a veszprémi Bakonyi Múzeumban állítottak ki a minap — *festői hatásukkal megkapóak, izgalmasak.* A nemes anyag különböző színű szemcséinek variálásával épp úgy, mint az egyszínűek dőlésszögeinek változtatásával atmoszférát teremt. Csendéleteket, arcképeket, csatajeleneteket „épített ki" márvány-, üveg-, kődarabkákból, rendkívül türelmes, fáradságos munkával. Tenyérnyinél alig nagyobb kompozíciói is igen gazdagok megmunkálásukban.

Percz Jenő József művészete *a valóságból táplálkozik.* Nem követi a divatos irányzatok csábítását, szinte puritán következetességet tükröz. *Korszerű,* még a legegyszerűbb témánál is feltária és közelhozza a nézőhöz a benne rejlő szépséget. Mozaik-tábláit szívesen látnánk otthonunkban, akárcsak grafikáit, amelyek többsége a mozaik-képek vázlata.

Az egy hónapig nyitvatartó kiállítás *ritka és kitűnő alkalom iskolások számára,* akár művészettörténeti órák tartására is, szemlélődésre is. A közönség figyelmét leköti a „színes kövek művészete". Talán — reméljük — felkelti az építészek érdeklődését is.

r. i.

Percz Jenő József

nak tervei a Magyar Vöröskeresz
szervezetének.

— A szakaszok személyi állomá
órás továbbképzésen tájékoztatjuk
fontosabb feladatokról. Az öt óra
kezőképpen oszlik meg: két óra e
és három órát igényel a zárógya
személyi állomány továbbképzésé
1 és október 30 között szervezzük
sítjuk meg az egész megyében.

A tanfolyamok során szerepel még az önkéntes ápolónők képzése. Ez is egyik fontos célkitűzése a Magyar Vöröskeresztnek és ehhez is csatlakozik a megyei szervezet.

— Április végén kezdődik a négyhónapos önkéntes ápolónőképző tanfolyam. Erre harminc fiatalt várunk. A bejárásos rendszerben megrendezésre kerülő tanfolyam helye a megyei kórház lesz és ez már magában is biztosítja a megfelelő színvonalat, az eredményes képzést.

A továbbképzés és a felkészítés, az ismeretek bővítése mellett fontosnak tartja a Vöröskereszt az új szakaszok megfelelő felszerelését, hogy gyakorlataikat kedvező feltételek mellett hajtsák végre.

— Természetesen nem hanyagolhatjuk el a 36 új szakasz személyi állományának felszerelését — folytatta a tájékoztatást Horváth Ferencné, megyei titkár —. Erre különös figyelmet fordítunk és igyekszünk lehetőleg még a zárógyakorlatok előtt kiosztani a felszerelést. Elsősorban Keszthely városban és a járásban, Tapolcán és Pápán kerül sor a szakaszok felszerelésére.

— Abból indulunk ki, hogy a polgári védelem is fontos és nagyszerű politikai munka. Ezért a kiképzés programjában, azzal párhuzamosan szerepel a politikai felvilágosítás is. Úgy állítjuk össze az előadásokat és bemutatókat, hogy azok tartalmazzák a politikai témát, magyarázatot is.

Többször elhangzott a beszélgetésünk során: összehangolás, együttműködés, összhang. És ezt tapasztaljuk is, ha közelebbről nézzük, vizsgáljuk a polgári védelem szervezését, irányítását, a vállalatok, üzemek tevékenységét, a mindennapos munkát.

— Erre épül nálunk a törzsparancsnokság minden beosztottjának tevékenysége — fejezte be a beszélgetést dr. Kátai Imre, a Várpalotai Városi Tanács VB elnöke.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 FEB 14

Percz János

ÚJ EMBER
Budapest

1021

LÁTTUK

PERCZ JENŐ JÓZSEF: a színes kövek művésze. A Fényes Adolf teremben kiállított, falidísznek szánt, festői hatású mozaik-kompozíciók, portrék, tájak, csendéletek, figurális jelenetek, egyszerre hatnak antiknak és modernnek. Sajátos vonzóerejük és értékük éppen ebben az egyénien művelt keveredésben van, mert egyszerű, természetes, azonnal érthető közlésükkel is voltaképpen többet mondanak, mint amit kifejeznek. A mozaik-ábrázolás, ha olyan mélységes beleélésről és művészi alázatról uralkodik, mint Percz Jenő József vallomásai emberről, világról, létről, híd a múlt és jövő között. Közeli, elérhető és mégis sejtelmes, tünékeny...

(H. G.)

HINCZ GYULA ÉS SOMOGYI JÓZSEF múlt évi velencei Biennálén szereplő műveinek kiállítási anyaga került bemutatásra a Budavári Palota termeiben. Hincz Gyula sokoldalú, dús fantáziájú, bravúros technikájú, népszerű, sűrűn foglalkoztatott művészünk, festő, grafikus, keramikus egy személyben. Hatása dekoratív szórakoztatás, tetszetős külsőség, azonnali célbatalálás a pillanatnyi figyelemkeltésben. — Somogyi József szobrai látszólag hevenyészett kivitelükkel, rögtönzésszerű közvetlenségükkel, de elmélyedőn mindig a lényeget, a maradandót a meglepő, a felületes szem számára elsikkadó értéket fejezik ki.

(H. G.)

1971. február 14. (1284.)

IGÉNYEK

Tervekről, s a tervek megvalósítása érdekében tett intézkedésekről szóló híradásokat, beszámolókat, riportokat olvasva

Percz Jenő

MŰVÉSZ GALÉRIA

HEGEDÜS LÁSZLÓ

VIII. KIÁLLÍTÁS

BLAHOS RUDOLF

aquarelljei

tovább

PERCZ JENŐ

mozaikjai

SOMOGYI JÓZSEF

szobrainak

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

1948 FEBRUÁR 15—25-ig

MŰVÉSZ GALÉRIA

Budapest, V, Szálin-tér 3.

Felelős kiadó: Hegedüs László.
4335/48. — Független-nyomda, Budapest.
Felelős: Lengyel Lajos igazgató.

TÁRGYMUTATÓ

BLAHOS RUDOLF AQUARELLJEI:

	Ft
1. Ablak	700.—
2. Műterem	800.—
3. Fotöj	700.—
4. Duna	700.—
5. Uszály	700.—
6. Utca	800.—
7. Szürkület	700.—
8. Esős utca	800.—
9. Eső után	800.—
10. Szabadsághíd	900.—
11. Déli nap	800.—
12. Aquarium	1.000.—
13. Eperfa	800.—
14. Nyárfa	800.—
15. Balaton	800.—
16. Hídkorlát	800.—
17. Halászbárkák	800.—
18. Városliget	700.—
19. Móló	800.—
20. Romok	700.—
21. Dunai táj	700.—
22. Ködös reggel	800.—
23. Uszály	700.—

PERCZ JENŐ MOZAIKJAI:

1/a Sokác lány	1.000.—
2/a Püspökbogádi lányok	1.500.—
3/a Önarckép	—
4/a Kárpát-orosz tavasz	1.500.—
5/a Teodora másolat Ravennából	—
6/a Őz	800.—
7/a Fej	800.—
8/a Krisztus fej	1.000.—
9/a Női fej	800.—
10/a Csikó	800.—
11/a Csatakép	5.000.—

SOMOGYI JÓZSEF SZOBRAI:

1/b Bagoly (mükő)	Mt.
2/b Pihenő (bronz)	Mt.
3/b Macska (samott)	2.500.—
4/b Puma (terakotta)	1.000.—
5/b Vízmerő (terakotta)	1.500.—
6/b Fésülködő (terakotta)	1.500.—
7/b Kaszafenő (terakotta)	1.500.—
8/b Magvető (terakotta)	Mt.
9/b Ló (terakotta)	1.500.—
10/b Tükrös leány (terakotta)	1.000.—
11/b Oroszlánkölyök (terakotta)	1.000.—
12/b Paszirozó (terakotta)	1.500.—
13/b Fázó asszony (terakotta)	1.500.—
14/b Emlékműterv vázlata	800.—
15/b Akt (terakotta)	1.000.—

[origo] Nyomtatás

Nincs pénz a zsidónegyed teljes felújítására

2004. május 27., csütörtök, 16:48

Nincs rá pénz, hogy a régi pesti zsidónegyed még meglévő összes épületét felújítsák, a kerületi önkormányzat kénytelen bizonyos épületeket ingatlanfejlesztő cégeknek átadni, melyek az épületeket lebontják, és újat építenek helyükbe. Az átalakítási terveket tanulmányozó építész szerint a terület 36 százalékát úgy építik át, hogy figyelmen kívül hagyják a negyed tradícióit.

Történelmi, örökségvédelmi és társadalmi szempontokat sem vesz figyelembe az az átalakítási terv, mely alapján átalakul a régi pesti zsidónegyed - állítja Perczel Anna építész, aki részt vett annak a tanulmánynak az elkészítésében, mely a fővárosi önkormányzat megbízásából készült. A főváros VII. kerületében, az Erzsébetvárosban a Király utca - Csányi utca - Klauzál tér - Kisdiófa utca - Dohány utca - Károly körút által határolt területen évek óta zajlik az átalakítás, és várhatóan még néhány évet igénybe vesz a több évvel ezelőtt készült kerületi szabályozási terv végrehajtása. Az említett utcákkal határolt terület a XIX. század óta adott helyet a zsidó közösségnek - itt találhatók legfontosabb intézményei és a zsinagóga is.

Perczel Anna építész szerint, ha minden a jelenleg érvényes tervek szerint zajlik, a világörökség részét képező terület 36 százaléka olyan átalakuláson megy keresztül, mely figyelmen kívül hagyja a negyed tradícióit, lakóit és az örökségvédelmi szempontokat is. Az építész szerint minél gyorsabban lépni kell azért, hogy a folyamatot megállítsák - derül ki az Építészfórum című honlapon közzétett írásából. A honlapon hamarosan a régi zsidónegyedről készült teljes tanulmányt közzéteszik.

A VII. kerületi önkormányzat szerint ugyanakkor a negyed teljes megőrzésére nincs pénz, ezért bizonyos - nagyon rossz állapotban lévő épületeket - bontásra ítélnek, hogy helyükön újak épülhessenek. A 150 éves épületek teljes felújításra szorulnának, erre azonban sehonnan nem kap pénzt az önkormányzat - mondta az [origo]-nak Gergely József alpolgármester. Mielőtt a házak összeomlanának, ingatlanfejlesztőket vontak be a környék rendezésébe. A fejlesztők kiköltöztetik a lakókat, másik lakást biztosítanak nekik, majd lebontják a régi épületeket. Az önkormányzat előírása szerint az új házaknak illeszkedniük kell a környezetbe, és többségben kell lenniük a lakóházaknak. Az alpolgármester szerint a kerületnek is az a célja, hogy megőrizzék a negyed hangulatát, ezért a későbbiekben rendbe hozzák a közterületeket.

Gergely József alpolgármester a régi zsidó negyedről elmondta: a XIX. századhoz képest teljesen megváltozott az itt élők életmódja, a házak már más funkciót töltenek be, így az akkori állapotok visszaállítása nem reális. A házsorok közötti foghíjak pedig 1945-ben keletkeztek, nem mind a mostani bontások eredményei. A fővárosi önkormányzat megbízásából készített tanulmányról, melyben több épület megőrzését javasolják, elmondta: az elképzelés megvalósítására nem látnak fedezetet, a tanulmányból nem derül ki, erre honnan lenne pénz. Várhatóan június első felére készül el egy intézkedési terv a régi zsidónegyedről, ezt a fővárosi önkormányzat főépítésze egyezteti a kerülettel is.

[origo]

Perczel Anna építész

1021
1971 MÁR 2

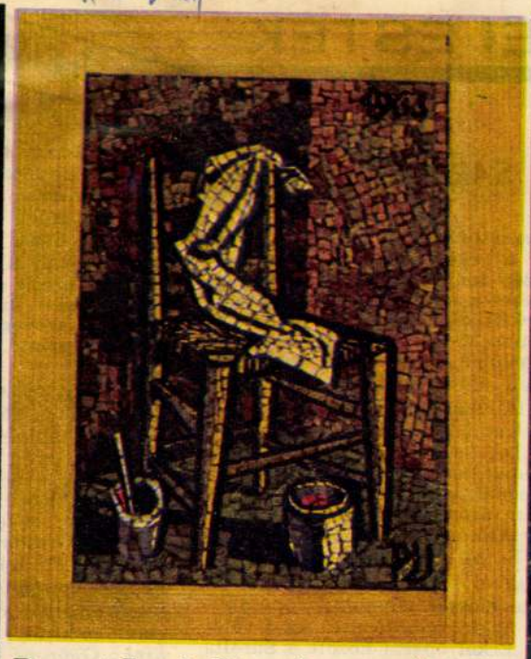

FOTÓ: LANGER KLÁRA

Percz Jenő József mozaikjai

A mozaik ősi műfaj, melynek elsősorban az ókorban és középkorban volt nagy jelentősége. A díszítő vagy ábrázoló jellegű mozaikot padlón és falon egyaránt alkalmazták. A XIII. század végétől elvesztette korábbi jelentőségét, s csak a múlt században történt újra kísérlet a feltámasztására. Korunkban kezdi visszanyerni fontosságát, mert a modern építészet egyre nagyobb lehetőséget nyújt a képzőművészet dekoratív, monumentális műfajainak felhasználására.

A Fényes Adolf teremben most volt Percz Jenő József kiállítása. Percz, amikor főiskolás korában Aba Novák biztatására foglalkozni kezdett a mozaikkal, talán még ő maga sem gondolta, hogy elkötelezi magát a műfaj mellett. Közel három évet töltött Itáliában a klasszikus mozaikművészet tanulmányozásával. A ravennai, velencei, pompeji mozaikok restaurálásánál közel került a régi mesterek századokon át csodált nagyszerű alkotásaihoz, s ez döntő szerepet játszott egész későbbi pályafutásában.

Mostani kiállítása harminc év munkásságából ad ízelítőt, mégis úgy tűnik, Percz Jenő József inkább a hordozható „portabile" mozaik területén érzi magát otthonosan. Sokan nem tartják alkalmasnak a mozaikot ilyen, táblaképszerűen kisméretű, önálló kompozíciók létrehozására. Nyilvánvaló, hogy ebben nemcsak a nagy megbízások elégtelen volta és a rendkívül költséges anyag játszott szerepet, hanem Percz művészi alkata és szemlélete is. Valószínűleg ez a legdöntőbb ok. Ugyanis a művész a mozaikot a festészet egyik megnyilvánulásának tekinti. Úgy véli, hogy a „színes kövek művészetének" helye van a ma emberének lakásában, mert ily módon bárki – viszonylag elérhető áron – közvetlen, meghitt kapcsolatba kerülhet nemes anyagokból készült művekkel.

A kiállított művekre a klasszikus előképek tiszteletbentartása, s a rendkívül biztos anyagkezelés jellemző. Percz kitűnő ismerője a mozaikkészítés nehéz, sok fáradságot és nagy türelmet követelő munkájának. A szemlélő talán nem is tudja mindig kellően értékelni a munkát, mellyel a kis kövekből felépült, tenyérnyinél alig nagyobb, de hatásában és megmunkálásában gazdag kompozíció létrejön. A művész jól tudja, hogy a mozaikkal sokféle módon fejezheti ki mondanivalóját, s jó érzékkel választja meg a kifejezéshez legmegfelelőbb formanyelvet. Percz művészete a valóságból táplálkozik. Mestere a fakturális hatások kiaknázásának, akár az egyszínű mozaiklapok előre-hátra mozgatásáról, akár a különböző színek variálásáról van szó.

A „Műteremsarok I" című márványmozaik, melyen a tudatos szerkesztés és a színbeli gazdagság együttesen jelentkezik, a kiállítás egyik legsikerültebb darabja. Az előtérbe állított tárgyak együtt élnek a finoman vibráló háttérrel. A parányi kövecskék nemcsak szépségükkel, hanem atmoszféra-teremtő erejükkel is hatnak.

Percz nem tartozik a látványos, külső sikerektől elkényeztetett művészek közé. Csendben, de kitartó következetességgel, a divatos irányzatok csábításainak ellenállva követi a maga választotta utat.

KISS SÁNDOR

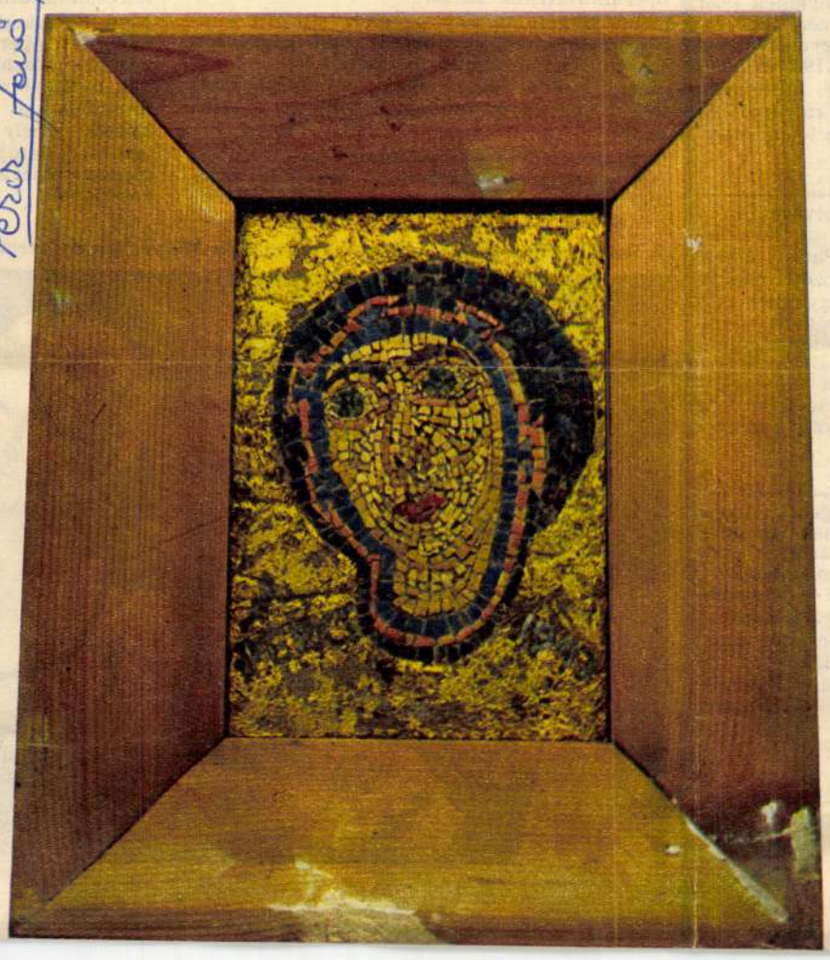

KULTURÁLIS TÜKÖR

KAPOSVÁRI CSIKY GERGELY SZÍNHÁZ
Faulkner—Camus: REQUIEM EGY APÁCÁÉRT

Faulkner műve, Camus színpadi átdolgozásában: a Requiem egy apácáért világsikert aratott; nálunk eddig csak műkedvelők játszották. A gyermekgyilkosság körülményeit feszült lélektani drámában bemutató művet Komor István rendezése hozza közel a nézőhöz. Olsavszky Éva és Hőgye Zsuzsanna színvonalas alakítása mellett a férfi főszerepeket Kovács János és Polgár Géza játssza. Képünkön Olsavszky Éva és Polgár Géza.

SZOVJET ÉSZT FILM
A LOVAG VÉGAKARATA

Szent Brigitta ereklyéje — vagy méginkább kincset érő ereklyetartója — birtoklásáért folyik a harc ebben a lovagkori krimiparódiában, illetve krimibe oltott lovagkor-paródiában. A bőségesen adagolt romantika, az izgalmas kalandok, cselszövések sorozata végig leköti a kalandfilmeket kedvelő néző figyelmét. A szereplők közül kiemelkedik az intrikus lovagot alakító Rajno Trass és egy harcias amazon szerepében Ingrid Andrin (képünk).

ÉGTÁJAK 1970
ÖT VILÁGRÉSZ ELBESZÉLÉSEI

Egy jó hagyomány folytatásaként az Európa Könyvkiadó ezidén is megjelentette — Karig Sára szerkesztésében az elmúlt év reprezentatív világirodalmi elbeszéléseit. A kötetben 39 elbeszélést olvashatunk, kitűnő műfordítók tolmácsolásában. Íme, néhány elbeszélő neve mutatóba: John Bart, Lars Gustafsson, Siegfried Lenz, Arthur Miller, Jiri Mucha, Vlagyimir Szolouhin és Evore Tamajo.

VERSKÖTET
Jobbágy Károly: PAPÍRSZÁRNYAK

Jobbágy Károly (képünk) hatodik verseskötete a költő ötvenedik születésnapjára jelent meg. Idézzük kötetzáró versének szép sorait: „Azt a régi harmóniát, / amelyben minden énekel, / amiben dallam a világ / — nem tudom, hol vesztettem el / ... Pedig néha majd megveszek, / úgy vonz a nyelvbe zárt zene. / Zendülj hát dal! Szép szédület! / Korom taktusa, üteme."

REGÉNY
Moldova György: SÖTÉT ANGYAL

Moldova György (képünk), aki a próza különféle műfajaiban — novellában, szatírában, riportban — teremtett kiválót, igazi népszerűségét alighanem sodró erejű regényeinek köszönheti. Ezek közül a legérettebb és legismertebb a Sötét angyal, Valent Csaba felnőtté válásának 1957 és 1960 között játszódó története, háttérben a konszolidálódó ország rajzával. A könyv második kiadásban jelent meg.

ISMERETTERJESZTŐ IRODALOM
Patkó Imre: SZIGETLAKÓK KÖZÖTT

Angliáról sok könyvet olvashatunk. A Kossuth Könyvkiadó gondozásában megjelent mű, Patkó Imre könyve: a Szigetlakók között, még e nagy választékban is figyelmet érdemel. Patkó, aki tudósítóként hosszabb időt töltött a szigetországban, nemcsak sokat és sok újat közöl erről az országról, hanem élményeit igen élvezetesen is beszéli el. A könyvet gazdag képanyag illusztrálja.

A CSEH IPARMŰVÉSZEK ÉS DESIGN ÖTVEN ÉVE

Az Ernst Múzeumban igen érdekes kiállítás nyílt, mely a cseh iparművészet utolsó félévszázadáról ad összefoglaló képet. Ez a kép imponáló: másfélszáz iparművész legszebb munkáit mutatja be. A textilkultúra, az üvegművészet és a kerámia magasrendű termékeit láthatjuk és az ipari formatervezés néhány kiemelkedő példáját. Képünk: M. Klinger üvegkompozíciója (1957).

ZENE

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ulői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
TÜKÖR
Budapest

„... habár az e
gyújtó hatása,
opera egyes sz
gadtattak". Eze
megjelent zen
opera 1862. jú
egykori beszár
nek, s igazat kell adnunk neki több mint szá
év távlatából is. Csaknem ugyanezt *Vaszy Viktor* és *Romhányi József* átdolgozásáról is elmondhatjuk. De, ha már születésétől fogva némileg problematikus a darab, miért éppen erre esett a szegedi operatársulat választása? Aligha a minden áron való újdonság keresés vezette az igazgatóságot *Erkel Saroltá*-jának bemutatására. És az sem döntő érv, hogy a Rádió megbízásából készült átdolgozást, s az ott néhány hete először elhangzott operafelvételt is Vaszy Viktor vezényelte. Az ő véleménye szerint „Erkel operái között a Sarolta zenei anyaga a legalkalmasabb arra, hogy értékeit kibányásszuk... A zenei átdolgozás első feladata az volt, hogy megtisztítsa az opera anyagát a nem kétségtelenül Erkel kezétől származó részektől, és több dramaturgiai hibát... kijavítson, így a darabot a mai közönség számára élvezhetőbbé és érdekesebbé tegye."

Mégis csalódna az, aki a *Saroltát* egy, a *Hunyadi*hoz és *Bánk bán*hoz hasonló stílusú, operaslágerekkel ékesített remekműnek képzeli el. (Bár ez a lehetőség *elvben* nem zárható ki, hiszen a vígopera ősbemutatója mindössze egy esztendővel követte a *Bánk bán*ét!)

De a legkevésbé sem szeretném az érvek-ellenérvek további felsorolásával elkerülni a válaszadást, hogy ***milyen*** is ez a felfrissített Erkel-opera. Életképes-e a színpadon, van-e valamilyen hatása a mai publikumra? — mert végül is ez dönti el az átdolgozás létjogosultságát.

Tetszett a darab és a szegedi előadás. Tetszett: mert a zenei retusok, húzások, kiegészítések egységessé kovácsolták az eredetileg laza és dramaturgiailag sem hibátlan partitúrát;

mert a történet „átfestése" is meggyőző: sokkal hitelesebb az álruhás uralkodó személyében Mátyás királyt elfogadnunk, mint Gézát, s a cselekmény bonyolítása is némileg világosabbá lett, noha ugyanúgy a naiv szerepcserét helyezi előtérbe, mint a 18. és 19. századi operalibrettisták szállai;

mert *Székely László* ügyesen stilizált színpompás díszletei és *Gombár Judit* magyaros, sokszínű jelmezei illúziót keltettek;

mert *Versényi Ida* rendezése mindvégig élettel, mozgással és ötletekkel telítette a színpadot;

mert a vezénylő *Vaszy Viktor* igazi romantikus operai légkört teremtett, remekül összefogta az együtteseket, melyek közül különö-

a produkció, ha
kes szólisták nem
tak volna ilyen k
lített és megl
együttest. Közülü
gor József a fal
torának, Ordítóna
kesi-színészi telje
képpen dicséretes
megszemélyesítő
(Mátyás király), C
Sinkó Györgyé (B
Valamiképpen így
törekvő zenekritik
szem, még mélyeb
a *Sarolta* színpad
vitéz szeret egy s
viszonozza. Megje
a leányzó kegyeir
sek, álruhás bony
ködtető színpadi
táncok után — vé
maga a léprecsalt,
rály adja áldását
Ehhez a tündér-,
hízelgő, stílusos
Mendelssohn éteri
porkázó muzsikáj
gyaros, táncos lej
csóválják fejüket,
gyar zene. Nem i
és kortársai még
kel annak hitt –
ritmusokat, a nép
lamfordulatokat
zotikumra törekv
ta. Ez a stílus, h
ma is hat. Előtti
ez jelentette *a n*
rolta hallgatói k
sősorban a fiatal
nei anyanyelvvel
szont ez a muzsil
galmas periódus
annak hangját i
leírásainál mind

Nem bővelkedün
mekművű operák
régebbi időszaka
nek a nagyközön
örömmel kell fo
nyezést, mely a
igyekszik lefújni
megismerésével, n
gazdagabb.

A Sarolta címszereplője, Lehoczky Éva és a Mátyás király szerepét

1021

1971. II.5. 18.2o. Ka.

Láttuk, hallottuk.

- Percz Jenő József mozaikművész kiállitásáról, Ambbrus Tibor beszámolóját hallják.

- A Rákóczi úti Fényes Adolf teremben láthatja a közönség Percz Jenő József festőművész mozaik kiállitását. A művész a középgeneráció ismert alkotója. 1934-ben került a képzőművészeti főiskolára, ahol 5 esztendőt töltött kitünő mesterek keze alatt. Legnagyobb hatással mégis Aba-Novák Vilmos volt rá,

1971. II.5. 18.20. Ka.

Láttuk, hallottuk.

- Percz Jenő József mozaikművész kiállításáról, Ambbrus Ti bor beszámolóját hallják.

- A Rákóczi úti Fényes Adolf teremben láthatja a közönség Percz Jenő József festőművész mozaik kiállítását. A művész a középgeneráció ismert alkotója. 1934-ben került a képzőművészeti főiskolára, ahol 5 esztendőt töltött kitünő mesterek kezе alatt. Legnagyobb hatással mégis Aba-Novák Vilmos volt rá,

akinek biztatására, a nagy lehetőségeket igérő murális müfaj, a mozaik felé fordult. Valószinü ugyancsak Aba-Novák közbejöttével sikerült 1939-ben olasz állami ösztöndijat kapnia. Ennek segitségével 3 teljes esztendőt tölthetett Itáliában a helyszinen és a legpraktikusabb módon tanulmányozva az antik és a középkori mozaikmüvészetet. Részt vett ugyanis jónéhány mozaik mü restaurálásában. Palermoban, Ravennában, Velencében, Rómában és nem utolsó sorban Pompéjiben. Az itt szerzett tapasztalatok és élmények segitették tovább ennek a sajátos müfajnak egyéni hangu müvelésében, amely számára a kifejezés legfontosabb eszköze lett. Itthoni müködése is elsősorban mozaikmunkái révén vált ismertté. Percz Jenő József, Fényes Adolf terembeli kiállitásának nagyobb részét több, mint kétharmadik, mozaik müvek teszik ki. Bemutat néhány részletet monumentális mozaikjaiból is. Legnagyobb részt azonban bekeretezett, kis mozaik képeket állitott ki, melyek méreteiket, témavilágukat tekintve is, a táblaképfestmények megfelelői. Önarcképek, kis portrék, csendéletek, mütermi intérieurök, tájképek, néhány nagyobb lélegzetü alkotás terve, előképe. Ezekben a kis mozaik képekben alkotójuk lényegében megmaradt festőnek, aki egy sajátos müfaj formanyelvén ugyan, de festői problémákat vet fel és old meg kitünő szakmai felkészültséggel, a szinek és formák mesterien kezelt együttesével. A sok kvalitásos mü között nehéz kiválasztani olyat, amelyikre igazolásul hivatkozhatom. Elsőnek talán az Aba-Novák Vilmos emlékére készült kis márványmozaikot emlitenem

Percz Jenő József

akinek biztatására, a nagy lehetőségeket igéró morális műfaj, a mozaik felé fordult. Valószinü ugyancsak Aba-Novák közbejöttével sikerült 1939-ben olasz állami ösztöndijat kapnia. Ennek segitségével 5 teljes esztendőt tölthetett Itáliában a helyszinen és a legpraktikusabb módon tanulmányozva az antik és a középkori mozaikművészetet. Részt vett ugyanis jónéhány mozaik mü restaurálásában. Palermóban, Ravennában, Velencében, Rómában és nem utolsó sorban Pompéjiben. Az itt szerzett tapasztalatok és élmények segitették tovább ennek a sajátos műfajnak egyéni hangu művelésében, amely számára a kifejezés legfontosabb eszköze lett. Itthoni működése is elsősorban mozaikmunkái révén vált ismertté. Percz Jenő József, Fényes Adolf terembeli kiállitásának nagyobb részét több, mint kétharmadik, mozaik művek teszik ki. Bemutat néhány részletet monumentális mozaikjaiból is. Legnagyobb részt azonban bekeretezett, kis mozaik képeket állitott ki, melyek méreteiket, témavilágukat tekintve is, a táblaképfestmények megfelelői. Önarcképek, kis portrék, csendéletek, mütermi intérieurök, tájképek, néhány nagyobb 1 lélegzetü alkotás terve, előképe. Ezekben a kis mozaik képekben alkotójuk lényegében megmaradt festőnek, aki egy sajátos műfaj formanyelvén ugyan, de festői problémákat vet fel és old meg kitünő szakmai felkészültséggel, a szinek és formák mesterien kezelt együttesével. A sok kvalitásos mü között nehéz kiválasztani olyat, amelyikre igazolásul hiv atkozhatom. Elsőnek talán az Aba-Novák Vilmos emlékére készült kis márványmozaikot emlitenem

a_puha formákban szerkesztett, meleg szinekben ragyogó kép, méltó párja a mester_hires önarcképének,amelyet idéz. De ugyanigy_fölemlithetném a müvész kés önarcképét, vagy a közelebb i években készült Derkovits portrét, a 4-es számot viselő müteremsarok változatot. Berda József kis_üvegmozaik portréit, valamennyi izelitőt ad a festőiségből és a méretektől független monumentalitásból. A mozaik müvek mellett 17 grafikai lapot is kiállitott Percz Jenő, J ózsef. Ezek a páccal, lavirozott tussal, illetve speciális sokszorositó eljárással készült rajzok, a müvészi mühelymunkába engednek bepillantani a nézőnek.

- Müvészetkritikai müsorunk hangzott el-
- Szerkesztette: Ambrus Tibor.

-o-o-o-o-o-

a puha formákban szerkesztett, meleg szinekben ragyogó kép, méltó párja a mester hires önarcképének, amelyet idéz. De ugyanigy fölemlithetném a művész két önarcképét, vagy a köze lebb i években készült Derkovits portrét, a 4-es számot vise 16 műteremsarok változatot. Berda József kis üvegmozaik portréit, valamennyi izelitőt ad a festőiségből és a méretektől független monumentalitásból. A mozaik művek mellett 17 grafikai lapot is kiállitott Percz Jenő, J ózsef. Ezek a páccal, lavirozott tussal, illetve speciális sokszorosító eljárással készült rajzok, a művészi műhelymunkába engednek bepillantani a nézőnek.

- Művészetkritikai műsorunk hangzott el-

- Szerkesztette: Ambrus Tibor.

-o-o-o-o-o-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Kedd, 1971. február 16.

1021

Percz Jenő József mozaikjai

a Fényes Adolf-teremben

Kevés művész kötelezi el magát ilyen következetességgel — sőt, majdnem ezt írtuk: makacssággal — egy műfaj mellett, mint *Percz* Jenő József, akinek mozaikkompozícióit a *Fényes Adolf-teremben* szemlélhetik meg. Percz művészetének minden mozzanata ehhez az egy műfajhoz kötődik. Ennek eszközeivel törekszik kifejezni minden gondolatát, megvalósítani minden tervét, olyannyira, hogy még rajzain, finom krokisorozatain is a mozaikkompozíció figuráinak keménységét érezzük megjelenni.

Kiállításának tanúsága szerint Percz Jenő József kétségkívül virtuóz birtokosává vált a mozaiktechnika minden csínjának-bínjának. Nem ismer nehéz feladatot, képes arra is, hogy oldott festői hatásokat fejezzen ki ezzel a nehezen hajló módszerrel, anélkül, hogy technikailag fel kellene adnia a mozaiknál mindig rendkívül fontos struktúrát, a kompozíció alapegyéniségét.

A bemutatott művek nagyobb része mobil munka; a Fényes Adolf-terem falain ugyanúgy otthon van, mint a műterem sarkában, vagy egy otthon interieur-jében. S Percz Jenő József ennek megfelelően igyekezett meghatározni kompozícióinak feladatait: képeket komponált, táblaképeket alakított ki a mozaik szemcséiből, sőt néhány esetben miniatűrt készített, apró kövecskékből építve fel — szinte türelemjátékként — a kompozíciót.

Percz Jenő József azonban nemcsak a kis méretek virtuóza választott műfajában; vannak nagyméretű, közösségi épületek falai számára komponált művei is, mint a szegedi SZTK homlokzatának mozaikja, vagy a budapesti, Bosnyák téri csarnok számára megformált kompozíció, amelynek egy-egy részletét most, a kiállításon is megszemlélhetik a látogatók. A kisebb kompozíciók közül az 1950-ben komponált aranyfényű *Csatajelenet*, az *Önarcképek* sorozata, a *Hommage a Derkovits* című kompozíció, a festői hatásokra törő *Berda-arcképek* sora, valamint a *Műteremsarok* variációi emlékednek ki.

H. Gy.

Percz Jenő József

Ameri
ellentm

Az Amerika-közi együttmű
ködés talán még sohasem é
át annyira látványos válságo
mint február első napjaiba
Az amerikai földrész 23 orszá
gát tömörítő Amerikai Álla
mok Szervezete külügyminisz
tereinek washingtoni értekez
letén a két fő témával kap
csolatban — Ecuador és a
Egyesült Államok halászat
jogi vitájában, illetve a „ter
rorizmus" elleni egységes fel
lépést célzó határozatterveze
megvitatásakor — sűrítve fel
színre kerültek azok az ellent
mondások, amelyek *szinte tel
jesen megbénítják a szerveze
munkáját.*

A latin-amerikai országok
egymás közti, valamint az
Egyesült Államokhoz fűződő
kapcsolatait természetesen
nem szabad leegyszerűsíteni
A dél-amerikai vezetők által
hangoztatott, s több esetben
ténylegesen megkezdett nem-
zeti irányvonal korszakában
már nem helytálló az a ko-
rábbi sommás értékelés, hogy
a kormányok minden esetben
Washington érdekeinek egyol-
dalú kiszolgálói. Ez a téte
nemcsak a baloldali irányítá-
sú Chile, vagy a haladó kato-
natisztek által vezetett Peru
és Bolívia esetében helytelen
hanem elhibázott még a reak
ciós beállítottságú tekintély
uralmi rendszernek elbírálása
kor is. Adott esetben felme
rülhetnek ellentétek bármelyik
latin-amerikai kormány és a
Egyesült Államok között, s ez
igazolja

Ecuador példája.

Januárban Ecuador partjai
nál 17 észak-amerikai hajó
tartóztattak fel, mert megsér
tették az ország tengeri felség
jogát. Ecuador ugyanis a több
dél-amerikai országhoz hason
lóan 200 mérföldben határozz
meg tengerparti területé
míg az Egyesült Államok
nemzetközileg elfogadott 1
mérföldet ismeri csak el.
halászati jogi vita az AÁS
külügyminiszterei elé kerül
ugyanis Washington a hajó
feltartóztatása miatt megtor
láshoz folyamodott. Amint a
ecuadori külügyminiszter fo
galmazta, az „Egyesült Álla
mok hagyományos imperialist
taktikájának megfelelően" le
állította a katonai segély fo
lyósítását, sőt kilátásba helyez

PERCZEL DÉNES

Városi Rendelőintézet és Szociális Központ, Blida C. M. S. (Algéria)

Centre Médico-Social à Blida (Algérie)

Municipal Ambulatory and Social Centre, Blida, C. M. S. (Algeria)

Perczel Dénes (KÖZTI)	Építész	Architecte
M. Szikszay Júlia	Munkatárs	Assistante
Szabó László	Szerkezettervező	Ing. B. A.
Perczel Dénes	Belsőépítész	Décorateur
Badár Árpád	Fűtés, légtechnika	Chauffage, ventilation
Molnár István	Víz-gáz-csatorna	Eau — gaz-canal
Szabadi Imre	Elektromos	Electricite
Poroszlai József	Terep-út-közmű	Ing. des V. R. D.
ALCOTRA	Kivitelező	Entrepreneur
C. N. S. S. (Caisse Nationale de Securite Sociale)	Megbízó	Maître d'ouvrage
	Tervezés éve: 1975—1977	Remise des plans 1975—1977
	Kivitelezés éve: 1977-től	Année de l'exécution à partir de 1977

Architect

Assistant
Structural planning
Interior design
Heating, airconditioning
Water and gas supply, sewerage
Electrical engineer
Roads, public utilities, terrain correction
Contractor
Client

Date of planning 1975—1977
Date of erection 1977 and cont.

1

1. Blida, városi rendelőintézet és szociális központ épülete építés közben

1. Blida, dispensaire municipal et bâtiment du centre social pendant la construction.

1 Blida. Municipal ambulatory and social centre. Buildings during construction

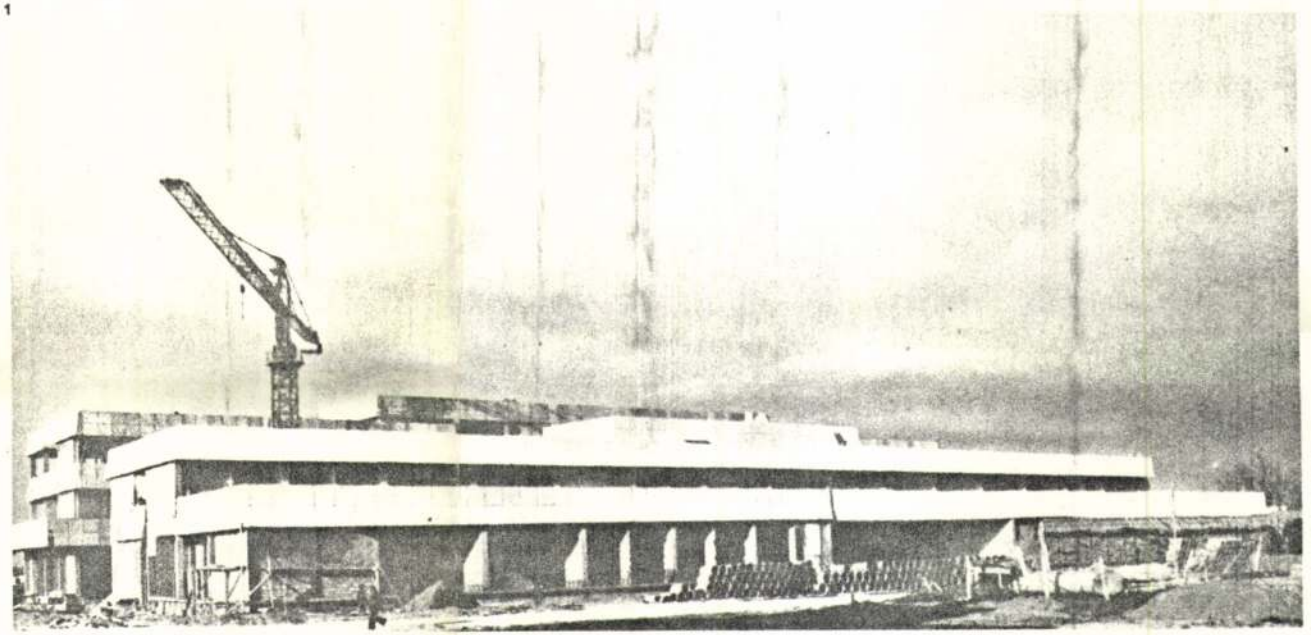

Magyar Építőművészet 1980/6

Algéria egyik megyei székhelyén kerül megvalósításra ez a létesítmény, amely összetett orvosellátási és szociális igényeket elégít ki.

Megyei szintű rendelőintézet, táppénzkifizető pénztárt, 30 ágyas szülészeti, valamint 10 ágyas nőgyógyászati kórházi osztályt foglal magába. Ezen belül belgyógyászati,

Cet établissement qui doit satisfaire aux exigences sociales et aux soins médicaux s'est réalisé à l'une des préfectures de l'Algérie.

Il renferme un dispensaire départemental, une caisse pour les prestations de maladie, un service d'hôpital pour l'obstétrique à 30 lits et un autre à 10 lits pour la gynécologie.

This establishment is in course of realization in a county centre of Algeria. Its task is to provide for complex medical treatment and to satisfy the social requirements too. It is composed of a medical ambulatory of county level, of a 30 bed maternity home, a 10 bed gynaecological ward, and a paying—office for the sick idemnifications. In connection with the

Tervezés éve: 1975—1977
Kivitelezés éve: 1977-től

Remise des pl... 1975—1977
Année de l'exécution à partir de 1977

Date of planning 1975—1977
Date of erection 1977 and cont.

1

1. Blida, városi rendelőintézet és szociális központ épülete építés közben

1. Blida, dispensaire municipal et bâtiment du centre social pendant la construction.

1 Blida. Municipal ambulatory and social centre. Buildings during construction

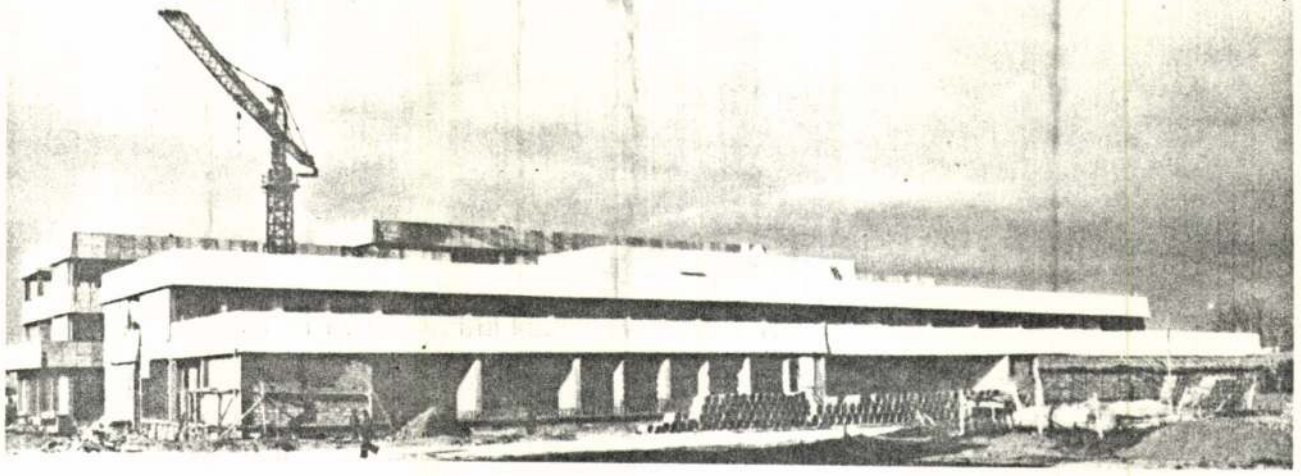

Algéria egyik megyei székhelyén kerül megvalósításra ez a létesítmény, amely összetett orvosellátási és szociális igényeket elégít ki.

Megyei szintű rendelőintézet, táppénzkifizető pénztárt, 30 ágyas szülészeti, valamint 10 ágyas nőgyógyászati kórházi osztályt foglal magába. Ezen belül belgyógyászati, sebészeti, röntgen, laboratóriumi, cardiológiai, gyógyszerellátó egységeket, illetve intenzív osztállyal ellátott műtőblokkot tartalmaz.

Az épület két, zárt híddal összekapcsolt emeletes tömbből áll. Az utcafront felőli tömbben a szülészet, műtő, valamint a gazdasági kiszolgáló helyiségek kaptak helyet.

Az épület szerkezete hagyományos monolit vasbeton váz, kitöltő falazatokkal. A homlokzati párkányok és mellvédek előgyártott vasbeton elemekkel burkoltak. A nyílászárók alumínium szerkezetüek. Az épület megjelenését karakteresen meghatározza az üvegfelületek előtt alkalmazott beton napellenző rács.

P. D.

Cet établissement qui doit satisfaire aux exigences sociales et aux soins médicaux s'est réalisé à l'une des préfectures de l'Algérie.

Il renferme un dispensaire départemental, une caisse pour les prestations de maladie, un service d'hôpital pour l'obstétrique à 30 lits et un autre à 10 lits pour la gynécologie. Outre ceux-ci on y trouve des unités pour les maladies internes, — pour la chirurgie, — pour la radio, — pour la cardiologie pour le laboratoire et pour l'alimentation des médicaments et un bloc d'opération aidé par un service des soins intensifs.

Le bâtiment se compose de deux blocs à étages, reliés par un passage fermé. Dans le bloc du côté de la rue ce sont l'obstétrique, la salle d'opération et les locaux desservant l'économie qui sont placés.

La structure de l'édifice est une ossature traditionnelle en béton armé monolithe avec des murs de remplissage. Les parapets et les balustrades de la façade sont revêtus d'éléments préfabriqués en béton armé. Les dispositifs de fermeture ont une structure en aluminium.

L'aspect de l'édifice est caractérisé par une grille antisolaire en béton, mise devant les surfaces en verre.

P. D.

This establishment is in course of realization in a county centre of Algeria. Its task is to provide for complex medical treatment and to satisfy the social requirements too. It is composed of a medical ambulatory of county level, of a 30 bed maternity home, a 10 bed gynaecological ward, and a paying—office for the sick idemnifications. In connection with the previous are further units for internal deseases, a chirurgy, the X-ray station, laboratories, a cardiology, and a dispensing chemist's shop, and a block of operating theatres with the intensive (emergency) wards attached thereto.

The two blocks of the institute are connected by a closed bridge. In the block to the street are situated the maternity ward, the surgery, and the economic service-units.

The construction of the building consists of a traditional monolithic reinforced concrete skeleton with filler walls. The balustrades and the cornices are covered by prefabricated reinforced concrete elements. Windows and doors are aluminium-made. The appearance of the building is characteristically determined through the concrete sun-screens placed in front of the glazed surfaces.

P. D.

vigilia

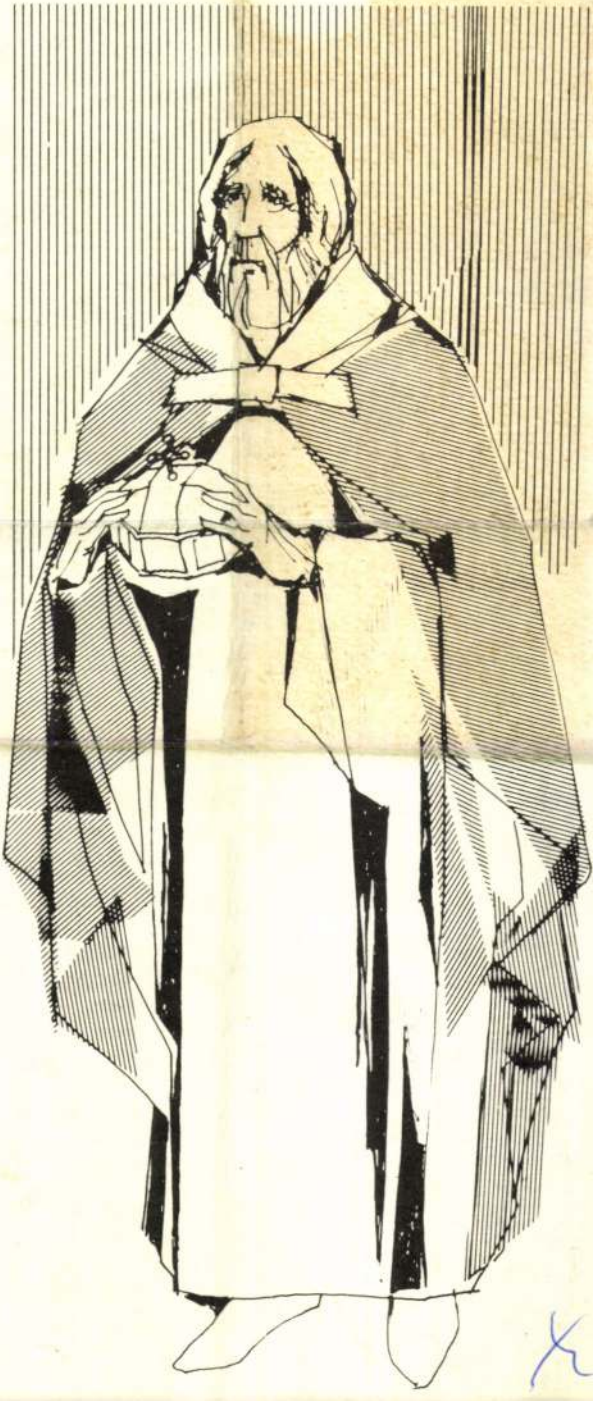

Szennay András

MELYIK ISTENT HIRDETJÜK?

Györffy György

„SZENT ISTVÁN KORONÁJA" AZ ÁRPÁD-KORBAN

Vargha Kálmán

EMLÉKEZÉS VÉGH GYÖRGYRE

HORVÁTH SÁNDOR EMLÉKE

Szennay András, Mezey László, Dabóczi Mária, Nemeskürty István és Fila Béla cikkei

Beszélgetés
Domokos Pál Péterrel

Kereszténység és kultúra francia szemmel

1984/8

vigilia 49. ÉVFOLYAM, AUGUSZTUS

SZENNAY ANDRÁS: Melyik Istent hirdetjük? 561
PAPAY LAJOS: Mária-tiszteletünk: út Krisztushoz és az egységhez 573
GYÖRFFY GYÖRGY: „Szent István koronája" az Árpád-korban 580
VARGHA KÁLMÁN: Egy barátság forrásvidékei. Emlékezés Végh Györgyre 586
VÉGH GYÖRGY: Egyik versem születéséről 594

Horváth Sándor emléke

SZENNAY ANDRÁS: Horváth Sándor O. P. 596
MEZEY LÁSZLÓ: Skolasztika – misztika – litteratura 597
DABÓCZI MÁRIA: A harmónia tanítómestere 602
NEMESKÜRTY ISTVÁN: Horváth Sándor áldott emléke 606
FILA BÉLA: Horváth Sándor létfogalma 608

A Vigilia beszélgetése

Domokos Pál Péterrel (Hajdú D. Dénes – Kóka Rozália) 615

*

Kóka Rozália: A „Csíksomlyói csodák" elé 625
Csíksomlyói csodák (Lejegyezte Kóka Rozália) 626
Domokos Pál Péter: Egyházi énektöredék Szent Lászlóról 628

Élő világegyház

Kereszténység és kultúra francia szemmel
A francia iskolavitáról (Mártonffy Marcell) 632
A céljavesztett ember (Lukács László) 634
A legnagyobb katolikus ország: Brazília (T. M.) 636

Hit és élet

JELENITS István: Szavunk – szívünk 639

A borítón Perczel Dénes grafikája

Főszerkesztő: LUKÁCS LÁSZLÓ

Laptulajdonos: ACTIO CATHOLICA Felelős kiadó: MAGYAR FERENC

Szerkesztőség és kiadóhivatali ügyintézés: Budapest V., Kossuth Lajos u. 1. Telefon: **173-933, 177-246.** Postacím: 1364 Bp. Pf. 111. Terjeszti, előfizetési és templomi árusítás: Vigília Kiadóhivatala, árusítja a Magyar Posta is. A Vigília csekkszámla száma: OTP 37.343-VII. Hazai előfizetések külföldre: Posta Központi Hírlapiroda, Bp. V., József nádor tér 1. Postacím: 1900 Bp. Külföldön terjeszti a Kultúra Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, H-1389 Bpest, Pf. 149. Nyugati országokban az évi előfizetési ár: 23,– USA dollár, vagy ennek megfelelő összegű más pénznem. Átutalható a Magyar Nemzeti Bankhoz (H-1850 Budapest) a Kultúra 024-7. sz. csekkszámlájára, feltüntetve, hogy az előfizetés a Vigiliára vonatkozik. A szocialista országokban előfizethető a helyi postahivatalokban is. Egyes szám ára: 20,– Ft. Előfizetés: negyedévre 60,– Ft, félévre 120,– Ft, egy évre 240,– Ft. Megjelenik minden hónap elején. Index-szám: 26.921 HU ISSN 0042-6024. Szedte a Szent István Társulat. Készíti: Pannon Nyomda, Veszprém. 84/2087. Felelős vezető: Danóczy Balázs igazgató.

Perz József

1971 JAN 23

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

Kiállítás

PERUZ JENŐ JÓZSEF mozaikművész kiállítása a Fényes Adolf teremben. Megnyitó: január 29-én.

1

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1971 MÁR

KIÁLLÍTÁSI KALENDÁRIUM

— **BUDAPESTEN** a két lapzárta közti időszakban az alábbi kiállításokat rendezték meg: **Mai olasz szobrászat** a Műcsarnokban — **Percz Jenő József** mozaikjai a Fényes Adolf teremben — **Kápás Sándor** grafikus (Szlovákia) a Csehszlovák Kultúrában — **Juana Elena Diz** és **Juan Manuel Sanchez** (Argentína) festők a KKI kiállító termében — **Hincz Gyula** festő és **Somogyi József** szobrász „Magyarok a 35. velencei biennalén" a Budapesti Történeti Múzeumban a budavári palotában — **Perei Zoltán** grafikus a Dürer teremben — **Cseh iparművészet és design 50 éve** az Ernst múzeumban — **Widder Félix** festő emlékkiállítása a Magyar Nemzeti Galériában — **Ligeti Erika** szobrász és **Nagy B. István** festő a Műcsarnok kamaratermében — **Moreli Mihály** szobrász a KKI kiállító termében — **Endre Béla** festő emlékkiállítása a Magyar Nemzeti Galériában — **„Vietnam"** — **Farkas Aladár** szobrász és **Hincz Gyula** festő a Csók galériában — **Iványi Katalin** festő a Fényes Adolf teremben.

— **VIDÉKEN** a következő kiállításokat rendezték: **Pető János** grafikus Leninvárosban a Derkovits műv. központban — **Szegedi Zoltán** festő Dunaújvárosban a Dunai Vasmű művelődési házában — **Menyhárt József** festő Hajdúnánás műv. központjában — **Miklós István** festő Békéscsabán a Népújság szerkesztőségében — **Az erfurti Anger múzeum „Országunk — életünk"** összeállítása Szombathelyen a művelődési és sportpalotában — **Újházi Péter** festő Székesfehérvárt az István kir. múzeumban — **Rázó József** festő akvarelljei Kapuvár művelődési házában — **Koszta Rozália** festő Kiskunfélegyházán a szakmaközi bizottság székházában — **A győri művésztelep** a győri műcsarnokban — **Ács József** festő (Újvidék) és **Lehel István** festő Szegeden a sajtóház művészklubjában — **Józsa János** festő Hajdúhadház művelődési házában és Kaposvárt a Vaszary teremben — **Kiss Attila** festő Kazincbarcika művelődési házában — **Nagy István** festő Baján őrzött képei Szegeden a Móra Ferenc múzeumban — **Demeter István** festő és **Tóth Sándor** (Szeged) szobrász a Miskolci Képtárban — **Szalóky Sándor** textiltervei Miskolcon a galériában — **Szász Endre** grafikus Debrecenben a KLTE könyvtárában — **Ilosvay Varga István** festő Nyíregyházán a Móricz Zsigmond színház galériájában — **J. Balog Tünde** textilképei Békéscsabán a Munkácsy Mihály múzeumban — A **Pécsi Modern Képtár grafikái** Kaposvárt a Rippl Rónai múzeumban — **Zsignár István** festő Tokajban a pártházban — **Kengyel Zoltán** festő Egerben a megyei műv. központban.

Krónika

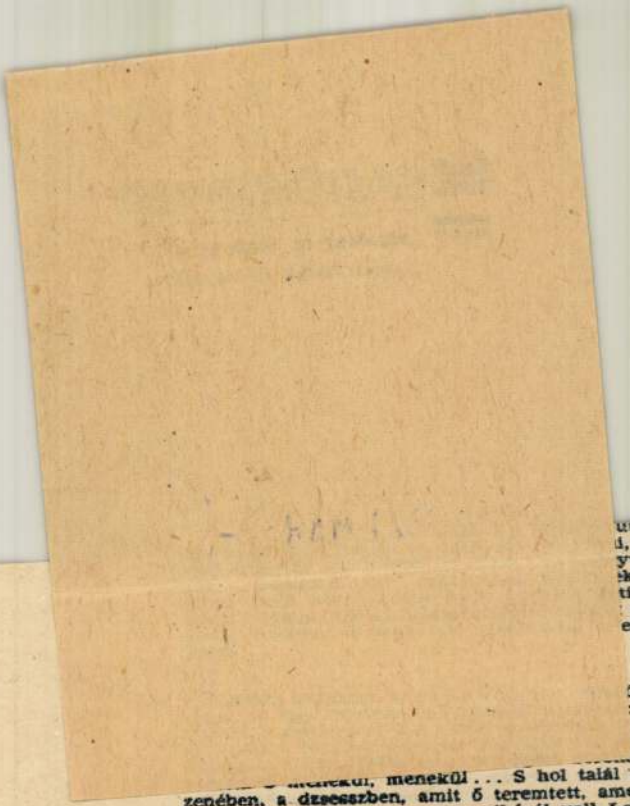

utkeresése ez az
i, a naptár-rész k
yvművészeti kivit
ékhez. Csak a kér
tik a kalendárium
miért nem kísér
endárium kiadás

ópa. Modern Kör
: hogy érzi magá
néger mindig kív
néger nem tud
k színe mindig

menekül, menekül . . . S hol talál vigasztalást, menedéket a néger? Erről a zenéről, a dzseszmuzsikáról vall LeRoi Jones, neves néger író. Prózai líra, esszé, zenetörténeti tanulmány — műfajok rednek a könyvében. A dzseszről beszél, elemzi szociológiailag, történetileg, társadalmi szempontból és esztétikailag, ír sorsáról, vedélyes rajongóról. Szinte halljuk a zenét, látjuk a dzsesszt, négert, a meggyötört, magányos négert, aki keresi önmagát, társat. Vallomás ez a könyv. Vallomás az amerikai négerekről, ádta élményről és vallomás a művészet teremtő, összekötő ere zadalmi hatásáról is. (Bényei Miklós)

FÉJA GÉZA: Lázadó alkonyat (Szépirodalmi) — személyével és életművével kapcsolatosan aligha találnának címet, mint amit e kötet visel. A fiatal kor nyugtalan, kereső t a felszín alá hasító kritikusi bátorság az elsuhant évtizedekke tozott meg vagy alakult át benne; a hetvenéves Féját ugyanaz érdeklődés és lényegre irányuló kíváncsiság „ingerli" a magya kutatásában, mint pályája kezdetén. Ma is „lázad", ma is c úgy érzi, hogy ezzel használ a válik irodalmunknak. A teljes sokszor arra serkenti, hogy újra körüljárja a már jól ismert kat és életműveket: ebből a forrásból fakad a kötet több kie szép tanulmánya, alapos elemzése vagy lírai ihletettségű emlé

A nyitó tanulmány bátran, színesen elemzi Ady lírai korsz aprólékos, filológiai műhelymunka ez, hanem élő és hiteles vetése a kiemelkedő költészetnek. A Krúdyról szóló írás hasz kat oszlat szét — s erre nagy szükség volt, mert napjaink Kr jában sok az igazi írói értékektől független elem; — Féja hely rá, hogy Krúdy „lángelméje" a tudatos és az ösztönös tehets összefonódásából ered. Rendkívüli szélesívű a magyar irodalo ről vagy a folklórról szóló tanulmány: az irodalmi értékek ko mellett Bartók, Kodály és a társművészetek jelentőségét is me bennük. Nem reked meg csak a kortársak életműveinél, a vánról szóló írás az újabb magyar lírában való tájékozottsá zolja. Mélyen átfűtött hangon, magas irodalmi igénnyel vall tairól, Tamási Áronról és Tersánszky Józsi Jenőről, s a érzelmi légköre mindenütt magvas értékeléseket sző át.

A Lázadó alkonyat esszé-termésünk legjavához tartozik, bizonnyal élvezetes olvasmánya a hazai irodalom kedvelőinek. Elemér)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

SZÓCIA ISTA MŰVESZELÉRT

1071 MÁR

1021

Percz Jenő József

PERCZ Jenő József mozaikműveit a Fényes Adolf teremben mutatta be (Selmeczi Tóth felv.)

LIGETI ERIKA szobrait, NAGY B. István festményeit a Műcsarnok kamara-termében állították ki (Selmeczi Tóth felv.)

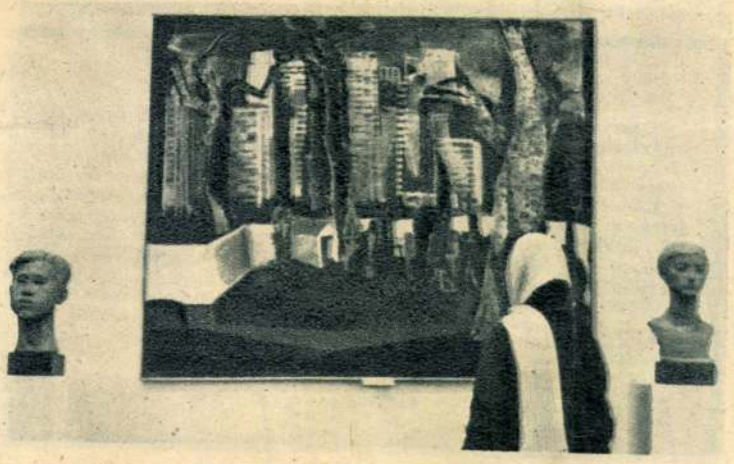

vonal és a munkakörülmények javítása érdekében kifejtett tevékenység.

A szocialista ember formálásában nélkülözhetetlen szerepe van a műveltség fontos részét képező művészeteknek. A szakszervezeti mozgalom fokozott felelősséggel tartozik az egész társadalomnak a művészek és a közönség egymásra találásának, a mi esetünkben a film-kulturális nevelő munka hatékonyságának növelése, a kulturális politika és a gazdasági célkitűzések összhangja, a közönségigény feltárása, a filmgyártás körülményeinek alakulása, a film iránti igény és érdeklődés fokozottabb feltárása, a filmforgalmazás korszerűbbé tétele vonatkozásában. Mert mindez része a teljes, a szocialista ember kialakítása bonyolult folyamatának.

Filmes szakszervezetünk fontos feladatának érzem a jövőben, hogy a filmforgalmazási dolgozókban felkelt
ébrentartsa az igényt a h
gén közönséget befogadó
lönféle mozitípusok kiala
sára, a filmklub-mozgalo
gítésére, a filmmel fogla
népművelési szakkörök t
gatására. Ha a filmes
feladatuknak érzik enne
állandóan napirenden
feladatnak: a filmértő k
ség formálásának segí
akkor a maguk mozgalmi
közeivel nagyon sokat s
nek a filmművészet néps
sítésének. És ez végeredn
ben — érdekvédelmi m
is, a legősibb szakszer
feladatok egyike.

Lőrincz
szb-titkár, Vas megyei
üzemi Vá

IN MEMORIAM

Szakszervezeti tagjaink sorából az elmúlt hónap folyamán elhunytak: GÁTI GYÖRGY színművész 52 éves korában, aki két cikluson át tagja volt központi vezetőségünknek, a Színházi Dolgozók Szakszervezete elnökségének s jelentős érdemeket szerzett a győri és kaposvári színházak igazgatásával, a Honvéd, Néphadsereg, a Miskolci Nemzeti Színház, utoljára Fővárosi Operettszínház színművészeként — VAS JUDIT Balázs Béla-díjas filmrendező 39 éves korában, a „Befejezetlenül", a „Mert fél tőle", az „Aréna", a „Módszerek" című rövidfilmek alkotója — DÉR MARIAN festőművész — ARVA SÁNDOR, a kisvárdai mozi fűtője 71 éves korában, halálos üzemi baleset következtében — SZÉKELY SÁNDOR zenetanár, a Fővárosi Operettszínház tagja, életének 63. évében.

Emlékük kegyelettel megőrizzük!

HIRDETÉS

MEGJELENT

Már könyv alakban is kapható a LONDON STÚDIÓ sikeres, angol nyelvű távoktató programja!

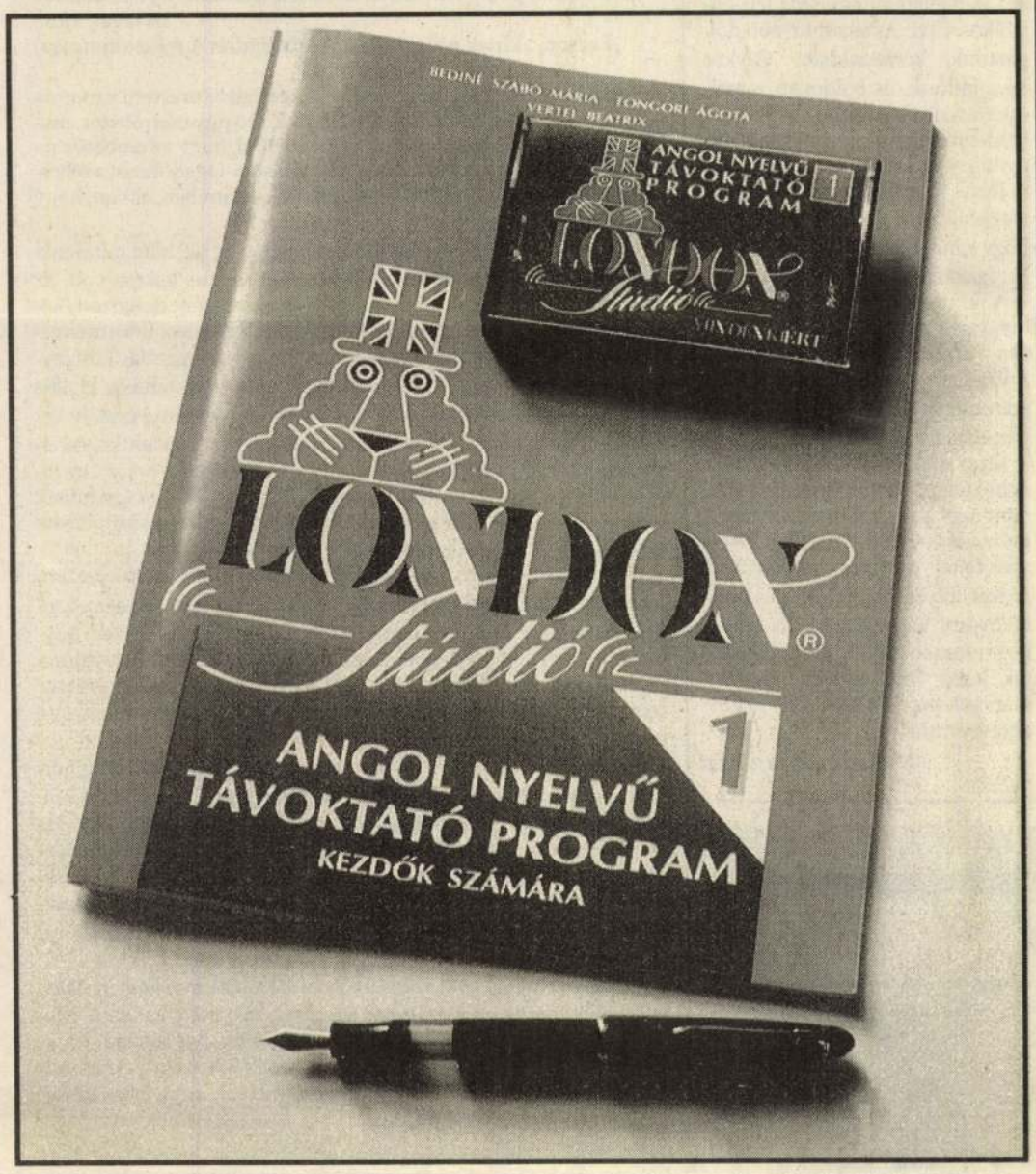

Egy tudásszint elvégzését két tankönyv anyagának elsajátítása jelenti. Az igényes tanulás elengedhetetlen feltétele, a minden kötethez kapcsolódó hanganyag. A hat tankönyvből álló sorozat első és második kötete kazettával együtt már kapható az ország legtöbb könyvesboltjában. Postai úton is megrendelhető a mellékelt nyomtatványon.

MEGRENDELŐLAP — **BORÍTÉKBAN KÉRJÜK BEKÜLDENI!**

Név: _____

Cím: _____

_____

- ○ 1. Tankönyv **350 Ft**
- ○ 2. Tankönyv **350 Ft**
- ○ 1. Tankönyv + kazetta **600 Ft**
- ○ 2. Tankönyv + kazetta **600 Ft**
- ○ 1. kazetta **300 Ft**
- ○ 2. kazetta **300 Ft**
- ○ 3. kazetta **300 Ft**
- ○ 4. kazetta **300 Ft**

LONDON Studió

1518 Budapest Pf. 167.

Az árak a postai költséget nem tartalmazzák.

_____ aláírás

Ha közvetlenül a London Stúdiótól vásárolja meg nagykereskedelmi áron juthat hozzá !
Diákirodánk címe: Budapest XI, Villányi út 27. / József Attila Gimnázium/ Nyitva: reggel 8-tól este 8-ig.

Mindenkinek ajánljuk, aki elfoglalt és akinek a rendszeres tanfolyamra járás akadályokba ütközik. A mellékelt jelentkezési lapon közölheti résztvételi szándékát kommunikációs tréningjeinkre, ahol tanáraink segítségével növelheti tanulása hatékonyságát. A sikeres vizsgázók diplomát kapnak. Ez igazolja hogy a tanulmányaikat a következő szinten folytathatják.
Jelentkezés személyesen vagy a mellékelt jelentkezési lap és a befizetést igazoló csekk együttes megküldésével, kérjük a díjat a BBRT: 380–20366. számlára befizetni. Jelentkezését visszaigazoljuk.

JELENTKEZÉSI LAP — **BORÍTÉKBAN KÉRJÜK BEKÜLDENI!**

Név: _____

LONDON STÚDIÓ 1518 Budapest Pf. 167.

Cím: _____

KOMMUNIKÁCIÓS TRÉNING ÉS VIZSGA

4x5 óra két hétvégén **2600 Ft**
- ○ 1. szint 1992 márc. 28-29, április 25-26
- ○ 2. szint 1992 márc. 28-29, április 25-26

1x12 óra szombat, vasárnap **1800 Ft**
- ○ 1. szint 1992 márc. 28-29
- ○ április 25-26
- ○ 2. szint 1992 márc. 28-29
- ○ április 25-26

VIZSGA 500 Ft
- ○ 1. szint 1992 márc. 29
- ○ 2. szint 1992 márc. 29
- ○ 1. szint 1992 ápr. 26
- ○ 2. szint 1992 ápr. 26

Tudomásul veszem, hogy a tréning megkezdése előtti lemondásért 10% kezelési postaköltséggel csökkentett összeget kapok vissza!

_____ aláírás

LONDON STÚDIÓ MINDENKIÉRT

A MAGYAR OLIMPIKONOK NYELVI EDZŐJE, ARANYFOKOZATÚ TÁMOGATÓJA

ÁLLAMI VAGYONÜGYNÖKSÉG
ELŐPRIVATIZÁCIÓS PROGRAMIGAZGATÓSÁG

Árverési hirdetmény

Az Állami Vagyonügynökség megbízásából

a Halért Kft. árverésen értékesíti

az alábbiakban felsorolt üzleteit

Az üzlet neve, címe:	Tulajdonforma:	Kikiáltási ár, E Ft:	Bánatpénz, E Ft:	Privatizációs ktg., E Ft:	Az árverés időpontja:
május 12-én					
701. sz. baromfi-, hal- és vadbolt, Székesfehérvár, vásárcsarnok	bérleti jog	340	17	80	9 óra
201. sz. baromfi-, hal- és vadbolt, Salgótarján, Ady Endre u. 3., vásárcsarnok	bérleti jog	670	33,5	90	10 óra
302. sz. baromfi-, hal-, vadbolt és 6. sz. halsütő bolt, Kiskunfélegyháza, Béke téri piac	tul.+bérleti jog	630	31,5	90	11 óra
601. sz. baromfi-, hal- és vadbolt, Szeged, Szt. István tér 1.	tul.+bérleti jog	830	41,5	100	12 óra
203. sz. baromfi-, hal-, vadbolt és 5. sz. halsütő bolt, Pécs, Bajcsy-Zsilinszky u. 25.	bérleti jog	990	49,5	110	13 óra
május 13-án					
110. sz. élelmiszerbolt, Budapest I., Fő u. 12.	bérleti jog	3990	199,5	400	9 óra
1902. sz. baromfi-, hal- és vadbolt, Ajka, Alkotmány u., vásárcsarnok	bérleti jog	650	32,5	15	10 óra
801. sz. baromfi-, hal-, vadbolt és 14. sz. halsütő bolt, Győr, Széchenyi tér 1.	bérleti jog	1990	99,54	180	11 óra
1801. sz. baromfi-, hal- és vadbolt, Szombathely, vásárcsarnok	bérleti jog	990	49,5	110	12 óra

A privatizációs költséggel csökkentett vételárra kedvezményes kamatozású hitel és részletfizetési kedvezmény igényelhető.
Az árverésre kerülő üzletekről információt és üzleti tájékoztatást adnak **a Halért Kft.** közgazdasági osztályán, cím: Budapest V., Nádor u. 26., telefon: 111-4279.
Az árverésre legkésőbb április 30-áig lehet jelentkezni.
Az árverésre való jelentkezés feltétele: a bánatpénz (bemutatóra szóló betétkönyv formájában) dokumentált letétbe helyezése a jelentkezés legkésőbbi időpontjáig, a kft. központjában (Budapest V., Nádor u. 26. V. em.).
Az árverés helye: a Halért Kft. kereskedelmi telepe, Budapest IX., Gönczy Pál u. 1., I. emeleti tárgyalóterem.
Az árverésen részt vevők anonimok maradnak.

HÍRLAPKIADÓ VÁLLALAT

ÁLLAMI VAGYONÜGYNÖKSÉG
ELŐPRIVATIZÁCIÓS PROGRAMIGAZGATÓSÁG

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Az Állami Vagyonügynökség megbízásából

A BELVÁROSI KÖZÉRT VÁLLALAT

(Budapest V., Alpári Gyula u. 18.)

május 18-án

árverésen értékesíti

budapesti üzleteinek bérleti jogát

A bolt száma, üzletköre és címe:	A bolt területe, m^2:	Kikiáltási ára, E Ft:	* E Ft:	Az árverés ideje:
6430., élelmiszer-háztartási VI., Jókai u. 12.	157,46	1450	170	8 óra
7431., élelmiszer VII., Csányi u. 12.	32,75	590	90	8.30 óra
7603., kávé-tea VII., István út (Landler Jenő u.) 35.	38,00	570	90	9 óra
6605., kávé-tea VI., Bajcsy-Zsilinszky út 33.	36,74	1250	110	10 óra
6126., élelmiszer VI., Munkácsy Mihály u. 33.	21,73	280	80	11 óra
7608., kávé-tea VII., Rákóczi út 82.	35,30	990	100	11.30 óra
6607., kávé-tea VI., Bajza u. 36.	20,26	340	80	13 óra
6609., kávé-tea VI., Andrássy út 77.	36,02	1750	160	13.30 óra
7402., élelmiszer VII., Hevesi Sándor tér 1.	27,75	360	80	14.30 óra
7412., élelmiszer-háztartási VII., Dohány u. 46.	106,08	1990	250	15 óra

A csillaggal jelölt összegre nem lehet kedvezményes hitelt és részletfizetést igénybe venni.
Valamennyi üzlet üzletkörét az önkormányzat öt évre lekötötte.
Az árverés helye: Budapest V., Nádor u. 5. fszt., kultúrterem.
Jelentkezni lehet május 6-áig, a kikiáltási ár 5%-ának megfelelő összegű bánatpénz (látra szóló betétkönyvben) letétbe helyezésével, a fejlesztési és fenntartási főosztályon (Budapest VI., Klauzál u. 10. fszt.), hétfőn, szerdán, pénteken 8 és 12 óra között.
További információt és írásos tájékoztatót adnak a főosztályon, a jelzett napokon (telefon: 122-0883).
Az árverésen részt vevők anonimok maradnak.

HÍRLAPKIADÓ VÁLLALAT

LELKI ISMERET

Szerzetesek, apácák

Az 1945 után születettek bizonyára keveset tudnak a szerzetesek és apácák áldozatos életéről. A legősibb és legtisztább vallási közösségek az elmúlt rendszer üldözöttjei voltak, talán azért, mert a közösségi társadalomfelfogás gyökeresen más formáját kínálták már kétezer éve. A szegénység, engedelmesség és tisztaság hármas parancsnak engedelmeskedő férfi- és női szerzetesrendek meditációra, betegápolásra, tanításra jöttek létre a nagy szentek példamutatása nyomán. Szerzetesek és apácák voltak már a kereszténység előtt, és működnek más vallások tanításai alapján is. A sivatagi vagy barlangi magányba vonuló remeték már sok ezer évvel ezelőtt felfedezték a világ minden táján, hogy Isten parancsainak könnyebb engedelmeskedni a csendben, lelki békében és magányban. Az aszkézis, az önmegtartóztatás szinte minden vallásban az első lépcsőfok a tökéletesség, az Istennel – találkozás útján. A modern társadalomban élő ember számára a szerzetesi életforma általában idegenül és ijesztően hat, szinte egyenértékű a lemondással minden jóról, örömről. Pedig a különböző szerzetesrendek hosszú története éppen az ellenkezőjét bizonyítja: hiszen aligha maradhattak volna fenn ezek a virágzó közösségek az emberi történelem viharaiban, akár századunkban is, annyi tiltás és üldöztetés ellenére. A közösségi és a magányos élet egyensúlyát, harmóniáját valósítja meg a kolostori rend, melybe szervesen illeszkedik a munka, a tanítás és a lelkigyakorlat. Bencések, ferencesek, piaristák, domonkosok, jezsuiták, pálosok, ciszterciek, és sorolhatnánk, hány nagyszerű rend szerzetesei építették ezt az országot is testben és lélekben. Isten meghívottjainak, a kiválasztottjainak példája századokon át sugárzott a világi gondok közt élő, küzdő és szenvedő embertömegek felé. Hiszen Isten az emberek nagy részét természetesen arra rendelte, hogy családban éljen, és elsősorban saját kenyeréért, boldogságáért dolgozzék. A mindennapi élet szinte beépült és törvényesült *önzése* ellen működnek leghatékonyabban a férfi és női szerzetesrendek, melyek paradox módon éppen elkülönültségük okán voltak mindig is képesek a közösség szolgálatára. Az alázatosság és engedelmesség olyannyira összefüggő erényeit gyakorló kedvesnővérek négy évtizedes hiányát szenvedték meg a kórházak kiszolgáltatott betegei és haldoklói, a türelmes, tudós és bölcs szerzetestanárok pedig csupán néhány középiskolában mutathatták meg a gyakorlatban is, miben áll az egyházi oktatás felsőbbrendűsége a világi tanintézményekkel szemben.

Most az egészség- mind pedig az oktatásügy területén új lehetőségek nyílnak. Igaz, versenyről még aligha szólhatunk, hiszen a nagymúltú szerzetesrendek utánpótlása szűkös. „Sokan vannak a meghívottak, kevesen a választottak", a négy évtizedes pártállami pogányság, a vastörvényekkel betartatott ateizmus nemzedékeket kényszerített önzésbe és tudatlanságba. A szerzetesi létforma szigorú törvények szerint zajlott mindig is, de ezek a *szelíden szigorú* törvények őrző és megtartó erejűek voltak, mint Szent Benedek regulája. A törvény nagy s apró dolgokról egyaránt előrelátó módon rendelkezik.

Egyetlen mondatnyit idézek „Tiszteld az embert." Ez minden alkotmány, törvény és rendelet alapja, mert ha nem ez, akkor rossz, meg nem tartható, s be nem is tartandó. Isten tiszteletéből következik képmásának, az embernek tisztelete.

És a szerzetesek azok, akik erre állandóan figyelmeztetnek ezer éve, s az idők végezetéig. Ezért hát tiszteljük nagyon a szerzeteseket.

Szentmihályi Szabó Péter

Szent Ferenc ösvényén

A jobbik rész

Nem nagyon találkoztam olyan emberrel – egyházi személlyel sem –, aki egy adott helyzetben – munkahelyi beosztás, anyagi lehetőségek megteremtése, érvényesülés – a rosszabbik részt választotta volna. Nem is kell hosszú lelkiismereti vizsgálatot tartanunk ahhoz, hogy ezt belássuk.

Eléggé általános hiedelem szerint: aki elhagyja a világot, és Jézus Krisztust követi, a lehető legrosszabb részt választja. Az ilyeneket tehát felfokozott erővel próbálják lebeszélni. Pedig akik Jézus Krisztust akarják követni, minden kétséget kizáróan a jobbik részt választják. Ezt szeretném pár gondolattal alátámasztani és jellemezni az ilyen embert.

Aki a Keresztény kis katekizmusban található tanítást megérti: „Azért vagyunk a világon, hogy Istent megismerjük, szeressük, és ezáltal üdvözüljünk". Annak meg kell tartania Isten tíz parancsolatát.

Aki az Evangéliumban olvasható krisztusi hívásnak „Ha tökéletes akarsz lenni, oszd szét vagyonodat, hagyd el a világot", apádat, anyádat, testvéreidet, azután „Jöjj és kövess Engem."; eleget tesz, az választja a legjobbik részt.

Krisztus keveseket hív meg. Tehát már a meghívás is kitüntetés Isten részéről. Gondoljunk bele, vannak falak, sőt városok, ahonnan egyetlenegy fiatalembert, ifjú hajadont választ ki Krisztus, de sok olyan hely is van, ahonnan senkit sem. Tehát akit megérint Jézus hívása, vegye ezt kitüntetésnek. Bátran merje közölni barátaival, lelkiatyájával, szüleivel.

Bizonyítani tudom. Tizenöt éves voltam, amikor szívemben hallottam a hívást: Szenteld nekem az életedet! Legalább te szeress Engem! Ezután könnyen lemondtam olyan dolgokról, amelyekért addig harcoltam. Szüleim megpróbáltak lebeszélni. Keményen meg kellett küzdenem velük.

Már ekkor boldog voltam, és lélekben szabad. Tizenhat évesen, 1945 novemberében beléptem az Assisi Szt. Ferenc Leányai – ferences zárdába. Az üldöztetés, a bizonytalanság, a Szibériába hurcolás lehetősége nem elkeserítette, hanem boldoggá tette velem együtt a többi nővért is.

A zárda kapui 1950-ben bezárultak. Szerzetes nővérek ezrei kerültek ki az oltalmat jelentő falak közül. A félelemtől egy sem lett öngyilkos. Civil ruhában tovább dolgoztunk kórházakban. Olykor összejöttünk, és boldogan meséltük missziós életünket.

Megtörtént a csoda! Újból kinyíltak a rendház kapui. Bizonyára Jézus Krisztus most több leányt meghív, hisz Ő bölcsen tudja, hogy rendi életet közösségben lehet igazán élni.

A mi rendünk betegápoló rend, Magyarországon alapíttatott 1892-ben. A példaképünk Szent Ferenc Atyánk, őt próbáljuk követni. Meg szeretnénk valósítani az igazi szegénységet, emberszeretetet.

Most alakulunk újjá, így több nehézséggel kell megküzdenünk, mint azoknak, akik majd öt-tíz év múlva lépnek be a rendbe. Nagy szeretettel várunk jelentkezőket. Akiket fölveszünk, okleveles ápolónővérré képezzük ki. És ami a legfontosabb: mind többen dicsőítjük Jézus Krisztust, aki annyira szeretett bennünket, hogy életét adta érettünk.

M. Kapisztrána nővér

AZ ÉN HITEM

Eszme, Erő, Jóság

Mottók:
„Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni..." (A zsidókhoz írt levél; 11.6.)
„Fusson, akinek nincs bora..." (Ady Endre: A fekete zongora)

Különösképpen hívő ember akár káromlásnak is érezheti e mottók egymás melletti idézését, holott a bibliás Költő ugyanarról szól, amiről az Ige. Egyszerűen nem lehet élni anélkül, hogy az emberfia ne hinne valamiben. Ad absurdum: még az Isten-tagadók, sőt a teljességgel hitetlenek – a nihilisták – is hisznek valamiben; abban, hogy nem hisznek semmiben.

Hite, valamilyen hite tehát mindenkinek van, de hitét mindenki másképpen éli meg. Az én édesapám református lelkész volt, az édesanyám is elvégezte a teológiát, és hitoktatóként dolgozott, középiskoláimat pedig az ország egyik legjobb oktatási intézményében, a Budapesti Református Gimnáziumban, a legendás Lónyayban végeztem. (Képzelhetik, milyen boldog volt, amikor Hollós elvtárs – nem kitalált név, valóban ő volt a tanulmányi osztály vezetője –, mindezt 1952 decemberében elolvashatta a jelentkezési lapomhoz csatolt önéletrajzomban. Nem is csodáltam, hogy úgy kipenderített a Nyelv- és Irodalomtudomány kar – akkor így hívták – megszentelt, valóban megszentelt, merthogy az egykori piarista gimnázium, falai közül, hogy a lábam sem érte a földet.)

Nos, én akkoriban nem tartottam bűnömnek, hogy pap nemzett, hitoktató hozott a világra, s hogy lónyaysta voltam, ma sem gondolom, hogy ez erényem lenne. Nem is dicsekvésből teszem közhírré, hanem azért, hogy megosszam örömömet Hitélet rovatunk olvasóival és szerzőivel, mivel pontosan négy évtizede először származik előnyöm abból, hogy azok neveltek, akik neveltek, s hogy ott tanultam, ahol tanultam.

„Református magyar vagyok, amíg élek, az maradok, megígértem, megfogadtam, hogy hitemet holtig vallom" – ez volt első bizonyságtévő versikém még elemiben – korom okán még elemibe és nyolcosztályos gimnáziumba jártam –, s én ezt a fogadást lényegében véve máig megtartottam, csak – szeretném, ha ez nem tűnnék önhittségnek, nagyképűségnek – széphagyományú vallomásomat, mint Isten az embert, „a saját képemre és hasonlatosságomra" formáltam.

Vallom a Hiszekegyet, de az én Szentháromságom nem az Atya, Fiú, Lélek, hanem – a számomra legnagyobb magyar költő, Madách Imre szellemében – az Eszme, Erő, Jóság. Azt hiszem, ha az Eszmét megfelelő Erővel és kellő Jósággal képviselem, eleget tettem a parancsolatoknak. Gondolom s remélem, hogy Eszmén mit értek, az az előbbiekből kitűnik.

Persze, mint beköszöntő soraim kezdetén írtam, mindenki másképpen hisz, és én kíváncsi vagyok a mások hitére, s remélem, hogy olvasóink is hasonlóképpen éreznek. Kíváncsi vagyok, hogyan hisznek más reformátusok, katolikusok, evangélikusok, görög katolikusok, görögkeletiek, unitáriusok, mohamedánok, buddhisták, hogyan az úgynevezett kisvallások, szabad egyházak hívei, a Jehova tanúi meg a többiek... Hogyan s miben az ateisták?

Más szempontból érdekelne, hogyan hisz az anyag titkainak ismerője, a természettudós; hogyan a sebészorvos, aki a szó szoros értelmében föltárja a testet; hogyan a pszichiáter, a lélek rejtelmeinek, betegségeinek kutatója-gyógyítója; hogyan az űrhajós, aki már járt odafönn, és tapasztalhatta, hogy „Isten nincs a Cherubimnál, angyalkarok nem énekelnek"; hogyan a bűnöző, aki talán éppen a legnagyobb vétek, egy másik élet kioltása miatt szenvedi méltán kiszabott büntetését, hogyan a bűn üldözője, a rendőr vagy a bíró, hogyan az író, a szobrász, a festő, a muzsikus, hogyan a színész, aki egyik nap istenkáromlót játszik, a másik nap vezekelő szerzetest, hol szentet, hol Sátánt, hol Jézus Krisztust, hol magát az Atyaúristent... És még sorolhatnám.

Az elkövetkezendő hetekben, hónapokban itt a jobb felső sarok két hasábján arról írunk *Az én hitem* sorozatban, ki hogyan hisz. Várjuk vallomását a hivatásos tollforgatóknak s a bizonyságot tenni kívánó olvasóknak egyaránt; azokat pedig akik szívesebben beszélnek hitükről, s a megformálást a hírlapíróra bízzák – megbeszélés alapján – sietséggel fölkeressük.

Az Úr legyen segítségünkre!

Morvay István

Lapozgató

Protestánsok az Őrségben

Pataky László, a pápai református teológia egykori egyháztörténettanára jelentős egyház- és művelődéstörténeti munkát alkotott Az őrségi református egyházmegye története címmel. A csaknem félezer oldalas kötetet a *Szabad Tér Kiadó* jelentette meg.

A szerző hosszú időn át őrségi lelkész volt, és korábbi kutatásainak eredményeit *Az Őrség múltja a korcaszomori református egyházközség történetének tükrében* című könyvében (Szombathely, 1990) summázta.

Új munkájából megtudhatjuk, hogy *az őrségi egyházmegye már a reformáció idején is komoly szerepet játszott a dunántúli protestantizmus kialakulásában.* A mai egyházmegye területén az elmúlt évszázadokban több kisebb egyházmegye – kőszegi, vépi, vízlendvai, németújvári, körmendi – alakult ki, 1709-től 1809-ig pedig az őrségi a pápai egyházmegye része volt. A kommunizmus évtizedeiben nem tarthatta meg ősi nevét, vas-zalai egyházmegyének hívták.

Pataky László monumentális tanulmánya nemcsak az egyes gyülekezetek történetét közli, rögzíti a legfontosabb egyháztörténeti adatokat; a reformációtól kezdve följegyzi az esperesek, prédikátorok, gondnokok neveit, életrajzi adatait, hanem szinte a honfoglalástól kezdve átfogja a térség társadalom- és művelődéstörténetét is. A kiadványt gazdag név- és tárgymutató egészíti ki.

Pápai Szabó György

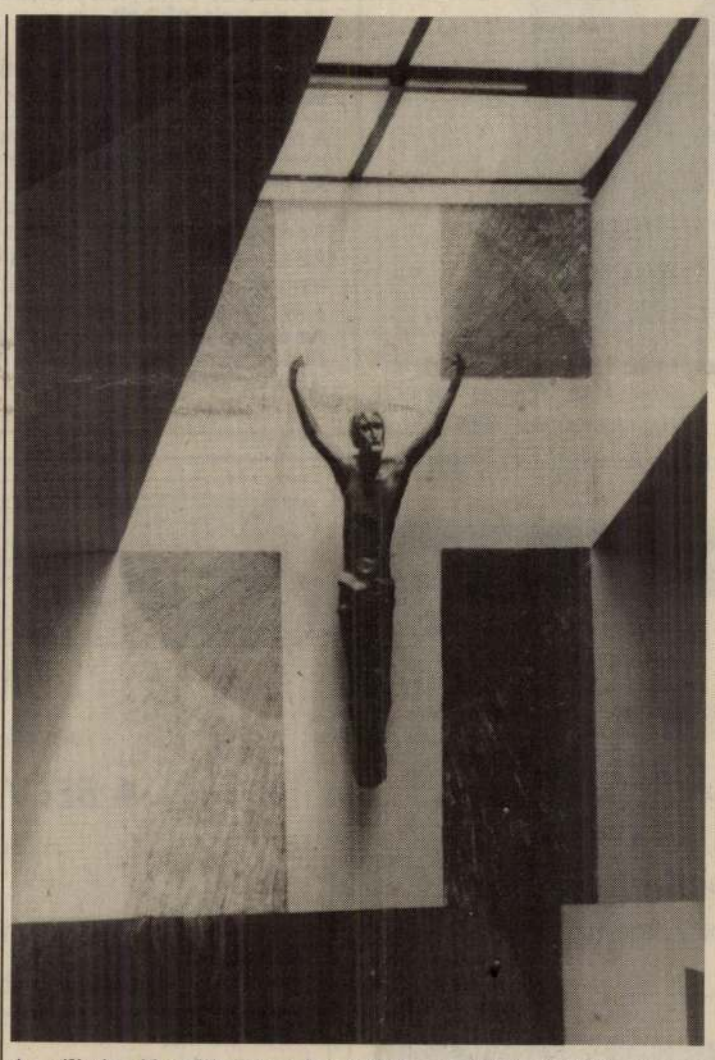

A gyáli római katolikus templom 1983-ban épült Perczel Dénes tervei alapján

Fiatal Katolikus

Hívő emlékezik főpásztorára

Március utolsó hetében jelent meg a *Fiatal Katolikus* című újság IV. évfolyamának 7. száma. A lapban – amely a hasábjain megjelent írásokért honoráriumot fizet, szerzői tehát javarészt olyan ifjú és kevésbé ifjú katolikusok, akik fontosnak tartják, hogy hitéletükkel kapcsolatos gondolataikat testvéreikkel közöljék – *Moskovszky Éva* tollából olvashatunk egész oldalas cikket *Amire én emlékszem* címmel a száz esztendeje született *Mindszenty József* bíborosról.

Egy a háború utáni években szájról szájra járó gunyoros mondással indult az emlékezés: *„A magyar közéletben három férfi van, az is mind szoknyában jár, Kéthly Anna, Slachta Margit és Mindszenty József"*: majd a szerző szülei elbeszélése alapján fölidézi az 1947-es máriaremetei és az 1948. május 13-i zarándoklatokat. Az előbbin édesapja, az utóbbin édesanyja vett részt. A sziklakápolnákba özönlőket brutális rendőrattak verte szét: *„Egyszerre vagy huszonöt rendőr rontott a tömeg közé, gumibotokkal ütlegelték, akit értek..."* Az már a felnőtt Moskovszky Éva saját élménye, hogy egyik legjobb barátnőjét, aki zsidó származású volt, de családját katolikus papok mentették meg a pusztulástól, kizárták az egyetemről, mert nem írta alá a hercegprímás példás megbüntetését „követelő" nyilatkozatot.

A lapban számos érdekes szépirodalmi művet – verset és prózát egyaránt – is olvashatunk.

(m – y)

Thomas Mann gondolatai a vallásról

A vallás egészen más, mint holmi régészeti felfrissülés meg kritikai társadalomfelforgatás. A vallásosság talán az ifjúság maga, a közvetlenség, bátorság az egyéni élethez és mélység, a képesség és akarat arra, hogy teljes vitalitásban tapasztaljuk és átéljük a lét természeti és démoni oldalát.

*

A vallásos hit a végtelen iránti érzék és törekvés. Belső adottságok, lélektani tények álladéka. Isten igazi mentsége a teremtés siralmas elfajulásával kapcsolatban az a képessége, hogy a rosszból jót hozzon létre.

*

Amióta a modern társadalom kialakult, azóta viszonyunk a dolgokhoz és emberekhez sokkalta bonyolultabb, árnyaltabb lett, jóformán nincs egyéb, mint probléma és bizonytalanság, úgyhogy a törekvés az igazságra hovatovább kétségbeesésbe vagy rezignációba fúl.

*

Amit imádságnak mondunk, nem egyéb, mint a bizalom fel- és megidézése.

*

A naivitás minden létezés alapja, még a legtudatosabb, legbonyolultabb létezésé is.

*

A vallásnak ismét politikussá, azaz szociálissá kell válnia. Ez lenne a vallásos érzés fegyelmezésének egyetlen biztos és helyes eszköze. Minden azon fordul meg, megtaláljuk-e a helyes kötöttséget; a szociális kötöttségű vallást. Aminek, hogy megfelelő legyen, népinek is kell lennie.

*

Ami a szociális kötöttséget illeti, ennek meg az a bökkenője, hogyha a gazdasági térben minden a lehető legjobban van is szabályozva, a lét kitöltése értelemmel és a méltó életmenet akkor is, mint ma, változatlanul nyílt kérdés marad.

*

Semmit sem jelent hitet tenni az életet objektiváló és felmagasztosító eszmék mellett, ha ennek semminemű hatása sincs egyéni életünk alakulására.

*

Az igazi áldozathoz kettőnek kell értékállónak, minőségileg magasrendűnek lenni: az ügynek és az áldozatnak.

*

Becsület és méltóság egy fikarcnyit sem segít az államon, ha a gazdasági viszonyokat nem tudja helyesen felismerni és irányítani. Az individuális feletti összefüggések éppoly eredendően létezőek, mint az egyes egyének, és a közgazdász éppen azért nem értheti meg soha az államot, mert nem konyít transzcendentális alapvetéseihez.

(Szöllőssy Klára fordítása)

Összeállította:

Pardi Anna

Reformátusok Lapja

Antall-beszéd

Március 24. és 29. között zajlott fővárosunkban az *Európai Protestánst Nagygyűlés*. A rangos eseménynek természetesen nagy teret szentel a *Reformátusok Lapja* múlt vasárnap megjelent száma. Teljes terjedelemben közli *Antall Józsefnek* a Kálvin téri templomban tartott ünnepi istentisztelet után elmondott köszöntőjét, a miniszterelnök miután hangsúlyozta: *„Különös megtiszteltetés nekem, hogy katolikusként, de ökumenikus, interkonfesszionális szemlélettel szólhatok önökhöz"*; a többi között elmondta: *„Ezt a szemléletet, én nem mostanában:, hanem abban a katolikus szerzetes iskolában tanultam, ahova egykori diákként jártam. Számunkra a magyarság, az európaiság és a kereszténység már akkor egyet jelentett; közös elkötelezettséget, a lelkiismereti szabadságért, az emberi szabadságjogokért"*.

Ugyancsak ebben a lapszámban jelent meg *Dr. Harmati Béla* evangélikus püspök-elnök cikke, amelyben *A hit kincseire és pozitív erőire akarunk emlékeztetni* címmel az állam, a gazdaság és a társadalom iránti evangéliumi felelősségről értekezik.

(St.)

HIRDETÉS

MEGJELENT

Már könyv alakban is kapható a LONDON STÚDIÓ sikeres, angol nyelvű távoktató programja!

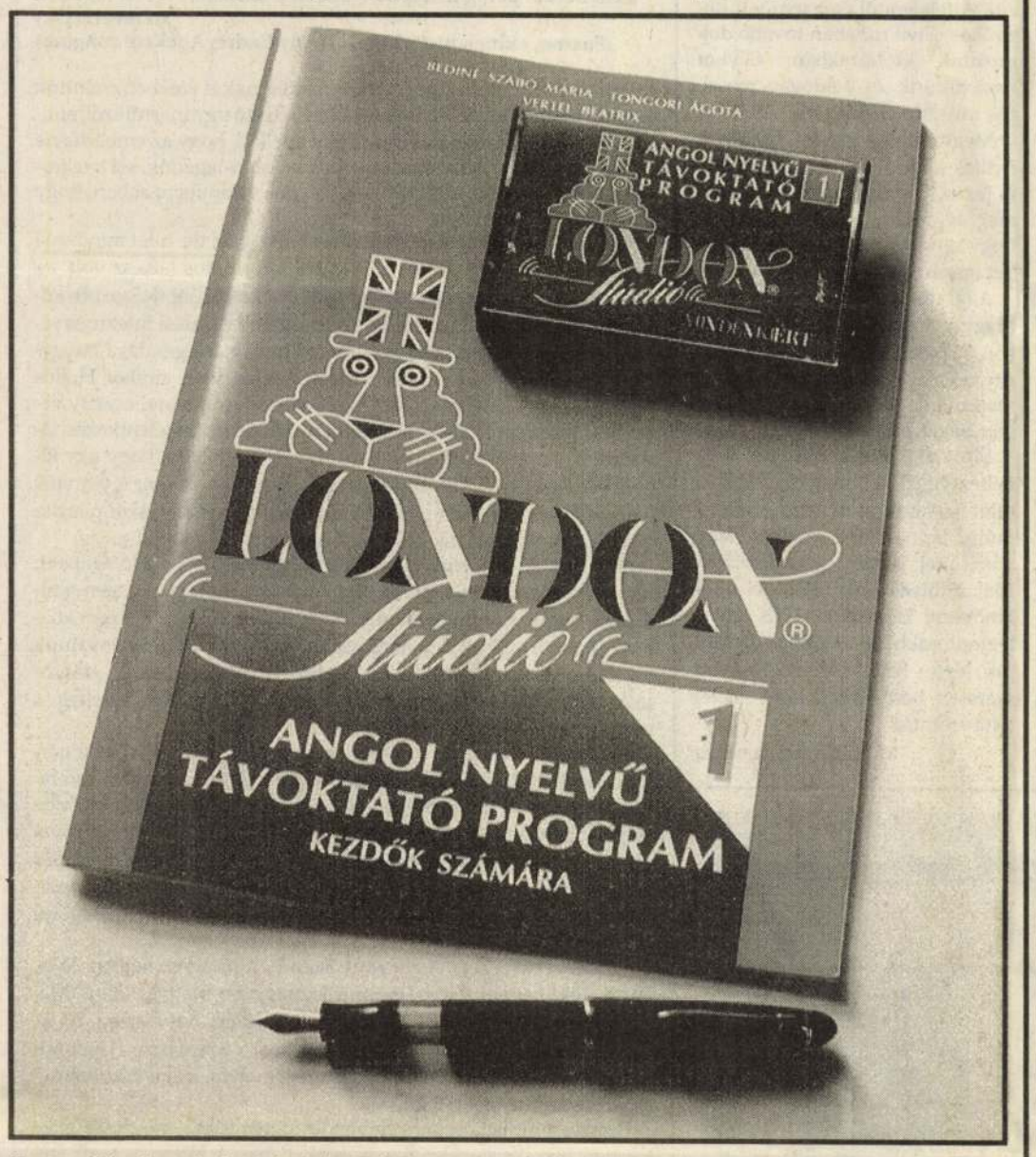

Egy tudásszint elvégzését két tankönyv anyagának elsajátítása jelenti. Az igényes tanulás elengedhetetlen feltétele, a minden kötethez kapcsolódó hanganyag. A hat tankönyvből álló sorozat első és második kötete kazettával együtt már kapható az ország legtöbb könyvesboltjában. Postai úton is megrendelhető a mellékelt nyomtatványon.

MEGRENDELŐLAP — **BORÍTÉKBAN KÉRJÜK BEKÜLDENI!**

Név: _____

Cím: _____

_____

- ○ 1. Tankönyv **350 Ft**
- ○ 2. Tankönyv **350 Ft**
- ○ 1. Tankönyv + kazetta **600 Ft**
- ○ 2. Tankönyv + kazetta **600 Ft**
- ○ 1. kazetta **300 Ft**
- ○ 2. kazetta **300 Ft**
- ○ 3. kazetta **300 Ft**
- ○ 4. kazetta **300 Ft**

LONDON Stúdió

1518 Budapest Pf. 167.

Az árak a postai költséget nem tartalmazzák.

_____
aláírás

Ha közvetlenül a London Stúdiótól vásárolja meg nagykereskedelmi áron juthat hozzá !
Diákirodánk címe: Budapest XI, Villányi út 27. / József Attila Gimnázium/ Nyitva: reggel 8-tól este 8-ig.

Mindenkinek ajánljuk, aki elfoglalt és akinek a rendszeres tanfolyamra járás akadályokba ütközik. A mellékelt jelentkezési lapon közölheti résztvételi szándékát kommunikációs tréningjeinkre, ahol tanáraink segítségével növelheti tanulása hatékonyságát. A sikeres vizsgázók diplomát kapnak. Ez igazolja hogy a tanulmányaikat a következő szinten folytathatják.
Jelentkezés személyesen vagy a mellékelt jelentkezési lap és a befizetést igazoló csekk együttes megküldésével, kérjük a díjat a BBRT: 380–20366. számlára befizetni. Jelentkezését visszaigazoljuk.

JELENTKEZÉSI LAP — **BORÍTÉKBAN KÉRJÜK BEKÜLDENI!**

Név: _____ **LONDON STÚDIÓ 1518 Budapest Pf. 167.**

Cím: _____

KOMMUNIKÁCIÓS TRÉNING ÉS VIZSGA

4x5 óra két hétvégén **2600 Ft**
- ○ 1. szint 1992 márc. 28-29, április 25-26
- ○ 2. szint 1992 márc. 28-29, április 25-26

1x12 óra szombat, vasárnap **1800 Ft**
- ○ 1. szint 1992 márc. 28-29
- ○ április 25-26
- ○ 2. szint 1992 márc. 28-29
- ○ április 25-26

VIZSGA 500 Ft
- ○ 1. szint 1992 márc. 29
- ○ 2. szint 1992 márc. 29
- ○ 1. szint 1992 ápr. 26
- ○ 2. szint 1992 ápr. 26

Tudomásul veszem, hogy a tréning megkezdése előtti lemondásért 10% kezelési postaköltséggel csökkentett összeget kapok vissza!

_____
aláírás

LONDON STÚDIÓ MINDENKIÉRT

A MAGYAR OLIMPIKONOK NYELVI EDZŐJE, ARANYFOKOZATÚ TÁMOGATÓJA

ÁLLAMI VAGYONÜGYNÖKSÉG
ELŐPRIVATIZÁCIÓS PROGRAMIGAZGATÓSÁG

Árverési hirdetmény

Az Állami Vagyonügynökség megbízásából

a Halért Kft. árverésen értékesíti

az alábbiakban felsorolt üzleteit

Az üzlet neve, címe:	Tulajdonforma:	Kikiáltási ár, E Ft:	Bánatpénz, E Ft:	Privatizációs ktg., E Ft:	Az árverés időpontja:
május 12-én					
701. sz. baromfi-, hal- és vadbolt, Székesfehérvár, vásárcsarnok	bérleti jog	340	17	80	9 óra
201. sz. baromfi-, hal- és vadbolt, Salgótarján, Ady Endre u. 3., vásárcsarnok	bérleti jog	670	33,5	90	10 óra
302. sz. baromfi-, hal-, vadbolt és 6. sz. halsütő bolt, Kiskunfélegyháza, Béke téri piac	tul.+bérleti jog	630	31,5	90	11 óra
601. sz. baromfi-, hal- és vadbolt, Szeged, Szt. István tér 1.	tul.+bérleti jog	830	41,5	100	12 óra
203. sz. baromfi-, hal-, vadbolt és 5. sz. halsütő bolt, Pécs, Bajcsy-Zsilinszky u. 25.	bérleti jog	990	49,5	110	13 óra
május 13-án					
110. sz. élelmiszerbolt, Budapest I., Fő u. 12.	bérleti jog	3990	199,5	400	9 óra
1902. sz. baromfi-, hal- és vadbolt, Ajka, Alkotmány u., vásárcsarnok	bérleti jog	650	32,5	15	10 óra
801. sz. baromfi-, hal-, vadbolt és 14. sz. halsütő bolt, Győr, Széchenyi tér 1.	bérleti jog	1990	99,54	180	11 óra
1801. sz. baromfi-, hal- és vadbolt, Szombathely, vásárcsarnok	bérleti jog	990	49,5	110	12 óra

A privatizációs költséggel csökkentett vételárra kedvezményes kamatozású hitel és részletfizetési kedvezmény igényelhető.
Az árverésre kerülő üzletekről információt és üzleti tájékoztatást adnak **a Halért Kft.** közgazdasági osztályán, cím: Budapest V., Nádor u. 26., telefon: 111-4279.
Az árverésre legkésőbb április 30-áig lehet jelentkezni.
Az árverésre való jelentkezés feltétele: a bánatpénz (bemutatóra szóló betétkönyv formájában) dokumentált letétbe helyezése a jelentkezés legkésőbbi időpontjáig, a kft. központjában (Budapest V., Nádor u. 26. V. em.).
Az árverés helye: a Halért Kft. kereskedelmi telepe, Budapest IX., Gönczy Pál u. 1., I. emeleti tárgyalóterem.
Az árverésen részt vevők anonimok maradnak.

HÍRLAPKIADÓ VÁLLALAT

ÁLLAMI VAGYONÜGYNÖKSÉG
ELŐPRIVATIZÁCIÓS PROGRAMIGAZGATÓSÁG

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Az Állami Vagyonügynökség megbízásából

A BELVÁROSI KÖZÉRT VÁLLALAT

(Budapest V., Alpári Gyula u. 18.)

május 18-án

árverésen értékesíti

budapesti üzleteinek bérleti jogát

A bolt száma, üzletköre és címe:	A bolt területe, m^2:	Kikiáltási ára, E Ft:	* E Ft:	Az árverés ideje:
6430., élelmiszer-háztartási VI., Jókai u. 12.	157,46	1450	170	8 óra
7431., élelmiszer VII., Csányi u. 12.	32,75	590	90	8.30 óra
7603., kávé-tea VII., István út (Landler Jenő u.) 35.	38,00	570	90	9 óra
6605., kávé-tea VI., Bajcsy-Zsilinszky út 33.	36,74	1250	110	10 óra
6126., élelmiszer VI., Munkácsy Mihály u. 33.	21,73	280	80	11 óra
7608., kávé-tea VII., Rákóczi út 82.	35,30	990	100	11.30 óra
6607., kávé-tea VI., Bajza u. 36.	20,26	340	80	13 óra
6609., kávé-tea VI., Andrássy út 77.	36,02	1750	160	13.30 óra
7402., élelmiszer VII., Hevesi Sándor tér 1.	27,75	360	80	14.30 óra
7412., élelmiszer-háztartási VII., Dohány u. 46.	106,08	1990	250	15 óra

A csillaggal jelölt összegre nem lehet kedvezményes hitelt és részletfizetést igénybe venni. Valamennyi üzlet üzletkörét az önkormányzat öt évre lekötötte.
Az árverés helye: Budapest V., Nádor u. 5. fszt., kultúrterem.
Jelentkezni lehet május 6-áig, a kikiáltási ár 5%-ának megfelelő összegű bánatpénz (látra szóló betétkönyvben) letétbe helyezésével, a fejlesztési és fenntartási főosztályon (Budapest VI., Klauzál u. 10. fszt.), hétfőn, szerdán, pénteken 8 és 12 óra között.
További információt és írásos tájékoztatót adnak a főosztályon, a jelzett napokon (telefon: 122-0883).
Az árverésen részt vevők anonimok maradnak.

HÍRLAPKIADÓ VÁLLALAT

LELKI ISMERET

Szerzetesek, apácák

Az 1945 után születettek bizonyára keveset tudnak a szerzetesek és apácák áldozatos életéről. A legősibb és legtisztább vallási közösségek az elmúlt rendszer üldözöttjei voltak, talán azért, mert a közösségi társadalomfelfogás gyökeresen más formáját kínálták már kétezer éve. A szegénység, engedelmesség és tisztaság hármas parancsnak engedelmeskedő férfi- és női szerzetesrendek meditációra, betegápolásra, tanításra jöttek létre a nagy szentek példamutatása nyomán. Szerzetesek és apácák voltak már a kereszténység előtt, és működnek más vallások tanításai alapján is. A sivatagi vagy barlangi magányba vonuló remeték már sok ezer évvel ezelőtt felfedezték a világ minden táján, hogy Isten parancsainak könnyebb engedelmeskedni a csendben, lelki békében és magányban. Az aszkézis, az önmegtartóztatás szinte minden vallásban az első lépcsőfok a tökéletesség, az Istennel – találkozás útján. A modern társadalomban élő ember számára a szerzetesi életforma általában idegenül és ijesztően hat, szinte egyenértékű a lemondással minden jóról, örömről. Pedig a különböző szerzetesrendek hosszú története éppen az ellenkezőjét bizonyítja: hiszen aligha maradhattak volna fenn ezek a virágzó közösségek az emberi történelem viharaiban, akár századunkban is, annyi tiltás és üldöztetés ellenére. A közösségi és a magányos élet egyensúlyát, harmóniáját valósítja meg a kolostori rend, melybe szervesen illeszkedik a munka, a tanítás és a lelkigyakorlat. Bencések, ferencesek, piaristák, domonkosok, jezsuiták, pálosok, ciszterciek, és sorolhatnánk, hány nagyszerű rend szerzetesei építették ezt az országot is testben és lélekben. Isten meghívottjainak, a kiválasztottjainak példája századokon át sugárzott a világi gondok közt élő, küzdő és szenvedő embertömegek felé. Hiszen Isten az emberek nagy részét természetesen arra rendelte, hogy családban éljen, és elsősorban saját kenyeréért, boldogságáért dolgozzék. A mindennapi élet szinte beépült és törvényesült *önzése* ellen működnek leghatékonyabban a férfi és női szerzetesrendek, melyek paradox módon éppen elkülönültségük okán voltak mindig is képesek a közösség szolgálatára. Az alázatosság és engedelmesség olyannyira összefüggő erényeit gyakorló kedvesnővérek négy évtizedes hiányát szenvedték meg a kórházak kiszolgáltatott betegei és haldoklói, a türelmes, tudós és bölcs szerzetestanárok pedig csupán néhány középiskolában mutathatták meg a gyakorlatban is, miben áll az egyházi oktatás felsőbbrendűsége a világi tanintézményekkel szemben.

Most az egészség- mind pedig az oktatásügy területén új lehetőségek nyílnak. Igaz, versenyről még aligha szólhatunk, hiszen a nagymúltú szerzetesrendek utánpótlása szűkös. „Sokan vannak a meghívottak, kevesen a választottak", a négy évtizedes pártállami pogányság, a vastörvényekkel betartatott ateizmus nemzedékeket kényszerített önzésbe és tudatlanságba. A szerzetesi létforma szigorú törvények szerint zajlott mindig is, de ezek a *szelíden szigorú* törvények őrző és megtartó erejűek voltak, mint Szent Benedek regulája. A törvény nagy s apró dolgokról egyaránt előrelátó módon rendelkezik.

Egyetlen mondatnyit idézek „Tiszteld az embert." Ez minden alkotmány, törvény és rendelet alapja, mert ha nem ez, akkor rossz, meg nem tartható, s be nem is tartandó. Isten tiszteletéből következik képmásának, az embernek tisztelete.

És a szerzetesek azok, akik erre állandóan figyelmeztetnek ezer éve, s az idők végezetéig. Ezért hát tiszteljük nagyon a szerzeteseket.

Szentmihályi Szabó Péter

Szent Ferenc ösvényén

A jobbik rész

Nem nagyon találkoztam olyan emberrel – egyházi személlyel sem –, aki egy adott helyzetben – munkahelyi beosztás, anyagi lehetőségek megteremtése, érvényesülés – a rosszabbik részt választotta volna. Nem is kell hosszú lelkiismereti vizsgálatot tartanunk ahhoz, hogy ezt belássuk.

Eléggé általános hiedelem szerint: aki elhagyja a világot, és Jézus Krisztust követi, a lehető legroszszabb részt választja. Az ilyeneket tehát felfokozott erővel próbálják lebeszélni. Pedig akik Jézus Krisztust akarják követni, minden kétséget kizáróan a jobbik részt választják. Ezt szeretném pár gondolattal alátámasztani és jellemezni az ilyen embert.

Aki a Keresztény kis katekizmusban található tanítást megérti: „Azért vagyunk a világon, hogy Istent megismerjük, szeressük, és ezáltal üdvözüljünk". Annak meg kell tartania Isten tíz parancsolatát.

Aki az Evangéliumban olvasható krisztusi hívásnak „Ha tökéletes akarsz lenni, oszd szét vagyonodat, hagyd el a világot", apádat, anyádat, testvéreidet, azután „Jöjj és kövess Engem."; eleget tesz, az választja a legjobbik részt.

Krisztus keveseket hív meg. Tehát már a meghívás is kitüntetés Isten részéről. Gondoljunk bele, vannak falak, sőt városok, ahonnan egyetlenegy fiatalembert, ifjú hajadont választ ki Krisztus, de sok olyan hely is van, ahonnan senkit sem. Tehát akit megérint Jézus hívása, vegye ezt kitüntetésnek. Bátran merje közölni barátaival, lelkiatyájával, szüleivel.

Bizonyítani tudom. Tizenöt éves voltam, amikor szívemben hallottam a hívást: Szenteld nekem az életedet! Legalább te szeress Engem! Ezután könnyen lemondtam olyan dolgokról, amelyekért addig harcoltam. Szüleim megpróbáltak lebeszélni. Keményen meg kellett küzdenem velük.

Már ekkor boldog voltam, és lélekben szabad. Tizenhat évesen, 1945 novemberében beléptem az Assisi Szt. Ferenc Leányai – ferences zárdába. Az üldöztetés, a bizonytalanság, a Szibériába hurcolás lehetősége nem elkeserítette, hanem boldoggá tette velem együtt a többi nővért is.

A zárda kapui 1950-ben bezárultak. Szerzetes nővérek ezrei kerültek ki az oltalmat jelentő falak közül. A félelemtől egy sem lett öngyilkos. Civil ruhában tovább dolgoztunk kórházakban. Olykor összejöttünk, és boldogan meséltük missziós életünket.

Megtörtént a csoda! Újból kinyíltak a rendház kapui. Bizonyára Jézus Krisztus most több leányt meghív, hisz Ő bölcsen tudja, hogy rendi életet közösségben lehet igazán élni.

A mi rendünk betegápoló rend, Magyarországon alapíttatott 1892-ben. A példaképünk Szent Ferenc Atyánk, őt próbáljuk követni. Meg szeretnénk valósítani az igazi szegénységet, emberszeretetet.

Most alakulunk újjá, így több nehézséggel kell megküzdenünk, mint azoknak, akik majd öt-tíz év múlva lépnek be a rendbe. Nagy szeretettel várunk jelentkezőket. Akiket fölveszünk, okleveles ápolónővérré képezzük ki. És ami a legfontosabb: mind többen dicsőítjük Jézus Krisztust, aki annyira szeretett bennünket, hogy életét adta érettünk.

M. Kapisztrána nővér

AZ ÉN HITEM

Eszme, Erő, Jóság

Mottók:
„Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni..." (A zsidókhoz írt levél; 11.6.)
„Fusson, akinek nincs bora..." (Ady Endre: A fekete zongora)

Különösképpen hívő ember akár káromlásnak is érezheti e mottók egymás melletti idézését, holott a bibliás Költő ugyanarról szól, amiről az Ige. Egyszerűen nem lehet élni anélkül, hogy az emberfia ne hinne valamiben. Ad absurdum: még az Isten-tagadók, sőt a teljességgel hitetlenek – a nihilisták – is hisznek valamiben; abban, hogy nem hisznek semmiben.

Hite, valamilyen hite tehát mindenkinek van, de hitét mindenki másképpen éli meg. Az én édesapám református lelkész volt, az édesanyám is elvégezte a teológiát, és hitoktatóként dolgozott, középiskoláimat pedig az ország egyik legjobb oktatási intézményében, a Budapesti Református Gimnáziumban, a legendás Lónyayban végeztem. (Képzelhetik, milyen boldog volt, amikor Hollós elvtárs – nem kitalált név, valóban ő volt a tanulmányi osztály vezetője –, mindezt 1952 decemberében elolvashatta a jelentkezési lapomhoz csatolt önéletrajzomban. Nem is csodáltam, hogy úgy kipenderített a Nyelv- és Irodalomtudomány kar – akkor így hívták – megszentelt, valóban megszentelt, merthogy az egykori piarista gimnázium, falai közül, hogy a lábam sem érte a földet.)

Nos, én akkoriban nem tartottam bűnömnek, hogy pap nemzett, hitoktató hozott a világra, s hogy lónyaysta voltam, ma sem gondolom, hogy ez erényem lenne. Nem is dicsekvésből teszem közhírré, hanem azért, hogy megosszam örömömet Hitélet rovatunk olvasóival és szerzőivel, mivel pontosan négy évtizede először származik előnyöm abból, hogy azok neveltek, akik neveltek, s hogy ott tanultam, ahol tanultam.

„Református magyar vagyok, amíg élek, az maradok, megígértem, megfogadtam, hogy hitemet holtig vallom" – ez volt első bizonyságtévő versikém még elemiben – korom okán még elemibe és nyolcosztályos gimnáziumba jártam –, s én ezt a fogadást lényegében véve máig megtartottam, csak – szeretném, ha ez nem tűnnék önhittségnek, nagyképűségnek – széphagyományú vallomásomat, mint Isten az embert, „a saját képemre és hasonlatosságomra" formáltam.

Vallom a Hiszekegyet, de az én Szentháromságom nem az Atya, Fiú, Lélek, hanem – a számomra legnagyobb magyar költő, Madách Imre szellemében – az Eszme, Erő, Jóság. Azt hiszem, ha az Eszmét megfelelő Erővel és kellő Jósággal képviselem, eleget tettem a parancsolatoknak. Gondolom s remélem, hogy Eszmén mit értek, az az előbbiekből kitűnik.

Persze, mint beköszöntő soraim kezdetén írtam, mindenki másképpen hisz, és én kíváncsi vagyok a mások hitére, s remélem, hogy olvasóink is hasonlóképpen éreznek. Kíváncsi vagyok, hogyan hisznek más reformátusok, katolikusok, evangélikusok, görög katolikusok, görögkeletiek, unitáriusok, mohamedánok, buddhisták, hogyan az úgynevezett kisvallások, szabad egyházak hívei, a Jehova tanúi meg a többiek... Hogyan s miben az ateisták?

Más szempontból érdekelne, hogyan hisz az anyag titkainak ismerője, a természettudós; hogyan a sebészorvos, aki a szó szoros értelmében föltárja a testet; hogyan a pszichiáter, a lélek rejtelmeinek, betegségeinek kutatója-gyógyítója; hogyan az űrhajós, aki már járt odafönn, és tapasztalhatta, hogy „Isten nincs a Cherubimnál, angyalkarok nem énekelnek"; hogyan a bűnöző, aki talán éppen a legnagyobb vétek, egy másik élet kioltása miatt szenvedi méltán kiszabott büntetését, hogyan a bűn üldözője, a rendőr vagy a bíró, hogyan az író, a szobrász, a festő, a muzsikus, hogyan a színész, aki egyik nap istenkáromlót játszik, a másik nap vezekelő szerzetest, hol szentet, hol Sátánt, hol Jézus Krisztust, hol magát az Atyaúristent... És még sorolhatnám.

Az elkövetkezendő hetekben, hónapokban itt a jobb felső sarok két hasábján arról írunk *Az én hitem* sorozatban, ki hogyan hisz. Várjuk vallomását a hivatásos tollforgatóknak s a bizonyságot tenni kívánó olvasóknak egyaránt; azokat pedig akik szívesebben beszélnek hitükről, s a megformálást a hírlapíróra bízzák – megbeszélés alapján – sietséggel fölkeressük.

Az Úr legyen segítségünkre!

Morvay István

Lapozgató

Protestánsok az Őrségben

Pataky László, a pápai református teológia egykori egyháztörténettanára jelentős egyház- és művelődéstörténeti munkát alkotott Az őrségi református egyházmegye története címmel. A csaknem félezer oldalas kötetet a *Szabad Tér Kiadó* jelentette meg.

A szerző hosszú időn át őrségi lelkész volt, és korábbi kutatásainak eredményeit *Az Őrség múltja a korcaszomori református egyházközség történetének tükrében* című könyvében (Szombathely, 1990) summázta.

Új munkájából megtudhatjuk, hogy *az őrségi egyházmegye már a reformáció idején is komoly szerepet játszott a dunántúli protestantizmus kialakulásában.* A mai egyházmegye területén az elmúlt évszázadokban több kisebb egyházmegye – kőszegi, vépi, vízlendvai, németújvári, körmendi – alakult ki, 1709-től 1809-ig pedig az őrségi a pápai egyházmegye része volt. A kommunizmus évtizedeiben nem tarthatta meg ősi nevét, vas-zalai egyházmegyének hívták.

Pataky László monumentális tanulmánya nemcsak az egyes gyülekezetek történetét közli, rögzíti a legfontosabb egyháztörténeti adatokat; a reformációtól kezdve följegyzi az esperesek, prédikátorok, gondnokok neveit, életrajzi adatait, hanem szinte a honfoglalástól kezdve átfogja a térség társadalom- és művelődéstörténetét is. A kiadványt gazdag név- és tárgymutató egészíti ki.

Pápai Szabó György

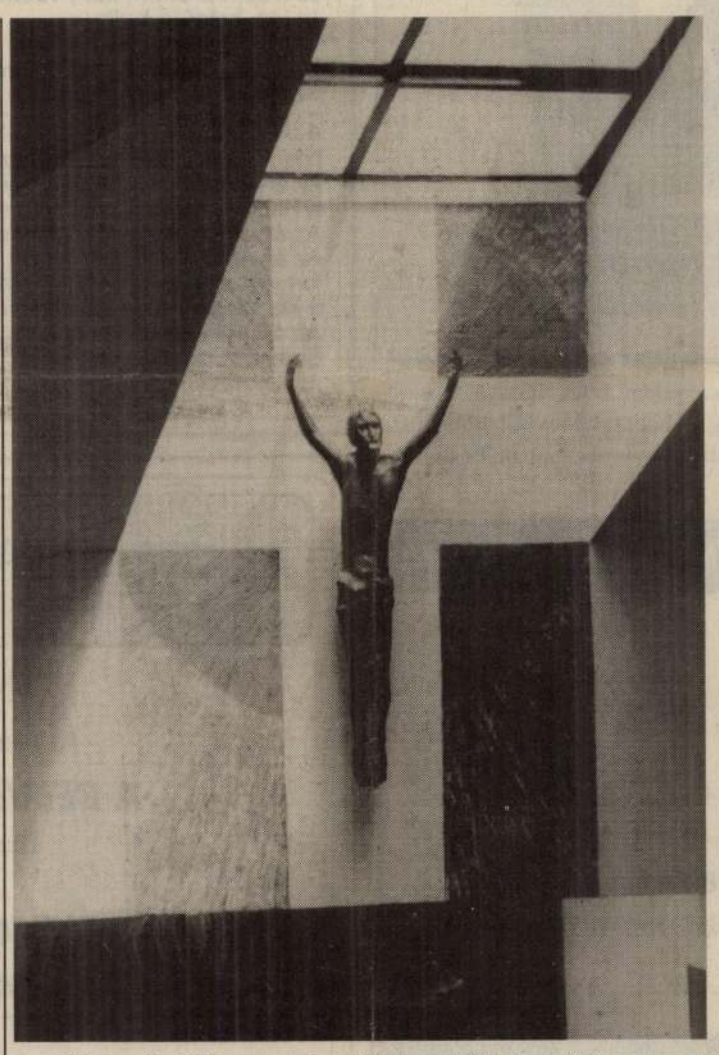

A gyáli római katolikus templom 1983-ban épült Perczel Dénes tervei alapján

Fiatal Katolikus

Hívő emlékezik főpásztorára

Március utolsó hetében jelent meg a *Fiatal Katolikus* című újság IV. évfolyamának 7. száma. A lapban – amely a hasábjain megjelent írásokért honoráriumot fizet, szerzői tehát javarészt olyan ifjú és kevésbé ifjú katolikusok, akik fontosnak tartják, hogy hitéletükkel kapcsolatos gondolataikat testvéreikkel közöljék – *Moskovszky Éva* tollából olvashatunk egész oldalas cikket *Amire én emlékszem* címmel a száz esztendeje született *Mindszenty József* bíborosról.

Egy a háború utáni években szájról szájra járó gunyoros mondással indult az emlékezés: *„A magyar közéletben három férfi van, az is mind szoknyában jár, Kéthly Anna, Slachta Margit és Mindszenty József"*: majd a szerző szülei elbeszélése alapján fölidézi az 1947-es máriaremetei és az 1948. május 13-i zarándoklatokat. Az előbbin édesapja, az utóbbin édesanyja vett részt. A sziklakápolnákba özönlőket brutális rendőrattak verte szét: *„Egyszerre vagy huszonöt rendőr rontott a tömeg közé, gumibotokkal ütlegelték, akit értek..."* Az már a felnőtt Moskovszky Éva saját élménye, hogy egyik legjobb barátnőjét, aki zsidó származású volt, de családját katolikus papok mentették meg a pusztulástól, kizárták az egyetemről, mert nem írta alá a hercegprímás példás megbüntetését „követelő" nyilatkozatot.

A lapban számos érdekes szépirodalmi művet – verset és prózát egyaránt – is olvashatunk.

(m – y)

Thomas Mann gondolatai a vallásról

A vallás egészen más, mint holmi régészeti felfrissülés meg kritikai társadalomfelforgatás. A vallásosság talán az ifjúság maga, a közvetlenség, bátorság az egyéni élethez és mélység, a képesség és akarat arra, hogy teljes vitalitásban tapasztaljuk és átéljük a lét természeti és démoni oldalát.

*

A vallásos hit a végtelen iránti érzék és törekvés. Belső adottságok, lélektani tények álladéka. Isten igazi mentsége a teremtés siralmas elfajulásával kapcsolatban az a képessége, hogy a rosszból jót hozzon létre.

*

Amióta a modern társadalom kialakult, azóta viszonyunk a dolgokhoz és emberekhez sokkalta bonyolultabb, árnyaltabb lett, jóformán nincs egyéb, mint probléma és bizonytalanság, úgyhogy a törekvés az igazságra hovatovább kétségbeesésbe vagy rezignációba fúl.

*

Amit imádságnak mondunk, nem egyéb, mint a bizalom fel- és megidézése.

*

A naivitás minden létezés alapja, még a legtudatosabb, legbonyolultabb létezésé is.

*

A vallásnak ismét politikussá, azaz szociálissá kell válnia. Ez lenne a vallásos érzés fegyelmezésének egyetlen biztos és helyes eszköze. Minden azon fordul meg, megtaláljuk-e a helyes kötöttséget; a szociális kötöttségű vallást. Aminek, hogy megfelelő legyen, népinek is kell lennie.

*

Ami a szociális kötöttséget illeti, ennek meg az a bökkenője, hogyha a gazdasági térben minden a lehető legjobban van is szabályozva, a lét kitöltése értelemmel és a méltó életmenet akkor is, mint ma, változatlanul nyílt kérdés marad.

*

Semmit sem jelent hitet tenni az életet objektiváló és felmagasztosító eszmék mellett, ha ennek semminemű hatása sincs egyéni életünk alakulására.

*

Az igazi áldozathoz kettőnek kell értékállónak, minőségileg magasrendűnek lenni: az ügynek és az áldozatnak.

*

Becsület és méltóság egy fikarcnyit sem segít az államon, ha a gazdasági viszonyokat nem tudja helyesen felismerni és irányítani. Az individuális feletti összefüggések éppoly eredendően létezőek, mint az egyes egyének, és a közgazdász éppen azért nem értheti meg soha az államot, mert nem konyít transzcendentális alapvetéseihez.

(Szöllössy Klára fordítása)
Összeállította:

Pardi Anna

Reformátusok Lapja

Antall-beszéd

Március 24. és 29. között zajlott fővárosunkban az *Európai Protestánst Nagygyűlés*. A rangos eseménynek természetesen nagy teret szentel a *Reformátusok Lapja* múlt vasárnap megjelent száma. Teljes terjedelemben közli *Antall Józsefnek* a Kálvin téri templomban tartott ünnepi istentisztelet után elmondott köszöntőjét, a miniszterelnök miután hangsúlyozta: *„Különös megtiszteltetés nekem, hogy katolikusként, de ökumenikus, interkonfesszionális szemlélettel szólhatok önökhöz"*; a többi között elmondta: *„Ezt a szemléletet, én nem mostanában:, hanem abban a katolikus szerzetes iskolában tanultam, ahova egykori diákként jártam. Számunkra a magyarság, az európaiság és a kereszténység már akkor egyet jelentett; közös elkötelezettséget, a lelkiismereti szabadságért, az emberi szabadságjogokért"*.

Ugyancsak ebben a lapszámban jelent meg *Dr. Harmati Béla* evangélikus püspök-elnök cikke, amelyben *A hit kincseire és pozitív erőire akarunk emlékeztetni* címmel az állam, a gazdaság és a társadalom iránti evangéliumi felelősségről értekezik.

(St.)

Perczel Dénes

1971 — 6 —

EZ A DIVAT
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., Ülői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A Győri
dekes sza
Szállóban.
világszerte
zett kollek
a bemutat
hasonmása
a zsiráf, s
tervezőine
Az Okisz
játszottak
A fürdőru
szerepelt. Kiválogattuk a legegyszerűbbeket, talán a legérdekesebbeket is. Tessék gyönyörködni bennük.

1. SACI remek kiránduló összeállítást mutat be. Az anyaga világoskék gyíkbőr utánzat: pantalló, lemberdzsek, kerek zsebekkel, zsoké sapka, a bordás kötésű pulóveren piros szívvel.

2. ADRIENN vadmacska mintás ruhája sárga-barna színösszeállítású, barna bőr díszítéssel.

3. GYÖRGYI kiránduló ruhája tigriscsíkos műbőrből készült. A midiszoknya és a lemberdzsek cippzárral csukódik, a lemberdzseket nyolc kis zsebhajtás és két nagy rátett zseb, no meg sok-sok aranygomb díszíti.

4. FRUZSI barna-drapp színösszeállítású egyszerű vonalú zsiráf mintás ruhában, a zsebeket az öv anyagával díszítették.

5. Két „vad lány", SACI ÉS ÉVA. Saci egybeszabott s elöl-hátul pántos fürdőruhája párducmintás. Éva kétrészes fürdőruhája pedig szürke gyíkmintás.

1021 Perczel Erzsébet textiltervező iparművész

A szövőszék és a divat

A kiállítás előterében egy szövőszéken elkezdett munka fogadja a látogatót. Kitűnő ötlet a művész, a művészeti ág megismeréséhez, megbecsüléséhez.

Perczel Erzsébet textiltervező iparművész kiállításán ismét meggyőződhetünk arról, hogy a magyar népművészet gazdag formavilágának, motívumkincsének kulturált felhasználása — a gyakran látható, harsány hatású anyagok ellentéteként — finom, könnyed, de mégis nemes hatású anyagok létrehozásához ad jelentős segítséget. A kiállításon látottak — *ruhák, szőnyegek, párnák, függönyök és bútorszövetek* — egy kiváló ízlésű, technikai módszereiben-könnyed, célszerűségre törekvő művész munkájának bizonyítéka. Színkompozícióiban nagyrészt meleg bársonyos színeket használ: barna-fehér, lila-csontfehér, narancssárga-homokszín párosítással. Igen szép és dekoratív a barna-narancsfehér színben komponált gyapjúval kevert mohair és selyem fonálból szőtt ágytakaró és faliszőnyeg-garnitúrája. Érdekes összeállítás a lila-mélykék és a melírozott szürke színekből szövött díszpárna, vagy a sima, durva szállal egyenetlenül komponált függöny anyag. A kiállítási teremben nagy helyet foglalt el a narancssárga-tejeskávé-barna-fehér színeket csigavonalban alkalmazó kerek szőnyeg, amely ebben a műfajban igen ritkán látható.

Perczel Erzsébet a közeli színárnyalatok diszkrét, finom összehangolásával dolgozik. A ruha és kabát anyagok len és gyapjú felhasználásával szövőttek. A színt, a díszt csupán az anyaggal együtt szőtt sárközi, baranyai és hevesi népi motívumok alkotják. Hogy a kiállított modellek nem jelmezszerűek, hanem valóban a mai divatot képviselik, az elsősorban *Nádor Vera és Lendvai Ilona* ruhatervező művészeket dicséri. A ruhákat dekoráló szép ékszerek *Bartha Éva* ötvösművész munkái.

Pogány Frigyes művészettörténész Perczel Erzsébet kiállításáról írt ismertetőjéből idézünk: *„Látva a kiállított műveket, önkéntelenül ébred fel bennünk az óhaj: bár megvalósulna az egyedi-kézi kivitelezés terén az újabb alkotóműhely műterem. Gyümölcsöztetve a jövőben is Perczel Erzsébet kiváló képességeit, gyarapítva a magyar textilművészet nemzetközileg is elismert eredményeit, sikereit."*

Perczel Piroska

1

2

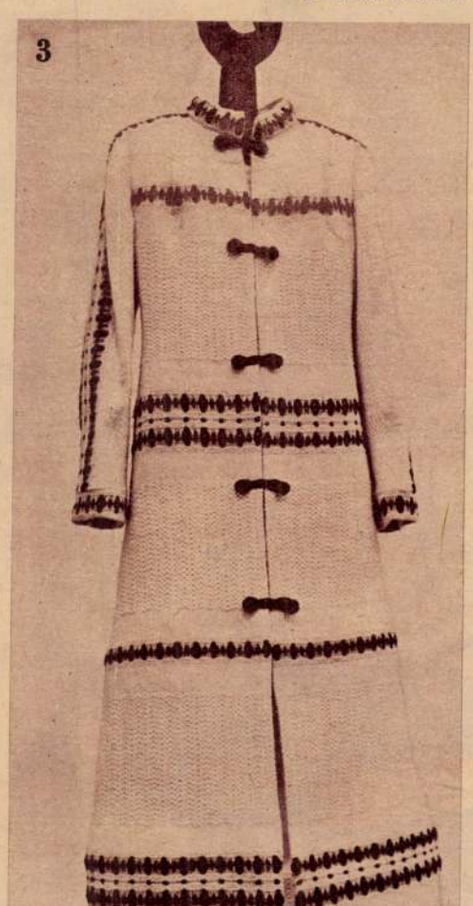
3

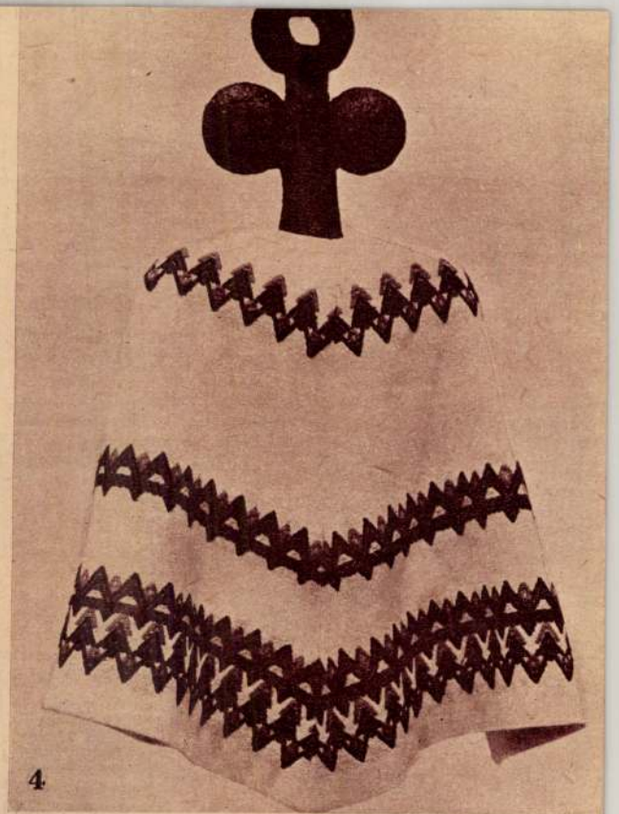
4

1. Csontfehér, durva szövésű maxi szoknya, a szoknya alján szélesen parasztrózsaszín, lila és szürke színösszeállítású díszítéssel

2. Nadrágkosztüm püspöklila, szürke melírozott szélesen beállított keresztcsikozással

3. Alkalmi maxi kabát, állógallérral, sújtásos gombolással, csontfehér-csokoládébarna színösszeállításban

4. Durva szövésű pelerin szürke-fekete-rózsaszín csíkozással

5. Sötétkék gyapjúból szövött alkalmi ruha, keresztöltésekhez hasonló fehér népi szövéssel díszítve

5

Ipari Művészet, II. 1969.

PERCZEL ERZSÉBET

Textilmüvészetünk egyik legtevékenyebb egyénisége Perczel Erzsébet. Élethivatásának a nagyüzemi textiltervezést tekinti, munkáival nemcsak hazai, hanem országhatárokon tul is nemzetközi elismerést szerzett. Ruhaszövetek, lakástextiliák, függönyök, abroszok, dekorációs szövetek egész sora tanuskodik kitünő izléséről, müvészi látásáról, alkotói szorgalmáról, biztos mesterségbeli tudásáról. Fontos feladatának tekinti az iparmüvészet elismertetését, propagálását is.

Pályáját munkásnőként kezdte egy selyemgyárban és a textil technikumot csehszlovákiában végezte. Egy év mulva már tervező. Tervezői munkája eredményesebb végzéséhez alkotó napot biztositanak számára.

1938-ban Svájcba megy és a "Rüti" cégnél jacquard nyakkendő alapanyagokat tervez. A vállalat vezetői azzal juttatják kifejezésre elismerésüket, hogy az igényesebb tervezői feladatot igénylő export részlegükhöz helyezik.

1938-tól nyolc évig Párizsban él, mely müvészete kiteljesedését is jelenti. Itt is textiltervezéssel foglalkozik, de otthon tervez gyapju és selyemgyárak megrendelésére kézi gépeken megvalósitható mintákat. Érdeklődése a festészet felé fordul, maga is festeni kezd, és mint Lèger tanitványa részt vesz Párizsban kiállitáson. Párizsban töltött évei alatt ismeri fel a modern festészetnek a textilmüvészetre gyakorolt hatását és ez a felismerés formálja egyéniségét szinessé, lendületessé. A francia müvészet friss áramlatai hatással vannak tervezői munkájára, kiszélesitik a horizontot, uj lehetőségeket tárva fel előtte a textilmüvészet terén.

1945-ben a felszabadulás után hazajön és otthon dolgozik. Egy év mulva - néhány hétre - visszamegy Franciaországba, ekkor Aubussonban megismerkedik a gobelin szövéssel, mely ismét uj müvészi kifejezésmódot jelent érzései, gondolatai megvalósitásához.

Itthon a pamutiparnál helyezkedik el müszaki munkakörben.

1949-ben azt a megbizatást kapta, hogy szervezzék meg a pamutipari központi dessinatürát. Ennek a központi tervező irodának volt 14 évig vezető helyettese. Kezdeményezésére valósitották meg a pamutipari gyártmány dokumentációt.

Perczel Erzsébet a nagyüzemi tervezői feladatokban megtalálta a maga számára is aktuális müvészi mondanivaló kifejezésének lehetőségét. A pamutiparban nyilott igazán lehetősége arra, hogy müvészi elképzeléseit, textilterveit nagy szériában megvalósithassa, izig-vérig nagyüzemi tervezővé lett, kinek számára nincs kis és nagy tervezői feladat, csak müvészi feladat létezik, melyet müvészi igényességgel old meg, legyen az kisléptékü

ruhaszövetet, vagy nagyméretü kiállitási kompozició. Sohasem tartja rangon alulinak a nagyüzemi tervezői feladatokat. Szigoru követelményeket állit önmagával szemben és a korszerü széria-gyártás követelményeihez alkalmazkodva tervezi textiliáit. Az alapanyag szépségének és célszerüségének érvényre juttatására törekszik. Mindig lázasan keresi, kutatja az ujat. Az uj alapanyagok bevezetésével müvészi kifejezési formákat keres, hogy az uj szövet ne legyen utánzata a réginek.

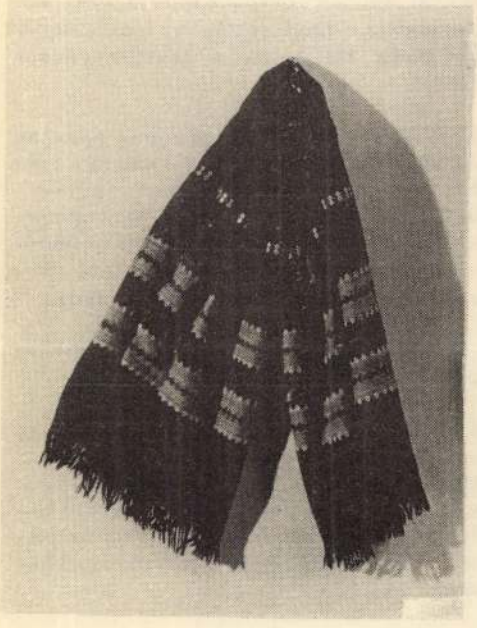

Biztos technikai, mesterségbeli tudás jellemzi tervezői tevékenységét. Végig kiséri tervét az előkészitéstől a kikészitésig. A müvészi minőség és hasznosság egységét próbálja terveiben megvalósitani. Textilanyagai nem csak esztétikai igényességgel kialakitott, de szövéstechnikailag is kiválóan megkonstruált szövetek.

A gyártmányok esztétikai, müszaki, gazdasági és kereskedelmi igényeit e-

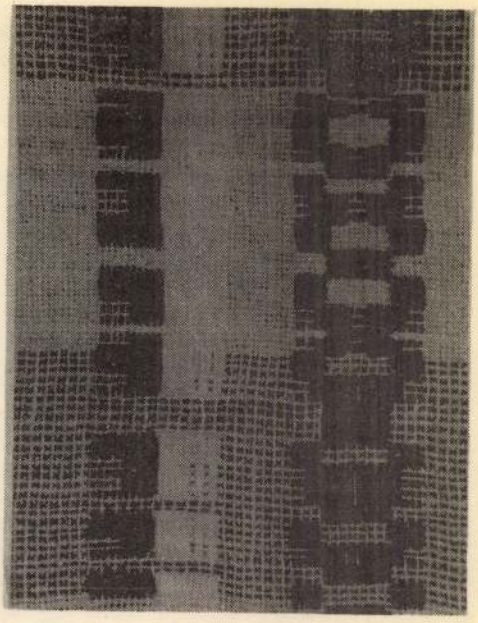

gyüttesen veszi figyelembe a megvalósitásnál. Felismerte és felhivta üzeme müszaki vezetőségének figyelmét arra, hogy a versenyképességnek nem az ár

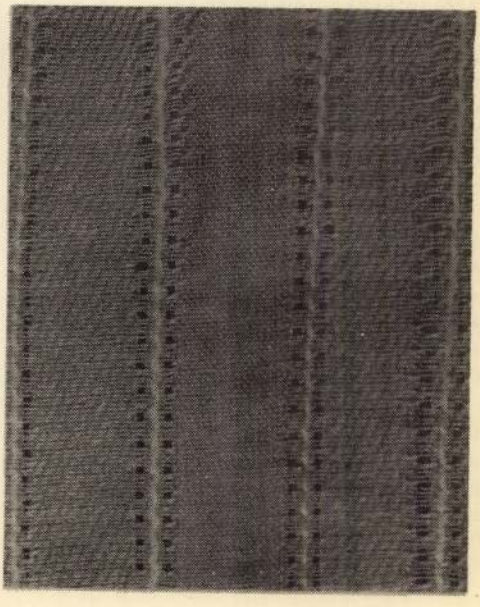

és a müszaki minőség a kizárólagos feltétele, hanem a müvészi qualitás, s az esztétikai minőség is hozzájárul a korszerüség fogalmához. Jó irányba befolyásolta és elfogadtatta kollegáival azt, hogy ma már a nagyüzemi termékek sem nélkülözhetik a müvészi igényességet.

Mindig uj ötletekkel forditja az üzemvezetés figyelmét a tervezői munka felé. Nagyszerü képessége, hogy állandóan ébren tudja tartani a kereskedelmi partnerek érdeklődését, - kik ebben az esetben a vásárlóközönséget képviselik - a szép és ujszerü textilanyagok iránt. Ő maga ajánl ujat, célszerübbet a megszokott régi helyett. Azt vallja, hogy az alapanyag tervezőnek mindig lépést kell tartania a divattal, ismernie kell a piac igényeit is és közvéleménykutatással kell meggyőződni a vásárlók véleményéről. Erre tág lehetőségeket kinálnak a mintaboltok, a szaküzletek.

1962-ben a pápai textilmüvekhez kerül gyártmányfejlesztési osztályvezetőnek, Megszerzi a desszinaturát és fiatal főiskolát végzett iparmüvészeket vesz maga mellé tervezőnek. Az előző munkaterületén kiharcolt eredményeket (alkotónap, alkotói szabadság stb.) a szokásjog alapján itt is elfogadtatja és munkatársai számára is lehetőséget biztosit e kedvezményekre. Tervezői és szervezői munkájában elért eredményeit is közkinccsé teszi. A dicséretet, elismerést, melyet munkájával érdemelt ki, sohasem könyvelte el kizárólagosan a maga sikerének, mindig benne látta munkatársai vele együttesen elért eredményét is. Mindig igen magas követelményt állitott kollegáival szemben is, de biztos mesterségbeli tudásával, segitő szándékával igyekezett segitségükre lenni eredményeik elérésében, elsősorban fiatal munkatársainak.

A felszabadulás után végig járja az ország csaknem valamennyi tájegységét és gyüjti a régi szőttesek, himzések kompoziciós és technikai hagyományait. Gyüjtéseit, rajzait a Néprajzi Muzeumnak adta.

A népi iparmüvészeti kéziszövő mühelyek megalakulásával Hevesben, majd Sárközben müvészeti szaktanácsadó, szövést tanit, hogy a népi hagyományok fennmaradjanak és tovább éljenek. Otthon ő maga is szö, terveit a népi hagyományokra épiti, melyet kutató munkája eredményeként tájegységek szerint dolgozott fel. Azokhoz zárkózik fel, kik arra törekedtek, hogy uj müvészi megfogalmazásban oldják meg a népi haladó hagyományok sajátos motivumainak alkalmazását korszerü textiliákon.

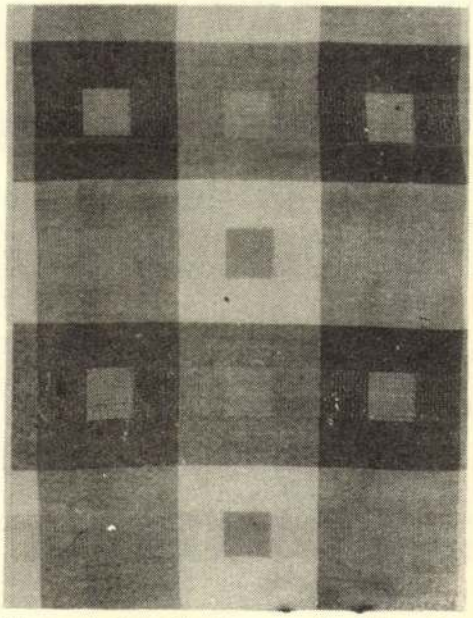

Perczel Erzsébetben a diszités vágy párosul egy sajátos a magyar népmüvészetben gyökerező diszitő készséggel. E diszités azonban nem öncélu, mindig együttesen jelentkezik az anyag-

gal és a felhasználási célt szolgálja. Perczel Erzsébet mindig az embert állitja a középpontba. Egyike azoknak, akik felismerik a népmüvészetben rejlő lehetőségeket és a hagyományokat alkotó módon alkalmazzák.

1962-ben "SZŐTTES" cimmel a Képzőmüvészeti Alap kiadásában jelent meg könyve.

Szőtteseivel sikeresen szerepelt pályázatok egész során. 1950 óta rendszeresen vesz részt minden számottevő hazai iparmüvészeti kiállitáson, ahol sok elismerésben részesült. Munkáival azonban nemcsak hazai, de nemzetközi sikereket is elért.

Perczel Erzsébet tevékenyen vesz részt a müvészeti közéletben is. A Magyar Képzőmüvészek Szövetségének alapitó tagja. Több izben volt a Szövetség választott elnökségi tagja. Jelenleg a Textil szakosztály nagyüzemi bizottságának vezetője.

Publikációival is a textilmüvészet ügyét szolgálja. Több értékelő irása jelent meg a KGST kongresszusok és árubemutatók anyagáról. A pamutszövetekről összeállitott lexikális munkája főiskolai tananyag.

A felszabadulás után a legelsők között kapcsolódott be a Textilipari Tudományos Egyesület munkájába.

A müvészeti biráló bizottságokban kifejezett munkája is számottevő. A tevékenységének jelentős részét az Iparmüvészeti Tanács zsürijében fejti ki, de részt vett a Képzőmüvészeti Alap zsürijében és a pamutipar gyártmányfejlesztő bizottsági munkájában is. Meglátása, véleménye, hasznos tanácsai, igen aktiv szereplése ezeken az üléseken jelentősen vitték előre e terület fejlődését. Jó itélőképességgel, bátran harcol minden szépért, müvészi textiliáért.

Perczel Erzsébet néhány évvel ezelőtt - 1962-ben az Ernst Muzeumban mutatta be munkáit Kovács Zsuzsával együtt. Munkásságával feleleventette a nagyiparban kivitelezett válogatott ruhaanyagai mellett a régi magyar takácsmüvesség hagyományait. Ezeket eredeti, korszerü formában tette alkalmassá a mai öltözködéskultura számára.

Sok külföldön rendezett magyar iparmüvészeti kiállitáson is szerepeltek munkái. Moszkvában, Bukarestben, Varsóban, Prágában, stb. Több meghivásos és nyilvános pályázaton dijakkal jutalmazták munkáit. Számos pályadija, elismerő oklevele sorában kiemelkedő a Brüsszeli Világkiállitás két dija. Az Iparmüvészeti Muzeum ezek közül 2 szőttesét vásárolta meg. Résztvett az Iparmüvészeti Tanács "legszebb termék" pályázatain is, és a legtöbb alkalommal az első helyen dijazottak sorában találkozunk nevével.

Perczel Erzsébet szaktudása, munkaszeretete, lelkesedése az ujért, a szépért, biztos izlése, arányérzéke, müvészi magatartása példa lehet korszerüségre törekedő fiatal textilmüvészeink számára.

Bakay Erzsébet

PERCZEL Emlékét
Ipari Művészet
1971.4.

PERCZEL ERZSÉBET KIÁLLÍTÁSA AZ ERNST MÚZEUMBAN

Örökösen terminológiai zavarban vagyunk: minduntalan és hiábavalóan keressük a választ arra, hogy vajon van-e különbség képzőművészet és iparművészet között, illetve hol kezdődik az egyik és hol végződik a másik. Jobbára megpróbáljuk körülírni a problémát és ilyenkor a képzőművészetnek humanista tartalmat és tendenciát tulajdonítunk, míg az iparművészetet afféle periférikus, esztétikai-civilizatorikus műfajnak tekintjük. Emellett a képzőművészeti alkotásból a művészi személyiség valamiféle revelációját véljük kiolvasni, egyedül neki tulajdonítjuk a tükrözés képességét is. De mit tegyünk akkor, ha olyan „iparművész" munkáival találkozunk, aki a művészet humanista funkcióját nem azzal tölti be, hogy ábrázolja, hanem azzal, hogy szolgálja az embert? Mint akkor, ha személyiségének bélyegét maradéktalanul leolvashatjuk olyan „periférikus" jelenségekről, mint amilyen általában a textília vagy — mint jelen esetben — horribile dictu! a ruházat, s mit, ha valakinek a munkásságából még korunk társadalmának bizonyos tükrözését is leolvashatjuk? Miféle „műtárgyak" azok, amelyek helyet kaphatnak egy kiállításon ugyanúgy, mint a ruházati áruházban (szándékosan az áruházat hangsúlyozzuk, nem pedig a szalont). amelyek egyaránt alkalmasak arra, hogy kiállítási elszigetelt voltukban (ha úgy tetszik akár a szürrealista elidegenítés folyományaként), valóban esztétikai tárgynak vélhessük, máskor meg — ha történetesen valaki magára ölti pl. a ruhát, akkor — a maga hétköznapiságában ítélhessük meg?

Perczel Erzsébet ruházati textíliái kettősen érdekesek az Ernst Múzeumbeli kiállításon és bizonyos, hogy ehhez a rendezés is hozzájárult. (Hogy ez kinek köszönhető, az nem derül ki, mivel a katalógus és a kiállítás feliratai egyaránt hallgatnak róla.) E ruhának feldolgozott textíliák ugyanis szellemes „akasztókon" lógtak, damilra függesztve a tér különböző pontjain, úgy, hogy egyszerre keltették felöltözött próbabábuk képzetét — miközben az akasztók ornamentikája ezt a próbabábu-jelleget egyúttal mindjárt mintegy idézőjelbe tette. Az alak nélküli alakok a járókelők keltette enyhe légmozgásban maguk is forogtak, „illegették magukat". Afféle „divatmobilék". A végső hatást azonban mégiscsak a mindennapjaink szükségletét szolgáló „műtárgyak" jelentették: a falikárpitok, szőnyegek, nadrágkosztümök, ruhák, ponchok, ágyterítők és a színes párnák. Olyasmik tehát, amikre mindenkinek szüksége van. Annál azonban mégis sokkal többek, mit azok, amik az üzletekben kaphatók. Perczel Erzsébet ugyanis nem egyszerűen árut termel, hanem szemmel láthatóan arra törekszik, hogy minden egyes textíliával, minden egyes ruhájával olyan többletet hozzon létre: anyagnak, célszerűségnek, formának és színnek olyan maradéktalan harmóniáját és tökéletes egyensúlyát, ami túl van a hétköznapiságon anélkül azonban, hogy mereven vagy hivalkodóan ünnepélyes lenne.

Nem szeretem az utóbbi években elharapózott divatirányzatot, amely mintegy „a szépség fokozására" különálló díszeket aggat az egyébként önmagukban is teljes, dísz nélkül is érvényesülő ruhákra.

Úgy érzem, hogy az ilyenfajta „motiválás" inkább nevetségessé teszi a női ruhákat, semhogy couleur localt kölcsönözne nekik. Az exportra szánt, agyonhímzett és álmatyó elemekkel zsúfolt divatkollekciók pedig parvenü idegenforgalmi érdekességek.

Perczel Erzsébet azonban egészen mást csinál akkor, amikor a ruhák anyagát eleve úgy szövi, hogy dísz és alapanyag egységes szövetet képez, szerves egységet alkot, faktúrában és színharmóniában egyaránt, oly módon, hogy a díszített részek egyúttal a strukturális és kihangsúlyozott, illetve kihangsúlyozandó anatómiai pntokra esnek.

Ezek a ruhák nem „díszesek", hanem szépek. Arra készülnek ugyan, hogy viselőiket kiemeljék és megkülönböztessék, azonban nem társadalmi „státuszszimbólumok" ezek, nem ünnepekre szolgálnak, hanem a hétköznapok „átszellemesítésére", arra, hogy bárki bármikor viselhesse azokat.

A lakásbelsők díszítésére szánt függönyanyagok, párnák — akár gépi, akár kézi szövéssel készültek — erőteljes színharmóniákkal jelentkeznek és bennük is sajátosan elegyedik az ünnepélyesség a mértéktartással. Erényük is ugyanaz, mint a ruháké; úgy hatásosak, hogy nem hivalkodnak, hanem erőteljes „hangütéseik" ellenére alkalmasak arra, hogy harmónikusan simuljanak a belsőépítészeti együttesekhez.

Bojár Iván

ÚJ TÖREKVÉSEK A SVÉD TEXTILMŰVÉSZETBEN

MŰCSARNOK, 1971. JÚNIUS

A hatvanas évek elejétől sikerült a svéd textilművészetnek — különböző kötöttségektől fokozatosan megszabadulva — egyre inkább önálló művészeti ággá válnia. A tervezőművészek mindegyike sajátos formanyelv kialakítására törekszik. Törekvéseik összhangban állnak a nemzetközi textilművészetben jelentkező új próbálkozásokkal és eredményekkel. Ez természetes, hiszen sok művész külföldi megrendelésre is dolgozik, s rendszeresen részt vesznek nemzetközi seregszemléken is. E kiállításukon az utolsó tíz év munkájáról kívántak átfogó képet adni. A bemutatott alkotások kisebb része csak sorozatgyártásra szánt méteráru, nagyobb része falikép.

Az utolsó évtized falikárpit-művészete arra törekedett, hogy az építészettel szoros kapcsolatban elérje a lehető legtökéletesebb környezet kialakítását. Éppen ezért az egyes darabok megítélésekor mértékként állítható fel, hogy világos üveg- és betonterekben képzelhessük el azokat, ahol minden portalan, minden simogatóan egyszerű. Az ehhez vezető úton a művészek a legkülönbözőbb anyagokat használták fel (spárgától az aranyszálig) és a legkülönbözőbb technikákat alkalmazták. A régi hagyományokra támaszkodó francia falkárpit ma is elsősorban szövött, de az amerikaiak, kelet-európaiak munkái között egyre több a vegyes technikájú falikép. A svéd textilművészet bemutatóján a kettő közötti egészséges összhang jelentkezett.

Legjobb darabjaik a szövöttek közül kerültek ki. Gondolunk itt elsősorban Grate lovasainak fehér alapra feldobott gyermekrajzszerű fekete alakjaira, vagy Ingegerd Möller Virág-tryptichonjára. Ez utóbbi kollázsból készült terveken alapszik, megvalósítása azonban ragyogó színű fonalak változatos szövéséből adódik, s a kiállítás legderűsebb színfoltja. Részleteiben érdekes, de egészében taszító a szürreolista Svanberg Nap lányai című faliképe. A népművészet hatása a kiállított darabokon, sajnos, nem érezhető, talán csak Haller „lyukas" faliszőnyegén, melynek simán szövött színes csíkjai szőttesekre emlékeztetnek. A szövött falikép belső törvényszerűségeivel össze nem egyeztethető viszont Hernmarck torontói utcát ábrázoló munkája: csomózott bordür veszi körül keretként a belső szövött képet, mely bravúros technikával készült, de színes-fényképhűségű látványt ad, s így inkább elriaszt, mint gyönyörködtet. A vegyes technikájú darabok közül ki kell emelnünk Kauppi „Éjszaka" című munkáját, ahol a szövött és rácsszerű sötét alapból beleaggatott, belefűzött világosabb rongydarabok világítanak ki, tasista felületre emlékeztető hatást keltve. Érdekes, keleties jellegűek Flock térbe függesztett sokszínű, csodás bársonnyal bevont, plasztikusra töltött osztórácsszerű mintái, melyek kissé a múzeumi rongyos zászlókra is emlékeztetnek. Oly szép az anyaguk, hogy az ember meg is feledkezik arról, hogy inkább csak ötletesek, mint művésziek. A bemutató leggyengébb pontjai a figurális textilek, pedig a tervezők itt támaszkodhattak volna leginkább a nemes múltú svéd művészetre. Vonatkozik ez a nyomott anyagokra is. Ezek ütemes felületei közül csak a Pegazus, Phőnix és talán a nyulas és a felhős minta jelez művészi igényt. Néhány viszont a kiállíthatatlanság határát súrolta.

A kiállítás egészét tekintve az az érzésünk, hogy a modern svéd textil egyelőre még túlságosan függvénye napjaink nemzetközi kísérleteinek és sajátosan jellemző vonások kialakítása még a jövő feladata.

László Emőke

Kozmai Aladár
harmónia, festőiség
diszkrét, gyönyörű felületek
P.E. egy ideig F. képei találkozási pontot
szerénység, elégedettség a mindennapi
társaságban
Anonym - kellemetlen
nőcsábász megpróbálja a képeket

K.R. Párizsban tanulta a kézműipart,
művészi nőtt előkelő társaságok
igénye szerint. A II. vil. után
jött haza 1946-1971 decemberig
Évekig a pápai kerámiagyár tervezőmérnöke
nagy művészi szeretője. Az iparban
töltött évtizedek alatt is folytonosan
szőtt otthoni szőnyegeket mellett.
Tervei minden alkalmasak gépi
szőnyeg is (?)
Nagyméretű műanyagok kiállítása
Természetes alapanyagok - gyapjú,
pamut, len
Egyszerűbb, világosabb színekkel
dióbarna mahagónibarna - kávébarna
harmónia
rendezettség, kellemesség
megbízhatóság, szolidság, elegancia
"Ha valaki jön, megnézem magamnak azt, aki jön, majd a
a vállai mintha és formában
pontosan a valóságosnak megfelelően"
"Ugyanis vagyok a függönyökkel
is. Kell látnom a szobát, amely
számára ez az szőnyeg készül.

Kárpáti vonás: inspiráció a képzőművészetből

"Nem közvetlenül merítek a tiszta
képzőművészetből, hanem abból. Minden
egyes művészetből. A szőnyegben lépésről
lépésre különülök azoktól, amelyek mellett
az anyagok idején szőnek. De a
motívumaim mások..."
A színvilágok kipróbálásán magamat
kínlom. És a színek is
a hiteles harmóniák és ritkák és a
paraméterekben, mindenképpen mai
valóságosan. A paraméterekben ma-
gam vezetem." Ez a fiatal mes-
terségbeli "tökéletességi" igénnyel dolgo-
zik, a magam példájában
világát vele van.

Rónai Gyula
finomság, elő
Világos-függöny - légies miliőt
(függönyképet)
erős-gyenge egységek, világos
középpontok, belső világítás-
vetület
anyagtalanság-materialitás
Frank Zoltán - vegyvárosi "szőnyögök"
P.E. nem kézműipari mivel, a
művészi törekvésének színvonalán dol-
gozik az általános vegyszerekkel,
szövőnemmel és szövőgéppel, vele e
századi izlésével és technikaszemléletével.
Egység - vékony szövet → könnyű
anyagból, függöny
vastagabb → kárpit, bútorszövet
szálakban → egy és többszínű -

bolyhos felületű kevés könyepi vagy
sárga-meleg tónusú világításban
kunstlicht és műszaki jegelés (tükör
alatt agyagvakolás, technikai egyen-
ség → harmónia + dinamika
A cégtő nemét a színek-minták el-
bűvölik, ezét-gyakorlati érvekkel a
technikát és a technikai lehetőségek
megnyerik
működés, működtetés, pátosz nélkül
egyszerűség

P.E. „Képeket akarok összetenni az asszo-
nyokat, meg azt akarom, hogy a
falnak nézzen."
„Én több mint 30 éve az iparban dol-
goztam, de közben az otthoni munkát
sem hagytam abba. Szeretem csak így lehet,
így érdemes dinamót. Mert a gyártott a
gép szántalan alkalmat, korlátot állít
az embernek - pedig ez rendkívül érde-
kes - de a házi műhely egészen más.
Talán várhatnak tőlem az otthoni
munkámat, amolyan előtanulmány felelő...
de nem tudom a véglőt kitalálgatni.
Minden egyik a másikat szüli.
A képművészet „csak úgy, önmódra, a kézi
szőtés technikája, a kivitelezés miatt.
A képi motívumok választása az én.
A legtelenebb nem lenne érintő, ha már
más a színvilágot, a dolgot funkcionalitása
Funkció: arány, nagyság meg a színekkel és
a motívumokat. Méret. Közvagy épületben,
lakásban → sima vonal, világos, egyszínű felületek
Általában a gyakorlatban szőttesnem - kívül
függöny + ágytakaró + bútorvédő + könyep. 2x3 m-es
könyepek, negatívok nincs kötött ágyaktól ötös
állítható padlókönyepek, variábilis. Mintavalódok

Kovách Ádám
Az ipari tervezés jelentőt P. E. a nőttével,
színvilágát, formavilágát fogalmazza át saját
művészi gyakorlatára. A technikai tervezők egyéni érdekes
művészi, ki 1971-ig annál a Textil- és Műbőr
Kutatóintézet, ill. az Ernst Múzeum vezetője állású
állandó dekorációs vállalat - át Pápán -
ipari tervezői, egyéni mellett a művészi munka
a textilművészet (bana- pólus kezelő) a változatos színvilág-
gal (bana- pólus kezelő) a változatos színvilág-
ú művészi egyéniséggel. Izlés, módok, ámulat a
jótól gyakorlatban vagy motívumokat
óvatos nincs és struktúra, alapgyal és kéz
nélkül egész között.
Falikönyep, függöny, belsővé tárgyak, stb,
pápai - ünnepi/reprezentatív zsebes tervezés
ipari tervezés - egyedi alkotás tervezés
különbözősége határozott kompozíciós egység,
szemi testelemző, vegetatív és portréi formával
igénye. Négyzetes tárgyvelek - plakát
felületek, képzőművészi gyűjtők, dekorációs
dekorációs gyakorló rend.

P. E. a. 1913
Textilkutatóintézet, Pápában a
Bútorszövőben. 1948-1962 a Textil-
művészeti Vállalat központi
dekorációs, 1962-1968 a
Pápai Textilgyár tervezője.
Önálló kiállításai 1962, 1971, 1979

VADAS JÓZSEF:

PERCZEL ERZSÉBET

Képzőművészet

Színe a visszája

Publicisztikának beillő kiállítást rendezett *Perczel Erzsébet* (Herczeg Ibolya és Fekete György értő közreműködésével) a *Műcsarnok*ban.

Az egyik teremben azt mondja munkáival: ezt csinálom. Mármint: ezeket a ruhákat, faliszőnyegeket, bútordíszítő textileket. Ezeket a nagyon ízléses, első látásra megragadó, a hazai iparművészet legrangosabb csoportjába illeszkedő darabokat. Hogy a szellemiségüket is érzékeltessem: egyedi munkákat. Máson nem látható kosztümöket, szemközti ablakokban nem díszelgő függönyöket, szomszédoktól nem ismerős párnahuzatokat. A katalógus előszóban azt olvasom: Perczel Erzsébet kézi szövőnek mondja magát. Okkal — teszem hozzá. A gyakorlattal ellentétben maga szövi készre ruháit. Az alapanyag és a dísz nem válik el egymástól, amiből az következik, hogy a dísz nem felesleges rátét és az alapanyag nem valami szükséges rossz, amit nem lehet megkerülni. Innen — ebből az alázatból fakad munkáinak minden részletében megnyilvánuló eleganciája.

A másik teremben azt mondja velük: ezt kellene csinálni. Mármint: ezeket a padlószőnyegeket, bútorszöveteket, függönyöket. Ezeket az ugyancsak nagyon ízléses, első látásra megragadó, a hazai iparművészet legrangosabb csoportjába illeszthető darabokat. Hogy a szellemiséget ezúttal is érzékeltessem: gyári tömegtermelésre alkalmas darabokat, amelyeket szívesen látnék a bútorainkon, a lakásainkban, a középületekben. A művek melletti kis cédulákról tudom: e munkák nem tervek. Egy részüket a Textilipari Kutató Intézet, a másikat a Csaba Háziipari Szövetkezet *kivitelezte*. Az üzletekben kapható tarka bútorhuzatok, a túldekorált függönyök, a szürke padlószőnyegek ismeretében azonban az az érzésem: kis mennyiségben. Hiszen mintha nem is volnának. Pedig nem csupán egy hibátlan ízlésű művész, hanem egyszersmind ipari szakember munkái. Perczel Erzsébet textiltechnikumot végzett több mint negyven éve, és már csaknem harminc éve dolgozik a textiliparban. Tudja tehát, mire képes a gép. Lehet, hogy az illetékesek nem tudják, mire képes Perczel Erzsébet?

Az ember nem szívesen fogadja el a készet; ha csak teheti, válogat a kínálkozó lehetőségek közül. Azt hiszem — s nem egészen alaptalanul —, hogy a választásban rejlik önállósága, egyénisége, szabadsága.

Választani azonban nehéz, ha két azonos lehetőséggel kerülünk szembe. Akár rosszal, akár jóval. Mint itt a Műcsarnokban, ahol az egyik — a designer — Perczel Erzsébetért nem kell feltétlenül a másik — a kéziszövő — Perczelt kitagadnunk. Bár a kettő közé azonosságjelet sem tehetünk. Perczel — már csak a gyakran lenézett szériatermékek kiállításával is — nem hagy kétséget afelől, hogy a sokszorosított, az ipari textiltervezést tekinti igazi feladatának. Ebből azonban nem az következik, hogy kényszeredetten vagy kisebb gonddal szőné meg egyedi munkáit. Mint ahogy öröm látni ennek a fordítottját is: Perczel Erzsébet legalább olyan igényesen tervez szériára, mintha a textilt saját lakásába szánná.

A tárlat tehát — a demagóg publicisztikával ellentétben — dialektikusan értelmezi múlt és jelen viszonyát. A kézi szőttesek és a gépi textíliák egymás mellé tétele — s ami nem kevésbé fontos: stiláris és minőségi egysége — azt szemlélteti: a szépség nemcsak a kézi munka sajátja. Nem marad a kézművesség sajátja, ha a múlttól átörökítjük a mívességet és a mesterség szeretetét. A kézi szőttesek és a gépi textíliák egyértelmű elhatárolása, külön-külön teremben való bemutatása viszont arra hívja fel a figyelmet: a szépség szükségszerűen más formát ölt a kézi és a gépi előállítás során — még ugyanannak a művésznek a munkásságában is. A szövőszék és a szövőgép mechanikája között nincs lényeges különbség, annál inkább van különbség a szövőszék, illetve a szövőgép társadalma között. Más és más a megrendelő. Az egyedi munkában — a közösség által teremtett lehetőségeken belül — a tervező egyénisége ölt formát. A szériaterméket viszont — a tervező egyéni ízlésén megszűrve — a közösség szükségletei formálják. A kézi munka szinte elrejti a technikát, mégpedig szükségszerűen, hiszen nem tökéletes. A gépi tervezés ezzel szemben — éppen az előállítás pontossága révén — büszkélkedik vele, sőt arra épít. Elmondja készülése történetét. A mai textilnek olyan beszédes a színe, mint a réginek a visszája. Ne akarjuk visszafordítani.

Élet és Irodalom, Bp.
1979. FEBRUÁR 17.
XXIII. évf. 7. sz. 13. lap.

— közmulatságra — nyilván azt képzelték magy ők az ország urai, s hogy valóban módjukban ztani és áruba bocsájtani Ukrajnát, Bjelorussziát, elléket". Mondom, halogattam a memorizálást, re hivatkozva önmagam előtt, mint ahogy el is a tüdőgyulladás. A lélekerősítő penzum helyett ümmögtek körülöttem.

Niagarát még sohase láttam,
e mondják, hogy a tenger vize kék.
n úgy szeretném, ha nem volna állam,
ak ember volna, állat és vidék.

angulatban nyitott rám a nyomozótiszt, egy szá- utcából szállott ki Vácra, hogy a kihallgatást le- Rokonszenves ifjú ember volt, mintha ismerném pen én káderetem, s küldtem be a Hatósághoz.

t tett le az ágyamra. Papírt és ceruzát. Nem akar. Egy régebbi tanúvallomásom jegyzőkönyel, azzal a kéréssel, olvassam át és egészítsem ki okkal. Erőt merítettem tiszta tekintetéből, s mihat elhagyta volna, így szóltam hozzá:

na-e valamit mondani, százados elvtárs, a kisetben van-e? Hogyan nevelkedik az anyja nélkül.

a nélkül? De hiszen együtt van vele.

örtönben? — kérdeztem döbbenten.

ados megütközve nézett rám.

gondol rólunk, Bakos? Nem vagyunk mi vadek mindketten és szabadok. — Magamra hagyott. ziéra dőltem, s zokogtam. Időbe telt, míg valaszszeszedtem magamat. Ezt az órát nem felejtem,

zőkönyvet végiglapoztam. Nem volt hozzátennitam volna vissza a dossziéba, amikor észreve- a jegyzőkönyv oldalához papírlap tapad. „T"-n húzott narancsszínű stráffal jelezve. Felzetén *Bakos Gergely jellemzése.* A cím alatt néhány jz, utána jellemkép: *Jóeszű, becsületes, átlagos Felmerült vele kapcsolatban a gyanú, hogy külkodása alatt az imperialisták kémkedésre beszerátot erre nem találtunk. Kihallgatása során sületes, pártszerű magatartást tanusit. A C/1 aletőjével egyetértésben preventiv okokból további it határoztuk el.*

nt az egekbe emelkedtem, most a kétségbeesés zuhantam. E néhánysoros jellemzés szétzúzta itemet, összetört bennem minden reményt. Hidják rólam, hogy nem vagyok bűnös, és mégis nak, akkor nincsen többé magyarázat szenvedéaláztatásaimra, se mentség azok számára, akik nak, kínoznak és megaláznak. És mért teszik a parancsára? Minő célok érdekében?

s büntetése egyszer lejár, s a bűntelen is szabaha kiderül ártatlansága. De akiről tudják, hogy mégis büntetik, mit remélhet az az élettől? A a feleségem él. Bélyeges emberek. És nem ők is az én sorsomra? A fiam, ha felnő és nem válhat-e maga is rabbá vagy eszközévé

A zuhany most jókor jött. Kijózanított. Nem, innen nincsen menekülés. Itt nem segíthet más, mint csak ő, az ő tekintete, igazságossága, forradalmi ébersége. El kell jönnie a pillanatnak, mikor észreveszi, hogy katonái, a leghűségesebbek, eltűntek mellőle, nyomuk veszett. S ha ezt felismeri, megdöbben és cselekedni fog. A jeges fürdő használt. Lehűtötte képzeletemet. Elaludtam.

Reggel szokatlan csend ébresztett. A mosdó ajtaja cellámmal szemközt volt. Kora reggel a folyosó megtelt csoszogással, ajtócsapkodásokkal, káromkodással, nyögéssel, bélhangokkal. Most pisszenés se hallatszott. Mintha minden álomba merült volna. A cellavizit elmaradt, a zupa késett, gyomrom korgásán mérhettem az időt.

Valamikor tíz óra tájt kinyílott a cella ajtaja, s ami eddig sohase történt, nyitva is maradt. A fogházőr, fiatal parasztgyerek, bejött, körülnézett, de semmit se szólt. Föltűnt sápadtsága, pirospozsgás legény volt amúgy, és hogy zubbonya hajtókáján fekete szalagot visel. Részvétféle mozdult bennem. Ez a fiú a rendesebbek közé tartozott; az éjszakai zuhanyt máris megbocsátottam neki.

De akkor a nyitott ajtó előtt elment egy másik őr, az is leverten, gyászjelzéssel a zubbonyán. Végül megláttam a fogdaparancsnok törzsőrmestert, ezt a nagyhangú, durva alakot, gyulladt szemhéjjal, tétován, szalagosan. Máskor üvöltött volna a nyitva hagyott ajtó miatt, most nem törődött vele. Arra se fordította a fejét. A cellák is hallgattak. A tébolyult nő, a tizenhetes, nem énekelt. A szerbek se randalíroztak. A néma folyosón huzat sepert végig, megrázta az ajtószárnyat, s akkor tisztán hallottam, hogy odakinn a községben megszólalnak a gyárak szirénái.

Mindennek vége!

A halál a szívig hatolt.

Nincs többé ő sem.

Az egyetlen, az utolsó reménység.

Amikor magamra maradtam, átvágtam csuklómon az az ütőeret. Fogyó eszmélettel, kiömlő véremmel írtam fel a falra a végső mentőt: Sztálin.

Megmentettek.

De aki élni kényszerült, más ember volt, nem a tegnapi. Nem akart élni többé, megdermedt benne a lélek.

Kezdetben noszogattak, hogy egyem, tisztálkodjam, takarítsam a cellámat. Amikor a szó nem használt, az étel megvonásával próbáltak jobb belátásra bírni. Aztán naponta vertek véresre. Végül már nem volt ép hely a testemen, seb seb hátán, forradás forradáson, egyetlen izzó seb voltam, egyetlen sajgó duzzanat. Akik vertek, nem tudhatták, hogy éppen a szenvedés tartja bennem a lelket, az életet két verés között. Üres lélekkel nem lehet élni. Éreznem kellett, hogy vagyok, hogy kínoznak, hogy megaláznak. Ha akkor mások hozzám, ha kímélnek, ha sorsomra hagynak, nem élem túl ezeket a hónapokat.

Fél év telhetett el így. Visszatekintve rövidnek tűnik. De akkor végtelennek éreztem. Amikor a fogházorvos, egy őrnagy, fél év múltán megvizsgált, látszott rajta a megrendülés. Lemeztelenítve szánalmas látvány lehettem, még az ő tragédiákon edzett szemének is rettenetes.

Elrendelte, hogy kíméljenek. Ne kényszeríts enek többé semmire. A normámat felemeltette. Azontúl naponta háromszor étkeztem, tejet kaptam és javított minőségű kosztot.

Tisztelt Megnyitó Közönség! Kedves Perczel Erzsébet!

Ha egy művészettörténészt, különösen ha az muzeológus, egy kiállitás megnyitására felkérnek, talán elvárják tőle, s valószinüleg el is várható, hogy a nyilvánosság elé lépő müvész munkásságát a történeti folyamatba beleágyazva, mindenirányu összefüggéseiben elemezze. Hadd vállaljam föl most csak részlegesen ezt a szerepet, s remélem, hogy mondandómból az is kiviláglik, hogy miért.

Korunk textilmüvésze előtt sokféle ut van nyitva, hozzá kell azonban tennem, hogy ezek a müvészi lehetőség, a müvészi szándék különböző utjai, közülük egyik sem élvez valamiféle előnyt a társadalom igénye vagy az intézményes támogatás felől, s különbözőségük nem a minőség szférájában jelentkezik. Bármelyik választott utnak megvannak a nehézségei, s mindegyiken meg kell küzdeni egy csomó elfogultsággal, rossz beidegződésekkel. A magyar textilmüvészet utóbbi 15 esztendejében sokan indultak el a müvesség extenziv fejlesztése felé. feszegetve a végső határokat, amikor még egyáltalán textilről beszélhetünk. Sok valóban meggyőző teljesitmény született, de ennek az olykor versenyfutás jellegü mozgalomnak sok kényszeredett, nem igazán átgondolt melléktermékével is találkozhattunk tárlatokon. Mindvégig voltak és vannak olyan textillel foglalatoskodó müvészek, akik ya kontinuitás, a folytonosság fenntartását vállalták s vállalják magukra, mégpedig a müfaj ősi, embert szolgáló feladatának negőrzésével és ápolásával.Közéjük tartozik Perczel Erzsébet is, aki a szövőszék vagy akár a gyári tervezőasztal mellett kivételesen homogén életmüvet épitett fel s épit tovább, szüntelenül.

Birtokában van mindannak az emberi tapasztalatnak, mely a mesterség többévezredes története során felhalmozódott.Ebben az emberi tapasztalatban benne van a technikai tudás, a megdolgozott anyagok természetének ismerete, s azalkotó szubjektum

oldaláról egyfajta érzékenység, készség a mindenkori emberi szükségletek felismerésére, és a belső ösztönzés e szükségletek kielégitésére, vagy korunkban éppenséggel az ésszerü szükségletek előidézésére.Gondoljunk csak arra, hogy mennyi rosszul müködő, csunya és haszontalan tárgy rabságában élünk. Az ipari korszak beköszöntése óta szinte folytonos funkció- és izlésválság uralja az emberi környezetet. Perczel Erzsébet és a tárgyformáló, környezettervező müvészek java még őrzi azt a tudást, amit a többség már elfelejtett s ebben az értelemben mondhatjuk, hogy müvészetük időtlen, vagy idő feletti és ugyanakkor mindig korszerü.

Az ilyen tipusu kiállitáskon teljesen természetes módon az ember ösztönös birtoklásvágya szólal meg először. Ki ne vágyna ilyen melegséget, biztonságot, nemes egyszerüséget sugárzó textiliák között élni vagy a választékos eleganciáju kelméket magára ölteni?Próbáljuk most ezt az első reakciót elhessegetni és közelitsünk a tárgyakhoz a müvészi szándék és megvalósitás felől.Erre egy tárlat különösen alkalmas, hiszen a kárpitokat, függönyöket , takarókat, szőnyegeket, kelméket eredeti környezetükből kiemelve mutatja meg. Ha végigjárjuk a termet, az erőteljesebb, kontrasztokra szerkesztett szinegyüttesek után felfigyelünk majd a szelidebb, visszafogottabb árnyalatokra, a nagyobb formai egységekből kibomlanak a kisebb léptékü motivumok, a több tárgyból álló garniturák együttes befogadása után szemügyre vesszük egy-egy darabjukat külön is. Ha még közelebb lépünk, feltárul előttünk az egységesnek tünő felületek azálszerkezete, a fonalvastagságok és a kötésmódok rendkivüli változatossága, egy olyan gazdag mikrovilág, ami számomraaz egyik kulcs volt Perczel Erzsébet textilbe rejtőző titkainak megfejtéséhez. Itt találtam magyarázatot arra, hogy ez az ősi technika, a kéziszövés a manuális öröm mellett milyen intellektuális , sőt morális élményt tud adni a mai kor alkotójának és nézőjének egyaránt, és pedig az által, hogy felmutatja: egy maximálisan kötött rendszerben, a szálak egymásra merőleges, térben alig érzékelhető elmozdulást engedő szerkezetében mégis mennyi lehetőség van még a szabadságra. Ki-ki a saját élete, tevékenysége, környezete koordinátáiban szorongva bátoritást kaphat abból a textilbe szövött életbölcsességből.

S most már azt is tudni vélem, hogy Perczel Erzsébetet miért nem ragadta magával a szabadságkeresésének azon módja, amelyik a szigoru mesterség jelenkori müvelőinek többségét minden kötöttség szétfeszitésére ösztökélte. Ugy gondolom azért, mert számára a textilmüvesség intenziv alakitásának utján megadatott egy szuverén, személyiségre szabott művészet megteremtésének lehetősége.

Perrzel Erzsébet textiljeivel kapcsolatban sokan és sokszor felemlegették a népmüvészetből meritett inspirációt. E sztereotípia elől mások sem menekülhetnek meg, ha munkáikat történetesen kézi szövőszéken állitják elő. És mégis, annak ellenére, hogy nem mutatható ki semmiféle közvetlen kapcsolat a népi szőttesek és az itt látható munkák között, ennek a müvészeti kritikákban és a szakmai irodalomban burjá nzó közhelynek van valami igazságtartalma. Ez az igazság azonban nem a szövéstechnika rokonságában, sem pedig a motivumok valamiféle közösségében rejlik, hanem ennél sokkal áttételesebben, az emberi viszonylatok szférájában jelentkezik. Perczel Erzsébet számára nagyon fontos, hogy tudja, kinek a számára szövi a ruhára való kelmét, kinek a lakásába készit térelválasztót. függönyt vagy ágyteritőt, s miközben egy-egy munkáján dolgozik a szövőszék mellett, boldognak vagy esetleg boldogtalannak érzi magát, aszerint, hogy az éppen munkában lévő darabot sikerültnek tartja-e vagy sem. Miképpen kézmüves elődei, ő is Személyes viszonyban van a megmunkált tárggyal mind annak tulajdonosával s ennek a személyességnek, müvészete egyik alapvonásának minőségmeghatározó szerepe van egész munkásságában.

Perczel Erzsébet ars poeticája tömör és világos.Egy helyütt igy nyilatkozott: "Szépen akarom öltöztetni az asszonyokat, meg azt akarom, hogy a lakás szép legyen." Ez a szándéka mostani kiállitásán is maradéktalanul megvalósult. Engedjék meg, hogy mindnyájunk nevében gratuláljak.

Péter Márta
művészettörténész

Iparművészeti Muzeum
Budapest
Üllői ut

Kedves Márta!

Bizonyára értesültél már arról, hogy a Miskolci Galériában október 22-november 2o-ig kiállitást rendezünk Perczel Erzsébet munkáiból. Szeretnénk, ha az október 22-i péntek délután 5-kor nyiló kiállitást Te nyitnád meg. Mivel a müvésznőt és munkáit egyaránt jól ismered,ugy gondoltuk Te lennél a legalkalmasabb egy közvetlen hangu, szakmailag is sokat nyujtó megnyitóbeszéd megtartására.
Mártikám, egyuttal felajánlom, hogy a Müvésztelepen arra a hétvégére szállást biztositok részedre családoddal együtt. Az őszi Bükk vagy a tapolcai Barlangfürdő bizonyára megnyeri tetszéseteket.
Miskolc,1982. julius 15.

Üdvözlettel: Dusza Árpádné

Dusza Árpádné
igazgató

MISKOLCI GALÉRIA

1980. február 1. Televizió 2. 21,05 Vgné

1021

Perczel Erzsébet textiltervező iparművész

TV-Hiradó 2.

- Februártól szebb, gazdagabb köntösben jelenik meg a Lakáskultura cimü folyóirat. A Belkereskedelmi Minisztérium két havonként megjelenő kiadványának legfőbb célja az izlésnevelés. Jó példákat mutat, ötleteket ad, szükebb környezetünk, lakásunk, kellemes, esztétikus berendezéséhez. A folyóirat munkatársai rendszeresen tájékoztatnak a kereskedelemben megjelenő lakberendezési ujdonságokról, uj butorokról. Megszólaltatnak mérnököket, formatervezőket, belső épitészeket. Kiterjedt levelészési szolgálatuk, az érdeklődök százainak ad havonta hasznos tanácsokat a lakás berendezéséhez, izlésesebbétételéhez. A 36 oldalasfolyóiratban eddig nyolc szines oldal volt. Mostantól fogva egy ötletes ujitásnak köszönhetően, lehetővé válik, hogy a szines oldalak számát 12-re emelnék, anélkül, hogy a lap ára emelkedne! A szebb, szinesebb lap megjelentetését az tette lehetővé, hogy a nagymultu Egyetemi Nyomda, amely a Lakáskulturát előállitja, beszerzett egy uj korszerü ofszetnyomógépsort. Az eddig használt drága münyomó papir helyett, amelyet tőkés országokból kellett megvásárolni, ezentul szocialista importból származó papiranyagot használnak, melyen egyébként ragyogóan érvényesülnek az ofszetnyomás szép, meleg szinei. Pataki Mária felelős-szerkesztő kezében már ott az uj folyóirat példány, amely néhány nap mulva kerül az utcára. Izelitőként egy téma a februári számból: Látogatás Perczel Erzsébet textiltervező iparmüvész otthonában, amelynek hangulatát a szép népi butorok és cserépedények mellett szinte alig észlelhető kellemes aláfestésként a maga tervezte függönyök és a szőnyegek határozzák meg.

MÚZEUMI PROGRAMAJÁNLAT

válogatás

november

BUDAPEST

Bartók Béla Emlékház
(176-2100)
hangversenysorozat Bartók Béla tiszteletére
1995. október 6–december 31.

november 3. (péntek) 18 óra
A Kodály Vonósnégyes
Falvay Attila (hegedű)
Szabó Tamás (hegedű)
Fias Gábor (mélyhegedű)
Devich János (cselló)

november 10. (péntek) 18 óra
Pertis Attila (zongora)
Egri Mónika (zongora)

november 17. (péntek) 18 óra
Horgas Eszter (fuvola)
Vigh Andrea (hárfa)
és a szolnoki Bartók Béla Kamarakórus
vezényel: Molnár Éva

november 24. (péntek) 18 óra
M. Kecskés András és Paál Zsuzsanna estje

december 1. (péntek) 18 óra
A Weiner Leó Szimfonikus Zenekar Szólistáinak hangversenye
Művészeti vezető: Déri András
Közreműködik Sudár Gyöngyvér (ének)
Karácsonyi Gabriella (zongora)

december 8. (péntek) 18 óra
Hegedüs Endre (zongora) hangversenye

Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
Baráti Kör
november 30. (csütörtök), 16 óra, előadóterem:
Szinyei Merse Anna előadása: 150 éve született, 75 éve halt meg Szinyei Merse Pál.

december 7. (csütörtök), 16 óra, előadóterem:
„Szavakkal hűtöm számat mint lotyó"... (Hamlet).
Mrávik László előadása a Magyarországról elhurcolt műkincsekről.

NYÍREGYHÁZA

Jósa András Múzeum, Nyíregyháza
JAM Baráti Kör
november 13.
A millecentenáriumi ünnepségek Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei eseményei (A TIT-tel közösen szervezett előadás)
Előadó: dr. Németh Péter

SZEKSZÁRD

Wosinszky Mór Múzeum, Szekszárd
Múzeum mozi

november 13. 14.30
- Régi magyar viselet az Iparművészeti Múzeumból
- Néprajzi értékeink. Csontos nyereg

november 27. 14.30
- Templomok fehér köntöse – román kori művészet
- A South Kensington-i új múzeum

Bővebb programajánlatunk a nov.–dec.-i Múzeumi Naptárban.

GYŰJTEMÉNYGYARAPODÁS

ÁSATÁS, LELETMENTÉS

Új ősnövény-lelőhelyet találtak Kisbeszterce határában, a Mecsekben, idén júliusban az ELTE Kőzettan-Geokémiai Tanszék terepgyakorlatot vezető oktatói. A gyűjtést végző paleobotanikus, Hably Lilla (MTTM Növénytár) szerint a lelőhely kora miocén. A kizárólag paleotrópusi elemeket tartalmazó leletegyüttes melegigényes flóráról tanúskodik. Az erősen tektonizált kőzetben a leletek megtartása igen változó.A lelőhely jelentőségét növeli, hogy a Mecsekből ez idáig csak a halpikkelyes agyagból volt ismeretes gazdag miocén flóra.

Füzesabony–Gubakút

Az M–3-as autópálya Heves megyei szakaszán, a Füzesabonyt Dormánddal összekötő műúttól 3 km-re a 300 m hosszú lelőhely feltárási munkálatai 1995 áprilisában kezdődtek meg. Júniusra végeztünk a kijelölt 300 méteres szakasz feltárásával, melynek során több, egymástól nagyjából 100 m-es távolságra húzódó 1–2 gödörszerű objektumból álló AVK leletanyagot tartalmazó együttes, néhány bronzkori gödör és 4 avar kút került felszínre. Mivel azonban a kitűzött és magnetométerrel az ELTE Geofizikai Tanszék munkatársai által bemért szakasztól nyugatra további felszíni kerámiaszóródást tapasztaltunk, néhány kutatóárokkal megszondáztuk a területet.
Így további 7 neolit objektumot találtunk, melyek egymástól 10–13 m távolságra húzódtak és É–D irányú sorba rendeződtek. Az objektumok mindegyike kb. 6–9 m hosszú, 3 m széles, a felszíntől számítva kb. 1,5 m-re mélyed a talajba és hossztengelye K–NY irányú. Az általuk alkotott sor tengelyére merőlegesen újabb, hasonló szerkezetű objektumok csatlakoztak és így mostanáig 12 hasonló objektumból álló csoportot sikerült lehatárol-

MAGYAR RÉSZVÉTEL KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSON

IM LICHTE DES HALBMONDS
(A félhold fényében)
Das Abendland und der türkische Orient
(A Nyugat és a török Kelet)

A fenti címmel nagyszabású kiállítás nyílt meg 1995. augusztus 20-án a drezdai Albertinumban. A kiállítás november közepén tovább vándorol, s 1996. márciusáig Bonnban, a Kunst- und Ausstellungshalle-ban lesz látható. Anyagát számos európai múzeum anyagából válogatták. A kölcsönadók rangos névsorában a budapesti Iparművészeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Múzeum is szerepel.
Mint címe is mutatja, a kiállítás nemcsak kiváló válogatást nyújt az európai gyűjtemények legszebb oszmán-török tárgyaiból, hanem legalább ilyen hangsúllyal mutatja be a művészet hatását, illetve a törökség, mint egzotikum megjelenését a korabeli európai művészetben. Így kerül sajátos módon egyszerre bemutatásra a török hatásokat tükröző, prágai műhelyben készült XVII. sz. eleji lószerszám, például a tevét formázó, vagy turbános-szablyás törököt ábrázoló automata órával. A kiállítás a múlt század végéig követi nyomon az oszmán, illetve az európai művészet kapcsolódását.

Gerelyes Ibolya

Külföldön élő magyarok kiállításai itthon

Saáry Éva Svájcban élő költő, újságíró, festő és fotóművész munkássága
Jászberény, Jász Múzeum 1995. október 15-től
Bakó Klára és Szentes Zágon (Románia, Csíkszereda): Textil – Kép
Százhalombatta, Matrica Múzeum
1995. október 5–december 31.

MÚZEUMI SÉTÁK

Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Múzeum
Tibeti és mongol buddhista tekercsképek
1995. október 20–1996. április 28.

A buddhizmus művészetét bemutató kiállítássorozat keretében ezúttal a lámaista festészeti gyűjteményünk kincsei kerülnek sorra. A lámaista, azaz a tibeti buddhizmus művészetének egyik legfontosabb ága a vászonra festett tekercskép, a thangka, amelyen a rendkívül gazdag és bonyolult hitvilág istenségeit és világképét jelenítik meg – a hívőknek a meditáció támaszául, számunkra pedig bepillantást adva egy távoli, nagy hagyományú, máig élő kultúrába.
A kiállítás tematikus csoportosításban mutatja be a festményeket. Ehhez rituális tárgyak, viseleti darabok, továbbá kisplasztikák is kiállításra kerülnek, és készül egy oltárimitáció is, hiteles tárgyakkal.
A műtárgyak túlnyomó többsége a Hopp Ferenc Múzeum tulajdona – közülük számos ritkaságot még sohasem láthatott a hazai közönség –, de az anyagot kiegészítik a Néprajzi Múzeum Ázsia–gyűjteményéből, illetve magángyűjtőktől kölcsönzött tárgyak is.
A kiállítás rendezői: Kelényi Béla tibetológus és dr. Vinkovics Judit mongolista.
A kiállítást kísérő minikiállításon látogatóink megismerkedhetnek a tekercsképek restaurálásának folyamatával.

Király Elvira

Iparművészeti Múzeum, Budapest
Perczel Erzsébet emlékkiállítása
1995. november 10–1996. január 1.

Az 1913-ban született és 1993-ban elhunyt művész Brnoban és Párizsban tanult, majd ugyanitt divatszalonok számára tervezett és készített szöveteket.
A kiállítás széles skálán mutatja be életművét: a tervező Perczel Erzsébetet ing-, lakástextil anyagok mellett néhány nagy lélegzetű munkája képviseli, pl. a Hilton részére tervezett függöny. Ruhaanyagai a divattervező számára sugallták a formát, másképp szőtt meg egy rakott szoknyára valót, mint egy estélyi Chanel-kosztümöt.
Lakástextiljei finom, visszatartott színükkel, gazdagon formált motívumvilággal tűnnek ki a kor darabjai közül. Szívesen használta a ma oly divatos fémszálakat, s az egymáshoz közelálló sárgás-vöröses árnyalatokat is.

Vigadó Galéria
Kortárs Keramikusok Társasága: XX. századi Magyar Keramikusok
Válogatás az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből.
Megnyitó 1995. október 19.

A kiállítás több, mint kétszáz kerámiát vonultat fel az 1900-as évektől napjainkig – kizárólag egyéni műhelyekben, saját kezűleg kivitelezett tárgyakat.
A válogatás – mint azt a kiállítás címe is jelzi – az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében lévő tárgyakat sorakoztatja fel. Múzeumi tulajdonba pedig hosszú évtizedeken át kizárólag központi irányítású szakmai bizottságok által válogatott művek kerülhettek kortárs művészektől. Ezért a kiállítás századunk magyar kerámiaművészetét ezen a sajátos szűrőn keresztül mutatja be.

Múzeum Hírlevél 1995

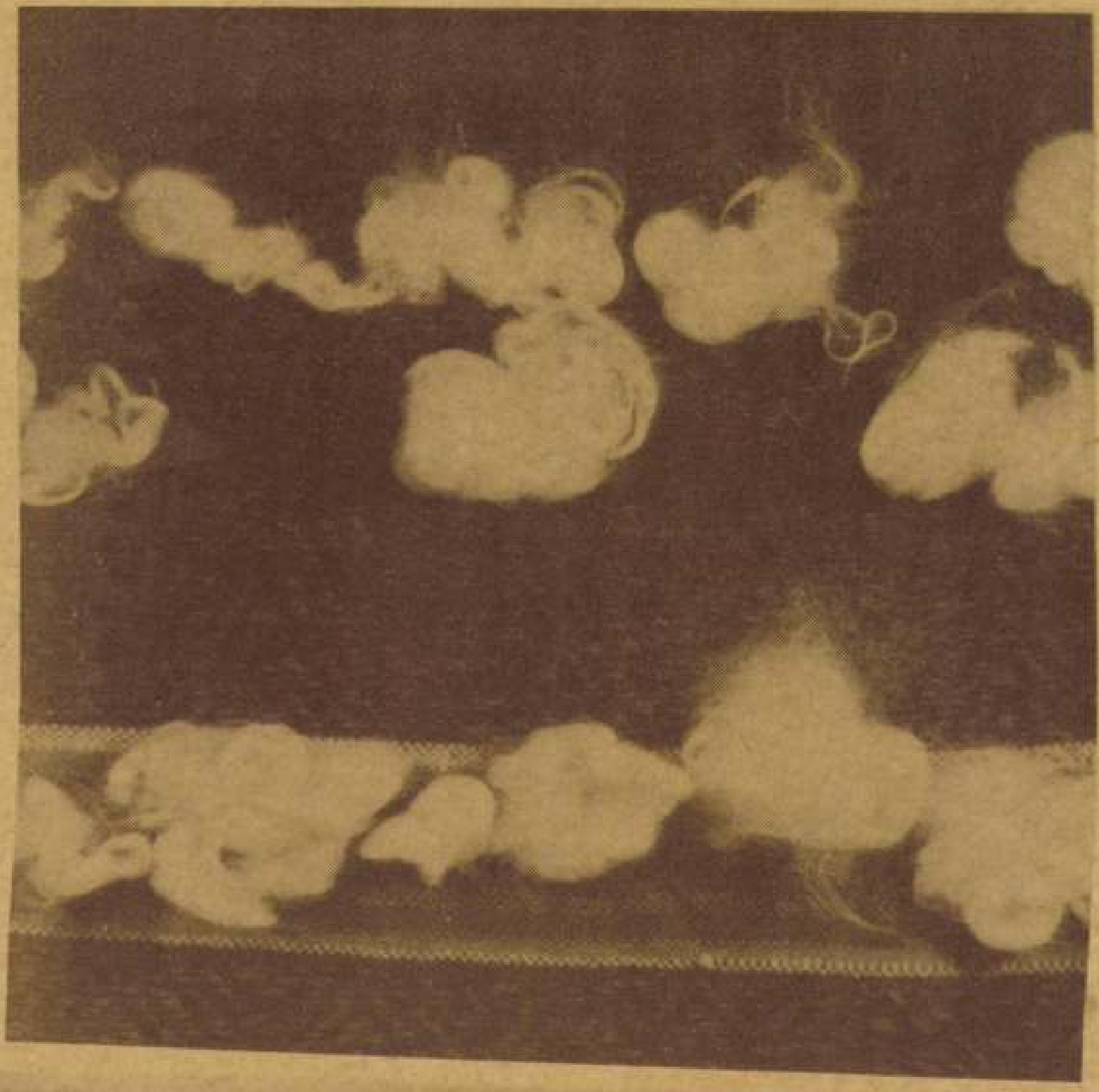

A Miskolci Galéria meghívja Önt

PERCZEL ERZSÉBET

textilművész

kiállításának megnyitására
1982. október 22-én,
pénteken délután 5 órára
a Miskolci Galériába (Déryné u. 5.)
A kiállítást megnyitja
Péter Márta művészettörténész
az Iparművészeti Múzeum munkatársa

Megtekinthető november 21-ig
hétfő kivételével 10—18 óráig

BMi

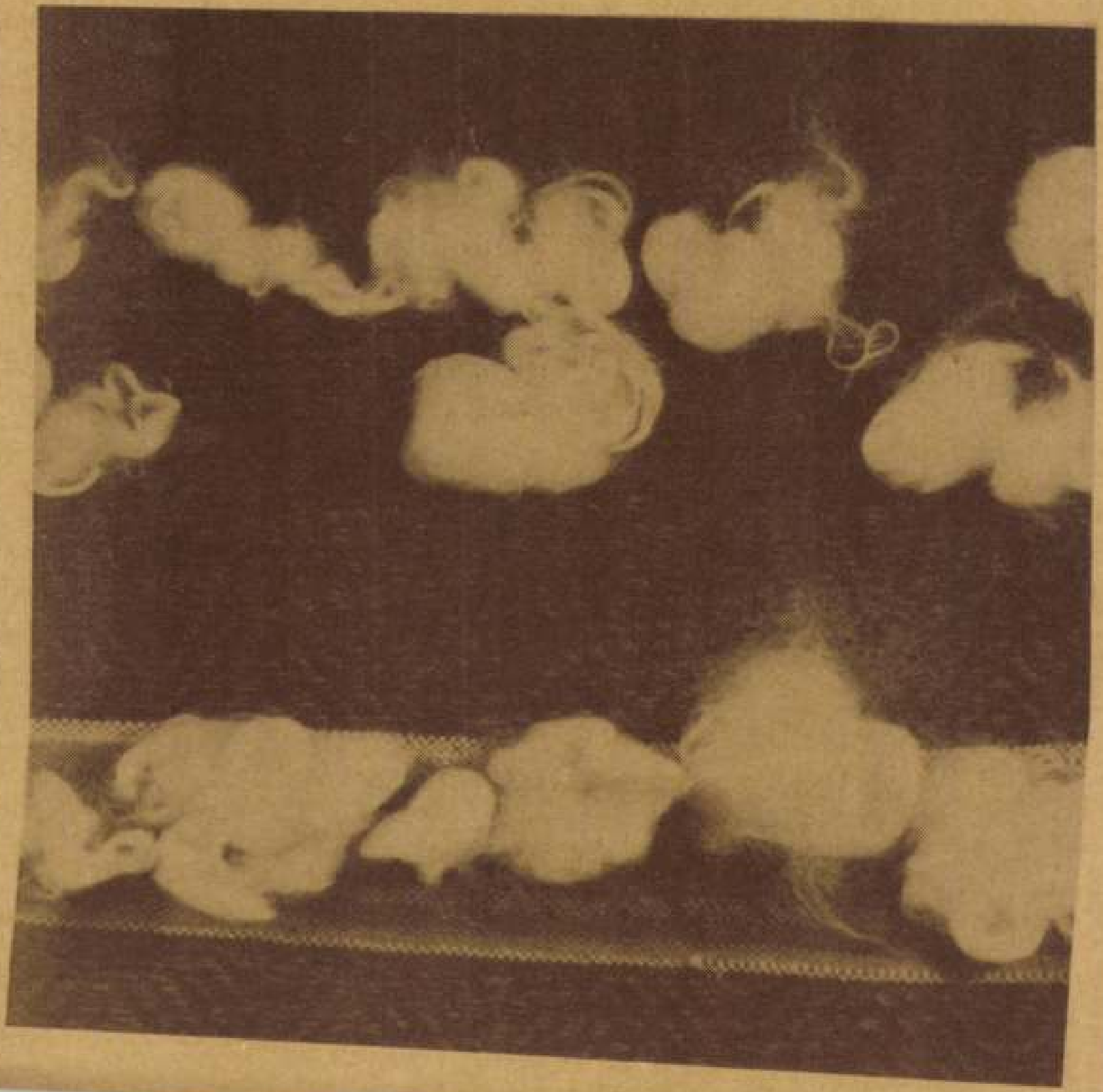

A Miskolci Galéria meghívja Önt

PERCZEL ERZSÉBET

textilművész

kiállításának megnyitására
1982. október 22-én,
pénteken délután 5 órára
a Miskolci Galériába (Déryné u. 5.)
A kiállítást megnyitja
Péter Márta művészettörténész
az Iparművészeti Múzeum munkatársa

Megtekinthető november 21-ig
hétfő kivételével 10–18 óráig

BMi

Magyar Nemzet 1981. X. 13

NAPLÓ

Az Elnöki Tanács Rácz György dramaturg-rendező, érdemes művésznek eredményes munkássága elismeréséül 70. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta.

◆

A könyvtár- és múzeumalapító Mogyoróssy Jánosról emlékeztek meg hétfőn Gyulán, az Erkel Ferenc Művelődési Központban. A tudományos emlékülésen az 1836-ban alapított Gyulai Könyvtár, és az 1874-ben megszületett múzeum létrehozásának jelentőségét méltatták. Az emlékülésre az adott alkalmat, hogy legújabb kutatások derítettek fényt a száznegyvenöt évvel ezelőtti könyvtáralapításra.

◆

Az Ódry Színpadon október 16-án, délután 3 órakor mutatják be A Karamazov testvéreket, Dosztojevszkij művét, amelyet Makai Imre fordításának felhasználásával Elbert János írt színpadra. A színinövendékek vizsgaelőadását Léner Péter rendezte, a címszerepeket Tóth Tamás, Rubold Ödön és Lukácsi József alakítja.

◆

Zenés tárlatvezetést tart Radnóti kiállításán október 17-én, délelőtt 11 órakor a Petőfi Irodalmi Múzeum. Közreműködik a Horváth—Benedek duó.

◆

Roskó Gábor festőművész kiállítása nyílt meg hétfőn Székesfehérvárott, a Videoton Művelődési Házban.

Találkozás a természettel címmel a Művészeti Alap és a Nimród Fotóklub közös kiállítása nyílik meg október 15-én, délután 5 órakor a Vigadó Galériában. Megnyitóbeszédet mond S. Hegedűs László, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára. Ebből az alkalomból adják át a fotópályázat díjait is.

◆

A Fényes Adolf Terem szűkre méretezett, de gondolatébresztő kiállításaival ez ideig meglehetősen elkényeztetett bennünket. Most a bútorhuzat-kiállítás bizonyos csalódást okoz. Azt hittük ugyanis, hogy a különféle témájú és technikájú magyar bútorhuzattermés kereszmetszetét fogjuk látni. Virágos vásznakat, hétköznapi életünkhöz egyszerűsödött brokátokat, szeszélyes felületű szőtteseket. Ehelyett azonban jóformán csak mértani mintás, csíkos és kockás anyagokat láttunk, túlnyomóan tompa, tojáshéj színű alapon csaknem azonos textúrával. Néhány tompakéktől és lilás, rézsútos csíktől eltekintve színben is alig találtunk változatosságot. Maguk a minták finomak, szolidak. Mintha csupa pénzügyi probléma tárgyalásához vonnák be a bútorokat ezekkel az anyagokkal. Mégis megjegyeztük dr. Tóth Ilona egyik tervét, amelynek kockái mintegy perspektivikus távolodást jeleznek, Perczel Erzsébet árnyalt kockáit és Lovas Ilona bonyolult hullámvonalait, melyek a tenger hullámainak nyomát idézik, mikor az apálykor visszavonul a homokról. Az anyag színezete is homokszínű és fehér. A bútorhuzattémát azonban ilyen egysíkúan mégsem lehet bemutatni, vagy pedig jelezni kellene, hogy ez csak fejlődésünk egyik ízlésbeli irányvonala. A Műcsarnok, mely a kiállítást rendezte, biztosan így is gondolta. F. Á.

◆

Kárpáti Tamás mintegy félszáz olajfestményéből kiállítás tekinthető meg október 18-ig a Műcsarnokban.

PERCZEL ERZSÉBET

— A „LIDIA" HURRIKÁN 52 emberéletet követelt a hét végén Mexikóban, köztük a mentőalakulatok hat tagjáét, akik az áradások körülzárta lakosokat akarták kimenteni. A tomboló szélvészben százhúszan eltűntek, s csaknem negyvenezer ember hajléktalanná vált. — Esőzések és árvizek sújtják Közép- és Észak-Vietnamot is. Hué és Da Nang körzetében több kisebb települést elöntött az ár.

LETI-PÁLYAUDVARON hétfőn reggel 6 óra 25 perckor: a Varsó—Belgrád között közlekedő Polonia expressz a vágányzáró baknak ütközött. Huszonheten — egy magyar és huszonhat lengyel állampolgár — könnyebben megsérültek, kórházba szállították őket. Közülük többen már a délelőtti órákban elhagyhatták a kórházat. A baleset okának kivizsgálását a rendőrség — vasúti szakértők bevonásával — megkezdte.

KONY, HŰVÖS IDŐ

lámok haladnak a brit-szigeteken át Nyugat- és Közép-Európa északi részei fölé. A központi ciklontól egy-egy úgynevezett peremciklon válik le és az egyik ilyen ciklon hatással van hazánk időjárására is.

Hazánkban hétfőn a délelőtti órákban jobbára derült, napos idő volt. Később délnyugat felől fokozatosan megnövekedett a felhőzet, de a késő délutáni órákig esőről nem érkezett jelentés. A Dunántúlon megélénkült, egyes helyeken megerősödött a délnyugati szél. Kora délutánra csak 12, 16 fokig melegedett fel a levegő.

A várható időjárás kedd estig:

Északnyugat felől lassanként felszakadozik a felhőzet. Keleten még több helyen valószínű zápor, zivatar. Az északnyugati, északi szél általában erős a Dunántúlon helyenként viharos lesz. A legmagasabb nappali hőmérséklet: általában 10, 15 fok között alakul.

A Duna vízállása Budapestnél, hétfőn 241 centiméter volt.

r 13., 06 órára
ai időjárási helyzet

Eső
Havazás
ont Zápor
ránya Zivatar
Köd
nyomás középpontja
ás középpontja

Európai időjárási körkép
1981. október 13.

Budapest	szeles	14
Ankara	derült	21
Athén	felhős	24
Belgrád	zápor	17
Berlin	szeles	13
Bécs	zápor	12
Bukarest	felhős	17
Helsinki	zápor	10
Kijev	felhős	15
Koppenhága	szeles	10
Leningrád	zápor	10
Lisszabon	derült	24
London	szeles	13
Madrid	felhős	24
Milánó	felhős	17
Minszk	zápor	16
Moszkva	zápor	12
München	felhős	13
Oslo	felhős	10
Párizs	felhős	14
Prága	eső	12
Róma	zápor	23
Stockholm	felhős	11
Szófia	zápor	18
Varsó	felhős	13

Perczel, festő

Divatcsarnok, 1859.aug.16.501-502.
Fővárosi és vidéki hirek

Perczel
főhadnagy
kartogr.
1790
l.

Eperjéry 1929
88. l.

csapadéknak is nevezik. — *Akmazomp.* A fagógöcgés legmélyebb része. A bányában felgyülemlő talajvizet gyűjti össze.

Aknasugárag (Ocna sugătag). Kk., Már. m., B. Sötelepei már 1902 óta művelés alatt vannak. Termel évi 240.000 q-t.

Aknaszlatina (Akna Slatina). Nk., Már. m., Cs. Hatalmas sótelepek. (Régi termel. évi 180.000 q.)

Akne. Régebben minden olyan bőrkiütésre vonatkoztatták ez elnevezést, mely a faggyúmirigyek betegségéből származott, ma már egyedüli képviselője az akne vulgaris. Legtöbbször 16—18 éves korban lép fel az arcon, mellen, hátán és vállon s kezdeti jellegzetes tünete a komedo (mitesser), ez a barnás feketés, tűszurásnyi szarutömeg, mely a tágult faggyúmirigy kivezető nyílását zárja el. Oka a faggyúmirigyek fokozott működése. Kezelése elsősorban a bőr fokozott tisztántartása, a faggyúmirigy működésének csökkentése különböző kenvegyületekkel, ezenkívül kedvező, bizonyos étrend betartása is.

Ak6. Régi ürmérték. 1 magyar A. = 32 pint = 54·3 l.

Akonitin. Alkaloida, a sisakvirág (Aconitum Napellus) mérge. Gyógyszerül használatos.

a bőr alatt fejlődő gennyedésekben nyilvánul. Okozója villaszerűen elágazódó fonalakból álló hasadó gomba. Alkalmasint takarmányból, főleg árpatoklászokról kerül a nyálkahártya vagy a bőr sérüléseibe. Embernél, továbbá lónál és sertésnél is előfordul. Operálással és jóddal gyógyítják.

Aktion (Actium). Földnyelv Akarnaniában az ambrakiai (Artai) öböl bejáratának D.-i partján. III. győzte le Octavianus Kr. e. 31. triumvirtársát, Antoniust és Kleopatra egyiptomi királynőt.

Aktív (lat.), tevékeny, cselekvő.

Aktíva, l. *Aktív vagyon.*

Aktív banküzletek, l. *Banküzletek.*

Aktivitás (lat.), cselekvésre való képesség. Ellentéte: passzivitás.

Aktivizmus. A művészet öncélú felfogásával szembehelyezkedő irányzat, mely a művészi terméket társadalmi, szociális hatású *tett*-nek cselekvő (aktív) világszemlélet kifejezőjének hirdeti. Nálunk az A. az irodalomban a *Kassák* Lajos folyóirata (*Ma*, 1916. Dokumentum) körül csoportosult fiatal írókkal jutott szóhoz. (V. ö. *Dadaizmus, Futurizmus.*)

Aktív vagyon (*cselekvő vagyon*). Azoknak a jószágoknak, követeléseknek és jogoknak

M.D.K.

Perczel, festő

1859-ben Kakas Márton/Jókai/a Műtárlaton csupa tájképet sorolt fel. Köztük az övét is. Vas. Ujs. 1858. V. 23. 250. A. 3. 477. 1859. V. 29. 260. és 1960. VI. 17. 300. 565. o. 85. jegyz.

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum É könyve. IX. 1966-67.
Debrecen, 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

MDK

Percsel Anna, építész

A Harmincad utcai nyolcemeletes ház egyik tervezője.

(-ts): Bontás és építés a Belvárosban

4.

ESTI HIRLAP Bp. 1969. márc. 26.

Perczel Anna

a miskolci Tiszai pályaudvar 1968-as tervpályázatán m
megvételben ré szesült 42.sz. pályamü egyik tervezője.

Molnár Péter: A miskolci Tiszai pályaudvar tervpályá-
zata, 1968. - Magyar Épitőmüvészet, 1969.2.sz. 3.l

Perczel Anna, építén

L: Vészi Éva

– Mesterisholák

Magyar Építőművészet Bp. 1983

37

83/5

PERCZEL Anna újtan

Aláírója annak az értelmiségi tiltakozásnak mely az Új Hölgyfutár c. lapot ért támadások és ügyészi vizsgálat ellen tiltakozik.

ÉS 1991. 22.sz. 2.p.

15.

féle Hortus delici ... y-
ntis ungarorum/ pe ... andit
nia /magyar nemzet ... ja,
fel Pannonia/.[31] ... a
usz, amelyet pl. ... a
jeleznek, amilyen ... dini
agyog/, vagy a más ... ditur
petit homo /E há ... hall-
ban kér az ember/, ... jüle
letve Pannoniára ... dik
ó athleta patriae ... jezés
i, vajon patriakén ... ihar megyéről
ről, azaz egy régi ... l van-e szó,[315]

an az egész nép érvendő. A
mos-a tulajdonképpen ennek a
zágába, a Szent Ágoston-féle
felemelkedését irja le. Az az
n bizonnyal megállapitható a
316

PERCZEL ANNA

Munkái szerepeltek a 2000-es
VII. Velencei Építészeti Biennálén.

Az új Atlantisz felé.
Magyar Nemzet, 2000. 06. 16. 14. o

Perczel Anna, építész

Li Bene László

Hegedüs B., Kiss A.: BVTV - A keresés útja. alternatívák 18-19

Magyar Építőművészet Bp. 1983 83/4

Petrovel Dénes, építész

Az MTA Egyházművészeti és Műemléki Tanács idei tavaszi ankétját május 29-30-án rendezte meg a budapesti Központi Szemi-náriumban. – Az ankét főelőadását Horler Miklós handidá-tus, az OMF művészeti főtanácsadója tartotta. – Az ankét részt-vevői megtekintették az újonnan épített gyálli templomot, amely Petrovel Dénes tervei szerint a hívek áldozatkész munkájával készült el.

Fatkas Attila: A Szovjetunió iránti tiszteletünk.
Új Ember, 1984. jún. 24.

Perczel Dénes

teroci alapján épült fel, 1945 után a bp-i lágymányos-Duna parti műegyetem számos új épülete.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 4631

661.

Perczel Dénes

Kubinszky Mihály birálja és értékeli a soproni Liszt Ferenc kultúrház felújitását, Perczel Dénes épitész és Bősze György belsőépitész munkáját.

Magyar Épitőművészet, 1970. 6. sz. 58. l.

Perczel Dénes
építén

Aranyttomok szálló (Kecskemét)

1962

Magyar építészettört. 10. 8.
Képzőmű. kiad. 1971

Perczel Dénes M.D.K.

KÖZTI

A B uda pesti Müegyetem uj tornyépülete

Társtervező: Kisdi pál

B udapest legmagas abb épülete les z

Magy a r N emzet 1965. február 28. 13.1.

Ferczel Dénes

M.D.K.

Részvett a pályázaton

20 000 forinttal dijazva

Társtervező: Domonkos Jenő

Negyvenkét pályamű érkezett az uj Kecskeméti emlékmű tervpályázatára

Magyar Nemzet 1965. december 10. 3.l.

Perczel Dénes

A kecskeméti szállodára a megbízást 1957-ben Janáky István kapja meg P. D.-sel mint munkatárssal.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 396 l.

M.D.K.

Perczel Dénes, építész

és Kisdi Pál tervei szerint felépült Duna-parti egyetemi város 1000 személyes diákotthonának homlokzati képét és egy előadó termét körli:

D: Fonyad Ernő: Egyetemi varos a Duna partján

BUDAPEST, Bp. 1967. V.évf. 6. sz. 23 old.

M.D.K.

Perczel Dénes

KÖZTI

A balatonföldvári Kaszino tervpályázaton dijazva részvételi dij megtéritése

Magyar Epitőmüvészet 1967/3. 2-5.l.

Perczel Dénes, [építész] MDk

A Budapesti Műszaki Egyetem új épületegyüttesének terveit készíti.

– : Nagyarányú építkezések a műszaki egyetemek bővítésére 11. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. márc. 31.

M.D.K.

Perczel Dénes építész

Résztvett a pályázaton II. dij 25ooo Ft

Társtervező: Domonkos János, Mádai Andro,
Hámori András, Máté Endre

Sikeres volt a turistaszálló tervpályázata
Magyar Nemzet 1965. nov. 7. 3.l.

Perczel Dénes, építész

MDH

A soproni új Fenyves Szállót tervezte.

(fénykép)

— : (— szöveg — fénykép)

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. júl. 17.

Perczel Dénes, építész MDK

A tenyves szállót Perczel Dénes
s' Kisdi Pál építész tervezte.

Rózsa Gyula: Új ház Sopronban 8-9

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. júl. 31.

Perczel Dénes épitész M.D.K.

A Budapesti Müszaki Egy etem villamoskari tanszéke uj épületének terve

Társtervező: Kisdi Pál

Várdonyi Jenő: 945 milliós beruházással fejlesztik a Budapesti Müszaki Egy etemet

Egy ar Nemzet 1965. április 9. 3.1.

8 PERCZEL Dénes építész

A budapesti Müszaki Egyetem uj épületeinek terve

Társtervező: Kiszely Pál

G.J. Uj épületekkel bővülik a Budapesti Müszaki Egyetemet

Magyar Nemzet 1962. március 28. 4.l.

Perczel Dénes épitész M.D.K.

KÖZTI

Dijazva a pályázaton / 35ooo Ft /

Társtervező: Domonkos Jenő-Walther Gábor- Szentirmai Sándor-Farády Mihály- Novák János

Huszonhat terv érkezett a hévizi tófürdő korszerüsitésére

Magyar Nemzet 1965. dec. 19. 3. l.

Perczel Dénes épitész M.D.K.

KÖZTI

Díjazva a pályázaton / 30000 Ft /

Társtervező: Domonkos Jenő-Walther Gábor- Szentirmai Sándor-Farády Mihály- Novák János

Huszonhat terv érkezett a hévizi tófürdő kerszerüsitésére

Magyar Nemzet 1965. dec. 19. 3. 1.

Perczel Dénes M.D.K.

KÖZTI

Díjazva a ply ázaton 35000 Ft

Társtervező: Domonkos Jenő, Walthe Gábor-Szentirmai Sándor- Farády Mihály- Novák János

Huszonhat ter érkezett a hévizi fürdő körszerüsitésére

Magyar Nemzet 1965. dec. 19. 3. 1.

Perczel Dénes M.D.K.

KÖZTI

35000 Ft

Társtervező: Domonkos Jenő, Walthe Gábor-Szent-
irmai Sándor- Farády Mihály- Novák János

Perczel Dénes építész M.D.K.

Sopron, Enyves szálló, 1965, repr.

Társtervező: Kisdi Pál

Magyar Építőművészet 1968/4. 12.l.

PERCZEL DÉNES

ÉPITÉSZ. MUNKATÁRSAIVAL EGYÜTT RÉSZTVESZ A BUDAPEST HILTON SZÁLLÓ ZÁRTKÖRŰ TERVPÁLYÁZATÁN.

3 RAJZ REPR.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1970./1. 3. LAP.

Perczel Dénes építész

Terverősopartjának tervét megvették az alábbi pályázaton /rajz, szepró/

Ulrich Ferenc: Bölcsődék Orsz. hódszertani Intézetének terv-pályázata, 1969

Magyar Építőművészet 1970/2 18 old.

Perczel Dénes építész

Terverőszoportjának tervét díjazták az alábbi pályázatra (szajr, szepró)

Kovács Ferenc: A tabáni Rácz gyógyfürdő tervpályázata, 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

Perczel Dénes

és munkatársainak pályamivét röviden ismerteti /képpel/

G-né: Budapest Hilton szálló zártkörű tervpályázata, 1969. - Magyar Építőművészet, 1970.1.sz.2-7.l.

Perczel Dénes

(Középületterverő Vállalat)
kénítette a Francia Műszaki és
Tudományos Tájékoztató Központ
(Dunna-u.) belső-építészi munkáit.

Merci Ottó: Szandai Sándossól
Magyar Épitőmüvészet 1969. l.a. 52. l.
Ma

Perczel Dénes, mérnök

A soproni "Kaszinó"/Liszt Ferenc Művelődési-ház/ rekonstrukciós terveit Perczel Dénes mérnök készitette. 1963 elején. 80.old

Szabó Lajos: A soproni "Kaszinó" és a Liszt Ferenc Művelődési Ház. 78.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXIV. évf. 1970. Sopron

Pe czel Dénes épitész

M.D.K.

Eger szálló, Eger, 1960, repr.

Társtervező: Kisdi Pál

Magyar Épitőművészet 1968/4, 12.l.

Perczel Dénes, építész MDk

A budapesti új villamoskari épület egyik tervezője.

Vázlat: Repr.

Groszi István: Egészségügy, tudomány, kultúra, sport 12.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. aug. 20.

Perczel Dénes, építész MDK

A Műszaki Egyetem új Kollégiumának egyik tervezője.

—: felavatták a nyolcemeletes lágymányosi diákszállót 5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. aug. 24.

M.D.K.

Perszel Dénes épitész

A Héviz-tófürdő teevpályázaton dijazva
35ooo Ft-os II. dij

Társtervező: Domonkos Jenő, Walthier Gábor,
Szentirmay Sándor, Novák János

Magyar Épitőművészet 1966/2. 2-5.l.

Perczel Dénes épitész M.D.K.

KÖZTI

"Fenyves" idegenforgalmi szálloda , Sopron

Társtervező: Kisdi Pál repr.

Magyar Épitőművészet 1966/6. 32-35.l.

Perczel Dénes építész

Szöveg művet nem említ

1966. febr. 16. Magyar Nemzet

Percsel Dénes, építész MOK

A Fortuna u. 18. sz. ház helyén felépülő új lakóház egyik tervezője.

(Tervrajz. – 212. l. – Repr.)

Horler Miklós: Új épületek műemléki környezetben 206–220 l.

MÜEMLÉKvédelem

Bp. 1960. 4. sz.

Perczel Dezső épitész M.D.K.

Budapesti Müszaki Egyetem looo fős kollégiuma

társtervező Kisdi Pál
Berendezés Czoczek László

Magyar Épitőművészet 1967/1. 46-48.l.

MDK

Perczel Dénes

tervezte két társával a II. Frankel Leó [redacted] utca 2/4 alatti öröklakásos házat. A Frankel Leó utcai rész kétemeletes, manzárdos; a Feketesas utcai szárny ötemeletes. (Lerajz repr.)

(g.): Öröklakás.)

Érdekes Ujság, Bp. 1958. november 1. 4. l.

M. D. K.

PERCZEL Dénes építész

Fortuna u. 18. sz. ház helyén velé-
hitendő lakóház terve (Repr.)

Társtervező: Kisdi Pál

Horler Miklós: Új épületek műemlíki
környezetben

Műemlékvédelem 1960. 4. sz. 212. l.

Perczel Dénes

Soproni Fenyves Szálló /Perczel Dénes, Kisdi Pál építész, Moess-Tiborné belsőépitész./ - Magyar Épitőipar, 1966. 15. évf. 1.sz. 28-29.l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 249. l.

Perczel Dénes

Horváth Ákos: "Fenyves" Idegenforgalmi Szálló, Sopron. /Kisdi Pál, Perczel Dénes épitész, Moess Tiborné, Bősze György belsőépitész, Németh Györgyné kertterv-ező./ - Magyar Építőművészet, 1966. 15.évf. 6.sz. 32-35. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Írt. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 248. l.

Perczel Dénes

A budapesti Müszaki Egyetem 1000 fős kollégiuma. /Kisdi Pál, Perczel Dénes épitészek/. - Magyar Epitőipar, 1967. 16.évf. 1.sz. 12-14. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

73. l.

Perczel Dénes

Makkai Géza: Budapesti Miszaki Egyetem 1000 fős kollégiuma /Kisdi Pál, Perczel Dénes építészek./ - Magyar Építőművészet, 1967. 16. évf. 1.sz. 46-48. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107.l./

74. l.

Perczel Dénes

Zalaváry Lajos: Budapesti Müszaki Egyetem 1000 fős kollégiuma. /Kisdi Pál, Perczel Dénes épitészek, Czoczek László belsőépitész, Németh Györgyné kerttervező/ - Müszaki Tervezés, 1967. 5.sz. 3-5. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

Perczel Dénes

Mészáros Géza: Soproni Idegenforgalmi Szálloda. /Kisdi Pál, Perczel Dénes építész, Lessenyei Márta szobrász, Ludmány Ottó, Csohány Kálmán iparmüvész/ = Müszaki Tervezés, 1966. 5.sz. 13-15.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 249. l.

Perczel Dénes MDK

Fortuna u. 18. sz. 1700-ban Pröbstl Károly volt még romos állapotban, Sigl Márton építette át saját házának.

Helyreállitását Kisdy Pál és Perczel Dénes tervezik.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
23-24.l.

M.D.K

PERCZEL Dénes építész

Tihany község málóhárnyéke rendezése (A Mesteriskola zárthörü pályázata) Megvétel

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

de. D. K.

PERCZEL Dénes építész

Kazincbarcika, BVK bölcsőde – óvo – da Repr.

Magyar Építőművészet 1958 (VII) 1-3. sz. 54. l

M. D. K.

PERCZEL Dénes építész

Kecskemét, szállóda

társtervező Janáky István

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 1/3. sz.

22-24. l.

M. D. K.

PERCZEL Dénes építész

Budapest, Harminckettesek te-
rének beépítési terve

A M. É. SZ. Mesteriskolája II. ciklusa első
félévének tanulmány terveiből
Magyar Építőművészet 1956 (V.) 8. sz.
254. l.

Perczel Dénes

és Jonáky István tervezték a kecskeméti „Arany homok" szállodát. 1962.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1441

Perczel Dénes

és Mindry Olga tervezték a bp-i Frankel Leo utcai lakóházat 1959. 368. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1321

Perczel Dénes

ervét, ill. épületét közli illusztrációként

Virágh Pál: A családi- és társasház-építés tervezése és telepítése.

Magy-Ép.ip. 1972. 2-3.sz. 78-88.

NDK

Percel építész

Debrecen, Petőfi-téri tervpályázat

Román Ernő: Megjegyzések a Debrecen Petőfi-téri tervpályázathoz Magyar Építőművészet 1954.4-6.sz. 165.l.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1979 JAN

Művészet

Perczel Erzsébet, iparművész

1021

Kiállítások

JANUÁR

Perczel Erzsébet iparművész
Budapest / Műcsarnok

Perczel Erzsébet:
Kézzel szövött szoknya, részlet, 1978

represented by the artist, only suggested, but which seem nevertheless decisive (The Chirurgeon's House in Pompeii, Ruins of the Greek Theatre at Taormina, Sun-temple and its Surroundings in Baalbek, etc.). András Tóth, on the other hand, thoroughly examines those figures that fill in Csontváry's "empty space". In his fine analysis he points out that there are some characteristic scenes and groups of figures in Csontváry's oeuvre, and these are variegated in his pictures. Such are: two outstanding "levels" (e.g. mountain-tops or ruins of buildings, etc.) between which there is a valley or a road or some water (e.g. a gulf); festival-like procession of riders

tanak, excémákat okoznak, s a többi. A ruházatban is megindult egy olyan irányzat, hogy lehetőség szerint vissza a természetes anyagokhoz és ez szükségszerüen hatott visszza a belső berendezés problémájára is, az anyagok felhasználására.

- A butor texitleknek azért örültem különösen, mert hem hangsúlyosak, nem kiabálnak, mert az emberxxx hemegy egy - most - egy bútoráruházba, akkor képtelen választani egy olyan fotelt vagy egy olyan kanapét vagy egy olyan széket, amin ne világos mintás, piros-narancssárga és zöldmintás szövet találtassék. Tehát képtelen gyakorlatilag berendezni. És függönyt sem talál hozzá. Perczel Erzsébetnek viszont csöndes, barnás-drappos, nem kiabáló szinei vannak.

- Teljesen egyet értek, annál is inkább, mert a saját izlésünknek megfelel. De az, ami itt Perczel Erzsébetnek dicsősége az iparunknak és kereskedelmünknek az mélységesen a szégyene lehet. Mert sok jó tervezőnk van, Perczel Erzsébet mellett is, ennek ellenére mégis olyan texilek jönnek az üzleteinkbe, amelyek a legkevesebb embernek a igényét elégitik ki. Egyes kereskedelmi emberek megpróbálják általánositani a saját izlésüket és közönség igénynek tekinteni.

/Zene/

1979. II. 9. 17.40. Kossuth

Láttuk, hallottuk

- A műcsarnokban látható Perczel Erzsébet textilművész kiállítása. Az egyik teremben szövött mintáju ruhákkal, párnákkal, a másikban függönyökkel, bútor szövetekkel találkozhat a látogató. Azt hiszem, mindegyikre az a jellemző, hogy divatos. Bojár Iván szerint ez baj vagy nem?

- Nem hinném, hogy baj, jól lehet, ebben a müsorban a film és a szinház kapcsolatban áll, ha divatos jelzőről van szó, csak az mindig elitélő pejorativ. A divat esetében azt hiszem az, hogy divatos, az kifejezetten értékjelző. Mondják, hogy Perczel Erzsébet folklorista, tehát népi, művészeti elemeket használ a textiliáiban, ...

- Ez elsősorban a ruhákra vonatkozik.

- Elsősorban a ruhákra, de egy-két függönyre is. Ehhez tudnunk kell azt, hogy világszerte valóban van egy florklorista divat, tehát a helybeli, a nemzeti, népi elemeket sokan használják Europaszerte divatelemként. Perczel Erzsébet ezt igy nem teszi, de ő is csatlakozik ahhoz a vonalhoz, amelyik az általános elszürkülés és a világszerte megnyilvánuló integrálódás mellett éppen a differenciálódásnak, tehát a helyi karakternek az elemeit viszi be a müvészetbe.

- Természetes anyagokkal dolgozik, ami ma szintén divat.

- Ő csak természetes anyagokkal dolgozik és azt hiszem, hogy itt nemcsak divatról van szó, hanem bizonyos funkcionális kérdésekről is. Bebizonyosodott, hogy mübőrhuzatok, a müszálból készült bútor textiliák, különösen ülő és fekvő bútornál nem alkalmasak az állandó használatra, izzasz-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Perczel Erzsébet

1962 NOV 25

MAGYAR NEMZET

Kovács Zsuzsa és Perczel Erzsébet kiállítása

Szombat délben nagy érdeklődés mellett nyílt meg az Ernst Múzeumban Kovács Zsuzsa belsőépítész és Perczel Erzsébet textiltervező iparművész kiállítása.

Major Máté professzor, akadémikus megnyitó előadásában kitért a giccs sokat vitatott problémájára is. Szilárd álláspontunk — hangsúlyozta —, hogy a lakáskultúrából is szocialista tudatossággal, okosan és szisztematikusan ki kell irtani a sekélyest, a silányt, vagyis a giccset, mely ma még erősen tartja magát ezen a téren is. Nem érthetünk egyet tehát a giccskérdésnek, vagy szűklátókört vagy cinizmust leplező, illetőleg leleplező bagatellizálásával, de az olyanféle, önigazolást szolgáló opportunus nézetekkel sem, hogy a giccs tulajdonképpen szükséges dolog, valamiféle első lépcsőfok, előiskola a nem-giccshez, a valódi művészethez emelkedés útján.

A professzor a továbbiakban ebben a szellemben méltatta Kovács Zsuzsa és Perczel Erzsébet munkásságát.

mérnek, dr. Szecsődi László földi utasnak vendégei volt gép személyze Istvánnak, Fe Szücs Gyulának, Gaudacsi Jánosnak, Koleszár Jánosnak, Bancsi Istvánnak, Ferencz Júliának és Latabár Máriának visszamaradottait fájdalmukban pártunk és egész népünk mély részvéttel veszi körül.

SZECSŐDI LÁSZLÓ
(1924—1962)

Szecsődi László tragikus halálával áldozatkész pártmunkást, a társadalmi tudományok fiatal, tehetséges művelőjét veszítette el.

meke maradt árván. A fáradhatatlanul dolgozó orvosnő halála komoly veszteség a magyar orvostudomány számára.

HORETZKY NÁNDOR
(1907—1962)

A külkereskedelem dolgozói mély megrendüléssel és őszinte fájdalommal értesültek Horetzky Nándornak, az ÁRTEX Külkereskedelmi Vállalat vezérigazgatójának tragikus

Perczel János
fafaragó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1978 NOV 19

PIPAFEJ a nagykanizsai Thúry Múzeum gyűjteményé
A nyáron elhunyt zalai fafaragó, Perczel János munkái
(Zóka Gyula felvétele

ndrás Ménesgazda című nagysikerű filmjében

utálták egymást, de már utálták magukat is ezért a kegyetlenségért. Végtelen nagy hálát éreztek aziránt, aki elsőnek adta meg magát, és foglalkozni kezdett az öreggel.

A Sokol bömbölt; két idegen állomás egyvelege feleselt. Az öreg eszméletlen volt, nem fogta a rádiót. Valaki — később senki sem emlékezett rá, ki volt az —, a tábori vaságy szélére tette.

Feküdtek hanyatt, várták, hogy az öreg magához térjen. Várták és tudták, hogy valaki nagyon-nagy bűnt követett el; tudták, hogy ezt az embert nagyon meg kellene vetniük; de tudták azt is, hogy bárki megtette volna ugyanezt. Titkos és bűnös elégedettséget érzett mindegyik.

Később az, aki odatette a rádiót, arra gondolt: Talán nem is én voltam! — másvalaki meg azt gondolta: Lehet, hogy én voltam? — Ezért mondták később azt is, hogy nem tudni, ki volt, mert éppen aludtak, és amikor felébredtek, látták, hogy ott van, és rögtön tudták, hogy el kellene venni onnan. És valaki elindult, hogy elvegye; ekkor mozdult meg az öreg is, és az üvöltő Sokol leesett, koppant egyet a kőpadlón, és elhallgatott. A fülhallgató az öreg fülében maradt a zsinórja meg, mint egy köldökzsinór, lógott, összekötötte a néma embert a néma rádióval.

Mindenki tudta, hogy ez a köldök-

Perczel Erzsébet, Textil tervező

Textíliák a Műcsarnokban

A Műcsarnokban február 18-ig tekinthetők meg *Perczel Erzsébet* munkái. *„Szépen akarom öltöztetni az asszonyokat, meg azt akarom, hogy a lakás szép legyen”* — vallja munkájáról.

A most bemutatott darabokon két esztendeig dolgozott kézi szövőgépén. Találkozhatunk itt geometrikus ábrákkal díszített párnákkal, nagy méretű függönyökkel, remek színhatású bútorszövetekkel. Láthatunk méretre alakítható, kézzel csomózott szőnyegeket is.

Színei, formái merészek, mégis nemes egyszerűséggel készültek. Elképzelései modernek, ötletesek, színösszeállítása rendkívül választékos. Kedveli a lila különböző árnyalatait. Pasztellszínei remek összhatásban érvényesülnek.

Jó lenne, ha a kiállított textíliákat környezetünkben is viszontláthatnánk.

(Bá—Ta)

(Bá-Ta): Tex

Esti Hí

2.

5.

8

Vállalat, a Mélyépítő Vállalat és a Pest megyei Közúti Építő Vállalat is. (MTI)

fel a világ népeit, „indítsanak akciókat azért, hogy az ilyen bűnök elévülhetetlenségének elve minden

KENNEDY A FEGYVERKEZÉSRŐL

SZENÁTORI FIGYELMEZTETÉS

78 5558 fnyv 1

Perczel Erzsébet, textilművész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

PERCZEL ERZSÉBET

TEXTILMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
MAJOR MÁTÉ
AKADÉMIKUS

1979. JANUÁR 27-ÉN, SZOMBATON 12 ÓRAKOR

MŰCSARNOK
BUDAPEST, HŐSÖK TERE

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1979. JANUÁR 27 - FEBRUÁR 18

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

Perczel Erzsébet
JÖVŐ MÉRNÖKE
Perczel.

1962 DEC - 3
1021

Kovács Zsuzsa belsőépítész és Perczel Erzsébet textiltervező együttes kiállítása

Gondolatok Major Máté akadémikus megnyitó beszédéből

November 24-én, délelőtt 12 órakor nyílt meg az Ernst Múzeumban *Kovács Zsuzsa* belsőépítész és *Perczel Erzsébet* textiltervező iparművész együttes kiállítása.

A nyitóbeszédet *Major Máté* akadémikus, egyetemi tanár tartotta. Főképpen azt hangsúlyozta, hogy milyen fontossággal bír az építészek, az iparművészek, belsőépítészek munkájának összhangja, amelyet kitűnően bizonyít ez a kiállítás.

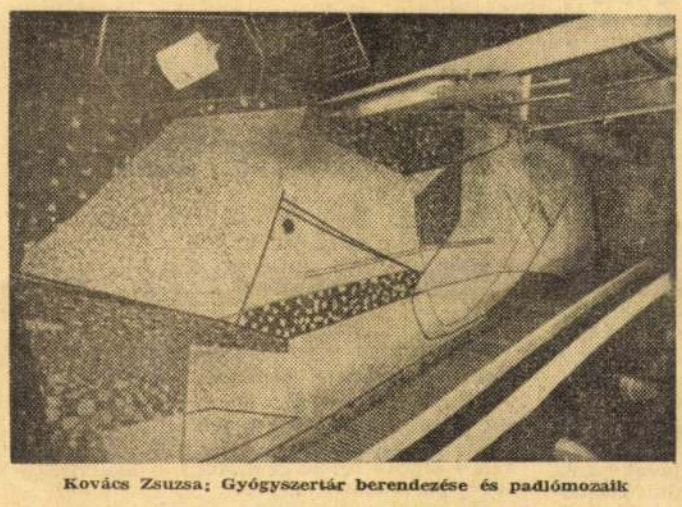

Kovács Zsuzsa: Gyógyszertár berendezése és padlómozaik

A növekvő emberi igények megkövetelik, hogy ne csak az épületek külső vonala, hanem az otthon és a lakás berendezése is kövesse a modern formákat.

Mint ahogy a régi egészségtelen bérkaszárnyákat egyre inkább felváltják a művészi ízléssel tervezett új stílusú épületek, úgy fogja a konzervatív belső keret, a túlzsúfolt szobákat kiszorítani a világos, laza elhelyezésű modern bútorzat.

Sajnos a lakáskultúra nálunk még megoldatlan probléma. Mint minden más területről, innen is ki kell irtani a sekélyest, a giccset. Nem igaz, hogy a kispolgári ízlés a giccsen keresztül nevelődik és jut el a művészi értékelés valódi fokára. A belső formatervezők, iparművészek feladata, hogy a kereskedelmet modern, praktikus, kényelmes bútorokkal lássák el. Más lehetősége is van az ízléses lakáskultúra megszerettetésének, a művészi érzék nevelésének.

Csehszlovákiában pl. politechnikai oktatás keretében tanítják az iskolákban a lakásépítészet, a lakásberendezés alapelemeit. Nyugaton gazdag kiállítású, képes folyóiratokkal, mint pl. az amerikai „House beautiful" propagálják a felső formatervezők, építészek legújabb vonalaikat.

A magyar lakáskultúra, annak ellenére, hogy elég régen folynak a próbálkozások, és az érdeklődés is megvolna rá, eddig nem dicsekedhet folyóirattal. Talán 1963-ra végre sikerül megjelentetni az Új Otthont.

Major Máté bevezető beszédében méltatta a két művész eddigi munkáját, több évtizedes alkotótevékenységét. Tervezői produktumaikon lemérhető az iparművészet tartalmi fázisainak változása. Munkájuk, jellegénél fogva részt vesz a kor ízlésének kialakításában. Ez a megnyilatkozás szép példája az együttes munka fontosságának. Kovács Zsuzsa ülőbútorainak szépségét kiemeli Perczel Erzsébet finoman és találóan tervezett huzatai. A berendezést otthonossá, intimmé teszi egy-egy vidám mintájú terítő, szőnyeg, vagy faliszőttes.

Kovács Zsuzsa nemcsak tervezéssel és aktív munkával harcolt az új formák elfogadtatásáért, hanem jelentős publicisztikával dokumentálta igazát. Tanulmányait több külföldi lap is ismertette. Így a Dekorative Art, a Domus, Deutsche Bauzeitung. Magyar lapok közül a Magyar Építőművészet, Művészet, felszabadulás előtt a Tér és Forma, a Magyar Iparművészet stb. közölték munkáit. Az Ernst Múzeum kiállításán szerepel, pályadíjat nyert, beépített konyhaberendezése, amely tervezésében a „minél nagyobb szabad terület" elvét érvényesíti.

Pasztell színeiben, használási lehetőségeiben mind a szépérzéknek, mind a célszerűségnek megfelel, bár kissé sematikus a kidolgozás. Érdekessége a kiállításnak, hogy ügyesen állítja egymás mellé a különböző időben készült munkákat.

Szerepel egy 1939-ben készült állólámpa, amely mai szemmel nézve kissé darabos, formájában és fémzöld festését illetően is, születésekor viszont forradalmi volt. Egyszemélyes heverője, szobaberendezésének minden darabja nagyvonalú fantáziára vallanak. Kovács Zsuzsa mindenekelőtt a praktikusságot tartja szem előtt. A jelenlevő asztalosáru-gyárak, bútorgyárak szakképviselői főleg a gyárthatóságot dicsérik. Több bútordarabját többféleképp lehet használni, pl. egy betolható üveglapú asztalka, amely, ha az üveg helyére fémfiókot teszünk, virágállványként szolgál. Asztal és rádió, — vagy könyvszekrény díszítésül szívesen kombinálja a fekete színt. Ülőbútorai vonalainak újszerűsége mellett a legteljesebb kényelmet szolgálják. A kiállítás bemutatja Kovács Zsuzsa régi és nagyobb munkáinak képeit is. Típusbútor kísérleteinek fotóit, a megvalósult beépített konyhabútor-sériák, és a gyógyszertárak berendezéseit képező típuselemek terveit. (Rákóczi úti gyógyszertár, eszpresszók, üzletbelsők berendezése.) Számos kiállításon vett részt eddigi munkásságában, így az országos iparművészeti, a prágai, a bukaresti magyar iparművészeti és a moszkvai építészeti kiállításon. Eddigi tevékenységének jutalmaként 1960-ban Kovács Zsuzsa az „Építőipar kiváló dolgozója" lett.

Perczel Erzsébet munkája, kézi és géppel szövött textiliái elválaszthatatlanul kapcsolódnak *Kovács Zsuzsa* berendezéseihez. Népi motívumú terítői, színesen komponált konyharuhái, finom mintás szőnyegei a modern lakásberendezés elengedhetetlen tartozékai.

A bársonyos hatású, érdekesen szőtt szürke, lila, sárgásbarna bútorhuzatai különösen szépek.

Párnahuzatai friss, nyári színekkel, némelyik orosz népi motívumával kedves színfoltjai a kiállításnak. Érdekesen kapcsolja a népies jelleget a díszítő elemekkel.

Gondolok itt Perczel Erzsébet arany- és ezüstszálas háziszőttes ruhaanyagára. Alkotóművészete a magyar textilkultúra szerves részévé vált, amit kiállítási sikerei is bizonyítanak. Többek között az Iparművészeti Tanács „Művész az iparban" ki-

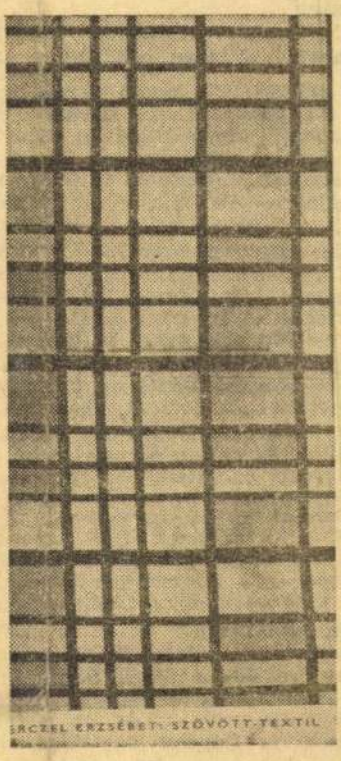

állítása, a brüsszeli világkiállítás, a moszkvai magyar ipari kiállítás sikeres résztvevője volt. Kiemelkedő díjakkal jutalmazták az Iparművészeti Tanács és a Könnyűipari Minisztérium által évente meghirdetett „Legszebb termék" pályázatára és a Könnyűipari Minisztérium „Textilipari pályázatára" beküldött munkáit. Munkássága elismeréséül 1957-ben a „Könnyűipar kiváló dolgozója" kitüntetéssel jutalmazták.

E. M.

Kovács Zsuzsa: Ülőbútor

SZERKESZTJÜK

PERFIDIA

„... *SZERELMES VAGYOK! Én, aki mindig komolynak, megfontoltnak gondoltam magam, szerelmes... Magdival a nyáron ismerkedtem meg, itt nyaralt ebben a házban, a nagyanyjával. Csúf, vénasszony a nagyanyja, hogy is lehet, ilyen szép lánynak ilyen csúf nagyanyja?*" Egy nap vidám kacagásra ébredtem. Magdi volt az, a kis, ötéves Babykával játszott: a „*feleségemmel*". Ugyanis azt mondta, hogy ha megnő csak hozzám jön feleségül, senki máshoz. — „*Én jeszek a te jó kisz fejeszéged*" — olyan aranyosan tudta ezt mondani, hogy ilyenkor ellenállhatatlanul felkaptam, feldobtam a levegőbe, forogtunk, ugráltunk, míg mind a ketten elhemperedtünk a zöld fűvön. Miért? — Most már nem mondja, hogy én jeszek a te jó fejeszéged — féltékeny, igen, a kis Babyka, mert nem játszom véle. Hogyan is volna rá időm, mikor ott van Magdi. Minden gondolatom csak az övé.

Hamar megbarátkoztunk. Mikor a válla véletlenül az enyémhez ért, elpirult. Én is... Vége volna a gyermekkornak? — Kis Babyka, hát miért nézel így rám? — játssz csak öcsivel... na látod, fuss, szeretné úgyis megmutatni az új pettyes labdáját.

Magdi egyszer elhatározta, hogy megfésüli a mindig kócos hajamat. Nevetve tiltakoztam, de ő erővel lefogott a gyenge karjával, pedig könnyen ki tudtam volna szabadulni. De teljesen elgyengülve éreztem, hogy karjai átfognak, szorítanak — és én megadtam magam. Olyan zsibongó, túláradó érzés öntött el, hogy ha akartam, akkor sem tudtam volna védekezni. Becsuktam a szemem, éreztem, hogy a napsugár átsüt rajta, hogy egy szempár figyel, hogy játszik... — juj, de megháztad a hajam — de nem baj, a jó kisfiú elviseli...

„*Aztán végeszakadt mindennek. Ő elment... Minden gondolatom az övé...*"

SZIZZENT a papír, a régi napló. Összetéptem. Ment a szemétbe, nincs már rád szükség. Megtaláltam az „igazit"!

Száraz, borús ősz van. Miért hullanak le a levelek? Meghalnak. Szüksége van a földnek rájuk. — Perfidia —, hogy miért nem zárja el az a süket Kovács a rádiót? Mindig üvöltözik. Hogy nem szeretem különösen ezt a dalt! Csupa melankólia... Nem! Nem akarom! Igenis vidám vagyok! Érted! É-é-é-é-r-t-e-e-d? Vidám, olyan, mint soha!

— *Ma este gyere át hozzánk! Ma van az én születésnapom* — szólt át Jolán a kerítésen. Most költöztek ide, még ebben az évben érettségizett. Feltűnt, hogy nagyon csinos.

— *Csak a rokonok lesznek itt, meg apa barátai. Ez az utolsó mulatság.* — Ja, persze. Tegnap hallottam az öreg Kovácstól, hogy Jolánt felvették az egyetemre. Orvos lesz. Bárcsak az én szívemet is meggyógyítaná. Eh..., mindennek eljön a maga ideje.

Utolsót pillantottam a tükörbe — minden rendben — s átmentem Jolánékhoz.

Már mindenki ott volt. Kicsit feszélyezve éreztem magam, de aztán elmúlt. Mindenki ivott, ő is... Valahogy magunkra maradtunk. Az öregeket a maguk dolga érdekli. Velünk nem is törődnek. Mintha nem is az ő születésnapja volna... Az ital a fejembe szállt, mámoros fátyolos szemekkel néztem Jolánra.

— *Szép vagy, átkozottul szép* — suttogtam, szinte csak magamnak. Leraktam a poharat. „*Nem szabad innom, nem szabad elveszíteni az eszem*". — Perfidia — tedd fel újra ezt a lemezt... Táncolunk?

Már rég táncolt mindenki, csak elfelejtkezve mi ültünk még. Elrugaszkodtam. Éreztem, hogy nem állok biztosan a lábamon.

Hozzámsimult. Meleg volt a teste, a tenyere egész izzadt lett az enyémtől. Besszennyeztem a szép, fehér kezét. Sós íze van az izzadtságnak... Húzódj hozzám közelebb, hát nem érted?

Nem bírtam tovább.

— *Gyere. kimegyünk egy kicsit levegőzni.*

Már hajnalodott. Megborzongtam. Valahol egy kakas kukorékolt. Mi lenne ha már haza mennénk?

— *Ne menj még.*

— *Miért?*

— *Csak. Azok még úgyis maradnának.*

Magamhoz akartam húzni.

— *Nem* — mondta határozottan — *te ittál.*

— *Te nem ittál?*

— Keveset én is. Érts meg.

NEM MARADTAM. Még visszanéztem a kivilágított ablakokra. Másnap szégyelltem magam. Hogy lehet ilyen nevetségesen viselkedni? Majdnem két évvel idősebb nálam. „*Na és, mit számít? Én ilyen előítéletekre nem adok*".

Szeretem.

— *Ne nevess ki, szeretlek.*

— *És a másikat, akiről meséltél, azt is szereted?*

Elhűltem. Dadogva szólaltam meg:

— *Milyen másikat? Magdit?*

Hirtelen fölényes lettem.

— *Csak nem képzeled? Az a kis... Hisz az csak...*

De hiába.

— *Érts meg végre, maradjunk jó szomszédok. Na, szervusz!* — Bement. Éreztem, hogy megremegett a keze, mikor lecsúszott az enyémről. Tehát nem mond igazat.

Megpróbáltam újra beszélni vele. „*De miért játszik velem ez a lány? — Miért? Egyszer így, máskor úgy...*"

De nem tudtam vele beszélni. Állandó rosszkedv vett erőt rajtam, közönyössé váltam mindennel szemben.

— *Biztosan szerelmes* — szólalt meg a hugom.

— *Mit jár a szád neked! Fogd be azonnal!* — kapkodtam. Nem tudtam mit tegyek, hát kiszaladtam.

DÉLUTÁN KIMENTEM a temetőbe, meglátogattam nagyanyám sírját. Mennyire elhervadtak a virágok! A sír környéke meg csupa falevél és száraz gally. Mostanában nem voltam kinn. Nagyon szerettem őt.

Nekigyűrköztem. Hamarosan úgy rendberaktam a sirt, hogy rá sem lehetett ismerni „*Hogyan is juthatott eszembe...*" Érdekes, eddig kiért volna már a város? Építkeznek a temető mellett is. Micsoda ostobaság: Feltámadunk. Ugyan költhetik már őket... „*Csak le kellene ugrani, az állvány legalább húsz méter magas. Nem szabad... Fájna neki...? Vajon eljönne-e a temetésemre? — Magdi, téged nem hívlak meg, még sírnál, s nem tudnék ellenállni. Nem, menj csak haza szépen. Hideg van, s ez a hely nem neked való. Túlságosan mély... Sírnátok ugye, haha! Mind, mindenki sírna — az egész világ. Gyűlölök mindenkit, hogy ne kelljen őket megvetnem... Ki is mondta? Á, megvan. Én vagyok Pecsorin! Téged is gyűlöllek Jolán! — csak most gyűlöllek. Nem értesz meg, nem szeretsz. Nem vagyok már gyerek, és érzek úgy, mint te, s még jobban. Mert te kőből vagy... Márványból, de én leszek az erősebb Magdi? Téged sajnállak. Nem vagy hozzám való. Igen. Keress gyorsan valakit. Menj kolostorba Ophelia. Jolán! Te pedig az utcasarokra. Aztán cseréljetek. Milyen mulatságos lesz? Ugye Babyka? Te is nevetsz rajta? Na, fuss ide. Gyere, játszunk! Hopp! „Juj,de jó, még egyszer dobj föj"! Mi lesz, ha leejtenek? Haljunk meg együtt? Miért vagy oly ügyetlen? Látod, elgurult a labda. Nagyon ügyetlen vagy... Rossz feleség leszel! Nem, még annál is rosszabb! Odaállhatsz Jolán mellé! Ne próbáld rábeszélni, hogy szeressen! Nem szeretem!*

Azóta nem találkoztunk többet. Nemrég táncolni voltam a barátaimmal. Egy nagyon helyes kislányra akadtam. Összebarátkoztunk. Elkísértem a lakásukig, s hosszasan búcsúztunk. Jövő vasárnap találkozunk. Jó kedvem lett. Perfidia — nem is olyan fájdalmas... Egy autó majdnem elgázolt, s hirtelen arra gondoltam, hogy valószínűleg nem megyek el a találkára. Már soha többé nem tudnék senkit úgy szeretni, mint Jolánt. Számomra a világ mintha sivárabbá és örömtelenebbé vált volna.

(K)

A kommunista mérnökképzésről és az előadások színvonaláról

csak üres szócséplésnek tűnnek. Meg kellene érteni végre valamennyi KISZ-tagnak, hogy közös munkáról van szó, amelyben ha mindenki csak egy kicsit is segít, nagyszerű eredmények születnek. Enélkül nem léphetünk előre és eredménytelen lesz mindazok munkája, akik valamit is próbálnak tenni.

Ez a hiba egyik oldala. A másik pedig az, hogy a társadalomtudományi tárgyakat oktató tanszékek kapcsolata nem elég szoros a hallgatókkal, aminek egyik oka a rossz előadások tartása. Ezeknél a tárgyaknál különösen fontos a meggyőzés, ehhez pedig feltétlenül szükséges az ügyszeretet, amit legtöbbször nem érzünk előadóinknál. Természetesen nem lehet mindenki jó előadó, de ennél a tárgynál a jó előadásnak még nagyobb jelentősége van, mint a szaktárgyaknál.

Igen sok probléma merült fel a gyakorlatokon is. Nem alakul ki vita. Ennek két oka van. Az egyik a készületlenség, a másik pedig a feszélyezettség. Ez különösen megmutatkozik a politikai kérdések körül. Gyakran a tanár-diák viszony alakul ki és nem az őszinte vitakör hangulata. Ennél a kérdésnél főleg a tagság hibás. Értsük meg, hogy felvethetünk nyugodtan problémákat, de ne kérdezzünk feleslegesen, és ne állítsuk valaminek az ellenkezőjét, csak a vita kedvéért.

Akik feleslegesnek tartják a zárthelyit, azoknak is meg kell érteni, hogy szükséges eldönteni, ki mennyire tájékozott az anyagban, de szükséges azért is, hogy jobb legyen a felkészülés. Ebből következik az, hogy alaposabb felkészülés mellett feleslegessé válik minden adminisztratív intézkedés.

Helyesnek tartanám, ha a szemináriumok egyre inkább a társadalomtudományi tárgyak gyakorlatai lennének a tananyag alaposabb megértése mellett. Segítenék kialakítani a tanultak alkalmazására való készséget. Tulajdonképpen ez a cél. Nem a vizsgákra öncélúan memorizált ismeretekre van szükség, hisz a képlet semmit sem ér, ha nem tudjuk alkalmazni. Jól kifejlett alkalmazási készség szükséges, amelynek segítségével helyesen és biztosan tudunk eligazodni a minket körülvevő világban. Ez a készség természetesen nem nélkülözhet tárgyi ismereteket.

AZ E HETI OLDALT A VILLAMOS II. ÉVFOLYAM IRTA ÉS SZERKESZTETTE.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

Perczel Erzsébet

ESTI HÍRLAP
1971 APR 27.

Iparművész az Ernstben

1021

Perczel Erzsébet textiltervező iparművész alkotásaiból nyílt kiállítás az Ernst Múzeumban. Képünk a tárlaton készült. (MTI foto — Szebellédy felv.)

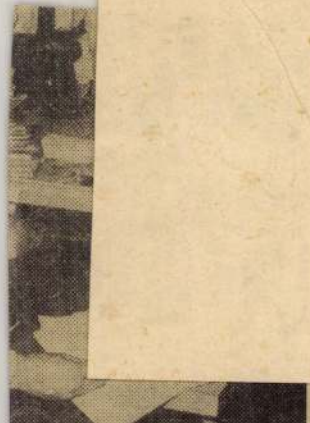

ségnél javában tart az ada-zesítése.

szerint pótválasztásra kerül majd sor.

A kerületi tanácsok a választást követő 15 napon belül megtartják alakuló ülésüket, amelyen a Hazafias Népfront javaslatára

A vitaindító előadást *Dadacsonyi György,* a Pénzügyminisztérium főosztályvezető-helyettese tartotta, hangsúlyozva, hogy a vállalatoknál ma már nem elegendő a számvitel ellenőrzése. Elengedhetetlen, hogy

MA:

Elnökv

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
MAGYAR HIRLAP
1971 APR 27

Kiállításról kiállításra

ALBRECHT DURER születésének 500. évfordulójára emlékkiállítást rendezett a Szépművészeti Múzeum.

A német reneszánsz e kimagasló, világjelentőségű mesterének méltatása nem való és el sem férne a szokásos heti kiállítási beszámoló keretében. A mostani alkalmat inkább arra szeretnénk felhasználni, hogy valamivel részletesebben utaljunk a Szépművészeti Múzeum grafikai kiállításainak rendezéstechnikai problémáira.

A mostani kiállításon 162 fa- és rézmetszetet mutattak be. A műveknek ez az impozáns száma — jóllehet az életműnek csupán egy töredéke — alaposan próbára teszi a tárlatlátogatók figyelmét. Hiszen Dürer rajzai részletekbe menő aprólékossággal tárják fel a valóság minden rejtett zugát, és ezeket aprólékosan nyomon követni mindenképpen nagy koncentrációt igényel a közönségtől. Grafikai ötletektől a könyvillusztrációkon át az önálló, filozofikus igényű lapokig mindent megtalálunk itt.

A múzeum régi metszetkiállító-helyisége ugyanis nyolc-kilenc évtizeddel ezelőtti igényeknek megfelelően épült: afféle *connaisseur*, műélvező szempontok szerint. Nagypolgári kabinet, ahol a látogatók — feltételezvén bőséges idejüket — mintegy albumot lapozgatva nézhetik végig a kiállított grafikai lapokat. A ma közönsége azonban sietősebb őseinél, vágyik a kiállítás egységes térhatására és amellett — nem utolsósorban a mai művészek által kialakított szemlélet következtében — igényli az erősebb optikai „ütőerőt".

Meggyőződésem, hogy a szellősebben, modernebbül rendezett grafikai kiállítások a régi anyagot is közel tudnák hozni a nézőkhöz, éppen azáltal, ha az egyes lapokat elkülönítik és kihangsúlyozzák és így a rejtett szépségekre is jobban felhívják a figyelmet.

Másrészt nem szabad szem elől tévesztenünk azt, hogy a felszabadulás óta nagyszámú és műveltségi fokban differenciált közönség látogatja kiállítási intézményeinket. Általános művészettörténeti ismereteket, már csak az iskolai oktatás hiányosságai miatt sem lehet feltételeznünk. A kiállítások általában, a Szépművészeti Múzeum grafikai kiállításai pedig különösen sokat tehetnének annak érdekében, hogy az anyagok világos csoportosítása révén történeti ismereteket is közöljenek.

PERCZEL ERZSÉBET kiállítási anyaga az Ernst Múzeumban bizonyára nem emel gátat alkotó és közönség közé. Itt mindennapjaink szükségletét szolgáló „műtárgyak" sorakoznak; fali kárpitok, szőnyegek, nadrágkosztümök, ruhák, ponchók és ágyterítők, valamint színes párnák. Olyasmik, amire mindenkinek szüksége lehet. Annál azonban mégis sokkal többek, mint amik az üzletekben kaphatók. Perczel Erzsébet ugyanis *nem árut termel*, hanem szemmel láthatóan arra törekszik, hogy minden egyes textiljével, minden egyes ruhájával valami *többletet* hozzon létre: anyagnak, célszerűségnek, formának, színnek a maradéktalan harmóniáját, tökéletes egyensúlyát.

Bevallom, nem szeretem az utóbbi évek divatjának elharapódzott tendenciáját, ami abban mutatkozik, hogy mintegy „a szépség fokozására" díszítményeket aggassanak az egyébként dísz nélküli, önmagukban is teljes szövetruhákra. Ezeknek a kommersz szűrrátét motivikáját is elcsépeltnek érzem, másrészt pedig az exportra szánt, agyonhímzett és álmatyó elemekkel zsúfolt divatkollekcióknak a parvenü idegenforgalmi érdekessége sem rokonszenves. Perczel Erzsébet azonban valami egészen mást csinál.

A ruhák anyaga kézi szövéssel készült és így az alapanyag és a díszítmények teljes szerves egységet alkotnak, faktúrában és színharmóniában egyaránt. Ezek a ruhák nem „díszesek", hanem szépek. Arra készülnek, hogy viselőjüket kiemeljék, megkülönböztessék, de ezt sem hivalkodóan. Az ünnepélyesség és a mértéktartás sajátos egyensúlyát teremtik meg ezek a ruhák csakúgy, mint a lakásbelsők díszítésére szánt függönyanyagok, amelyek, akár kézi, akár gépi szövéssel készülnek, erőteljes színharmóniákkal tűnnek ki. És erényük ugyanaz, mint a ruháké; úgy hatásosak, hogy nem kívánnak feltűnni és hivalkodni, hanem minden erőteljességük ellenére alkalmasak arra, hogy részei és hangadói legyenek a belsőépítészeti együttesnek.

MAZSAROFF MIKLÓS képei a Fényes Adolf teremben az otthonok napi szükségletét, képnosztalgiáját hivatottak kielégíteni. S ha ez a „napi használatra alkalmasság" az iparművész esetében dicsérendő volt, úgy itt korántsem az. Mazsaroff tájképeinek esztétikai érvénye véget ér a képeket övező keretnél. Nehezen lehet kielemezni azt, hogy miért van ez így. Mazsaroff ugyanis tehetséges képzőművésznek mutatkozik grafikái alapján, amelyekben a szűkszavú formák, a fekete-fehér értelmes ellentétei révén maradéktalanul tudja közölni képi mondanivalóját. Úgy látszik, a művész jobban tudja kifejezni magát a képfelületek tagolásának ritmusával, mint a színek „hangszerelésével". Színvilága triviális és szűk, csupán a kék-sárga színpár kontrasztjára szorítkozik. Képei közül legszerencsésebbnek a *Hajnalt* érezzük, amely visszafogott színeivel, szűkszavúságával közelebb áll grafikái koncentráltabb és ezért többet mondó világához.

Bojár Iván

tyik Kelet-Pakisztánban az indiai
hoz közel fekvő területek „megtisz
Mudzsibur Rahman sejk híveitől

Rogers optimi

K
az amerikai külügyi

Bőcz Sándor, az MTI kairói tudósítója jelenti:

Kairóban nyilvánosságra hozták Rogers amerikai külügyminiszter küszöbön álló látogatásának programját. Eszerint Rogers május 4-én délután érkezik az egyiptomi fővárosba és még aznap este megkezdi tárgyalásait *Mahmud Riad* miniszterelnök-helyettessel és külügyminiszterrel. *Mahmud Favzi* miniszterelnök 5-én délelőtt fogadja az amerikai államférfit, aki 6-án fejezi be kairói látogatását.

Rogers egyiptomi és izraeli látogatása során szorgalmazni kívánja a Szuezi-csatorna megnyitását, s evégett közvetítést kísérel meg az EAK és Izrael között. Az EAK Rogers látogatását megelőzően ismételten és határozottan kinyilvánította, hogy a részleges csapatkivonás és a csatorna megnyitása csak a Biztonsági Tanács 1967-es határozatán alapuló *általános rendezés keretében* képzelhető el, következésképpen Izraelnek ki kell vonnia csapatait az *összes* megszállt területekről, s *a részleges csapatkivonás csupán a teljes kiürítés kezdetét jelentheti.*

Kairói politikai megfigyelők szerint Rogers optimizmusa megalapozatlannak látszik. *Egyiptom már a végsőkig elment őszinte rendezési szándékának bizonyításában,* ha tehát Rogers közvetíteni akar, akkor azt kell elérnie, hogy Izrael adjon végre pozitív választ Jarring február 8-i kezdeményezésére, vállaljon kötelezettséget a megszállt arab területek teljes kiürítésére és a palesztin kérdés igazságos rendezésére.

nak első beszámolója

Nyikolaj Rukavisnyikovot, az űrutazás befejezése alkalmából. Forrón üdvözölték azokat a tudósokat, mérnököket, munkásokat és minden szovjet embert, akik részt vettek a Szojuz 10. űrhajó útjának előkészítésében és megvalósításában és új sikereket kívántak nekik a szovjet haza javára végzett munkájukhoz.

Fellendíthető a kozmikus földrajz

Kirill Kondratyev szovjet tudós a TASZSZ-nak írt cikkében megállapítja: „Kombinálva az automatikát az űrhajó fedélzetén ember által végzett munka lehetőségeivel, úton vagyunk az űrállomások és űrlaboratóriumok megteremtése felé. Ezek *egyaránt szolgálnak majd a naprendszer és a föld tanulmányozására a kozmoszból nézve.*"

A tudós a Szojuz 10. űrhajó és a Szaljut orbitális állomás együttes repülését kommentálva *rámutat az ilyen repülések jelentőségére a kozmikus földrajz szempontjából.* Az elementáris jelenségek idejében való felfedezése és következményeinek tanulmányozása szempontjából például nem célszerű a kozmoszból fényképfelvételeket készíteni az egész földgömb felületéről. A gyakorlati célt sokkal jobban szolgálja egy *kozmikus őrjárat,* amely megfelelően reagál a földről érkezett kívánságokra, és maga választja ki a megfigyelés tárgyát és a szükséges berendezéseket. Az ember részvétele módot ad arra, hogy a legkedvezőbb körülmények figyelembevételével készüljenek a felvételek.

A megfigyelések azt mutatják, hogy az űrhajós vezette szputnyik űrhajókat *sikeresen fel lehet használni olyan szolgálat rendszeresítésére, amelynek célja rendkívüli meteorológiai helyzetekről történő jelentés,* elsősorban a föld különböző térségeiben kibontakozó veszélyes időjárási jelenségekről való tájékoztatás.

Bar Lev: „Nem aktuális"

(UPI) *Bar Lev* tábornok, vezérkari főnök vasárnap este az izraeli tv-nek adott nyilatkozatában kijelentette: „Mindaddig, amíg hadiállapotban vagyunk, *semmi sem indokolja, hogy feladjuk a Szuezi-csatorna mentén húzódó állásainkat,* amelyek az általunk elfoglalhatók közül messze a legjobbak. Amennyiben azonban a háborús állapot véglegesen véget érne, megvizsgálhatnánk a más állásokba történő izraeli visszavonulás kérdését. Ezzel kapcsolatban csak a legelső tanácskozásokat folytatjuk. *A kérdés valójában nem időszerű.*"

628 fnyv

Perczel Erzsébet

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

PERCZEL ERZSÉBET

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1971. ÁPRILIS 24-ÉN, SZOMBATON 12 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
NAGY JÓZSEFNÉ
KÖNNYŰIPARI MINISZTER

ERNST MÚZEUM, BUDAPEST VI. NAGYMEZŐ UTCA 8

Perczel Etelka

mükedvelő rajzoló

XIX. ny. II. fele

Lykaközöns

43. l.

17.	III/30.	/905	Vajdahunyadi vár járásbiró
18	VII/18	44406/905	" huszárvár
19	1897 II/17 872 sz. r. állandó		Fűtési átalány
20.	IV/4	9454/905	Groh Istvánnak különb
21.	IX/5.	64168/905	" " több fall
22.	III/2	7813/905	Ujvári L. kőfaragónak j
23	III/18	19288/905	Divald K. irónak fénykép
24.	IV/3	109237/904	Huszka J. tanárnak "
25.	III/30	19287/905	Möller J-nak kolozsvári Fer
26.	XI/26.	88815/905	Gróh J-nak vajdahunyadi fa
27.	III/30.	19287/905	Möller J-nak " várb
28.	I/14	110953/904	Aigner S. műépítész utiki
29	VIII/3	2686/eln.	Öber László nak bambergi
~~30~~	~~III/30~~ 905	~~106134/904~~	~~Kisszeben sk. templom k~~

300

Perzel Erzsébet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
1971 ÁPR 21

Szerda, 1971. április 21.

NAPLÓ

Április 21

Perczel Erzsébet iparművész munkáinak kiállítása április 24-én, szombaton délben nyílik meg az Ernst Múzeumban. A tárlatot Nagy Józsefné könnyűipari miniszter nyitja meg.

„Buda alá“ című olasz tárgyú történelmi regényét, amely őszel jele-
egényé-
munka-
zellemi-
37. má-
bevezető
egjelent
örténeti
ekvéseit
ói estet
poeta
ne félj“
rzsébet
, ápri-
gyetem
mi éle-
endsze-
„esame

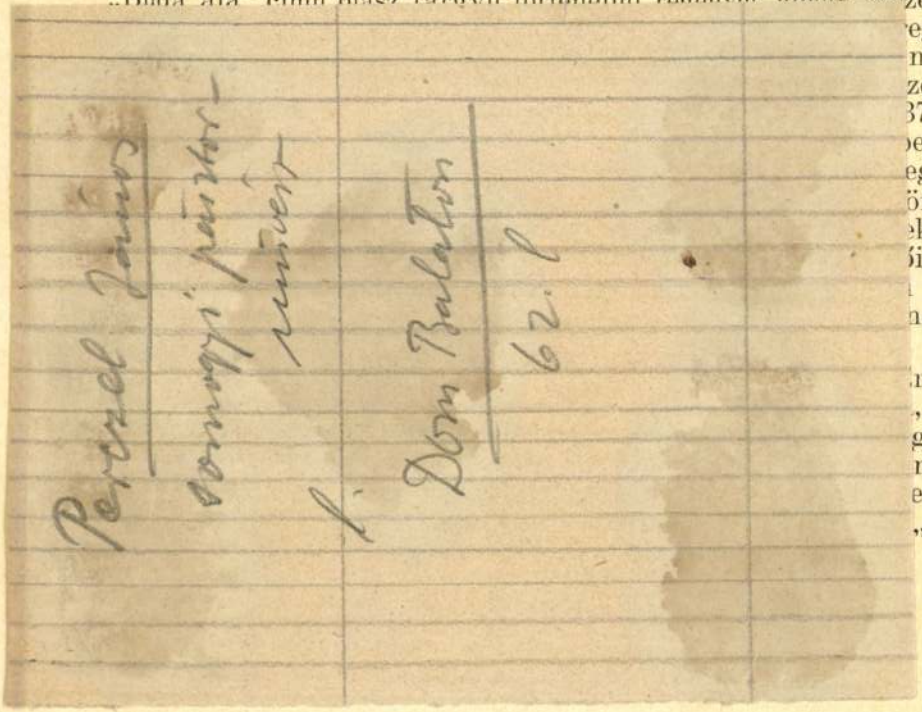

Ezekben a nevelési eljárások mellett főként a világnézeti tárgyak s a klasszikus és modern nyelvek tanítását figyelte meg. Július és részben augusztus havában a perugiai nyári egyetem előadásait hallgatta. A római könyvtárakban Campanella Tamás Napvárosáról írt értekezését egészítette ki. A nyár folyamán többezer kilométeres tanulmányút során csaknem egész Olaszországot bejárta. Hazatérése után olaszországi élményeiről, különösen a középiskolai oktatás szervezetének terén nyert gazdag tapasztalatairól pedagógiai szakkörökben több alkalommal számolt be.

Lévai Adrienne (1911, Budapest, róm. kat.), a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán 1935-ben szerzett diplomát. Olasz állami kézi-ösztöndíjat kapott. Elvégezte Rómában a vakok tanárait képző tanfolyamot s ezzel kapcsolatban tanulmányozta a vakok oktatás- és nevelésügyét Itáliában. A gyógypedagógia szakköréhez tartozó egyéb intézményeket is látogatta (siketnémák intézete, beszédhibajavító tanfolyam, kisegítő iskolák, értelmi fogyatékosok oktató-, nevelő és foglalkoztató intézete, ápolda, javítóintézetek, neuropszichiatriai klinika, gyermekbörtön, gyermekbírósági tárgyalások). Bolognában és Firenzében végzett tanulmányútján az ottani szakintézeteket látogatta meg.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Méltatlan öregkor

— **PERCZEL JÁNOS** *faragó mestert keresem...*

— *Ott fent lakik a dombon, az utolsó, zsúpos házban* — igazít útba egy idős nagyradai ember. Aztán, amikor megtudja jövetelem célját, mintegy a faragó lakonikus tömörségű jellemzéseként még hozzáteszi:

— *Jó ember az öreg. Írjon csak róla!*

Az említett zsúpos házat zárva találom. Már éppen távozni készülök, amikor egy fészer szerű, udvari kalyibából motoszkálást, zajt hallok.

Beljebb lépek.

AZ OTTHONNAK berendezett, fából összetákolt kis házikóban a 80. évét taposó faragó fogad.

Elhanyagolt külsejű, alig látó-halló, testileg, lelkileg összetört, megviselt ember.

Nyomát sem találom a sikeres népművésznek.

— *Rég volt az* — mondja, aztán élete történetét kezdi mesélni:

— *Négyéves koromban már árva lettem. A faragásra is voltaképp a szegénység vitt rá. Mint kanászbojtár három krajcárért adtam el ostornyeleket. Egy alkalommal aztán egy madarat is véstem az egyik botra. Attól kezdve állandóan faragtam.*

Írni-olvasni nem tanították. Ma sem tud.

— *Elkergetett a tanító* — jegyzi meg rezignáltan.

Beszélgetés közben Madarassy László 1935-ben megjelent könyvét, a *„Művészkedő magyar pásztorok"*-at forgatja az írástudatlan, ám az életről nagyon is sokat tudó ember. Közben a képeket mutogatva sorolja, kiket ismer.

— *Először a hírneves faragóval, idős Kapoli Antallal találkoztam. Később leveleztem is vele. Mások írták meg helyettem a válaszokat. Breglovics Kálmánt is jól ismerem.*

Tanítványa volt a kerkakutasi születésű Nagy István és a Petőhenyén született Kálmán István. Ma mindkettő országosan elismert faragó.

De még inkább az Perczel János. Vagy csak volt?...

A FELSZABADULÁS UTÁN elsőként kapta meg a Népművészet Mestere kitüntető címet. Munkái a fővárosi Néprajzi Múzeumban épp úgy megtalálhatók, mint a keszthelyi, a zalaegerszegi vagy a nagykanizsai múzeumok néprajzi anyagában.

Több mint hat évtizeddel ezelőtt fekete hintóval vitték a keszthelyi múzeumba, hogy az akkor már megyeszerte híressé vált faragványait bemutassa.

Az említett Madarassy-féle könyv — amiben a szerző 12 faragóról emlékezik meg — egy teljes fejezetet szentel a zalai faragó mesternek, Perczel Jánosnak.

Az egykori faragások közül ma már csak néhányat őriz. Egy spanyolozott technikával készült tükör keretet és különféle nagyságú fényképtartókat. Ezeknek azonban mindegyike remekmű a maga nemében.

Kedvelt motívumai, díszítményei a virágok. Főként a rózsa, a pünkösdi rózsa és a tulipán.

— *A legszebb virágok* — mondja Figurális és alakos díszítésű faragásai leginkább vadászokat és betyárokat jelenítenek meg, az állatok közül pedig a szarvast, őzet és a madarakat ábrázolja gyakran. De nem egy esetben háborús emlékeit is feldolgozza faragásain.

MUNKÁSSÁGA sajátos színfoltot jelent a hazai pásztorművészetben. Lengyel Györgyi 1961-ben napvilágot látott Faragás című tanulmánya ezt így kommentálja:

„Sokféle tárgyat készít és különböző technikákkal dolgozik... Fiatalabb korában főként gyújtó-, só-, beretvatartókat, óraláncokat, botokat, kobakokat faragott, újabban már városi használatra alkalmas tárgyakat is készít. Az új tárgyakon is a régi szemlélet uralkodik; vonzó, ízes népi humora a betyárvilágban gyökerezik."

Tehát a szakmabeliek, a hozzáértők is ismerik, sőt elismerik. Méltányolják munkásságát, faragásait. De úgy látszik a díszes vitrinekbe tett, kiállított faragások alkotójáról ma már mindenki megfeledkezett.

A MÉLTATLAN KÖRNYEZET, az idős faragó mester enyhén szólva puritán életmódja erre enged következtetni. Öreg napjai kísértetiesen hasonlítanak gyermekkori elárvultságára. Ami azonban akkor természetes és mindennapi jelenség volt, ma — s főként sok évtizedes elismert munka után — érthetetlen. Vagy mégis csak egyik ismert kritikusunknak lenne igaza, miszerint nálunk a népművészet „mostohagyermek"? S méginkább azok lennének az alkotók?

A fenti példa ezt igazolja.

Sz. L.

Perczel János

vest" — vagy éppen a konjunkturalovagot. Van alap e tévedésre? Sajnos, nagyon is. hiszen *nálunk ma nincs igazi szórakoztató célú irodalom*, olyasfajta gyorsan sárguló „literatúra", amely szigorúan csak napi igényeket elégít ki. Ezért az egyszeri tárcaíró már írónak képzeli magát, s aki többszáz oldalas sématárcákkal jelentkezik nagyregény gyanánt, az is írói rangot vél kiérezni a népszerűségből. Valahogy rendet kellene teremteni a „kegyeleti" szerzők és a „langyos jólszituáltak", azután az eleven és értékes művek alkotói, illetve a vásári irodalom „nagybani gyártói" között.

Miért? *Így közelebb jutnánk az igazi, a mai — és talán némiképp a holnapi — korszerű íróság fogalmának meghatározásához.* Hogy „nem lenne olcsó mulatság", hogy tengernyi energia folyna el a „megbántott" önérzetek elleni rendteremtő kritikusi munkában? Senki sem véli az ellenkezőjét, ám mondanunk sem kell, mit nyerhetne irodalmunk egy a jelent okosan feltérképező, marxista igényű szintézis nyomán, nem is beszélve az olvasók nyereségéről, hosszútávon, s az eddiginél is nyilván hathatósabbá váló külföldi megbecsülésről. S ez már kritikánk feladata lenne, az újságok, folyóiratok, lektorátusok, kiadók és egyéb fórumok kritikusainak becsületes, előítéletek nélküli, objektív igényű feladata.

Miért mondjuk mindezt? Nem vészharangot kondítunk irodalmi-könyvkiadási jelenünk felett, — bárcsak a maihoz hasonló lett volna mindig is a múlt! —, *csupán az irodalmi „szellemi tőkével" való okosabb gazdálkodásra figyelmeztetünk.* Hogy valós művészi-emberi rang legyen írónak lenni az olvasó közvélemény előtt — ahogy az idézett nevek esetében ez már valóság is —, s ne csupán amolyan „nagyüzemi mesterséget" jelöljön ez a szó. *Döntsenek az alkotások és semmi más ebben a kérdésben*, s aki időtálló, pártos művészi hitvallásra képes korunkról, azt nezzük írónak, ma, és mielőbb.

Másként a szellemi-művészi rang pazarlói leszünk unokáink szemében, akik tudni fogják, ki a művész és ki csupán a múzsák távoli ismerőse.

Török András

A hét filmslágerének ígérkezik A h
dráma. Képünkön egy jelenet a filmb

A kulturáli

Október 10-e ismét két felújítás napja a megye városi filmszínházaiban: a Béke moziban a Talpalatnyi földet vetítik ezen a csütörtökön, Az Ady filmszínházban pedig a Szent Péter esernyője című vígjátékot. A két magyar felújítás után két bemutató is jön péntektől vasárnapig: Nagykanizsán A hivatás kockázata című francia filmdrámát, Egerszegen viszont a Fejlövés című új Kovács Kati filmet láthatják majd a nézők.

*

Helytörténeti kiállítás nyílik ma délelőtt a Zalalövői Művelődési Házban. A kiállításon a helyi emberek által összegyűjtött-felajánlott műzeális értékeket mutatják be a Göcseji Múzeum segítségével.

*

A napokban alakult meg Nagykanizsán a járás népművelőinek klubja, sőt a héten már az első klubfoglalkozást is megtartották dr. Karsai Károlynak, a Népművelési Intézet főmunkatársának közreműködésével, aki a soronkövetkező forradalmi évfordulók előkészítéséhez adott

havonta tartanak ... értekezletet a klubban a járási népművelők.

*

Izgalmas magyar tárgyú filmet forgat a kijevi filmstúdióban Szvacsko és Szamborszki rendező. A Hírszerzők című történet a Budapest felszabadításáért folyó egykori küzdelem drámai pillanatait dolgozza fel játékfilmen.

*

Jack Lemmon — rendezőként? A neves amerikai színész (A legénylakás stb.) ezúttal forgatni készül, s Bradford Huie Három élet Mississippiben című regénye alap...

Szerkesztői üzenetek

M. I., Zalaegerszeg: Nyár című versiképét olvasva, nem biztathatjuk. Sokszor hallott, ismert verssorok találkoztak egymással írásában. Ebben a formában, pontosabban formátlanságban és gondolattalanságban azonban még ezeket a kölcsönzött sorokat, töredékeket sem tudjuk élvezni. Egyelőre ne írjon verseket, inkább olvasson, minél többet.

B. B., Zalaegerszeg — Szívhegy: — Címével — „Szocializmus" — ellentétben nagyon is kispolgári elveket, hangulatokat verselget meg: „Apu koccint anyukával,/ Isznak is bort a kupából"... De nemcsak ez a század elejét idéző világ idegen nekünk, hanem versének megfogalmazása, formája is. Két döntő ok arra vonatkozóan, hogy miért nem érdemel írása nyilvánosságot.

B. J., Boronka: Mint írja egyik versiképében: „kicsi lelkem már repesett". Még ha el is hisszük, nem tartjuk elegendő indoknak, hogy ennek közlésére, kinyilvánítására a versírás lenne a legjobb mód. Gondolatai, érzései még nem érettek meg arra, hogy azokból vers is születhessen. Talán majd később...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Perczel Károly

MAGYAR NEMZET

1962 MÁR 30

Magyar építészek utaztak Belgiumba

1024

Major Máté, az Építőművészek Szövetségének elnöke és *Perczel Károly*, az Építésügyi Minisztérium főosztályvezetője csütörtökön Belgiumba utazott. A magyar szakemberek az építészek nemzetközi szervezetének Charleroi-ban rendezett nyolcnapos végrehajtó bizottsági ülésén vesznek részt.

1

s-munkáinak kiküldését
lebonyolítja az

MŰVÉSZETI VÁLLALAT
pest V., Kossuth Lajos u. 12.

139

A nyugateurópai építészet tanulságai

Nemrég tért vissza *Perczel Károly*, az Építésügyi Minisztérium város- és községrendezési főosztályának vezetője és *Dávid Károly* Kossuth-díjas építészmérnök Franciaországból és Svájcból, a Nemzetközi Építész Szövetség közgyűléséről. Munkatársunk nyugati tapasztalataikról érdeklődött náluk.

— *Mi jellemzi a nyugat-európai városrendezési terveket?* — tettük fel a kérdést Perczel Károlynak.

— Tüzetesebben a Párizsra vonatkozó terveket tanulmányoztam. Ezek kitűnőek. Feltűnő volt, hogy milyen nagy fontosságot tulajdonítanak a részletes és körültekintő települési terv normáinak betartására. E normák között az elsődleges az egészségügyi követelmények érvényesítése és a beépítési terület alapos kihasználása. A magánépítetők csak olyan mértékben kapnak állami támogatást, amilyen mértékben a normákat teljesítik. A francia szakemberek belátják, hogy az előtervezésre fordított kiadások sokszorosan megtérülnek, az utólagos elképzelések ugyanis, amelyek előtervezés hiányában az építőtevékenység folyamán születnek meg, tetemes többletköltséget idéznek elő.

— *Milyen helyet foglal el a tetszetősségre való törekvés a városrendezésben?* — vetjük közbe.

— Az esztétikai hatást is előre megtervezik. Az egyes épületek és egész tömbök körül zöld növényzet kialakításával a házakat szinte beillesztik a természetbe. Parkokat és kerteket telepítenek. Ezt a munkát rendszerint a tényleges építkezés megkezdése előtt, vagy annak folyamán végzik. Ebben is elsősorban a fásításra helyezik a fő súlyt, mert a fák gondozása nem kerül annyiba, mint az igényesebb kerteké.

— Ezenkívül nagy üvegfelületű, széles ablakokat rendszeresítenek. Így elkerülik — a kisablak-rendszerrel szemben — a nagyterjedelmű, kopár falsíkokat, amelyek természetesen csak akkor elviselhetőek, ha faragványokkal és egyéb kiképzésekkel díszítik. Előre megtervezik a színhatásokat is. Általában kedvelik a világos alapszíneket, amelyeket azután foltszerűen élénkítenek. Egész telepekre vonatkozóan előírják, hogy például milyenre fessék a balkonok rácsozatát, sőt még a függönyök színét is megállapítják.

Óramű pontossággal szerelik össze az elemeket

Dávid Károly a svájci és franciaországi építkezések organizációját és ennek megfelelően az építkezések gyorsaságát dicséri.

— Megtekintettük a Szajna partján fekvő St. Germainben az egyik előregyártó telepet — meséli. Ez ötven kilométeres körzetben fekvő építkezéseket lát el panelekkel és tartószerkezetekkel. Az elemek elszállítása és azok beépítése futószalagszerűen, szinte óramű pontossággal történik. Az építés helyén semmit nem tárolnak. Speciális gépkocsikról az elemeket egyenesen a helyükre emelik be. Ezt persze ötven kilométeren túl már nem lehetne így végrehajtani, ezért nem alkalmazzák minden körülmények között az előregyártásos módszert. Még az előregyártó üzem helyének a megválasztása is fontos tényező annak vizsgálatában, kifizetődik-e a monolitos építési módhoz viszonyítva a szerelésjellegű építkezés? St. Germainbe a nyersanyag vízi úton érkezik. Tengelyen ez bizony költséges lenne.

— Láttunk Zürichben többemeletes alumínium irodaépületet a Franciarországban családi villákat szintén alumíniumlemezekből összerakva. Véleményünk szerint azonban ennek meghonosítása nem ajánlatos, mert az alumínium légköri hatásokra nagyon érzékeny. De miután országunk alumíniumnyersanyagban igen gazdag, bizonyos épületelemek előállítására mégis érdemes lenne igénybe venni.

A gyorsaság nem boszorkányság

— *Nagy nehézségbe ütköznék-e nálunk a gyorsaság elsajátítása?* — kérdeztük.

— Egyáltalán nem. A gyorsaság nem boszorkányság. Még a hagyományos módon készülő házak esetében sem az. Svájcban egy kétemeletes házba, amit márciusban vettek munkába, szeptemberben már beköltöztek a lakók. Nálunk ez legalább egy évig, ha nem tovább húzódik el. Mi ugyanis nem koncentrálunk. Itt is, ott is belefogunk valamibe, aztán abbahagyjuk s csak később térünk rá vissza — és mindezt az anyagellátás szervezetlensége idézi elő. Ez viszont nemcsak az építési időt nyújtja meg, hanem a minőséget is rontja. Minőségjavító hatása lenne annak is, ha a tervezők visszakapnák azt a régi jogot, hogy nem megfelelő részeket lebontathatnak.

A két, külföldet járt építész kifejezésre juttatta azt a véleményét is, hogy ajánlatos volna megvásárolni egy-két előregyártó üzemi berendezést Franciaországtól. Ilymódon a budapesti, miskolci és pécsi építkezések tempóját fokozni tudnák.

— Az évről évre végző fiatal építészmérnökökkel állandóan bővülő építészgárda — jegyzi meg befejezésképpen Dávid Károly — véleményem szerint tehetségben, képességben a nagy nemzetközi versenyben is megállja a helyét és ha meglesz a lehetősége annak, hogy az építkezések szervezeti és szervezési mechanizmusa a meglevő képesség és alkotóenergia színvonalára emelkedjék, akkor a magyar építészet építőművészetté nemesedve foglalja el megbecsült helyét a világ építészetében.

D. K.

1957 NOV 14
MŰSZAKI ÉLET
Magyar Hirdető
SAJTÓTIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

a MŰSZ...

Még egyszer a műszaki ...

A műszaki információ körül kibontakozó vita sok fontos gondolat felvetésén túl egyetlen nagy és fájó problémát tükröz, mégpedig azt, hogy hazánkban a könyvtárügy és a könyvtárhálózatok tagadhatatlan fejlődése mellett a műszaki információs tevékenység háttérbe szorult, elsorvadóban van. De a még meglévő műszaki tájékoztatási tevékenysége is elavultnak tekinthető: fordítások, cikk-kivonatokat tartalmazó „Lapszemlék", az ugyancsak cikk-kivonatokat tartalmazó „figyelőszolgálati" kartoték-sorozatok és bibliográfiák készítésében merül ki. Pedig ezek nem lehetnek a műszaki tájékoztatás egyedüli eszközei. Sőt. A Zentralstelle für Wissenschaftliche Literaturnak, az Országos Műszaki Könyvtár NDK-beli testvérintézményének a folyóirata anakronizmusként említi a lapszemléket.

A tématanulmányok

Külföldön már évekkel ezelőtt megszülettek a kutatási fejlesztési eredményeket monográfiaszerűen összefoglaló, elemző és értékelő „tématanulmányok", „reports", „thematische Studien", „Berichte" stb.) az adott szakterületre vonatkozó irodalmat periodikusan ismertető cikkgyűjtemények, a szovjet VINITI, a román IDT, a csehszlovák UTEIN által kibocsátott számos különféle elnevezésű „bulletinek", tanulmányok, beszámolók („isszledovanija", „informacija", „noutati").

Mindez nálunk teljes mértékben hiányzik de hiányzik — és ez talán a legsúlyosabb — a hazai eredmények módszeres publikálása is. A folyóiratirodalom ezt a feladatot csak részben képes ellátni. Nem gondoskodnak ugyanakkor az ilyen jellegű külföldi kiadványok beszerzéséről sem, olyannyira, hogy a terv államok effajta kiadványai is csak esetenkint jutnak az országba. Annak illusztrálására, hogy ez az irodalom mennyire számottevő, elegendő arra utalnunk, hogy az USA-ban évenkint megjelenő „report"-ok számát százezerre becsülik és nyilvántartásukkal speciális szervezetek foglalkoznak.

Nincsen Magyarországon egyetlen olyan szerv sem, amely a külföldi ipari tevékenység műszaki-gazdasági adatainak központi, statisztikai-elemző jellegű regisztrálásával és az adatok publikálásával módszeresen foglalkozna. A Szovjetunióban a VINITI (Bjulleten techniko-ekonomicseszkoj informacii), Csehszlovákiában az UTEIN (Bulletin technickych a ekonomickych informaci) végez ilyen tevékenységet. Nálunk ez a munka senki földje, az Országos Műszaki Könyvtár és a Közgazdaságtudományi Intézet között, ennek következtében — úgy véljük — egyik sem foglalkozik kielégítően vele.

A berendezések hiánya

Nem szabad lebecsülnünk a műszaki tájékoztatási munkát megkönnyítő berendezések fejlesztése terén elért külföldi eredményeket sem. Nem elektronikus kartotékválogató berendezéseket akarunk (pedig ilyenek is vannak már), de legalább olcsó, a kartotékok manuális válogatását mechanikai válogatással kombináló lyukkártya berendezéseket, készen kapható kartotékszekrényeket, egyszerű, kényelmesen használható és — ami a legfontosabb — beszerezhető mikrofilmleolvasókat, korszerű sokszorosító gépeket (a sokszorosítási technika fejlődése sem zárult le a rotaprinttel, sőt az alufotó eljárással sem) és mindenek felett: rendszeres tájékoztatást mindezek fejlődéséről, gondoskodást — természetesen a hazai lehetőségek figyelembe vételével — magyarországi bevezetésükről.

Az elmaradás okai

Befejezésül azokat az okokat kívánjuk elemezni, amelyek véleményünk szerint a műszaki tájékoztatás mai, rendezésre szoruló állapotát előidézték.

1. Alárendeltségi állapot a műszaki könyvtárak és a műszaki tájékoztatással foglalkozó szervek között, a műszaki könyvtárügy és a műszaki tájékoztatás nézetünk szerint erőszakos egybeolvasztása. Bár a világon mindenütt önálló országos politechnikai, sőt iparági dokumentációs központok működnek, Magyarországon a volt Műszaki Dokumentációs Központot az Országos Műszaki Könyvtárba olvasztották, amely jellegénél fogva elsősorban könyvtári feladatokkal foglalkozik, ezek közül is elsősorban saját apparátusának ügyeivel. De hogyan is foglalkozhatnék a műszaki tájékoztatás szervezésével, mikor a hozzátartozó műszaki könyvtárhálózat kozhatna vele bármely más országos szerv (például a Magyar Tudományos Akadémia), kétségtelen azonban, hogy éppen a Művelődésügyi Minisztérium áll a legtávolabb az ipari minisztériumok problematikájától.

3. A műszaki könyvtárhálózat létrehozását szabályozó miniszteri utasítás — amely szabályozná az Országos Műszaki Könyvtár jogkörét és az ipari minisztériumokban tájékoztatási tevékenységet is kifejtő szervek (ún. hálózati alközpontok) létrehozását írná elő — immár két év óta késik.

Cikkünk akkor volna teljes, ha a műszaki tájékoztatás állapotának rendezésére egyúttal javaslatokat is tennénk. Ettől azonban — tekintettel a probléma sokrétűségére — most el kívánunk tekinteni s csupán azt szeretnénk

Honnan ismernék?

PERCZEL KÁROLY HERDER-DÍJA

● Közlemény: Perczel Károly építőművész a Herder-díj idei magyar kitüntetettje — jelentették be Bécsben. A díjat évente a kelet- és délkelet-európai országok kultúrális élete kiemelkedő személyiségének adományozza a hamburgi F. V. S. alapítvány. Perczel Károly a Herder-díjat május 7-én vette át az Osztrák Tudományos Akadémiában.

Perczel Károly
SOLTÉSZ ÉVA FELVÉTELE

— Ebből a kis hírből a munkájáról nem tudtunk meg semmit. A Herder-díjat általában életműre adják?

— Igen, de mint azt a nekem küldött levélben megfogalmazták, *meghatározott jellegű* életműre, mely a béke és a népek egymás közötti békés megértése szellemében az európai kulturális örökséget kiemelkedő módon gyarapítja a kelet- és délkelet-európai országokban.

— Az ön munkaterületére gondolva mit jelent ez?

— Csak sejtem, az lehetett a döntő, hogy Magyarországon én dolgoztam ki a *regionális tervezés* elméletét és gyakorlati metodikáját. A 60-as években sikerült elérnem, hogy minden magyar településnek lett valamiféle város- vagy községrendezési terve. Alapvető elv, hogy a körzetek fejlesztése csakis együtt és egységesen folyjon.

— Ennek a fejlesztésnek nem mondanak ellent az elnéptelenedett falvak?

— De igen. Mert a jóváhagyó hatóságok már a jóváhagyás pillanatában félreértették az általunk kidolgozott településhálózat-fejlesztési koncepciót. A települések együttműködésen alapuló fejlesztése nem azonos azzal a hierarchikus kategóriafejlesztéssel, amely a kormányzati jóváhagyás egyedüli tartalma lett. Nézze, nálunk a települések bizonyos mértékig hierarchikusak. Csakhogy ez a hierarchia rendkívül torz.

— Miért?

— Budapest túlsúlya miatt.

— A torzulást természetes vagy bizonyos társadalmi folyamatok segítették elő?

— Béccsel szemben az egész magyar társadalom annak idején *egyetlen* nagy politikai centrumot kívánt kialakítani. Már Széchenyi elképzelése is ez volt. A koncepció következményeként jelentkezett a teljesen Budapestre összpontosító közlekedési hálózat. És Budapesten fejlesztették nagyrészt az ipart, itt volt s van még a mai napig is a szellemi-, a döntési- az ágazati központ. Mindez azután népesedési aránytalanságokat okozott. Budapesten és környékén él a lakosság negyede, s a főváros utáni legnagyobb városban, Miskolcon, e lakosságnak csak a tizede.

— Hogyan változhat meg ez a folyamat? A fejlettebb centrumok leépítésével?

— Nagy hiba volna. Mert Budapest sokoldalúsága komoly értéke az országnak és a magyarországi fejlesztési innovációs lehetőségeknek. De annál rosszabb, ha ilyen centrumból csak egyetlen egy akad. Mert igaz ugyan, a fővárosban minden ágazatot, minden szakmát megtalálunk, ám minél lejjebb megyünk a hierarchiában, annál *egyoldalúbb* és *sérülékenyebb gazdasággal* találkozunk. Elképzelésünknek pontosan az volt a fő intenciója, hogy olyan körzeteket kell létrehozni, amelyeknek *minden egyes települését együtt* fejlesztik. A gyakorlatban, ennek sok tekintetben az ellenkezője történt. A jóváhagyók ugyanis olyan módon értelmezték a különböző településkategóriákat *(főváros, megyei központok, városok, falvak)*, hogy a magasabb kategóriát nagyobb mértékben kell fejleszteni, mint az alacsonyabb kategóriát; erre külön gazdasági alapot is kaptak. Valótlanság volna azt állítani, a településfejlesztés képes egyedül ilyen hibákat okozni, mert például a mezőgazdaság elhanyagolása és az ipar túlzott fejlesztése egy adott időszakban, azt eredményezte, hogy a falvak lakói a városokba vándoroltak. A nagyobb, főleg közepes falvakból így lettek kisfalvak, ezekből pedig aprófalvak. Ugyanakkor a városok nem tudták elég gyorsan megemészteni a növekedést és az infrastruktúrájuk sem volt elegendő mértékű ahhoz, hogy a lakosok számának megfelelő lakást, közművet, utakat stb. létesítsenek. A folyamat veszélyét, erősségét még mi szakemberek sem vettük észre. Csak azt, hogy a településkategóriákon kívül más szempont már nem is létezik. Koncepciónk a hiányok újratermelését akarta megakadályozni; egy decentralizált fejlődésnek szolgált kiindulópontul, mely az 1964—66—68-as új gazdasági mechanizmus viták alapján a szolgáltatási, döntési és ipari centrumoknak a decentralizálását kívánta volna.

— A díj odaítélésekor ugye nem veszik figyelembe azt hogy a tervből mi valósult meg?

— A regionális tervezést már 1947—48-ban kezdeményeztem. 48-ban Területrendezési Intézet névvel tudományos és tervező intézetet alapítottunk, melyben egészen 49-ig igen komoly munkát végeztünk; ez aztán mind füstbe ment, mert jöttek azok a bizonyos ötvenes évek. Én börtönbe kerültem, a Rajk-ügy részesévé váltam; kémkedéssel vádoltak. De azt hiszem, ez igazán nem tartozik a Herder-díjhoz.

— Mikor lehetett újból a témához nyúlni?

— 1957-ben kerültem vissza a minisztériumba, ugyanabba a pozícióba és már 58-ban előterjesztést készítettem, hogy a kormány az egész ország területére rendelje el a regionális vizsgálatokat. Ez meg is történt.

— Milyen eredményeket értek el azóta?

— Például azt, hogy Budapesten az ipari arány körülbelül a felére, tehát 50 százalékról 24 százalékra csökkent. Igaz, ugyanakkor a vidéki ipartelepítés szétforgácsolttá vált; a fővárosból mindenhová egyágazatú és főleg fejletlenebb, kisebb iparágakat telepítettek ki. Miközben tehát az ipari decentralizálás Budapest szempontjából nagyon is előnyösen megtörtént, addig a szellemi decentralizálás, a döntések és a minőségi fejlettség decentralizálása nem valósult meg, továbbra is fővárosi monopólium maradt. Hogy mi az, ami igazán jól sikerült? Ma már 109 város van — a tervezéskor csak 64 volt — és 138 körzetközpontot jelöltek ki. Ez azért örvendetes, mert minél közelebb találhatók a szolgáltatást, kultúrát és ipari munkahelyet is nyújtó városok a falvakhoz, annál magasabb a falvak életszínvonala; egy falu nem élhet meg csak a mezőgazdaságból.

— A falvak száma is növekedett?

— A falvak fejlesztésére kevesebb anyagi erő jutott, hát kitalálták a „faluhálózatot", ami önmagában nem létezik, ilyen nincs, mint ahogy külön „városhálózat" sincs, csak a kettő együtt.

— A regionális terv első eredménye vagy torzulása mikor válik láthatóvá?

— Évtizedek múltán, amikor már nehéz a felelősöket felelőssé tenni. Hibás tendencia volt például az olyan körzetfejlesztés, amelynek során a centrumba vittek be mindent és a kisebb falvakból iskolákat, üzleteket stb. vontak el. Mi tervezők, még álmunkban sem képzeltük, hogy egy falut készakarva is lehet visszafejleszteni — csak azért, hogy helyette egy másik település jobban fejlődhessen. Természetesen akadnak kitűnően prosperáló falvak is. A 3000 falu közül 800—1000 ilyen. A többi visszafejlődött. A középnagyságú falvak lakossága — az ország kevésbé fejlett, hátrányos helyzetű területein — oly gyorsan vándorol el, ámbár csökkenő arányban, hogy ezekből a közepes és viszonylag egészséges falvakból aprófalvak lettek. Az aprófalvak száma tehát földuzzadt. Csakhogy az állam nem segítheti olyan mértékben ezeket az aprófalvakat, ahogyan azt mostanság elképzelik s elvárják. Véleményem szerint, nekünk elsősorban a közepes nagyságrendű falvakat kell segítenünk abban, nehogy az aprófalvak kategóriájába csússzanak.

— Hogyan születtek meg ezek a kategóriák?

— 1971-ben, körülbelül egy hónappal a koncepció jóváhagyása előtt — a koncepció hét évig készült — azt mondták, ez így nem jó; mit hagyjanak jóvá, ha nincsenek településkategóriák. Hát összeállítottuk egy hónap alatt, hogy *melyik* településkategóriában mi az a minimum, amit mindenképpen fejleszteni szükséges. — A fiatal szakemberek ma azt képzelik, az országos településfejlesztési koncepció csak városokat akar fejleszteni és csupán kategorizál. Ebből egy árva szó sem igaz. Én azokkal értek egyet, akik ezt *nem* akarják. Sajnos, a szakemberek még a szövegét sem ismerik az országos koncepciónak, mert *nem* jelent meg, bár a kormány jóváhagyta. Jól kidolgozott koncepciónkból így maradtak meg — a kategóriák.

SCIPIADES ERZSÉBET

REGIONÁLIS KUTATÁSOK KÖZPONTJA

● Az intézményes előzmények 1943-ig visszavezethetők. Akkor alapították ugyanis Pécsett a Dunántúli Tudományos Intézetet, amely a kutatóközpont egyik szellemi elődjének tekinthető. Maga az intézmény a Magyar Tudományos Akadémia négy kutatóhelyéből — az említett pécsi intézetből (Kulich Gyula utca 22.), továbbá a Földrajztudományi Kutatóintézet alföldi kutatócsoportjából (Békéscsaba, Tanácsköztársaság útja 22.), területfejlesztés földrajza osztályából (ma: regionális tudományos osztály, Budapest, I. Úri utca 49.) és településkutató csoportjából (Kecskemét, Bocskai utca 5.) — alakult 1984. január 1-én. A kutatóközpont jelenleg az MTA egyetlen, nem budapesti — pécsi — székhelyű társadalomtudományi intézete. A terület- és településfejlesztés kérdéseivel foglalkozó intézmény főigazgatója: Enyedi György. Beszélgetésünk színhelye egy pécsi mellékutca szépen rekonstruált épülete (az egykori Matessa Árvaház), a Regionális Kutatások Központjának székháza.

— *Kire-mire tekinthet vissza e sajátos tudomány művelője, ha szellemi családfáját ismerni szeretné? Folytak-e Magyarországon korábban is regionális kutatások?*

— Jogelődeink közül a Dunántúli Tudományos Intézet hosszú időn át túlnyomó részt helyi természeti és gazdasági földrajzi, néprajzi és történeti kérdésekkel, a Dunántúl kisebb térségei társadalmi-gazdasági folyamatainak feltárásával foglalkozott. A hetvenes évek elején Bihari Ottó akadémikus, az újonnan kinevezett igazgató átszervezte az intézetet, s attól kezdve a vizsgálatok köre is módosult, bővült. Az összetett tájkutatások eredményeként is mód nyílt arra, hogy olyan területi, társadalmi, gazdasági és természeti folyamatokat, összefüggéseket tárjanak fel, amelyek tudományos alapot nyújthattak körzetek és agglomerációk hosszabb távú fejlesztésére. Később a különböző típusú vonzáskörzetek, térségek vizsgálatával foglalkoztak a kutatók, kiváltképpen a dél-dunántúli régióban. Az alföldi kutatócsoport 1973-ban alakult, s eleinte a társadalmi termelés és a természeti erőforrások kölcsönhatásait vizsgálta. Később, a nyolcvanas évek elejétől a békéscsabai kutatók főképpen az Alföld gazdaságföldrajzi kutatásában tevékenykedtek. Budapesten a magyarországi területfejlesztés gazdaságföldrajzi megalapozása volt a fő feladat, majd pedig falusi térségeink feltárása lett a téma, szintén a gazdaságföldrajz jegyében. A kecskeméti csoport mindössze három esztendeje szerveződött a falvak és tanyák népesség- és településföldrajzi, gazdasági és szociológiai kutatására. A fentiekből is látható: a regionális kutatások nem szoríthatók egyetlen tudományba, geográfus, közgazdász, jogász, történész, szociológus, néprajzos, sőt, matematikus is dolgozik intézetünkben ... Ami az egyéni szellemi előzményeket illeti, ennek megjelölésében nem szólhatok az intézmény nevében, csak a magam véleményét mondhatom. Közgazdászként kezdtem, de tudományos pályámat a geográfiában jártam be. Azokat az elődöket említem tehát, akikhez személyemben is kötődtem, abban a meggyőződésben, hogy őket kollégáim is talán hozzám hasonló tisztelettel tartják számon. Markos György az 1948-ban újjászervezett közgazdasági egyetem gazdaságföldrajzi tanszékét vezette. Kutatásait kezdettől összekapcsolta a területi tervezéssel. Így mi, hallgatói, már egyetemista korunkban az ország gazdasági körzeteivel, az ipar földrajzi elhelyezkedésével, Budapest túlzott méreteivel foglalkozhattunk. Markos professzor egy egész nemzedéknek adott ösztönzést arra, hogy ez irányba induljon; ma számos tanítványa tevékenykedik a különböző egyetemeken, tudományos és tervezőintézetekben, a terület- és településfejlesztés legkülönfélébb kérdéseit boncolva, vagy éppen e tárgyak gyakorlatát művelve. Szellemi serkentőnek tekintem Erdei Ferencet is, aki inkább a társadalom, mint a gazdaság szemszögéből közelített falu és város gondjaihoz. Ő tehát szociológiai szemlélettel gazdagított személyemben, de úgy hiszem, ezt tanulhatták tőle ifjabb munkatársaim is.

— *Az újonnan szervezett intézmény ifjú is, tapasztalt is. Az említett kutatási eredmények, törekvések birtokában, gondolom, nem akarnak, nem is tudnak tiszta lappal kezdeni. Mi a fő dolga, igyekezete most a Regionális Kutatások Központjának?*

— A korábbi kutatásokat természetesen nem vágtuk ketté, egyetlen megkezdett, hasznosnak ítélhető munka végére sem tehettünk — pusztán szervezeti okokból — pontot. Tovább folynak a településföldrajzi, a budapesti agglomerációt vizsgáló, az Alföld sajátos települési viszonyait (mezővárosok, tanyák stb.) elemző munkák, hogy csak néhány példát említsek. Intézményünk azonban még jelenlegi formájában sem tekinthető teljesen kiépítettnek. Felfogásunk szerint ugyanis hazánk valamennyi régiójában érdemes működtetni olyan kutatócsoportot, amely helyi területi-települési kérdésekkel, az elméleti általánosítás igényével foglalkozik. Hasznos lenne tehát később — ha a körülmények lehetővé teszik — Észak-Magyarországon és egyéb tájakon is regionális kutatóműhelyt létesíteni. A szakember számára kézenfekvő: más és más körzetben más és más terület- és településfejlesztési elképzeléseket kell érvényesíteni. Intézményünk persze, mint minden akadémiai intézet, nem napi kérdésekkel, hanem alapkutatásokkal foglalkozik, ám bennünket — s ez is sajátossága oly összetett tudományunknak — nagyon érdekel, hogy mi, s hogyan folyik ebben az országban. S a magunk módján szeretnénk is a folyamatokat befolyásolni ... Jelenleg három fő kutatási irányban kívánunk haladni. Az első az ország területfejlesztésének megalapozására irányul. Ehhez mindenekelőtt a különböző térségek fejlesztési folyamatait kell megismernünk, s a mai jelenségeket feltárnunk. E munka azért is időszerű, mert a gazdasági korszakváltással párhuzamosan a területfejlesztés is lényegesen megváltozott, s mindegyre tovább módosul. A vidéki iparosítást például hosszú időn át mindent megoldó csodaszernek véltük. Aztán kiderült: e folyamat megállt, sőt, helyenként csökkenés tapasztalható. A területfejlesztésbe tehát olyan gazdasági — és gazdaságon kívüli — elemeket kell illesztenünk, amilyeneket korábban nem használtak hazánkban, de más országokban sem. E körben vizsgálat tárgyát képezi majd iparunk sokat emlegetett szerkezeti átalakítása; az ugyanis, hogy a minőségi fejlesztésnek milyen következményei lesznek az egyes településeken. Megváltozik például a munkaerő iránti igény mennyiségi értelemben, s a szakképzettség fajtáját, mértékét tekintve is. Módosul a települések, körzetek egymás közti kapcsolata. Mást mozgatnak majd az ország egyes térségei között, más módszerekkel. Az anyagigényes nehézipar helyett, feltehetőleg, az inkább szakma- vagy kutatásigényes termelésre térünk át. Tehát mindaz, ami — mondjuk — az ország iparpolitikájában történik, a különböző területeket, településeket igen eltérő módon fogja érinteni. S persze, nemcsak kedvezően, hanem nemegyszer kedvezőtlenül is. A munkaerőkínálat és -kereslet területi összhangja például mindenképpen megbomlik. Még akkor is, ha az ország egészét tekintve, a teljes foglalkoztatottság fennmaradhat. Kutatásaink természetesen a mezőgazdaságban tapasztalható és várható folyamatokat sem hanyagolhatják el, hiszen ez utóbbi is válaszút előtt áll. Kutatandó kérdés ezért, hogy — tegyük fel — a természeti erőforrások kiaknázásának további fokozása szükséges-e. Magyarán: kell-e annyi exportfelesleget előállítania a mezőgazdaságnak, mint manapság. S ha kell, mi ennek a környezeti s egyéb ára, és — új típusú agrárfejlődés esetén — mely térségekben lehet ennek előnye, s hol érdemes e törekvést inkább háttérbe szorítani.

Uj Tükör, XXII. évf. 22. sz 1985

PERCZEL KÁROLY építész

Perczel Károly, építész, kandidátus.

Ebből a leckéből azonban továbbra sem tanultunk, mert a Dunakanyarban Budapest legközelebbi és legszebb táji értékű üdülőterületének 1965. évi tervében is megvoltak a legszebb Duna-parti tájakat védő természeti állapotot megtartó erdő és parkterületek. A Balatonéhoz hasonlóan, meggondolatlanul ezek nagy részéből is „zártkertek lettek, amelyeket apró, sűrűn és rosszul beépített családi üdülőházas területekké alakitottak ki. Az egészségtelen és ellátatlan üdülőterületek túlzsúfolttá tették ezt a tájat is."

(Perczel Károly: A tudatosan előidézett és a még elkerülhető környezetkárosításról)

Magyar Épitőművészet, 1988, 2, a hátsó borító belső oldalán

Perczel Károly

építész

Magyar Nemzet

1946. márc. 8.

Perczel Károly építészmérnök a Közmunkatanács megbízásából Franciaországban tanulmányozta az építési problémákat és résztvett a párisi újjáépítési kiállításon. A francia újjáépítési minisztérium május végén nemzetközi újjáépítési kiállítást rendez, amelyen Magyarország is résztvesz, a bemutatandó anyag összeállítását a Közmunkatanács már megkezdte. Értesülésünk szerint a párisi anyagot Budapestre hozzák és a magyar közönségnek is bemutatják.

97. *Flamand. XVII. sz.*

Az ünnep három perce

A legjelesebb ünnepnapok is okozhatnak fáradtságot. A sok jövés-menés, vendégjárás és ünnepi ebéd, az ezzel járó gond, izgalom elpilleszti az embert. De azért minden jeles napnak van néhány olyan perce, amely ünnepként marad meg bennünk.

Én a háromkirályok három percének ünnepéről szeretnék szólni, az idén ez marad meg bennem melegítő, sugárzó emlékként. Ezen a napon szoktuk leszedni a fenyőfadíszeket, összegöngyölni a színes gyertyák kusza drótgubancát. És ezen a napon ünnepeljük a fiam születésnapját is. Ezért díszesebb az asztal, gyertya lobog rajta, s az ebéd is persze ünnepi. Jön majd a fiam a kislányával, a szöszi unokával, s elénekeljük utoljára a Mennyből az angyalt, örülünk egymásnak, nevetünk nagyokat, régi napokra emlékezve...

A gyertya már lobogott, égett, s el is égett. A gyerekek azonban csak nem jöttek. Talán valami baj érte őket? Hallgatunk aggódva a feleségemmel, olykor egymásra nézünk, aztán már csak kerüljük egymás tekintetét. Végül leszedjük az asztalt. Ekkor csökken a zár, jönnek végre, az unokám lobogó hajával, széttárt karjával, egyenesen felém rohan, megölel, és már mondja is: „Jaj, ne haragudjatok, hogy elkéstünk, de megmentettük egy kiskutya életét... Tudod, nyama (így hív) az utcán találtam, csatakos volt, éhes, s apával elvittük azonnal az Állatorvosira, megvizsgáltattuk, majd bevittük a kutyamenhelyre. Aranyos kiskutya... Ha látnád!"

S a fiam csak állt mellette, az a régi szeplős kisgyerek volt ismét, mert úgy láttam most, sugárzó szemmel, áhitattal az arcán.

„Hát ide figyeljetek..." – kezdte a feleségem magas hangon, s tudom, mit akart mondani, a kihült ebédet, a két idős szülő aggodalmas várakozását, a rettegést, ami a szívünkbe fészkelt, s akkor ők egy kiskutya kedvéért..Hát nem borszasztó?

De aztán nem mondta, megfogtam a karját, és elhallgatott. Szelíden visszarakta a tányérokat az asztalra, újra begyújtotta a sütőt, én meg csak néztem, néztem a szöszi unoka boldogságtól fénylő arcát, s büszke voltam rá, mert életet mentett, hacsak egy kis csatakos, gazdátlan kutyáét is, de az nem számít, az ugyanolyan élet, mint másé. Hogy minek örültem olyan nagyon? Nem is tudom. Hogy mégis miért sírtam később, amikor egyedül maradtam?

Talán mert tudtam, hogy sosem maradok egyedül, míg ők élnek... Ezért volt ünnep számomra ez a három perc.

Illés Sándor

■ **Tíznapos látogatásra** Helsinkibe érkezett a finn-szovjet háború magyar önkénteseit képviselő négytagú küldöttség. A magyar vendégek házigazdája a Frontharcosok Szövetsége és a Finn Háborús Veteránok Szövetsége. A Budapesten decemberben megalapított Magyar-Finn Veterán Szövetség elnöke, Ruprecht Antal vezette küldöttség programja keretében megkoszorúzta a Hieteniemi temető Hősi Keresztjét.

■ **Heves esőzések** pusztítottak vasárnap Brazíliában, Rio de Janeiro államban. A viharos széllökésekkel kísért vízözön áradásokat, földcsuszamlásokat okozott: a természeti csapás miatt 24 ember halt meg, s több mint ezren fedél nélkül maradtak. Magában Rio de Janeiróban a hatóságok attól tartanak, hogy a domboldalra épült nyomornegyedekben még újabb földcsuszamlásokra kerülhet sor.

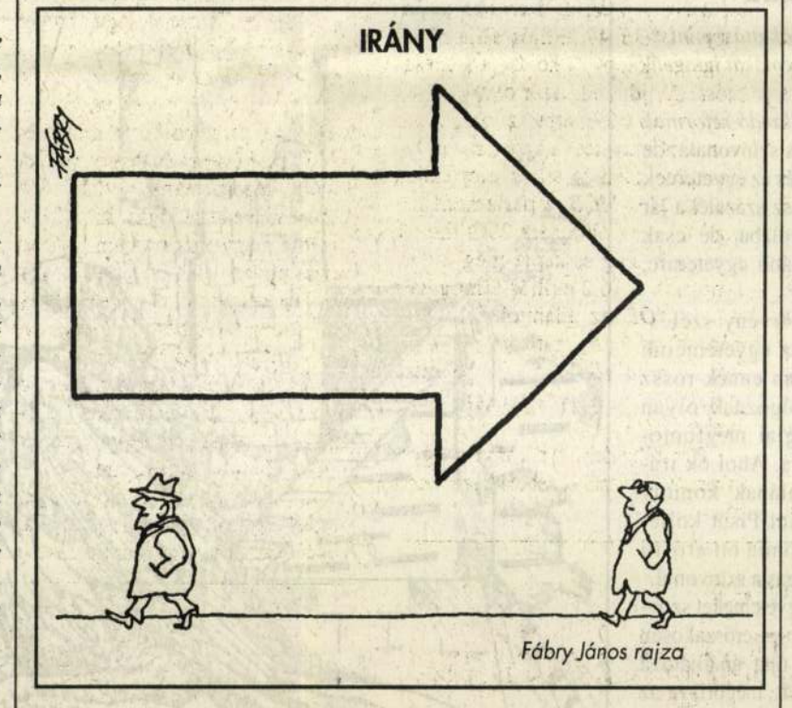

Fábry János rajza

■ Emberölés gyanúsítottját fogta

■ Meghalt a galvástoll feltaláló

Perczel Károly halálára

Elment egy ember. Egy, a tanúságtévők közül. Vasárnap délután békés séta közben meghalt *Perczel* Károly Herder- és Széchenyi-díjas építész, a VÁTI nyugalmazott irodavezetője.

Neve egyet jelentett a regionális fejlesztéssel – e téren európai rangú szakértőnek számított – és csaknem húsz éve a környezetvédelemmel: *az elsők közt volt, akik fölemelték a szavukat a bős–nagymarosi vízlépcsőrendszer építése ellen*, mert tervezőként mindenkinél jobban átlátta annak kártételeit.

Abban az időben pedig szót emelni valami ellen, amire a mindenható MSZMP mondta ki az áment, csöppet sem volt veszélytelen. A retorzió nem is késett sokat, *alkotóereje teljében állították félre* a regionális tervezés talán legjobb hazai szakértőjét.

Perczel Károlynak azonban, ha nem is volt lételeme, de nem is volt szokatlan a veszély. Meggyőződéséért már fiatal korában vállalta a kockázatot. 1913-ban született Pécsett, egyetemi tanulmányait a budapesti József nádor Műszaki Egyetemen kezdte meg. Ahonnan 1931-ben tiltották ki kommunista nézetei miatt. Innen először Brünnbe, majd Zürichbe vezetett az útja, ahol befejezte építészeti tanulmányait.

Európa fölött ekkorra azonban már beborult az ég, a fiatal mérnök Párizsba költözött, ahol az illegalitás kockázatát is vállalva vészelte át a háború éveit. 1945-ben jött haza telve lelkesedéssel és egy új világ építésébe vetett hittel. Súlyos árat fizetett ezért a hitéért. *A Rajk-perben ötéves börtönbüntetésre ítélték.*

Szabadulása után újult erővel és magát nem kímélve dolgozott. Ismerte az országot, tudta, hol kell az ember és a környezet érdekében beavatkozni. És tette a dolgát, küzdött a közömbösség, a tudatlanság, a hivatalok packázásai ellen. Harcolt a tervezőasztalon és harcolt szóban és írásban. Azután is, hogy tisztéből hivatalosan is félreállították. A szakértelmére, tudására és emberségére továbbra is szükség volt.

Nem tudott meglenni munka nélkül. Akár jelképesnek is tekinthetjük, hogy pihenés, séta közben érte a halál.

s.m.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

KÜLFÖLDI EGYETEMI ÉS FŐISKOLAI

PERCZEL Károly épitén

Oktatási miniszterek tanácskozása Budapesten

Közös kelet-európai gondok

Vasárnap délután a *Professzorok Házában Andrásfalvy* Bertalan megnyitotta a *Cseh*, a *Szlovák*, a *Lengyel* és a *Magyar Köztársaság* oktatási minisztereinek, illetve szakembereinek tanácskozását. A téma *a nemzeti felsőoktatás és kutatás szerkezeti megújítása Közép-Európában*. (Eberhardt Busek, aki egyben az *Osztrák Néppárt* elnöke, kénytelen volt lemondani útját, mert pártja éppen Salzburgban ülésezik.) Magyarország most először láthatja vendégül e testület tagjait, mióta az *Európai Közösség társult tagországai* lettünk. A *visegrádi találkozó* közös céljait a felsőoktatásban és a kutatásban is szeretnék érvényesíteni. A tanácskozásnak négy napirendi pontja van. Vasárnap az érdekeltek konzultáltak a felsőoktatás és kutatás helyzetéről. Hétfőn a regionális pályázati programokat tekintették át, valamint a magyarországi tankönyv- és jegyzetkiadás reformjáról tájékoztatták a szomszéd országok szakembereit. Kedden délelőtt a közös feladatokat és a munkamegosztást határozták meg. A találkozó nemzetközi sajtótájékoztatóval ér majd véget.

Soltész Péter, a *Kulturális és Közoktatási Minisztérium* osztályvezetője elmondta: az ad különös hangsúlyt az ülésnek, hogy csupán néhány napja derült ki: *a Phare*-vehet a Phare-programban, csak nem kap támogatást.

Dr. Roman Duda

matematikus, Lengyelország oktatási miniszterhelyettese is a közös problémákat hangsúlyozza.

– Mi itt valamennyien *állandó reformok közepette* élünk. Jó az oktatás színvonala, de erősen hanyatlik az érdeklődés az egyetemek iránt. Az adott korosztály húsz százaléka jár gimnázium típusú középiskolába, de csak nyolc százalékuk megy tovább egyetemre. Ez nagyon kevés.

– Az új felsőoktatási törvény széles körű autonómiát biztosít az egyetemeink számára, ami helyes, de van ennek rossz oldala is. Még mindig dolgoznak olyan professzorok, akik ideológiai megfontolásból kerültek a posztjukra. Ahol ők irányítanak, ott az autonómiának komoly veszélyei is vannak... Amint Pisút kollegám is elmondta, az autonómia ott erősíti a minőséget, ahol eleve magas a színvonal.

– A kutatóintézeteket és egyetemeket szovjet mintára Lengyelországban is erőszakosan szétválasztották. Szeretnénk újra átjárhatóvá tenni őket. Működjenek együtt, megőrizve az igazi értékeket itt és ott. Professzoraink felké-

– Nálunk éppúgy, mint önöknél és Lengyelországban jóval kevesebb egyetemi hallgató jut ezer lakosra, mint a fejlett országok-

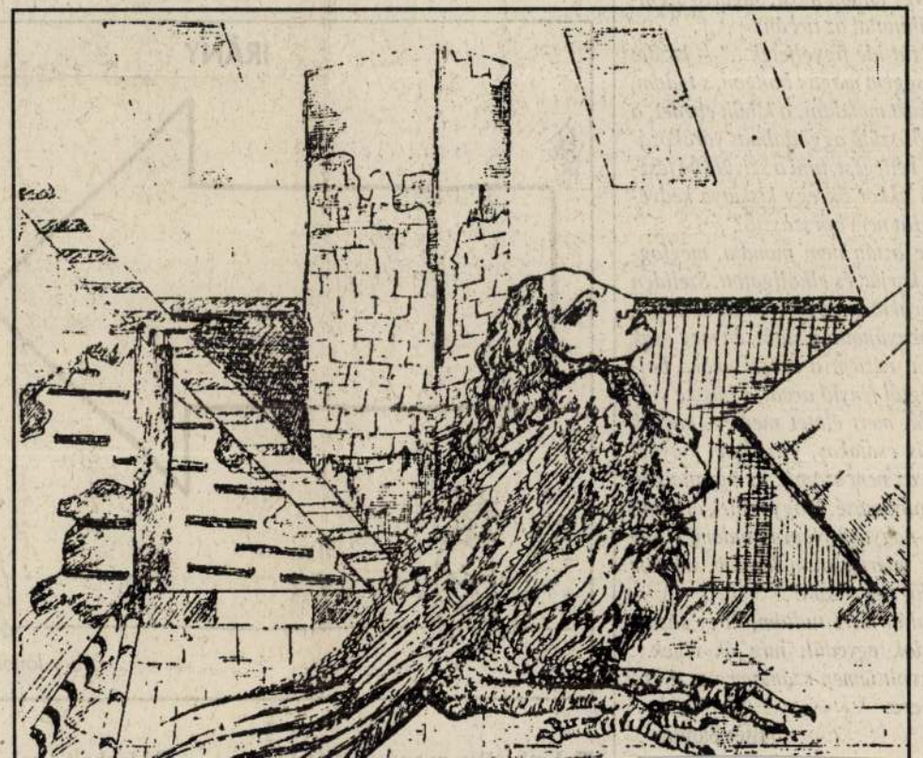

– Megkezdtük a tudományos minősítési rendszer európai normákhoz igazítását. Egyelőre még együtt él a régi, a szovjet típu-

méleti fizikában igen jó együttműködés folyik évek óta Pozsony, Budapest és Bécs között, mind az egyetemekkel, mind a kutatóintézetekkel.

– A legsürgősebb feladat nem is a felsőoktatásban vagy a kutatásban jelentkezik nálunk, hanem *a szakoktatásban*. Nekünk is át kell alakítanunk a gazdaságot. És ennek megfelelően kell átképezni az embereket. Ma már nem lehet negyven évig egy gyárban, egy szakmában dolgozni. Rugalmasabbá kell tennünk az egész rendszert. Sokkal többször kellene találkoznunk, hiszen tanulhatunk egymástól. Ha van egy jó ötletük, én szégyenkezés nélkül átveszem, ha alkalmazható nálunk.

Dr. Valerio Grementieri,

a sienai egyetem professzora, a ma már harminc egyetemet tömörítő COIMBRA-csoport egyik vezetője, akit arról kérdezünk, mi a véleménye az eddig benyújtott pályázatokról, megvalósíthatónak tartja-e az oktatási rendszerek átalakítását ebben térségben.

– 1991 júniusában, a heidelbergi plenáris ülésen csatlakozott csoportunkhoz a jénai, a krakkói, a prágai és a budapesti egyetem. A nemrégen lezajlott közép-kelet-európai változások új lehetőségeket nyitottak az együttműködésre, az oktatás és a kultúra területén is.

Perczel Károly

Magyarország

1957 JUN 5.

Perczel Károly építőművész, az ÉM Város- és Községrendezési főosztályának vezetője, a Magyar Építőművész Szövetség képviseletében Belgrádba utazott a „Városrendezési kongresszus"-ra.

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

NŐK LAPJA

1522 - Jókai-nyomda

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

Perczel Károly

SZABAD NÉP
1956 APR 26

170

Építészetünk néhány kérdéséről

A második ötéves terv hatalmas új feladatokat ró építészeinkre. A dolgozók életszínvonalának emelését mindenekelőtt tömeges lakás- és kommunális építkezéseink nagyarányú növelésével, termelésünket ipari, mezőgazdasági és munkásjóléti épületek építésével kell segíteniök. Többet, gyorsabban, jobban és szebben kell építenünk — ezt a feladatot tűzte elénk a párt. Ezért nagy szükség van arra, hogy szemlét tartsunk az utóbbi évek, főleg az első ötéves terv építészeti eredményei és hibái felett, hogy segítsük építészetünk további fejlődését.

Az építkezés — elsősorban a szocializmust építő országokban — forradalmi átalakuláson megy át. A szocializmus építésének egyik legfontosabb problémája az építőipar nagyüzemi átalakítása. A magyar építőipar nagyüzemi átalakítása, ha viszonylag kezdetleges fokon is, már az első ötéves terv folyamán elkezdődött. Nagy erőműveink és ipari csarnokaink ma már világszerte elismert előregyártási technikával készültek. Van néhány kisebb épületelemgyárunk. Amíg azonban nem lesz megfelelő számú vasbeton-előregyártó üzemünk ahhoz, hogy építkezéseink zömét el tudjuk látni megfelelő választékú, összeszerelhető alkatrészszel, addig kisipari módszerekkel dolgozó, lassú, költséges, sok munkaerőt lekötő termelés marad az építkezésünk. Az építési technikának ez az átalakítása az építészeti formák kialakítására is közvetlen hatással van. Mégis, építészetünk az első ötéves terv időszakában még nemigen árulta el, hogy alapjai átalakulóban vannak.

Építészetünk a felszabadulás utáni első években főleg a divatos modernista nyugati építészetet igyekezett utánozni. A modernista építészet a burzsoázia előző stílusaival szemben bizonyos haladó törekvéseket is érvényesített: így például az építészeti formákat az épület szerepének és szerkezetének megfelelően akarta kialakítani; sok újat hozott a műszaki eljárásokban és az egészségügyi kívánalmakban is. De már születése pillanatától magán viselte azt a formalista elgondolást, amely szerint a funkció és a szerkezet egymagában meghatározza az építészeti formákat. Felszabadulás utáni építészetünk első szakaszában alkotott olyan értékes épületeket, amelyekben a modern építészet haladó vonásait is fel lehet ismerni. Gondoljunk csak az új csepeli lakóházakra, vagy a tatabányai bányászházakra, a Fehérvári úti és az újpesti SZTK-rendelőre, Sztálinváros első lakónegyedére és így tovább. De ha el is ismerjük az 1951. év előtti építészetünk értékeit, ez nem jelenti azt, hogy most már visszatérhetünk ehhez az építészethez. A szélsőséges formalista irányzatok merev, embertelen, elvont formavilága idegen a szocializmus korszakának szellemétől, s továbbra is harcolni fogunk ellene.

1951 után építészetünket már a modernizmustól való elfordulás, s a nemzeti hagyományokra támaszkodó építészeti formanyelv megalapozása jellemezte. Építészeink a marxizmus tanításának ösztönzésére tanulmányozták a nemzeti múlt építészetét és — főleg a klasszicizmus korának örökségét — fel is használták munkájukban. Sok olyan új épületünk keletkezett akkor, amelyre büszke lehet építészetünk. Ilyenek többek közt a Népstadion, a Tiszalöki Erőmű, a Szinkron-műterem, a Néphadsereg téri lakóházak, a budapesti Műegyetem belső kiképzése, a várpalotai Fő tér lakóházsora, és még sok más magas színvonalú alkotás, amely a nemzeti hagyomány alkotó továbbfejlesztésének szép példája. A kazincbarcikai sóraktár, a berentei és borsodi erőművek, a gyöngyösi váltógyár, a gyöngyösoroszi ércdúsító — mindezek szép arányaikkal és a korszerű építési szerkezetek felhasználásával vitték előre az építészetet. Ez az értékelésünk persze nem jelenti azt, mintha ezeket az épületeket jövő építészetünk „mintaképeinek" fogadnánk el. Ezek saját koruk legjobb eredményeit képviselik.

A formalista és egyéb hibás irányzatok elleni harc ürügye alatt azonban sok építészünk elhanyagolta a tervezésnél a gazdaságosságot, az egészségügyi követelményeket és a szerkezeti, műszaki haladás elemi szükségleteit, elhanyagolta a típustervezést és építészetünket a hagyományos építési mód megőrzésére alapozta. Sokan mechanikusan utánozták a régi formákat és nem vizsgálták meg, mit kell a régiből elhagyni és mi újat kell a helyébe hozni. Kialakult valamilyen magyaroskodó, álklasszicista díszítésekkel dolgozó építészet, amely nem felel meg a szocialista társadalom követelményeinek. Szemléltető példái: a tolnai művelődési ház, az orosházi gimnázium, a várpalotai bányásztechnikum, a zugligeti iparművészeti főiskola, a kazincbarcikai lakóházak egy része.

Nemzeti hagyományaink iránt nem lehetünk közömbösek, de ne is értékeljük túl a szerepüket, mint az utóbbi években sokan tették. A múlt klasszicista építészeti formáinak szolgai másolása nemcsak azt okozta, hogy a magyar dolgozók sok új épület külső megjelenését idegennek érzik, hanem általában együtt járt a dolgozók kényelmének és szükségleteinek elhanyagolásával is. A dolgozók nincsenek megelégedve a túlságosan kis ablakokkal, melyeken át nem jut elég napfény és levegő a lakásokba, a kényelmetlenül szűk lépcsőházakkal, amelyeken nem tudják bútoraikat a lakásba juttatni. A régies díszítési módok, mint például a romantikus magas tetőszékek és tornyocskák rengeteg többletkiadást is okoznak, emiatt kevesebb lakás, iskola és kórház épülhet. A romantikus formák keresése következtében sok napfény nélküli, északi fekvésű lakás született, épületbeszögelések és sarkok építése miatt sötétebb és drágább lakások; felesleges terek, sötét folyosókra nyíló szobák és konyhák is létesültek.

Hasonló felfogás következménye volt, hogy az építészek és az építésügyi hatóságok éveken át elhanyagolták a típustervek készítését, hogy minden épületnek új egyedi tervet készítettek, tehát szinte lehetetlenné tették az épületalkatrészek tömeges nagyüzemi előregyártását — jelentősen növelve ezáltal az építési költségeket.

A formalista szemlélet következményei az építészet területén egyidejűleg jelentkeztek az építőipari kivitelezés bajaival és hibáival. A kisiparosokból és néhány, kevés gépet alkalmazó nagyobb vállalatból álló tőkés építőipar az első ötéves terv alatt hatalmas, gépesített nagyvállalatokból álló új, állami iparrá nőtt fel, amely képesnek bizonyult arra, hogy az ötéves terv milliárdos építészeti beruházásait kivitelezze. Ez a szinte semmiből megszervezett, felduzzadt új ipar főleg munkáshiánnyal, elsősorban szakmunkáshiánnyal küzdött,

Ennek és a hib
nek egyik láth
építkezések ala
vonala. A levál
a rosszul beép
ázó párkányok,
ták, a nem m
dolgozónak oko
leges bosszúság
zett épületek mi
nek. De maga a
sorban az épít
kézműves, kisip
kezménye. Az
és összeszerelő
se ezeknek a n
hibáknak nagy

Ezeket a kö
fel az MDP
amikor ipari te
sáról és műszak
nek feladatairól
megjelölte a ma
fontosabb felada
*lékenységének
dekében ki kell
gyártott vasbet
sát. A lakóépüle
a teljesen szerel
re. Nagymérték
gyártandó eleme
a fa felhasználá
fokozottabb fel
sen ki kell széle
alkalmazását. R
kezések időtarta*

A Központi
rozatai rámutat
tokra, amelyek
gyelmünket forc
lyek megoldása
lyegét egész épí

Különösen je
szolgált építész
dése szempontj
Kommunista Pá
ságának és a S
tanácsának közö
zésben és az ép
túlzások kiküsz
zat a mi építés
módon fejti ki,
nek az építészet
cializmus építés
részletet idéznü
rozatból:

*„Az épületek
vezésénél és ép
nek és mérnökei
az építés gazdas
kások és iskolák
épületek jóléti
rendezéseire, va
dek és lakótömb
beültetésére és
ellátására kell f
A szovjet épí*

…ás bérezési rendszer-…ató jelensége volt az …csony minőségi szín-…mennyezetvakolatok, …tett ajtótokok, a be-…a felhólyagzó parket-…ködő vízcsapok sok …ztak és okoznak feles-…ot. A rosszul kivitele-…ndig csúnyáknak tűn-…munkáshiány is első-…öiparban megmaradt …ari módszerek követ-…üzemileg előregyártó …építőipar megteremté-…minőségnél mutatkozó …részét megszüntetné.

…ülményeket ismerte Központi Vezetősége, …rmelésünk megjavítá-…i színvonala emelésé-…szóló határozatában …gyar építésügy leg-…atait: *a munka terme-…gyorsabb emelése ér-…szélesíteni az előre-…melemek alkalmazá-…teknél rá kell térni …ésjellegű építkezések-…ben tipizálni kell a …ket. Csökkenteni kell …sát és hazai anyagok …használásával jelentő-…síteni a típustervek …övidíteni kell az épít-…mát.*

…Vezetőségnek e hatá-…nak azokra a feladat-…végrehajtására fő fi-…lítanunk kell és ame-…rá fogja nyomni bé-…észetünkre is.

…lentős tanulságokkal …etünk további fejlő-…ából a Szovjetunió …rtja Központi Bizott-…zovjetunió Miniszter-…s határozata a tervel-…itkezésben mutatkozó …böléséről. E határo-…etünkre is érvényes …hogy milyenek lesz-… alapvonásai a szo-…e korában. Néhány …k kell ebből a hatá-

…s létesítmények ter-…ítésénél építészeink-…nknek a fő figyelmet …ági kérdéseire, a la-…, kórházak és más …s egészségügyi be-…lamint a lakónegye-…ök növényzettel való …zöld területtel való …rdítaniok.

…észetet egyszerűség, …szigorú forma és gazdaságos megol-dás kell hogy jellemezze".

Felvetődhet a kérdés: az építkezés nagyiparosítása és a tipizálás széleskörű alkalmazása miatt nem szorul-e most már háttérbe az építőművészet? Ellenkezőleg! *Az előregyártott elemek összeszerelésének és az építkezés gépesített organizációjának követelményei új művészeti formák nyersanyagául szolgálhatnak.* Az építészeti szépség eszközei a mi építészetünkben a szép arányoknak, a formáknak a rendeltetéssel való szoros kapcsolata, az anyagok és szerkezetek helyes, rendeltetésszerű felhasználása — s nem a múlt építészetéből kritika nélkül átvett díszítőelemek halmozása.

Hruscsov elvtárs az SZKP XX. kongresszusán tartott beszámolójában ezt mondta: *„Építészeink becsületbeli ügye, hogy megteremtsék a szocialista építészeti stílust, amelynek meg kell testesítenie minden jót, amit az emberiség építőművészete a múltban megteremtett és egyúttal a szovjet építészet élenjáró eredményeire kell támaszkodnia. Arra van szükség, hogy az épületek maximális kényelmet nyújtsanak, hogy tartósak, gazdaságosak és szépek legyenek."*

Mi a magyar nép sajátos életkörülményeinek megfelelően a szocialista építészeti stílus magyar nemzeti formájának kifejlesztését tűzzük ki célul. A szocialista realizmus módszereinek sem a régieskedő, sem a modernista formalizmus nem felel meg. A szocialista építészeti stílus kialakításának alapja: az előregyártott szerkezetek alkalmazása irányában fejlődő típusépületek és típusszekciók szép arányú együttesekké való összeállítása.

A szocializmus építészetének szemlélete dialektikusan egységes szemlélet: együtt oldja meg a műszaki, a gazdaságossági és a művészeti feladatokat és ezek közül egyiket sem hanyagolja el. Az építőművészek ezeket a feladatokat az építési szakemberekkel és az építőmunkásokkal együtt oldják meg. Csak közös erőfeszítésekkel valósíthatják meg a nagy, közös feladatot: gyorsabban, olcsóbban, több, jobb és szebb épületet építeni!

A magyar építőművészek küszöbön álló konferenciája arra törekszik majd, hogy ezt az együttműködést segítse, s a második ötéves terv új, nagy építészeti feladatainak megoldására mozgósítsa az építészeket és a többi építési szakembereket.

Perczel Károly

…fontolni, *hogy a NATO-s… nem kellene-e továbbfejl… gazdasági együttműködés…*. Kifejezte azt a vélemény… nagyobb hangsúlyt kell hely…, hogy inkább *valamiért*, m… *valami ellen* fejtsünk …működést" — ami magyar… annak elismerését jele… képzelt szovjet veszély elle… ma már nem elég hatékony …gó erő a NATO országai kö… Dulles a továbbiakban azt is …, hogy az amerikai vezetők …dják át magukat „Oroszország …yülöletének". Még azt is elis… — az elmaradhatatlan rágal…k keretében persze —, hogy a … politikában beálló változások …etlenül fontosak" és ezeket …sul kell végre venni. Dulles …lt azoknak is, akik szerint …rübb volt a dolog akkor, ami… háborús veszélyre hivatkozva …nai erőfeszítések növelésének …seiben merült ki a külpoliti… reséről, vagy pedig *egyszerű választási kortesfogásról*. A lényeg azonban az, hogy Washingtonban arra a belátásra jutottak: *nem lehet fenntartani az amerikai külpolitikát ért bírálatok további görcsös visszautasításának módszereit.* Azt mutatja Dulles beszéde, hogy nem voltak hatástalanok az amerikai külpolitika ellen irányuló bírálatok. S ez önmagában mindenesetre *pozitív* dolog, amely alighanem arra fogja ösztönözni a józanabb nyugati politikai köröket, hogy továbbra is igyekezzenek a nemzetközi élet reálisabb megítélésére késztetni a kapitalista világ vezető nagyhatalmának külpolitikáját.

…merikai titkos lehallgató központra bukkantak Berlin egyik külvárosában

…juba ezredes, a Berlinben állo… szovjet csapatok parancsnoka …lin-karlhorsti tisztiklubban saj… kezletet tartott bel- és külföldi, …s amerikai újságíróknak is.

…ezredes bejelentette, hogy Ber… yik külvárosában amerikaiak …épített titkos föld alatti lehall… központra akadtak. A körülbe… méter hosszú föld alatti tárná… helyezett vezeték lehetővé tet… *gy az amerikaiak rendszeresen …gassák a németországi szovjet …ok és a Német Demokratikus …rsaság telefonvonalain folytatott …getéseket. A föld alatti tárna …dezése világosan mutatja, hogy …os lehallgató központot kémke…éljából építették.*

…üggyel kapcsolatban *L. Ca…*, a Németországban állomásozó …et csapatok vezérkari főnöke …ozó átiratot intézett az Európá… állomásozó amerikai csapatok …kari főnökéhez. Követelte a … lehallgató központ létesítéséért …s személyek megbüntetését, és …k biztosítását, hogy ilyen tör…telen cselekmények a jövőben …ismétlődnek meg.

…Németországban állomásozó …jet csapatok vezérkara javasolta, … alakítsanak szovjet—amerikai …nai vegyesbizottságot a tények …sgálására és teljes felderítésére.

A sajtóértekezlet után az ezredes meghívta a német és a külföldi újságírókat, tekintsék meg az amerikai titkos lehallgató központot. A helyszínen a szovjet híradós csapatok tisztjei tüzetesen megmagyarázták a lehallgató központ berendezését és működését.

A Német Demokratikus Köztársaság kormányánál akkreditált külföldi diplomaták szintén megtekintették a föld alatti titkos lehallgató központot. *A diplomaták a helyszíni szemle során egyöntetűen megállapították, hogy az amerikai állomás a nemzetközi jogszabályok és a Berlinre vonatkozó négyhatalmi egyezmény durva megsértését jelenti.*

A Német Demokratikus Köztársaság kormánya nyilatkozatában élesen tiltakozott a Német Demokratikus Köztársaság szuverenitásának és területi épségének amerikai részről történt megsértése ellen, és felszólította az illetékes amerikai szerveket, hogy példásan büntessék meg a törvénysértésért felelős személyeket.

— Az indiai kormány bejelentette, hajlandó továbbra is vállalni az indokínai fegyverszüneti ellenőrző bizottság elnöki tisztségét, feltéve, ha pontosan körülírják a bizottság feladatait.

Szerdai mozaik

50 FORINT A TELEVÍZIÓ HAVI ELŐFIZETÉSI DÍJA

A Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium illetékes vezetői javaslatot terjesztettek a Minisztertanács elé a televíziós előfizetési díj összegére és bevezetésének idejére. A minisztériumból nyert értesülés alapján a gazdasági bizottság az előterjesztést jóváhagyta. Így február elsejétől életbe lép a televíziós előfizetési díj. Az előfizetés összege egy hónapra 50 forint. Azok a televíziós készüléktulajdonosok, akik rádióval, vagy rádiós-televízióval rendelkeznek, ezenkívül a 10 forintos rádióelőfizetői díjat is fizetik.

Papok békenagygyűlése Nyíregyházán

A hajdudorogi görögkatolikus egyházi főhatósághoz tartozó papok kedden békenagygyűlést tartottak. A gyűlésen mintegy 220 görögkatolikus és római katolikus lelkipásztor vett részt.

— A VII. ker. pártbizottság a pártoktatás keretében folyó előadássorozat negyedik előadását január 29-én, szerda délután fél 6 órakor tartja a MEDOSZ kultúrotthonban, VI., Jókai utca 2—4. Az előadás tárgya a német kérdés. Az előadás után a Berlini románc című német filmet vetítik.

SZERENCSÉS KARAMBOL SZARVASOKKAL

Furcsa karambol történt Ivád és Mátraballa között Kiss Sándor pétervásári motorossal. Mintegy tíztagú szarvascsapat haladt keresztül az úton és a motoros úgy gondolta, hogy közeledtére majd megtorpannak az állatok. Számítása nem vált be, a csordát nem tudta kettéválasztani és az egyik ugró állat lesodorta őt a gépről. Kiss Sándor ösztönösen a szarvas nyakába kapaszkodott és nagyobb sérülés nélkül úszta meg a karambolt.

Tovább bővül a fizetővendég-szolgálat

Az IBUSZ-nál befejezéshez közeledik a fizetővendég-szolgálat megszervezése. 1957-ben 1135 szoba állt rendelkezésre és 23 174-en vették igénybe a fizetővendég-szolgálatot. Az idén 4000 szobát, illetve tízezer ágyat biztosítanak a fizetővendégek részére. Főleg a Balatonnál növelik a szobák számát. Siófokon 400 ággyal 250 szoba, Lellén 250 ággyal 180 szoba áll a vendégek rendelkezésére.

— IDEGENVEZETŐI TANFOLYAMOT indít az IBUSZ februárban. A várható nagy nyári idegenforgalom miatt van szükség szakképzett idegenvezetőkre.

KÜSZÖNETNYILVÁNÍTÁS. Barátainknak, ismerőseinknek, a kartársaknak, az üzemeknek és vállalatoknak, kik felejthetetlen férjem, dr. Horn György elhalálozása feletti együttérzésük nyilvánításával igyekeztek nagy fájdalmunkat enyhíteni, ezúton mondok köszönetet — dr. Horn Henrikné, valamint a Bónis és Gránát családok nevében is — dr. Horn Györgyné.

Új típusú Exakta-Warex fényképezőgép

Az OFOTÉRT Vállalat boltjaiban február elején kezdik árusítani a fényaknás változatú Exakta-Warex fényképezőgépeket. Könnyítenek az amatőr fényképészek helyzetén is, mert a filmek előhívását és másolását egy nap alatt elkészítik. A filmek leadását nem kötik üzletekhez, mert minden OFOTÉRT-boltban laboratóriumot szerelnek fel.

— A Fővárosi Kultúrcikk Kiskereskedelmi Vállalat ízléses kivitelű könyvkötést vállal. Ezenkívül névjegyet, esküvői kártyát, születési értesítőt, orvosi receptűrlapot, levélpapírt is készít, domborvésettel is. Harminckét boltjában töltőtoll javítást vállal, három-négynapi határidőre. Öt üzletben a javítások meg is várhatók. Rövidesen megnyílik még két »azonnal javító« töltőtoll üzlet.

MEDER-ÁTALAKÍTÁSSAL ÖTEZER HEKTÁR TERMŐFÖLDET NYERNEK

A román mező- és erdőgazdasági minisztérium nagyméretű szabályozási munkákat indított a Dimbovica folyó bukarest—budesti közti szakaszán. A folyó medrét kiigazítják, hogy kiküszöböljék az évente kiterjedt szántóterületet ellepő árvizeket. Ezen a módon kereken ötezer hektár termőterületet nyernek, ami elősegíti a román főváros élelmiszerellátását. Az új területet még ez évben csatornázzák.

— Soron kívül bekapcsolták a közvilágításba a Szőnyi úti iskola környékét. A Lőcsei utcának a Kacsóh Pongrácz út és a Szőnyi út közötti szakaszán a környék lakói, de különösen a Szőnyi úti iskola szülői munkaközössége panaszára — bár a közvilágítás kiépítését e területen csak 1959-re tervezték — az Elektromos Művek dolgozói soron kívül elkészítették a közvilágítási berendezést és azt napokon belül üzembe is helyezik.

MAGYAR HÁLÓKOCSIK CSEHSZLOVÁK DICSÉRETE

A Dunakeszi Járműjavító tavaly tíz hálókocsit szállított a csehszlovák államvasutaknak. Az egyéves garanciaidő lejárta alkalmából a csehszlovák és a magyar szakemberek Budapesten tanácskoztak a hálókocsik működéséről. A csehszlovák küldöttek elismerésüket fejezték ki a magyar gyártmányú kocsik kiváló minőségéért. Elsősorban újfajta rugózásuk, sima járásuk, ízléses és kényelmes belső berendezésük tette népszerűvé a kocsikat a csehszlovák utasok körében.

Tüzek gondatlanságból

A nyíregyházi 6-os számú Mélyépítő Vállalatnál szabálytalanságok tüzet okoztak. A kár 18 000 forint. A Komlói Szénbányászati Tröszt szénosztályozójában rövidzárlat okozott tüzet. Leégett egy motorház, benne egy négyhengeres benzinmotor, egy agregátor és egy villanymotor. A kár 26 000 forint.

— A TTIT JÓZSEF ATTILA SZABADEGYETEMÉNEK NYELVISKOLÁJA megindítja az 1957—58-as év második szemeszterét német, angol, francia, orosz, olasz, kínai stb. nyelvből kezdő és haladó fokon. Ugyanakkor idegenajkúak részére magyar nyelvtanfolyamot és speciális orosz fordító- és tolmácstanfolyamokat indít. Beiratkozás február 5-ig, szombat kivételével, hétköznapokon 15—19 óráig a VIII., Múzeum u. 7. szám alatt.

— TÖBBSZÖRÖS VÉRADÓK BARÁTI TALÁLKOZÓJÁT tartották kedden a Vöröskereszt IX. kerületi szervezetének Kinizsi utcai helyiségében. A baráti beszélgetés során a Vöröskereszt kerületi titkára bejelentette, hogy az üzemi párt- és szakszervezeti bizottságok segítségével ingyenes üdültetésben részesítik a többszörös véradókat.

— ÁLTALÁNOS ISKOLAI KIÁLLÍTÁS rendezését tervezi a fővárosi tanács oktatási osztálya az általános iskolákban folyó földrajzi és biológiai oktatás helyes módszereiről. Ilyenfajta kiállítás már évek óta nem volt a fővárosban s megrendezése hasznos tapasztalatcserére ad majd lehetőséget a pedagógusoknak.

— HALÁLOS VILLAMOSGÁZOLÁS történt kedden este a Gubacsi út 23. számú ház előtt. Egy villamos elütötte Fóti Lajos 52 éves MÁV alkalmazottat. Mire a mentők a helyszínre értek, a szerencsétlen ember meghalt.

Diesel-mozdonyokat gyártanak Jugoszláviában

A jugoszláv vasutak korszerűsítése keretében a szlavonszki—brodi Gyuro Gyakovics üzem dieselmozdonyok gyártására rendezkedik be. A tervek szerint 600 lóerős vontatómozdonyokat, továbbá tolatómozdonyokat készítenek a következő években.

A NAP REVÜJE

Gergely-Szar

SZERDA,
január 29

A Nap kél 7 óra 15 perckor, nyugszik 16 óra 40 perckor.

Szeretettel köszöntjük névnapjukon ADÉL nevű kedves olvasóinkat.

A nap kérdése:

Ókori iparnegyedre bukkantak a tokodi iszapgödörnél. Az iparnegyedekben talán nem bukkanunk ókor-ókor egy-két iszapos gödörre?

Szerdai konferansz

Jó reggelt kívánok! Olvasom a Népakaratban, hogy egy Damu János nevű fiatalember gyónás közben lopogatott az egyik templomban. Hol a karnagy aktatáskáját, hol a sekrestyését felejtette magánál gyónás után. Ez a fiatalember igazi tökélyre fejlesztette a »Mindent egy helyen!« mozgalmat. Mert tessék csak meggondolni: nem kis dolog ám, hogy miközben bűnt követett el, egy füst alatt már meg is gyónhatta az előző bűnét. Így aránylag tiszta maradt a lelkiismerete, mindig csak egy bűn terhelte a lelkét, azt pedig valahogy csak elviselte.

Elég jól élt a fiatalember ebből az ájtatos tevékenységből. »A hit megsegített!« — mondhatta egy alkalommal szűk baráti körben. »A hit?« — kételkedtek a barátai. »Persze, hogy a hit. Azt hittem, hogy az enyém az a néhány aktatáska, ami nálam maradt.«

A bérma és az áldozás is működési körébe tartozott. Lopott ugyanis építkezésekről is, bérfizetési napon, mondván: »Ez a bér ma az enyém.« Az áldozás pedig most következik: néhány évet majd csak áldoznia kell rá, hogy elvonuljon e bűnös világ zajától.

— Ne felejtsd el, Lajos, hogy ma szerda van, adjál pénzt, hogy elhozhassam a cipődet a susztertől.

— Tessék, mókuskám.

— Ne dévajkodj, Lajos, mihez kezdek ezzel az egy forinttal?

— Ötven fillér oda, ötven vissza. A cipőért még úgysem fizethetsz, mert csak a múlt hétre ígérte.

— **Nyári eszperantó tábort** rendez az esztergomtábori kultúrotthon ifjúsági eszperantó szakköre augusztusban az esztergomi dunaszigeten. A táborozáson magyar eszperantista fiatalokon kívül néhány külföldi diák is részt vesz.

Elektronikus vezérlésű ponthegesztő

A Ganz Kapcsolók és Készülékek Gyárában új ponthegesztő készüléket gyártanak, amelynek vezérlése elektronikus berendezésű. Ennek segítségével a hegesztési áramerősséget és a szükséges időt a gép önműködően választja, illetve szabja meg, s így biztosítja a pontos, hibátlan megmunkálást.

— HÁRMAS GÁZMÉRGEZÉS történt kedden este a VII., Landler Jenő utca 3. szám alatti házban. Az egyik lakásban a gáztűzhelyből kiömlő gáztól mérgezést szenvedett Kővári Józsefné 47 éves, Takács Pálné 32 éves háztartásbeli és Tóth Jenőné 43 éves varrónő. A mentők mindhármukat a Korányi-kórházba vitték.

— Az Országos Felvásárlási Operatív Bizottság a mezőgazdasági termékek ez évi felvásárlási feladatairól pénteken országos tanácskozást tart (Budapest, VI., Népköztársaság útja 100. ÉDOSZ székház). A tanácskozáson az OFOB tagjai, a megyei MSZMP mezőgazdasági osztályvezetők, a megyei tanácsok vb-elnökhelyettesei, valamint a felvásárlási kirendeltségek vezetői és a MÉK-vállalatok igazgatói vesznek részt.

CSIGAKÉSZÍTÉS — NÓTASZÓVAL

A Békés megyei Dévaványán a téli estéken feleleventik a csigatészta-készítés ősi szokását. Lakodalom, disznótor alkalmából az asszonyok és a lányok összegyűlnek egy-egy háziasszonynál, s vidám nótaszó és beszélgetés közben pödörítik a csigatésztát. A régi dalokat rendszerint citerás kíséri.

Visszavonták a támogatást Sagan balettjétől

A francia közoktatásügyi minisztérium visszavonta azt a két és félmillió frankos állami támogatást, amelyet Francoise Sagan, a felkapott fiatal francia írónő első balettjének »Az elmaradt randevú«-nak színrehozatalához utalt ki. A döntést azzal indokolják, hogy a balett mind lényegében, mind értelmében és jellegében különbözik attól, amit a szubvenció kérelmezésekor a minisztériumhoz benyújtottak.

A SZÓRAKOZOTTSÁG VILÁGREKORDJA

Oportóban (Portugália) egy bírót valamelyik hajnalban igen erélyesen ébresztettek fel álmából. Három rendőr jelent meg a lakásán, megbilincselte a bírót és előállította a főkapitányságra, majd az ügyészségre. Délig tartott, míg kiderült, hogy az előállítás tévedés, mert a bíró szórakozottságból egy elfogatási parancsba saját nevét írta be, a letartóztatandó egyén nevét pedig az aláírás helyére írta.

KÖNNYŰIPARI VEZETŐK TANÁCSKOZÁSA AZ IFJÚSÁG SZAKMAI NEVELÉSÉRŐL

A Könnyűipari Minisztériumban kedden délután az ifjúság szakmai neveléséről tanácskoztak a minisztérium, a szakszervezetek, az iparigazgatóságok vezetői és meghívták néhány gyár igazgatóját, párt- és KISZ-titkárát is. Földi László miniszterhelyettes, mint vitavezető, rámutatott arra, hogy a gazdasági, vállalati vezetőknek meg kell szerettetniük a fiatalokkal szakmájukat és meg kell tanítani őket dolgozni, fel kell kelteni bennük az alkotómunka örömét. Alkalmat kell adni arra is, hogy sportoljanak, szórakozzanak, művelődjenek, minden jó azonban ne ingyen hulljon az ölükbe. A megbeszélés résztvevői elhatározták, hogy néhány gyár igazgatója félévenként beszámol majd arról, hogyan történik náluk a fiatalok szakmai nevelése.

Benépesülnek a hegyek

Galyatetőn 35, Kékesen 22 centiméteres hó van s az időjárás is kiválóan alkalmas sportolásra. A síelők nagy számban igyekeznek a különböző sportegyesületek »síházaiba« és sokan vesznek ki szobát a környékbeli családoknál is. Az utóbbi napokban nagyon megélénkült a forgalom a MÁVAUT mátrai járatain s most már Dobogókőre is sokan igyekeznek.

— NEGYVENNÉGY FŐRÉSZHELYES BÖLCSŐDÉT nyit a XIV. kerületi tanács január 31-én a Kerepesi úti új lakótelep G. épülettömbjében.

— Csomagolt cukor az eszpresszókban. A cukorgyárakkal történt megállapodás alapján már a napokban megkezdik az eszpresszókban a csomagolt kockacukor felszolgálását. A szimplához egy, a duplához két darabot adnak.

Villamosított pályaudvarok

A román közlekedési és távközlési minisztérium vasútigazgatósága tervbe vette, hogy ebben az esztendőben több pályaudvaron automatizált elektromechanikus és elektrodinamikus irányító berendezést állít fel. Tovább folytatják a kettős sínpárok lefektetését, sok kéttengelyes tehervagont, számos gőzmozdonyt, négytengelyes önrakodó ércszállító vagonokat és négytengelyes személyvagonokat állítanak a forgalomba.

— ZAPOTOCKY cseh köztársasági elnök rövidddel halála előtt fejezte be »Barunka« című ifjúsági könyvét. A mű Zapotocky édesanyjának életéről szól, cselekménye a múlt század negyvenes éveiben játszódik.

A régi márkás borok újból kaphatók

A bor palackozását már az első negyedévben további három borforgalmi vállalat kezdi meg. Forgalomba kerül a régen hiányolt Egri bikavér, az Egri leányka, a Medocnoir, az Édes és Száraz Szamorodni, a Tokajhegyaljai pecsenye és Furmint, a Nyársapáti és a Jászberényi rizling.

— BIRKAHÚS ÉS FÜSTÖLT LIBAFERTÁLY. A fővárosi csarnoki és piaci földművesszövetkezeti boltok csütörtöktől szombatig 300 fiatal birkát hoznak forgalomba. Az elejét 14,20, a hátulját 16 forintért árusítják. A jövő héten megkezdik a füstölt libafertály eladását is.

— SZÁZNYOLCVAN DOKUMENTUM- ÉS ISMERETTERJESZTŐ FILMET készítenek az idén a Szovjetunióban. A legérdekesebbnek a »XX. század« ígérkezik, amely a szovjet tudomány és technika legnagyobb vívmányait ismerteti meg a nézőkkel. Az »Egymilliárd« című filmalkotás a szocialista tábor országainak életét viszi vászonra, a »Kommunisták« a kommunista párt hősi harcairól szól.

UDVARIAS TOLVAJ

New Yorkban történt. Egy lakásba tolvaj tört be, nagy értékű ezüstkészleteket és jelentős pénzösszeget vitt magával. Indulás előtt bekapcsolta a lakásban levő magnetofont és megköszönte a gazdag zsákmányt. Azóta a rádió több ízben közvetítette a köszönő szavakat, mivel a rendőrség azt reméli, hogy a haligatók valamelyike a hangról felismeri az udvarias tolvajt.

— A MAGYAR—LENGYEL KULTURÁLIS EGYEZMÉNY megkötésének tizedik évfordulója alkalmából a Kossuth-klubban a Kulturális Kapcsolatok Intézete, a TTIT és a Lengyel Olvasóterem kedden este ünnepélyt rendezett.

— PÁLYÁZATOT HIRDET a KISZ budapesti végrehajtó bizottsága. A pályázóknak tanulmány formájában fel kell dolgozni a serdülő korú — tizennégy-tizenhat éves diákok, ifjúmunkások, ipari tanulók — nevelési kérdéseit. A pályázat jeligés, terjedelme 15—20 gépelt oldal. Beküldési határidő: 1958. április 15. A pályázat első díja 2000, második díja 1000, harmadik díja 500 forint.

RÓVÁSÍRÁS

Borozgató

Nem jó dolog az a teljesítménybérezés...

Pincér, kérek egy liter bort!

Nem jó. Mondtam én rögtön, de nem hitték. Tessék. Most itt van! Nyolcszáz forintot kaptam. Nyolcszá-zat! Fantasztikus. Így bánnak a dolgozókkal. Micsoda eljárás! Azért károsodjon az ember, mert vasárnap egy kicsit szórakozik? Alkotmányunk biztosítja a szórakozáshoz való jogot! Melós gyerek vagyok — élek a jogommal!...

Hogy hétfőn tízre mentem be? Jó vicc! Szeretném látni azt a művezetőt, aki helyemben egyáltalán bement volna!...

Még hogy részegen dolgoztam! Hülyék. Hajnalig ittunk a galerivel és alig aludtunk valamit. Persze, hogy nem ment úgy a munka. És hogy kedden lazsáltam? Mármint én? Nem szakadhat meg az ember. Aztán meg nem lehet úgy rögtön, minden átmenet nélkül... A hét végén már kezdtem belejönni... Pénteken hogy rávertem... a Kovács szaki fejére! Sürgetett a nyomorult! Nem hagyom magam hajszolni. Hol vagyunk? A kapitalizmusban?!

Szégyellheti magát a szaki bácsi. Folyton molesztál. Micsoda dolog ez? Szomorú az élet. Erre inni kell...

Hozzanak még egy litert!

Hétfőn, ha bemennék, ezt megmondom a Kovács szakinak. Miért nyúz folyton? Tudom én a dolgomat! Csak nem csinálom. Tudni is, meg csinálni is? Nem lehet mindent egyszerre!

Különben is, ezért a pénzért? Nyolcszáz forint volt a borítékban! Csak azt tudnám, hogyan számolták ezt ki! Nem tudnak azok számolni... A Kovács szaki is csak azt tudja számolni, hogy hányszor megyek ki. Azt mondja: sokat járok cigizni. Hát istenem — ideges vagyok! Hogyne lennék ideges, amikor nyolcszáz forint volt a borítékban!

Hozzanak még egy litert!

Szóval, nyolcszáz forint volt a borítékban és még a cigaretázásról is mondjak le? Hát nem mondok le! Ezt megmondom nekik, ha bemegyek. Ha bemegyek! Hm... és ha nem megyek be?

Nem megyek!... Hukk!... De nem ám!... Elbo... elbocsátottak! Hukk!... Hát benye... bekeny... bemegyek-nyek én egy hukk!... olyan helyre, ahonnan kirúgtak?...

Nem én!

Hát miért? Hát engem?

Egy... hukk!... becsületes dolgozót?

Miért? Talán nem vagyok... Hukk!... becsüs... becsük... becsületeletes dolgozó?

Író szakik! Hukk!... Tulajdonképpen ki vagyok én?

Miii??? Én egy részeges, lumpen fráter vagyok?

Az más.

Kérek még egy litert!...

(Ágoston—Veress)

„MAJD ÉN MEGMUTATOM!"

A fenti című szomorújátékot több képtelen képben mutatjuk be kedves olvasóinknak. Az első kép színhelye a kispesti Gödör-vendéglő söntése. Szereplői: a pénztárosnő, a nagyhangú kiskirály és két testőre. A függöny felgördül, a söntés vasredőnye pedig lassan legördül, lévén záróra. A pénztárosnő az elszámolást végzi, amikor hozzálép a

Kiskirály: *Három fröccsöt kérek!*

Pénztáros: *Sajnos, már záróra van.*

Kiskirály: *Na jó, tessék, itt az igazolványom, én a Belkereskedelmi Minisztériumtól vagyok. Kérem a három fröccsöt!*

Pénztáros: *Nem szükséges bemutatkoznia, kedves vendég. A munkaadói igazolványban különben sincs megbízás arra, hogy záróra után fröccsöt igyék.*

Kiskirály: *Majd én megmutatom... Abban a pillanatban rúgatom ki, amikor nekem tetszik!*

A két testőr: *Gyere már, ne izélj, menjünk a tanyára...*

A Kiskirály kíséretével dölyfösen kivonul, de az utcán megvárja a férjével hazatérő pénztárosnőt, hogy ismét biztosíthassa fenséges haragjáról: *»Holnap maga már egy kis senki lesz, majd én elintézem!«*

Igaz történet ez: éppen csak »dramatizáltuk« *Gárdonyhegyi Mihályné* pénztáros panaszos levelét. De hadd álljon itt a levél néhány nagyon elgondolkoztató sora is: »Ez a kéretlen bemutatkozás, sajnos, mind sűrűbben előfordul, különböző változatokban. *Vajon a minisztériumok és a felügyeleti szervek igazolványai mindenre alkalmasak: visszaélésre, szélhámoskodásra és a kiadó hatóság tekintélyének aláásására?«*

Ehhez nem szükséges kommentárt fűzni. Nézzük inkább a szomorújáték egy másik jelenetét. A színhely ezúttal egy szakszervezeti üdülő előcsarnoka, tele útitáskákkal és újonnan érkezett beutaltakkal. Szereplői a portás és megint a Kiskirály, aki szakszervezeti könyve helyett munkaadói igazolványát lobogtatva szól:

— Itt meg itt dolgozom, különszobát kérek. Lehetőleg erkélyeset...

Folytassuk? Lehet.

Íme a Kiskirály otthon: *Hogyhogy nem tudsz mosógépet kapni, fiam? Nincs? Majd én megmutatom, hogy mégis van.*

És az üzletben: *Ön a boltvezető? Örvendek, ez és ez vagyok a főközvontból. Mosógépre lenne szükségem...*

S a Kiskirály rendszerint *kap* is mosógépet, különszobát, banánt, operajegyet, mert »megmutatja« — a munkaadói igazolványát. Kitermelte a *korrupciónak egy olyan változatát*, hogy ropogós bankók helyett másfajta papírért részesül mindenfajta jogtalan előnyben. Sikereit pedig annak köszönheti, hogy sajnos, ritkán akad emberére, aki — mint Gárdonyhegyiné — kereken visszautasítja a »felettes szerv« méltatlan munkatársát, s megmutatja neki — hogy ő hiába »mutatja meg«...

Vajk Vera

A TETTES ISMERETLEN

Új magyar film

Bemutató: január 30.

A diósgyőri kohászok felhívása nyomában

Harcban a lopások, a pazarlás ellen

— Olyan légkört akarunk teremteni, hogy az anyagpazarlás, a lopás és a lógás bűn legyen — mondja *Rudolf János*, a Lenin Kohászati Művek nagyolvasztójának párttitkára.

A faliújság és az élet

»Ki a felelős — olvassuk a nagyolvasztómű bejáratánál felállított faliújságról — *azért, hogy az üzemben szanaszét hevernek az oxigénpalackok, ugyanakkor nincs elegendő cserepalack... azért, hogy 14 óra előtt már hosszú sorban várják a dolgozók bélyegzőóránál a gyári sziréna jelzését... azért, hogy sárba tapossák a drága importkokszot... azért, hogy a járművek kerekei alá kerülnek az eldobott vagy elhagyott téglák...* És így tovább.

De vajon megszívlelik-e az észrevételeket? Az egyik szobában éppen erről tanácskoznak vagy tizenöten. Ott az üzemvezető, az üb-elnök, a KISZ-titkár, idősebb és fiatal kohászok, szakmunkások: ők a »társadalmi tulajdonvédelmi bizottság«.

— Tavaly is tettünk egyet s mást a társadalmi tulajdon megóvásáért — számol be az eddigi munkáról *Kókai István*, a nagyolvasztómű gyárrészlegvezetője. — Hogy milyen eredménnyel? *Csupán anyagmegtakarításokból több millióval növeltük nyereségrészesedésünket.* Az a célunk, hogy megszűnjenek a tolvajlást, a pocskolást szülő alkalmak. Eddig például ha a nagyolvasztó másfélmázsás súlyú rézfúvókája elromlott, darabokra törték, s kihordták a MÉH-nek. Az ilyen anyagokat ma már nyilvántartjuk, rendszeresen leltározzák, tehát nem történhet visszaélés. Egyébként most hozzák rendbe a raktárak bizonylati fegyelmét is. *Nemsokára akár naponként is áttekinthetik az anyagkészletet.* Ez igen fontos, hiszen évtizedekkel ezelőtt még egy darab hegesztőpálcával is el kellett számolniuk a munkásoknak.

A munkaidő is társadalmi tulajdon

— *Társadalmi tulajdonnak számít a munkaidő is* — állítják a vezetők, a szakszervezeti bizalmiak, a munkások. Igazuk van.

— Ha egy fúrógépet ellopnak, az esetleg kétezer forint kár — mondja az egyik olvasztárbrigád vezetője. — De ha az anyagfelvonógép kezelői csupán öt percig figyelmetlenek, vagy az éjszakai műszakban elszundítanak, *háromórai üzemzavar ötven- vagy százezer forint kárt okozhat.*

Az ifjú KISZ-esek »ezerszemű őrsöket« alakítottak a társadalmi tulajdon védelmére. A küzdelemben egyébként jelentős »múltra« tekinthetnek vissza. Az elmúlt év negyedik negyedében *3 991 954 forint értékű anyagot mentettek meg a pusztulástól. Izsó István*, az egyik »ezerszemű« szinte naponta hívja fel *Kovács Dezső* KISZ-titkár figyelmét arra, hogy hol, milyen anyagokat fenyeget veszély. *Margóczi Mária* a mechanikai javítóműhelyben meg akarja szüntetni az üresgép-járatokat, csökkenteni a selejtet.

A dekorációban elmés feliratú táblák készülnek, hogy felhívják a figyelmet a szanaszéjjel heverő anyagokra, gépekre.

— Jó, jó, mi vigyázunk az anyagra — jegyzi meg erről az egyik martinász —, de ugyanakkor a másik oldalon milliókat hagynak tönkremenni.

Ami már a vezetők dolga

Valóban, az udvaron sok alkatrészt, motort és egyéb berendezési tárgyakat láttunk kikandikálni a hó alól. *Sok millió forint értékű berendezés rozsdásodik szerte az üzemben*, az elmúlt évek túlméretezett rekonstrukciós terveinek félbemaradása miatt.

És bár igen nagy szó, hogy — a rendészet szerint — Diósgyőrött *csaknem teljesen megszűntek az üzemi lopások*, de a martinászoknak, hengerészeknek és lakatosoknak igazuk van: a milliókra menő fillérek mellett — a milliókra is vigyázni kell.

Bérces György

Az új városok megálmodói munkában

Kész a Balaton regionális terve — Főtér az ózdi öcskavastér helyén — Egész vidékek új arcáról tárgyalt a tervezők ankétja

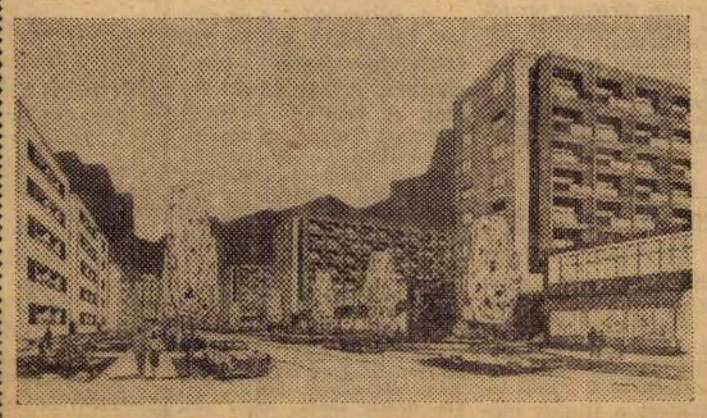

Körben a falon térképek, tervrajzok, grafikonok. Egy asztalon makettek. Szokásos kellékei azoknak az ankétoknak, amelyeket az építőipar »agytröszt je«, a tervezőmérnökök, a különböző vállalatok körzővel és fantáziával dolgozó munkásai rendeznek. *Tát, Edelény, Ajka, Hajdúszoboszló, Balaton, Mohács-sziget* — mondják a betűk a rajzok fölött. És ezekről van szó: falvakról és városokról és egész területekről, amelyeket a következő években — átrendeznek.

A laikus számára szinte hihetetlen, mennyire az *egész élet* felmérői a területrendezést előkészítő mérnökök. Azok a vetítettképek, melyek az ankét derekán a »Városépterv« — a Városépítési Tervező Vállalat — hatodik emeleti dísztermében a nagy vetítővásznon megjelennek, beszámolnak arról is, hogy az a három-négy mérnökből álló brigád, amely időnként »megszáll« egy-egy bányászfalut, vagy nagyvárost, *pontosan felméri nemcsak a domborzatot és a talajviszonyokat, de még azt is, hogy a népesség sűrűsége egy szobára viszonyítva mennyi; azt is, milyen a tejellátás, a vízvezeték- és csatornarendszer...* Ebből kerekedik ki egy-egy helység megoldandó problémáinak bonyolult és sokoldalú képe. 1956-ig mindössze ötven magyarországi helység rendezési terve készült el — 1957-ben viszont 23 település vázlata. Ez eléggé jelzi azt a gyorsulást és új lendületet, amelyet az elmúlt esztendő e fontos munkaterületen is hozott. Ezek a településvázlatok a tanácsok és a városrendezők közös tapasztalataira és javaslataira épülnek. Elkészült *Tiszapalkonya, Ózd, Kecskemét* és *Nyíregyháza* terve. *És újarcú város lesz* — illetve most lesz igazán város először — a borsodi kohászok otthona, *Ózd.*

Az ózdi változásokra jellemző, hogy az egész település új konstrukciója keretében *a városnak végre központja lesz, közigazgatási épületekkel, postával, szép főtérrel — a kohászati üzemek jelenlegi öcskavastere helyén.* Elképzelhető, hogy csak ez az egy változtatás is magával hozza Ózd egész vasúti hálózatának átépítését.

Az ankét — amelyen *Trautmann Rezső* építésügyi miniszter tartott bevezető beszédet, újra és újra visszatért ez az eddig ritkán emlegetett kifejezés: »regionális tervezés«.

Egy egész területet, latin szóval régiót, mint *egységet* felfogni — ez az egyetlen útja annak, hogy ne legyen többé a népgazdaság igényeit és lehetőségeit figyelembe nem vevő, egyik helyen eltúlzott tervezőmunka, másutt sokéves elmaradás. *Perczel Károly* előadásában a tervezőmérnökök feladataként említette a lenini fogalmazás szerinti *»kommunista álmodozást a jövőről«.* Ennek az »álmodozásnak« nagyon is konkrét voltáról győznek meg *Borsod, a tatabányadorogi terület, a nógrádi iparvidék*, s a *Pécstől a Mecseken* át *Szekszárdig* és *Bonyhádig* terjedő terület regionális rendezésének szép tervei. Olyan, sok tízezer munkást érdeklő felmérések folytak például ezen a területen, mint annak megállapítása, *mennyien járnak feleslegesen nagy távolságból munkába* — például a bányákba —, s hogyan kell kiküszöbölni ezt a tízezreket fárasztó hibát, új, ésszerű, okos települési elosztással. Szép a *Balaton-terv*, a vállalat mérnökeinek egyik legnagyobb munkája. Szépek *Pécs* új, nyugati városrészének, az úgynevezett *»Uránvárosnak«* makettjei és tervrajzai. *Dénesi* főmérnök alkotásai, amelyek közül kettőt ízelítőnek a kiállítás és az ankét gazdag anyagából azzal a megjegyzéssel mutatunk be, hogy ez a városrész egyik szakaszában már fel is épült. *És ami még papír volt ma, az ankéton — holnap valósággá válik.* (baktai)

Hidraulikus csőátvitelű motor, levegőkondicionáló, epedás laticelülés az új Ganz-kocsikban

A Ganz Vagon- és Gépgyár gyártmányait, a Ganz—Jendrassik típusú, dieselmotorral működő vonatokat világszerte ismerik. Ilyen motorvonatokat készítettek már a *MÁV-nak, Csehszlovákiának, Lengyelországnak és Argentínának.* Külföldi gyárak a mechanikus erőátvitel helyett elektromos és hidraulikus erőátvitelt alkalmaznak, s a Ganz is gyártott már elektromos erőátvitelű, hat kocsiból álló szerelvényt a Szovjetunió részére.

— A hidraulikus erőátvitelű motorokból most készült el az első példány, *a húszszerelvényes egyiptomi megrendelés első darabja* — tájékoztatta munkatársunkat *Akarat Endre*, a gyár főmérnöke. — Minden szerelvény egy motorkocsiból, egy elsőosztályú és egy másodosztályú kocsiból áll. A próbajáratást megtartottuk, s a megjelent egyiptomi szakemberek elismeréssel nyilatkoztak a magyar ipar luxuskivitelű, távvezérléses motorvonatáról. Az Egyiptomnak készült új motorvonat elsőosztályú kocsijainak egyenletes hőmérsékletét *levegőkondicionálóval* biztosítjuk. *Fénycső-világítást* szereltünk be, az üléseket *epedás laticelpárnával béleltük* és úgy készítettük el, hogy tetszés szerinti irányban *forgathatók.* Az utazók kényelmét biztosítja az is, hogy a repülőgépek üléseihez hasonlóan a támlát és a lábtartót magasabbra, illetve mélyebbre lehet állítani. A kocsiban bárhelyiség is van, de ha az utas nem akar felállni, megnyom egy gombot, feje felett kigyullad egy lámpa. Ezzel egyidejűleg a bárban megszólal a csengő, a pincér a fülkébe siet, és az égő lámpáról megállapítja, ki a rendelő.

— A Ganz Vagon- és Gépgyár terveinek megvalósítását gátolja a helyhiány. A vállalat szerszámüzeme már átköltözött a Vajda Péter utca tulsó oldalára, a tanműhely pedig a Kőbányai útra. Ez megnehezíti a munkát, s e problémánk megoldásához segítségre lenne szükségünk — fejezte be Akarat Endre, a Ganz Vagon- és Gépgyár főmérnöke. *(M. J.)*

Tizenkét dekás, tranzisztoros hallókészülék, bőrhőmérő és társai

Magyarországon több mint tízezer nagyothalló és süket él. A múltban készített különböző nagyothalló-készülékek nem jelentettek teljes megoldást, mivel azokhoz telepre volt szükség, ami használatukat igen költségessé tette.

A tranzisztoros hallókészülékeket eddig csak külföldön gyártották. Behozataluk évente több tízezer devizaforintba került. A Röntgen-Elektromedica Vállalat átmeneti megoldást választott: *csak alkatrészeket hoznak be, és azokat itthon állítják össze.* A hallókészülék súlya mindössze 12 deka, négy tranzisztorral működik, amelyek élettartama legalább ötvenszerese az elektroncsövekének, továbbá ugyanazzal a fűtőteleppel két évig üzemeltethető. A szakemberek elérték, hogy *a miniatür (20 mm-es) fülhallgató már teljesen tökéletes, zavarmentes hangokat ad.* A készülékhez a vállalatnál — magyar mérnökök tervei alapján — *a külföldinél jobb törpeakkumulátor-töltőket gyártanak*, amelyek iránt már külföldi cégek is érdeklődnek, köztük olyan nyugat-németországi gyárak, amelyektől a múltban mi vásároltuk ezt a gyártmányt. *Kétezer hazai gyártmányú tranzisztoros hallókészülék forgalombahozatalával évi 2 800 000 forintot takarít meg az SZTK és a közönség.*

A Röntgen-Elektromedica Vállalatnál *elkészült az első magyar termisztoros »bőrhőmérő«.* Különösen kórházakban veszik majd hasznát. *Az orvos csak megérinti vele a beteget, és azonnal tizedpontosságig híven megállapítja hőmérsékletét.* A szimulánsokat is leleplezi az új hőmérő, mivel nem lehet »feldörzsölni«. *(moldován)*

Hűszmillió forint a takarékban!

A kerületi tanácsok pénzügyi állandó bizottságai mellett működnek az úgynevezett *takarékossági albizottságok*, melyeknek társadalmi munkatársai elismerésre méltó eredményeket értek el a takarékossági versenyben. Munkájuk nyomán 1957 első felében *12 millió forinttal emelkedett a takarékbetétek összege*, és a második félévben *további 20 millió forintot* fizetett be az OTP-fiókokba a kerületek lakossága. A takarékossági versenyben jelenleg első helyen *a VI. kerület áll 3 800 000 forinttal*, utána *az V. kerület következik 3 500 000 forinttal*, harmadik *a XIII. kerület 1 700 000 forinttal.* Figyelemre méltó a XXI. kerületiek munkája: *a takarékbetétek összege* az első félévhez viszonyítva *50 százalékkal emelkedett.* A XVIII. kerület azonban lemaradt a versenyben, mert a takarékossági albizottság nem követte a többi kerületek társadalmi munkatársainak példáját. *(J. J.)*

Szombaton kezdődik a ruházati szakszervezeti kongresszus

A ruházati dolgozók szakszervezete február 1-re és 2-re hívta össze XX. kongresszusát. A tanácskozás napirendjén szerepel a ruhagyári dolgozók munkakörülményeinek alakulása, érdekvédelmük, a munkásdemokrácia kiszélesítése. Megvitatják, hogyan segíthetik az üzemek műszaki színvonalának emelését a munkafolyamatok gépesítésének kiterjesztésével, az újítómozgalom fellendítésével és a szakmunkásképzés megszervezésével. A kongresszuson résztvevő 300 küldött mintegy 20 000 dolgozót képvisel majd.

Nemzetközi légügyi értekezlet Budapesten

Az üzemközösségben működő légiforgalmi társaságok, így a *DLH*, a Német Demokratikus Köztársaság légiforgalmi társasága, a *CSSZA*, (csehszlovák), a *LOT* (lengyel), továbbá a *MALÉV* képviselői Budapesten értekezletet tartottak, amelyen megtárgyalták a nyári menetrenddel kapcsolatos előkészületeket. A nemzetközi légiközlekedésben általában a nyári menetrend április 1-ével lép életbe és október 31-ig tart. A tárgyalások eredményeként megállapítható, hogy *az idei nyáron tovább javul a légiforgalom.*

Magyarország ismét tagja a Nemzetközi Borhivatalnak

A világ bortermelő országai közül nyolc állam 1924-ben létrehozta a Nemzetközi Borhivatalt. Az alapító tagok között volt Magyarország is. A szervezet kétévenként tart kongresszust. Jövőre olyan ügyet tárgyalnak, amely hazánkat is érdekli. Az történt ugyanis, hogy nemrégen Amerikában új szőlőfajtát nemesítettek, amelynek *a mi leghíresebb történelmi borvidékünk nevét, a »Tokaji« elnevezést adták.* Ebben az ügyben a kongresszus hoz majd döntést. Hazánk tagsága 1944 után megszűnt a nemzetközi szervezetben, mert nem fizették be az évente esedékes tagdíjat. A Nemzetközi Borhivatal, tekintettel alapító tagságunkra, elismerte jogfolytonosságunkat és kérte, *lépjünk be ismét a szervezetbe.* Ez 1958. január 1-vel megtörtént.

Technikai mozaik

Mozaiktávcső

Szakértők szerint az ötméteres palomárhegyi távcsővel az optikai ipar elérte csúcsteljesítményét, ennél nagyobb átmérőjű tükröt belátható időn belül alig lehet készíteni. Márpedig a világegyetem méreteinek, a távoli ködöknek stb. megfigyeléséhez, megméréséhez nagyobb távcsövek kellenének. Amerikai tervezők ún. mozaik vagy fazettás távcsövet akarnak tervezni. Lényege az, hogy nem egy tükör van a távcsőben, hanem több tucat. Hatalmas, mély kútszerű üreg fenekén volnának elhelyezve az egyes mozaikszemek, azaz paraboloid-alakúra csiszolt tükrök és a sok tükör egy gyújtópontba vetítené a világűrből érkező fénysugarakat. Kb. 20 méter átmérőre tervezik a nagy műszert, modellje már elkészült és meglepően jó képet adott. Szakértők bíznak az új elgondolás kivihetőségében.

Autókerék helyett gumihenger

Egy amerikai gyár olyan tehergépkocsikat készített, amelyen az első kerékpár helyett egy — a gőzhengerekéhez hasonló — gumihenger van. Hátul kerekek helyett ugyancsak széles, puha gumihengereket hajt a motor. Az ilyen autó nehéz, sziklás, vagy mocsaras terepen is könnyen mozog. Olyan kicsiny a talajnyomása, hogy — állítólag — az elébekerült emberen átmegy anélkül, hogy bajt okozna. (Legalább is a reklámfénykép ezt mutatja.)

Mindentudó bicska

A svájci hadsereg tisztjei részére olyan zsebkést rendszeresítettek, melyben mintegy tízféle eszköz van. Két késpenge, fűrész, dugóhúzó, csavarhúzó, üvegnyitó, konzervnyitó, szíjlyukasztó, olló, reszelő.

Vaksötét éjszaka is látni lehet

Katonai és rendőrségi célokra készítették még a háború alatt a sniperscopot. Erős fényű lámpája van, de olyan sötét rubinvörös üveg zárja el, hogy a látható fény nem tud kilépni belőle, csak az infravörös sugárzás. Az infravörös sugarakkal megvilágított testekről visszaverődő sugarakat olyan távcső fogja fel, melyben az infravörös sugárzásra érzékenyített foszforeszkáló ernyő van. Így szabad szemmel tökéletesen sötétnek tetsző területet is látni lehet. Gépkocsivezetők részére is készítettek ilyen berendezést, amivel *teljes sötétségben biztonságosan vezethették a kocsikat.*

Hajó, amelyik minden irányban el tud mozdulni

Az amerikai haditengerészet egyik kiöregedett hajóját érdekes módon alakították át. Leszerelték csavarjait és kormányszerkezetét. Elől és hátul 2—2 repülőgépmotorral hajtott légcsavar dolgozik. A motorok a parancsnoki hídról különféle irányba állíthatók s így például oldalra is tud úszni a hajó. A különleges hajót olyan tengerpartok ellenőrzésére készítették, ahol a víz sekély és iszapos, úszó növényszettel fedett.

Csekkellenőrzés — televízióval

Nyugat-Németországban az országúti forgalomban igen népszerűek az útmenti bankházak. Az autós megáll a pénztárablak előtt, csekkfüzetéből kitép egy lapot és pénzt kap érte. A csekkek ellenőrzésére televíziós készülékkel szerelték fel a bankpénztárakat. A pénztáros a csekklapot egy üvegre helyezi és a központban azonnal ellenőrizhetik, nem hamisított-e a csekk?

H. Á.

NKF rendszerű
110—220 V váltóáramra
UNIVERZÁLIS
TÖRPE
AKKUMULÁTORTÖLTŐ
TRANZISZTOROS
hallásjavítókészülékhez,
TRANZISZTOROS
rádióakkumulátorhoz,
TRANZISZTOROS
gyermekjátékokhoz
KAPHATÓ!
RÖNTGEN JAVÍTÓ és
SZERELŐ VÁLLALAT
BUDAPEST,
VI., Nagymező utca 4.
Telefon: 224—472

MDK

Perczel Erzsébet

V. Össz. Iparm. Kiáll. Műcs. 1965.

PERCZEL ERZSÉBET

TEXTILTERVEZŐ

KIÁLLÍTÁSA VOLT AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1995, 5-6, 93

De re aedificatoriában két

"usus"-t /= utilitas+ firm

lisztikus tagolás xxxxxxxx

xxxxx modern építészettört

évszázadokban ugyanis a f

függött, mig a konstrukci(

/structure/

A magyar reneszánsz

namentum" csoporthoz tart

namenta"-nak nevez. Ez a

teket foglalja magában, XX

hanem ide sorolja xxxxxxx

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

PERCZEL ERZSÉBET

említve

Szőkely András:Divat és hagyomány.Józsefvárosi Kiállítóteremben

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.28.sz.4.o.

Perczel Erzsébet, gyarművén

L: Barcsay J.

9.

–: A Kult. Min. mérójutalmai

Népszabadság, Bp. 1979. dec. 22.

PERCZEL ERZSÉBET]

Alapos lábtörlőhasználat után követhetem csak *Herczeg Ibolyát* — a tárlat rendezőjét — a belső terembe: — Itt állítottuk ki a gyárilag készült lakástextíliákat, a nyers és a barna sok-sok árnyalatában — mondja —, míg az első helyiség a kézi szövésű, kisebb, egyedi darabok, a színesebb ruhák számára lett fenntartva.

Így szinte magától értetődő az első kérdés, amelyet a textilművészhez intézek a „házilagos kivitelezésről" és az ipari sorozatgyártásról.

MAGYA

Wagner

PERCZEL ERZSÉBET

— Én több mint harminc évig az iparban dolgoztam, de közben az otthoni munkát sem hagytam abba. Szerintem csak így lehet, így érdemes csinálni. Mert a gyárban a gép számtalan akadályt, korlátot állít az embernek — persze, ez rendkívül érdekes — de a házi szövőszék egészen más. Nem is tudom, hogyan fogalmazhatnám meg. Talán vázlatnak nevezném az otthoni munkámat, amolyan előtanulmányfélének... de nem tudnám a kettő különválasztani. Hiszen egyik a másikat segíti.

MAGYAR

Wagner: A

PERCZEL ERZSÉBET

— *Mit tart a folklór, és a modern iparművészet viszonyáról?*

— Rólam gyakran azt mondják, hogy a népművészetből merítek, pedig ez nem felel meg a valóságnak. Van ugyan benne valami, de ez csak úgy érződik, a kézi szövés technikája, a kivitelezés miatt. A „népies" kifejezést meg különösen nem szeretem! A népi motívumok másolása az én helyzetemben nem lenne őszinte... és különben is: *más ma már a szükséglet, a dolgok funkcionalitása*... Ezt egyébként az iparban tanultam!

MAGYAR HIR

Wagner:A te

PERCZEL ERZSÉBET 6

— Mikor használ merészebb színeket, mintákat, és mikor ragaszkodik az egyszerűséghez?

— Egy magánmegrendelő számára, aki bírja anyagilag, vagy egy közintézmény esetében, ahol nagyobb tér, felület áll rendelkezésemre, megengedhetem én is magamnak a bátrabb akkordokat. Természetesen, csak mértékkel. Az arányokra nagyon kell vi-

MAGYAR HIRLAP 1979/29/11

Wagner: A textilmüvész

PERCZEL ERZSÉBET 7

gyázni! A köznapi öltözködésben, vagy a kislakásokban viszont a sima vonalak, a világos, egyszínű felületek előnyösek. Általában *a garnitúrákra* törekszem, mert egyelőre éppen ez hiányzik. Például *a függönyhöz illő ágytakaró, bútorszövet vagy szőnyeg.* Úgy érzem, a szőnyegkérdés nincs még egyáltalán megoldva. Ezért terveztem kétszer-háromméteres darabokból — ugyanazon szín különböző árnyalataiból —

MAGYAR HI

Wagner: A textilművész

PERCZEL ERZSÉBET 8

összeállítható padlószőnyeget, amelyet itt mutatok be először. Ez magánlakásokba, hivatalos helyeken egyaránt alkalmazható, és tetszés szerint variálható.

— Maradjon ez inkább így, kiterítve — kéri a rendezőnőt, miközben a tárlaton körbejárunk. — Készen vagyunk a vasalással? — kérdezi aztán a függönyökhöz érve.

MAGYAR HIRLAP 1979/23/11

Wagner: A textilművész

PERCZEL ERZSÉBET 9

S ismét felém fordulva magyarázza: — Látja, ennek a kisebb-nagyobb-kockás mintacsaládnak mindenik darabja kétoldalas. Bármelyik oldala egyformán használható, hiszen függönyanyag.

MAGYAR HIRLAP 1979/23/11

Wagner: A textilművész

Perczel Erzsébet, iparművész

l. Kanyák Zsófia

(Bagota): Az asztal esztétikája

Esti Hírlap, Bp. 1978. dec. 9.

2.

PERCZEL ERZSÉBET 10

— Már vagy nyolc éve nyugdíjba vonultam. De továbbra is dolgozom. Minden, amit itt lát a kiállításon, az utóbbi két esztendőből való... Most ismerkedtem meg egy szövetkezet vezetőjével, és nekik terveztem ezt a natúr színű függönyt. Rövidesen elkezdik a gyártását... Nem tudja, meddig tart még a józsefvárosi tárlat? Oda is kértek tőlem terítőket. Szeretném látni, mielőtt bezárul. Sajnos, mostanáig nem sikerült eljutnom.

— Nehogy valamiféle szépelgést frjon rólam, mert azt nem szeretem. Remélem, ez kiderül a munkáimból — nyújt kezet búcsúzóul. A kiállítás katalógusa pedig egy kis meglepetést tartogat a látogatóknak. A borító belső oldalára szorgos kezek ragasztanak tenyérnyi mintadarabot a szombathelyi textilművészeti biennálén díjazott Hilton-függönyanyagból.

Wagner István

Perczel Erzsébet
iparmüvész

Kézzel szövött
szoknya

Perczel Erzsébet iparművész
Budapest / Műcsarnok

Perczel Erzsébet:
Kézzel szövött szoknya, részlet, 1978

-----Kiállitások
Müvészet, 1979.január /1.szám/ 47.oldal

Perczel Erzsébet

Perczel Erzsébet textiliáit bemutattoa a Műcsarnokban könyvjegei, terítői, függönyei, ülő és diszpárnái egyszerűek és nemesek.

Szamosi Ferenc: Perczel Erzsébet textiliái.
Új Tükör. 1979. felmáv 18 – 3 lap.

Perczel Erzsébet

Kezzel szövött szokuya
részlete. (repro)

— : Kiállítások
Művészet, 1979. január - 47 lap.

Perczel Erzsébet

Perczel Erzsébet iparművész
a Műcsarnokban rendezett
kiállítást.

—: Kiállítások.
(Művészet, 1979. január – 47 lap.

Perczel Erzsébet textilművész

érdemes művész (1973)

Kiállítása a Műcsarnokban

Bp. 1979. jan. 27 - febr. 18.

– katalógus a könyvtárban –

Perczel Erzsébet

Perczel Erzsébet bemutatott gyapjú-
fonálból hétközmapi és estélyi ruhá-
kat is, valamint láthattuk maga
szőtte szőtteseit is.

Szamosi Ferenc: Perczel Erzsébet textiliái.
Új Tükör, 1979. február 18 - 3 lap.

Perczel Erzsébet, textilművész

A HAZAI TEXTILMŰVÉSZET rangos egyénisége, Perczel Erzsébet érdemes művész munkáiból nyílt kiállítás szombaton a Műcsarnokban.

21.

– Kló

Népszabadság, Bp. 1979. jan. 28.

☆

Hogy *Perczel Erzsébet* hol sajátította el mesteri fokon a textilművészet szakmai fogásait, az aligha deríthető ki. Tanult Brnóban, 1938—45 között dolgozott — tervezett és egyedi alkotásokat szőtt — Párizsban, hazatérése után is legalább annyi időt töltött el a pápai textilüzem, a Pamuttextil tervező asztala, mint saját szövőszéke mellett. Ez persze nem az energiák szétforgácsolását jelentette, inkább azt, hogy felismerte: az egyedi munkák készítése és az ipar számára való tervezés elszakíthatatlan egymástól, hogy „a textil nem lehet magánügy". Az 1962-es és 1971-es Ernst Múzeum-beli kiállításán bizonyította gondolatai igazságát.

— *Nem lehet túldíszített, zsúfolt motívumrendszerű anyagokat tenni a modern lakásokba* — mondja —, *már a rendelkezésre álló tér szűkössége miatt sem.*

Geometrikus díszítésű, barna-fehér színösszeállítású függönyei, bútorszövetei, nyers gyapjúból szőtt, csak a szövésmóddal tagolt ágyterítői egyszerűek, funkcionálisak, esztétikusak. Ruhaanyagain, párnáin élénkebb színeket is használ.

Perczel Erzsébet nem tagadja a népművészettel való kapcsolatát sem.

P. Szabó Ernő

PM 71

Perczel Erzsébet

Özv. Czene Jánosné naiv művész március 21.-ig a kecskeméti Magyar Naiv Művészek Klubjában,
Földi Péter festő február 10.-ig az egri Kis Galériában,
Tóvári Tóth István festő a Győri Műcsarnokban február 4.-ig,
Fehér László grafikus január 31.-ig a székesfehérvári FAÉV Munkásszállóban,
Perczel Erzsébet textiltervező január 27.-től a Műcsarnokban és
Orosz János festő január 26.-tól, szintén a Műcsarnokban mutatja be műveit, amint a kulturális eseményekről szóló tájékoztatás közli.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. jan. 27. XXIII. évf. 4. sz. 8. lap.

Perczel Erzsébet

Megbízást kapott a művészi hogy a pécsi Bauhaus Megyei Tanács irodaháza részére takarófű gobelint készítsen.

—: Köztéri munkák 1980-ban. Művészet, 1981. február – 58 lap.

Percsel Erzsébet
textiltervező

A művésznő textilmunkáival
szerepel a tárlaton.

B. I.: Modern iparművészet..
Nők Lapja, 1975. július 5-i oldal.

Perczel Erzsébet, textilművén felszólalt.

Irók, művészek béketanácskozása Szentendrén 7.

Népszabadság Bp. 1977 máj. 25.

Perczel Erzsébet

"Textilgrafika" cimmel rendezett kiállitásról Vadas József ir "Zsákbagrafika" cimmel. Kritikája során elsőként Kokas Ignác, Schaár Erzsébet és Varga Imre csupán művészetük irányaszempontjából szerepel, a tárlaton nem vesznek részt. A Nemzeti Galéria kiállitásán a résztvevők neve mellett, munkájukról is beszámol: Dobrányi Ildikó, Fógel Márta, Perczel Erzsébet, Péreli Zsuzsa, Polgár Csaba, Sajnovits Sándor, Széchenyi Lenke, Szenes Zsuzsa, Szilasi Anna, Szilvitzky Margit, Temessy Ildikó, Vető Márta.

A "Zsákbagrafika" c. kritikát lásd: Szilvitzky Margit nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 16. XX. évf. 42. sz. 13. lap.

PERCZEL ERZSÉBET 1

Szombaton Perczel Erzsébet munkáiból nyílt kiállítás a Műcsarnokban: a tárlatot Major Máté akadémikus nyitotta meg. A közönség február 18-ig látogathatja a bemutatott alkotásokat.

MAGYAR HIRLAP 1979/2311

Wagner: A textilművész

PERCZEL ERZSÉBET

A bejáratnál látogatásomkor még tiltó tábla fogad. Az ajtók mögött teljében a munkahangulat. A függönyök még a padlón hevernek, egy elegáns ruha kétágú létrára akasztva vár sorára, műanyagzsákokból színes pamutgombolyagok gurulnak szerteszét.

MAGYAR HIRLAP 1979/2311

Wagner: A textilművész

PERCZEL ERZSEBET, iparmüvész

Szombathelyen,1971 ngaran Textil biennalé/hivatalosan: Fal-és tértextil biennalé/.-35 iparmüvész alkotasai,34 szam szerint,mivel Perczel Erzsébet és Barta Éva közös munkaval jelentkezett. Mindössze hót férfi kiallitó. 557.old

BERTALAN LAJOS: Kiállitasi napló 554.old

VASI SZEMLE, XXVI.évf. 1972. 4.szám, Szombathely

Percze Erzsébet

Műve szerepel a szombathelyi
III.Fal-és tértextil biennálén

Népszava 1972 augusztus 24
2.old.

Perczel Erzsébet
és Barta Éva

Közösen nőtt falinőnyegjük
szerepel a II. fal és textil biennálén
Szombathelyen

Kritika 1972 október
38. old.

Perczel Erzsébet

Miskolcon született 1913-ban. Iskolai végzettsége: Textiltechnikum 1932. Kiállítások: több csoportkiállítás; 1962-ben és 1971-ben egyéni kiállítás az Ernst muzeumban.

Katona László: II. Fal- és Tértextil Bjennále, Szombathely, 1972.

Perczel Erzsébet

Bemutatott műve:

„Falipőnyeg", kézi szövés + kalapált vörösrézés tűzzománc, 225 x 143 cm.

Kotona László: II Fal- és tértextil Biennálé, Szombathely, 1972.

Perczel Erzsébet textilművész

Müve szerepe 1 "Angyalföld művészeinek tárlatán" a Műcsarnokban .

Magyar Nemzet 1974 január 6

12.old.

Perczel Erzsébet 1.

Kiállítási anyaga az Ernst Múzeumban bizonyára nem emel gátat alkotó és közönség közé. Itt mindennapjaink szükségletét szolgáló „műtárgyak" sorakoznak: fali kárpitok, szőnyegek, nadrágkosztümök, ruhák, ponchók és ágyterítők, valamint színes párnák. Olyasmik, amire mindenkinek szüksége lehet. Annál azonban inégis sokkal többek, mint amik az üzletben kaphatók.

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra

Magyar Hírlap 1971/116 6 old.

Perczel Erzsébet 2

Nem árut termel, hanem szemmel láthatóan arra törekszik, hogy minden egyes textilgével, minden egyes ruhájával valami többletet hozzon létre; anyagnak, célszerűségnek, formának, szinnek a maradéktalan harmoniáját tökéletes egyensúlyát. A ruhák anyaga kézi szövéssel készült és így az alapanyag és a díszítmények teljes szerves egységet alkotnak, fakturában és szinharmoniában egyaránt.

Bojár Iván: Kiállításról - kiállításra

Magyar Ifirlap 1971/116 6 old.

Perczel Erzsébet 3

Ezek a ruhák nem díszesek, hanem szépek
Arra készülnek, hogy viselőjüket kiemeljék,
meg különböztessék, de ezt sem hivalkodóan.
Az ünnepélyesség és a mértékhartás sajátos
egyensúlyát teremtik meg ezek a ruhák
csakúgy, mint a lakásbelsők díszítésére
szánt függönyanyagok, amelyek akár kézi,
akár gépi szövéssel készülnek, erőteljes szín-
harmoniákkal tűnnek ki.

Bajár Iván: Kiállításról – kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/116 6 old.

Petrovel Erzsébet iparművész

A Galileumi Iparművészeti kiállításon szereplő művei.

P. Brestyánszky Ilona: Iparművészetünk 30 éve.
Dalgozók Lapja /Komárom/, 1945. júl. 27.

Perczel Erzsébet

függöny, nyomott, 600 x 75 cm

Szőnyeg, gyapjú kézicsomózás

4 m²

Angyalföldi képző- és iparművészeti

kiáll. Műcsarnok 1974

Perczel Erzsébet iparművész

A szombathelyi múzeumban megrendezett „fal és tértextil" biennálén szerepelt. Barta Évával közösen megmunkált művével.

Bertalan Lajos: Kiállítási napló. Vasi Szemle, 1972... 4. 557. old.

Percsel Erzsébet
textiltervező

„Lakástextil" (repró)

—: Lakás
Művészet, 1975. május – 14 oldal.

Perczel Erzsébet
textellerverő

A magyar szőttesek geometrikus rendszerét és motivumkincsét alakítja át korszerű technikával lakás és mhaszövetein Perczel Erzsébet.

Brestyánszky Ilona: Tárgy és alkotója.
Nők Lapja, 1975. okt. 25 - 14 oldal.

Perczel Erzsébet

Lakástextil tervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparmű részeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún – júl.

Percel Erzsébet

Ruházati formatervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún — jul.

Kocsel Erzsébet

Munkájának reprodukciója

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Kecskemét, jún - júl.

Perczel Erzsébet

Az Ernst Múzeum-i kiállításán ruházati textíliát, falikárpitot, szőnyeget, nadrágkosztümöt, ruhát, ágyterítőt, sűrűes párnát mutatott be.

Bojár Iván: P. E. kiállítása az Ernst Múzeumban; Ipari Művészet, 1971. 4. sz. 29. l.

Bugiri

Perczel Erzsébet iparművész

(Miskolc, 1913 -

1932-ben textiltechnikumot végzett, 1946-tól a Központi Dessinatura, majd 1962-68 között a Pápai Textilgyár tervezője Érdemes művész,

~~Művei szerepettek~~ A III. Ipari Textilművészeti Biennálén 1978-ban a szombathelyi Savaria Múzeumban díjat nyert „Hilton" függönye.

– katalógus a könyvtárban –

Perczel Erzsébet

A felület sűrűn szőtt, a díszítményt vastag, világos színű gyapjúcérna és sötét színű, vastag, egyágú fonal kiterítésével hozza létre. Felhasználja az ötvösművészetet is.

Fal- és tértextil művészetünk; Mihály Mária hozzászólása a II. Szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálét követő vitáról; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 15. l.

Perczel Erzsébet festőművész

neve említve

Művészettörténeti Értesitő 1972

309. old.

Perczel Erzsébet

tz Öltözködéskultúra '72 kiállítás alkalmával tartott ankétan elmondott hozzászólása.

Öltözködéskultúra; Ipari Művészet, 1973/2. sz. 6. l.

Perczel Erzsébet

Ízléses színállású (barna, fehér, Barta Éva piros és sárga románcos rátéteivel), finom textúrájú falisszőnyegéből a megélénkítő, puhító kárórendszert figyelheti meg az ipar, esetleg a fémkombinációk alkalmazását is.

Fal- és tértextil művészetünk; Koczogh Ákos hozzászólása a II. Szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálét követő zsúrban; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 11. l.

PERCZEL ERZSÉBET

Textiltervező. Kiállítása nyílt az Ernst Múzeumban.

MAGYAR HÍRLAP, 1971. ápr. 1.

Perczel Erzsébet

áprilisban az Ernst-múzeumban mu-
tatja be legújabb divat-terveit.

M.T. i. belföldi hírek, 1971. jan. 19.

Petrovel Erzsébet.

Kiállítása az Ernst Múzeumban
a mai napon zárul.

Kiállításak.

Magyar Nemzet, 1941. máj. 16.

Porcel Erzsébet

Textilje szerepel a szombathelyi
fal és tértextil biennálén

Magyar Nemzet 1972 augusztus 20
11. old.

Perczel Erzsébet iparművész

a Divattervező Váll. a KGST-országok népviseleti anyagából kiállítást rendezett, melyen az iparművész háziszőttesei szerepeltek.

(f. b.): Divatos népművészet.

Magyar Nemzet, 1972. szept. 17.

Perczel Erzsébet iparművész

kerepel a T. Fal- és Tértextil-biennálén.
(Szombathely.)

Rózsa Gyula: A kettéhasadt kőpit

M.5.

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 17.

Perczel Erzsébet

Szombathelyen a fal- és tértextil biennálén fémmel, zománccal díszített szőttese szerepett.

Láttuk, hallottuk.

1972. aug. 11. 20.59 /11/V.

Perczel Erzsébet, textiltervező, iparművész

MDh

Nov. 24-én nyílik meg kiállítása az Ernst Múzeumban.

-:Hír

16.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. nov. 23.

MDK

Perczel Erzsébet

Perczel Erzsébet /textil/ résztvett a IV.Orszg.
Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok
Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

Perczel Erzsébet

Magyar Iparművészet az
ezredforduló 2003
211.l.

MDK

Perczel Erzsébet, iparművész

felszólalt.

– : Befejezte munkáját a képzőművészek
Közgyűlése 7

Népszabadság. Bp. 1963. nov. 21.

Pesczel Erzsébet

Divatterveikkel

szerepel az alábbi Tárlatan

k. gy.: Az angyalföldi képzőművészek ünnepi kiállítása

Magyar Nemzet 1969 IV. 4

Perczel Erzsébet

Szoknyarészlet /repr. 46./
Stóla /repr. 48./
Ruha - terv Nádor Verával együtt /repr. 47./

Perczel Erzsébet: Szőttes Bpl 1962. repr.

A művészetnek a holnap ízlését kell formálnia

Perczel Erzsébet

Véget ért a Képzőművészek Szövetségének közgyűlése

1024

A Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlése szerdán az Újvárosháza nagytermében folytatta munkáját. A délelőtti ülés napirendjén először a felszólalások szerepeltek. *Buza* Barna a kiállítóhelyiségek problémájáról beszélt. A napirend második felszólalója, *Dávid* Katalin a művészeti írók feladatairól szólt. *Perczel* Erzsébet iparművész az iparban dolgozó tervezőművészek munkáinak problémáit fejtegette. *Farkas* Aladár szobrászművész javasolta, hogy a közgyűlés részvevői *küldjenek tiltakozó táviratot a görög kormányhoz Alexandrosz Panagulisz halálra ítélése ellen.*

A közgyűlés délelőtti ülésén *Aczél* György, az MSZMP Központi Bizottságának titkára a Központi Bizottság üdvözletét tolmácsolta, majd a hazai művészeti élet társadalmi feladatairól, problémáiról beszélt. Megemlítette a többi között *a pontosan körülhatárolt értékrend hiányát.* Az értékrend ugyanis az irodalmi és a zenei életben már kialakult. A szakmának segítséget kell nyújtania ahhoz, hogy a különböző stílusoktól függetlenül egységes értékrend alakulhasson ki képzőművészeti életünkben is. Kultúrpolitikánk törekvéseiről szólva, Aczél György kifejtette, hogy *a művészetnek nem a mai — és sokszor elmaradott — tömegízlést kell kielégíteni, hanem a holnapit, s ez feltételezi az ízlés fejlesztésének következetesen véghez vitt munkáját is.* A művészeti életben *a realista, szocialista igény hegemóniájáért kell küzdeni.* Képző- és iparművészeti közéletünknek az emberek szívéért és tudatáért folytatott harcba kell bekapcsolódnia; maximális türelemmel folytatva ezt a küzdelmet az emberek megnyeréséért, és türelmetlenséggel a giccs, az elmaradottság ellen.

A hozzászólások után *Somogyi* József szobrászművész mondott zárszót, majd a részt vevők megszavazták a közgyűlés határozati javaslatait és a szövetség alapszabályának módosítását. A Magyar Képzőművészek Szövetségének VIII. közgyűlése délután a szövetség új választmányának megválasztásával ért véget.

torrása a prosperitás gazdasá-

gi csodájával sz
szerető emberek

A politikai á
időszerű tanulsá
vetlenül, szinte
ban hangzik
párbeszédesen,
vitájában, jófor
idézetként. Ért
a film napjai
vállal publicis
kat, s ez a fi
mondhatni ka
során számos
mond ki nyílt
világossá az
ták, haladó e
lalását, amely
olasz társada
rétegeit érdekli.

1968 NOV 21

MAGYAR NEMZET

Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A legerőteljesebben ezek közül a megfontolt, tudatos küzdelem, és a mindenre elszánt lázadó cselekvés világméretű dilemmájában nyilatkozik meg a film: bár illő tisztelettel adózik a mártíroknak, a hősöknek, mégis nyilvánvaló a tanulság is, hogy nem elég a harci elszántság. A harc eredményessége érdekében, a fölösleges véráldozat elkerülésére a küzdelem feltételeit is meg kell teremteni.

Ez a szép film — különösen hazájában — Gianni *Puccini* költői rendezésében a művészet és a politikai meggyőzés érdekes ötvözete.

tagadja az árulást, [illegible]sítja a cár kegyelmét, sőt később együttműködik a partizánokkal, életét is feláldozza a közös ügyért.

E különös, korát kissé késve követő népi hős átalakulásáról, önfeláldozó küzdelméről szól Nikola *Valcsev* új filmje. A történet bővelkedik a romantikus, kalandos fordulatokban. E romantika, a népi környezet, a folklorisztikus hangvétel ad új színt az egyébként sablonos partizántörténetnek.

v. a.

A „Saturnus" nem válaszol

A napokban zárult chicagói nemzetközi filmfesztiválon Sándor Pál filmje, a Bohóc a

Perczel Erzsébet

1952 NOV 23

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307

NÉPSZABADSÁG

— **Kovács Zsuzsa** belsőépítész és Perczel Erzsébet textiltervező iparművész kiállítása holnap délben nyílik meg az Ernst Múzeumban.

Perczel Erzsébet

Ruhatervekkel szerepel az alábbi táslaton

Gy. Gy.: Az angyalföldi művészek tavaszi táslata

Hajtómű, 1969 II. 8

Perczel Erzsébet, textil MDK

4. orsz. iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.

Perczel Erzsébet textiltervező M.D.K.

Kiállitás müveiből az Ernst Muzeumban.

Vidos Zoltán: Kovács Zsuzsa belső épitész és Perczel Erzsébet textilte vező kiállitása.

Magyar Épitőművészet 1963/2. 47.1.

Perczel Erzsébet, textilművész MDK

Kovács Zsuzsa belső építésszel közös tárlata nyílik meg az Ernst Múzeumban nov. 24-től.

— : Ma hallottuk 2. l.

ESTI HIRLAP, Dp. 1962. nov. 19.

M. D. K.

Perczel Erzsébet.

textilterverő

Bútorbevonó anyagot függönyt, terítőt, ruhárati textiliát tervez.

Gulyán László: Kovács Zsuzsa és Perczel Erzsébet kiállítása.
Művészet, 1963. április — 42 lap

mdk

Perczel Erzsébet és Kovács Ísuzsa

textiltervező belső építész

iparművészek

kiállítása az Ernst Muzeumban

Mozaik

Népszava, 90 évf. 275. sz 1962 nov. 24. én

PERCZEL Erzsébet textiltervező M.I.K.

kiállitása az Ernst-Muzeumban

Napló
Magyar Nemzet 1962. november 23. 6.1.

PERCZEL Erzsébet textiltervező M.I.K.

Butortextilek,

Kovács Zsuzsa kárpitozott butorterveinek beveonata.

Balog János :Egy belsőépitész és egy textiltervező
Magyar Nemzet 1962. december 15. 5.1.

Perczel Erzsébet
iparművész

M.D.K.

Textil munkáival részt vett
Kovács Lajzsával a lakberen-
dezési kiállításon az Ernst muzeumban.

Földes Anna: A bútorok művészete
Nők Lapja, 1963. jún 5. — 21 lap)

MDK

Perczel Erzsébet

textil

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

MDK

Perczel Erzsébet

Szövött-textil, repr.

Szövött-textil, repr.

Kovács Zs. belsőépitész és Perczel E. textilterv. iparm. kiáll. Ernst Muzeum. 1962. nov.

Perczel Erzsébet

M.D.K.

Művei a kiállításon

Kéziszövések

Perneczky Géza : Nagyalföldi képzőművészek II. kiállítása

Magyar Nemzet 1966. május 24. 4.l.

Ferenczi Sándor

Születésének

MDK.

Perczel Erzsébet

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 máj.24.

WDK.

Personal Brandeis

Kindliest Kritika

Magyar Nem et 1966 maj.24.

Zarik Fehérvár (1881)

1881 nőiparkiállításon

Női tanúlmány fej.

Képrőművészeti szemle 1881. 139 l.

Percrel Etelka

Perczel Erzsébet
Szövött szknya

Ernst Museum. I. iparművészeti kiállitás. 1952.
1/b 1.

y lévén ismeretes, nem tudjuk ki volt
k kegyuri család Pásztón a középkor-
nagyméretű kibővitése - tekintettel
enoválásra szorult, - valószinüleg
lében következett be, amikor az észa-
ák, a templom hosszát megnövelték
k. Az ekkori gotikus ablakok nyomait
láthatjuk. Azok helyet adtak a barokk
mlokaaton, amennyiben egyáltalán vol-
ejtőznek. 1444-ben a budai káptalan
gbizásából vizsgálatot folytatott töb-
tésük szerint a templom kőből épült,
körülötte temetővel. A török időket a
lette. 1694-ben "oly rongyos, hogy
ber hol leülni" - irják az egri püs-
érik, hogy a pásztói dézsmát a temp-
. Öt évvel később. 1699-ben részle-

Perczel Erzsébet
Abrosz
Ruhaanyag
"
"
Sál

Ernst Museum. I. iparművészeti kiállitás. 1952.
15 l.

arc /Bojár/ 2

IS BENE ÉVA EGRY 1745, shematikus le-
oszoruban, felette nemesi koronával.
ina, magassága 21 cm, alsó átm. 15 cm,
ival azonos felirattal. Mindkettő del-
sőrü, nagy gombbal a fedőn, erőteljes,
vonalu füllel. Ónjegy nélkül.
ztyatartó, magassága 9 cm, átm. 11 cm.
ergált forma, a fedőn kis gombbal. Fen-
irom edény fenekén azonos felirat.
V.D. Gabr. Balaasowitz. /Ez galgagutai
ész volt. A község Galgaguta filiája./
vozott rézkehely, magassága 19.7 cm,
átm. 14.8 cm, kuppa átm. 10.2 cm. Hat
lappal határolt nodussal, hatkarélyos
pal. A talp alsó felének peremén

MDK

Perczel [Erzsébet ?] Lp. műv.

és Markos tervezése: tölgyfa garnitúra natúr-színben, a szék kárpitja nyers színű gyapjú, barna mintával, piros zöld berakással. Készült a nevesi Háziipari Szövetkezetben. (repr.)

M. E.: Madaras Minta.

Nők lapja, Bp. 1957. február 21. [17. l.]

MDK

Perczel Erzsébet cp. műv.

kézimunkaterve: madaras minta régi palóc szőttesek alapján - repr.

M.É.: Madaras minta.

Nők Lapja, Bp. 1957. február 21. [17. l.]

Perczel Erzsébet, szöttesterverő

Szokmyarészlet
46. repr.

Perczel Erzsébet: Szöttes. Ep. 1962.

Perczel Etelka

Zárik Fehérvár (1881)

1881 nőiparkiállításon

Női tanulmány fej.

Képzőművészeti szemle 1881. 139 l.

Teller Antal egyévi önkéntes jog
hallgató

Perczel Erzsébet, szőttestervező

Ruha
(Iparmův. Múz. Lsz. 56.190)

47. repr.

Perczel Erzsébet: Szőttes. Bp. 1962.

Perczel Erzsébet, Szőttesterwező

Stóla

48. repr.

Perczel Erzsébet: Szőttes. Bp. 1962.

MDK

Perczel Erzsébet [iparművész]

— Szerepel a III. Magyar Iparművészeti és Népművészeti kiállításon. (Nevét tweed-anyagok tervezői közül emeli ki a cikk.)

Fedor: A III. Magyar Iparművészeti és Népművészeti kiállítás.

Nők lapja, Bp. 1955. december 8. [2o. l.]

MDK

Perczel Erzsébet iparművész és textiltechnikus

Segített a hevesi háziipari szövetkezetnek a járási kultúrotthon berendezéséhez szükséges munkák elvégzésében.

(O. K.): Jegyzetek egy kultúrotthonról.
(Nők Lapja, Bp. 1954. november 25. [9. l.]

Perczel Erzsébet

Diva Hervei-ből az Ernst Museumban

kiállítása lesz

N. N.: Dezkovits az NDK-ban és Csehszlovákiában

Esti Hirlap 1971 I. 19

Perczel Erzsébet textiltervező

Kiállítása nyílt az Ernst

Múzeumban

Pajtás 1971 IV. 29

Perczel Erzsébet

Textil-tervező, ki legutóbb az Ernst múzeumban mutatta be műveit.

-bozóky-: Naive painter and textile designer. Daily News, Budapest, 1971. V. 30

Perczel Erzsébet

Csehszlovákiá-, Jugoszlávia-, és Francia-
országban tanult és dolgozott-Szineit ille-
tően rokonvonást találhatunk Áldozó Jó-
zsefeivel.

-Cozáky-: „Naive" painter and textile de-
signer. Daily News, Budapest, 1971. máj. 30

Perzsel Erzsébet iparművész

Brüsszelben, Párizsban majd Budapesten képzett textiltervező. Lelkiismeretesen tanulmányozza Sárköz, Baranya, Heves szőtteseit. Kiállítása az Ernst Múzeumban van.

P. Szűts Julianna: Parasztköltő és népművészet 7.

Népszabadság, Bp. 1971. május 4.

Perczel Erzsébet, textiltervező

az Ernst Múzeumban állít ki:

—: A hét végi kulturális programokról

9.

Népszabadság, Bp. 1971. ápr. 30.

Perczel Erzsébet, textiltervező
ipari művész

Kiállít az Ernst Múzeumban.

— : A hét végi kulturális programból 9.

Népszabadság, Bp. 1971. ápr. 24.

Perczel Erzsébet, textilterező

Kiállítása nyílt meg
az Ernst Múzeumban.
(fényképp.)

—: Iparművész az Ernstben 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. ápr. 27.

Perczel Erzsébet

Diva-Hervei-ből kiállítása lesz
április végén az Ernst Múzeumban

MTI: Kiállítások 1971-ben

Petőfi Népe 1971 I. 20.

Perczel Erzsébet textilművész

Viállítása nyílt az

Ernst Múzeumban

Magyar Nemzeti 1971 május 21

4. old.

Perczel Erzsébet iparművész

művének bemutatója

szombaton, 24-én nyílik az

Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 április 21

8. old.

Perczel Erzsébet textilművész

Az Ernst Múzeumban

Kiállítása nyílt

Kiállítási kalendárium

Szocialista Művészetért 1974 VI.

Perczel Erzsébet textilművész

kiállítása nyílt az Ernst

Múzeum ban

P. Szücs Julianna: Parasztfestő és

nézművészet

Nézőkabadszág 1971 V. 4

Perczel Erzsébet textiltervező

Kiállítása nyílt az
Ernst Museumban

Magyar Hirlap 1971 IV. 24

Perczel Erzsébet

textilművész

Perczel Erzsébet művészetén át-
világít a népi hagyomány reminisz-
cenciája. A művésmő otvöze a
népi motivumokat saját elképzeléseivel.

Szütsné Brenner Klára: Perczel Erzsébet kiállitása....

Művészet, 1971. augusztus - 42.oldal

Perczel Erzsébet

textilművész

Perczel Erzsébet textilbemutatója az Ernst Múzeumban volt. Kiállítását Pogány Frigyes professzor nyitotta meg katalógusát Kass János tervezte.

Szőtsné Brenner Klára: Perczel Erzsébet kiállítása... Művészet, 1971. augusztus – 42 lap.

Perczel Erzsébet
textilszervező

A kiállításon bemutatta a művésznő
kerzel szövött vulnaanyagait. Ezeket
az anyagokat modellé alakítottákiVá-
dor Vera és Lendvai Ilona szerve alapján.

Szütsné Brenner Klára: Perczel Erzsébet kiállitása.
Kovács Gyula: I. Országos Zománcművészeti.....
Müvészet, 1971.augusztus - 42.oldal

Perczel Erzsébet

textilművén

Perczel Erzsébet 1935 óta dolgozik a textilszatmában. A textiltechnikumot Brünnben végezte. 1936-tól mint gyári textilterverő tényleidek.

Szütsné Brenner Klára: Perczel Erzsébet kiállitása...

~~Kovács Gyula: I. Országos Zománcművészeti~~.....

Művészet, 1971.augusztus - 42.oldal

Perczel Erzsébet

textilművész

A művésznő a szövés minden fáisát megtanulta, így lehetséges az, hogy szerei jól kivitelezhetők. A kiállításon bemutatta 6 nyújtós szövőszéket, amin ő dolgozik.

Szütsné Brenner Klára: Perczel Erzsébet kiállítása....

[redacted].....

Müvészet, 1971.augusztus - 42.oldal

Perczel Erzsébet

Textilművész

1962-ben a Képzőművészeti Alap gondozásában jelent meg a művésznő „Szőtles" című bonyve. Ezzel egyidőben volt első gyűjteményes kiállítása is.

Szütsné Brenner Klára: Perczel Erzsébet kiállítása....

[illegible].....

Művészet, 1971.augusztus - 42.oldal

Perczel Erzsébet

textilművész

A művésznő hészítette a riscgrádi Silvanus szálló függönyanyagát. A Vadászati Világkiállitáson is szerepelnek alkotásai.

~~[illegible]~~.....
Szütsné Brenner Klára: Perczel Erzsébet kiállitása...
Művészet, 1971.augusztus - 42.oldal

Perczel Erzsébet
Textilművész

Kiállításán bemutatta vaszon-
függönyeit, szines szövött pániáit.
Modern formája csomózott berek
formatumu szőnyéget. Falvédőt.

Szütsné Brenner Klára: Perczel Erzsébet kiállitása....
Művészet, 1971. augusztus - 42.oldal

Perczel Erzsébet
textilművész

A művésznő kiállításán bemutatja
mindazt a textilfajtát amely minden-
napi életünk egy része. Részben otthonunk
belső részben öltözetünk kellékei szer-
pelnek tárlatán.

Szütsné Brenner Klára: Perczel Erzsébet kiállítása....
Művészet, 1971. augusztus - 42.oldal

Perczel Erzsébet textiltervező

Az Ernst Muzeumban rendezett kiállitása ápr. 24.-én nyilik meg,-közli a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. ápr. 24.
XV. évf. 17. sz. 2. lap

Perczel Erzsébet

Négy textiltervét közli a lap.

Bakay E.: Perczel E.; Ipari Művészet, 1969. II. 26-27. l.

Perczel Erzsébet

Az Iparművészeti Múzeum két szőttesét vásárolta meg. Részt vett az Iparművészeti Tanács „Legszebb termék" pályázatain, legtöbbször az első helyen díjazottak között.

Bakay E.: Perczel E.; Ipari Művészet, 1909. II. 28. l.

Perczel Erzsébet

Feldolgozta a régi magyar takácsmívesség hagyományait. Munkái szerepeltek Moszkvában, Bukarestben, Varsóban, Prágában stb. A brüsszeli világkiállításon két díjat kapott.

Bakay E.: Perczel E.; Ipari Művészet, 1969. 11. 28. l.

M.

Perczel Erzsébet

1962-ben az Ernst Múzeumban Kovács Imrével közös kiállítása volt.

Bakay E.: Perczel E.; Ipari Művészet, 1969. 11. 28. l.

Perczel Erzsébet

Dolgozik az Iparművészeti Tanács zsűrijében, a Képzőművészeti Alapban és a pamutipar gyártmányfejlesztő bizottsági munkájában.

Bakay E.: Perczel E.: Ipari Művészet, 1969. 11. 28. l.

Perczel Erzsébet

A pamutszövetekről összeállított lexikális munkája főiskolai tananyag. A felszabadulás után a Legyek közt kapcsolódott be a Textilipari Tudományos Egyesület munkájába.

Bakay E.: Perczel E.; Ipari Művészet, 1969. 11. 28. l.

Perczel Erzsébet

A Magyar Képzőművészek Szövetségének alapító tagja. Több ízben volt a Szövetség választott elnökségi tagja. Jelenleg a Textil Szakosztály nagyüzemi Bizottságának vezetője.

Bakay E: Perczel E.; Ipari Művészet, 1969. II. 28. l.

Perczel Erzsébet

1962-ben Szőttes címmel könyve jelent meg. 1950 óta rendszeresen vesz részt a fontosabb hazai iparművészeti kiállításokon, számos hazai elismerésben részesült.

Bakay E.: Perczel E., Ipari Művészet, 1969. 11. 28. l.

Perczel Erzsébet

A népi iparművészeti kéziszövő műhelyek megalakulásával Hevesben, majd Sárközben művészeti szaktanácsadó, szövést tanít. Otthon maga is sző.

Bakay E.: Perczel E.; Ipari Művészet, 1969. II. 27. l.

Perczel Erzsébet

Textilterveit nagy sikerükkel valósítja meg. 1962-ben a pápai textilművekhez került gyártmány-fejlesztési osztályvezetőnek. Megtervezi a dessin-mintákat. A felszabadulás óta gyűjti a régi szőtteseket, hímzéseket. Gyűjteését, rajzait a Néprajzi Múzeumnak adta.

Bakay E.: Perczel E.; Ipari Művészet, 1969. 11. 27 l.

Perczel Erzsébet

1949-ben a pamutipari központi dessinatúra megszervezésére kap megbízatást; ennek a központi tervező irodának 14 évon át vezetőhelyettese. Kezdeményezésére valósítják meg a pamutipari gyártmány-dokumentációt.

Bakay E.: Perczel E.; Ipari Művészet, 1969. 11. 25. l.

Perczel Erzsébet

3.

1945-ben hazajön, 1946-ban néhány hetet ismét Franciaországban tölt, Aubussonban megismerkedik a gobelin-szövéssel. Itthon a pomázi pincében helyezkedik el.

Bakay E.: Perczel E.; Ipari Művészet, 1969. 11. 25. l.

Perczel Erzsébet

1.

Ruhaszövetet, lakástextiliát, függönyöket, abroszokat, dekorációs szövetehet tervez. Pályáját munkásnőként kezdte, a textiltechnikumot Csehszlovákiában végezte. 1938-bom Svájcba megy, a „Rüti" cégnél jacquard nyakkendő alapanyagokat tervez.

Bakay E.: Perczel E.; Ipari Művészet, 1969. II. 25. l.

Perczel Erzsébet

A Magyar Képzőművészek Szövetsége textil szakosztálya ipari szekciójának ankétján — 1970. III. 25-én — elhangzott beszámolóhoz (Koczogh Ákos) hozzászólt. Hozzászólását közli a lap.

Ipari Művészet, 1970. III. 44. l.

Perczel Erzsébet

1938-tól nyolc évet Párizsban tölt. A festőiskolázás mellett gyapjú- és selyemgyárak megrendelésére kézi gépekkel megvalósítható mintákat készít. Festeni kezd, s mint Léger-tanítvány kiállít.

Bakay E.: Perczel E.; Ipari Művészet, 1969. 11. 25. l.

Perczel Erzsébet

grafikus-művész

kiállítása a Miskolci Galériában

Élet és Irodalom
1982 okt. 27.

Percsel János

pásztor faragó

említve:

Domanovszky Gy.: L'art pastoral hongrois
Bp. 1948 36

MDK

Perczel János faragómüvész

Gönczi-Szabó: Az 1956.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliografiája Müvért 1957.VI.évf.4.sz. 344 l.

Perczel János, Nagyrada
Sótartó, fafaragás
Szarukürt, "
Csontlánc, "

Ernst Muzeum. I. iparmüvészeti kiállitás.
1952. 2o 1.

701

st. = kumín vetka

:ügyi-család birtoka, akkor hütlenségük
ıás-családnak, később feleségének, Borbá-
Losonczy László birtokába kerül. 1439-
adományul, felerésze időközben a mo-
~~ze kerül~~ lett. Bethlen harmadik támadása
jesen feldulták, a lakosok elmenekül-
ulja fel a községet. 1715-ben a köz-
és Felső-Szügyből állott és a két hely-
zlovák háztartást irtak össze, 172o-
ar és 9 szlovák háztartást vettek fel,
községként szerepelt. A XVIII. század
számos nemesi birtokkal.
tti egyutcás település.

Perczel János

pásztorművész

életrap, arckép

lásd

Madarassy László

Művészkedő magyar pásztorok. Bp. 1934. 120-és kv. ll.

A NAPOKBAN

FORG

ÚJ ÉPI

című

A VÁLLALKOZÓK LAPJA K

A mű 13-as quart alakban, mű
oldal terjedelemben, 220 ábrával
Felöleli az új építési mozgalom
alkotásának kérdéseit, a mult hi
melyek körül napjainkban európ
Hézagpótló mű, magyar nyelven é
építési mozgalomnak. — Ára előfi
szonkötésben 24.— P, megjelenés

Előfizetések

VÁLLALKOZÓK LAP

BUDAPEST, VI., POD

Perczel János

A szentendrei Művésztelepi Galériában Beck Judit festőművész kiállitása április 30.-ig tart nyitva.
A nagykanizsai Erkel Ferenc Művelődési Házban Perczel János pásztorfaragó kiállitása április 24.-én,
a Műcsarnokban Veress Sándor László festőművész kiállitása április 30.-án,
a Helikon Galériában Tulipán László grafikusművész kiállitása április 29.-én,
a Csók István Galériában Fejér Csaba festőművész kiállitása április 29.-én nyilik meg,-közli a kulturális események rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 24.
XX. évf. 17. sz. 8. lap.

Perczel János
népművész

Faragás (repro)

Rapcsányi László művelődéstörténeti sorozata: A bibliával
Tükör, 1977. július 31 – 12. oldal.

Perczel János, fazekas

● PERCZEL JÁNOS pásztorfaragó kiállítását április 24-én, szombaton, délután a nagykanizsai Erkel Ferenc Művelődési Házban Tüskés Tibor író nyitja meg.

—:o Perczel János 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. ápr. 17.

Perczel János, fafaragó

• **KIÁLLÍTÁSOK.** Perczel János pásztor faragó munkáiból Nagykanizsán, az Olajmunkások Erkel Ferenc Művelődési Házában, Tavaszy Noémi grafikáiból a Fejér megyei Csákberényben nyílik bemutató. Képzőművészeti kiállítás lesz a Komárom megyei bokodi művelődési házban is.

— :o Kiállítások 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. ápr. 24.

Perczel János

fafaragó népi iparmüvésznek a mépmüvészet mestere cimet adományozták.

Magyar Hirlap 1974/225 6.

Perczel János, fafaragó

A népművészet mestere

– :Kiváló népművelők kitüntetése

4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 16.

Perczel János, Japaragó

A népművészet mestere.

— : Kitüntetések augusztus 20-a alkalmából

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. aug. 15.

Perczel János, faragó,
népművész.

Riportszerű, művészien megjelenítő előadásban ismertet meg a pásztor-faragóművész Perczel János életének alakulásával, művészetének sajátosságaival és jellegi sorsával. (Szül. 1888-ban Szentpéterúron, Zala megyében. Nagyrandán lakik most.) Művészetéről a cikkíró sajátos, „strukturalista" elemzést ad.

Tüskés Tibor: Képzőművészeti krónika
– Pásztorművészet ... 920-926.

JELENKOR, Pécs, 1972. október XV-10.

Percel János, fafaragó

d: Kapoli Antal

Tüskés Tibor: Pásztorfaragók üzenete 36–37

Új Tükör, Bp. 1986. okt. 12. XXIII/41

MDK

Perczel Károly

Az Épit.Min. város- és községrendezési főoszt,-
nak vezetője résztvett a Franciaország és Svájc
ban rendezett Nemzetközi Építész Szövetség
közgyülésén.

D.K.: A nyugateurópai építészet tanulságai.

Müszaki Élet 1957. nov.14.

DR. PERCZEL KÁROLY /

„Budapest szerepe az ország településhálózatában" c. fejezet

Budapest városrendezési problémái. Szerk. Preisich Gábor
Bp. 1963. /Mérnöki Továbbképző Intézet előadássorozata /

7-25

Perczel Károly

Fischer József: Ujjáépités vagy helyreállitás.
Tér és Forma. 1946. 1-3.sz. képekkel.

MDK

Perczel Károly épitész

Gönczi-Szabó:Az 1956.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliografiája Müvért 1957.VI.évf.4.sz. 338.l.

Perczel Károly épitész

MDK

Bonta János:A Magyar Épitőművészek Szövetsége MDP aktiva vezetősége 1955.évi április hó 26-i ülésének anyagából Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf. 9-10.sz.315-317.l.

M. D. K.

PERCZEL Károly építész

Lásd. még:

Csavlek A – Gyártás – Mihes – Perczel

Részvétel a pályázatban

III díj. (Rezi)

Preisich Gábor: A kart téri terv pályázat

Magyar Építőművészet 1956. (V.) 3. sz. 77. l

Perczel Károly, építész

Dok

A 15 éves lakásépítési tervről, a városrendezés problémáiról tartott előadás máj. 26-án a Magy. Építőművészek székházában.

—: Hír

10. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. máj. 27.

<Perczel Károly>

cikke

<> Le Corbusier
„lakóegysége" Mar-
seille-ben. Uj Épi-
tészet. 1947. 253-254 l.

Nagyon Tisztelt

Perczel Károly
építész

Irod.

Lux László: Forgalmiczi közigazgatási épületek. Uj Építészet 1948. 5. [Uj Csepel] sz. Postaépület serve jentitől repr. 195. l. 196. l

1 Budapest.

Magyar Királyi Felülvizs-
Kiegyenlitő Hivatal f. évi
ber hó 17-én kelt Cs. 19779/T
eredetiben idecsatolt irata
a Csehszlovák Kiegyenlitő
tal Schwarz C. György kés-
i építőmesternek állitólag
736·40 + 46·70 régi koronát
l a Müemlékek Orsz. Bizott-
t.
vonatkozó összes iratoknak
kéröleg való csatolása mel-
van szerencsém közölni,

< Perczel Károly >

cikke

< > Le Corbusier „lakóegysége" Marseille-ben. Új Építészet. 1947. 253–254. o.

Országos Bizottságának azon
müemlékek összeirását képezi
vezérfonalul nekem másolatba
jegyzéket rendelkezésre bocs

Megjegyzem azt is,
részben
ke észleletem szerint valavul
része megszállt területre es
ve téves, minthogy annak ide
összeirásnál segédkeztek, va

A Müemlékek Országá

M.D.K.

Perczel Károly épitész

az elnökség tagja

Megválasztották a Magyar Épitőművészek Szövetségének uj elnökségét

Magyar Nemzet 1961. november 25. 3.l.

Perczel Károly, építész MDH

A vízvezrendezés szakembere;
részt vesz a Kongresszuson.

(A.): Magyar építőművészek a hanannai Kongresszuson 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. szept. 5.

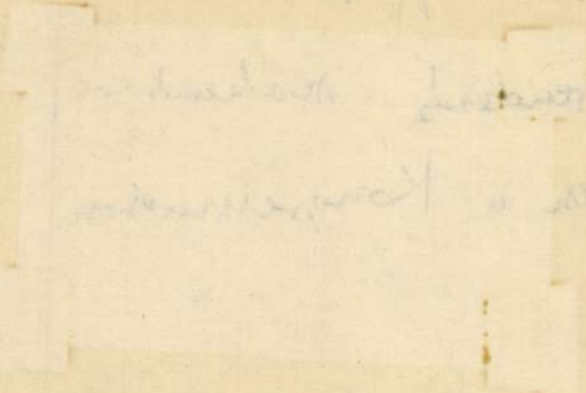

MDK

Petrovel Károly építész

Hild-érmet kapott.

— : Urbanisztikai ankét Székesfehérvárom 4

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 13.

Perczel Károly

nevét a Magyar Urbanisztikai Társaság ankétján felszólalók felsorolásában említi Granasztói Pál cikke: "Irók a városépitésről".

Budapest, 1969. 8.sz. 1o. 1.

Percel Károly

nevét említi a Közmunkatanács 1945 utáni tevékenységében részt vevők között Granasztói Pál.

Még egyszer a Közmunkata nácsról.
Budapest, 1971. 5.sz. 10-12. l.

Perczel Károly

terve második helyen dijazva

Z s.T: A dunaparti és magdolnavárosi lakótelep tervpályázatának ismertetése. Tér és Forma. 1946. lo.sz. műsz. rajzokkal.

tovább

~~Gádoros Lajos~~

Perczel Károly

Perényi Imre

Preisich Gábor

Szrogh György

építészek

A MÉMOSZ szék-
házának új terve
pentick közös
munkája.

Új Építészet
1948. 293. l.

min. iroda s. tiszt.

niszteri tanácsos.

vatalos másolat hiteléül:

min.iroda s.tiszt.

MDK

Perczel Károly építész

A MÉMOSZ székházának egyik tervezője

Uj Épitészet 1948. 293 l.

Perczel Károly MDK

épitész

Népakarat, 1958. jan. 29.

Perczel Károly:

cikke:
A Duna-kanyar üdülő területi és építészeti fejlesztése

/~~[illegible]~~/képes ismertetés/

Magyar építőművészet, 1972.3.sz.
/építészet és szabadidő/

32 - 35.l.

Perczel Károly

"A lakóterületi egységek elméletének felülvizsgálata különös tekintettel a városrekonstrukcióra". /dr. Faragó Kálmán doktori értekezésének tézisei és vitája. Opponensek: dr.Granasztói Pál, dr. Kovácsházi Frigyes, dr.Perczel Károly./

Éptud, 1971 /III/, 2-3.sz. 315-342.l.

PERCZEL KÁROLY, épitész

Heckenast Péter 1949-ben az Épitésügyi Miniszterium területrendezési műhelyébe került, melynek munkáit akkor Perczel Károly, Hönsch László, Zöldy Emil és Weiner Tibor irányitották. 124.old

MATIS LAJOS: Vas megyei vonatkozásu Ybl-dijak 124.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965
1.szám Szombathely, 1965

dr. Percel Károly építész
a vidéki, falusi építkezésekről készült filmsiportban hozzászól dr Percel építész kandidátus, a Városépítési Tudományos és Tervező Intézet igazgató helyettese.

Unokáink is látni fogják.

1975. III. 26. Televízió (2. műsor) 20.01 Gné

PERCZEL Károly

PREISICH Gábor: Perczel Károly 1913-1992. = Magyar Építőművészet, 83,1992. 2-3. 95. ill.

PERCZEL Károly építész

s.m. /SÁRVÁRI Márta/: Perczel Károly halálára. =
Magyar Nemzet, LV.évf.5.sz.1992. 7.sz. 12.p.

Sümarkt, plébániatemplom 443
Nyitra→Nyitra
New York
- Hearst-gyűjtemény, Szt. Katalin-oltár 714
- Metropolitan Museum of Art, The Cloisters Collection
- Erzsébet királyné házioltára, ltsz. 62,96, 90, 94, 230, 376, 380, 706, 785, 10; K: 350–51
- Pierpont Morgan Library
- Ms. 360: Magyar Anjou Legendárium 25, 27, 90, 95, 203–209, 365–369, 15; K: 288–91
- Ms. 515. 713
- Pierpont Morgan-gyűjtemény
- Boroszló, Iohannes Benedictus-kehely 742
- Public Library, ms. 16: melki missale-töredék 633
Niederhaslach 616
Niedzica→Nedec
Niepołomice, plébániatemplom 539
Nikápoly 123, 230, 231, 526
Nitra→Nyitra
Nitrianská Streda→Szerdahely
Nógrádsáp, plébániatemplom 527, 529, 804, 844, (522/5), (528/3); K: 51, 987, 992–994
- falképek 529, 599, 704, 850, 864; K: 1307–9, 1721
- oszoly (Năsal: R), plébániattemplom 321, 819
Nové Mesto nad Váhom→Vágújhely

Perczel Károly

F.F.: Károly Perczel Herder-Preis für einen Architekten = Pannonia, 13, 1985, 2. 18-19. ill

PERCZEL Károly

KOMOR Vilma: Itthon és határainkon túl. /
[Beszélgetés] = M. Nemzet, 1985. feb. 26. 5.

— : Beszélgetés a Herder-díjas építésszel.

PERCZEL Károly

Perczel Károly életútinterjúja [Herder-díj] =
Dunakanyar, 21, 1985, 1. 56.ill

PERCZEL Károly

Perczel Károly visszaemlékezéseiből. = Budapest Főváros Levéltára Közleményei 1984 (1985) 418 - 426.

Szintén vésett feliratával tűnik fel a *homoródszer*
gótikus kehely. A kuppa felső harmadában díszes m
sávként: „istū cali[c]em f. o. petrusu." A rosszul rajzo
meg. Érmek párhuzama alapján a betűk formája kelt

A vésett díszítéssel készült kelyhek másik kiemelkedő
ismeretlen származású kehely. Vésett, változatos leve
lemezen más-más formájú leveleket vésett a talán buda
formája, vésése, a kuppakosár felirata alapján a 15. szá
élénkítik, s nagyon szép a szokatlanul keskeny kuppak
közepén ismét ott látjuk a vésett feliratot, mely az eg
TOLLIS PECCATA MUNDI DONA NOBIS (PAC
rűen rajzolt betűkkel készült, teljes terjedelmében ne
elhagyott egy teljes szót. Ezekhez a kelyhekhez hasonló
14. század második felének stílusát menti át a 15. száza
tényezője maradt.

Az erdélyi kelyhek külön csoportot alkotnak. Kü
típus, amely a századforduló táján egyeduralkodó.
viszonylag nagy átmérőjű, kerek talp, peremén mindig
vésett, növényi, geometrikus, esetleg feliratos díszítésse
felületein igen szép vésett minták elkészítésére nyílt úja
képviselői a *szenterzsébeti*, *kakasfalvi* kelyhek. Tová
keltezhető *kisdisznódi* kehely, talpán kétféle, vésett,
karcolt, finom indamintával, valamint a 14. század leg
traszírozott hátterű griffekkel és sárkányokkal v
evangelistaszimbólumok voltak felerősítve, melyek
Szögletes nodusa nem tipikus, de formája, arányai s

Percel Károly

Scipiades Erzsébet: Honnan ismerték?:
Percel Károly Herder-díja [beszélgetés] =
Új T. 85. jún. 2. 17. ill

Perczel Károlyné

M.D.K.

Tarkászőtt abrosz, repr.

Ipari müvészet Bp. 1960.

Perczel Károlyné, textil

MDK

4. orsz. iparműv. kiáll. Műcs. 1959.

MDK

Perczel Károlyné

Perczel Károlyné / textil/ résztvett a IV.Országos Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

MDK

Perczel Károlyné

textil

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

Personal Retrojets

textil

4. Orca. Jeremy. Kidil. Mica. 1959. deo.

Perczel Károlyné textiltervező iparmüvész

A Magyar Népköztársaság Érdemes Müvésze címet kapta, mint a lap közli: "Dijak, kitüntetések - 1973" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. ápr. 7.
XVII. évf. 14. sz. 2. lap.

Perczel Károlyné

textiltervező iparművész

a Magyar Népköztársaság ~~Kiváló~~ Érdemes

Művésze címet Zapta

Magyar Nemzet 1973 április 3

4. old.

Perczel Károlyné textiltervező iparművész, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze címmel tüntették ki, a hazai textiltervezés területén elért kimagasló művészi eredményeiért.

Csongrád m. Hírlap, 1973. ápr. 3.

Perczel Károlyné, iparművész

Érdemes művész címet kapta.

–: Kitüntető és érdemes művésznek

Népszabadság, Bp. 1973. ápr. 3.

Perczel Károlyné, iparművész

Érdemes művész.

– = Kiváló és érdemes művének 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. ápr. 12.

Perczel Károlyné, textiltervező iparművész,
a Magyar Népköztársaság Érdemes
Művésze címmel tüntették ki

Magyar Nemzet, 1973. ápr. 3.

Perczel Károlyné
textiltervező iparművészt, a hazai
textiltervezés területén elért kimagasló
művészi eredményeiért a Magyar
Népköztársaság érdemes művésze cím-
mel tüntették ki.

Magyar Hírlap 1973/92 3 old.

Perosel Károlyné textiltervezi iparművész
érdemes művész

a Munka Érdemrend aranyfokozata
Tüntetést Zapta

Magyar Nemzet 1973 augusztus 10
4. old.

Percze Károlyné
textiltervező

A Munka Érdemrend arany fokozatát kapta eredményes munkássága elismeréséül.

----: A művészeti közélet hireiből.
Művészet, 1973. december - 11.oldal

Perczel (Perzel) L. MDK

festő

"Nyári tájkép" c.művét megvásarolta a Müegylet. Ugyancsak "Tájkép" c.művét.

Irodalom és müvészet.

Vas.Ujság 1859, 4o4 l.

MD K

Perczel Lajos, festö

Tanulmányfej. Olf.

Nemzeti szalon.-féli tárlat. 1932.dec. Kat.

MDK

Perczel Margit

Részlet a kecskeméti cigányvárosból olajf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tarlatának katalogusa. 1920. Május. 18. l.

MDK

Perczel Margit, festöm.

Bácskából a palicsi részlet. -

Nemz. Szal.- Tavaszi kiáll. 1941. jun. 15-29.
Kat.

N.D.K.

PERCZEL Margit

1918.ban Nagybányán a Szabadiskola

Róti: Nagybánya.. 1954. 332.l.

PERCZEL Károly festő M.D.K.

1915-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 331.l.

M.D.

PERCZEL Margit

1917-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 332.l.

H.Ol

PERCZEL Margit

1918-ban a Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya....., Bp.1954.333.1

Perczel Margit

LÉLEKSTUDIUMOK. Az emberi lélek frappáns ismeretére vallanak **Perczel Margit** a maguk nemében új klasszist jelző tanulmányfejei.

Káldor László.

Magyar Hétfő 932 IV/25

Magyar Hétfő" 932.IV.25.

MDK

Perczel Margit

Az Alkotó Művésznők Egyesületének első kiáll.
Képzőművészet 1931. 42. sz. 163.l.

MDK

Perczell Margit

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 164.l.

MDK

Perczel Margit, festö

Öszirózsák. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

Pesarel Margit —

8 órai. Lipsej, Lesbó

1918 jan 3. 51.

MDK

Percel Margit

Tanulmányfej, of.

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll.
1918.ápr.

PERCEL MARGIT

Tanulmányfej. Olajf.

A Magyar Képzőművészek Egyesülete tizedik rendes tárlatának katalógusa. Nemzeti Szalon 1918. ápr-máj.

Perczel Margit festőművész

Paraszthaz Erdélyben

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete
XVI. kiállitása, 1930. december W. Salon

EREPTUS . FAUCIBUS . IDEO
GRATUS . FIERI . ET . DATAE
NATO . REGE . CRUCIS . LAP
NARI . IUSSIT . PRINC : PRIM
SIMOR † Talpán bevésve: Inveni
a. d. 1872.
Mag. 55 cm.
Lippert József terve után Anders
1872.
Simor prímás készíttette, betegs
épülése emlékére, 1872. Belefoglalt
Józseftől a koronázáskor kapott r
mántjait.

Esztergomi kincse[illegible] Eszterg
20. és 25. szám.
44. l., 1489. szár
kiállításból. F
519. l. — I.
emlékek kiáll
— Dankó
— Irodalo
369. l.
Revue d
209. l.
PA, 1
Lepo

OLTÁ
fehére
belü
187
M
A

Perczel Margit festőművész
Terka olajf.
Rózsák, olajf.
Magyar Képzőművésznők tárlatának és Páris Erzsi
gyüjteményes kiállitása, Nemzeti Szalon, 1921. okt

A m.kir. vallás- és közoktatá
szám alatt s a keb.számv.XII.
nek másolata:

Költségvetési év: 1926/27. S
Rovat: 7. Alrovat: 3. Bélyeg

Utasitom, ho
ságos Bizottsága előadójána
folyó évi május hó 18-án Szi
gei fejében Hatvanhat /66/ p
la terhére utaljon ki. Budap

Perczel Margit
Bácskából a palicsi parkrészlet

Tavaszi kiállítás. Nemzeti Szalon, 1941. junius. 10 1.

Perczel Margit

Nagybányai részlet

AME I.kiáll. N.Szal. 1931. jun. 1o 1.

Perczel Margit

Tabáni ház, olaj
Tanulmányfej, "

Magy. képzőművészek egyesülete VIII. kiáll. N.Szal
1916. márc. 18 l.

Perczel Margit

Oláh kajiba, olaj

Magy. Képzőművésznők Egyesülete jub. kiáll. N.Szal.
1938. jun. 13 l.

MDK

Perczel Margit,

1912-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 89.l.

MDK

Perczel Margit

Csendélet, of.

N. Szal. őszi tárl. 1920. szept. 22. l.

MDK

Perczel Margit

Oláh Lajosba, of.

Magyar Képzőm.nők Egyesülete jub. kiáll. katalógusa 1938 jun.3-18.

12.1.

Herzeel Hergis

Club Anglais, Ol.

19.1.

MDK

Perczel Margit

Oláh kajiba, of.

M. Képzőm.nők Egy. jub. kiáll. 1938.jun.

17.1.

PERCZEL Margit Vestő

[illegible]

1914.-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Réti: Nagybány... Bp., 1954. 331.l.

MDK

Perczel Margit

Cigány gyerek, of.

Biedermayer, "

N.Szal. 2.zsürimentes kiáll. 1916. máj. 17 l.

Perczel (Perzel) L.
München

1859-60. a műegylet megvette két nyári tájképét a 43 frt.
PMÉvk 1859-re. 22. l.

1860-61. Téli tájkép és Nyári tájkép c. olajf. á 29 frt 50 kr megvette a műegylet.
PMÉvk 1860-ra. 16. l.

A. H. Nyári Tanaszt. 1885

Veszprém megyei Múzeumokért

VIII. 197

Perzel

festő

1857. jul. insi tárlat.

A 8. sz. tájkép Perzeltől emlékeztet ifjukoromra, amikor én is magamtól akartam feltalálni az olajfestés módját s nem tudtam, hogy milyen rosz hatást csinál az, ha megszáradt színekre újra vonalozásokat tesznek nedves festékkel.

Kakas Márton a mi-tárlaton. Vas. Ujs. 1857.

258. l.

Percel

1859. tárlat. Uj név. Münchenhöf Két vyári Lej-Lépet Küldött be.

Kakas Márton a mü-tárlatban. Vas. Ujs 1859. 260. l

Perzel L. München

magyar?

1859. máj. – jun. kiáll. Műegylet.
Nyári tájkép, olajf., 66 ft. —
Nyári tájkép, olajf., 66 ft.

Perzel L. München.

1860. aug. – szept. kiáll.: Téli tájkép, olajf., 14 taller. — Nyári tájkép, olajf., 14 taller.
1861. máj. – jun. kiáll.: Tájkép napleménytárból, olajf., 69 ft.

Urnasir VIII. 185.

Perzel L

Gelenleg München.
1859. tárlat.
Nyári tájkép. } olajt. negvette <
Tájkép } mügyjlet >

Kisorsolásra

< >. vas. Nys. 1859. 404 l

Perczel Zsuzsánna

NIAMESSNYNÉ MANASZY MARGIT

KIS LÁNYOK A NAGY VIHARBAN

Perczel Zsuzsánna színes borítékával, díszkötésben 3.40 P

A Szent István-Társulat írógárdájában ismert értékeivel és erényeivel új írónő jelentkezik, aki komoly regénynek is beillő könyvében új színeket hoz a háborús irodalom gazdag választékába. Niamessnyné elhivatott tolla fájdalmas emlékeket idéz fel, az országvesztés szomorú emlékeit. Ezt azért teszi, hogy a «kis lányok», a regény hőseinek szívében megmutassa, miként formálja át a háború keresztútja a front mögötti fiatal lelkeket s hogyan lesznek a négy év alatt maguk is közreműködő hősök s a jövő újjáépítésének reménységei.

Szent István Társulat
Karácsonyi könyvjegyzéke 1937

Perczel Zsuzsanna

NIAMESSNYNÉ … vinárban. Niamessn… eket idéz fel, az ors… sleányok», a regény … formálja át a h… elkeket a jövő újj… Zsuzsánna színes bo… … … …	3.40

A Szt István Társulat
könyvei 1941.

[redacted]

MDK

Perczel Vilma

Zöld szék, of.

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

Perczel Vilma MDK

Zöld szék, olf.

Mücsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Perczel Vilma

Zöld szék. Olajf.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok. 1944. Jun. 1-18-ig. 34. l.

Percs Marpit

1916/17 - 1919/20

Ferkèpzomfoískèvk

121.0.

Percs Margit

1920

Ki tud róla?

emészt fel, melynek a megkim
elfoglaltság mellett, teljese
menetével a munkateljesitu
körülményt sulyosbítja ez az
munkásokat az egyhár bocsát
beérek, mellőzöm az állvány
a mostani állapotoknál, te
de ez által, én, jobban vagyok
teendőkre, naponként ujab
A munkaidőt ugy o
idő levonásával naponta 10
A torony állványoz
ez után folytatólagosan következ
megkezdhetése végett, tovab
is már 14 nap mulva megina
Az előadattakat
relmemet megismételve, mág
Bizottság jó indulatába ajánl

Ócsa, 1922 május

PERCZEL *Margit*, festő, * Bonyhád 1883 febr. 3. A bpesti képzőm. főiskolán, Nagybányán és Kecskeméten tanult. 1915 óta leginkább virágcsendéleteket és tájképeket állított ki a Nemzeti Szalónban.

E. G. II 281 l

Gyarapodás.

tan van ábrázolva. Vértje

dul. Bajuszt és körszakállt visel. di-
INAND. D. G. R. HUNGA. BO. REX.

1 1888: IX. 13-án 20 koronán.
30-án (146/88.).

35

1294

Perczel Margit

szül. Bonyhádon 1883
febr. 3. Rk.
1914/15. I. harmadéves
művésznövendék. Deák Ebner L.
1915/16. I. harmadéves n.o.
Erdőssy D. és Pilch D.
1915/16. II. harmadéves n.o.
1916/17 I. negyedéves -
1916/17 II. " " n.o
1917/18 I. ötödéves n.o.
1917/18 II. " " "
1918/19 I. hatodéves n.o.
1918/19 II. továbbképző

Perczel Margit

szul. Bonyhádon 1883.
febr. 3. Rk. 4 felsőbb leányisk.
1912/13. II. elsőosztbeli mincsz-
nőv. Deák Ebner L, Erdős Ny B
1913/14. I. másodoszt. n.o.
és Pilch D.
1913/14. II. másodoszt. n.o

Madocsa h. n. VI. 35.

– i apátsági templom romjai

VI. 36.

Perczel Margit

1920. máj.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Részlet a kecskeméti cigányvárosból, olajf. 2500.–

1920. szept. n. o.

Csendélet, olajf. 2000.–

Horvát - Szlavonország V. 84.

Perczel Margit

1915. MKE kiáll. Nemzeti Szalon
Hóhaffdák, olajf. 300.—
Csendélet, olajf. 300.—

1915. szept. kiáll. u. o.
Tabáni házak, olajf. 200.—

1915. dec. kiáll. u. o.
Őszi rózsák, olajf. 120.—

1916. márc. MKE kiáll. u. o.
Tabáni ház, olajf. 150.—
Tanulmánytej, olajf. 100.—

1918. dec. kiáll. u. o.
Peoniák, olajf. 800.

1919. jan. MKE kiáll. u. o.
Feldült fogre, olajf. 600.—

Mátyás, I. sö, m. király V. 104.

Perczel Margit

1921. okt. MKE

ki II. Nemzeti gzilenean

Terka, olaszt. 3000.–

Róziák, olaszt. 4000.–

M. N. Múzeum levéltára VI. 293

Perczel Marcit

1912/13 II. - 1913/14
1915/16 - 1917/18, 1918/19
II. - 1919/20

Ferkèpzomfoiskèvk

121. 1.

Pesczel Margit

Nagybányai h. k. 1912

89

Telep, meszicsi-csatorna (Versecz) mentén lévő kőkori VI. 185

Perczel Margit

koll. kiáll. Palics

1925.

stód

Tiszavidék.

1925. pil. 15.

(B. M.: Képkiállitás Palicson.)

Perzel Margit

Thieme Becker

XXVI. 396. l.

Lyka

Perczel Margit

144. Tabáni házak, olajf. — — — — — 300.—

Nemzeti Szalon

1915. szept.
Őszi kiáll.

Perczel Margit

Gyöngyösy

122. l.

Perczel Margit: Imádkozó nő.

contro il tiranno d' oriente.« (Szombat, 14-e. Őszentsége elrendelte, hogy este népünnepélyeket rendezzenek tüzijátékokkal és kivilágítással. Az Angyalvár ágyúszavára a kivilágított Róma összes templomában megszólaltak a harangok és az ilyen ünnepek szokásain kívül tűzkeresztet szereltek fel az Angyalvárra ; a nép pedig határtalan vigadozásnak adta magát. Őszentsége még elrendelte, hogy mondjanak közös imát hálaadásul az Istennek, hogy a Kelet rabigája elleni keresztény hadat a szerencsés győzelemhez vezette.)

» . . . *Domenica, 22. Cappella Cardinalitia alla Chiesa dell' anima ordinata da S. S. per gratiare actione della vittoria ch' hanno hauu*ª *li Cesarei e Bauari di quelle gran Piazza inespugnabile di Buda . . . Stiede nel nostro coro il sig. Conte di Turi che portó la uera conferma della presa di d*ª *piazza e vi dimorò sino alla fine della messa dopo la quale . . . disse che martedi seguente era Capella Papale per li morti sotto la d*ª *piazza di Buda.*« (Vasárnap, 22-e. Kardinálisi hálaadó mise a Chiesa dell' Anima-ban. Ezt Őszentsége rendelte el a császári és a bajor hadaknak a bevehetetlen Budánál aratott győzelme alkalmából. Ott volt de Turi gróf is, aki a vár visszavételének megerősítő, igazi hírét hozta. Ott maradt a mise végéig, amikor is tudomásul adta, hogy a következő kedden pápai mise lesz a budai ostromban elesettekért.)

AZ ARADI VÉRTANÚK
KNEZICH K.
DAMJANICH J.
LAHNER GY.
G.LEININGEN K.
GRF.VÉCSEY K.
SCHWEIDEL J.
LÁZÁR V.
NAGY S.
AULICH L.
PÖLTENBERG E.
TÖRÖK I.
KISS E.
DESSEWFFY A.
KAZINCZY L.
FAMETSZET:
PEREI ZOLTÁN

Megjelent 500 számozott példányban, 1—100-ig a művész aláírásával.

A metszetek az eredeti dúcról lettek nyomtatva.

Ez a példány a

№ 000120

Kiadja a jászberényi Városi-Járási Könyvtár és a Jász Múzeum
1931.
Felelős kiadó: Arató Antal

Hűtőgépgyár nyomdája, Jászbrény, 1981—3153 500
Felelős vezető: Rédei István

Perei Zoltán grafikusművész fametszeteivel számos önálló és egyéb kiállításon találkozhatott a fővárosi és a vidéki közönség. A mai grafikusművészet legutóbbi számvetésén, a Magyar grafika, 1978 című kiállításon bemutatott művei közül a Nemzeti Galéria is vásárolt gyűjteménye részére. Hasonló sikert értek el a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének kiállításán idén, a Budapesti Történeti Múzeumban bemutatott metszetei.

Nagyobb méretű képgrafikái mellett jól ismertek kisgrafikái, ex librisei is. Eredeti hangvételű fametszetei a magyar grafika jó hírét növelve hazai kiállítások mellett külföldi tárlatokon is értékes pályadíjakat nyertek. (Nemzetközi Ex Libris Kongresszus — Svájc, IV. Nemzetközi Fametszet Biennálé — Csehszlovákia.) A művész nevét ismét ott találjuk az ez év nyarán immár hatodik alkalommal megrendezett Balatoni Kisgrafikai Biennálé díjazottjai között.

Egyedi alkotások mellett Perei Zoltán az elmúlt években számos olyan sikeres sorozatot készített, amelyek különböző bibliofil kiadványokban láttak napvilágot. (Magyar írók, Képes esztétikai kislexikon, Szobrok és domborművek.)

Perei Zoltán hagyományaink, múltunk iránti változatlan érdeklődését és folyamatos alkotókedvét bizonyítják az aradi vértanúkról készített metszetei. Sajátos, egyéni vallomások ezek, irodalmi búvárkodások és egy aradi kirándulás emlékképei. Úgy is mondhatnánk, hogy a sorozat a grafika nyelvén megfogalmazott hozzászólás, hitvallás mindazokhoz a napjainkban megélénkülő történeti, publicisztikai eszmecseréhez, amelyek nemzeti, forradalmi örökségünk körül zajlanak. Annál is inkább megállapíthatjuk ezt, mert történelmi eszményképeink éppen úgy válnak közösségi, megtartó erővé, ahogy Perei Zoltán a velük kialakított egyéni kapcsolat után ábrázolja őket; a szabadságharc tábornokai nem utólérhetetlen, fennkölt hősökként jelennek meg előttünk, hanem legbensőbb emberi mivoltukban. Valami sajátos melankólia, a múlttal, jövővel való szembenézés szomorúsága és kiengesztelhetetlensége dereng át ezeken a metszeteken, anélkül azonban, hogy a sajátosan egyedi portrék az uniformizáltság bármilyen jelét is mutatnák. Perei Zoltán művészetéről és e kis mappában bemutatott portrékról végezetül idézzük Supka Magdolna művészettörténész szavait: „Ismerőseink ők, s nem annyira a régi fényképeikhez és ismert arcmásaikhoz találó külső hasonlatosság miatt, hanem arckifejezésük, gesztusaik meghökkentő jellemzetességétől, attól az emberi közvetlenségtől, ahogyan a művész vésője megközelíthetővé teszi őket."

Elsősorban talán ezért válnak e metszetek a magasztos célokért harcoló és meghaló hősök iránti vonzódásunk és lelkesedésünk újabb forrásává. Bízunk abban, hogy a sorozat közreadásával kulturális intézményeink kiállító, ismeretterjesztő tevékenységéhez hasznos segítséget nyújtunk.

Arató Antal

Ajánlott könyvek az 1948/49-es forradalomról és szabadságharcról, az aradi vértanúkról

„A tizenhármak emléke előtti tisztelgést — amióta csak szabad emlékezni rájuk — egyetlen esztendőben sem mulasztotta el a magyar nép...

Mi ennek a kivételességnek a titka? Talán az, hogy nagyapáink, dédnagyapáink még személyesen élték át az aradi vérbíróság iszonyatát? Vagy maga az eljárás, amely az igazságosságnak még a látszatával sem törődve, a csatamezők hőseit a hóhérral intéztette el? Annak tudata, hogy az aradi vértanúk nem csupán a nemzeti önvédelem katonái voltak, hanem egy új nemzet megteremtésére hivatott társadalmi forradalom harcosai is? Bárhogy legyen is, annyi tény, hogy október hatodika évről-évre eleven szóval szól hozzánk, nem engedi, hogy közönyös rutinnal térjünk napirendre a gyászos nap felett.

A kegyelet elfásulása ellen leghatékonyabban azzal védekezhetünk, ha nem elégszünk meg a patetikus fordulatokkal, hanem minden alkalommal újra és újra vallatóra fogjuk a múltat, megvizsgáljuk, mi is történt voltaképpen és miért, s mit okulhatunk a mártírok tanúságtételéből." (Fekete Sándor: A vértanúk napján. = Számadás az ünnepekről. Magvető, 1975. 146—150. l.)

Rövid ajánló jegyzékünkkel ilyen, Fekete Sándor által is ajánlott tájékozódásban kívánunk az érdeklődőknek segítséget nyújtani. Meg kell még jegyeznünk azonban, hogy bár Perei Zoltán 14 tábornok portréját metszette fába, ma már közismert, hogy a vértanúk száma több volt. Fekete Sándor idézett írása mellett utal erre Nemeskürty István (A világszabadság katona-vértanúi. = Élet és Irodalom, 1972. okt. 5.), Pásztor Emil (Ismerjük-e az aradi vértanúkat? = Élet és Irodalom, 1972. okt. 19.) és még számos szerző, valamint az alábbi művek közül jónéhány.

Magyarország története. Szerk. biz. vez.: Pach Zsigmond Pál. Bp. Akad. K. 6. rész. 1—2. kötet. 1848—1890. Főszerk.: Kovács Endre. 1979, 1760 l., 54 tábla, 7 térk.

Borus József: **Dembinszki fővezérsége és a kápolnai csata.** Az ellentámadás problémája 1849. februárjában. Bp. 1975, Zrínyi K. 375 l., illusztr.

Cseres Tibor: **Én, Kossuth Lajos. (Levelek Turinból.)** Életrajz. Bp. 1981, Magvető. 576 l.

Csoóri Sándor—Sára Sándor: **80 huszár.** (Irodalmi forgatókönyv, tanulmányok, dokumentumok.) Bp. 1980, Magvető. 387 l. illusztr. (Ötlettől a filmig.)

Dobai Péter: **Csontmolnárok.** Egy múlt századi magyar regény. Bp. 1974, Magvető. 338 l.

Illyés Gyula: **Fáklyaláng.** (Dráma.) 1970, Szépirodalmi K. 88 l. (Diákkönyvtár.)

Féja Géza: **Visegrádi esték.** (Történelmi regény.) Bp. 1976, Szépirod. K. 476 l.

Fekete Sándor: **Számadás az ünnepekről. Régi viták új megközelítésben.** (Tanulmányok.) Bp. 1975, Magvető. 333 l.

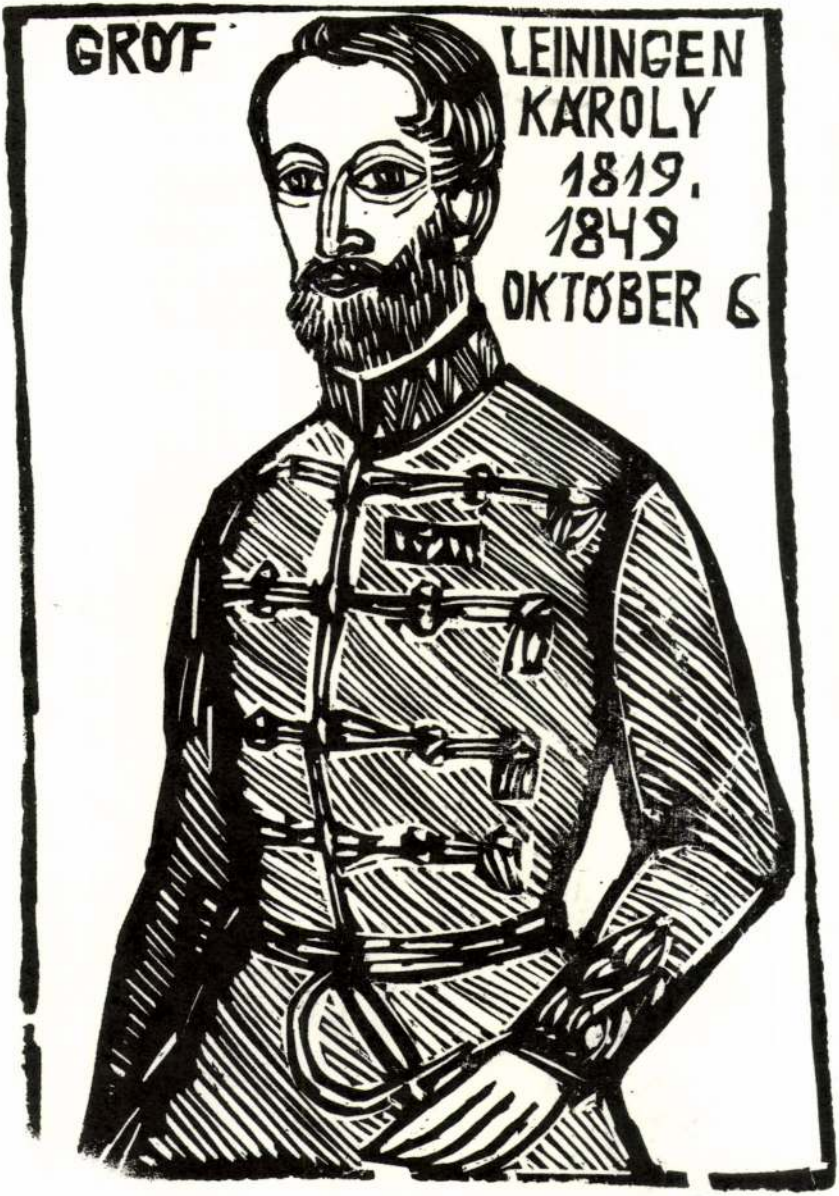
GRÓF
LEININGEN
KÁROLY
1819.
1849
OKTÓBER 6

GROF
LENINGEN
KAROLY
1849.
OKTOBER 6

KNEZICH
KAROLY
1808-1849
OKTOBER 6

KNEZICH
KAROLY
1808-1849
OKTOBER 6

DAMJANICH
JÁNOS
1804.
1849
OKTÓBER 6

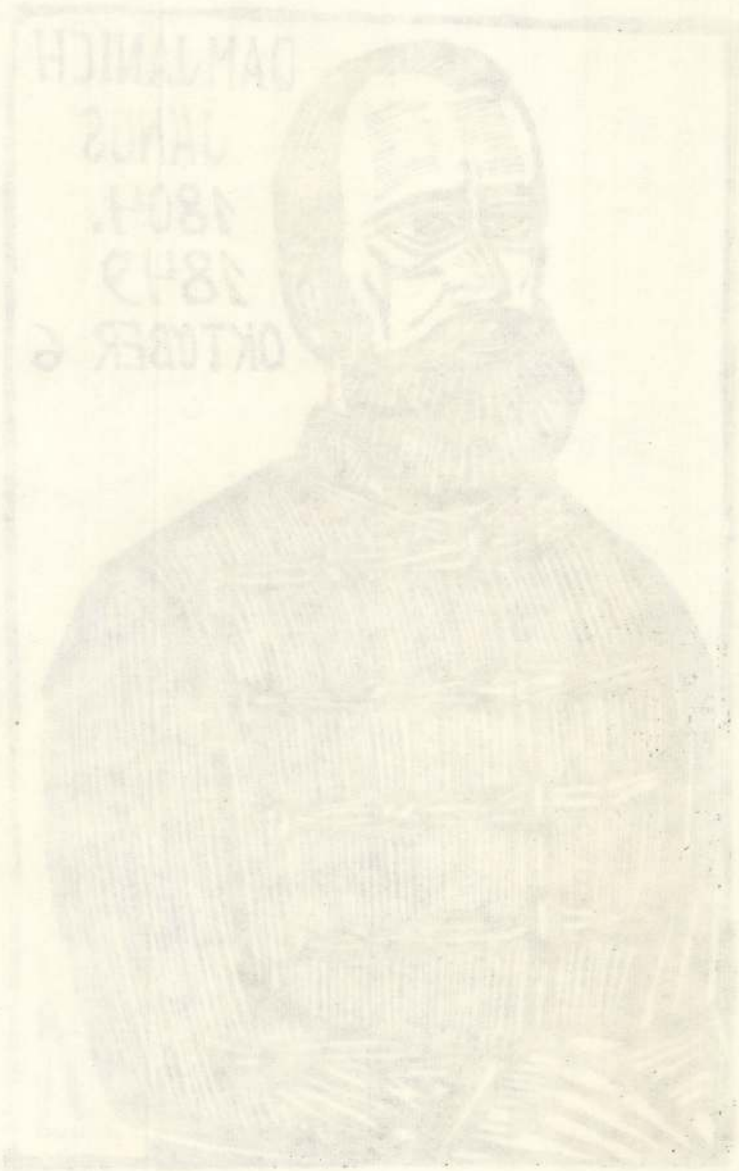

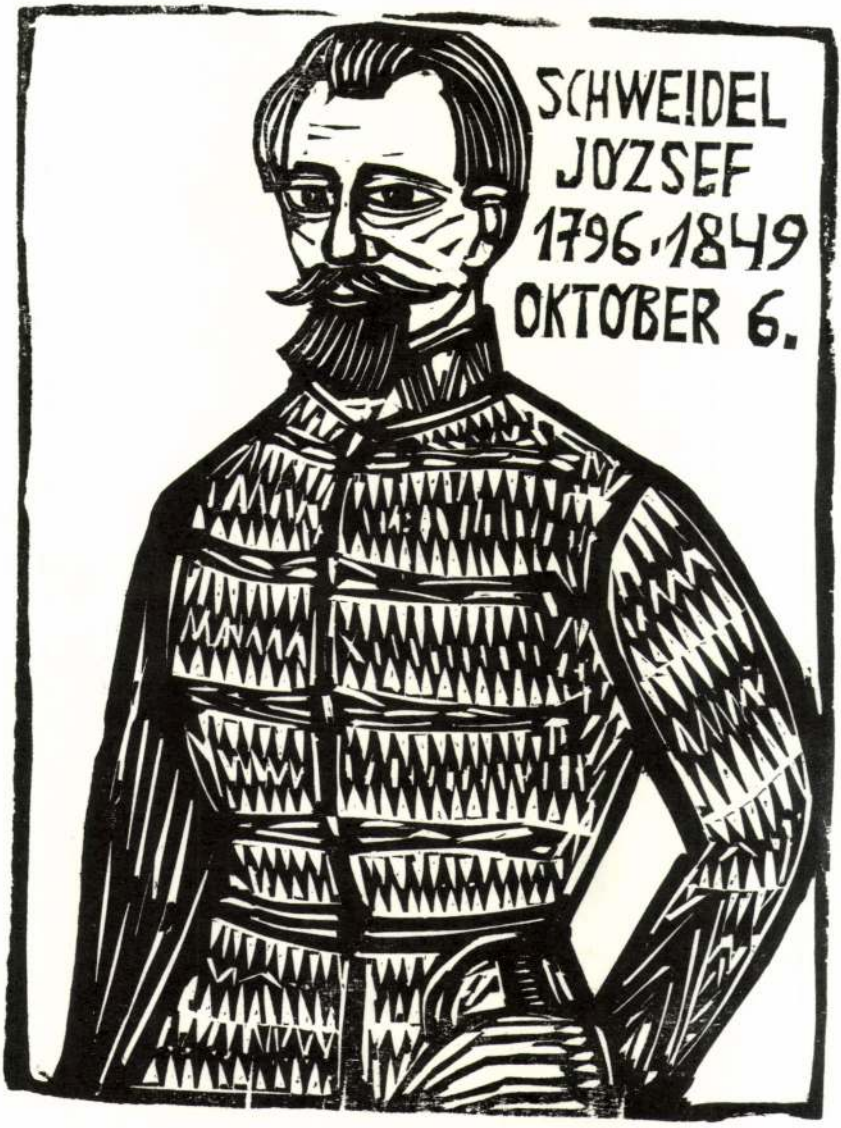
SCHWEIDEL
JÓZSEF
1796-1849
OKTÓBER 6.

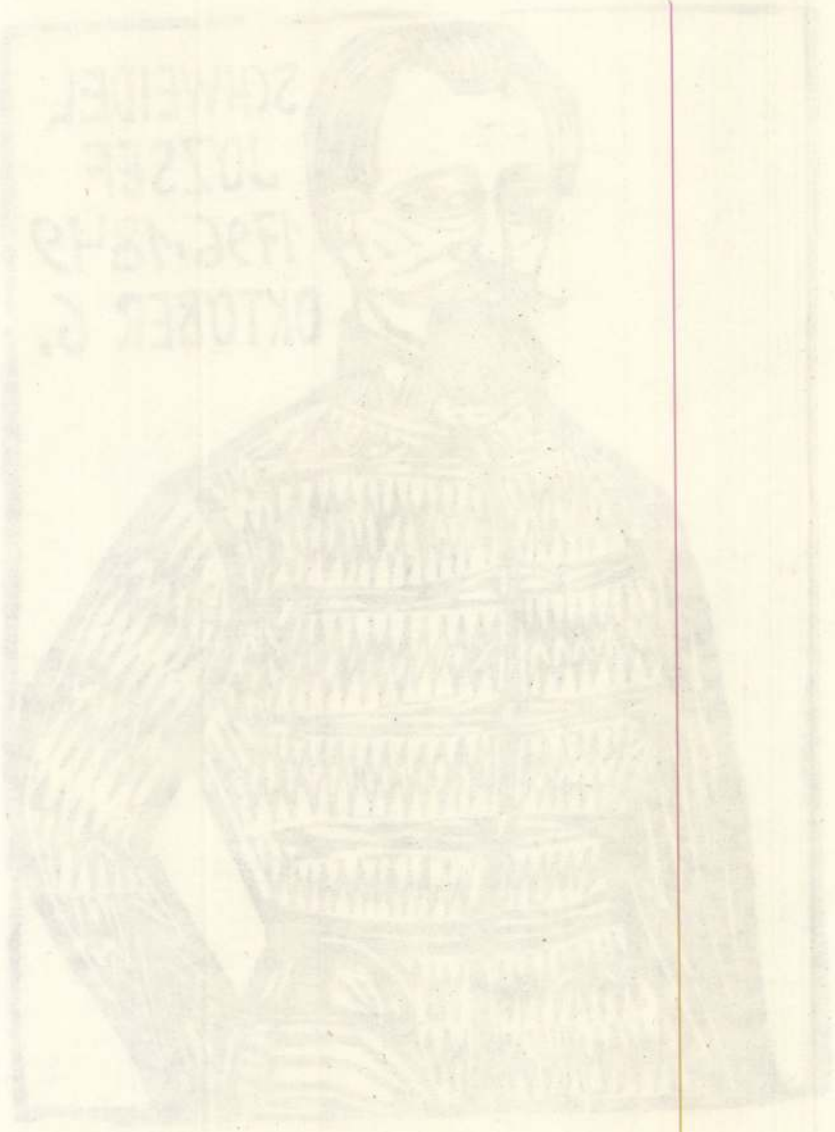

NAGY
SANDOR
1804.
1849
OKTOBER 6

PÖLTENBERG
ERNÖ·1813·
1849
OKTOBER 6

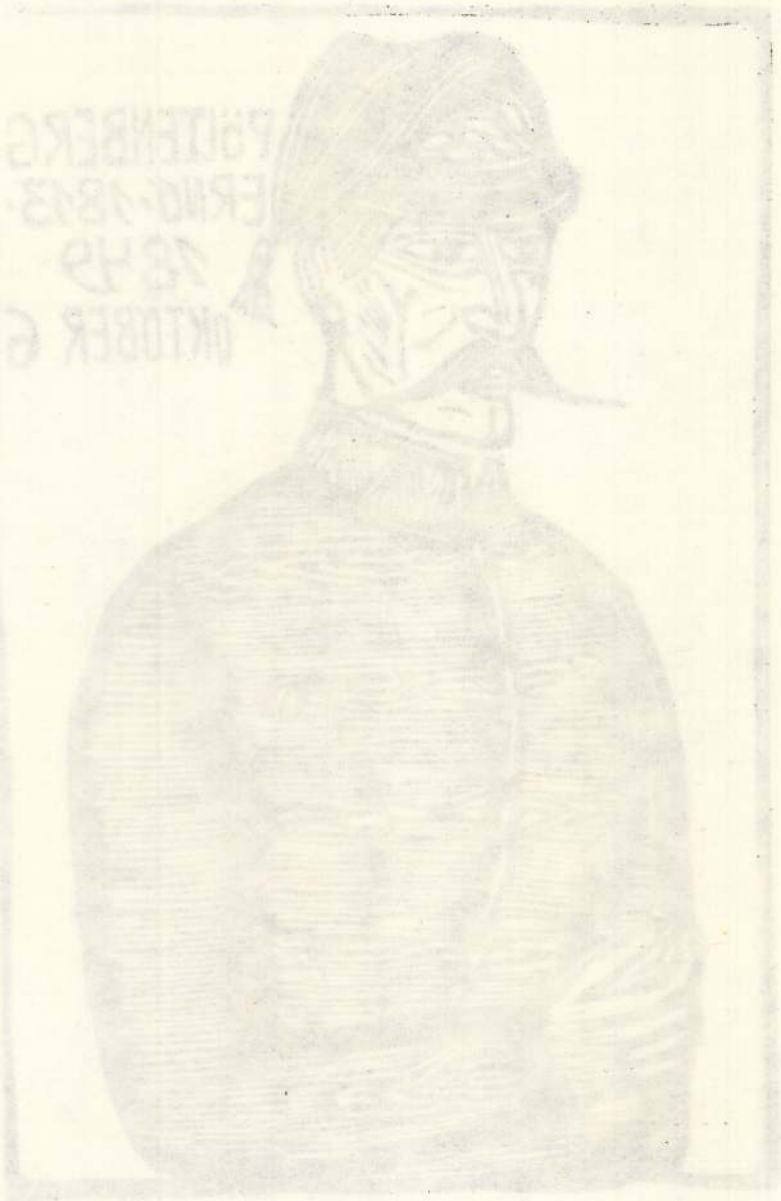

KAZINCZY
LAJOS
1820-1849
OKTOBER 25

KAZINCZY
LAJOS
1830-1964
OKTOBER 25

LAHNER
GYÖRGY
1795.
1849
OKTÓBER
6

AULICH
LAJOS
1792.
1849
OKTOBER
6

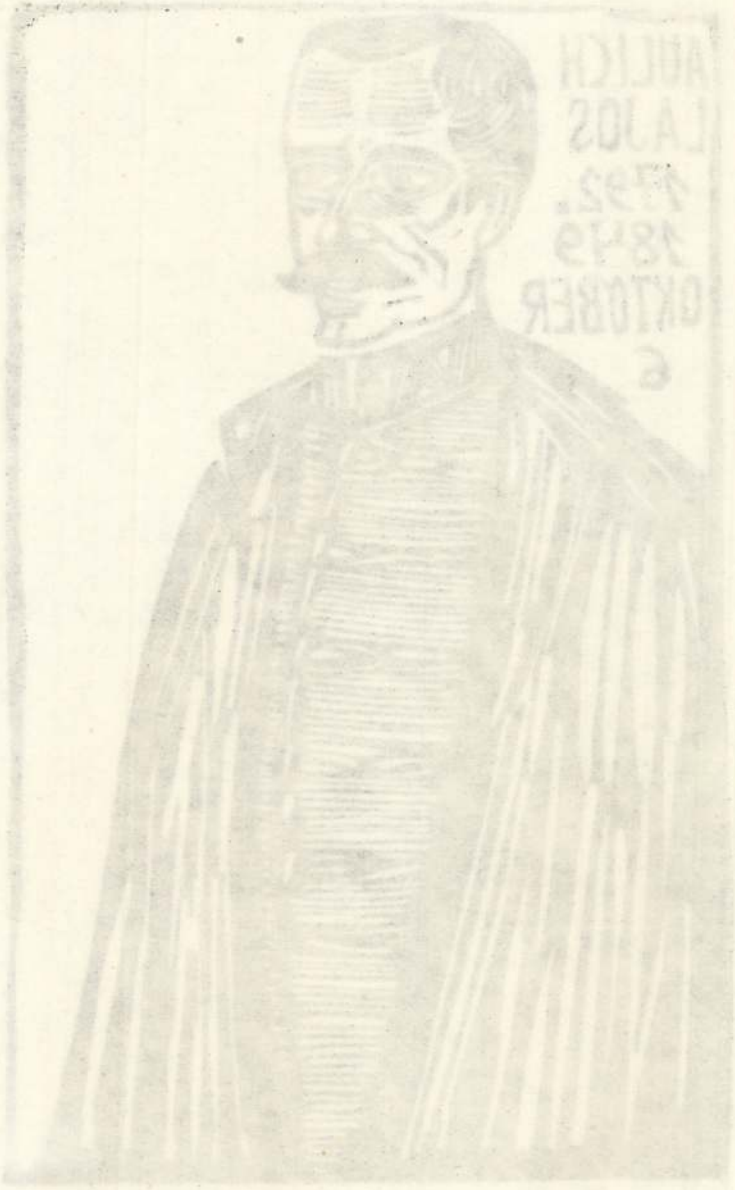
ADOLPH
LALOS
1792.
1895
OKTOBER
6

TÖRÖK
IGNÁC.
1795.
1849
OKTÓRER 6

GRÓF
VECSEY
KÁROLY
1807.
1849
OKTÓBER
6.

KISS ERNŐ
1800.
1849
OKTÓBER 6

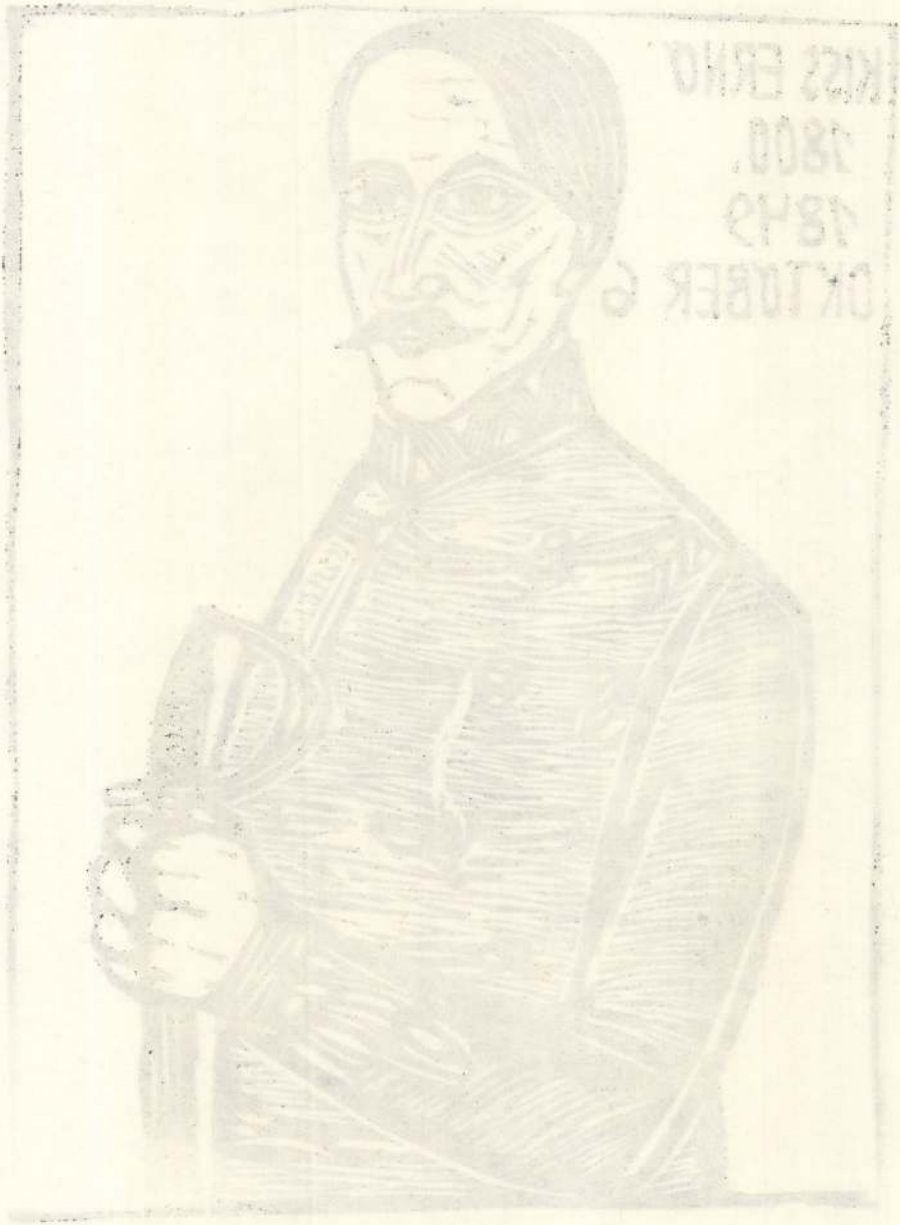

DESSEWFFY ARISZTID
1802.
1849.
OKTÓBER
6.

LAZAR
VILMOS
1815.
1849
OKTOBER 6

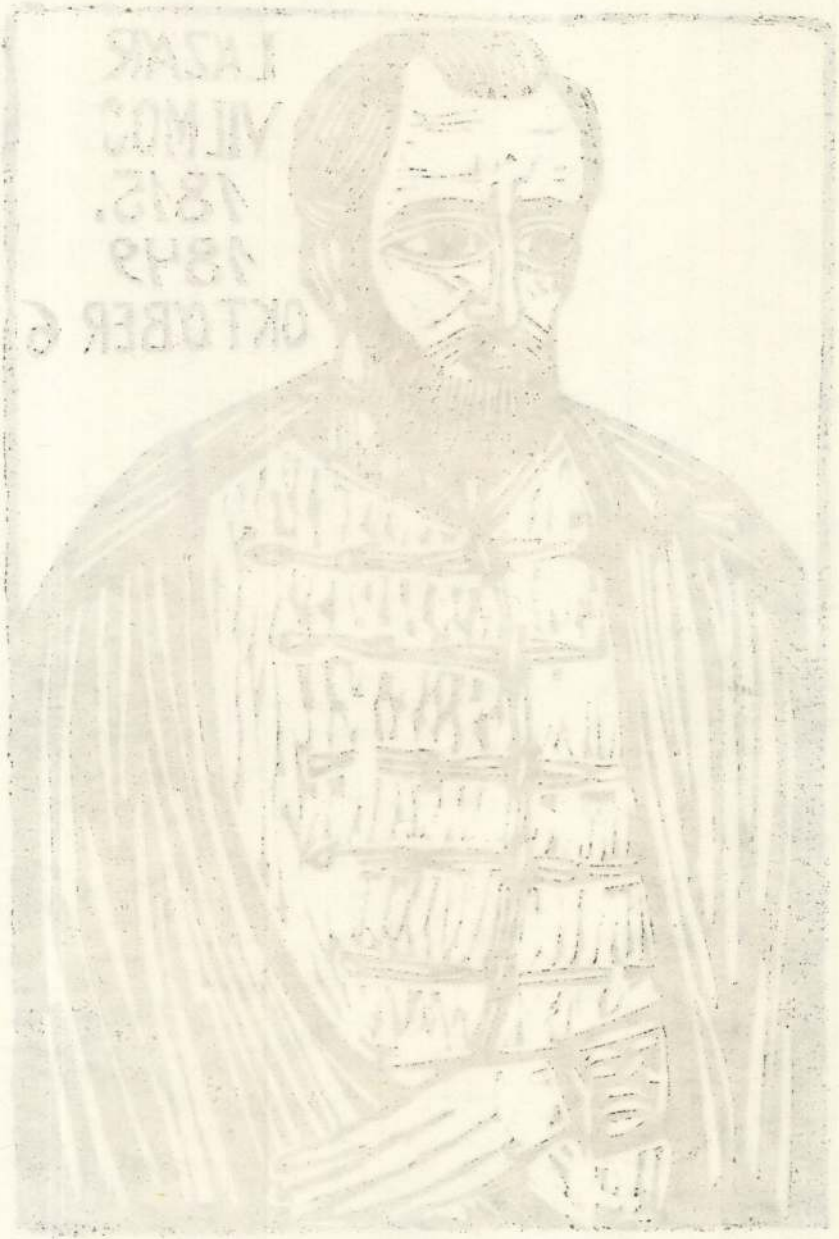

Garzó Imre: **Életem és az abból merített gondolatok.** (Visszaemlékezések.) Bp. 1978, Magvető. 264 l.

Gerencsér Miklós: **Aradi napló.** (Történelmi regény.) Bp. 1981, Szépirod. K. 536 l.

Görgey István: **1848 júniusától novemberéig.** + **Okmánytár.** (Sajtó alá rendezte Katona Tamás.) Bp. 1980, M. Helikon—Európa. 434 l. (Bibliotheca historica.)

Jókai Mór: **Emléksorok. Napló 1848—49-ből.** (Sajtó alá rendezte Nemeskéri Erika.) Bp. 1980, Magvető. 268 l. (Tények és tanúk.)

Kaposvári Gyula: **Szolnok az 1848/49-es forradalom és szabadságharc időszakában. (A szolnoki csata.)** 2. bőv. kiad. Szolnok, 1975, Damjanich János Múzeum. 68 l.

Kászonyi Dániel: **A magyarhon négy korszaka.** (Ford. Kosáry Domokos. Bev. és jegyz. Márkus László.) Bp. 1977, Szépirod. K. 597 l. (Magyar századok.)

Katona Tamás: **Az aradi vértanúk.** (Dokumentumgyűjtemény.) Összegyűjtötte, sajtó alá rendezte Katona Tamás. Bp. 1979, Szépirod. K. 1—2. köt.

Kovács Endre: **Bem a magyar szabadságharcban.** Bp. 1979, Zrínyi K. 379 l.

Lukácsy Sándor: **Föltámadott a tenger...** Az 1848—49-i magyar forradalom és szabadságharc irodalmából. (Antológia.) Bp. 1976, 501 l. (Kozmosz könyvek.)

Márkus István: **Forradalom és szabadságharc. 1848—49.** (3. kiad.) Bp. 1976, Móra K. 159 l.
(Képes történelem.)

Mocsár Gábor: **Gyémántper.** (Történelmi regény.) Bp. 1972, Szépirod. K. 507 l.
Major István: **Honvédélményeim 1848—49-ből.** (Sajtó alá rendezte Szőcs Sebestyén.) Bp. 1973, Magvető. 147 l. illusztr.

A negyvennyolcas forradalom kérdései. (Szerk. Spira György, Szűcs Jenő.) Bp. 1976, Akad. K. 159 l.

Nemeskürty István: **„Kik érted haltak, szent Világszabadság."** A 48-as honvéd hadsereg katonaforradalmárai. Bp. 1977, Magvető. 485 l. illusztr.

Ordas István: **Damjanich tábornok.** Történelmi regény. Bp.—Bratislava. 1971, Madách K.—Móra K. 236 l.

Pásztor Emil: **A tizenötödik aradi vértanú. Kazinczy Lajos.** Dokumentum életrajz. Bp. 1979, Kossuth K. 194 l.

Perczel Miklós: **Naplóm az emigrációból.** (Vál., bev. és jegyz. ell. Závodszky Béla.) Bp. 1977, Tankönyvkiadó. 189 l.

Rózsa György—Spira György: **Negyvennyolc a kortársak szemével.** Képek, nyomtatványok és iratok. Bp. 1973, Képzőműv. Alap. 575 l. illusztr.

Sárközi György: **Mint oldott kéve.** Regény. Bp. 1979, Szépirod. K. 548 l.

Spira György: **A magyar forradalom 1848—49-ben.** Bp. 1959, Gondolat K. 676 l.

Spira György: **A nemzetiségi kérdés a negyvennyolcas forradalom Magyarországán.** Bp. 1980, Kossuth K. 246 l. illusztr.

A szabadságharc kilenc nagy csatája. Than Mór csataképei. Görgey Artur, Görgey István stb. csataleírásai. (Vál. Katona Tamás.) Bp. 1978, M. Helikon—Európa. 139 l. 28 tábla.

Szénássy Zoltán: **Klapka György.** Bratislava—Bp. 1977, Madách K.—Kossuth K. 129 l. 20 tábla.

Tóth Gyula: **Küzdelem, bukás, megtorlás.** Emlékiratok, naplók az 1848—49-es forradalom és szabadságharc végnapjairól. Bp. 1979, Szépirod. K. 1—2. köt.

Urbán Aladár: **A nemzetőrség és honvédség szervezése 1848 nyarán.** Bp. 1973, Akad. K. 426 l.

Utassy József: **Haj, ne hátra, haj előre. 1848 emlékezete.** (Antológia.) Bp. 1978, Móra K.

Vajda János: **Egy honvéd naplójából.** (Visszaemlékezések.) Bp. 1981, Magvető. 86 l.

Várady Géza: **Ezernyolcszáznegyvennyolc, te csillag.** Bp. 1976, Gondolat. 278 l. (Magyar história.)

Waldapfel Eszter, V.: **A forradalom és szabadságharc levelestára.** Bp. 1950—1965. 1—4. kötet.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUN 26.
ÉLET ÉS IRODALOM

Perei Zoltán

1021

Perei Zoltán: Vágta

semmire se elég. Az anyagszállítás az istentelen úton, ahol autó nem is tud végigmenni... Földmunkák... támfalak... Ezek a részletek nem érdeklik Raimundot, letanyázik a porban, nézegeti a képes folyóiratot.

Miután anyja mindent elpanaszolt, búcsúznék a gyerektől is. Fel sem pillant, belemerült valamibe... Anyja odahajol, utána én is. A kinyitott lapon: hipermodern felhőkarcoló és gyönyörű szobabelsők. A fiatalasszony kikapja fia kezéből a folyóiratot és vad komorsággal messzire hajítja. Raimund bömböl.

Kegyetlen-rosszul érzem magam.

Jutka felülkerekedik

Nem kívánkozom most a kiserdőbe, sietnék gyorsan lefelé. Raimundékkal szemben hasonló viskó. Udvarán egy tizennégy

ket.
dara
látta
szem
Á
don
aszt
—
ve
környezet, a néni viszont
hogyan is: igen színes beszédű. Egy más vidékről származó tájszólás fűszerezi a szavát.

Az öregasszony érzi a sikerét, felajzódik. Ebből lesz a baj. Egyszer csak kiáll a pressző közepére és kurjongatva énekel. Nevetik, megtapsolják. Ez még jobban részegíti. Hirtelen felkapja szoknyáját. A szoknya alatt nem visel semmit. Mindenki megdermed.

A pincérnő odaugrik, kituszkolja a vén-

KÖNYVEK

Perei Zoltán

Perei Zoltán: Ex librisek

Élet és Irodalom, Bp. 1975. nov. 29.
XIX. évf. 48. sz. 1o. lap.

~~Első átolvasásra még tele voltam~~ érzésekkel és gondolatokkal: mi mindent tudok majd elmondani ezekről a tanulmányokról! Újbóli

~~TORNAI JÓZSEF~~:

~~Poe-val, mint mindig, mióta csak~~ ismerem híres tanulmányát a Holló keletkezéséről, most is vitatkoztam. Nem azért, mert annyira tudatosan

GYURKOVICS TIBOR:

KRITIKUSOK AZ ŐRHELYEN

Az ötvenes években gyermekvers-kritikákat írt.

A hatvanasban műfordítás-kritikát.

A hetvenesben a tehénszállásokkal foglalkozott.

Nyolcvanra tervezi „Kik diszszidáltak Magyarországról az frók közül?" című kötetét — de nincs hozzá anyaga.

★

Kritikus. Háztájija van, abból él.

— Hát miből éljek?

— Na, nem... csak írsz monográfiát, maiakról, tegnapiakról...

— Apa, te ezt komolyan veszed? Saláta, uborka, cékla... Az igen. De Kosztolányi! Meg se értem, olyan, azzal a patikával, lábhintőporral... A feleségem a piacra viszi ma a tojást. 1,80. Az is pénz. Én meg a Rádióba megyek. Van ott egy földim.

★

Nagyon nagy haja van. Lobog. Felhőkig ér. Húsz éve fiatal, mindenkiről ír, aki problematikus. Hivatalos álláspontja van, hivatal nélkül. Mindig arra gondol, azért már jó lenne egyet... mást. De nem akad nő, aki közelébe menne. tól nem lesz jobb a mű. Nekem kifizették az egész telefonszámlámat.

★

Kis fogai vannak, mint a kengurunak. Rühelli a vidéket. Hogy „provinciál". Németh, Tamási, Kodolányi is. Ő a kozmosszal foglalkozik. Az egésszel. Bőr van az arcán, szemei áthatóak, azokkal néz a kozmopolitikába.

★

Nála minden fordulatos. És azután fokozatos. Titokzatos. Alázatos. Fondorlatos, gyalázatos Költő, csak rejti.

★

Olyan, mint egy meztelen tojás. Szemhéja nincs, ringatózva megy, csücsörítve beszél. Elsőre nem tudni, táncmester vagy női es tengerész. Állandó szeliemi izgalomban él. Mért, hol éljen? — kérdezhetik joggal.

Önmagáról ír, legtöbbször, beefsteaket eszik, a tükörtojást nem tudja villával a szájáig emelni, mindig lecsorog. Szereti a tükörtojást. Mért, mit szeret

páratlan

„KAPARJ, KURTA!" — JÁTÉK

Esti reklámműsor a tévében.

Felirat (szakszerűbben slogan): „Nálunk már karácsony van!"

Kép: babák és más játékok, egyetlen nagy kupacban. Egy csapat gyerek rohanja meg a rakást: abból s egymás kezéből addig tépik-cibálják ki a kisebb-nagyobb, drágább-olcsóbb játékszereket, míg végül mindnyájuknak jut ilyen vagy olyan. Hang: „Enyém a baba!" Visítva: „Az enyém!" (stb. — bővebben lásd a forgatókönyvben...) — Befejezésül ismét: „Nálunk már karácsony van!" Zene. Snitt.

A néző elszontyolodik. Ha „nálunk" már karácsony van, gyakran már emeletes ágyról nézik a csemeték a tévé esti mesédét.

Szegény, elidegenült mackó!

(máriássy)

NYIKULIN ÉS NYIKULIN

A Népszabadság kritikusa lelkesen dicséri a Szovremennyik Színház „Éjjeli menedékhely" — előadásának egyik művészét. Azt, aki a Színészt játssza. „Lelki triplaszaltókat végez, s nem a kupola magasában, hanem a lélek mélyei fölött végzi színészi halálugrását."

Vajon mi az oka, hogy a Gorkij-hős jellemzésére csupa cirkuszi fogalmat használ a kritikus? A válasz egyszerű. Egy tévedésről van szó. „Tudnivaló — olvashatjuk a kritikában —, Nyikulin

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

AUG 2

1021

PEREI ZOLTÁN: CSENDÉLET

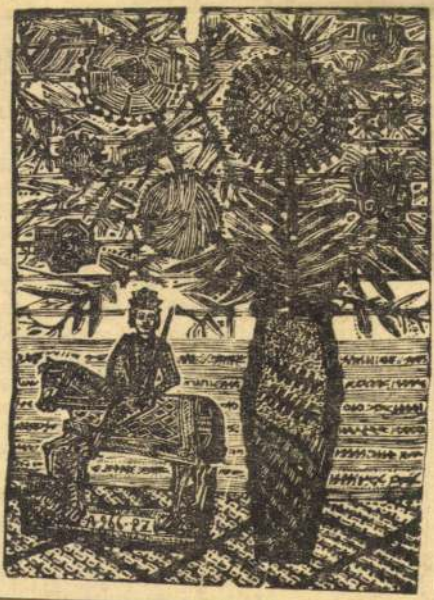

Vörösmarty Zoltán

Gyönyörűsz

Gyönyörűszép almák! Mély
Mint nyög a halk szélben é
Gyöngéden lebben át a tájo
S pufók képpel feszítik a fa
Óh kemény, pompás termés
Úgy ringatóz büszkén, mint
S még többre dús ígéret, ho
Egészséges héj és márvány!
Amint belülről feszítve, da
S ha nem volna oly kemény
És megtelne a föld lével! Ó
Gazdag nyár! Boldog, vissz
Hogy áll magában a telj, mi
Izmomat feszíti, s örülni, él
Mint a múlás ellen halk és
Mondván: most a legszebb,
És már a lomb színeződhet
Hegyén, és hullhat a sárga,
De mi meggyűlt, itt van min
Már robbanni kész ért, túlt
Melyre a bújtó hő még fény-
Az arany égésben: s ízelve
Íze és szaga lankasat már! N

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Perei Zoltán

ESTI HIRLAP

1965 ÁPR 21.

□ PEREI ZOLTÁN grafikusművész munkáiból kiállítás nyílt a Gondolat Kiadó Váci utcai könyvesboltjában. A tárlat része annak a sorozatnak, amely a következő hónapokban az illusztrált könyvekből ismert grafikusok alkotásait mutatja be az olvasóközönségnek.

lítésre méltónak, hogy „*leg-*

mester épp elkészült művével, mikor rácsapódott az ajtó. A kocsiban ülő fél napot

Perei Zoltán

Perei Zoltán: Vágta

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juni. 26. XX. évf. 26. sz. 16.lap

az első sorokban, de hátul is, az egyforma kőkeresztek négy-öt nevét ismételgették. Mintha csupa

az ablakon egy csomó számával, már égett is a ház... Nem lett baj soha. Nem mondta meg senki, ha látott valamit... Volt itt egy öreg

lányvezetők. A telep két szélső házán is tévéantenna ágaskodik, ami igencsak szúrja a többi honfoglaló szemét. A három jó vízű községi

A Duna mentén egy vasárnap

semmire se elég. Az anyagszállítás az istentelen úton, ahol autó nem is tud végigmenni... Földmunkák... támfalak... Ezek a részletek nem érdeklik Raimundot, letanyázik a porban, nézegeti a képes folyóiratot.

Miután anyja mindent elpanaszolt, búcsúznék a gyerektől is. Fel sem pillant, belemerült valamibe... Anyja odahajol, utána én is. A kinyitott lapon: hipermodern felhőkarcoló és gyönyörű szobabelsők. A fiatalasszony kikapja fia kezéből a folyóiratot és vad komorsággal messzire hajítja. Raimund bömböl.

Kegyetlen-rosszul érzem magam.

Jutka felülkerekedik

Nem kívánkozom most a kiserdőbe, sietnék gyorsan lefelé. Raimundékkal szemben hasonló viskó. Udvarán egy tizennégy éves kislány, Jutka, nagyon fülelt, mit is beszélünk. Még mielőtt jószerivel észrevettem volna a lakhelyük állapotát, a kilátást dicsértem Raimund anyjának. Oly mennyeien szép innen a magasból a Duket. Utóbb a hulla szemét kivájták a madarak. A mesélő esküdözik, hogy maga látta, színigaz. A szem-maradékokról és a szemgödrökről is megemlékezik.

Átül egy másik asztalhoz, itt tulajdondon családjáról regél rémtörténeteket. Az asztalnál középkorú, derék helyi lakosok — mégis szívesen hallgatják. Ugyanis eleve unalmas és már százszor megúnt a környezet, a néni viszont részegen is, akárhogyan is: igen színes beszédű. Egy más vidékről származó tájszólás fűszerezi a szavát.

Az öregasszony érzi a sikerét, felajzódik. Ebből lesz a baj. Egyszer csak kiáll a presszó közepére és kurjongatva énekel. Nevetik, megtapsolják. Ez még jobban részegíti. Hirtelen felkapja szoknyáját. A szoknya alatt nem visel semmit. Mindenki megdermed.

A pincérnő odaugrik, kituszkolja a vénséget.

A jelenetnek nincs vége. A presszó vezetője — óriás termetű asszony — hangosan, nyers szavakkal lehordja a pincérnőt. Kötelessége lett volna eltávolítani a ba-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 NOV 19
ÉLET ÉS IRODALOM

Perei Zoltán

KÖNYVEK

1021

Perei Zoltán: Ex librisek

GYURKOVICS TIBOR:

KRITIKUSOK AZ ŐRHELYEN

Az ötvenes években gyermekversek-kritikákat írt.

A hatvanasban műfordítás-kritikát.

A hetvenesben a tehénszállásokkal foglalkozott.

Nyolcvanra tervezi „Kik disznóztak Magyarországról az írók közül?" című kötetét — de nincs hozzá anyaga.

★

Kritikus. Háztájija van, abból él.

— Hát miből éljek?

— Na, nem... csak írsz monográfiát, maiakról, tegnapiakról...

— Apa, te ezt komolyan veszed? Saláta, uborka, cékla... Az igen. De Kosztolányi! Meg se értem, olyan, azzal a patikával, lábhintőporral... A feleségem a piacra viszi ma a tojást. 1,80. Az is pénz. Én meg a Rádióba megyek. Van egy földim.

tól nem lesz jobb a mű. Nekem kifizették az egész telefonszámlámat.

★

Kis fogai vannak, mint a kengurunak. Rühelli a vidéket. Hogy „provinciál". Németh, Tamási, Kodolányi is. Ő a kozmosszal foglalkozik. Az egésszel. Bőr van az arcán, szemei áthatóak, azokkal néz a kozmopolitikába.

★

Nála minden fordulatos. És azután fokozatos. Titokzatos. Alázatos. Fondorlatos, gyalázatos Költő, csak rejti.

★

Olyan, mint egy meztelen tojás. Szemhéja nincs, ringatózva megy, csücsörítve beszél. Elsőre nem tudni, táncmester vagy női- es tengerész. Állandó szellemi iz-

párban

„KAPARJ, KURTA!" — JÁTÉK

Esti reklámműsor a tévében.

Felirat (szakszerűbben slogan): „Nálunk már karácsony van!"

Kép: babák és más játékok, egyetlen nagy kupacban. Egy csapat gyerek rohanja meg a rakást: abból s egymás kezéből addig tépik-cibálják ki a kisebb-nagyobb, drágább-olcsóbb játékszereket, míg végül mindnyájuknak

gyakran már emeletes ágyról néznek a csemeték a tévé esti mesét.

Szegény, elidegenült mackó!

(máriássy)

NYIKULIN ÉS NYIKULIN

A Népszabadság kritikusa lelkesen dicséri a Szovremennyik Színház „Éjjeli menedékhely" — előadásának egyik művészét. Azt, aki a Színészt játssza. „Lelki triplaszaltókat végez, s nem a kupola magasában, hanem a lélek mé-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Perei Zoltán
MAGYARORSZÁG
1961 MÁR 9.

1021

új irás

IRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

Perei Zoltán:
Ex libris
(az Új Irás illusztrációja)

Az utolsó két-háromszáz esztendőben az ipari forradalom a történelem sodrását ismét tízszeresre gyorsította. A Föld lakossága 1500 körül még félmilliárd volt, de 1840-ig egymilliárdra, 1930-ig kétmilliárdra duzzadt. A XX. század közepén úgy becsülték, hogy 2000-re az emberek száma el fogja érni a 3,5 milliárdot.

1950 táján azonban megindult a demográfiai robbanás. A 3,5 milliárdig már ma eljutottunk és úgy látszik, 2000-ig egy újabb megduplázódásnak leszünk tanúi: 7 milliárd embert jósolnak a demográfusok. Azon a földdarabon, amely ma egy embernek jut, az ezredfordulón két embernek kell élnie. 2000-ig mellettünk egy második emberiség születik meg.

pápára és az észak-olasz ba
is. A Habsburgokkal sem
Henrik fiakkal éppen a nyu
sem.

Amint azonban helyze
toztatta külpolitikájának ir
érdekekből fenntartotta náp
várták, a bankárok és a pápa engedelmes eszköze. Mindkét irányban lazított kapcsolatain, és szakított a Habsburgokkal is, amikor Bécs árumegállító jogát kikapcsoló kereskedelmi utakat keresett, mint erről beszámoltunk már. Viszont ugyanez okból kereste a kapcsolatot a cseh és lengyel állam irányába, amit erősített a valutareformmal felmerülő részbeni közös érdek is. Új irányú külpolitikájának méltán tartják egyik nevezetes állomásául a *visegrádi találkozót*, ahol Károly döntőbírói közreműködésével sikerült áthidalni a cseh és lengyel király között támadt ellentéteket.

Károly cselekedeteit elsősorban dinasztikus érdekek irányították, s ez természetes is, ha korát, s annak viszonyait tekintjük. De mögöttük immár világosan kirajzolódnak olyan törekvések is, amelyek országos gazdasági érdekeket fejeznek ki. Olyan erőteljes, és határozott kereskedelmi és pénzügypolitikai szempontokat érvényre juttató törekvésekkel, mint Károlyé, korábban nem találkozhatunk. Károly külpolitikájában ez a vonás az új, az előremutató, és értékéből mit sem von le, hogy a kor viszonyainak megfelelő dinasztikus kísérletekkel együtt jelentkezik.

Ilyeténképpen valóban el kell ismernünk, hogy Károly Róbert uralkodása értékes, a történelemben elismerésre méltó külpolitikai szándékokat és tetteket mutat fel az utókornak.

B. P

(Következik: „A három tenger mosta birodalom")

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Perei Zoltán

ESTI HIRLAP

1965 APR 21

□ PEREI ZOLTÁN grafikusművész munkáiból kiállítás nyílt a Gondolat Kiadó Váci utcai könyvesboltjában. A tárlat része annak a sorozatnak, amely a következő hónapokban az illusztrált könyvekből ismert grafikusok alkotásait mutatja be az olvasóközönségnek.

lítésre méltónak, hogy „leg-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 AUG 31

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

Perei Zoltán

1021

Perei Zoltán metszete

előtt.

Második kötete, *A Mákszem Hölgy* méginkább zavarbaejtő. A könyv ugyan korántsem mondható vaskosnak, de még így is bekerült néhány, 1965-ben, vagy 68-ban, tehát az írói pálya korábbi, már túlhaladott szakaszában született novella. Ezekről szívesen lemondana

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 OKT 2 2

ÉLET ÉS IRODALOM

Perei Zoltán

1021

Perei Zoltán metszete

ácsok egy fakeresztről

cselekvőképesse
forrása az — m
a Hazafias Nép
keretében mű
tünk levő esz
tette azt a m
hogy a Hazaf
szágos és hel
remtik meg s
azt a lehető
veinket a gy
sük, napi fe
valósíthassuk. Ugyanakkor
úgy érezzük, hogy a mi tevékenységünk is *szükséges és hasznos a Hazafias Népfront-mozgalom számára.*

Cselekedni Indokínáért

A jubileumi ünnepségek: *hazánk felszabadulásának 25. évfordulója és a Lenin-centenárium*, alkalmat adtak, hogy a béke és a háború erőinek harcában a magyar békemozgalom is véleményt nyilvánítson, felkeltse nemcsak a hazai közvélemény, hanem számos ország haladó köreinek figyelmét is. Pethő Tibor referátumában kiemelte:

— Megkülönböztetett figyelmet fordított békemozgalmunk a vietnami nép hősi harcának támogatására. Kiállni és cselekedni Vietnam, Laosz és Kambodzsa ügyéért hazánkban és a világ minden részében — a békemozgalom egyik legfontosabb feladata. Ezért is köszöntötte az Országos Béketanács a Parlamentben díszülésen *a 25 éves Vietnami Demokratikus Köztársaságot*, az indokínai népek hős hátországát. Méltóan emlékeztünk meg a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front megalakulásának 10. évfordulójáról is. A stockholmi nemzetközi Vietnam-konferencián átadhattuk népünk millióinak szolidaritását kifejező aláírások gyűjteményét. Népünk anyagi segítségben is megnyilvánuló szolidaritása tette lehetővé azt is, hogy mintegy *25 millió forint értékben küldhettünk Vietnamba kórházi felszerelést*, köztük egy 100 ágyas tábori kórházat, 300 000 méter ruhaanyagot és gyógyszert. 1970-ben 46 sebesültet részesítettünk gyógykezelésben, illetve üdültettünk. Köszönet illeti

leti helyzet új mozzanatairól és az európai biztonságért folytatott küzdelem jelentőségéről.

A soron következő feladatokat ismertetve az előadó emlékeztetett arra, hogy *országgyűlési és tanácsi választások előtt állunk.*

— Mozgalmunk csak akkor tud maradéktalanul megfelelni nemes hivatásának, ha az elnökség és az Országos Tanács minden tagja a maga posztján tevékenyen kiveszi részét abból, hogy a kongresszus népünk felemelkedését szolgáló, *a negyedik ötéves terv országunk erejét gyarapító célkitűzései megvalósuljanak.* 1971-ben munkánk fő területei: az európai biztonság, az indokínai és a közel-keleti népek igazságos küzdelmének segítése. Ugyanakkor megtisztelő és nagy felelősséggel járó feladatunk a Béke-világtanács májusi budapesti közgyűlésének házigazdaként való előkészítése és lebonyolítása.

A reménység újabb üzenete

A referátum után *Sebestyén Nándorné*, az OBT titkára a *Béke-világtanács május 13—16. között Budapesten megrendezésre kerülő közgyűlésének* előkészületeiről tájékoztatta az elnökséget. A világtanács Helsinkiben folytatott januári tanácskozásán javasolták, hogy a közgyűléssel egyidőben szervezzenek kü-

Hatvanegy halál
a Los Angeles-i

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NEMZET
1971 FEB 13

Perei Zoltán fametszetei a Dürer-teremben

1024

Nincs még három éve, hogy a Gondolat kiadó könyvesboltja helyet adott *Perei* Zoltán fametszeteinek kiállítására. Azóta néhány munkájával szerepelt nagyobb műcsarnoki együttesekben is. Művészi törekvésének, meggyőződésének részletezésére azonban csak most, a *Dürer-teremben* van alkalma.

Nem szokványos a kevéssé ismert, szerény művész kiállításának meghívója sem. Perei Zoltán maga metszette fába, tarkította alakos grafikákkal a kiállítására invitáló szöveget. A meghívó mintegy bekonferálja kiállításának légkörét. Mintha egy sajátos éghajlatú művészi világ figurái jelennének meg a függöny előtt, ortodox fametszetek groteszk bájával.

Az Arad környékéről származó Perei Zoltán aránylag későn, 35 éves korában került a Képzőművészeti Főiskolára. Szerencséjére olyan mesterek keze alá, mint Kmetty János és Varga Nándor Lajos, akik hajlamainak kibontakozása elé nem tettek akadályokat. Egyrészt a népművészet szelleme, derűs józansága, a mondanivaló fabulákba tömörítése Perei művészetének állandó ihletője. Ehhez járul valamiféle mai értelmű expresszionista, enyhén szürrealista melódia, amely egyébként nem idegen a népi művészetek eszköztárától sem. Képekben mesél, szemlélődéseiből, olvasmányaiból levont filozófiai tanulságokat mond el fametszeteiben.

Ösztövér, tiszta körvonalú lovak vágtatnak, ágaskodnak markáns metszetein, hátukon búsképű lovagokkal. Füttyük könnyed dallamára vándorok lépdelnek kopasz gallyú fák alatt. Némelyik kezében olyan sétapálca, mintha Gulácsy rokokó figuráitól örökölték volna. E fütyörésző, magányos vándorok társai gyakran hatalmas, sohanemvolt madarak. Veszedelmekre figyelnek, hogy vészjelet adhassanak. Így cselekedtek a kapitóliumi ludak és egyéb mitológiai madarak. Ilyen ősi mítoszok változatai is felmerülnek Perei munkásságában.

Tudásvágya a művészt a főiskola elvégzése után Angliába sodorta. Gyári munkásként kereste meg mindennapi kenyerét. Járta a múzeumokat, tanult kerámiát, metszette fadúcait (egy angol kiadó megbízásából a Szent Péter esernyőjét illusztrálta), megnézte a British Museumban a ritka és nevezetes VIII. századi kínai fametszetet, amit hazánkfia, Stein Aurél fedezett fel. Értékes tapasztalatokkal jött haza. Egyedül él, örvend, ha engedelmes, puha fenyőre, ha kemény, ellenálló körtefadarabra talál, de egy hulladékra dobott deszkalapban is meglátja a képalkotás lehetőségét. Egy görcsös fa megmozdítja fantáziáját, a görcsöt belekomponálja ábrázolásába, viszont szilárdan ellenáll a fadúc szövedékének finomkodásra kínálkozó csábításainak.

Kiállításán bemutat Cézanne szerkezeteinek szilárdságára emlékeztető, komoly hangzású csendéleteket, melyeknek találékony díszítő motívumai mögött erő és tartalom feszül, mint minden munkájában. Érdekes gyűjteménye vérbeli fametszőről beszél, a grafikai műfaj plebejusi, nálunk szegényes hagyományú ágának hivatott művelőjéről. Puritán ember, puritán művész, sosem bízza rá magát több évtizedes rutinjára, mindig vállalja az újrakezdés erőfeszítését. Mint vándorai a természet kiszámíthatatlanságát. **Dutka Mária**

Rejtő Jenő hagyatékában egy vígjáték kéziratára találtak. Kerényi Imre igazításában és rendezésében, Aldobolyi Nagy György zenéjével mutatják be a nyáron a Budai Parkszínpadon a darabot.

Perei Zoltán

Perei Zoltán metszete

Élet és Irodalom, Bp. 1978. jan. 7.
XXII. évf. 1. sz. 2. lap.

Nem, bizonyan nem, az időcsapda más, a konzerv csupán a végtermék. De hogyan került a do-

tep, csak kicsiben) kis kimeneti csőnyílása van és ebből vezetem az időt egy feltölthető ballonba

Tatay Sándor: Lakótelep

Nemeskürty István: Sacra Corona Regni Hungariae

A kultúra sugárveszélye (interjú)

Déry Tibor két elfelejtett verse

XXII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM

BOLDIZSÁR IVÁN:

TÉLI DÉLIBA

Elment a jódolgod, kérdezték barátaim, amikor szilveszteri meghívásukra azzal feleltem, hogy a Balatonra megyek. Nyári szerelmet télvíz idején se szoktam cserbenhagyni. (Ha csak lehet.) Az hűségemet bájjal és változatossággal viszonozza. A nagy kerítő, a szép idő is kezünkre játszik az idén. Csikorgott a hideg, amikor elindultunk, de kék volt az ég, szélesen mosolyogva sütött a nap. Már Budaörsnél úgy fehérlett fel az autópálya jobb oldalán a meredek sziklán a maradék hó, mintha az Alpesekben járnánk, nyolcszáz méter felett, ahol örök a napfény.

Székesfehérvárnál felvettem a napszemüveget, a Shell kútnál ledobtam a télikabátot. Ágnes unokám — közönségesen Tündér Viola — bejelentette a hátsó ülésen, hogy a szép időt ő varázsolta a karácsonyi lapos kutyával. Ehhez semmi kétség sem fért, a lapos kutya, amely kereszteződés az öleb és a fejpárna között, minden csodára képes. A télen is tartó nyári szerelemnél csak a kisgyerek és a lapos kutyák képesek nagyobb csodatételre.

Vagy a szerelem tárgya is, alanya is — éppen éjjel olvastam Roland Barthes tündérfilozófiai könyvében, a Fragments d'un discours amoureux-ben, hogy a kettő ugyanaz — mégis a Balaton a legprosperoibb varázsló? Már Aligá fölött megcsillant a fák mögött a kékesfehér, a kék és fehér jégtükör. Ez az aligai pillanat, is a téli Balaton ajándéka. Még nem is a hétmérföldes, egybefüggő jégtábla színére gondolok, hanem egyszer Szabadi előtt, majd Zamárdi után olyan fényes és síma a jégtükör, hogy a napsugár elcsúszik rajta. Nyilván megüti magát a jégen, mert aranysárgán szalad végig rajta, de amikor elesik, tele lesz kék foltokkal. A nyári Balaton vízének zöldjeiért, hullámtarajos habfehérjeiért, a reggelek akvamarinjáért, az alkonyi biborokért, lilákért és füstbarnákért a téli Balaton jege a kék és a fehér árnyalataival, színeváltozásaival, átmeneteivel, hideg tisztaságával és kacér áttetszőségével kárpótol.

★

A veszprémi part falvait karnyújtásnyira közel hozza a nap és a jég összjátéka. A templomtornyok úgy ragyognak fel, mintha sorra villanófénnyel világítanák meg őket. Most kezdődik az igazi téli varázslat. Hamar le az autópályáról, vonz a tópart testi közelségének vágya, Ezt a látványt a nyár nem tudja nyújtani a fehér tornyok, a sötétebb házak, a parti sétányok, a domboldalak szőllei és ligetei elmosódva, de hiánytalanul tükröződnek a jégen. Téli délibáb?. Ezt is csak a mi Balatonunk tudja adni.

Ki magyarázhatja meg, miért tűnik fel a tükörkép nem a túlpart szélén, hanem a tó közepén? Mintha a másik világ, a meséké, a mondáké, az éber álmoké kelne életre a befagyott Balatonon. Ez a tó és ez a táj mindig is azt hozza elő az emberekből, ami a legrejtettebben szép minden tudatban, még azokéban is, akik önmaguk elől is titkolják, még szeretteik elől is rejtege-

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
Telefon: 138-068, 337-748, 340-7

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 FEB 12

Perei Zoltán

ET

1021

Perei Zoltán metszete

PÁSKÁNDI GÉZA

VÉGJÁTÉK

Arrafelé nem meglepetés a tenger, hiszen ott folyik a kertek alatt, s mint hegy-

háló vonalai, épp olyan a
szétrepedt csigaházak, s mo

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021 Perei Zoltán

Perei Zoltán rajza

1971. FEBRUÁR 6.

— elsősorba
azt is hozzá
sem *minden*
érdemes err
Az ifjúság
minckilenc
posan határo
jogosan kívá
hogy vállaljanak felelősséget ön-
magukért, hazájukért, vegyenek
részt a közügyekben. De azért a
társadalomért, melybe az „érde-
keltek" beleszülettek — mi vagyunk
felelősek. Az egészért s azon belül
az ifjúságért is. Felelősségre pedig
csak felelősséget vállalva lehet
nevelni. Ha a törvénytervezet kor-
szerűbben, a mai fiatalok szelle-
miségét, igényeit figyelembe véve
ölt végleges formát, ha jelenidejű
állításokat („támogatják", „segí-
tik", „ösztönzik" stb.) felszólító
módban rögzíti majd, akkor nem
kell félnünk a csalódástól. Ahol
most az áll, hogy a munkahelyek
vezetői „*elősegítik*" a fiatal dolgo-
zók nevelését stb., álljon a „segít-
sék elő", vagy elő *kell* segíteniök
azt. Ahol a szöveg a „lehetőségek-
kel összhangban" — tehát fenntar-
tással — kezdeményez, ír elő vala-

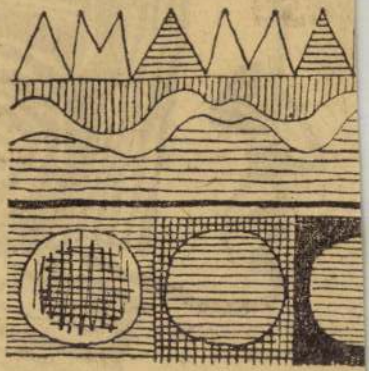

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Perei Zoltán

1021

1970 APR 3-1

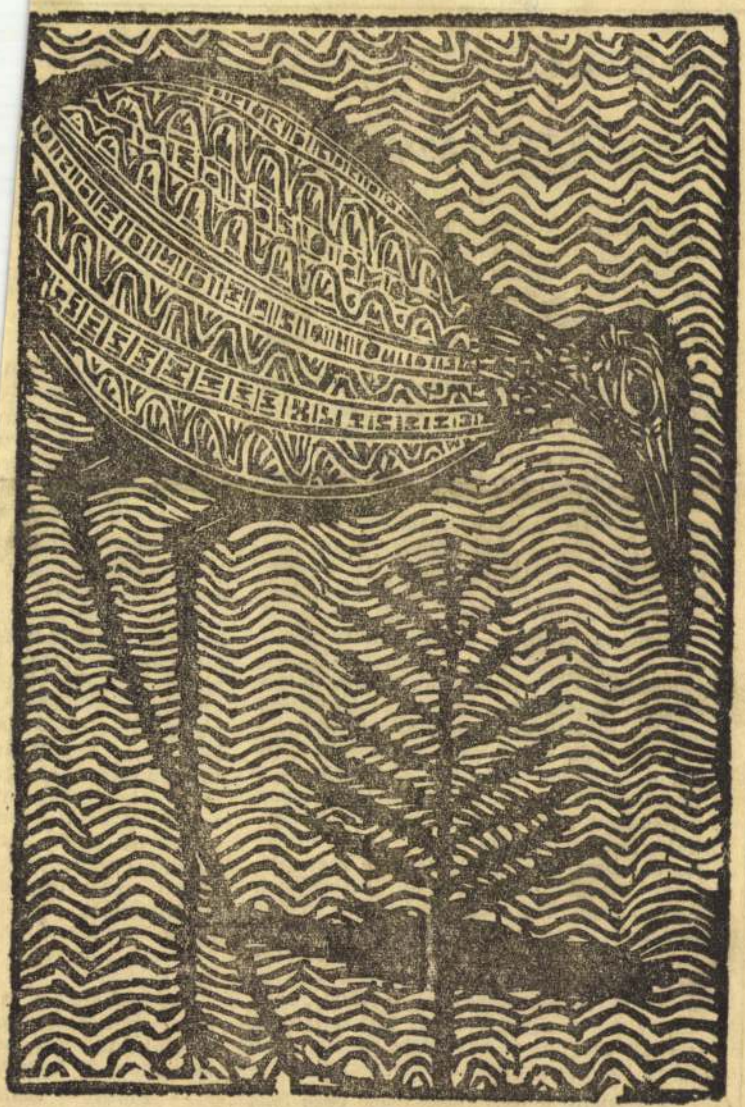

Perei Zoltán: Madár

KELLÉR DE

A KÖLTŐ TANÁCSA

Mostanában, ha Szép Ernőre gondolok, mindig úgy látom, ahogy utolsó éveiben a színpadról elkapta a tekintetem: ül a sor szélén, szemén fekete pápaszem, amellyel gyulladt kötőhártyáit óvta a fénytől, keze a füle mellett, hogy erősítse fogyatkozó hallását, és egy fehér szegfű a kopott zakó gomblyukában, régivilágbeli bohémek jelvénye, egykori derűs életszemléletének maradványaként. Öregen és betegen is hűségesen eljárt a kabaréba. Mindig magányosan jött, rendszerint vasárnap, a délutáni előadásra. Szívéhez mindig közel érezte a játékos, könnyed műfajt, amelynek már a bölcsőjénél is ott állt és amely annyi sok bájos csengésű sanzon és lírai egyfelvonásos, köztük „A május" című, kis remekmű megírására ihlette. Fiatalabbkori alakja — mily furcsa — már teljesen elhomályosult bennem. Csak a zsirárdi kalapjára emlékszem, meg a nádpálcára, amelyet gigerlisen táncoltatott ujjaival, a szivarzsebből kiágaskodó zsebkendőre, és persze az elmaradhatatlan szegfűre, — a tárgyakat látom az ember nélkül, olyan a felidézett kép, mint egy trükkfilm kockája, vagy mint egy fantasztikus Aymée novella illusztrációja. A hangját már jobban sikerült elraktároznom, beszédének halk tónusát, néha pózosnak ható, kisfiús kuncogását. Ma is visszahallom mondatait, amelyekkel engem, a kezdőt a Színházi Élet szerkesztőségében rábeszél a kártyázásra és az éjszakázásra. Később, vagy tíz év múlva újból szolgált egy tanáccsal, de azt már nem szívleltem meg. Emlék az is, hát megpróbálom feleleveníteni.

Akkoriban, a harmincas évek vége felé, az Otthon körből átjárogattam a szemközti Molnár-büfébe vacsorázni. Egy ízben, az

— Fiam — kezd
nak valamit mond
— Parancsoljon!
— De igérje meg
megharagudni.
— Megigérem —
mosolyogva, de a g
tem a remegést. Ne
ember, akit egy ily
hagyna.
— Csak fogyassza
csoráját. majd aztán
— Nem lehetne m
szeretek túlesni a d
— Ráér megtudni
hogy nem fogja keller
juk csak vacsora után
— Kérem, ahogy g
Kihozták az ételt
tem a falatokat. Vaj
rajtam? Ismertem gu
humorral vegyített föl
már jónéhányszor. Eg
lapján, amelyen megk
számára egy könyvet
rában, sorait így zárt
lője, Szép Ernő". Imá
tulajdonságát, ahogy
szaemlékezésében talál
tanító atyjától örökö
tözködési hibát, mod
tózkodás nélkül szóvá
idegen szóra menten
kíváncsiság: mivel
újabb leckéztetésre, n
pintatos kímélettel a
tani?
Végére értünk a v
megtörölte száját szal
gondoltam, most kell
készültem a legrossza
— Fiam — szólalt
utcai moziban állítóla
játszanak. Nem tartan
a vendégem, meghívom

Perei Zoltán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1970 FEB 21

1021

Perei Zoltán: Kordés

lónak önállóan kell m
nia, mi a véleménye Ni
a tanító megintett, me
sókönyve nélkül érkeze
aki ezek után bejelenti,
se is otthon felejtette
könyvét. Nicou ronda
mondhatja a nyolcéves
De a könyv nem éri be
Miért ronda fráter Nic
tette, amit tett? És n
ronda fráter az a másik
rek, aki több ízben hi
meztette Cécile nevű tá
ne rohangásszon át az úttesten, ha
pirosat mutat a lámpa, végül pe-
dig „beárulta" Cécile-t a mamá-
jának?

Erkölcsi normák

A nyolcévesek könyve általában
a társadalomba való beilleszkedés
erkölcsi normáit fogalmaztatja
meg a gyerekekkel. Ezek a normák
természetesen nem függetlenek
Belgium valóságától, az általáno-
san érvényes erkölcsi törvények
mellett fellelhetők az egyes példák-
ban a kapitalista társadalom
illemkódexének nyomai is: sze-
resd a szegény arabot, a cselédet,
az is ember... Nem, igazán nem
kívánnám, hogy Francis Calande és
Claire Gerets kitűnő munkáit ma-
gyarra fordítva magyar gyerekek
kezébe adják. De annál inkább azt,

Valakit mindig c
valamit mindig
valakit mindig
valamit mindig
valakit mindig ű
valamit mindig
valakit mindig s
valamit mindig t
valakit mindig t
mindig mindent

Valamit mindig elhamv
Valakit mindig feltámas

Do

Gellér István

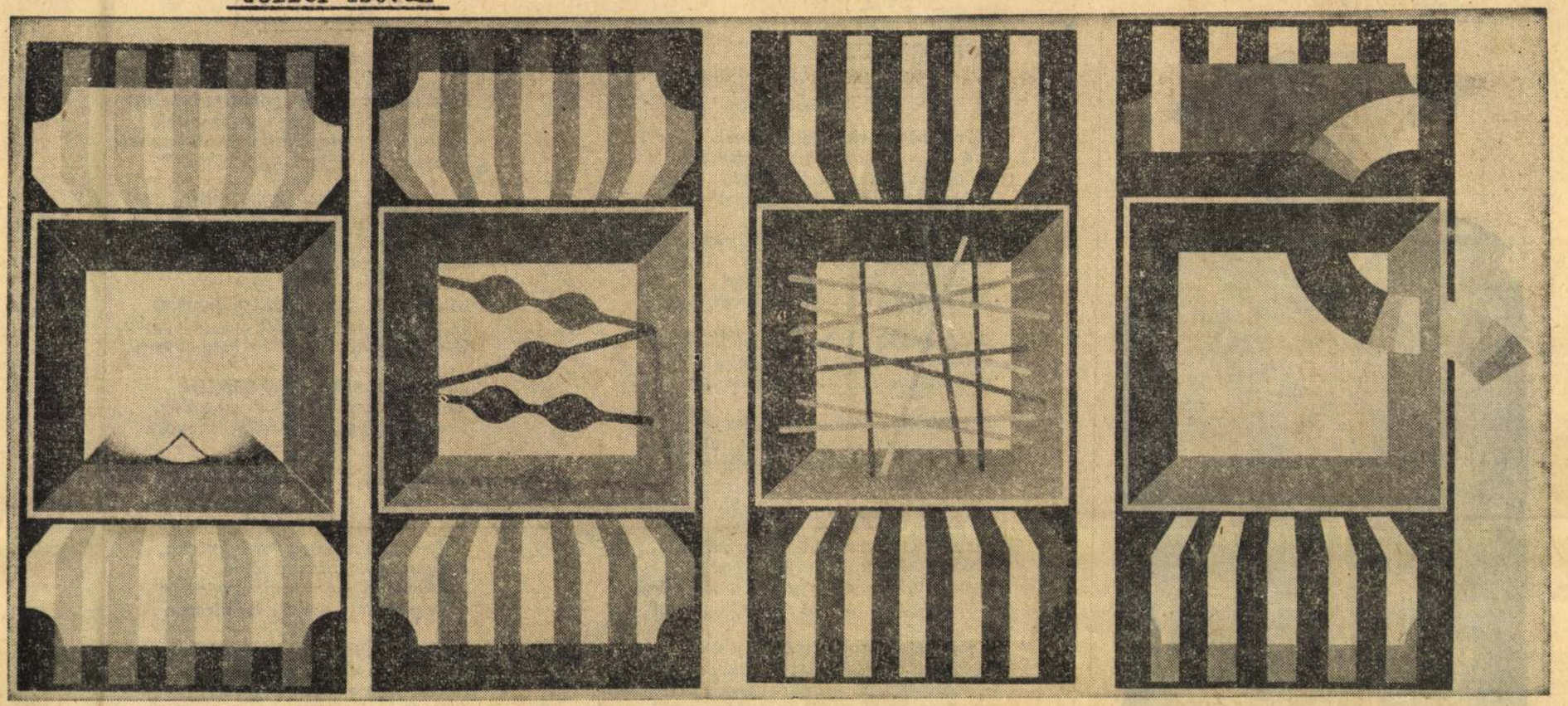

Gellér István: Dobozok

Élet és Irodalom, Bp. 1977. juli.23.
XXI. évf. 30. sz. 16. lap.

NYÉKBAN

anyfény-
pénzért
A nap-
katársai-
ell a ke-
által ki-

okat ve-
ásából.

ne! Nem
igazáért,
ez. Nem
aját há-
dónk. A
natjuk a
ban ma-
lig a ne-
vénségé-
az igazát,
a bajba.

dott valamelyvi főnökéhez, magas beosztásba jutott.

Lett hatalma, volt mivel visszaélnie.

Nem tudni: a szíve beteg-e vagy az idegeivel van baj. Vizsgálják, kezelik az orvosok. Elfelejtkezett az első házasságáról, gyerekeiről. A vezető nem élhet erkölcstelenül; felelősségre kellett vonni.

A szokás csődje: pártfegyelmivel a nyakában, korkedvezménnyel nem küldhetik nyugdíjba. Az állásából távozik.

Hová? Lázasan keresik a megfelelő íróasztalt.

5

jött? Hogy hívják? Suszter maradjon a kaptafánál!

A részvevők egy csoportja kivonult a teremből. Az utcán vitatkoztak, nyilvános tanácsülést tartottak. Végül egy hónap próbaidővel elfogadták a jövevényt.

A beszolgáltatós világban a tanyai gazdag paraszttól lefoglaltatta a tehenet. Elhajtatta a vasútállomáshoz. Este a gazdaasszony visszalopta. Másnap újra lefoglalták a jószágot. Akkor a gazda lánya lopta el. A tanácselnök megbüntette őket.

Ötvenhatban a sértett nagykéssel kereste a haragosát. A kocsmában találkoztak.

— Maga mit tett volna a helyemben? — kérdezte a vezető.

A másik látva az elnök nyugalmát, eldobta a kést.

Perei Zoltán

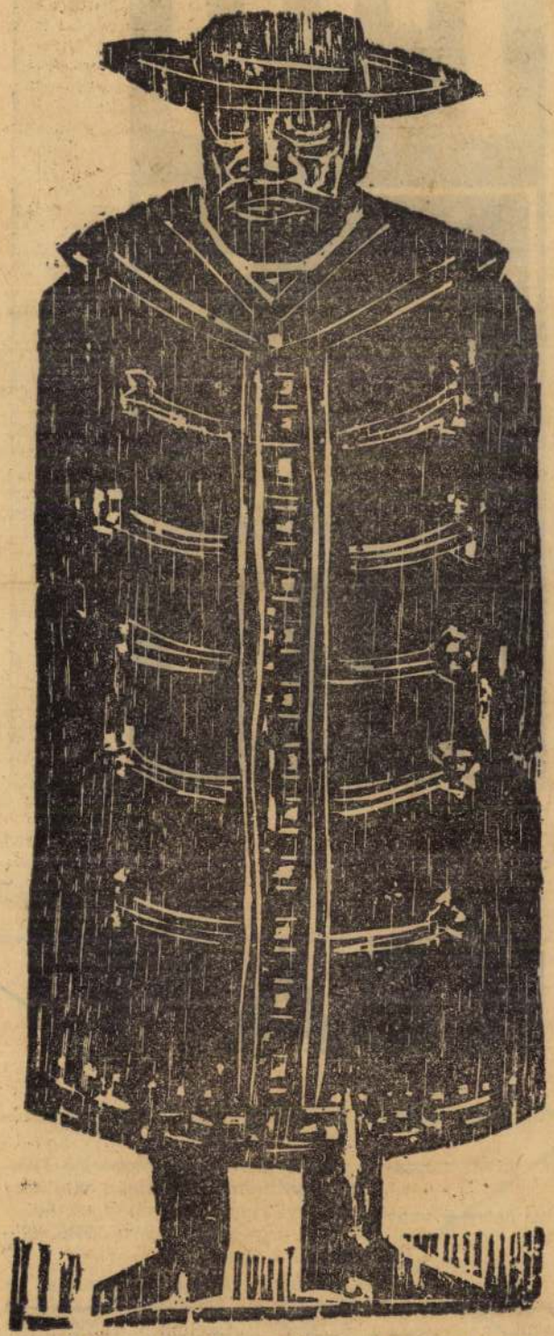

Élet és Irodalom, Bp. 1977. juli. 23.
XXI. évf. 30. sz. 15. lap.
Perei Zoltán fametszete

A tuloldalon Lásd: Gellér István: "Dobozok" c. művét.

TANDORI DEZSŐ:

Kövek zörögnek

Kövek zörögnek, törik a követ,
tucatlátvány zaja „száll" a nyitott
ablakon át, és egész jól tudok
dolgozni mellette. A „lényeget"

— mondjam így: a komoly veszélyeket? —
nekem sosem efféle tucatok
jelentették. Ezek csak ablakot
zártak-nyitottak, külső tereket,

jelzés-szerűen. Míg az egyedibb,
egyszerivé feltolt vagy feltolakvó
emberi-féleségekkel vesződtem;

s vesződöm, inkább. Védtelenjeik
végtelen agresszivek. Vészharangszó-
-utánzatok porcelán-csengettyűben.

Az egyetlen ottlét

Az Alma téren azt hittük, azontúl
örökké ott fogunk majd üldögélni,
nem úgy, hogy soha nem fog véget érni
a hét nap, hat nap, öt nap; aki gondol

a jövővel, igen ritkán bolondul
meg így; mondom, azt hittük, ez a régi
— nyilván régi — hely egy-egy pihenésnyi
alkalmat nyújt majd s továbbmenni hangol.

Az Alma téren majdnem egy egész f r a n
borravalót adtam át épp ezért,
a kávénk értékét megtoldva bőven,

és még azt is m
jó lesz a teras
s már köszönt

1976713/g — Pedig semmi más

Most adok még egy szonettnyi esélyt:
valaminek, amit még nem is sejtek.
Micsoda bizalom, hogy már zökkenhet!
Vagy épp ez biztat? Jelzi közelét?

Nem ugyanilyen-e, ahogy eléd
megyek délutánonként. Sorra jönnek
a buszok, olvasok, újságot, könyvet,
melyek mind szonettformák. De egyéb

következik. Mi? Honnét tudhatom.
Csak azt tudom, honnét megyek elébe.
Csak egy esélyt sejtek; s még az se biztos.

Micsoda bizalom, hogy közelére
támaszkodom. Így ülök egy padon,
buszokat figyelek, sorokat itt, most.

1976717/d — Ezt? Ami megvolt már?

Ami lesz?

Milyen titokzatosan fordul vissza,
milyen egyszerűen, a jóidő.
Erős szél fúj; ott ülünk egy kövön
a fenyők alatt, nézzük a fodrozva

futó vizet. Hajigáljuk egy tégla
darabjait a láthatatlan kö-
vekre, zsebre vágunk egy-két fenyő-
tobozt; azok most itt vannak előttem,

egy tálon. Mekkorát csúsztunk, időben!
Ehhez képest igazán semmiség
lett volna, elindulni nadrágféken

Ára: 6,— Ft

HU ISSN 0450—7886

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPÍRÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1977
6
Könyvtáros
Perei Zoltán
1021

Perei Zoltán könyvjegyeiből és egyéb metszeteiből (Cikkünket lásd a 357. oldalon)

Perei Zoltán

Perei Zoltán metszete

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 22.
XXI.évf.43.sz.
13. lap.

Tévedő ember

Szász György lényegesen közelebb érzi magához Napóleont, mint a győri polgárokat; azokra több elnézéssel tekint, de emezzel tud hoz, majd Metternichhez; közben kiderül róla, hogy elavult, aztán hogy túl modern, majd hogy talán helyenként használható; végül is

orgácsok egy fakeresztről

ben

északi szélben:
ıyes délben.
z: nem a napszak!
látott asztag-
ó didergés

a régi cél felé — céltalanok! —
ti régi szerencsétlenek az újra
mellétek szegődött „van-szerencsémmel”...

Dialógus

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1978 JAN 7
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Perei Zoltán

1021

Perei Zoltán metszete

Tatay Sándor: Lakótelep

Nemeskürty István: Sacra Corona Regni Hungari

A kultúra sugárveszélye (inte

Déry Tibor két elfelejtett ve

XII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM

OLDIZSÁR IVÁN:

TÉLI DÉLI

Elment a jódolgod, kérdezték ba-
itaim, amikor szilveszteri meghí-
ásukra azzal feleltem, hogy a Ba-
tonra megyek. Nyári szerelmet
lvíz idején se szoktam cserben-
agyni. (Ha csak lehet.) Az hűsé-
emet bájjal és változatossággal
szonozza. A nagy kerítő, a szép
ő is kezünkre játszik az idén.
sikorgott a hideg, amikor elindul-
nk, de kék volt az ég, szélesen
osolyogva sütött a nap. Már Bu-
örsnél úgy fehérlett fel az autó-
lya jobb oldalán a meredek szik-
n a maradék hó, mintha az Alpe-
kben járnánk, nyolcszáz méter
lett, ahol örök a napfény.
Székesfehérvárnál felvettem a
pszemüveget, a Shell kútnál le-
btam a télikabátot. Ágnes uno-
m — közönségesen Tündér Viola
bejelentette a hátsó ülésen, hogy
szép időt ő varázsolta a karácsonyi
os kutyával. Ehhez semmi két-
g sem fért, a lapos kutya, amely
resztezödés az öleb és a fejpár-
között, minden csodára képes.
télen is tartó nyári szerelemnél
ak a kisgyerek és a lapos kutyák
pesek nagyobb csodatételre.
Vagy a szerelem tárgya is, ala-
a is — éppen éjjel olvastam Ro-
id Barthes tündérfilozófiai köny-
ben, a Fragments d'un discours
noureux-ben, hogy a kettő
yanaz — mégis a Balaton a leg-

Szabadi előtt, majd Zamá
után olyan fényes és síma a jég
kör, hogy a napsugár elcsúszik r
ta. Nyilván megüti magát a jég
mert aranysárgán szalad vé
rajta, de amikor elesik, tele l
kék foltokkal. A nyári Balaton
zének zöldjeiért, hullámtara
habfehérjeiért, a reggelek akvam
rinjáért, az alkonyi bíborok
lilákért és füstbarnákért a téli B
laton jege a kék és a fehér árny
lataival, színeváltozásaival,
meneteivel, hideg tisztaságával
kacér áttetszőségével kárpótol.

★

A veszprémi part falvait k
nyújtásnyira közel hozza a nap
a jég összjátéka. A templomt
nyok úgy ragyognak fel, min
sorra villanófénnyel világíta
meg őket. Most kezdődik az i
téli varázslat. Hamar le az autó
lyáról, vonz a tópart testi köze
gének vágya, Ezt a látványt
nyár nem tudja nyújtani a f
tornyok, a sötétebb házak, a p
sétányok, a domboldalak szölle
ligetei elmosódva, de hiánytal
tükröződnek a jégen. Téli déli
Ezt is csak a mi Balatonunk t
adni.

Ki magyarázhatja meg, miér
nik fel a tükörkép nem a tó
szélén, hanem a tó közepén?
ha a másik világ, a meséké, a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977
6

Könyvtáros

Perei Zoltán
grafikus

0 1.

1021

Ára: 6,— Ft
HU ISSN 0450—7886

Perei Zoltán könyvjegyeiből és egyéb metszeteiből (Cikkünket lásd a 357. oldalon)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 ÁPR – 6

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Perei Zoltán

1021

Perei Zoltán rajza

1974. ÁPRILIS 6.

körültekintő, olykor már-már túlzottan, kicsinyesen aprólékos vizsgálódás eredménye. Mindig adatokkal, tényekkel érvelt, s amit leírt, annak helyességében, pontosságában fölösleges kételkedni. E reá való emlékezésem elején leírtam ezt a szót: *ekstázis*. Egy pillanatra megakadtam. Hogyan is kell írni? Vajon *x*-szel, *extázis*-nak, ahogy igen gyakran látni? Azután rögtön eszembe villant az a remek kis cikk, amellyel három-négy évvel ezmár nem Ferenczy Géza tehet, hogy ez az óra nem az ekstázis, az elragadtatás, a révület ideje, hanem a gyászé, a keserűségé, a mérhetetlen fájdalomé. *Ismét eltávozott közülünk egy nyelvész, legnagyobb tudású s legfáradhatatlanabb nyelvművelőink egyike. Mert Ferenczy Géza — mint ezt olvasóinak ezrei igazolhatják — nyelvművelő volt, a szó legteljesebb s legnemesebb értelmében.*

Grétsy László

pozhatja meg a vers értékét.

Varjas Endre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1977
6
Könyvtáros
Perei Zoltán,
1021 grafikus

A KÖNYVTÁROS GALÉRIÁJA

Perei Zoltán kisgrafikái

Eléggé meg nem becsülhető nyeresége a kisgrafika kedvelőinek, hogy Perei Zoltán (1037 Bp. Ürömhegyi u. 22164/3.) néhány év óta mind nagyobb kedvvel vállalkozik kisebb méretű fametszetek, ex librisek készítésére is. A rendszeressé váló országos pályázatok különösen felhívták rá a figyelmet: a ceglédi pályázatokon 1973-ban II., majd 1975-ben I. díjat nyert. Az elmúlt évben pedig a Berzsenyi Dániel születésének 200. évfordulójára meghirdetett kisgrafikai pályázaton kapott díjat.

A Képzőművészeti Főiskolát 1945 és 1950 között végezte el, mint Varga Nándor Lajos és Koffán Károly tanítványa. Fametsző művészetére, önálló stílusának kialakulására nagy hatással voltak Angliában töltött esztendői. Angliából hazatérve először 1965-ben, majd 1971-ben a Dürer-teremben volt önálló kiállítása. Kisgrafikáiból a Jászberényi Városi-Járási Könyvtár 1974-ben gyűjteményes kiállítást rendezett.

Bár munkásságának nagyobb részét alkotják a nagyméretű képgrafikák, Perei Zoltán — mintegy ujjgyakorlatként — sajátos kísérletezései, fametszésű vázlatai készítése során sok kisgrafikát is alkotott. E lapokat elementáris valóságlátás jellemzi. Perei Zoltán úgy modern művész, hogy a fametszet legősibb technikáját alkalmazza mai mondanivalójának kifejezésére. Fő kifejezési formája a lapdúcmetszet. A lapdúc kemény, szögletes, darabos, primitíven ható nyomatot ad, kerüli a térhatást, a fény-árnyék játékát. Mivel kifejezési eszközei korlátozottak, Perei Zoltán mindent leegyszerűsít, kevéssel mond sokat. E lényeglátó készsége teszi lehetővé, hogy gyakran ismétlődő témáiban mindig újat hozzon: női és férfi fejet ábrázoló számos metszetén az ember lelki és fizikai alkatának legváltozatosabb formáit jeleníti meg. Fanyar ízű metszetei, ex librisei sohasem humorizálnak vagy karikíroznak gúnyolódó, mulattató szándékkal, fő jellemzőjük sokkal inkább a mély gondolatiság.

A témáiban többnyire elvont, metszési technikájában pedig a megszokott eljárásokat merészen újító vagy éppen meghökkentően leegyszerűsítő alkotóművész érdekes kísérletet végzett az elmúlt évben. A lapdúcmetszet történetéről és technikájáról szóló könyvének illusztrálására újrametszett húsz XV. századi könyvillusztrációt. Könyvében a korabeli fametszetek új életre keltek eredeti szépségükben állnak előttünk. [Perei Zoltán: *A lapdúcmetszet.* Jászberény, 1976. Városi-Járási Könyvtár — Jász Múzeum. 39 (5) l.] Ötven, az eredeti dúcról kézzel nyomtatott fametszetét tartalmazó mappája szintén 1976-ban jelent meg. A kötet több mint tizenöt év kisgrafikai terméséből válogatott. *(Perei Zoltán 50 fametszete. Jászberény, 1976. Városi-Járási Könyvtár — Jász Múzeum. 51 lev.)*

Arató Antal

Tezaurusz

A latin thesaurus = kincs, kincsesház, kincstár, átvitt értelemben tárház jelentésű szóból ered. A középkori latinságban a tudás tárházát jelentette. Az első modern tezauruszt *P. M. Roget* készítette *Thesaurus of English words and phrases* címmel. Ez az igen híres tezaurusz nem más, mint szinonima szótár, célja a nyelvi gazdagság, a kifejezések választékosságának bemutatása. Ebben az értelemben ellentéte az információs tezauruszoknak, amelyek a sokrétű, de tudományos célokra pontatlan nyelv kifejezései helyett egyfajta egyértelmű, szabályozott nyelv kifejezéseit határozzák meg.

Az információs tezaurusz — a magyar szabvány meghatározása szerint — „... a természetes nyelven kifejezett fogalmak olyan szabályozott, szükség szerint bővíthető szótára, amely feltünteti a fogalmak közötti legfontosabb szemantikai összefüggéseket. Fő rendeltetése az információk feldolgozása és keresése".

Minden tezaurusz szótári egységekből, azaz deszkriptorokból és nemdeszkriptorokból, tiltott deszkriptorokból, továbbá relációkból épül fel. Osztályozásra a tezaurusz deszkriptorai használatosak, míg a nemdeszkriptorok használata tiltott. A relációk a fogalmak tartalmi kapcsolatait tükrözik.

A tezaurusz a deszkriptorokat (bizonyos részeiben a nemdeszkriptorokat is) különböző elvek szerinti rendezésben tartalmazza, így jönnek létre a tezaurusz részei. A tezaurusz *főrésze* deszkriptorcikkekből áll, rendezési elve a vezérdeszkriptorok betűrendje. (A szavak magyarázatát ld. a deszkriptor címszó alatt.) Feladata minden deszkriptor és teljes közvetlen környezetének kimunkálása. E rész szolgál a tulajdonképpeni osztályozásra, s benne feltétlenül szerepelnek a nemdeszkriptorok is. A tezaurusz *jelentéskörök szerint csoportosított* része a deszkriptorokat szakcsoportok, alcsoportok stb. szerint, ezen belül betűrendben rendezi. Célja az egy-egy témára vonatkozó deszkriptorok áttekinthetővé tétele. A *hierarchikus* rész egy-egy kapcsolattípus szerint a hierarchia teljes mélységében rendezi a deszkriptorokat. Leggyakrabban az alá-fölérendelési kapcsolat szolgál a rendezés alapjául. Mivel a deszkriptorok többrétegűen függnek össze hierarchikusan (polihierarchikusan, mert minden fogalomnak több fölérendeltje és a több szempontból adott felosztás eredményeként több alárendeltje is lehet), ez a rész több hierarchiából állhat. A *grafikus* rész a deszkriptorok közti kapcsolatokat nyilakkal ábrázolja (ún. gráfokkal). A kapcsolatok közeli vagy távolabbi voltát a deszkriptorok térbeli helyzete, a kapcsolattípust pedig a nyilak típusa és iránya adja meg. A tezaurusz ezenkívül más részeket is tartalmazhat: az adott felépítéstől függően kimunkált mutatókat. Minden tezaurusz tartalmazza az ún. főrészt, továbbá egy-két egyéb szerkezetű részt.

A tezauruszok típusai aszerint alakultak ki, hogy milyenek a kapcsolataik, és milyen részekből állnak. A tezauruszok általában egynyelvűek, bár tartalmazhatják a deszkriptor idegen nyelvű megfelelőit is. A nemzetközi együttműködés következtében kialakultak a többnyelvű tezauruszok is.

Deszkriptor

A latin describo, -ere, -scripsi, -scriptum = bevésni, rajzolni, leírni, megmagyarázni igéből ered, míg a descriptio jelentése: rajz, leírás, jellemzés, fogalmi meghatározás. Magyar megfelelője nem használatos, de kb. *ismérv, jellemző jegy* lehetne.

A definíció szerint a deszkriptor a tezaurusz szótári egysége, elemzett és szabályozott osztályozási kifejezés, amelyet azonos jelentésű szavak vagy kifejezések csoportjából választottak ki az egész csoport képviseletére. (Szakszerűbben: a kifejezések valamely ekvivalencia-osztályát képviseli.)

A deszkriptorok elemzése és szabályozása kiterjed az írásmódra és más alaki kérdésekre, a deszkriptor jelentéstartalmának elemzésére és más deszkriptorokkal alkotott kapcsolatainak meghatározására, továbbá használatának szabályozására.

Eredetüket tekintve a deszkriptorok a természetes nyelvből származnak, és lehetnek műszók, szakkifejezések, földrajzi, személy- vagy intézménynevek, nomenklatúrák megnevezései, rövidítések, mennyiségi adatok stb. Deszkriptor lehet egyetlen szó, és lehet 2—3 tagú kifejezés is. Szófaját tekintve rendszerint főnév vagy más névszó.

A deszkriptor a vele legközelebbi kapcsolatban álló deszkriptorokkal *deszkriptorcikket* alkot. A deszkriptorcikk élén áll a *vezérdeszkriptor*, amelynek kettős szerepe van. Egyrészt a vezérdeszkriptor az alapja a deszkriptorcikk besorolásának, másrészt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
1974 NOV. 2 Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Perei Zoltán

1021

BRÁDY ZOLTÁN:

Tizenkét óra a Sajó partján

Perei Zoltán fametszete

TÁJÉKOZÓDÁS

híreink

MAGYAR MŰVEK MOSZKVÁBAN

A Szovjetunióban — mint arról annak idején tájékoztattuk olvasóinkat — tavaly jelentek meg *A magyar irodalom könyvtára* sorozat első kötetei. A tizenöt kötetesre tervezett sorozat bemutatja a mai magyar próza-, vers- és drámairodalom alkotásait. Öt antológiakötetet is kiadnak, amelyek a kortárs magyar próza, vers, szépirodalmi alkotások — sorát. Különösen érdekesek a visszaemlékezések: a bibliográfia itt — egyebek közt — Betlen Oszkár, Dobi István, György István, Marosán György, Münnich Ferenc, Nógrádi Sándor, Sík Endre, Vadász Ferenc és Vas Zoltán memoárjait ajánlja a kölcsönzők figyelmébe; kiegészítve Sztyemenko, Zamercev, Zsukov műveivel és tartalmas antológiák fölsorolásával. Nem hiányoznak az olvasmányjavaslatból a hazánk fölszabadításáért küzdő munkásmoz-

A természettudományos eszközökről eltávolították a „Hozzányúlni tilos" táblát, és arra hívják fel a közönséget, hogy az ajtókat kinyissa, a gombokat megnyomja, nézzen és figyeljen. Az egyik „kiállítási tárgy": egy köralakú épület, a főépületen kívül. A tábla felszólítja a látogatót, hogy lépjen a helyiség közepére és tapsoljon. A tapsot pisztolylövés élességű visszhangsorozat követi, minthogy a rotunda: tökéletes hangtükör. Egy másik „tárgy": két ajtószárny közötti

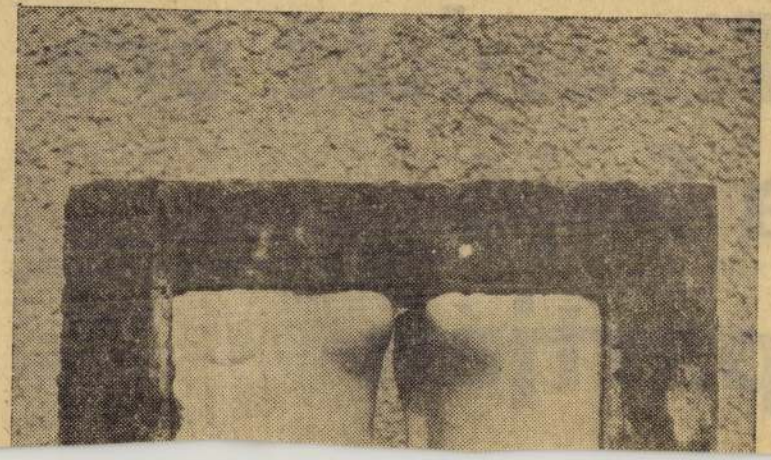

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 MÁJ 12

ÉLET ÉS IRODALOM

Perei Zoltán

harsogó induló adja meg a
hanem a helyesen és összehangol-
tan szervezett közös munka ten-
denciája, tempója, sohasem a ta-

1021

Rusvay Tibor
tanár, SZOB

Perei Zoltán rajza

KA

oldal)

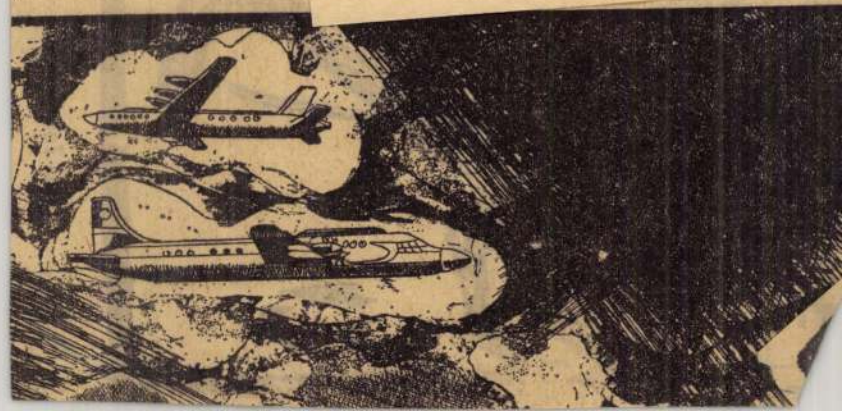

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1973 MÁR 24

Perei Zoltán

1021

Perei Zoltán rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

VÉSZEK
GÉBEN

k érdekvé-
megszerve-
rmozgalom
övetségben
kat hirdet-
ıek. A Szö-

máikról —
kárral, va-
Féner Ta-

édner Már-

az ellentmondásokról. Van azonban a folyóiratnak ennél sokkal nehezebb, önként vállalt feladata is. Köztudott, hogy a fotóművészet esztétikája világviszonylatban is eléggé kidolgozatlan. A XX. századi fotótörekvések töredékesen is alig jutottak el hozzánk, a marxista fotóesztétika kibontakozását hátráltatta nálunk, hogy Lukács György — mint az köztudott — elvetette a fotóművészetet mint „esztétikai objektumot". Fontos kezdeményezés *Hevesy Iván* egye-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 AUG 17
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Perei Zoltán

összecsapodik mögöttem a kezdő

1021

Perei Zoltán rajza

kal és pondrukkal. —
él, virul, és mégsem m
szóterek közelébe. Ho
azt mindjárt elmondon
jetek.

— Tarló Pál időseb
volt — ejnye, dehogyis
is az, hiszen még él —
időpontjában már köze
hatvanhoz. Kevéske
nyugdíját gondosan
ügyelve arra, hogy borravalót is adhasson a díjbeszedőnek. Özvegy ember volt; a felesége az r.-i temetőben feküdt, ahova Tarló Pál szorgalmasan ellátogatott vasárnap délelőttönként; délutánonként pedig hosszú sétákat tett kedvenc városrészében: fel-felnézegetett a gesztenyefákra, betért a borozókba, és néha elbeszélgetett a park süketnéma csőszével.

A környék jól ismerte Tarlót; fiatalja-öregje szerette, tisztelte.

— Jóreggelt, monsieur Tarló — köszönt reggelente a túlművelt

Tarló kiegyenesedett. A gyerek újra felemelte a géppisztolyt, most már egy kézzel, a bal keze a zsebében, célzás nélkül, vigyorogva lőtt Tarló fele...

A sorozat megperdítette Tarlót. Harapó ütéseket érzett a bal vállán, a keze meleg vért tapin-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Perei Zoltán

ÉLET ÉS IRODALOM

1973 MÁR 24

1021

az újságot eldobjuk, a
megsárgulnak és megeszik őket az

Perei Zoltán rajza

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 6

Könyvtáros

Perei Gottán

1021

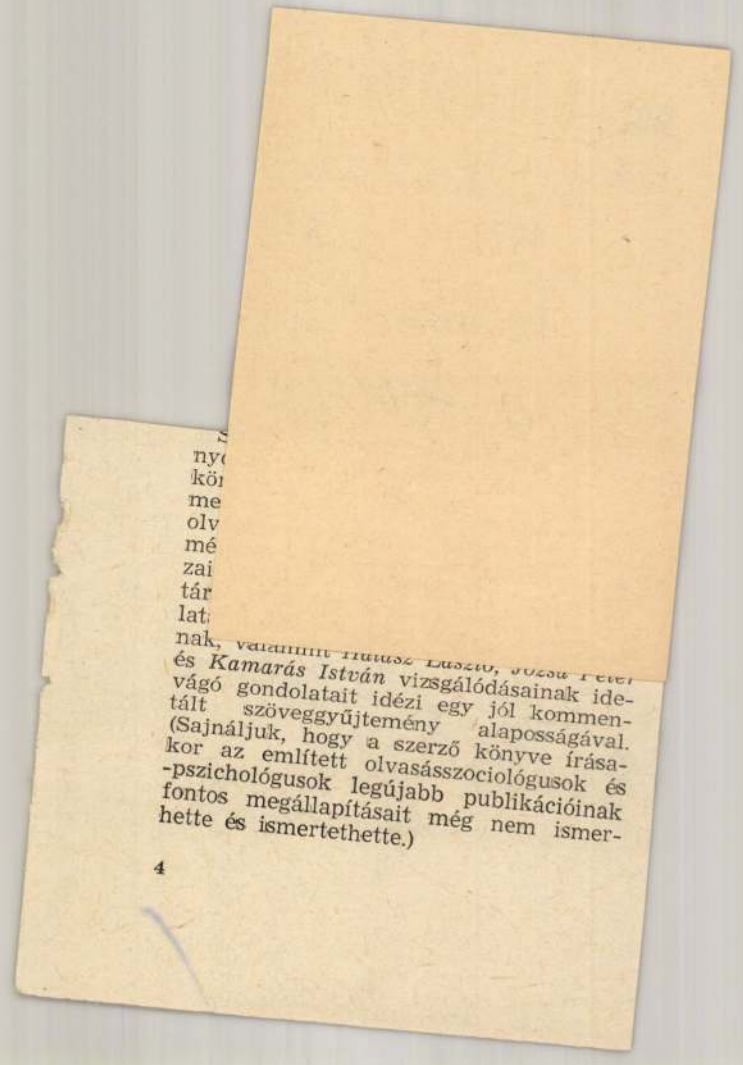

ny
kö
me
olv
mé
zai
tár
lat
nak, valamint Hatász László, Józsa Péter
és *Kamarás István* vizsgálódásainak ide-
vágó gondolatait idézi egy jól kommen-
tált szöveggyűjtemény alaposságával.
(Sajnáljuk, hogy a szerző könyve írása-
kor az említett olvasásszociológusok és
-pszichológusok legújabb publikációinak
fontos megállapításait még nem ismer-
hette és ismertethette.)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1021

1971. FEBRUÁR 21, VASÁRNAP 11

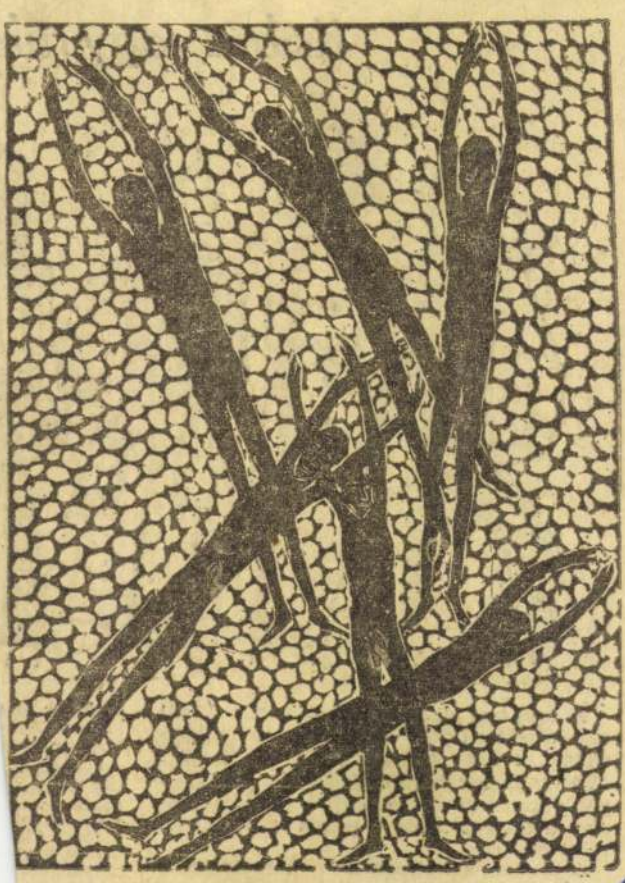

Perei Zoltán metszete

Perei Zoltán

Kabát vagy ruha

A tavaszra divatos kabátformák közül egy újfajta típust mutatunk be, amely *ruhaként vagy könnyű ruha fölé kabátként egyaránt hordható.* Ez tulajdonképpen robmantó néven közismert forma, de erre a tavaszi idényre mégis más stílusú, mint eddig.

A divatos kabátformák — a redingot, a kardigán kabát, a trencskó — mellett ezt is nagyon célszerűnek tartjuk, nem utolsósorban azért, mert — ha jól választjuk meg az alapanyagot — *hűvös estéken kabátként is*

lenül öv alat
szában ben
miniszoknyá

(2) Kétsoro
bokkal
gomb és az
verszerűen
a rövid ujj
nyebb anya
szépen érv
saját anya
akkor a g

(3) Ezt az

ifj. Perlheffter Péter

ötvös.

1589-ben Miklós mesterhez állt be tanoncnak Brassóban.

A brassói ötvös céh iratai

Ballagi Aladár: Kecskeméti W. Péter ötvöskönyve. Bpest. 1884. 5. l.

Ifj. Perlheffter Péter

(Pitter perelhefter)

ötvös.

„Anno 1620 die 14. Julij. Seijn die ehrsame Herren zu zechmeister erwelet worden ... zum elsten zechmeister Pitter perelhefter"...

A brassai ötvös céh eredeti vagyonlegyzéke dd. 14. Jul. 1620. ei

Ballagi A. Kecskeméti W. P. 1884. 15. l.

égi nyomda Budapest.

id. Perlhefftter Péter

ötvös. Brassóban lakott.
1589-ben már nem élt.

A brassói ötvös céh iratai és
Ballagi Aladár: Kecskeméti M.
Péter ötvös könyve. Buda. 1884. 5. l.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-148, 340-726
1973 SEP 1—

ÉLET ÉS IRODALOM

Perei Zoltán

versenyezzen az Air France-szal. Ez a terve egyelőre nem sikerült. Szerényebb vállalkozással kellett beérnie: szeptemberben a saját költségén rendezi meg Párizsban a középsúlyú boxvilágbajnokságot.

Perei Zoltán rajza

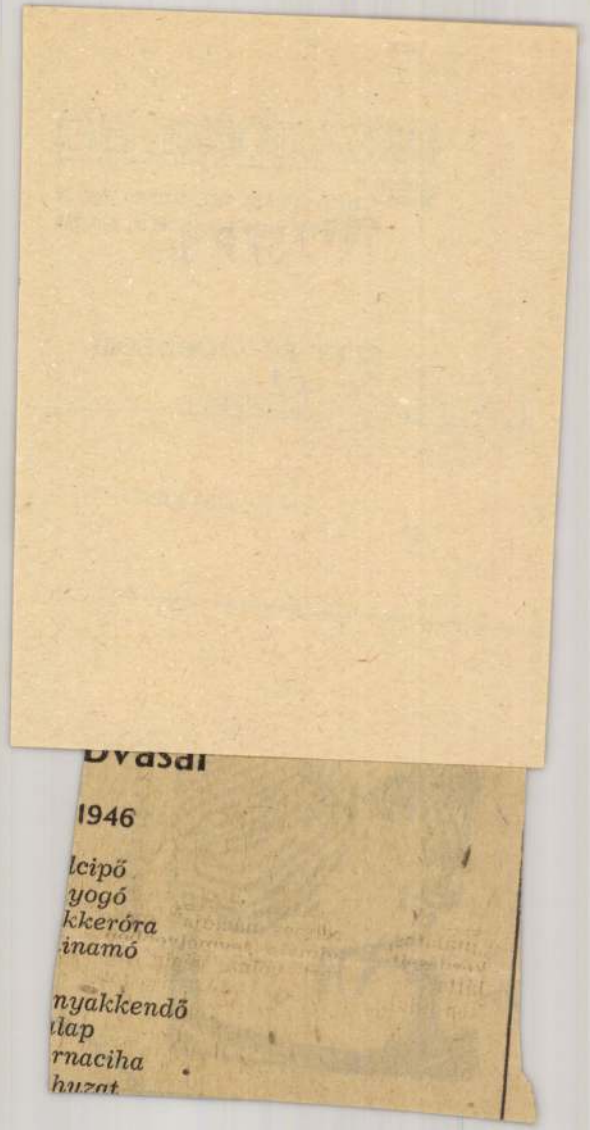
Vásár
1946
lcipő
yogó
kkeróra
inamó
nyakkendő
ilap
rnaciha
huzat

185 **Petrus Perelhefter II.**, M ca. 1600, MC 1607/09, 1612, 1620, 1625, 1629, 1630, † 1633, avagy — *oder* **Petrus Perelhefter III.**, M 1628, † 1655.

Ugyane jegyet használja P. P. II.-nek Mihály fia is, MP betűk mellé ütésével. L. 210. sz. — *Dasselbe Zeichen gebraucht auch P. P. II.'s anderer Sohn, Michael, m. Hinzufügen v. MP. Siehe Nr. 210.*

Fedeles kanna, testén tréb. angyalfejek és hólyagok. — *Deckelkanne, m. getr. Engelsköpfen u. Buckeln. — Ca. 1630.*

Iparm. Múzeum — *Kunstgew. Museum*, Bp. M—H 15,7

Altarkreuz, hier Nr. 2153. Es ist aber sehr fraglich, ob seine gravierten Majuskeln den Meister bezeichnen.)

Die früheste gestempelte Goldschmiedearbeit aus Ungarn ist eine Silberschale aus dem XIV. Jahrhundert.* Ihre Verzierung orientalischen Charakters verbunden mit der Stempelung abendländischer Art spricht für eine ungarische Herkunft. Leider ist von ihren beiden Marken die eine undeutlich (Nr. 2155), und das „A“ in Nr. 2154 kann geradesogut für den Anfangsbuchstaben von Alba Regia (Stuhlweißenburg) oder Agria (Erlau), wie für den Anfangsbuchstaben des Taufnamens eines zu dieser Zeit nur

* Elemér v. Varjú: Führer durch die Schausammlung der hist. Abteilung des Ung. Nationalmuseums, 1933; S. 16.

tehat a dokumentumok tartalmi kérdéseinek, tu
ságának vizsgálatát együtt kell alkalmaznia.

Az általános gyűjtőkörű tudományos nagyk
korlatát vizsgálva azt tapasztalhatjuk, hogy mé
szaki átalakulásának korszakában is főleg a tá
nak gyűjtése történik nagyobb mélységben. Ez
tekinthető. Ilyen gyűjtési szemléletre predesztin
nyuk történeti alakulása, rétegeződése, másrész
és főleg az alkalmazott tudományok erősen spec
ben a társadalomtudományi könyvtárak még
gyűjtőköri megosztottságával) e területeken a szakirodalmi igény kielégítésének ter-
hét nagyobbrészt leveszi az általános könyvtárak válláról. Ez a tartalmi arányelto-
lódás a művek kiválasztásában oly módon érvényesül, hogy míg a természet- és alkal-
mazott tudományok irodalmának gyűjtésében a mérce magasabbra van állítva: egy-
egy tudományos kérdés legkorszerűbb, átfogó jellegű feldolgozása, standard kézi-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KÖNYVTÁROS

Perei Zoltán

1021

Perei Zoltán metszete

591

185 **Petrus Perelhefter II.**, M ca. 1600, MC 1607/09, 1612, 1620, 1625, 1629, 1630, † 1633, avagy — *oder* **Petrus Perelhefter III.**, M 1628, † 1655.

Ugyane jegyet használja P. P. II.-nek Mihály fia is, MP betűk mellé-ütésével. L. 210. sz. — *Dasselbe Zeichen gebraucht auch P. P. II.'s anderer Sohn, Michael, m. Hinzufügen v. MP. Siehe Nr. 210.*

Fedeles kanna, testén tréb. angyalfejek és hólyagok. — *Deckelkanne, m. getr. Engelsköpfen u. Buckeln. — Ca. 1630.* M—*H* 15,7

Iparm. Múzeum — *Kunstgew. Museum*, Bp.

Altarkreuz, hier Nr. 2153. Es ist aber sehr fraglich, ob seine gravierten Majuskeln den Meister bezeichnen.)

Die früheste gestempelte Goldschmiedearbeit aus Ungarn ist eine Silberschale aus dem XIV. Jahrhundert.* Ihre Verzierung orientalischen Charakters verbunden mit der Stempelung abendländischer Art spricht für eine ungarische Herkunft. Leider ist von ihren beiden Marken die eine undeutlich (Nr. 2155), und das „A" in Nr. 2154 kann geradesogut für den Anfangsbuchstaben von Alba Regia (Stuhlweißenburg) oder Agria (Erlau), wie für den Anfangsbuchstaben des Taufnamens eines zu dieser Zeit nur

* Elemér v. Varjú: Führer durch die Schausammlung der hist. Abteilung des Ung. Nationalmuseums, 1933; S. 16.

YVKERESKEDÉSE

IZSÉBET KÖRUT 18-20
ni 1-455-59

K KÖNYVNAPJA

v ára 6.- pengő

legnevesebb magyar szerzőktől,
ban, egészvászonkötésben, tokban

gmond minden regénye élmény és tanul-
zt a szenzációt kapják az olvasók eb-

rodalom közelmultjának nagy halottait
rény, Petelei, Homok, Thury Zoltán,
h Géza, Kaffka Margit, a két Cholnoky

169

Petrus (Pitter) Perelheffter ~~senior~~, e. 1559—1572, MC
1563/66, 1570/72. (Lb. 10.)
Műve nem ismerete — *Arbeiten nicht bekannt.*

H I,

JEGYZETEK

Tolsztoj végtelen nagysága abban rejlik, hogy mindegyik alakját legbelülről, a maguk animális rezdüléseiben idézi. A legtöbb író csak egyetlen alakját ábrázolja így „belülről"; többi figuráját, ha mélyen jellemzi is, csak egyéniségüknek a főhős felé eső részét adja vissza. Tolsztoj egyszerre él együtt mindegyik alakjával.

*

A filozófusoknál fontosabb gondolkodásuk mechanizmusa, mint tételeik. Az előbbi szellemükről, az utóbbi lelkükről árulkodik.

*

Legjobban az önmagunk ellen elkövetett bűnök miatt szenvedünk.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5
Telefon: 138-068, 337-748, 340-72

ÉLET ÉS IRODALOM

Perei Zoltán

1021 MAJ 21

Perei Zoltán metszete

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Perei Zoltán, grafikus

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1979 JÚL 6

1021

Perei Zoltán portré fametszetei

PEREI ZOLTÁN első kiállítását a Jászságban 1973-ban rendezte meg a jászberényi könyvtár. E kivételes tehetségű művész azóta is szívesen „hazajár" az őt szeretettel fogadó és megtartó közönséghez.

Perei Zoltán fametszetsorozatában ezúttal a múlt a jelennel találkozik nemzeti művelődésünk két ágazatában, a kép és az írás művészetében. S hogy éppen ebben az esztendőben, a magyar könyvnap születésének félévszázados jubileumán nyílik ez a kiállítás — a könyvtár gondozásában — ez ünnepi alkalom az emlékezésre.

Írásaik szelleme mutatkozik meg a fametszeteken, ha alakjuk megjelenítése kissé szokatlan is illusztrálásuk történetében. Nem azzal a fennkölt hűvösséggel közelítenek hozzánk, aminőhöz az „Írók Arcképcsarnokának" múltbéli szelleme szoktatott hozzá, de nem is az egykori „kötelező" iskolai olvasmányok szerzőit kell tisztelnünk bennök... Inkább ismerőseink ők, s nem annyira a régi fényképeikhez és ismert arcmásaikhoz találó külső hasonlatosság miatt, hanem inkább arckifejezésük meghökkentő belső jellegzetességétől, attól az emberi közvetlenségtől, ahogyan a művész vésője megközelíthetővé teszi őket.

Ezek az egymástól oly érdekesen különböző, eredeti arcok különös sorsokat, kedveket, indulatokat sejtetnek meg velünk — s bár egymásukról hirtelenjében úgy vélhetnők, hogy mi nem éppen ilyennek képzeltük őket — azt bizonyossággal érezzük, hogy Perei Zoltán valami újat, eredetit is felfedezett bennök a maguk alkotta, irodalmi komolyságú kép mellé. Aki ilyennek látja őket, nemcsak belefeledkezett írásaik világába, de kissé a szívét is otthagyta tűnődéseik mellett, zálogul azért, hogy rajzában rátaláljon írásmódjuk sajátosságára, szavaik, gondolataik ismételhetetlen bájára, erejére, zamatára.

Olyan arcok ezek, amelyek nagy önkéntelenséggel nemcsak azt vallották meg magukról, amit az irodalomtörténet meg a lexikonok tudnak róluk. Ha aztán vonásaikba, tekintetükbe, tartásukba némi furcsaság, fesztelenség vagy éppen félszegség, megilletődöttség, messzerévülés, rajtakapottság, olykor valamiféle döbbenet is vegyül — ennek nemcsak a metszett formák archaizáló tömörsége — Perei Zoltán fametszői stílusa — az oka, hanem az is, hogy az ő emberábrázolását mindig a jellegzetes kiélezése jellemzi. De mintha az arcok felfokozott expressziója olvasmire is utalna, hogy a gondolat jelentékenységének ára van: a költő, a művész át kell, hogy élje az érzület nagy rianásait, a kedély háborgását, a képzelet merész fordulatait... Érzékelni tudjuk e beszédes formákban korunk és személyünk visszaálmodott elevenségét — olvféleképpen, mintha egy múltszázadi zeneművet nem a mai, hanem a korabeli hangszer tiszta, áhitatos csendülésében, naivitásában hallgathatnánk, s az ismerős dallam ettől válnék igazában megértetté, élményünkké.

Arany János

ELÉVÜLHETETLEN érdeme ennek az arcképsorozatnak, hogy megrendelés nélkül, nagyszerű kedvből, művészi ihletődésből született — afféle szerelemgyereke a vésett és írott formák múzsáinak.

B. Supka Magdolna

sz. Érde
szombat-vasár
óra után a
nen. (3891.)

CSALÁDI há
2 szobás, k
melléképület
útvonal
buszmegállóh
zel, olcsón,
sen. Abádszalók,
Vörös Hadsereg út
81. Érdeklődni:
ugyanitt. Mohácsi
József. (3799.)

NAGYKÖRÜBEN 600
négyszögöl gyümölcsös eladó. Érdeklődni: Szolnok, Beloiannisz út 25. II/1. (H. 2064.)

TÖRÖKSZENTMIKLÓSON, Kőrösi Csoma Sándor út 11. alatt kertes, családi ház 200 négyszögöl telekkel eladó. (H. 2067.)

VENNÉK beköltözhető egy-, másfél, kétszobás, kertes házat, nem bontási területen. Esetleg elcserélném budapesti XVI. kerületi kétszobás, összkomfortos, 270 négyszögöl termő gyümölcsösben levő házamat megegyezéssel, szolnoki hasonlóra. Érdeklődni lehet: Szolnok, Ságvári krt. 49. I. em. 11. szombat kivételével du. 5—6 óráig. (H. 2076.)

ELADÓ kétszobás, összkomfortos, gáz-fűtéses, loggiás, OTP-öröklakás kp. + OTP-átvállalással. Szolnok, Csokonai út 13. II. em. 7. (H. 2071.)

KERTVÁROSBAN, a Debreceni u. 5. sz. alatt 267 négyszögöl beépíthető házhely eladó. Érdeklődni: Szolnok, Ságvári E. u. 1. Minden este 19 órától. Szentirmai János. (3898.)

GARÁZS eladó Szolnokon, a Szántó körúton. Érdeklődni: Vas Gereben u. 34. (3854.)

ÚJSZÁSZON, a Vágóhíd u. 14. sz. alatti kétszobás, családi ház eladó. Érdeklődni a helyszínen minden nap. (3856.)

KARCAGON, Sport u. 38. számú háromszobás, összkomfortos, családi ház eladó vagy hasonló szolnokira cserélhető. (H. 2049.)

melygépkez
Mezőtúr, Garibaldi út 5. (3831.)

KEVESET használt 175-ös Czetka motorkerékpár és 2 db Skoda S 100-as hátsó sárvédő eladó. Túrkeve, Rákóczi u. 5. (3869.)

Raj GAZ 69-es eladó. Kisújszállás, Lenin út 94. (3874.)

3 éves Trabant Speciál 25 000 km-t futott, eladó. Szolnok, 13-262 telefonon, 16 óráig, hétköznap. (3876.)

ADÁS-VÉTEL

A HÁZTÁJI ÁLLATTARTÁS korszerűsítéséhez ajánljuk alábbi termékeinket: TSL napos- és előnevelt csibe; tenyésznyúl új-zélandi és kaliforniai állományukból. Sertés-, juh-, nyúl-, baromfitáp valamennyi korcsoportú állat részére. Csibét közvetlenül, tenyésznyulat szakcsoportok szervezésében, keveréktakarmányt csak kereskedelmi szervek útján forgalmazunk. Címünk: Mezőgazdasági Kombinát Bábolna szendrői gazdasága, 3752 Szendrő. Tel.: Szendrő 18, 56. Telex: 64284. (H. 2042.)

2 hároméves, 175 cm herélt csikó, Hoffer traktor gazdasági felszereléssel eladó. Bódi János Kisújszállás, Köztisztasági telep. (3864.)

601-es Trabant karosszériát kisebb javítással vennék. Szolnok, Kun Béla krt. 3. VI. em. 6. (H. 2075.)

JÓ állapotban levő 2 colos egybeépített vízszívó motor eladó. Szentirmai János Szolnok, Ságvári E. u. 1. Minden este 19 órától. (3898.)

ELADÓ 2 db MIA kétköves terménydaráló, pedálos Simson. Zagyvarékas, Csángó u. 8. (3853.)

EGYÉB

KÜLÖNBEJÁRATÚ albérleti lakás fiatal házaspárnak kiadó. Szolnok, Sashalmi út 81. (H. 2036.)

VÁLLALATNAK három helyiségből álló lakrészt raktárnak kiadnék. Érdeklődni: Szolnok, 13-421/212 mellék telefonon. Désiné. (H. 2070.)

LAKRÉSZT, garzont, esetleg másfél szobás lakást bérelnék Szolnokon meghatározott időre, de maximum 2 évre. „Igényes" jeligére a szolnoki hirdetőbe. (H. 2072.)

EGYEDÜLÁLLÓ középkorú nő különbejáratú albérletet keres Szolnokon. „Csendes hely" jeligére a kiadóba. (3888.)

KERTÉSZETNEK is alkalmas 11 000 négyszögöl földterület megosztva is, hosszabb időre bérbeadó. Műúthoz közel, víz, villany megoldható. Kunszentmárton, Szabadság út 18. Herczeg Mátyás. (3855.)

LAKÁSCSERE

EGYSZOBÁS, komfortos, gödöllői, tanácsi lakásunkat elcserélnénk hasonló vagy komfort nélküli jászberényire, esetleg kis házra. Gödöllő, Sallai Imre u. 1. B. II. emelet 11. Bicski Ferenc. (3817.)

HÁZASSÁG

49 éves, magányos MÁV-dolgozó férfi vagyok. Szintén magányos, kissé molett, szeparcú, 42—49 éves hölgy levelét várom házasság céljából. „Szeretet" jeligére a szolnoki hirdetőbe. (H. 2074.)

DOLGOZÓKAT ALKALMAZUNK

A KELET-MAGYARORSZÁGI TÜZÉP VÁLLALAT szolnoki telepe árukiadót, rakodómunkást és éjjeliőrt azonnali belépéssel felvesz. Jelentkezés: a telep vezetőjénél, Szolnok, Vörös Hadsereg u. 6. (3774.)

AZ EGYESÜLT JÁSZSÁGI ÁFÉSZ pályázatot hirdet a jászárokszállási 251. sz. Vendéglő-étterembe szakképzett szakács munkakör betöltésére. Feltétel: több éves szakmai gyakorlat. Jelentkezés: részletes önéletrajzzal a szövetkezet személyzeti osztályán. Jászberény, Ady E. u. 22. (3870.)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Perei Zoltán, grafikus

NÉPSZAVA

1981 AUG 16

1021

Perei Zoltán

PROFIL

emlékkiállítása viszonyl
szerény volt. Most Tiha
látogatók számát illetõe
Nagy kár, hogy a múzeu
kebbre vonta a kiállítás
holott bővítenie kellett
het állítani (és jobb hel
kovitsot megcsonkítani érte az elvek és a feladatok hiányos végiggondolására vall.

Derkovits sosem járt a Balatonnál. A nagy művész, aki egyszerre volt a festészet forradalmára és a forradalom festője, de akinek koporsójától a szűkkeblű kollégák megtagadták a Munkácsy-leplet, most Tihanyban fogadja a szavára értőn figyelőket. Sajnos, szerényebben, mint ahogy tehetné...

Heitler László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Perei Zoltán
grafikusművész

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1980 ÁPR

A bőgős
— Perei Zoltán fametszete

1021

teremben Egerházi Imre festő-
i Miklós, a megyei pártbizottság
meg (Sándor Margit felv.)

ónika

MK SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 NOV 15

NÉPSZAVA

Perei Zoltán, grafikus

1021

Perei Zoltán:

Cirkuszban

1

...a Játékszín at-
se miatt november
elyett **december 1-én**
7 órakor lesz a Já-
inben. A jegyek a
helyén visszaválť-

A Pesti
bor Isten
dezésében
Nóra

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Perei Zoltán, grafikus

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1981 MÁJ

1021

Perei Zoltán fametszete (1979)

Gizi szocialista brigád tagjai vagyunk. ünk a Csongrád megyei Moziüzemi Vál- *ezővásárhely*. Brigádunk vezetője *Nagy* bérelszámoló. A 11 brigádtag között van önyvelési dolgozó, műsorbeosztó és gé- éve, *1972 április 14-én* alakult meg a alapító tagok közül nyolcan vagyunk, van ugdíjba ment, mások elkerültek a válla- az emberek cserélődnek, de az indulás- ott hitvallásunk ma is változatlan: *„Ta- g észrevenni a filmművészet szépségeit, ülethessenek ezek a szépségek"* (Balázs

rülmények között történt a brigádszer- ben. Akkor még alig hallottunk számvi-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 MÁJ 9

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Perei Zoltán
grafikai kiállítása

1021

Madár

Perei Zoltán kisgrafikái

A pápai Jókai Mór városi Könyvtár kisgrafikai galériájában első alkalommal találkozik a dunántúli közönség Perei Zoltán sajátos művészetével.

A Képzőművészeti Főiskolán a festészetet Kmetty Jánostól, a grafikát Varga Nándor Lajostól és Koffán Károlytól tanulta. Rembrandt, Goya tanulmányozásával, angliai tanulmányúttal fejlesztette alkotói felkészültségét.

Perei Zoltán művészete eredeti kifejező eszközöket honosított meg a magyar grafikában és ezt mindmáig függetlenítette minden külső hatástól. Groteszk előadásmódja első rátekintésre megdöbbent, de ez a megdöbbenés gondolkodásra késztet, s arra utal, hogy mélyen gondolkodó művész alkotta. Alkotásai a komolyságot és a derűt, a drámát és a humort ötvözötten hordozzák. Őszinteség és sablonmentes előadás jellemző műveire. A látványban olyat nyújt, hogy mindenki a maga élményei alapján fedezze fel bennük az általánosabb, szélesebb tartalmat, jelentést. Nem lélektani részletezésre törekszik, hanem az ókori, a primitív művészethez hasonlóan az egész mű egységes, részleteiben is közös hatására, szuggesztiójára. Kifejezésmódja szoros kapcsolatot mutat a népművészettel, a pásztorfaragások formavilágával. Perei Zoltán számára is a fa a kifejezés hordozója, természetes erezetével, görcseivel, tömörségre késztető anyagszerűségével. Az élő anyaggal, a természettel szoros kapcsolatban készíti fametszeteit. A sokszorosító grafikai műfajok (technikák) közül a fametszést műveli elsősorban. Munkái humánummal telítettek, egyéniségéből fakadók.

Vad

Jelentős számú ex librist alkotott ugyan, de munkái többségét a kisméretű képgrafika jelenti. Ezek a kisméretű alkotások nem illusztrációk, hanem önálló mondanivalót hordozó képgrafikák. Az e felfogásban alkotó Bognár Zoltán, M. Kiss József kiállításával induló sort teljesbbé teszi az ő bemutatkozása.

Perei Zoltán munkásságát B. Supka Magdolna így jellemzi: *„nem hazudik semmiről semmit, olyan, amilyen. Úgy tűnik, ennek az igaz-*

Pápán

lász

ondásnak bűvöletében fo-
nt ez a hallgatag világ,
ukjainak egyszerű-célszerű
selkedése, mozdulataik,
imikájuk igenre-nemre, fe-
te-fehérre fordított beszé-
ssége, olykor élcesre fara-
tt faragatlansága, mind ezt
gallja, s indokolja, hogy e
ntomim természetes közé-
ül a művész éppen a fa-
etszet műfaját választotta,
régi, nemes hagyományai-
l, azoknak titkait kutatva
gy mesterségbeli áhítattal,
ztönös és tanult biztonság-
l."

E sajátos és őszinte művé-
ethez olyan nagy szeretet-
l kell közelítenünk, mint
nilyen emberszeretettől ve-
rrelve fogantak.

Poór Ferenc

ATLAN

mádi Öreghe-
rített 200 négy-
ő hétvégi házzal
leklődni: Veszp-
0 8-tól 16 óráig.

ház eladó. Cím:
Sigrai u. 4. Dó-

2 szobás családi
Cím: Pápako-
ecseri út 16. Ér-
fenti címen.

nelyen 687 négy-
lévő családi ház
al beköltözhetően
csó 153288" jeligé-
oni hirdetőbe.

derici Öreghe-
négyszögöl 5 éves
ű olaszrizling szőlővel eladó. Érdek-
mesvita, Kossuth
alatt minden va-

s családi ház el-
esvámos, Kossuth
rdeklődni egész

szögöl telek, csa-
építésére eladó.
Hold u. 6.

Veszprém Kőbánya
alatt családi ház
kerttel. Garzon
számítva. Megte-
minden nap.

m, László u. 15.
2 szobás családi
öltözhetően eladó.
i: Veszprém, Céh-
. sz.

dűlőben 400
öl szőlő pincével
itt 125-ös MZ el-
eg, Béke tér 21.

ház eladó. Ér-
Halimba, Petőfi

almádiban 180
öles közművesített
is telek eladó. Ér-
Faludi Péter, Ba-
idi, Csalogány u.

aládi ház eladó.
ul lehet Zirc, Vas-
u. 1. sz.

notai
íniumkohó
sz

ÁSZ,
ÉPÍTŐ,
ALHÚZÓ

2 szobás család
adó. Zirc, Vathai
deklődni: Kugler,
8.

Pécselyen F
dűlőben 1000 öl s
osztva is zártkert
gépkocsit beszám
Vak Bottyán u. 2.

LAKÁ

Másfélszobás St
tanácsi lakásomat
Felszabadulás lak
vagy kisebbre
Veszprém, Stadio
II. 9.

Komfortos lakr
személy részére
deklődni: Veszpré
u. 9. III/3. 17—20

AUTÓ-MO

UV rendszámú,
1200-as Zsiguli sür
adó. Érdeklődni m
19 órától, Veszpr
u. 9/C. II. e. 5.

CM kiskerekű
egyben, vagy alk
eladó. Ugod, Jóka
Vasútállomás mell

Eladó elsőkéz
rendszámú Zsigu
val, radiálgumikk
zékokkal. Dr. Ar
za, Csabrendek,
13.

CZ 601-es Trab
Érdeklődni: Tróbe
Mester u. 2.

K 25-ös Zetor
lagfűrésszel, vagy
Cím: Dáka Dózsa
Érdeklődni vasárn

Üzemképes
motort keresek m
Horváth Gyula,
ragkút, Kossuth u

MZ 25-ös moto
1981-ig vizsgáztat
Cím: Tapolcafő,
mű, Horváth.

IO-s Wartburg
1981-ig műszakizo
Érdeklődni: Pápa
u. 7.

CT frsz. MB 100
da eladó. Ner
Kossuth L. u. 10
lődni 16 óra után

UP frsz. Skoda
adó. Érdeklődni:
rém, Mártírok út
2 ajtó. Egész nap

ARO M 461 C
repjáró gk. elad
rém, Kistelek u.

Garázst béreln
sen Felszabadulá
telepen. Cím:
Felszabadulás u.
29. Este 6 órától.

IZ 1200-as Zsig
műszakizva elad
lődni: Tapolca,
16. Pupos.

Perei Zoltán grafikus

(Zarándnádas, Arad megye, 1913. dec 18 -

A Képzőművészeti Főiskolán 1945-50-ig festészetet Kmetty Jánostól, grafikát Varga Nándor Lajostól és Koffán Károlytól tanult. Önálló kiállításai: 1962 Stevenage, Lechworth (Anglia), 1965 - Gondolat Könyvesbolt, Bp., 1972 - Dürer Terem Bp., 1977 - Sáskaszény. A Ceglédi Országos Kisgrafikai Kiállításon első és második díjat kapott.

Könyvei: A lapdúcmetszet rövid története (Sáskaszény)

50 fametszet.

Kiállítása a Bp-i Csól Galériában

1978. július 27 - augusztus 10.

- katalógus a könyvtárban -

Perei Zoltán grafikus

Perei Zoltán

benne, mint a haza hűséges gyermekei, minden törekvésünkkel, akarásunkkal, lelkesedésünkkel szolgálva annak jólétét, boldogulását. Ennek az országnak a szelleme nem tűr el semmiféle diszkriminációt és nem engedheti meg, hogy bármilyen, a Nemzet integráns részéhez tartozó közösségét alkotmány biztosította meggyőződése gyakorlásában, azt bármilyen formában sértse vagy gúny tárgyává tegye.

A tisztelt Szerkesztőség iránti bizalmam és tiszteletem tudatában írtam meg e sorokat és a tisztelt Szerkesztőség bölcs belátására bízom a benne foglaltak méltó rektifikálását.

Nagyrabecsüléssel és tisztelettel

Dr. Salgó László
főrabbi
A Budapesti Rabbiság elnöke

★

Igen tisztelt Dr. Salgó László!

Timár György nem az Ószövetséget parodizálta, nem a Tórát, nem a Talmudot, nem az izraelita vallást általában, hanem Kardos G. György regényeit. Sajnáljuk, hogy az izraelita felekezet hívői közül bárki is félreértette. ezt. Ami a konkrét kifogásokat illeti: Melech Hóvalom, mint helységnév, nem lehet sértő, hiszen ilyen vagy hasonló máshol is van. (V. ö. Istenmezeje, Istensegits, Santa Cruz — harminc különböző objektum viseli ezt a nevet —, Santa Maria, Szentlélek, Jesus Maria, San Salvador — ebből van hegy, sziget, város —, Istenszéke és így tovább.) Azt, hogy a más világnézetet vallók Isten nevét kis kezdőbetűvel írják, mi nem vesszük tudomásul, pontosabban: nem helyeseljük, ugyanis ez nem világnézeti, hanem helyesírási kérdés. Isten lehet tulajdonnév (a zsidó és a keresztény vallás legfőbb lénye) ilyenkor értelemszerűen nagybetűvel irandó; és lehet köznév (isten, istenek általában)

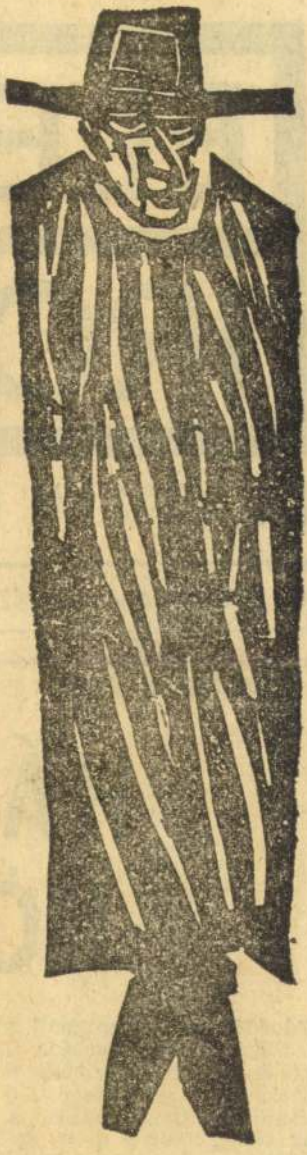

Perei Zoltán metszete

ÉLET és Irodalom, Bp. 1978.szept.9.36. XXII.év folyam. 2. lap.

ÉLET ÉS IRODALOM

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETIL

XXII. ÉVFOLYAM 36. SZÁM

B. LÓRINCZY ÉVA:

HÁROM MALO KÖVEI KÖZÖ

Tűnődéseim élén magától adódó, sőt magát kínáló címként leginkább ez állhatna: Nyelvünk és kultúránk szerte a világban. Ezt terveztem eredetileg magam is. De csak addig, amíg a múlt év augusztusában Budapesten tartott III. Anyanyelvi Konferencia nyomtatásban most megjelent anyagával — amelyről alább röviden beszámolni szeretnék —, közelebbről meg nem ismerkedtem.

Közhely már, hogy napjainkban a kongresszusok, konferenciák és szimpozionok korát éljük, s bizony előfordul, hogy — talán éppen hiszen a szavak hitelét csakis a cselekedetek biztosítják: ezért *volt* minden itthon és külföldön eddig elvégzett — bizony nem kevés — munka; s ezért *lesz* minden most meghatározott, itthon és külföldön megvalósítandó — bizony nagyon is sok — feladat, amelyekről ezekben az előadásokban és hozzászólásokban szó esett.

Az ember gyermekkorában megtanulja, hogy — mint a kötet Kölcseytől vett mottójában is áll — „haza, nemzet és nyelv három egymástól elválaszthatatlan dolog", s

magyar
romnye
oroszul
vetlen
is tud
mennyi
tal és r
küzden
nak. P
mennyi
Gosztor
törvény
léteznei
hogy bi
rok azo

DAILY NEWS

Zoltán Perei
grafikus

1021

Enchanted reality

ZOLTÁN PEREI'S GRAPHIC WORKS

The small, exquisite exhibition of graphic works by Zoltán Perei, on show at the István Csók Gallery (V. Váci utca 25), with its tranquility of serene drawings, woodcuts and water colaurs, offers the visitor a quiet spell after the bustle of one of the busiest shopping streets of Budapest.

The graphic sheets open up a strange world where expression is visualized in a funny, somewhat grotesque, mode, where figures stand, as if exposed to some perennial wind, never faltering. There is undoubtedly the enchantment of primitive art hidden in these images, they appear striking though they are displayed as simple moods and eternal sentiments. Yet this silent world, prominent in black and white, conceives of things that are so concealed that words fail them as they are no more than a quivering light of nature.

Perei moulds his images from large, sweeping touches and their lack of sophistication resembles the sombreness and timelessness of pastoral wood carvings. Everything is so concise and heavy in this archaic idiom, yet the miracle does happen: it leaves the viewer with a sense of exhilaration and nostalgy for a world that never was but which one always hoped to find.

Perei, who was born in 1913 and received instruction from a number of distinguished graphic artists in his time, belongs to a tradition that has enriched so many Hungarian books with fine illustrations.

The Gallery itself is a commercial one and there is an accompanying display of art objects permanently on sale.

Erika László

Homeward-bound

from the wires of
s Agency MTI BUDAPEST

Neueste

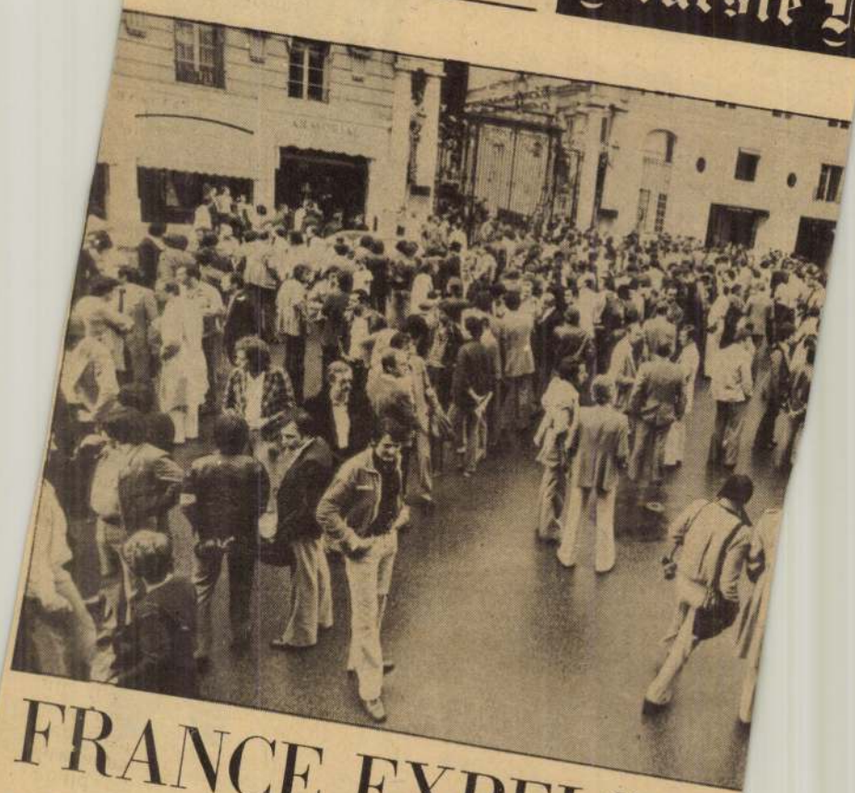

FRANCE EXPELS IRAQI DIPLOMATS

after Monday's gunfight

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 MÁJ 9

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Perei Zoltán
grafikusművész

1021

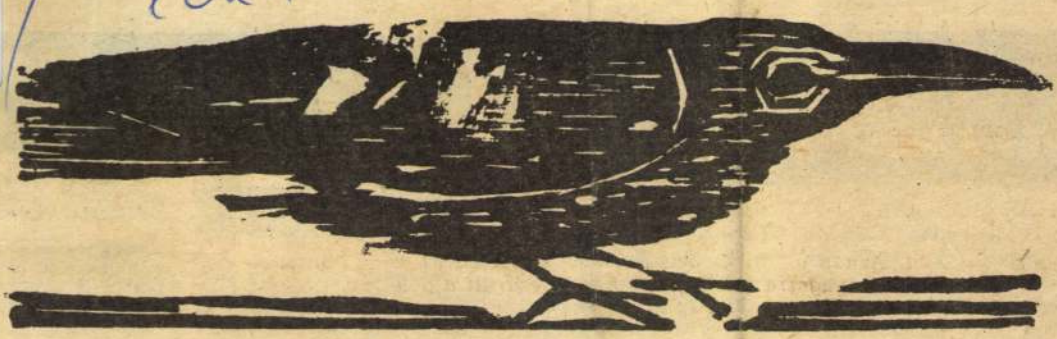

Madár

Perei Zoltán kisgrafikái Pápán

A pápai Jókai Mór városi Könyvtár kisgrafikai galériájában első alkalommal találkozik a dunántúli közönség Perei Zoltán sajátos művészetével.

A Képzőművészeti Főiskolán a festészetet Kmetty Jánostól, a grafikát Varga Nándor Lajostól és Koffán Károlytól tanulta. Rembrandt, Goya tanulmányozásával, angliai tanulmányúttal fejlesztette alkotói felkészültségét.

Perei Zoltán művészete eredeti kifejező eszközöket honosított meg a magyar grafikában és ezt mindmáig függetlenítette minden külső hatástól. Groteszk előadásmódja első rátekintésre megdöbbent, de ez a megdöbbenés gondolkodásra késztet, s arra utal, hogy mélyen gondolkodó művész alkotta. Alkotásai a komolyságot és a derűt, a drámát és a humort ötvözötten hordozzák. Őszinteség és sablonmentes előadás jellemző műveire. A látványban olyat nyújt, hogy mindenki a maga élményei alapján fedezze fel bennük az általánosabb, szélesebb tartalmat, jelentést. Nem lélektani részletezésre törekszik, hanem az ókori, a primitív művészethez hasonlóan az egész mű egységes, részleteiben is közös hatására, szuggesztiójára. Kifejezésmódja szoros kapcsolatot mutat a népművészettel, a pásztorfaragások formavilágával. Perei Zoltán számára is a fa a kifejzés hordozója, természetes erezetével, görcseivel, tömörségre késztető anyagszerűségével. Az élő anyaggal, a természettel szoros kapcsolatban készíti fametszeteit. A sokszorosító grafikai műfajok (technikák) közül a fametszést műveli elsősorban. Munkái humánummal telítettek, egyéniségéből fakadók.

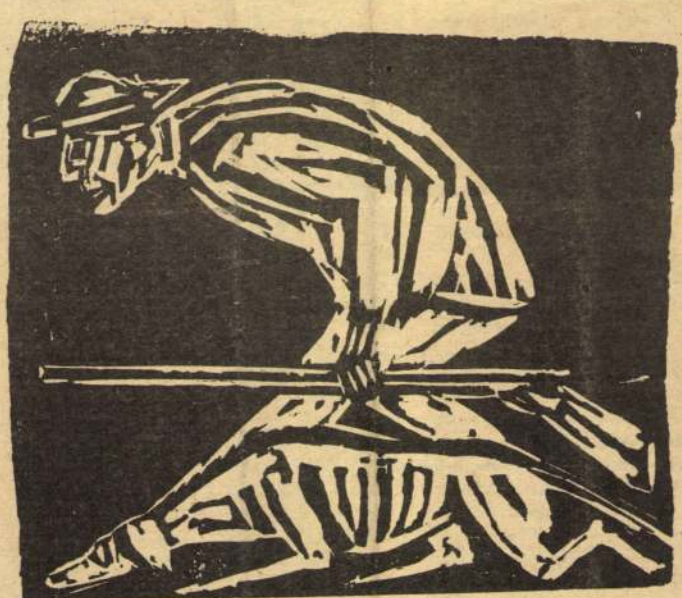

Vadász

Jelentős számú ex librist alkotott ugyan, de munkái többségét a kisméretű képgrafika jelenti. Ezek a kisméretű alkotások nem illusztrációk, hanem önálló mondanivalót hordozó képgrafikák. Az e felfogásban alkotó Bognár Zoltán, M. Kiss József kiállításával induló sort teljesebbé teszi az ő bemutatkozása.

Perei Zoltán munkásságát B. Supka Magdolna így jellemzi: *„nem hazudik semmiről semmit, olyan, amilyen. Úgy tűnik, ennek az igazmondásnak bűvöletében fogant ez a hallgatag világ, alakjainak egyszerű-célszerű viselkedése, mozdulataik, mimikájuk igenre-nemre, fekete-fehérre fordított beszédessége, olykor élcesre faragott faragatlansága, mind ezt sugallja, s indokolja, hogy e pantomim természetes közegéül a művész éppen a fametszet műfaját választotta, ősrégi, nemes hagyományaival, azoknak titkait kutatva nagy mesterségbeli áhítattal, ösztönös és tanult biztonsággal."*

E sajátos és őszinte művészethez olyan nagy szeretettel kell közelítenünk, mint amilyen emberszeretettől vezérelve fogantak.

Poór Ferenc

A Magyar Rádió és a televíziók mai műso

KOSSUTH RÁDIÓ

8.27: Szocialista brigádok akadémiája. Így látták, így történt. 8.56: Beszélni nehéz 9.08: Purcell-művek 9.48: Tarka mese, kis mese. Orroló. Mosonyi Aliz meseregénye folytatásokban 10.05: Csiribiri. Ezeregy történet kicsiknek 10.35: Válaszolunk hallgatóinknak 10.50: Arturo Toscanini vezényli az NBC szimfonikus zenekarát 11.20: Népdalok, néptáncok 12.35: Házunk tája. A Falurádió műsora 12.50: Operaslágerek 13.20: Örökzöld dzsesszmelódiák. Kiss Imre műsora 14.19: Kóruspódium 14.39: Fejezetek a koreai líra történetéből. I. rész: A három királyság korától Csong Daszanig 15.10: Mészáros Tivadar népi zenekara játszik 15.28: MR 10–14. Iskolák – őrsök – barátok 16.10: Kritikusok fóruma. Bertha Bulcsú: Délutáni beszélgetések 16.20: Vonószenekari muzsika 17.07: Új Supraphon-lemezeinkből. Beethoven: B-dúr trió Op. 97. 18.15: Hol volt, hol nem volt... Móra Ferenc meséi: A cinege cipője, A medve 19.15: Táj változó fényben 20.55: Híres előadók albuma. Ray Conniff együttesének lemezeiből 21.25: Új lemezeinkből. Schiff András zongorázik 22.20: Tíz perc külpolitika 22.30: A Kühn vegyeskar Poulenc-motettákat énekel. Vezényel: Pavel Kühn 22.46: „Ismét érzem a deszkák illatát..." Jean Anouilh-lal beszélget Szántó Judit 23.01: Mai csehszlovák zeneszerzők műveiből 0.10: Szicíliai tarantella

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: A Vándor-kórus énekel 8.20: Világtörténelem dióhéjban. Kelet-Európa a második világháborúban – VI. rész 8.33: Idősebbek hullámhosszán. Dallamok, emlékek 9.28: Dzsesszfelvételekből. Miles Davis és Milt Jackson együttese játszik 10.00: Zenedélelőtt 11.30: A Szabó-család 12.00: Sudi Farkas Pál népi zenekara játszik, Csersenye az 1978. évi Prágai Tavaszon 20.30: Dzsesszfelvételeinkből 20.55: Ne fáradjon hiába! Farkas Zoltán riportja 21.20: Közvetítés a Szegedi Nemzeti Színházból. Verdi: Johanna

MAGYAR TV

8.59: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (ism.) (színes) 9.05: Iskolatévé: Környezetismeret (Ált. isk. 1. oszt.) Ki kel korábban 9.45: Francia nyelv (Középisk. III. oszt.) En francais Endtre dans la danse 10.00: A hetedik kontinens ékszerei. NSZK filmsorozat XIII/5. rész: A korallok világa (ism.) (színes) 10.25: Az Onedin-család. Magyarul beszélő angol tévéfilmsorozat XXVIII/19. rész: Hajó Peruból (ism.) (színes) 11.15: Cigánydallamok. Szovjet rövidfilm (színes) 11.45: Delta. Tudományos híradó (ism.) 15.30: Iskolatévé. Környezetismeret (ism.) 16.10: Hírek 16.15: Autók és emberek. Francia filmsorozat VI/2. rész: Ford színre lép (ism.) (színes) 17.05: Reklám (színes) 17.10: Ökölvívó-EB. Negyeddöntő. Közvetítés Kölnből (színes) 18.10: Rólunk van szó! Ifjúsági vitakör 18.40: Pro memoria. Etüd Beethoven és a Pink Floyd együttes zenéjére (színes) 18.55: A Közönségszolgálat tájékoztatója 19.00: Reklám 19.10: Esti mese (színes) 19.20: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (színes) 19.30: TV-híradó (színes) 20.00: Várj reám. A Horizont Szerkesztőség műsora 20.05: Modern Pimpernel. Magyarul beszélő angol film 22.00: TV-híradó 3. (színes)

II. MŰSOR

18.55: Unser Bildschirm–Nas Ekran. A mi képernyőnk. A Pécsi Körzeti Stúdió műsora 19.30: TV-híradó (színes) 20.00: Mozart: Bastian és Bastienne. Osztrák vígopera (ism.) (színes) 20.45: Csak egy ugrás a Föld. Magyar dokumentumfilm (színes) 21.00: TV-híradó 2. (színes) 21.20: Ökölvívó-EB. Negyeddöntő. Köz-

INGATLAN

Balatonalmádi Öreghegyen bekerített 200 négyszögöl szőlő hétvégi házzal eladó. Érdeklődni: Veszprém 11- 490 8-tól 16 óráig.

Családi ház eladó. Cím: Veszprém, Sigrai u. 4. Dózsaváros.

Kertes, 2 szobás családi ház eladó. Cím: Pápakovácsi, Devecseri út 16. Érdeklődni a fenti címen.

Szombathelyen 687 négyszögölön lévő családi ház 11 szobával beköltözhetően eladó. „Olcsó 153288" jeligére a soproni hirdetőbe.

Balatonedericsi Öreghegyen 200 négyszögöl 5 éves újtelepítésű olaszrizling szőlő áron alul eladó. Érdeklődni Nemesvita, Kossuth u. 59. sz. alatt minden vasárnap.

2 szobás családi ház eladó. Nemesvámos, Kossuth u. 86. Érdeklődni egész nap.

100 négyszögöl telek, családi ház építésére eladó. Veszprém, Hold u. 6.

Eladó Veszprém Kőbánya út 23. sz. alatt családi ház garázzsal, kerttel. Garzon lakást beszámítva. Megtekinthető minden nap.

Veszprém, László u. 15. sz. alatti 2 szobás családi ház beköltözhetően eladó. Érdeklődni: Veszprém, Céh-ház u. 37. sz.

Újhegyi dűlőben 400 négyszögöl szőlő pincével és ugyan itt 125-ös MZ eladó. Sümeg, Béke tér 21.

Családi ház eladó. Érdeklődni Halimba, Petőfi út 73.

Balatonalmádiban 180 négyszögöles közművesített panorámás telek eladó. Érdeklődni Faludi Péter, Balatonalmádi, Csalogány u. 9.

Kis családi ház eladó. Érdeklődni lehet Zirc, Vasvári Pál u. 1. sz.

Az Inotai Alumíniumkohó felvesz

KOHÁSZ,
KÁDÉPÍTŐ,
HUZALHÚZÓ

2 szobás család
adó. Zirc, Vathai
deklődni: Kugler,
8.

Pécselyen F
dűlőben 1000 öl s
osztva is zártkert
gépkocsit beszám
Vak Bottyán u. 2.

LAKÁ

Másfélszobás St
tanácsi lakásomat
Felszabadulás la
vagy kisebbre
Veszprém, Stadio
II. 9.

Komfortos lakr
személy részére k
deklődni: Veszpré
u. 9. III/3. 17—20

AUTÓ-MO

UV rendszámú,
1200-as Zsiguli sür
adó. Érdeklődni m
19 órától, Veszpr
u. 9/C. II. e. 5.

CM kiskerekű
egyben, vagy alk
eladó. Ugod, Jók
Vasútállomás mell

Eladó elsőkéz
rendszámú Zsigu
val, radiálgumikk
zékokkal. Dr. An
za, Csabrendek, K
13.

CZ 601-es Traba
Érdeklődni: Tróbe
Mester u. 2.

K 25-ös Zetor e
lagfűrésszel, vagy
Cím: Dáka Dózsa
Érdeklődni vasárn

Üzemképes Z
motort keresek m
Horváth Gyula, 8
ragkút, Kossuth u

MZ 25-ös motor
1981-ig vizsgáztatv
Cím: Tapolcafő, A
mű, Horváth.

IO-s Wartburg
1981-ig műszakizot
Érdeklődni: Pápa
u. 7.

CT frsz. MB 100
da eladó. Nen
Kossuth L. u. 10
lődni 16 óra után

UP frsz. Skoda
adó. Érdeklődni:
rém, Mártírok út
2 ajtó. Egész nap

ARO M 461 C
repjáró gk. elad
rém, Kistelek u.

Garázst béreln
sen Felszabadulás
telepen. Cím:
Felszabadulás u.
29. Este 6 órától.

IZ 1200-as Zsig
műszakizva elad
lődni: Tapolca,
16. Pupos.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
1979 JÁN

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Perei Zoltán,
grafikusművész

1021

Perei Zoltán fametszete

A Budapesti Filharmóniai Társaság képviselői az évforduló alkalmából megkoszorúzták Erkel Ferenc síremlékét; az emlékmű mellett Brunovszky Károly ügyvezető igazgató, mellette Kórodi András elnökkarnagy (Mezey felv.)

összetettsége miatt, a muzsikussal szemben más követelményeket támaszt, mint a koncertezés, ezért szakmai-művészi szempontból fontos, hogy a zenei gyakorlat eme *kétféleségét* összekapcsoljuk.

— *Milyenek ezek a lehetőségek?*

— Évente legalább *tizennyolc-tizenkilenc* önálló hangezért például, a külföldi szereplések lehetőség szerint a színházi szezon befejezése utánra kerülnek.

A Budapesti Filharmóniai Társaság, mely 125 éves fennállását ünnepli, a *világhírű* előadóművészek és karmesterek hosszú listáját sorolhatja fel, azoknak a neveit, akik az évek folyamán mind-mind *ré-*

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-743, 340-726

Perei Zoltán
grafikusművész

PETŐFI NÉPE
1979 MÁJ 1 3

1021

(Perei Zoltán grafikája.)

A Volán 9. számú Vállalat
B + C KATEGÓRIÁS
HIVATÁSOS
GÉPJÁRMŰVEZETŐI
TANFOLYAMOT
SZERVEZ.
Jelentkezni lehet:
Kecskeméten,
Csáktornyai u. 4—6.,
és
Baján,
Nagy István út 95.
munkaügyi osztályon.
1442

MEGYEI
VÁLLALAT
1814

FELVESZÜNK vaskohászati alapanyagismeretekkel rendelkező anyagbeszerzőt. Fémmunkás Vállalat Kecskeméti Gyár. Kecskemét, Izsáki út 2—6. Munkaügyi osztály. 1823

éti antikvárium
án vásárt rendez
n, a 127. sz.
esboltban.
n út 31.
étele és eladása
óráig tart. 620

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Perei Zoltán

ÉLET ÉS IRODALOM
1978 SEP 9

1021

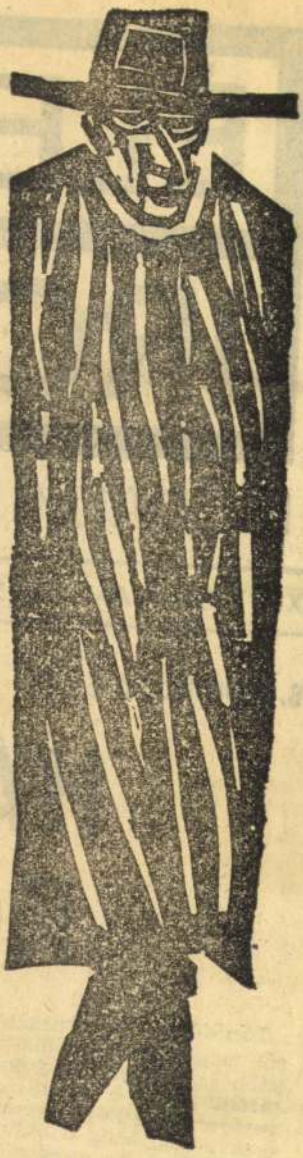

Perei Zoltán metszete

ÉLŐ
IRO
IRODALMI É
XXII. ÉVFOLYAM 36. SZÁ

B. LÓRINCZY ÉVA:

HÁ
KÖ

Tűnődéseim élén magától adódó
sőt magát kínáló címként legin
kább ez állhatna: Nyelvünk és kul
túránk szerte a világban. Ezt ter
veztem eredetileg magam is. D
csak addig, amíg a múlt év au
gusztusában Budapesten tartott II
Anyanyelvi Konferencia nyomta
tásban most megjelent anyagáva
— amelyről alább röviden beszé
molni szeretnék —, közelebbrő
meg nem ismerkedtem.

Közhely már, hogy napjainkba

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1978 SEP

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Perei Zoltán

Perei Zoltán rajza 1021

Ke

PA
me
me
rer
jeg
tar
cia

érthetőség, művészi érték és a szórakozás kérdéseiről tartott eszmecserék bevezető előadásainak szövegét és a viták összefoglalását.

Izelítőként — a szerző szíves hozzájárulásával — közöljük Köpeczi Béla akadémikusnak, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárhelyettesének „A szocialista életmódról" rendezett vitán mondott bevezetését és a kérdésekre adott válaszát.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 3
Heves Szemle

Tevei Zoltán
grafikusművész

Képzőművészet

Napjaink európai ex libris-művészete

A mérlegkészítés nemcsak a gazdasági életben hasznos, szükség van rá a szellemi életben is. A képzőművészet s ezen belül a grafika mindenkori állásáról, eredményeiről, fejlődésének várható irányairól ma már mindenütt elismert, rangos nemzetközi grafikai biennálék (Krakkó, Ljubljana, Luganó, Tokio, Sao Paulo stb.) adnak számot. E rendezvények újabb alkotókat iktatnak be a nemzetközi köztudatba, ugyanakkor helyet adnak újabb stílustörekvéseknek és megismertetik azokat az újabb technikai eredményeket is, amelyekkel a sokszorosító grafika még napjainkban is tud szolgálni. Az ex libris, amely a nagy grafikai biennálékon nem, vagy csak nagyon ritkán és járulékosan szerepel, a maga fejlődéséről részben a malborki ex libris-biennálékon, részben pedig a nemzetközi ex libris-kongresszusokon és a velük kapcsolatos pályázatokon és kiállításokon számol be a közönségnek és a művészeknek egyaránt. A malborki ex libris-biennálé első ízben 1963-ban került megrendezésre, s azóta minden két évben, meghívásos alapon, Európa legjobb ex libris-művészeit mutatja be; az első nemzetközi ex libris-kongresszusnak 1953-ban Kufstein adott otthont s a felváltva ma már hol szocialista, hol kapitalista országokban rendezett összejövetelek sorában az 1978-as luganói kongresszus már tizenhetedik volt a sorozatban. Az eleinte évenként, majd kétévente megrendezett nemzetközi ex libris-kongresszusok a malborki biennálék exkluzív szellemével ellentétben, átfogóbb képet adnak az ex librisről és a kiállítók nagyobb száma, az érdeklődők nagyobb tömege révén az itt kapott „látlelet" könnyebben épül be a köztudatba. Az ex libris kifejezetten az a grafikai műfaj, ahol az alkotók között a hivatásos művészek mellett a jó ízlésű amatőrök is jelentős szerepet játszanak, sőt egy-két országban rajtuk áll az ex libris léte vagy nem léte is; Malbork, amely meghívásos alapon működik, csak a csúcsokat mutatja be, az átlagos színvonal, a főbb tendenciák érzékeltetésére azonban a nemzetközi ex libris-kongresszusok sokkal alkalmasabbak. Igaz azonban az is, hogy e kongresszusok a maguk megkötöttség nélküli nyíltságukkal féltehetségeknek, sőt dilettánsoknak is alkalmat adnak a szereplésre, de ugyanakkor, éppen nyíltságuknál fogva alkalmat adnak olyan amatőrök jelentkezésére is, akik tehetségüknél fogva Malborkba is eljutnak. E kongresszusok győznek meg arról, hogy az ex libris a maga rendeltetése és műfaji követelményei miatt a stílusfejlődést legfeljebb csak a szürrealizmusig követheti, mert a modernebb irányzatok, pl. az absztrakció, az ex libris lényegét semmisíti meg. Ez azonban korántsem jelent beszűkülést, inkább csak a műfaj emberközeli voltát erősíti meg; a valóság átírásának a realizmustól a szürrealizmusig végtelenül sok útja van, s az egyéniség megragadásának útja-módja, a foglalkozási, kedvtelési és névszimbolika a hagyományos stílusokon belül is átértékelhető. Az új, modern jelképrendszerek szemiotikai jelentőségét nem az izmusok egymásra torlódása, hanem az emberek tudatváltozása húzza alá. Az ex libris modernségéhez a hagyományőrzés is hozzá tartozik.

•

Lugano 1978-ban már másodízben adott otthont a nemzetközi ex libris-kongresszusnak. Az 1978-as kongresszussal kapcsolatos két pályázaton (ex libris citta di Lugano — ex musicis Fondazione Fabio Schaub) igen nagy volt a résztvevők száma: a Citta di Lugano pályázatra 20 országból, 98 művésztől 196 alkotás, a Fondazione Fabio Schaub pályázatra 18 országból, 133 művésztől 273 alkotás futott be. A pályázati anyagon kívül kiállításra kerültek heraldikus és vallásos témájú ex librisek is; az orosz *Anatolij Kalasnikov*, valamint az olasz *Maria Elisa Leboroni, Diego Donati, Enrico Vannuccini* és *Carlo Baggi* pedig külön kiállításokkal szerepeltek. Anatolij Kalasnikov külön kiállítását a nemzetközi ex libris-művészetben betöltött kiemelkedő szerepe magyarázza, míg a négy olasz művész külön kiállítását Lugano

INICIÁLÉ

Minden év jubileum, megemlékezés. Ebben a megállapításban semmi gúnyos felhang nincs, tényeket rögzít. Az emberiség visszaemlékszik önmaga történetére, a voltja jelenné válik, a jövője holnaputánra már múlttá. Minden bizonnyal, ahogyan előrelapozunk az emberiség kalendáriumában, mind több lesz a jubileum, a megemlékezés, jut majd egy-egy napra több is, tíz is, talán száz is, győzze majd csak a holnap, a jövő gyermeke, fia válogatni a valóban megünnepelni valót. Nincs mit tenni ez ellen, mert ha ellene tennénk, az emberiség ellen tennénk: az emberi faj emlékezetének „megszűnése" magával hozná nemcsak az emlékezés dátumainak, de természetszerűleg az emlékezőnek is feloldódását a semmiben.

Ebben az esztendőben, 1979-ben többek között — és ez a többek között szó szerint, de nem rang szerint értendő — Móricz Zsigmond és Móra Ferenc születésének évfordulóját ünnepeljük. Ünnepeljük?, — talán nem pontos ez a kifejezés. Ünnepelni a nagyonrég voltat és a jelenvalót szoktuk inkább, a még élőt és a már oly régen voltat, aki éppen régenvolt volta miatt bizvást élőnek is tekinthető. De miért is „ünnepelnénk" Móricz Zsigmondot, aki történelmileg is a tegnap halottja, írásaiban valójában a ma és a holnap élő alakja. Hol és miért halott Móricz Zsigmond, aki száz éve született? És hol és miért halott Móra Ferenc is, akiknek teste felett ugyan becsukódott a sír, de a feledés koporsója nem zárult be, — sőt. Minden napunk, talán bizvást mondhatjuk, minden óránk át- és átszőttetett Móriczcal, kemény realitásával és Mórával, magávalragadó mesemondásával, amelyben csak lágyabb, de nem kevesebb volt a realitás.

Így helyes tehát mégis: ünnepeljük Móriczot és Mórát, mert élők maradtak és maradnak közöttünk. Hozzá kell azonban tenni azt is, hogy ezek a tisztességtudó megemlékezések óhatatlanul felidézik a kaján anekdotát, amikor is a jeles író emígyen morfondírozott: „Ha megélhetném élve a halálom utáni 250. esztendőt, be büszke lennék is, hogy milyen híres ember vagyok." Amelyből egy dolog legalábbis kiviláglik, hogy néha azért nálunk nagyobb értéke van az emlékezésnek a már megholtra, mint a tisztes vélekedésnek a még élőre. Félreértés ne essék, nem megkérdőjelezni akarjuk a móriczi-mórai évfordulót, csak eme évfordulók kapcsán is eltűnődni azon, hogy jó-e, helyes-é az „ünnepi" megemlékezés azokról és azok okán, akiknek léte és lénye a „szürke" hétköznapok nemesítését volt és van hivatva kiteljesíteni.

[illegible] na novellájának, melynek hőse végre szabadon ételhez jutván halálra eszi magát. Halálra. Eszi! Önmagát! Elképzelhetetlen ez a ma korosztályai számára. Úgy hangzik, mint valami idegen táj egzotikumáról szóló kissé túlfűtött beszámoló: ételhez jutni, s annyit enni, hogy belehaljon az ember! Ez csak az Amazonas mentén, vagy a Kalahári-sivatagban elképzelhető. Pedig ez a Duna—Tisza táján volt és hogy így volt, arra Móricz Zsigmond a tanú, illetőleg döbbenetes novellája, amely voltaképpen dokumentumriport az egykori Magyarország falusi proletárjainak életéről.

A kalcinált szóda Móra Ferenc kisinasainak rémszörnye. Az a kép, amit Móra Ferenc ebben a keserűen kedves, torkot szorongatóan kacagtató, egyik szemet tikkasztó, másik szemet könnyeztető kis novellájában megírt, — az is Magyarország volt. A ma generációja számára egy soha nem volt, de ha volt, akkor legfeljebb az iskolában történelmi lecke Magyarország volt. Móricz és Móra a maguk módján, a maguk eszközeivel, a maguk sajátos és varázsos egyéniségével olyan képet festettek egy hajdanvolt ország életéről, amely kép hitelesebb, mélyebb, szemléletesebb és érzelmekkel teltebb, mint bármilyen dokumentum, mint bármely passzusa a pedáns történelemkutatásnak.

„Felébreszteni az embereket a nemzeti önáltatás édes álmából, elébük feszíteni a valóság Meduza-fejét, gondolkodóba ejteni őket önmaguk és fajtájuk felől, megmutatni a betegségeket és veszedelmeket . . ." — Schöpflin Aladár fogalmazza meg 1929-ben Móricz szerepét a magyar irodalomban.

„Móricz nem a tudat, hanem a tett pszichológusa. Hősei nem a szemlélődés, hanem a cselekvés emberei" — ezt Kassák Lajos írja 1939-ben. „Héroszokat kívánt rajzolni . . . De ezek a lázas forradalmárok csak Don Quijoték lehettek, megfulltak életüknek céltalanul kiáramló sűrű gőzében, nem volt alap, amelyre támaszkodhattak volna . . ." — ezt Király István fogalmazta meg 1947-ben Móriczról. „Milyen fáklya lett volna, ha 25 év előtt valamiképpen elkerüli, elkerülheti a halált" — kiált föl 1967-ben Cseres Tibor egy régenvolt halállal perlekedve, voltaképpen egy örök móriczi életművet számonkérve és remélve.

„Móra Ferenc az önmagáért való »beszéd« e pompázatos, keleti módját műveli ki, amely oly általánosan és megindítóan hat mindnyájunkra, annyi távoli emléket ébreszt bennünk, mint a cigányzene . . . Tiszteli a betűt, mértékes művésze az írásnak" — ezek a hódoló szavak Kosztolányi Dezsőéi Móra Ferencről.

Nem azért idéztünk és idéztettünk pályatársaktól Móriczról és Móráról, hogy a nagyság mértékét hitelessé tegyük, hiszen itt előbb volt a mérendő, mint a mérték. Tettük ezt azért, hogy a megemlékezés szavakba vont koszorújához olyanokat hívjunk társul emlékezőnek és koszorúfonóknak, akik a legjobban ismerték, s ezért a legjobban tisztelték Móriczot és Mórát. Azzal kezdtük, hogy minden év jubileum, megemlékezés és hogy ünnepelni kell-é Móriczot és Mórát, akik műveikkel és műveikben ma is élnek, közöttünk vannak. Belátjuk, a kérdés kissé szónoki volt: hiszen ünnepelni az élőt is illik, éppen élete műveiért. Lehet, de nem biztos, hogy Móricz és Móra befejezte életművét, de életük műve tovább él, formálódik, teljesedik bennünk, úgy fejezték be alkotó életüket, hogy a valódi befejezés ránk, utódainkra vár, — vagy még az azután jövőkre is.

olasz jellege s Olaszország közelsége indokolta. Mindent összevetve, az összkép: a kiállítások, a kongresszusra kiadott könyvek, mappák, kiegészítve az örvendetesen egyre szaporodó ex libris-szakirodalom újabb termékeivel, az ex libris-folyóiratok friss információival és a nemzetközi csereforgalomban levő kisgrafikatömeg lapjaival alkalmas arra, hogy rajtuk keresztül Európa mai ex libris-művészetét körvonalazzuk. Egy kiállítással kapcsolatban nemcsak az jelentős, hogy kik szerepeltek rajta, hanem az is, hogy kik maradtak távol. Nélkülük nem, hanem csak velük lehet megközelítőleg hiteles képet adni.

•

Engedtessék meg nekünk, hogy a mai európai ex libris-művészet bemutatását a magyarokkal kezdjük. Nemcsak azért, mert a kongresszus pályázatain szereplő magyar művészek számát (19) csak a lengyelek múlták felül (21), és a csehszlovákok (18), valamint a szovjetek (17) közelítették meg, hanem azért is, mert ezen a kongresszuson a magyar ex libris művészet *Perei Zoltán* pályázati harmadik díja (Citta di Lugano) révén komoly elismerést és erkölcsi sikert aratott. És ha figyelembe vesszük azt, hogy a tizennégy romániai pályázó közül kilenc, a négy jugoszláviai kiállító művész közül pedig egy magyar nemzetiségű volt, mennyiségileg nem lehet panaszunk. De hogyan állunk a minőséggel? E téren a helyzet már korántsem olyan rózsás. *Diskay Lenkét, Perei Zoltánt, Stettner Bélát, Sterbenz Károlyt, Ferey Antalt, Várkonyi Károlyt, Vén Zoltánt, Kőhegyi Gyulát, Józsa Jánost* az ex libris-művészet élvonalában szokták emlegetni, s bár a mögöttük felsorakozó gárdában is nem egy tehetség akad, elégedettségre nincs okunk. Az a lendület, amely a magyar grafikát — benne a kisgrafikát is — az ötvenes évek közepétől a hetvenes évek elejéig jellemezte, megtörött és azóta nemcsak a nagy egyéniségek hiányoznak, de a fiatal művészek ex libris iránti érdeklődése is semmivé olvadt. *Drahos István, Menyhárt József, Varga Nándor Lajos* halála a magyar ex libris-művészet nemzetközileg is ismert és elismert oszlopaitól fosztotta meg kisgrafikánkat, megmaradt vezető ex libris-művészeink munkásságában pedig az önkifejezésért vívott harc helyét a rutin s a manír foglalta el. Biztatásul a jövőre *Perei Zoltánnak* és *Vén Zoltánnak* az ex libris iránti fokozottabb érdeklődése és kiváló teljesítményei, valamint az amatőr művészek egyikének-másikának erőteljes fejlődése szolgának. *Sterbenz Károly* művészetének érett ízeit, *Józsa János* művészi letisztulását örömmel kell üdvözölnünk.

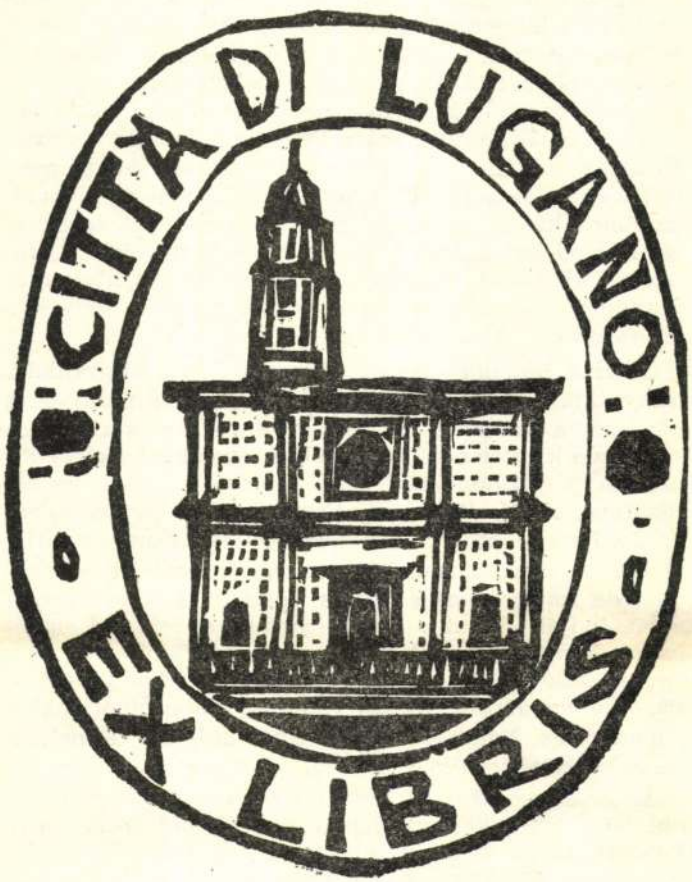

•

Hiányzott Luganóból *Bordás Ferenc* is, aki újabban sajnálatosan egyre kevesebbszer tesz kirándulást a kisgrafika berkeibe, pedig a műfaj hazai erőssége lehetne. Ex libris-művészeink közül fenntartás nélkül csak *Perei Zoltán* és *Vén Zoltán* alkotásait dicsérhetjük. *Perei Zoltán* lapdúcmetszeteiben a fa fakturális adottságait kompozíciójának szerves részévé avatja s a düreri, vonalas hagyományokat követő, az egyszerűség művészi erejét meggyőzően kihangsúlyozó, sajátosan fanyar hangvételű, neo primitív alkotásaival különös művészi világot teremt, amelyben Giotto művészi hite éppen úgy benne van, mint a modern művészetnek az embertől el nem idegenedett rafinériája. *Vén Zoltán* ex libriseit a hetyke magabiztosság, a hajlékony vonalkultúra, a friss látás és a formateremtés biztossága jellemzi. Szellemessége sajátos filozófikus alapállásra, ötletességre, fölényes életismeretre vall. Humorban pácolt keserű bölcsességpirulái üdítenek és gyógyítanak, frissítenek és megnyugtatnak egyszerre.

A magyar ex libris-egyesület a kongresszus résztvevőinek *Varga Nándor Lajos*-mappát adott ajándékba és ugyanakkor a kongresszusra megjelent s a világ ex libris-művészeit folyamatosan bemutató FISAE-évkönyvek negyedik kötetében *Gácsi Mihályt* ismertette meg a nemzetközi közvéleménnyel. A *Varga Nándor Lajos*-mappa inkább hazai, mint nemzetközi viszonylatban jelentős. Varga Nándor Lajosnak elévülhetetlen érdemei vannak a magyar ex libris-művészet terén, elsősorban, mint pedagógusnak, hiszen professzorsága alatt grafikusnemzedékeknek hívta fel a figyelmét az ex libris intim szépségeire; a mappában szereplő, 1962—1977 közötti, tehát késői időszakában született ex librisek megközelítőleg sem tudják érzékeltetni annak a grafikusnak a nagyságát, aki *Varga Nándor Lajos* volt. Ami *Gácsi Mihályt* illeti, ironikus hangvételével, szarkasztikus történelemmegközelítésével páratlanul áll a magyar ex libris történetében, de ugyanakkor arra jelentősebb hatást nem gyakorol. Részben azért, mert keveset alkot (a FISAE-kötetben szereplő lapok tíz éve már igen sok helyen szerepeltek) részben pedig azért, mert történelemszemléletét senki sem tartotta követésre méltónak. Ami pedig külföldi bemutatkozását illeti, munkái sokkal jobban kötődnek a magyar múlthoz annál, semhogy a külföldi néző azok célzásait megérthesse, s iróniáját élvezhesse. Könyves Kálmánt külföldön nem ismerik, s pláne nem tudják, hogy ki volt az a bizonyos Bogár, s mi köze volt az akasztófához. Tegyük hozzá: Az utóbbit ma már itthon is kevesen.

Lengyelország az ex libris-művészetben ma európai nagyhatalom s ebben nagy szerepet játszik az a tény, hogy — ellentétben hazánkkal — a legnagyobb grafikusok is szívesen foglalkoznak ex librissel, de nem lebecsülendő tényezőként szerepel Malbork ösztönző hatása is. Lengyelország mondhatja ma magáénak *Wojciech Jakubowski* személyében a világ legkitűnőbb rézmetsző könyvjegyművészét, akivel kapcsolatban nehéz eldönteni, hogy miben nagyobb: a képi asszociációk, a modern szimbolika ötletgazdagságában-e, vagy a minuciózus metszőtechnikában?

A jóval százon felüli, ex librissel is foglalkozó lengyel grafikusművész magas színvonalú ex libris-művészetet képvisel. Ebben igen sok tényező játszik közre. Elsősorban a tehetség, amelynek szabad érvényesülése elé sosem állítottak adminisztratív akadályokat, azonkívül a kiváló művészképzés, amely a múlt eredményeit a jövő érdekében szűri le, nemkülönben a liberális művészpolitika, amely egyetlen stílustörekvésre sem kiáltott „feszítsd meg!"-et, s így termékenyítőleg hatott, végül pedig a lengyel életigenlés, melyet a második világháború állandó halálközelsége emelt tömegméretű népfilozófiává.

Zbigniew Dolatowski pályaműve meseszerű, mégis reális, közben arra is példát ad, hogyan lehet egyszerű jelképeket gazdag tartalommal megtölteni. A FISAE-évkönyv *Czeslaw Borowczykot* mutatja be, aki ma már a fametszetű lengyel ex libris klasszikusának számít, mert úgy őrzi a fametsző tradíciókat, hogy meg is újítja őket; művészi individualizmusába valóságtisztelet és szürrealista mélybe tekintés, statikus nyugalom és expresszív mozgalmasság egyaránt belefér. Korszakot teremtő művész!

A lengyel ex libris-művészet olyan sokarcú, olyan változatos hangszerelésű, a technikát a legegyszerűbbtől a legbonyolultabbig olyan magától értetődő természetességgel ívelő, hogy csak belefeledkezni lehet, de belefáradni vagy megunni soha. A lengyel ex libris-művészetben a szláv érzelmesség éppen úgy megtalálható, mint a francia indíttatású „clairté" hideg ragyogása, a hétköznapok öröme éppen úgy, mint az ünnepek fensége, a gondolatok mélysége ugyanúgy, mint a kifejezés könnyedsége. Jó, hogy van. És jó, hogy ilyen.

●

A Szovjetunió ex libris-művészetének mai jelentőségét *Anatolij Kalasnikov* külön kiállításán kívül *Grazina Didelytének* az ex musicis pályázaton elért első díja is aláhúzza. Kalasnikovot ma a világ legjobb fametsző ex libris-művészei között tartják számon. E szimpatikus, 1934-ben, Moszkvában, munkáscsaládból született művészt a fametszet tudományába nem kisebb művész, mint *P. V. Favorszkij* vezette be. Kalasnikov már ismert grafikusművész volt, nagyszerű portrék és városképek, könyvillusztrációk és bélyegek alkotója, amikor 1964-ben első ex librisét megmetszette. Az azóta elmúlt, több mint tizenöt év alatt ex libriseinek a száma már meghaladta az ötszázat, és ezek a kisgrafikai remekek ismertté tették a nevét az egész világon. Rajzban és kompozícióban éppen olyan erős, mint metszőtechnikában. A naturalizmustól indult el, a szecesszión és az expresszionizmuson keresztül jutott el mai stílusáig, amelyben a képi látvány, a gondolati mag míves megoldással kerül a fába, hogy aztán nyomatai emberközeli jelentéstartalmakat hordozó mikrokozmoszukkal belopják magukat az emberek szívébe. Fésűvésővel megoldott női

aktjai és torzói — ezek a modern villensdorfi Vénuszok — páratlanul állnak a mai könyvjegyművészetben, mint ahogyan a különböző (felül- vagy alulnézetben ábrázolt) épületegyütteseket, épületrészleteket ábrázoló lapjai, melyek a műemlékek megörökítése mellett a modern életérzésnek megfelelő környezetet teremtenek, hol summázva, hol részletezve, hol szűkszavúan, hol oldottabban. Metszőtechnikáját elsősorban a párhuzamos vésők mesteri alkalmazása jellemzi; párhuzamosokból álló vonalmezőinek különböző szögbeni egymás mellé illesztésével szinte csodákat művel és még portrét is művészit és hiteleset ad. (Lásd önportréját.) A szovjet ex libris-művészetben ő az első művész, akinek páratlan művészetét az egész világon ismerik és elismerik.

Grazina Didelyté első díja ismét a litván kisgrafikára irányította a figyelmet. Díjnyertes lapja a próza és a költészet, a valóság és az álom sajátos elegye s a modern szecesszió kivételes műve. Didelyté egyébként akárcsak a luganói pályázaton részt vevő többi litván művész *(P. Rauduve, A. V. Burba, A. Cepauskas, A. Kmielauskas, J. Zviliuviene* stb.) a képteremtés legmodernebb útját járják, a szürrealizmus úgyszólván második anyanyelvük, de ismervén az ex libris sajátos, belső követelményeit, tudják, hol az a határ, ameddig elmehetnek, amelyet a könyvjegy rendeltetésének biztosítása miatt nem szabad átlépniük. Az észt művészek *(Silvi Väljal, I. Ploompluux, Kruus-Heling)* visszafogottabb alkotásokkal jelentkeznek. Náluk az emberközpontúság s a természettel való testvériesülés a művészi hatás alapja.

Az orosz ex libris-művészetet *Kalasnikov* nem egyedül képviselte. *Ratnert, Kvarcovot, Verholancevet* nem láthatta ugyan a közönség, de a jelen voltak így is jól vizsgáztak. Meggyőző volt a népművészetből merítő *Ni-*

kolaj Kofanov, a festői hatásokra törekvő *Lev Beketov*, s a mindig kísérletező *A. A. Obrincev* művészete is. *V. N. Szkljoruk, V. Szapil, L. Sz. Antimonov, J. A. Baranov, A. Mosijcsuk* (zsúfoltságában is megragadó és kifejező ex musicisa a pályadíjnyertes művek mellett sem veszett bele a tömegbe) az utánpótlást jelentik, s arról tesznek tanúságot, hogy a szovjet ex libris-művészetnek a jövőben sem lesznek utánpótlási gondjai. A nemzetközi évkönyv *Kalasnikovot* mutatta be, megunhatatlanul, szavakba próbálván szorítani művészetének sokszor megfoghatatlan, jobban mondva meghatározhatatlan sajátságait.

•

A csehszlovák ex libris-művészet múltja és jelene az érdeklődés homlokterében állt mindig, s áll ma is. A csehszlovák ex libris-művészetnek a második világháború utáni korszaka a közelmúlt fájdalmas veszteségei: a kitűnő fametsző *Josef Hodek*, s a kiváló rézmetsző, *Stanislav Kulhanek* eltávozása ellenére is töretlenül fejlődik, kitűnő művészekkel és művekkel lepve meg saját hazájukat éppen úgy, mint az egész világot. *Ciril Bouda* elegáns és klasszikusan kimért könyvjegyei, *Vojtech Cinybulk* gazdag fantáziára valló kisgrafikai remekei, *Ladislav Vodrazka* vibráló mozgalmassága, *Michael Florian* hagyományőrző ex librisei, *Ladislav Rusek* árnyképmegoldású lapjai, *Zdenek Mézl* fantáziadús vaskossága hiányoztak ugyan Luganóból, de az első vonalbeli művészek közül *Miroslav Matous, Bohumil Krátky, Rostislav Michal, Ladislav Vlodek és Josef Weiser* ex libris-művészete így is méltóképpen reprezentálta Csehszlovákia ex libris-művészetét az utánpótlással *(Jiri Hadlac, Jana Kosalova, Borivoj Borovski, M. Konecnova, N. Kralova)* együtt. Arról is meggyőztek bennünket, hogy vagy féltucat kiváló művész távolmaradása miatt alig szűkül be az összkép, az éppen mindig kéznél levő művészek is új meg új szépségekre táguló világukat hitelesen közvetítik, de arról is tudomást szerezhettünk, hogy a generációváltás semmiben sem okoz törést, s a fiatal művészek nemcsak új utak kitaposását kísérlik meg, de hű őrzői a hagyományoknak is. *Josef Weiser* színes képi világa távoli Picasso-reminiszcenciákat idéz, mégis önmagát adja, *Otakar Marik* pedig, aki orvos létére a legjobb cseh ex libris-művészek közé dolgozta fel magát, az organikus és művészi egység jegyében komponál, a hagyományos formavilágot igyekszik új gondolati vagy érzelmi tartalommal feltölteni. *Bohumil Krátky* vérbeli grafikus lévén, a vonalra bíz mindent, *Rostislav Michal* pedig az egyéniség kifejezésében mindig a lényegre tör és így ér el sikereket. *Ladislav Vlodek* változatlanul őrzi romantikus életérzésének hangulati elemeit, s ez ex musicisének különös, belső sugárzást biztosít. *Oldrich Kulhanekről* nem tudjuk, hogy milyen kapcsolat fűzi Stanislav Kulhanekhez, de kitűnően őrzi a kulhaneki hagyományokat; luganói lapja a témához tapadó kitűnő ötlet, s a technikai remeklés szerencsés találkozása. *Kamila Stanclova* egyelőre még sok mindent akar egy lapba belezsúfolni és a bőség zavarával nem mindig tud megküzdeni. A FISAE-évkönyv csehszlovák részről *Vladimir Komarek* művészetét mutatja be, aki túl van már kétszázadik ex librisén. Képi világa egyszerű, elsősorban tárgyakat és tárgyegyütteseket ábrázol, de velük is tud „mesét mondani", miközben ködös, misztikus hangulatot teremt.

A szlovák ex librisről pár évvel ezelőtt még alig tudtunk valamit. Napjainkban azonban (s ebben a szlovák ex libris-egyesület megalakításának van nagy szerepe) egyre többször hallatja a hangját. A grafikusok közül főleg a nők kötöttek barátságot az ex librissel; közülük Kamila Stanclova, Jana Kiselova-Sitekova, mint úttörők, Luganóban is ott voltak, sőt az utóbbi a Fondazio Schaub pályázatának harmadik díját is elnyerte. E munkája szürrealista indíttatású, jelképrendszere is szokatlan, de éppen ebben van az ereje. A férfinemet Dusan Kallay képviselte erőteljes magabiztossággal.

•

Olaszország, művészeti nagyságához és jelentőségéhez híven, az ex libris-művészet terén is kitűnő művészeket, s legtöbbször korszerű szépségeszményeket feltáró alkotásokat állít a bibliofília szolgálatába. Itália ex libris-művészetére napjainkban *Italo Zetti* és *Tranquillo Marangoni* nyomja rá a bélyegét. *Italo Zetti* ma a világ legmegbecsültebb fametsző ex libris-művésze, akinek klasszikus képformálása, utolérhetetlenül finom, szemnyüvő metszőtechnikája, mediterrán derűje és természetes eleganciája sokaknak követendő, de utolérhe-

Ex-Libris Keserül

tetlen példakép marad. Művészeti jelentősége és művészi ereje következtében alig marad mögötte *Tranquillo Marangoni*, aki kompozícióin lenyúzott bőrű, csupasz izmaikat mutogató alakokat állít csatasorba. *Tranquillo Marangoni* mozgékony vonalvezetésű, erőtől duzzadó, sokszor agresszív tendenciájú kisgrafikai művészete mindig haladó eszméket, humanista magatartást és építő szándékot dajkál.

Zetti és Marangoni az iránytű szerepét tölti be; a feléjük törekvő irányzatok képviselői közül az építész *Piero Clerici* térben látását igyekszik a grafika lehetőségeivel összevetni, míg az ugyancsak építész, *Pier Luigi Gerosa* síkban gondolkodik, s a vonalra hagyatkozik. Olasz-Svájcot bemutató ex librisei (Appunti Ticinesi) jó kivitelű, rajzos litográfiák. *Guido Polo* lendülete expresszív formajegyek mögé búvik, *Diego Donati* vallásos világképe pedig a belső csöndet és a megbékélést adja ajándékul. *Gian Luigi Uboldi* (aki a nemzetközi évkönyvben Olaszországot képviseli) a nyugtalan érzékenység művésze; ex librisei mozgalmasak (ezt a gyakori több osztatú kompozíció is aláhúzza) és rokonszenvesek. Lapjainak mozgalmasságát az építészeti témakör gyakori beiktatásával igyekszik statikussá tenni. *Remo Wolf* kisgrafikáiban a német pedantéria olasz derűvel társul. Szereti az ellentmondásokat. Erős és gyengéd, festői és plasztikus egyszerre. Elsősorban a fametszetben erős. Külön világ *Maria Elisa Leboroni* színes fametszeteinek sajátos mesebirodalma. Szinte gyermeki ártatlansággal nézi az életet és bűbájos grafikai feljegyzései a maguk pasztellszíneivel és tündéri realizmusukkal felnőtteknek szóló meséskönyv-illusztrációként hatnak.

•

A német nyelvterület — a két Németország, Svájc és Ausztria — közös nyelvet beszél, művészetükben sok a rokon vonás, de a művészi tájszólás is könnyen kihallható, s ezt elsősorban eltérő gazdasági-társadalmi különbözőségeik magyarázzák. Az ősi nyelv azonban, *Dürer* nyelve, közös, s ez, néha csak nyomokban, néha dús áradással, minden német nyelvterületen kimutatható.

A Német Szövetségi Köztársaság elsősorban technikai-tematikai változatosságával hívja fel magára a figyelmet. Érdemes megjegyezni azt is, hogy közel engedik magukhoz a legmodernebb művészeti törekvéseket is, amennyiben azok nem veszélyeztetik az ex libris rendeltetésszerű célját. Még mindig *Hermann Huffert* és a két *Ott* (apa és fia, Herbert és Norbert) a favorizált művészek.

Hermann Huffert európai jelentőségű alkotó. Művészete a népművészetben gyökerezik; játékos ötletei, bumfordian bájos alakjai, különleges színezési módja miatt rengeteg a rajongója. Nagyjából ugyanezek mondhatók el a két *Ottról* is; az apa, *Herbert Ott*, rajzi alaposságához higgadt metszőstílus párosul, a fiú, *Norbert Ott*, zaklatottabban fogalmaz és lendülete is fiatalosabb. *Johann Naha* szenvedélymentes tárgyilagosságával, hideg színeivel sajátos módon építi külön képi világát; *F. Rasmusnak* az átgondolt fogalmazás és a határozott kontúrok az erőssége. *Rudolf Koch* sokat tanult Masereeltől, mégis sajátos arcot mutat; *Jürgen Dost* színes fa- és linómetszeteiben éppen annyit bíz a megrajzolt részekre, mint a kihagyásokra — művészileg nem is eredménytelenül. *O. Kuchenbauer* a plakátszerűséget igyekszik az ex libris formanyelvére fordítani. *R. Schroth* a litográfia adta lehetőségeket jól használja ki; az elmosódó formák könnyű lebegést biztosítanak alkotásainak. *Ellen*

Beck változatlanul precizitásával, mívességével hódít híveket; rá igazán áll a „tán csodállak, ámde nem szeretlek" költői megállapítása.

A Német Demokratikus Köztársaság ex libris-művészete a visszafogottság, a hagyomány és az újszerűség közötti párbeszéd és a bevett esztétikai normákhoz való feltétlen igazodás jegyében fogant. A rézkarcoló *Oswin Volkamer*, a fametsző *Ulrich Bewersdorf* és *Erhard Zierold* ott vannak ugyan az élvonalban, *E. Albrecht, H. J. Behrend, Sigmund Hammermann, Gerhard Tag, Werner Wittig, Günter Hess, Fred Walther* és *Jutta Walther-Schönherr* is erős egyéniségek, de rendszeresebb ex libris-élet, több kiállítás és több gyűjtő mellett többre is képesek lennének. *Volkamer* metsző- és karcolóművészetének technikai jellemzői, ötleteinek gondolatgazdagsága és furfangossága, valamint aprólékos előadásmódja révén méltán áll a legelsők között és megérdemelten a legtöbbet emlegetett művész. *Karl Georg Hirsch* méltó társa lehetne, de neki minden idejét leköti a könyvillusztrálás ugyancsak nemes feladata. Született ex libris-művésztehetség. Éppen az ő példája bizonyítja legjobban az NDK ex libris-művészetének közös sajátosságát, a rajzosságot, amely bizonyos fokig még a fa- és linómetszetekben is megőrzi jól kiépített hadállásait.

Svájc, a két nagy szellemi áramkör vonzásában a német és francia kultúra megtermékenyítő hatását egyformán érzi, sőt az olasz hatásokkal szemben sem közömbös. Ez a megállapítás áll a képzőművészetre, s benne az ex libris-művészetre is. Bár a luganói összejövetel elsősorban az olasz-svájci művészeket mozgósította *(E. Banchini, G. Bianconi, F. Enzi, E. Ferretti, P. Gentilini, R. Somazzi* stb.), akik a veterán *Aldo Patocchi* nyomdokait követik, az európai közvélemény előtt elsősorban mégis a német—svájci művészek ismertek.

Kobi Baumgartner színes metszeteiben jelképszerűen csak egy-egy embert, állatot vagy tárgyat állít kompozíciója középpontjába, s ezt művészileg úgy költi át,

hogy az esztétikai-eszmei mag a néző szívében azonnal kihajtson; szereti az egyszínű felületeket, a nagy foltokat és festői hatásokra is törekszik. *Hans Tomamichel* kizárólag a vonalat használja kifejezőeszközéül, azonban kissé száraz és szenvtelen. *Hanns Studer* színes linómetszeteiben egyszerű képteremtési példákat követ, de valós jelképei tudatalatti mozzanatokra is utalnak, s ez az esztétikai hatást gyakran szellemi izgalommá növeli. *Albert Saner* — akit Svájc részéről a FISAE-évkönyv bemutat — emblémaszerűen, kör vagy ovális alakú keretben komponál és témáit gyakran veszi az utazás (hajózás, repülés stb.) köréből. A „Citta di Lugano"-pályázat első díját egyébként ugyancsak svájci művész, *Walter Bangertner* nyerte.

Ausztria, amely a *Cossmann*-iskola révén a közelmúltban hatással volt egész Európa kisgrafikai művészetére, s amely még a két világháború között is olyan művészeket tudott felvonultatni, mint *Toni Hofer* vagy *Hubert Woyty-Wimmer*, az ex libris-művészetben ma alig hallatja a szavát. A ma már nagyon idős és egyre kevesebbet alkotó *Max Kisslinger* mellett úgyszólván *Erich Schöner* fametszetű, város- és tájképi ex librisei adnak hírt Ausztria kisgrafikai művészetéről. A luganói pályázaton egyedül *Eva Werdenich* vett részt s biztosította a kontinuitást. A nemzetközi évkönyvben bemutatott *Leopold Hoffmann* jó művészetet művel ugyan, de túl konzervatív.

●

Franciaország, Spanyolország és Portugália kitűnő grafikusokkal, de csak kevés igazán jó ex libris-művésszel dicsekedhet. Franciaország, a modern művészet fővárosával, Párizzsal együtt, bűvkörébe vonja ugyan az egész világot, de hatását a könyvjegyművészetre alig-alig tudta kisugározni. Nagyjából ugyanez mondható el Belgiumról és Hollandiáról is. Franciaország ex libris-művészetét ma elsősorban *Robert Cami* és *Michel Jamar* képviseli (s hogy nem rosszul, azt az utóbbinak a „Citta di Lugano"-pályázaton elért második díja tanúsítja); mindketten rézkarcoló művészek. Mellettük *Jocelyn Mercier* egyszerű megoldású fametszetű lapjai, s a szobrász *Daniel Meyer* sajátos képi világot kitáró ex librisei érdemelnek említést.

Belgium ex libris-művészetében ma is a grafikaprofesszor, *Marc Severin* áll az élen, aki erotikába hajló, aktos lapjaival sok hívet szerzett a kisgrafikának; mellette az ugyancsak aktos kompozíciókat kultiváló (s a fésűs vésővel gyakran indokolatlanul visszaélő) *Frank Ivo Van Damme*, s a finom vonalakkal dolgozó *Marie Louise Albessart* érdemelnek említést. *Antoon Vermeylen*, akit a nemzetközi évkönyv mutat be, tradicionális utakon jár ugyan, de sziporkázó ötleteivel mégis fel tudja hívni magára a figyelmet. A fiatalabb generáció képviselői: *Michel Elsdorf*, *Jef van Grieken*, *Jacqueline Verbist*, *C. Veerecken*, *Paul Van Lissum* stb. részben még csak ígéretes tehetségek, részben már egyéni profilú művészek. *Gerard Gaudaen* külön világot képvisel. Hollandiában, ha a *Ru van Rossum-*, *Lou Strik-* és *Jan Batterman-féle* tehetségek nem is léptek újabban az ex libris-művészet színterére, az ő hatásuk, valamint a rézkarcoló *Wim Zwierz*, s a fametsző *Mia Pot-Van Regteren* munkássága révén jelen vannak Európa könyvjegyművészetében. Az előbbi új szimbólumokat teremt, s művészi elgondolásait szemiotikai érvekkel támasztja alá; az utóbbi világos és egyszerű ábrázolásmódjával, klaszszikus metszésű betűivel és feliratával ad követésre méltó példát.

Az Ibériai-félsziget két országa közül az ex libris vonatkozásában Spanyolországban jobb a helyzet. *Fernandez Saez* személyében nemzetközi jelentőségű rézkarcoló művésszel rendelkeznek, s ugyanez mondható el *Salvatierráról* is. *Saez* szép női aktjai, tájképi részletei magasfokú technikai felkészültségről és elismerésre méltó szépségideálról tanúskodnak; *Salvatierra* pedig mindent tud és mindenre vállalkozik, s a spanyol ex libris-művészet enfant terrible-ja. A jelenleg Jeruzsálemben működő *Oriol M. Divi* egyszerű eszközökkel dolgozik, de kiegyensúlyozott kompozícióival és harmonikus képi világával egy mindmáig megejtő stílusirányzatot fémjelez. *Antoni Gelabert* kisgrafikai világa a befelé fordulás és a kitárulkozás antinomiája jegyében árulkodik alkotójáról. *Maria Jozefa Colom*, a grafika barcelonai professzora igen sok díjat őriz a tarsolyában. Nyugtalan és gondolkodásra késztető művész, néha egysíkú, néha sok képi elemet használ egyszerre. Pepita Pallé részére készített, Don Quijote-témájú lapja feledhetetlen alkotás. Portugália, amely az ex libris címeres korszakában ontotta a jobbnál jobb metszeteket, mai könyvjegyművészetében csak átlagszínvonalat képvisel. Ennek oka elsősorban abban keresendő, hogy alkotói a nemes technikákkal nem nagyon élnek, a klisé pedig könnyen tévutakra csábít. A FISAE-évkönyvben szereplő *Aulo Gelio* is jól példázza ezt. Ex librisei vízfestmények után készült, többszínnyomatú klisék és hiába csillogtatnak jeles akvarellista erényeket, a felirattal megbontott felületükkel címkeszerűen hatnak. A klisé művészileg önmagában még nem bűn, legfeljebb kicsinyke értékcsökkenés, de ha ehhez csak amatőr lelkesedés, vagy dilettáns merészség járul, az ex libris színvonalát nagyon leszállíthatja.

●

Az északi országokban, Dániában, Finnországban, Svédországban és Norvégiában az ex libris csak ritkán vonzotta a hivatásos művészeket és ez ex libris-művészetükre is rányomta a bélyegét. Szabad grafikájukban is ritka az egész Európára hatással bíró művész; egy *Anders Zorn* vagy *Axeli Gallén-Kallela* kivételnek számít. Ezekben az országokban a könyvjegy amatőr művészek kezén lett az, ami. Dániában, a két rézmetsző *Britzét* kivéve, európai jelentőségű ex libris-művész ritkán akadt; a mai dán kisgrafikát is a textiltervező *Edmund Peter*, a reklámgrafikus *Christian Blaesbjerg* uralja elsősorban. Az előbbi fa- és linómetszetű, valamint klisé ex librisei között gyakori a virágmotívum és a színes kompozíció, igyekszik a japán grafikák szín- és formavilágát visszaadni, nem kis eredménnyel. Az utóbbi többszínnyomatú klisé ex librisei mindig nagyszerű ötletekre épülnek; külön erényük, hogy zsúfoltságuk és tarkaságuk ellenére sem hatnak címkeszerűen. *Jörgen Linhart Rasmussen* színes linómetszetei inkább modernkedők, mint modernek. *Thomas Arnel* ex libris-művészete megélt már jó egy pár stílusváltozást, de ezek csak javára váltak művészetének. A rézmetszők és rézkarcolók közül *Oscar Thorsen*, *Brian Christensen* és *Lorenz May* érdemelnek említést; az utóbbi, festő lévén, a színekre ugyanúgy épít, mint a vonalakra.

A FISAE-évkönyvben megörökített *Ake Holm* elsősorban kerámikus; ex libriseit erőteljes összefogottság, a groteszk iránti hajlam, valamint a foltok és vonalak váltakozó alkalmazása jellemzi. Alakos kompozícióiban van valami biblikus emelkedettség.

Finnországban minden fiatal grafikus megpróbálkozik az ex librissel, de csakhamar felhagy vele. Pedig színes,

linómetszetű ex libriseik jók és sajátos nemzeti légkört árasztanak. Az Európa-szerte ismert művészek közé jószerével csak *Pekka Törmä* tartozik; Luganóban *Roine Viljo, Matti Nopsanen* és *Helmirita Honkanen* szerepelt.

●

Délkelet-Európa államai közül jelentősebb ex libris-művészet csak Jugoszláviában és Romániában található. A Jugoszláviában élő népek közül a szlovének és a magyarok könyvjegyművészete érdemel említést. A szlovén ex libris nagyon tisztes múltra tekinthet vissza és a két háború között jelentőségükben a határokon túl is kisugárzó művészeket adott *(Miha Males, Bozidar Jakac* stb.). Alig több, mint másfél évtizede az ex libris-művészet újjászületését éli, fiatal művészek tucatjai próbálgatják a szárnyaikat. Luganóban *Nadja* és *Stefan Kresnik* szerepeltek, de ott volt a vajdasági, magyar nemzetiségi *Andruskó Károly* is, aki mellesleg ma a világ legtermékenyebb ex libris-művésze. Fekete-fehér és színes, vagy kézzel színezett fa- és linómetszetei gazdag tematikát ölelnek fel, de éppen ropant termékenysége következményeképpen, gyakran kerül ki nem teljesen kiérlelt lap is a keze alól.

Romániában az ex libris változatos pályafutást mutat; Erdélyben azonban régi múltra tekinthet vissza. A két világháború között is elsősorban magyarok művelték *(Gy. Szabó Béla, Paulovics László, Radványi-Román Károly, Mottl-Román Pál,* valamint az erdélyi grafika great old man-je: *Kós Károly),* ma azonban már egyre több román művész is örömét leli benne. Luganóban Románia 14 művésszel képviseltette magát, közülük kilenc volt magyar nemzetiségű, és ha a kiváló *Feszt László* és *Deák Ferenc* távol is maradt, *Karancsi Sándor* (aki egész Európát meghódította), valamint a jó képességű amatőrök *(Imets László, Kósa Bálint, Vecserka Zsolt)* korszerű, s ugyanakkor sajátos erdélyi levegőt árasztó könyvjegyművészetet művelnek és méltón reprezentálják a romániai ex libris-művészetet. Román részről *Dafiel Duinea* és *Octavian Vanatoru* álltak a hozzáértők elé (az előbbi a FISAE-évkönyvben is helyet kapott); *Duinea* elsősorban sokoldalúságával lep meg, s technikáját (fametszet, rézkarc) mindig a témához szabja. *Elena Dobriceanu Cocorescu, Epaminonda Totiu, Magda Paun, Gheorghe Vlaicu* alkotásai nem szerepeltek, pedig csak öregbíthették volna a román könyvjegyművészet hírét.

Anglia ex libris-művészetének fejlődése és visszafejlődése rejtélyszámba megy. Az angol ex libris-művészetet évszázadokig a címeres lap uralta (még ma is nagy a divatja) s a szabad kompozíciójú lap ritka volt. A Ruskin—Morris-féle praeraffaelita mozgalom hatására azonban olyan modern angol ex libris-művészet született, amely a századfordulón nemcsak az angol könyvjegyet emelte magas művészi színvonalra, de példaképül szolgált egész Európának. A századforduló Angliája olyan ex libris-művészeket adott a világnak, mint *Walter Crane, Gordon Craig, Aubrey Beardsley* stb., akiket világszerte tanítványok és utánzók serege követett. Szecesszió volt ez a javából, de gyémántcsillogású, egyénenként változó szecesszió, amelyben egzotikum, erotika és artisztikum keveredtek, amelybe a vonagló vonalak kavalkádja *(Crane)* éppen úgy belefért, mint az árnyék és perspektíva nélküli, kizárólag foltokból építkező kompozíció *(Beardsley).* Hatásuk (elsősorban Rozsnyay Kálmánon keresztül) elért Magyarország ex libris-művészetébe is. Az első világháború kitörésével azonban az a nagy lendület, amely az angol kisgrafika-művészetet jellemezte, megtört, s a műfaj a századfordulón kivívott népszerűségét nem tudta visszaszerezni ma sem. Pedig egy-két reprezentáns művészük ebben az időben is akadt. A negyvenes években Angliában letelepedett *Buday György* könyvjegyművészete pl. éppen Angliában újult meg hatalmas erővel. De nem volt angol ex libris-folyóirat, megszűnt a gyűjtőélet nyüzsgése, s a kevés számú érdeklődő angol heraldikai társaságon, vagy a Private Library Assotiation-en keresztül próbált szervezkedni. Bár angol ex libris-művészekkel nemzetközi megmozdulásokon még ma is ritkán találkozhatunk, az utóbbi években a műfaj iránti érdeklődés, ha lassan is, de fokozódik, és joggal hihetjük, hogy az angol ex libris előbb-utóbb kikapaszkodik a hullámvölgyből. Erre mutat a FISAE-évkönyvben ismertetett kilenc angol ex libris-művész *(Joan Hassal, Reynolds Stone, David Kindersley, Leo Wyatt, David W. Wicko, R. S. Smith, John Lawrence, Zelma Blakeley* és *Will Carter)* munkássága is. Heraldikus és írásos ex libris, valóság és fantasztikum, emblémaszerűen zárt és meghökkentően nyílt kompozíció egyformán megtalálható szolid, kissé régies hangszerelésű, de nagy műgonddal kivitelezett művészetükben. A felsorolt nevek mellett sok más, jó képességű művész is akad és ex libris-művészetüktől a jövőben csak kellemes meglepetéseket várhatunk.

Galambos Ferenc

KARÁCSONDI IMRE VERSE

Halálunk szürke és fagyos

látod-e ez a mi napunk
minden nap új a hajnalunk
este ha hazaballagunk
nem öleljük meg asszonyunk
nem öleljük meg asszonyunk

mozdonyunk füstje tovaszáll
szemünk világa körbejár
valami szépre rátalál
de itt az idő kelni már
de itt az idő kelni már

síneken kattog a jövő
gyerek ruhája új cipő
szívünk helyén mozdony-erő
megtenni még mi tehető
megtenni még mi tehető

halálunk szürke és fagyos
kiszállunk hát és vége most
éltünk ha volt hát elfogyott
halálunk szürke és fagyos
halálunk szürke és fagyos

1091 BUDAPEST, IX., ULLÓI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1983 JÚL

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1021

Perei Zoltán

Perei Zoltán fametszete: Múzsa

a brigádmozgalom negyedszázados fejlődését, tapasztalatait és a meglévő problémákat — megelőzték a munkahelyi megbeszélések. Ezeken választották meg azt a több mint *800 küldöttet,* akik végül az országos tanácskozáson találkoztak, és hozzászólásaikban kifejthették véleményüket, nézeteiket a brigádmozgalom, a munkaversenymozgalom múltjáról, jelenéről és jövőjéről.

A Művészeti Szakszervezetek Szövetsége képviseletében a *Magyar Televízió,* a *Magyar Rádió,* a *MAFILM* és a *Képzőművészeti Kivitelező Vállalat* egy-egy szocialista brigádjának vezetője volt jelen a tanácskozáson. Küldötteink közül *Vozár Gyula,* a Magyar Televízió díszletgyártó üzeme *Horizont* Szocialista Brigádjának vezetője

nyek között is jó
és *változtatni* kell
már meghaladott,
a szocialista brig
a termelést. Gásp
formális vonások
elbürokratizálódá
ről, a brigádok
sáról, a brigádmo
még kellőképpen
tartalékokról, val
verseny és a term
kapcsolatáról.

Az őszinte és
indította *a vitát.* M
szóló — az egyik
brigádjának veze
kező szavakkal k
danivalóját: „A s
mozgalomról sok
mondani, lehet d
is írni róla, de na

MK SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1981 FEB 22

Perei Zoltán
NÉPSZAVA grafikus

1021

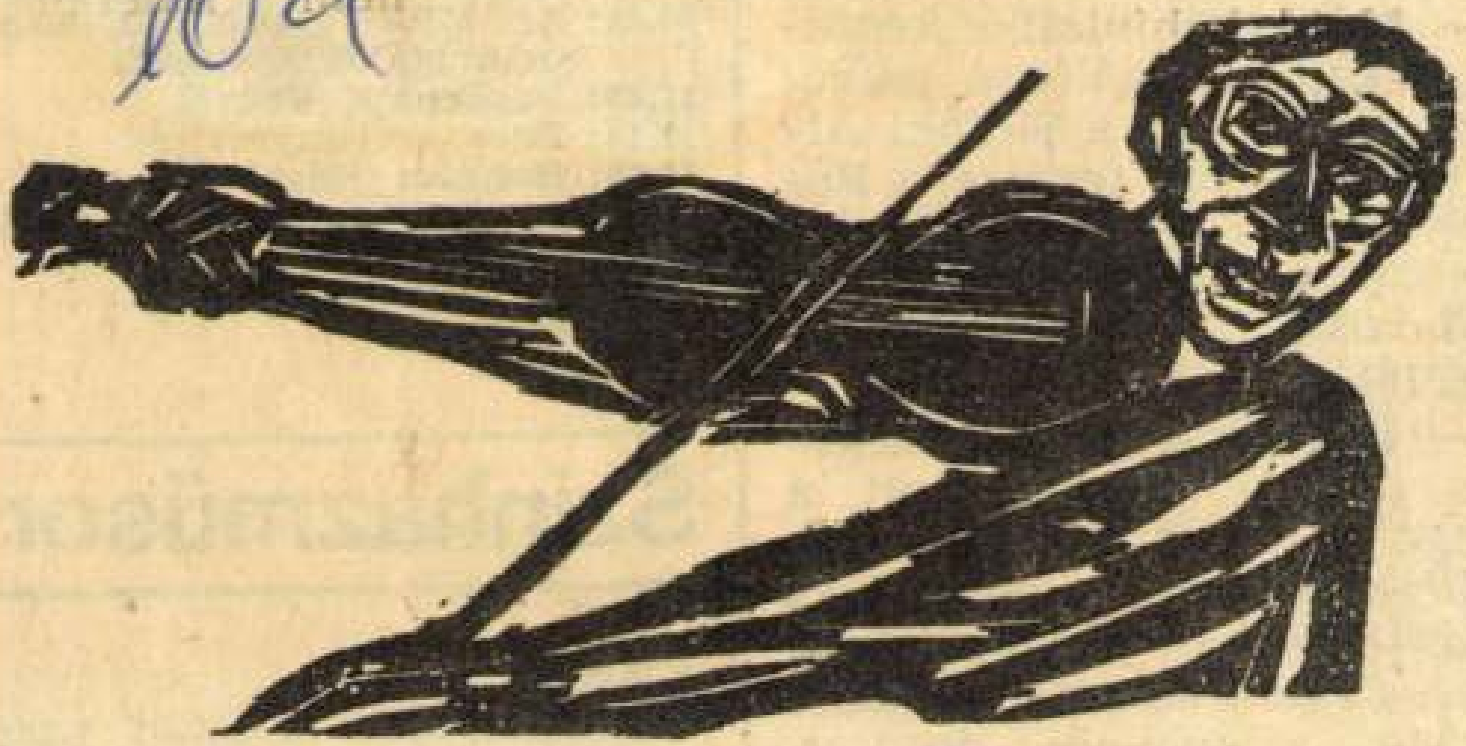

Perei Zoltán HEGEDŰS

nak a korábl

— **Háromm**
és kajszibarac
és vegyes gyü
lő rostos Sió
koznak az idé
lami Gazdaság
latonboglári
ságban, a két
működési
alapján.

— **Doktorrá**
den ünnepi ü
Szegedi József
mányegyetem
állam- és a
kar esti és levelezo tagozatán végzett kilencvenöt jogászt, valamint a megfelelő vizsgák letétele után a bölcsész- és a természettudományi karon végzett ötvennégy hallgatót avattak szombaton dok-

Erkel Színház: Hunyadi László (Ifj. b. V. s. 3. ea., de. 11), Traviata (Gerard Oskamp mv., 7), **Nemzeti Színház:** IV. Henrik, II. rész (Ifj. b. C. s. 2. ea., de. fél 11), Budapest-Orfeum (fél 3), Tarelkin halála (Feln. b. G. s. 3. ea., 7), Komédiások (bemuta-

Perei Zoltán

Magyar Nemzet
1986. V.10.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Perei Zoltán, grafikus
ÉLET ÉS IRODALOM
1981 AUG 27

XXV. ÉVFOLYAM, 34. SZÁM

1021

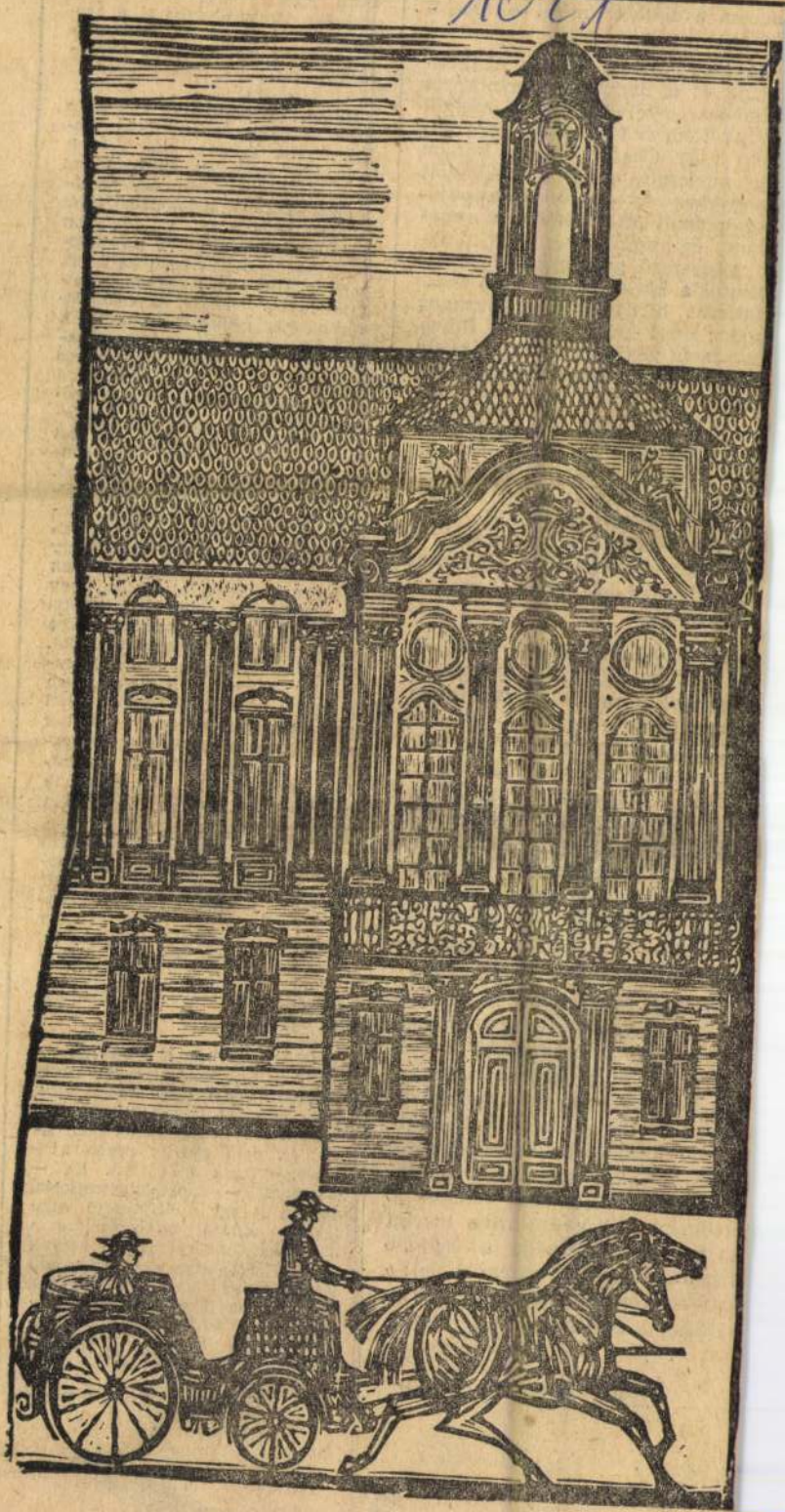

Perei Zoltán: Barokk ház

...nunk, amely nemcsak azoknak az érdekét szolgálja, akiknek későbbi tanulmányaikban szükségük lesz a latinra (vajon: hányan tudják ezt már tizennégy éves korukban?), hanem a diákok minél szélesebb körét.

A középkorban a latin a tudomány és a nemzetközi érintkezés általános nyelve volt. De melyik latin? Nem a klasszikus, nem Cicero vagy Caesar nyelve, hanem egy módosult, a kor megváltozott igényeihez és gondolkodásmódjához idomult latin. Később a reneszánsz és humanizmus nagyjai ettől a korszerű, szerintük „elrontott" latintól a klasszikushoz való visszatérést hirdették meg. Paradox módon ezzel kezdődött az a folyamat, mely végül az élő latin nyelv használatának megszűnéséhez vezetett.

Vajon mi teszi olyan nehezen megtanulhatóvá a klasszikus latint? A szókincs nem, hiszen e szókincs magja ma is él az európai (és nem csupán az újlatin) nyelvekben. Meggyőződésem szerint a *bonyolult nyelvtan* és az *archaikus gondolkodásmód* nehezíti meg a befogadását.

„A kérdést lényegében megoldaná, ha volna egy olyan nyelv, mely megőrizve a ma is élő szókincset, mentes lenne a bonyolult nyelvtan holt súlyától, és megfelelne a korszerű gondolkodásmódnak. Ezt a nyelvet — szembeállítva és ugyanakkor összekapcsolva a klasszikus és a középkori latinnal — „modern latinnak" nevezhetnénk. Ez adná meg azt a tudást, melynek segítségével mindenki eligazodhatna anyanyelvének, illetve szakmájának latin eredetű szavai közt.

Kísérleti stádiumban, de már létezik egy ilyen nyelv: az *interlingva*, melyet a Nemzetközi Segédnyelv Egyesület keretében dolgozott ki nyelvészek egy csoportja dr. Alexander Gode vezetésével. (1951-52-ben hozták nyilvánosságra és Svédországban már gyakorlati kísérleteket is folytatnak vele — jó eredménnyel.) Véleményem szerint az interlingva kínálja a legjobb megoldást — vagy szerényebben: a legjobb kompromisszumot a latin kérdés demokratikus megoldásához.

Dr. Jeszenszky Ferenc

rá,
meg
a tá
azok
laszt
ezzel
lektu
sada
nus."
fűznivalónk.

DR. J. K., MISKOLC. Óhajához híven — nevét nem közöljük. Panasza nem nekünk, nem rólunk szólt, de szólhatott volna a mi szerkesztőségünkről is. Egy folyóiratnak küldött, kéretlenül, terjedelmes kéziratot. A folyóirat egyik munkatársa (vagy szerkesztője) azzal küldte vissza az írást, hogy rövidítse meg, akkor alkalmas lehet a közlésre. Az első változatot még gépíróval íratta le, a másodikat maga kopogtatta, anyagi okok miatt. Ezek után mégis elutasították az írást, méghozzá olyan indokkal, mely az első értesítésben nem szerepelt. **„Hogyan lehetséges mindez?"** — kérdi tőlünk, megjegyezvén, hogy fontos, közérdekű témáról volt szó. — Egy-egy szerkesztőség nem nélkülözhet bizonyos alá-fölé rendeltséget, hierarchiát. Még a felkért szerzővel is megeshet, hogy munkáját a rovatvezető csak **hosszúnak** tartja, a felelős vagy a főszerkesztő utóbb **nem találja jónak.** A kéretlen dolgozat írója ennél nagyobb kockázatot vállal. Őt, illetve munkáját nem „tervezték be", tehát sem a gépíró, sem a szerzői teljesítményért nem illeti meg kárpótlás. Minden ember azért ír, mert gondolatait fontosnak és közérdekűnek véli. (A grafománokról ne beszéljünk, olvasónk nyilván nem tartozik közéjük, ezt rövid levele is tanúsítja.) De egy-egy folyóirat, hetilap, újság nem „nyílt tér". Szövegét, pontosabban **szövetét** megtervezik, s bár arányait, tematikáját módosíthatja a véletlen is, íratlan szabály szerint a kollektíva alakítja ki, és végső tartalmáról a megbízott vezető dönt. Erre szól a Miniszertanács Tájékoztatási Hivatalától kapott „jogosítványa".

LŐCZI CSABA, KAPOSVÁR. A pertut elfogadjuk: visszategezünk. Leveledben azt veted szemünkre, hogy egy-egy intézmény, hivatal, vállalat hivatalos válaszát nem írjuk át, nem tesszük egyéb közleményeinkhez hasonlóvá. Ez — szerinted — „tekintélyrombolás, végtére is egy osztályvezető vagy igazgató stílusa nem versenghet a hivatásos újságíróéval". Nézetünk szerint elsősorban az érintettek tiltakoznának (akár a bíróság előtt is), ha iktatószámmal, hivatalos pecséttel ellátott, másolattal készült **hivatalos** leveleiket irodalmivá „tupíroznánk".

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Perei Zoltán, grafikus

NÉPSZAVA

1982 MÁR 6

1021

Perei Zoltán
VARÁZSLÓ

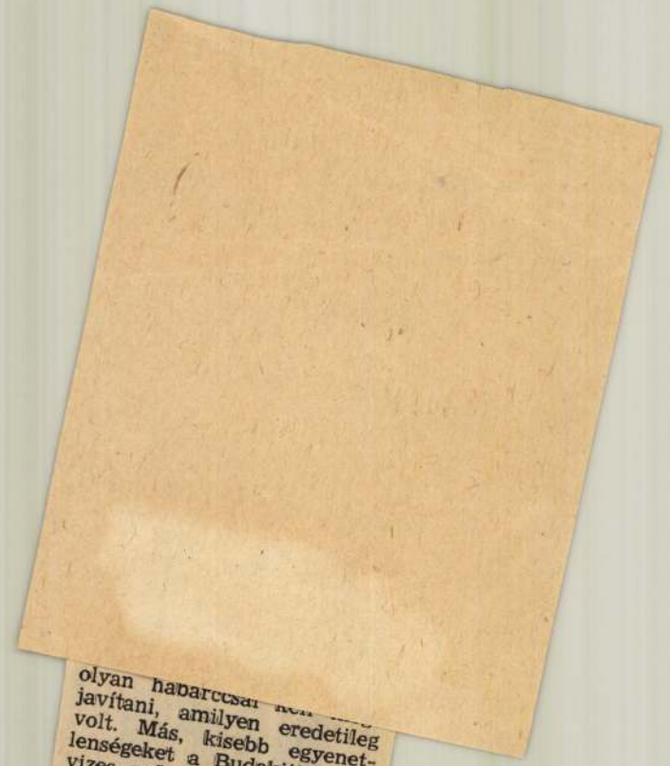

olyan habarccsal ... javítani, amilyen eredetileg volt. Más, kisebb egyenetlenségeket a Budakitt nevű, vizes műgyanta alapanyagú, gyorsan száradó anyaggal lehet kipótolni, s száradás után, ha szükséges, még átcsiszolni. A másik ilyen alapozó a Cehalin, ami növeli a régi vakolat szilárdságát, fokozza a diszperziós festékek tapadását.

A műanyag alapú festéket használatra kész állapotban árulják, csupán vízzel kell higítani. A színezéshez az Emfix és a Polisol színezőpasztát használjuk.

A színezésnél nem árt mintát készíteni, falra kenni, s legalább 5—6 óráig száradni hagyni; így látjuk meg ugyanis a valódi színét. Ha a kívánt színt kikevertük, egyszerre annyi festéket készítsünk, amennyire szükségünk van, másodjára már nehéz ugyanazt az árnyalatot eltalálni. Ha tiszta fehér színt akarunk, például a mennyezetre, nincs más teendőnk, mint vízzel a kellő mennyiségre higítani és tiszta fadarabkával a festéket alaposan elkevergetni.

A műanyag alapanyagú festék használata már csak azért is előnyösebb, mert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 JAN 9.
ÉLET ÉS IRODALOM
Perei Zoltán

1021

Perei Zoltán: Madár (fametszet)

SÜKÖS

KI VOLT DOKTOR SÓBUJTÓ?

Tavasszal láttam utoljára. Amikor november közepén híre jött, hogy doktor Sóbujtó meghalt, azt éreztem, amit nagyapám halálakor: vége, elkéstem, már nem tudok törleszteni, a magam haláláig hurcolhatok egy adósságot.

A temetés vigasztalhatott volna. A Balaton menti falu teljes lélekszámban kísérte doktor Sóbujtó koporsóját, a

zett: doktor Sóbujtó nag
udvariasan, de határozot
elutasította ajánlatomat. U
véli, nem követett el
vénybe ütközőt, reméli, h
ügye kedvezően intéződik
ha viszont mégis elmaraszt
nák, kész vállalni működé
nek következményeit. Levé
ben múltszázadi, csaknem
formkori udvarias méltó
keveredett biblikusan n
hangütéssel. A kirajz
gömbölyű betűk enyhén

Perei Zoltán, grafikus

Perei Zoltán 4.

Jászkunság, XXVIII/3

Téged, engem szerelemben
Az Istenünk tartson egyben.

Perei Zoltán, grafikusművész

Perei Zoltán alkotása Csokonait idézi

T. G.: BTK és ex libris.

Szolnok Megyei Képlap, 1982. márc. 5.

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Perei Zoltán
grafikus

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1983 SEP

1021

Perei Zoltán metszete

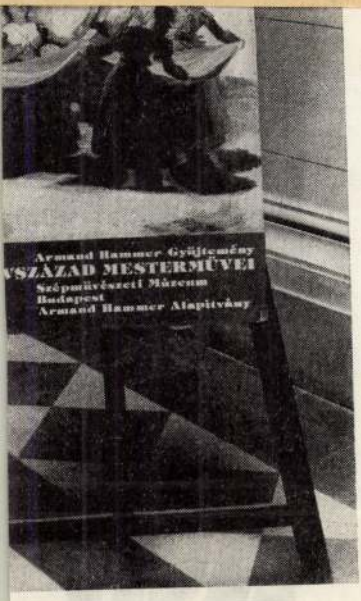

veiből állított ki a Szépművészeti Múzeum-
ner gyűjtemény — hatalmas érdeklődés mel-

gondolata is. Az elnökség végül is határozatot hozott, melyben javasolja, hogy *a filmfőigazgatóság foglaljon állást a koprodukciók ügyében*, hogy milyen feltételek mellett kell folytatni; továbbá *kötelezze*

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Perei Zoltán

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Gyali Jus 45

1984 JAN

PEREI Zoltán fametszete

ros
ndta
yíték
nd,
redı
nog
a f
úlva pedig már *sa-*
kaptunk. Mindez
onyítja, hogy fon-
ı városban a zene-
rdeklődést pedig
1-ben száz körül
éklétszám, s ilyen
ı két és félszeresére

épzelésekkel tanít-
ket?
ontosnak tartjuk,
leggyorsabban be-
milyen *együttesbe.*
gen hamar *sikerél-*
ja a gyerekeket,
összéget találjanak,
az olykor-olykor
dás értelmet nyer.
os, *a lakosság szá-*
soron a működő

énekkari kultúra volt, ezt kiegészíteni, ha alkalom adódik, *a kórusokkal közösen* is fellépni, munkánkat összehangolni: mindezt igen fontos feladatunknak tartjuk.

Czingráber János

IN MEMORIAM

Szakszervezeti tagtársaink sorából a két lapzárta közti időszakban a következők hunytak el:

MOLNÁR ANTAL zeneszerző, zenetudós, Kossuth-díjas kiváló művész, a LFZF ny. tanára és tiszteletbeli doktora, a Magyar Zeneművészek Szövetségének alapító tagja 94 éves korában — VÁMOS LÁSZLÓ fotóművész, Balázs Béla-díjas érdemes művész, a Magyar Fotóművészek Szövetségének v. főtitkára, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje 72 éves korában — BÓKA LÁSZLÓ népdalénekes — HIRT ANTAL, a Magyar Televízió kereskedelmi igazgatóságának munkatársa 52 éves korában — POLUSIN ANNA iparművész — BEKE MIKLÓS zongoraművész 41 éves ko-

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1091 SEP 11
NÉPSZAVA
Perei Zoltán, grafikusművész
6/1021

Kiállítási kalauz

Kisgrafikák Tihanyban

A katalógus elején fotó látható: a Balaton vizének szobányi darabja, benne négy karó, az őket összekötő madzag asztalnyi területet kerít be. A tónak ebbe a kijelölt mezőcskéjébe valamit beledobtak, s a fotós épp a csobbanást örökítette meg. A katalógus hátlapján csaknem ugyanez látszik, de már elsimuló hullámocskákkal, és hasonló fotó a plakát „szemfogója" is.

Ennyi lenne az idei, az immár *VI. balatoni kisgrafikai biennálé*? Nyomtalanul múlik el, mint a víz színére mért ütés? Önkritikának is meglehetősen kemény ez az önfeltáró gesztus, de az egykori apátság kis termeit járva, kezdek igazat adni a katalógust tervező Alapfy Andrásnak. Miért? — ezt nehezebb megmondanom, mivel jó művekben nincs hiány.

Badacsonyi Sándor feszes metszetei és karcai — hogy a névsor elején kezdjem — erőteljesek, elgondolkodtatják a szemlélőt, a kis lapokon komoly gondolatokat villant fel alapos megoldásban. *Benes József* új és sokrétű technikai eszközökkel teszi gazdaggá munkáit. *Bognár Zoltán* kemény foltjátékú metszeteibe belefeledkezve a nagy lapok hatását fedezhetjük fel magunkban. *Farsang Sándor* két rézkarca („Allegro barbaro" I—II.) mesteri módon megmunkált lap, s Bartók szellemének is méltó idézője. *Molnár Sándor* tünékeny és sejtelmes rézkarcai a vonal, a tónus és a mértéktartó szín harmóniáját állítják elénk, melyhez a kihorgolt keretek által kedvezően társul némi ódonság és melankólia.

Elgondolkoztató témáit igen nemes rézkarctechnikával jelenítette meg *Muzsnay Ákos*. Találóak és ősi grafikai erényeket vonultatnak fel *Perei Zoltán* fametszetei. Ötletgazdagok és valódi ex librisek *Rátkai György* szerigráfialapjai, és szívesen szemléltem a *Póka György—Meskó Anna* páros finom könyvjegyeit is — effélékből sajnos csak hírmondó került a falakra. *Sulyok Gabriella* sűrű vonalhálóból, karcnyomokból létrehozott árnyalt tónusú szövetet tett meg rejtélyes lapjai fő kifejezési eszközévé, megőrizve művei természeti kötődését. A vonal, az apró pontokból képzett folt és a megszűrt szín *Szemethy Imre* kezén kvázifiguráinak finom megjelenítési eszközévé vált. *Vén Zoltán* profán módon idézi Bartók Kékszakállúját, ezt a törekvését egy másik művén még a címadással is kiemeli.

A harmincegy kiállító közül itt nem említettek is tisztes színvonalú munkákkal szerepelnek — és mégis: a kiállítás *csupán kellemes nézelődésre ad alkalmat*, de sem egészéből, sem egy-egy sorozatból vagy lapból nem tör fel a figyelmet igazán megragadó, az elmét mélyen megmozgató erő.

Kevés talán a résztvevő? *Harmincegy művész egy országos szemlén valóban nem sok.* Tisztázatlanok a műfaji határok? *A kisgrafika fogalma meghatározatlan*, ez itt is látszik, hiszen valójában csak a méret fogja össze a kiállítást. Ex libris, alkalmi grafika, emléklap, embléma? — alig látható itt, nem is véletlenül: a katalógus előszava szerint a kisgrafika alkalmazott-művészeti fajtája is virágzik, de ennek termékei *más* kiállításokon szerepelnek. „Kiállításunkon a művészi tartalmú és mondanivalójú, nagy részben a hagyományos, az ún. 'nemes' technikákkal készült, eredeti alkotásnak minősülő lapok kaptak helyet." Ahány szó, annyi vitatható pont van ebben a megjelölésben. Számomra érthetetlen ez a szétválasztás, mely szerencsére nem valósult meg következetesen. És ha megvalósul, akkor már egyáltalán nem kisgrafikákkal, hanem legfeljebb kisméretű grafikákkal van dolgunk, de ezek külön bemutatását még a közismerten kicsi tihanyi termek sem indokolnák.

Perei Zoltán: Akrobata

Nem vagyok elég tárgyilagos, tudom, mert nem nézelődtem Tihanyban eléggé önfeledten. Nem tehettem, mert a félhomályos (!) termecskékbe bezúdult a „Menetelők" súlyos lépteinek döngése, a „Kapudöngetők" dorongjainak zuhogása és a „Leveretés" lemészároltjainak halálhörgése — a folyosón már *Derkovits Gyula* metszetei, karcai vártak. Az ő művei figyelmeztettek: *a grafika lehet tűz, lehet fegyver, lehet világot változtató erő, függetlenül a méretétől. Az ő szomszédságában a mégoly finom ötlet, a virtuóz technika, a sejtelmes gondolatiság is csupán szépelgés, kisdedjáték, ha az eszme, melyért mindez létrejön, nem erős és nem világos.* Méltatlan ez az összevetés? Kihez mérjük magunkat, ha nem Derkovitshoz? — ezt felelhetem. Igaz, a világ változott, de a művész feladatai *most sem kisebbek.*

Szerettem volna pár szép lapot megvenni elsősorban az említett művészek anyagából, de a művek a kiállításról nem vásárolhatók, a művészek lakcíméről pedig nem szól a katalógus. Két évvel ezelőtti kérdésem most is időszerű: *nem lehetne vásárlással is összekötni a kisgrafika hazai szemléjét*? A tárlaton kedvezményesen árusítva a kiállított lapokat. Mondjuk 10—10, vagy bőkezűbben 50—50 jelzett lapot bocsátva eladásra. A grafika híveinek tábora van nálunk, ahogy a szép könyveknek. Miért ne gyarapíthatnánk így is ezt a tábort? A művészek is nyernének vele.

Heitler László

...vizsgálta

...es-e a ...tosítás

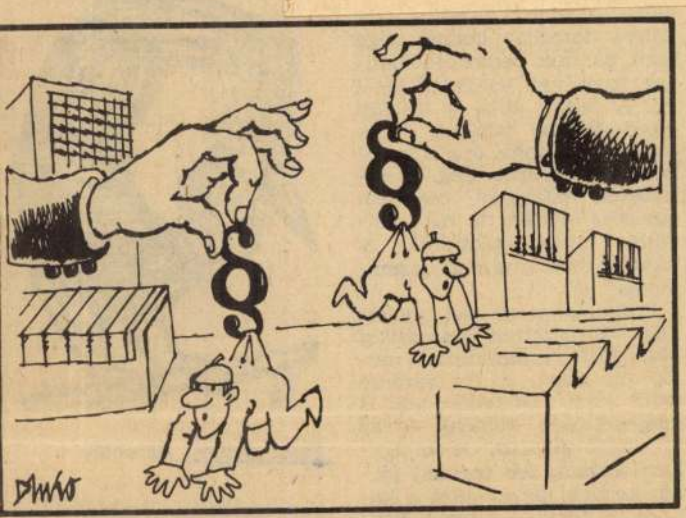

...gal való visszaélésnek számít, hiszen a felmondás okának *igaznak* kell lennie. Veszprém megyében volt például egy olyan eset, amikor a bíróság *azért érvénytelenítette a felmondást, mert az annak indokául felhozott átszervezés a dolgozó munkakörét valójában nem érintette.*

— Hallhatnánk néhány konkrét példát arra, hogy egy-egy jelentősebb létszám-átcsoportosítás nyomán hány munkaügyi vita indult?

— Természetesen. A *Péti Nitrogénműveknél* a vizsgált időszakban több mint ezer, a *Lenin Kohászati Műveknél* 800, a *9. számú Volánnál* mintegy 400, a *Diósgyőri Vasgyárnál* pedig csaknem 350 embert mozgattak meg — *egyetlen munkaügyi vita nélkül.* A *Mezőgép Vállalat* 128 átirányított dolgozója közül *egy*, a *Fejér*, illetve a *Veszprém* megyei Bauxitbányáknál pedig *száz ember közül hat* nyújtott be kérelmet a munkaügyi döntőbizottsághoz.

— Milyen eredménnyel?

Szép is, igaz is

— A panaszok többségét a döntőbizottságok *elutasítják*, a munkaügyi bíróságok pedig ezeknek a határozatoknak *mintegy 80 százalékát helybenhagyják.* Ez is bizonyítja, hogy a vállalatok többsége körültekintően, törvényesen jár el.

— Mindez már olyan szépen hangzik, hogy...

— ...nem is lehet igaz? *Pedig az.* Hadd említsek néhány példát! A Lenin Kohászati Művek kombinált acélművének üzembe helyezése *öt és fél ezer ember mozgatásával járt.* A vállalat már jó előre *kérdőíveket* bocsátott ki, hogy kik vállalják az új munkát, a jelentkezőkkel *személyesen is beszéltek.* A Fémmunkás Vállalat kecskeméti gyáregységében a betanított munkásokat *lakatossá, hegesztővé képezték ki, hogy ne kelljen nekik felmondani.* A Csepel Művek sárospataki gyárában kerékpárok helyett ma már *konfekciógépeket gyártanak.* Azoknak a dolgozóknak, akik nem vállalták az átképzést, megpróbáltak új, számukra jobban megfelelő munkát keresni.

— Törvényeink szerint a *megegyezéssel* módosítható. Sok esetben azonban vitatott, hogy milyen intézkedés minősül a szerződés módosításának.

Gyorsabb ügyintézés

— E körül valóban sok a félreértés. A *változó munkahelyre felvett dolgozót* például vállalaton belül *a hozzájárulása nélkül* lehet másik telephelyre vagy munkahelyre irányítani. Hogy azonban mennyire nincs két egyforma eset, ezt bizonyítja: a változó munkahelyre alkalmazott *kereskedelmi dolgozót* a helység közigazgatási határain *kívüli területre már csakis beleegyezésével lehet áthelyezni.* Más: a munkaköri besorolást a vállalat *egyoldalúan is megváltoztathatja*, ha az annak alapjául szolgáló feltételek módosultak. Egy konkrét ügyben például a bíróság — helyesen — nem tekintette a munkaszerződés módosításának azt, hogy a vállalat *néhány csoportvezetőjét* — beosztása és munkahelye változatlanul hagyásával — *fizikai állományba sorolta.*

— A munkaügyi viták intézésének egyik központi kérdése *a gyorsaság.* Nemegyszer hallani olyan esetekről, hogy hónapokig húzódik az eljárás, bizonytalanságban van a dolgozó, meg a vállalat is.

— A minisztériumi vizsgálat nagy figyelmet szentelt az ítélkezés időszerűségének. A bíróságoknak különösen *a munkaviszony megszüntetése miatt indult ügyekben* kell arra törekedniük, hogy a pert *még a felmondási idő alatt befejezzék.* Ezeket az aktákat *soron kívül* intézik, s nem egyszer már a keresetlevél beérkezésének napján kitűzik a tárgyalást. A megvizsgált perek *több mint felében 30 napon belül hoztak ítéletet*, s a bonyolultabb ügyek sem húzódtak *három hónapnál* tovább. Előfordult, hogy a tárgyalást azért kellett elhalasztani, mert a vállalat nem csatolta a felmondáshoz az átszervezést igazoló bizonylatokat. A per elhúzásáért *kétezer forint bírságot* szabott ki a bíróság.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1981 JUL 22
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1021

Tolsztoi

Minigrafikák Jászberényben

Perei Zoltán: Képes esztétikai kislexikon

Dürer

Csokonai Vitéz Mihály

Perei Zoltán grafikusművész alkotásaival számos önálló és egyéb kiállításon találkozhatott a közönség. Grafikáit az elmúlt évben a szlovákiai Besztercebányán rendezett IV. Nemzetközi Fametsző Biennálén jutalmazták elismerő oklevéllel, újabb lapjait pedig a Magyar Képzőművészek Szövetségének a Budapesti Történelmi Múzeumban rendezett kiállításán láthatjuk augusztus végéig.

A művész sajátos ízű, a metszési technikájában merészen újító vagy azt éppen meghökkentően leegyszerűsítő, egyéni hangvételű képgrafikái mellett jól ismertek ex librisei, kisgrafikái is. Egyedi alkotások mellett — belefeledkezve egy-egy önként választott témába — az elmúlt években több összefüggő sorozatot készített ezekből. Korábban a magyar írók portréit metszette fába, hogy azok lelkületét a maga sajátos képi értelmezésében is megfogalmazza, mintegy kölcsönössé téve az olvasás közben velük kialakuló társalkodást. E metszetek a magyar könyvnap születésének fél évszázados jubileumán, 1979-ben rendezett első, jászberényi kiállítási bemutatásuk után egy bibliofil kiadványban jelentek meg. (Magyar írók. 37 eredeti fametszet. Bevezető: dr. Supka Magdolna. 1979.) Ezt követően vásárolta meg a művész a Kossuth Kiadó által megjelentetett Esztétikai kislexikon legújabb kiadását. A könyvet olvasgatva úgy találta, hogy a betűrendi jeleket kiemelő tipográfiai megoldás lehetővé tenné egy-egy, a személyi cikkekben bemutatott alkotó kisméretű portréjának közlését, amely annál is inkább kívánatos lenne, mert a lexikon nem közöl egyetlen képet sem.

A nagyobb méretű irodalmi portrék, sok esetben alakos kompozíciók után így a szükségszerű kisebb méret Pokrusztész ágyába kényszerítette alkotó fantáziáját, anélkül azonban, hogy a kényszer legkisebb jelét is érezné. Pedig Perei Zoltán a fametszés legrégibb, kevesek által művelt eljárását, a szélirányba hasított fa megmunkálását, a lapdúcmetszetet alkalmazza. Közismert, hogy a lapdúcmetszet kemény, szögletes, darabos nyomatot ad, legfőbb kifejező eszközei a vonalak és egy-egy sötétebb folt. Perei e technikai adottságait avatja a műfaj erényévé oly módon, hogy portréin minden esetben megérezzük az ábrázolt személyiség sajátosan egyéni értelmezését. A lexikon saját példányának illusztrálását ráadásul olyan elementáris lendülettel végezte, hogy — mindnyájunk örömére — túllépett a betűrendi jelekhez szükséges portrék mennyiségén, sőt a kézikönyv tartalmát mellőzve még néhány kedvencét is fába metszette.

A jászberényi városi-járási könyvtárban rendezett kiállításon így — Arisztotelésztől Zoláig — 92 tudós, művész, író 5x4 centiméteres portréját láthatják a látogatók. Mindezek után az érdekes tárlat könyvtári jelenlétét bizonyára alig kell indokolnunk: e különleges metszetek bemutatása nemcsak grafikusművészetünk egyik jeles képviselőjével, hanem a lexikonban felsorolt személyiségekkel egyaránt megismertetve a legnemesebb ismeretterjesztést szolgálja. Az ilyen lehetőségek számának növelését kívánta elősegíteni a szombathelyi Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ grafikabarát köre, valamint a jászberényi könyvtár, amikor a sikeres sorozatot — a metszeteket az eredeti dúcról kézzel nyomtatva — kis példányszámban megjelentette.

Arató Antal

Dolgozókat alkalmazunk

A VAS- ÉS FAIPARI SZÖVETKEZET felvételre keres tmk- villanyszerelőt, továbbá lakatos, hegesztő és minősített hegesztő szakmunkásokat, valamint olyan szakma nélküli munkavállalókat, akik a jelzett szakmákban a szakmunkásvizsga megszerzését vállalják. Jelentkezés: Szolnok, Ostor u. 1. (H. 2342)

A BÁCS MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT, Kecskemét, Klapka u. 34. jó kereseti lehetőséggel felvételre keres szerkezetszerelő, betonozó brigádokat, kőműves, ács-, állványozó, villanyszerelő, vízgáz és központifűtés-szerelő, hegesztő, lakatos, vasbetonszerelő, asztalos, szobafestő- mázolótapétázó szakmunkásokat, betanított és segédmunkásokat. Alkalmassági esetén szakmunkások részére külföldi munkavégzésre is lehetőség van. Jelentkezni lehet: munkaerőgazdálkodási csoport. (6257)

A KELET-MAGYARORSZÁGI TÜZÉP V. 101. sz. telepe azonnali belépéssel felvesz gépírni tudó adminisztrátort, térmestert, ebédkiosztót az új TÜZÉP telepen, Szolnok, Piroskai úton. (6489)

A SZOLNOKI TEJIPARI VÁLLALAT SZOLNOKI TEJÜZEME azonnali belépéssel kereskedelmi raktárkezelőt és kereskedelmi raktárvezetőt alkalmaz (lehetőleg szakirányú végzettséggel), valamint szállítmánykísérőt. Jelentkezni lehet: a Tejüzem főművezetőjénél, Szolnok, Mártírok u. 13. (6418)

A SZOLNOK MEGYEI ÁLLATFORGALMI ÉS HÚSIPARI VÁLLALAT azonnali belépéssel mérlegelő-áruellenlenőröket és vízvezetékszerelőket vesz fel. Jelentkezni lehet: Szolnok, Vágóhíd u. 60. munkaügyi osztály. (6406)

AZ ALFÖLDI VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT élelmiszer raktárost keres. Jelentkezni lehet az üzletvezetőnél Szolnok, Magyar u. 7. sz. (6490)

lyére szállítómunkásokat vesz fel. Díjtalan utazási jegyet biztosítunk. Jelentkezés: Beton- és Vasbetonipari Művek szolnoki gyárában, Szolnok, Panel út. (H. 2367)

A SZOLNOK MEGYEI TANÁCS HETÉNYI GÉZA KÓRHÁZ-RENDELŐINTÉZET felvesz: szakácsokat, kézilányokat. Jelentkezés az intézet élelmezési vezetőjénél, Szolnok, Vörös Hadsereg u. 39—41. (H. 2399)

A FŰSZÉRT FIÓK SZOLNOK, CSABAI ÚT 26. sz. felvételre keres kocsikísérőket, éjjeliőrőket. Jelentkezni lehet a fenti címen a munkaügyi csoportnál. (H. 2475)

A JÁSZ-NAGYKUN VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT felvételre keres villanyszerelő, festő, gázszerelő, asztalos szakmunkásokat. Jelentkezés vállalatunk műszaki osztályán Szolnok, Kossuth téri Irodaház, II. emelet 6. ajtó. (6526)

A FEGYVERNEK ÉS VIDÉKE ÁFÉSZ vendéglátóipari előadót, valamint a tiszaőri Vas-háztartási boltba, szakképzett boltvezetőt keres felvételre. Jelentkezés: ÁFÉSZ Központ, Fegyvernek, Bajcsy Zs. út 10. sz. (6511)

AZ ÁLLATIFEHÉRJE TAKARMÁNYOKAT ELŐÁLLÍTÓ VÁLLALAT felvesz heti 40 órás munkaidővel karbantartó munkára villanyszerelőt. Jelentkezni lehet személyesen az üzemben, Szolnok, Tószegi úton. (H. 2477)

AZ ALFÖLDI SZILIKÁTIPARI VÁLLALAT TÖRÖKSZENTMIKLÓSI GYÁREGYSÉGE félautomata gépek üzemeltetéséhez géplakatos szakmával és legalább 3 éves gyakorlattal rendelkező dolgozókat alkalmaz azonnali belépéssel. Jelentkezést: Törökszentmiklósi Gyáregység vezetőjénél, Hámán Kató u. 1. sz.-ra kérjük 7—15.15 óráig. (H. 2411)

AZ AFIT XVII. SZ. AUTÓJAVÍTÓ VÁLLALAT szolnoki üzeme kapacitásbővítés miatt felvételre keres autószerelőket, karosszérialakatosokat, kocsimosót, szerviz munkást, adminisztrátort. Jelentkezni lehet: Szolnok, Százados u. 1. (6386)

jelligere kérjük a hirdetőbe. (H. 2476)

A SZOLNOKI INGATLÓ VÁLLALAT felvé res energetikus mun Jelentkezni lehet: Sz jus 1. út 10. sz. alatt tési üzemvezetőnél. (H

A SZOLNOKI VÁROS TŰZOLTÓPARANCSN felvételt hirdet személy nyába beosztott tűzol életévüket be nem töl nai szolgálatott teljesít ségizett, vagy 8 általá zett, büntetlen előélet jelentkezését várjuk. Jelentkezés Szolnok, József Attila út 14. sz. (H. 2434)

A PIÉRT KERESKEDELMI VÁLLALAT 44. sz. lerakata, Szolnok, Beloiannisz út 17. szakképesítéssel rendelkező targoncavezetőt, raktári segédmunkást és határozott időre IFA tehergépkocsivezetőt vesz fel. (6507)

A KÖZÉPTISZAI ÁLLAMI GAZDASÁG mélyépítő üzeme Bánhalma 5349 — pályázatot hirdet főépítésvezetői állás betöltésére. Feltételek: építészmérnöki végzettség, legalább 5 éves kivitelezői gyakorlat. Fizetés: megegyezés szerint. Jelentkezés írásban vagy személyesen Mészáros István üzemigazgatónál. (H. 2226)

A HÉKI ÁLLAMI GAZDASÁG SZOLNOK-ALCSISZIGETI építésvezetősége azonnali belépéssel alkalmaz kőműves, ács, burkoló, festő szakmunkásokat, továbbá kubikos brigádot és segédmunkásokat. Jelentkezés: 5001 Szolnok-Alcsisziget, Pf.: 47. (H. 2455)

A KÖZÉPTISZAI ÁLLAMI GAZDASÁG 5. sz. kerülete a juhászati ágazatba juhászcsaládokat vesz fel. Jelentkezés: a kerület állattenyésztési ágazatvezetőjénél Karcag-Tilalmason. (H. 2392)

A SZOLNOK MEGYEI ÉLELMISZER KISKERESKEDELMI VÁLLALAT azonnali belépéssel felvesz szakképzett élelmiszer-eladókat, önkiszolgálóboltí pénztárosokat, irodahelyiségek takarítására 1 takarítónőt. (6327)

lanyszerelőket, festőket, lakatosokat betanított és segédmunkásokat. Kiemelt beruházási pótlékot, prémiumot, szállást biztosítunk. Minden héten szabad szombat. Jelentkezés Bárány Antal munkahelyvezetőnél. Cím: Szolnok, Papírgyár VÁV kirendeltség. (6417)

Felajánlunk megvételre

ez évben műszaki vizsgázott

ZIL—130—G típusú

tehergépkocsikat,

Megtekinthetők az AGROKER Vállalat, Szolnok, Kombájn úti telepén.

(6572.)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 11

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Perei Zoltán grafikusművésznek

A KISGRAFIKÁRÓL

1021 — nem képzőművészeknek

Grafikai kiállításokon, galériákban, könyvtárakban, gyakran találkozunk a sokszorosító művészetek halkszavú, intim műfajával, a *kisgrafikával*. Összejövünk vele néha a mindennapi életben is, amikor egy könyvbe ragasztott *ex librist* látunk (bár a könyv tulajdonosának ez a valamikor nagyon elterjedt, művészi megjelölése napjainkban egyre ritkább), vagy ha ismerőseink művészi grafikával kívánnak boldog új évet, értesítenek házasságkötésükről vagy családjuk új hajtásáról.

A kisgrafika, mint neve is mutatja, rendszerint *kisméretű* (kiállítások rendezői, pályázatok kiírói 18—20 cm-nél kisebb méretet szoktak kikötni), de nem ez a legjellemzőbb megkülönböztető tulajdonsága. Valamiféle *személyhez kötött* műalkotásról van szó: a könyvjegyet (ex librist) vagy alkalmi grafikát a művész egy általa ismert megrendelőnek vagy barátjának, esetleg saját magának készíti, így telítődik *szubjektív, intim elemekkel*, ötletekkel, amelyek elgondolkoztatnak, mosolyt keltenek, indulatokat ébresztenek, de mindenképpen felhívják a figyelmet magukra. Különösen szabadon csaponghat a művész fantáziája, ha a grafika egy képzeletbeli, vagy régmúlt időben élt személy nevére készül. Műalkotásról beszéltünk, mert a kisgrafika csak akkor érdemli meg a vele való foglalkozást, ha az művészi formájában jelentkezik, legyen bárminő a sokszorosítás technikája: *magasnyomás*, mint a fametszet és linómetszet, *siknyomás*, mint a kőrajz, vagy *mélynyomás*, mint a rézkarc, rézmetszet, *foltmaradás* és a grafikai művészeteknek még számtalan egyéb eljárása.

A szép grafikák évszázadok óta felkeltették a *műbarátok* érdeklődését, a múlt században már rendszeresen gyűjtötték azokat, majd a gyűjtők *egyesületekbe* is tömörültek. Századunk elején nálunk is társultak a kisgrafikák, elsősorban a könyvjegyek gyűjtői. A két világháború között két ilyen egyesület is működött, ma pedig *Képzőművészek Szakszervezetének* pártfogását élvező *Kisgrafika Barátok Köre* tevékenykedik, közeledve két évtizedes fennállásának megünnepléséhez.

A kisgrafikabarátok kapcsolatai utat találnak más országok felé is: az olaszországi *Gianni Mantero* ismert nevű gyűjtő kezdeményezésére kétévenként nemzetközi kongresszusokon találkoznak az ex librisek és más kisgrafikák kedvelői. Grafikusművészeink, gyűjtőink és műbarátaink megbecsülésének jele, hogy *1970-ben Budapesten* mi rendezhettük meg a Fészek Művészklubban a XIII. nemzetközi ex libris kongresszust, amelyen sok új barátot szereztünk a magyar grafikusművészetnek. A kongresszusok idejére meghirdetett pályázatok majd mindegyikén találkozunk a díjnyertes művészek között magyarokkal, így legutóbb a svájci Luganóban ez év augusztusában *Perei Zoltán* grafikusművész fametszete kapott díjat. Meghívásos kisgrafikakiállításokon is mindig szerepelnek magyarok. Az ilyen jellegű kiállítások között újabban a *Beszterecebányán* négyévenként megrendezésre kerülő quadriennálék hívják fel magukra a figyelmet. 1977-ben négy grafikusművészünk kapott ide meghívót, közülük *Gacs Gábort* oklevéllel is kitüntették. Hazánkban a kisgrafikabarátok évenként megrendezett találkozói és az ezzel kapcsolatos kiállítások és pályázatok tartják ébren az érdeklődést. Fokozatosan emelkedő művészi színvonalukkal mindinkább előtérbe kerülnek a *keszthelyi* balatoni kisgrafikai biennálék is.

Azonban nemcsak művészi kivitelű kisgrafikák születnek: dilettáns kezekből is számos kisgrafikai „alkotás" kerül ki, nyilván csak ilyenekkel találkozott évekkel ezelőtt egyik ismert nemű humoristánk, aki a *Lúdas Matyi*ban megjelent írásában az ex librisekkel való foglalkozást egy kalap alá vette a számolócédula- és gyufacímke-gyűjtéssel, nem véve tudomást arról, hogy a kisgrafika *színvonalas* művészet, ha avatott kezek készítik értő közönség számára. A kisgrafika rangjára utal az is, hogy az említett Kisgrafika Barátok Köre elnöki tisztét legutóbb a magyar grafikusművészet nagy öregje, az idén elhunyt *Varga Nándor Lajos* töltötte be, utódja pedig *Fery Antal*, akinek kisgrafikai munkásságát négy évtizede kíséri figyelemmel és elismeréssel a hazai és külföldi szakirodalom. A kör művészi vezetésének felelősségteljes szerepe *Stettner Béla* érdemes művész vállain nyugszik, aki mind grafikával, mind esztétikai nevelő munkájával részt vállal a mai magyar kisgrafika arculatának kialakításában. A kisgrafikák segítségével *megismerhetjük* a különböző grafikai eljárásokat, stílusokat, bepillantást nyerhetünk a művészek alkotótevékenységébe, formanyelvük jellegzetességeibe. Innen már csak egy lépés a nagyobb képgrafikák esztétikai értékeléséig, általában a grafikai művészetek megkedveléséig. Az a körülmény, hogy a grafikai alkotás *több eredeti példányban* születik meg (mert nem a megmetszett fadúc vagy a maratott rézlemez az eredeti műalkotás, hanem a róluk készített levonat, legyen bár azok száma többszáz), lehetőséget nyújt szélesebb körű elterjesztéséhez, így a szerényebb anyagi eszközökkel rendelkező, de igényes műbarátokhoz is eljuthat. Különösen vonatkozik ez a kisgrafikára, ahol a gyűjtésre fordított áldozat sokszorosan kamatozik az elnyert *esztétikai élvezetek* útján. Nagy jelentősége lehet a kisgrafikának az *ifjúság* művészeti nevelésében is. Lengyel, jugoszláv, spanyol példákat hozhatnánk fel ennek alátámasztására, de nálunk is történtek hasonló kísérletek.

S. A.

KIÁLLÍTÁSI KALENDÁRIUM

— **BUDAPESTEN** a közti időszakban a k állításokat rendezték h. **Kiss Zoltán** szobrász, M. hely" — **Vagyóczky Károly** grafikus, Csók — **F. Bak János** festő, Derkovits — **Egressy Teri** grafikus, **Weszter Erzsébet** ötvös, Újpalota — **Juan Soriano** festő (Mexikó), MNG — **Szűcs József** textiles, Fényes — **Tar Zsuzsanna** festő, Fiatalművészek klubja — **3+1 képzőművész csoport,** Víziterv — **Igosev, Viagyimir** festő (Szovjetunió), Csepel — **Reinhardt István** grafikus, Dallos I. mház — **Tornay Endre András** szobrász, Stúdió Galéria — **Haraszti László** grafikus, Helikon — **Földi Péter** festő, Ferencváros — **Széky Piroska** „Háry-variációk", Rátkai — **Bíró Mihály** plakátjai, Munkásmozgalmi Múzeum — **Drégely László, Rajkai György, Szinte Gábor,** Bartók Galéria — **Ferk Ilona** festő, Lila iskola — **Narebska-Debska Barbara** festő (Lengyelország), Lengyel Kultúra — **Pajer Emília** textiles, KKI — **Németh Sándor** festő, Óbudai Galéria — **Szalay Ferenc** festő, Csontváry — **Szász Károly István** festő, Ferencváros — **Koloszvári Miklós** és **Keményi Katalin,** Fiatalművészek klubja — **Erdős János** festő, Helikon — **Babos János** festő, Nagy Balogh-terem — **Gulyás Kati** textiles, Fészek.

— **VIDÉKEN** a következő kiállításokat rendezték meg: **Makovecz Iván** építész, Dombor — **Lublini grafikusok,** Salgótarján — **Czinke Ferenc** grafikus, gyűjteményes, Salgótarján — **Bodó Károly** festő, Debrecen — **Fekete Nagy Béla** festő, Pécs — **Hamza Erzsébet** üveges, Balassagyarmat — **Mészáros Erzsébet** textiles, Salgótarján — **Tavaszy Noémi** grafikus, Sopron — **27 szabadkai művész,** Szeged — **Altorjai István** festő, Pécs — **Vágfalvi Ottó** festő, Győr — **Mágor Ágnes** festő, Miskolc — **Kiss György, Koszta Rozália, Székelyhídi Attila** festők, Gyula — **Katona Áron Sándor** tűzzománcai, Nagykanizsa — **Jánossy Ferenc** festő, Salgótarján — **Bánovszky Miklós** festő, Dunaújváros — **Varga Géza** szobrász, Sarkad — **Lapis András** szobrász, Makó — **Baranya megyei tárlat,** Pécs — **Takács Győző** grafikus, Békés — **Egyed László, Végh Alpár Sándor, Zsolnai Péter,** Szentendre — **Bihari Sándor** festő, Hajdúnánás — **Szilágyi Imre** grafikus, Hajdúhadház — **Batári László,** festő, Szombathely — **Mitsui Sen** szobrász (Japán), Mosonmagyaróvár — **Bermazujvaros — emlék, Szeged — Keserű Ilona** festő, Székesfehérvár — **Diskay Lenke** grafikus, Hajdúböszörmény — **Jauner Frigyes** szobrász, **Benedek György** festő, Hajdúböszörmény — **Krajcsirovits Henrik** festő, Székesfehérvár — **Gádor Emil** festő, Mohács — **Ghulam Rasul** festő (Pakisztán), Veszprém — **Zombory Éva** grafikus bélyegtervei, Pécs POTE — **Somogyi János** festő, Kaposvár — **Sváby Lajos** festő, Veszprém — **Lóránt János** festő, Eger — **Országos festészeti triennálé,** Szolnok — **Ulitz Béla** festő állandó kiállítása, Pécs — **Balázs János** festő, emlék, Nyírbátor — **Fiatal képzőművészek stúdiójának** festészeti kiállítása, Miskolc — **Koós Iván** festő bábművészeti alkotásai, Hajdúszoboszló — **„Békéscsabai műhely"** (Ignácz Anna, Gubics Mihály, Lonovics László, Trombitás Tamás), Gyula, vármúzeum — **Vallauris képzőművészei,** Hódmezővásárhely — **Cs. Ubrin Tibor** festő, Szolnok.

ZENEPEDAGÓGUSOK HÍRADÓJA

A zenei világnap tiszteletére a legtöbb zeneiskola hangversenyt, megemlékezéssel egybekötött műsort rendezett. A **kalocsai** állami zeneiskolában október 2-án volt növendék hangverseny. — **Kecskeméten** a megyei művelődési központban október 1-én rendeztek hangversenyt, melyen fellépett a Kecskeméti Vonósnégyes és a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar; közreműködött **Váci Károly** zongoraművész. — A **pápai** Bartók Béla Zeneiskola október 2-án tartott hangversennyel egybekötött megemlékezést; előadó **Édes Lászlóné** zenetanár volt. — **Kaposváron** a Palmiro Togliatti megyei könyvtár nagytermében adott hangversenyt az építők munkáskórusa, a Munkácsy gimnázium kamarakórusa és a Liszt Ferenc zeneiskola tanári testülete; fellépett **Balázs István, Kováts Antalné, Klausz Róbertné, Balázsné Matyasovszky Erzsébet, Kardos Kálmán, Gyáné Béláné, Bogáthy József, Sasvári Attiláné, Horváth László** és **Pallós István.** — A **soproni** állami zeneiskola tanári hangversenyt rendezett, melyen közreműködött **Kopasz Csilla, Horváth Erzsébet, Kelemen Mariann, Bencsik Erzsébet, Horváth Rudolf, Tóth István, Horváth Mihály, Horváth Gyula** és **Demeter László.** — A **mosonmagyaróvári** zeneiskola október 5-én tartott növendékhangversenyt a zenei világnap tiszteletére.

LFZF szegedi tagozatának vonósnégyese **(Erdei Klára, Janurik Márta, Bohán László** és **Nagy Ágnes)** az október elején Belgrádban lebonyolított VIII. nemzetközi Jeunesses-versenyen második helyen végzett. Az első díjat nem adták ki. A szegedi vonósnégyes ezenkívül elnyerte a közönségdíjat, a Jeunesses-szervezet különdíját, valamint a Szerb Zeneművészek Szövetségének díját is. A szegedi

---

sztésében egy antológia **Vallomások egy város-** az Akadémiai Kiadónál. Könnyű dolog volna izsos és városias városról egy dieséró művekjteményt összehordani. Sarkady Sándor akként ze karcsú kötetét, hogy méltó művészi alkozott a történelmi múlt érdemeinek s tükröt i soproniak elé. Illyes Gyulától László Gyulán

Könyvterjesztésünknek hogy e szép és értékes portáján lehet hozzájutni

KALAUZ KRÚDY

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓIRODA
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

P

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 JUL 18

1021

Perei Zoltán: Angyal Bandi

[illegible] benném egy [illegible]
tást: *Milyen jó szolgála* [illegible]
„idelent", ha valahol „o [illegible]
határoznák egy, a kö [illegible]
számára készülő iroda [illegible]
sabban kulturális) folyó [illegible]
sát!

Olyasféle jól szerkes[illegible]tt
ban élő kiadvány kontú[illegible]
fel előttem, amilyen [illegible]
iskolások folyóirata, a [illegible]
immár tíz éve betöltő [illegible] *kereső.*
Meggyőződésem, hogy [illegible]yen lap
sokkal kevésbé növelné [illegible]amelyik
nyomda vagy a kiadó s[illegible]v gond-
jait, mint amennyire segítené a
gimnáziumok, szakközépiskolák és
szakmunkásképzők pedagógusainak
— elsősorban a „humán" tárgyak
tanárainak — a munkáját s végső
soron diákjaink pallérozódását.

Dr. Honffy Pál mindjárt a cikke
elején minden eddiginél alaposab-
ban részletezi a tankönyvcsere is-
mert (de némelyek által még min-
dig meg nem értett) indokát: a vál-
tozó-fejlődő élet, kultúra, ember
nehezen ismertethető meg mindé-
tig változatlan tankönyvek révén
az egymás nyomába lépő generá-
ciókkal. Az ábrándjaimban élő fo-
lyóirat létrehozásának egyik indoka
is éppen az örökös változandóság.
Nemcsak azt kellene évtizedes idő-
közökben végrehajtott tankönyvcse-
rékkel regisztrálni, hogy ilyen vi-
szonylag hosszú idő alatt mennyit
változnak az ismeretek és felfogá-
sok, hanem az is szükséges volna,
hogy a fiatalok maguk is állandó
szemlélői legyenek a folytonos vál-
tozásnak, idejében értesüljenek a
legfontosabb kulturális események-
ről, új művekről, vitákról, azok „tá-
lalását" az életkori sajátosságok-
hoz igazítva. Bármennyire töreked-
nek is erre a fiataloknak szóló, már
meglévő sajtóorgánumok, arcula-
tuknál fogva ennek a feladatnak
csak nagyon töredékesen tudnak

hogy nekik ne legyen.

Kihez kellene folyamodnunk? Művelődési Minisztérium?... Kiadói Főigazgatóság?... Vagy talán éppen a Tankönyvkiadó?... — Országos Pedagógiai Intézet?... Hátha postán küldött kérvény nélkül is intézkednek valahol. Az új tantervi és tankönyvcserés küzdelmekben megedződve ez talán már nem is jelentene valami képtelenül nagy feladatot.

Kiskun Farkas László

A mi csicsókánk

Addig is, amíg megindul a V. I. javasolta *A mi csicsókánk* című lap (ÉS, július 11-i szám), hadd szóljak hozzá a remélem, hamarosan *kesudióvá* fejlődő csicsókavitához. Úgy érzem ugyanis, hogy a glosszaíró szakszerű fejtegetései mögött nincs élmény, valóság, tapasztalat; egyszóval: V. I. csicsókája papírízű. Cikkecskéje végén azt írja erről a gumós növényről, amelynek mellesleg a latin neve egy betű híján, tévesen jelent meg az ÉS-ben (helyesen: *helianthus*, nem pedig *heianthus*), szóval, azt mondja, illetve kiáltja: „ott egye meg a fene, ahol van".

Nos, ezt én sértőnek érzem, mert [illegible] vagyok, én

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Perei Zoltán

NÉPSZAVA

Grafikai művészet

1979 JUN. 3

101

Perei Zoltán: Vadászat

be. Érthető tehát, ha
ben különösen fonto
reszténydemokratákn
visszahódítsák szavaz
Kíváncsian ig
egyik előre meghirde
lésükre. Negyedórával
zett időpont után még min-
dig csak öten-hatan ácsorog-
tak a hangszórós kocsi köze-
lében. Az autóban ketten ül-
tek, nyilván arra várva, hogy
megfelelő számú hallgatóság
láttán telefonon hívhassák a
beszélni szándékozó képvise-
lőt. Érdeklődésemre egyikük
— megszimatolva, hogy újság-
író vagyok — szívós kitartás-
sal igyekezett rávenni, interjú-
voljam meg képviselőjüket.
Bizony, jól jön nekik most-
anában minden publicitás —
ezt olvastam ki arcából, te-
kintetéből, a nagy igyekezeté-
ből. Különösen annak örven-
dezett, hogy külföldi — mint
előbb hitte, német — újságíró
kíváncsiskodik. Amikor meg-
mondtam neki, hogy magyar
vagyok, egy pillanatra lelo-
hadt a lelkesedése, de aztán

hullám söpört végig az ország-
gon, tiltakozásul a tőkések el-
odázó taktikája miatt. A küz-
delem még a választások után
is tart. A szakszervezetek jú-
lius 22-ére *8 órás országos*
sztrájkot hirdettek meg a vas-
és fémmunkások számára.
Hogy milyen eredmények bir-
tokában folytathatják a tár-
gyalásokat — előre nem lehet
tudni. Ha veszít is szavazókat
az OKP — mint azt sokan jó-
solták — *lényeges változásra*
nem lehet számítani az erővi-
szonyok alakulásában.

Amit a munkások egyszer
már kiharcoltak — azt nem
engedik visszavenni. Tudomá-
sul kell venniük a tőkéseknek, az OKP-val szemben ál-
ló erőknek, hogy — a mun-
kásválasztók körében az elő-
rejelzések szerint most is erő-
södő — *OKP nélkül ma már*
nem lehet Olaszországot kor-
mányozni.

Máté Judit

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1981 OKT 14

PEREI Zoltán

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1021

Aradi vértanúk

Perei Zoltán metszetei a jászberényi könyvtárban

Az Esztétikai kislexikonhoz készített, mintegy száz fametszetű portré után Perei Zoltán újabb alkotásait tekinthetjük meg a jászberényi városi-járási könyvtárban. Az intézményben grafikáival szinte állandóan „otthon lévő" művész időközben elnyerte a tihanyi múzeumban rendezett VI. Balatoni Kisgrafikai Biennálé egyik díját. Több hazai és külföldi pályadíj után ez az elismerés is Perei Zoltán mindig megújuló, folyamatos alkotó kedvének egyik bizonyítéka.

Az Esztétikai kislexikon illusztrálására fába metszett hűvösebb hangvételű portrékhoz képest az Aradi vértanúk sajátos, egyéni vallomások inkább, sokoldalú irodalmi búvárkodás és egy aradi kirándulás emlékképei. Úgy is mondhatnánk, hogy a sorozat a grafika nyelvén megfogalmazott hozzászólás, hitvallás mindazokhoz a napjainkban megélénkülő történelmi, publicisztikai eszmecserékhez, amelyek nemzeti, forradalmi örökségünk körül zajlanak. Annál inkább megállapíthatjuk ezt, mert történelmi eszményképeink éppen úgy válnak közösségi megtartó erővé, ahogy Perei Zoltán a velük kialakított egyéni kapcsolat után ábrázolja őket: a szabadságharc tábornokai nem utólérhetetlen fennkölt hősökként jelennek meg előttünk, hanem legbensőbb emberi mivoltukban. Valami sajátos melankólia, a múlttal, jövővel való szembenézés dereng át ezeken a metszeteken, anélkül azonban, hogy a sajátosan egyedi portrék az uniformizáltság bármilyen jelét mutatnák.

Elsősorban talán ezért válnak a metszetek a magasztos célokért harcoló és meghaló hősök iránti vonzódásunk és lelkesedésünk újabb forrásává.

Arató Antal

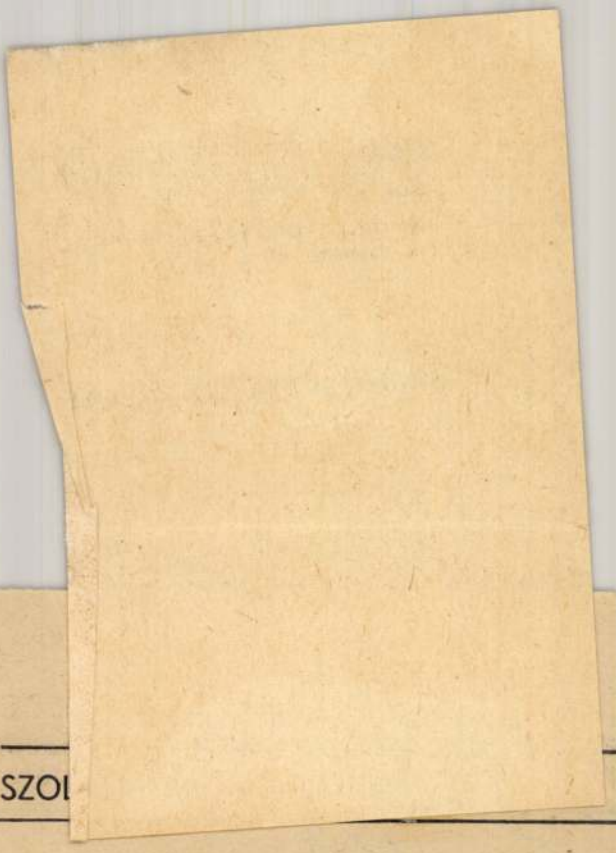

SZOL

id. FARAGÓ LÁSZLÓ
temetésén részt vettek vagy
más formában nyilvánították
ták ki együttérzésüket. A
gyászoló család. Jászberény.

etés

központ-
romszobás
zős gard-
ás lakás
lvaron ga-
000.— Ft
e a szol-
tőbe. (H.

NY köz-
2 szobás
lakás
öltözködés
eligére az
tőbe. Al-
2. (9370)

RMŰ

at Cupe
eladó. Ge-
gyvernek.
109. (9256)

ssen mű-
01-es Tra-
l. ugvan-
on Stár
k le-
Jászbe-
II ker.
8. (9148)

felújított
01. Lím.
Móra F.
(9160)

rabant el-
ok. Thö-
IV/14. 17
(9182)

Trabant
berig ér-
műszakival
eklődni 18
olnok. Réz
2. (9054)

Wartburg
főtengely
Szőllősi.
iskola.

200-as Zsi-
aki vizs-
5. Érdek-
onta 17
12-079-es
(9294)

0-as Zsi-

3 éves pianinó eladó. Szolnok. Bányai Kornél u. 3. ép. 1. em. 5. (H. 3176)

ELŐSZÖR ellett tehén 2 hónapos borjával eladó Jászberény. Szentimre 28. (9156)

LAKÁS fűtésére alkalmas új gázkonvektor — propán-bután gázzal működő — eladó. Kisújszállás. Kórház út 292. (9177)

KÉTTÜÁGYAS kötőgépet vennék. „Neumann" jeligére a kiadóba (9121)

JÓ karban lévő szarvasi lemezkazán 1.56 olcsón eladó. Újszász. Kossuth L. 33/a. (9128)

SODROTT ló. 5 éves 170 cm magas, sürgősen eladó. Tiszabög 82. (9084)

S 100-hoz 4 db új sárvédő eladó. Túrkeve. Vásártér 12. Hajós. (9222)

ELADÓ 1 db centrifuga és Lampart olajkályha. Mezőtúr. Belojannisz út 5. Érdeklődni 17 óra után. (9314)

EGYÉB

ELVÁLT asszony 2 éves kisfiával albérletet keres. „SZOBA-KONYHÁS" jeligére a szolnoki hirdetőbe. (H. 3179)

EGYEDÜLÁLLÓ nő 3 gyermekkel albérletet keres a Széchenyi lakótelepen. Csak éjszaka vagyunk otthon. ..Márc

A SZOLNOK MEGYEI NÖVÉNYVÉDELMI ÉS AGROKÉMIAI ÁLLOMÁS 1982-től Szolnokon üzemelő telephelyére felvételre keres középiskolai végzettséggel, több éves gyakorlattal rendelkező dolgozókat értékkönyvelői, illetve gépkocsi-előadói munkakör betöltésére. Azonnali belépés esetén a dolgozók Kenderesre történő szállítását az állomás saját gépjárművel, díjtalanul oldja meg. Elsősorban szolnokiak jelentkezését várjuk! (9078)

AZ UTASELLÁTÓ VÁLLALAT SZOLNOK—BÉKÉS MEGYEI IGAZGATÓSÁG pályázatot hirdet Újszász állomáson üzemelő 118. számú III. osztályú büfé vezetői állás betöltésére, továbbá 960. sz. szolnoki javítóműhely művezetői állás betöltésére. Vendéglátóipari gépek szakirányú ismerettel rendelkezők előnyben. Jelentkezni lehet az Utasellátó Vállalat Szolnok—Békés megyei Igazgatóság, Szolnok, MÁV-állomás, új épület, I. em. 25. (8436)

A KŐBÁNYAI KÖNNYŰFÉMMŰ vegyipari szakmunkásokat keres alumínium alapanyagú festékek gyártásához. Egyműszakos 40 órás munkahét. Kereseti lehetőség: 6000—6500 Ft között. Elhelyezést kezdetben IBUSZ szobában biztosítunk térítésmentesen Nős jelentkezők részére 1982—83. években lakást is biztosítunk. Családi ház építését kamatmentes hitellel támogatjuk. Kőbányai Könnyűfémmű Kecskeméti Gyáregysége. Kecskemét, Matkói út 6001. Pf .125. Telefon: 20-211. Körzetszám 76. (8363)

A KÖZÉPTISZAI ÁLLAMI GAZDASÁG MELIORÁCIÓS FŐMÉRNÖKSÉG, KARCAG, PÜSPÖKLADÁNYI U. 82. SZ. azonnali belépéssel felvesz külső munkahelyre: műhelykocsira ív- és lánghegesztőt, nehézgépkezelői jogosítvánnyal rendelkező erőgépvezetőket, nehézgépkezelői jogosítvánnyal nem rendelkező, de ált iskolai végzettségű tanuló-gépvezetőket. Karcagi telephelyre: mg. gépszerelőt, hidraulikaszerelőt. Jelentkezés fenti címünkön szombat kivételével minden munkanapon. (8031)

A HAJDÚSÁGI AGRÁRIPARI EGYESÜLÉS KARCAGI TÁPSZER- ÉS PREMIX GYÁRA felvételre keres malomipari szakmunkásokat, betanított munkásokat fizikai termelői munkakörbe, targoncavezetőket, továbbá felsőfokú végzettséggel rendelkező MEO-vezetőt, laboránsokat és gyors- gépírókat ügyintézői munkakör

A KPM KÖZÚTI IGAZGATÓSÁG útlaboratóriuma felvételt hirdet, belső jellegű vizsgáló munkára és külkerületi mintavételi, mérési vizsgálatokra, 1 férfi számára. Feltétel: útépítési szakiskolai végzettség. Jelentkezés: KPM Közúti Igazgatóság, Szolnok, Petőfi u. 7—11. Laboratórium. (9048)

A KARCAGI ÁLTALÁNOS TECHNIKA IPARI SZÖVETKEZET elektronikai műhelyébe elektronikai, mechanikai műszerész és elektrolakatos szak- és betanított munkásokat, valamint karosszérialakatos szakmunkást alkalmaz. Jelentkezés: Karcag, Kunhegyesi u. 2. Telefon: 139. (8035)

A TISZAMENTI REGIONÁLIS VÍZMŰ ÉS VÍZGAZDÁLKODÁSI VÁLLALAT SZOLNOKI ÜZEMIGAZGATÓSÁGA felvételt hirdet raktárkezelői munkakör betöltésére Fizetés kollektív szerződés szerint. Jelentkezés: Szolnok, Thököly u. 83. 18-as raktár, Sipos László raktárvezetőnél. (H. 3152)

A TISZATOUR TISZALIGETI CAMPING MOTEL felvételre keres éjjeliőrt 1981. október 15-től, a Touring Szálló takarítónői munkakörbe keres takarítónőket. Jelentkezni lehet a tiszaligeti Motelben és Touring Szállóban hétköznap 8—16.30 óráig személyesen. (H. 3148)

A JÁSZ-NAGYKUN VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT felvételre keres szakképzettséggel rendelkező gyors- és gépírót. Jelentkezés vállalatunk munkaügyi osztályán, Szolnok, Kossuth téri Irodaház, II. emelet 4. ajtó. (8369)

FÜSZÉRT FIÓK, SZOLNOK CSABA U. 26. sz. felvételre keres férfi munkavállalókat raktári dolgozó és kocsikísérői munkakörbe. Jelentkezni a fenti címen lehet. (H. 2996)

Gazdálkodási feladatok ellátására közgazdaságtudományi egyetemi vagy számviteli főiskolai végzettségű csoportvezetőt keresünk „Sürgős" jeligére a kiadóba. (9243)

A BÚTORIPARI SZÖVETKEZET Mezőtúr, Regélő 1. sz. éjjeli őröket vesz fel. Jelentkezés: a szövetkezet személyzeti vezetőjénél. (8607)

Közgazdasági technikumot + középfokú munkaügyi tanfolyamot végzett munkaügyi előadó

PEREI ZOLTÁN

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1982 MÁJ 14

1021

Hangszerek

Perei Zoltán kisgrafikái Jászberényben

Perei Zoltán grafikusművész mindig szívesen vállalkozik arra, hogy a fametszet sajátos kifejezési eszközeivel jelenítse meg tárgyiasult világunk — elsősorban művelődéstörténeti — jelenségeit. Ilyen grafikai sorozatai például a Szobrok és dombormüvek vagy a régi történelmi személyiségek portréit ábrázoló Urak és hölgyek. Mindezt azért említjük meg a Hangszerek című sorozatának bemutatója alkalmával, mert ezeken a képeken talán még bonyolultabb feladatra vállalkozott. E grafikáin ugyanis el kellett távolodnia a látvány élményétől, sőt egy érzékszervileg másként élvezhető különös világot a hallható muzsikát kellett látvánnyá, képpé varázsolnia. Kiállított metszetei ugyanis a régi korok vagy napjaink hangszereit a megszólalásuk pillanatában ábrázolják. Ennek sikere pedig nyilvánvalóan nem a különböző zeneszerzámok részletes vagy kevésbé részletes megjelenítését, hanem az azokat megszólaltató muzsikus személyiségének ihletett ábrázolásán múlik.

Perei Zoltán grafikáin a zenészek testtartása, gesztusaik, elrévülő vagy reánk figyelő tekintetük, olykor korhű ruházatuk mind olyan miliőt teremt, hogy valóban képes felzengeni bennünk a hangszerek szinorgiáit.

Külön érdekessége a jászberényi városi könyvtárban rendezett kiállításnak, hogy

HEGEDŰ

a majdnem 100 képet tartalmazó sorozatot a rendezők a hangszerek tudományos felosztásának megfelelően mutatták be. Ezt tükrözi a kiadott katalógus is amely mindemellett három — az eredeti dúcról nyomtatott-metszetet is tartalmaz.

A. A.

Szolnokon

Afrikai szakszervezeti vezetők látogatása

A SZOT Központi iskoláján tanulmányaikat folytató afrikai szakszervezeti vezető tisztségviselők huszonnyolc tagú delegációja látogatott tegnap Szolnok megyébe, Rahamefy Adeleine asszony, a madagaszkári szakszervezeti nőszövetség elnökének vezetésével.

A vendégek délelőtt a Szakszervezetek megyei Tanácsánál tettek látogatást, ahol Árvai István vezető titkár tájékoztatta őket az időszerű szakszervezeti kérdésekről és feladatokról. Ebéd után a delegáció a Tisza-

A Minisztertanács megtárgyalta

Tovább bővül a vállalatok hatásköre

A Minisztertanács döntése értelmében az irányító szervek újabb jogköröket adnak át a vállalatoknak, tovább növelve azok önállóságát. Ez a folyamat már korábban megkezdődött: tavaly óta a minisztérium helyett a vállalati vezetők engedélyezik, hogy dolgozójuk közületi gépkocsit vegyen igénybe hivatalos külföldi útjára, a korábbiaknál magasabb összegig önállóan állapíthatják meg a vállalati személyi fizetéseket, s nem a minisztérium útján, hanem közvetlenül kérhetik a fővárosi tanács engedélyét dolgozóik budapesti ingatlanszerzéséhez.

Az intézkedések beváltak, a vállalatok kevésbé osztják meg a felelősséget, s az irányító szervek is mentesülnek felügyeleti szerv engedélyével tehették meg.

Eddig a miniszterek a hozzájuk tartozó vállalatokhoz érkezett panaszok, bejelentések intézéséről készített kétévenkénti elemzésükhöz külön információkat kértek a vállalatoktól. Ezután a rendelkezésükre álló egyéb információk alapján készítik el az elemzést, ilyen kötelezettségük többé nem lesz a vállalatoknak.

Több területen megszűnik a felügyeleti szervek közvetítő funkciója a vállalatok és egyes irányító szervek között. Például a mérnökök közgazdasági továbbképzését eddig a vállalat javasolta, s ezt a javaslatot a felügyeleti szerv a Művelődési Minisztériumnak, illetve az egyetemnek továbbította.

Perei Zoltán

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 MAR 31

1021

Perei Zoltán: Hazafelé

1979. MÁRCIUS 31.

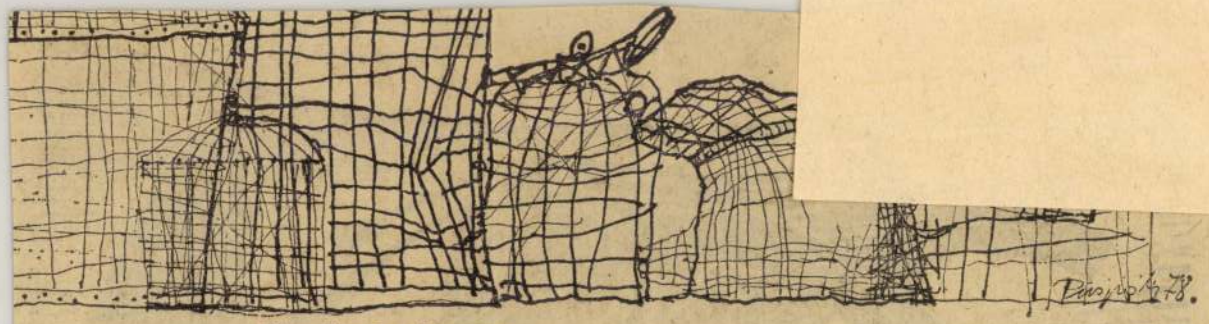

Püspöky István rajza

VICS MIKLÓS, helyettes főszerkesztő: FARAGO VILMOS
henyi utca 1. Telefon: 310—920, 310—928, 310—929; 14 óra után 113—221
AT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA
VII. Lenin krt. 9—11. Levélcím: 1906 Postafiók 323 Telefon: 221—285
7 Szikra Lapnyomda Budapest. Felelős vezető: CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató
lapesten kerületi) kézbesítőhivataloknál és kézbesítőknél Külföldön terjeszti a „Kultúra"
likereskedelmi Vállalat H—1389 Budapest. Postafiók 149
yedévre 48 forint, fél évre 96 forint, egész évre 192 forint
INDEX 25 244
HU ISSN 0424—8848

MEGJELENIK
MINDEN
SZOMBATON
16 OLDALON

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1981 SEP

1021

AUGSBURGI KALENDAR. 1480.
MÁSOLTA PEREI ZOLTÁN.

denhatóságá

ÉRTELMEZI

Nőtt-e nap
galmi munk
zonyos értelemben *igen*. A szakszervezetek tevékenysége kiterjedtebbé vált. Jelenlétük állandósult, a munkahelyektől a politikai, állami vezetés csúcsáig. Több jogot kaptak, még több területre terjedt ki közreműködésük. A fejlődés — tetszik—nem tetszik — magában hordozza a kockázatok és konfliktusok növekedésének lehetőségét. Hogy végül is mennyi lesz belőlük, a mozgalmon és aktivistáin jelentős mértékben múlik. Azon, hogy mennyire tudják felismerni

egyre erősödik a kétoldalú társadalmi igény. Az *együttes döntés, felelősségvállalás szükségességének* felismerése és elfogadása, illetve a másik *igény a részvételre*. De a harmónia a kettő között még nem tökéletes. „Tanulni kell" a demokráciát. Ennek egyik legkiválóbb iskolája a szakszervezeti mozgalom. Hiszen funkciói szinte predesztinálják erre. Képes tagságát *felkészíteni* a társadalmi folyamatokban való részvételre, fejleszteni tudja a *kölcsönös felelős-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796
1974 APR 20

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Perei Zoltán

1021

Perei Zoltán metszete

bevásárol, felpolcolja Etelka lábát, meghallgatja a panaszait, aztán széket húz a kályha mellé, és könyvtári könyveket olvas.

Nyugdíjazása alkalmából félhavi illetményt és hengeralakúra összegömbölyödő elismerő oklevelet kap; a szakszervezeti titkárnő a búcsúztatáskor méltatja érdemeit, és kiemeli, hogy M. Győző a profitra spekuláló kisburzsoa lucerna-oligarchák béklyójától eljutott a demokratikus terményforgalom nagy ügyéig.

Hősünknek elég sok tennivalója akad otthon, a lánya harmadszor megy férjhez —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Perei Zoltán
1974 ÁPR 13
1021

Perei Zoltán metszete

nyat, kastélyt), vi
tornázást. A pesti
állandó munkát é
resetet ajánlottak

A megegyezés
asztalnál megpecs
indultak Pestről
pekkel és szerelők
indult húsz-harmi
Pestre, *betanulni.*

Ruhaüzem az Alföldön.

— Az épület a felszabadulás előtt kastély volt, itt lakott az uraság. Aztán községháza lett, majd tanácsháza. Az új tanácsháza ezerkilencszázhatvankilenc végére épült fel, mi hatvankilenc novemberében kezdtünk termelni a tanácsteremben, még csak az szabadult fel — mondja egyszuszra az üzem vezetője. — Azóta folyamatosan bővül az üzem, már kész az öltöző-fürdő,vécé, sajnos víz még nincsen.

Járjuk a szobákból kialakított termeket. Lányok, asszonyok ülnek a varrógépeknél, egyik teremben blúzt varrnak, a másikban fürdőruhákat, a harmadikban melltartókat. Látom, az egyik gépnél pillanatonként lehajol egy asszony, fölveszi a leejtett melltartót, varr rajta fél percig, megint leejti, varr, lehajol, varr. Megállunk mellette. Az üzemvezető azt kérdezi:

— Julis, már megint te etetsz?

Elvörösödik a fiatalasszony.

— Kórházban van az uram. Vakbéllel operálják. Nem hagyhatom éhen veszni őket.

— Hány százalékod volt a múlt héten?

— Nyolcvanöt.

— És tegnap?

— Negyvenhét.

— Aztán megint minket okolsz!

— Nem okolok én senkit.

Odakint a vezető megmagyarázza: Julisék, vagyis a Varga család nyolc szerződéses disznót hizlal. A disznóknak dara kell, a kukoricát morzsolni kell. A kukoricától, a darától a kéz érdessé válik, az ujjak elnehezednek. Kiejtik a leheletfinom kelmét...

A dunántúli nehézipari üzem forgácsolójában Pista bácsit keressük. Az igazgató meg akarja mutatni azt az embert, aki ötvenéves

otthonunk...

— Milyen jó lett volna, ha a letiben találkozunk! — mondj főkönyvelő. — Jobban eltelt vo az idő, rettentő lassú a vonat. Én már tegnap este visszajöttem mondja a főmérnök. — Ezen a ten nem voltam otthon — mon a párttitkár. — Négyük közül igazgató az egyetlen, aki család tul „leköltözött".

— Pesten anyósoméknál laktu itt azonnal kaptam lakást. Tul donképpen ezért is fogadtam el állást.

— A törzsüzemben milyen mu kakörben dolgozott?

— Beosztott mérnökként mondja. A főkönyvelő beoszt könyvelő volt, a főmérnök csopo vezető mérnök, a párttitkár pe hegesztő. Egyébként ő az üz egyetlen hegesztő szakmunkása.

— Amikor panaszkodom, ho mennyi gondunk-bajunk, azt mor ják: egy szót se szólj, István, mikor lett volna belőled igazgat Ha minden jól megy, ötvenöt é korodban. Szép fizetésed, egzi tenciád van, és kaptál egy új gy rat. Azt csinálsz belőle, an akarsz. Erre mindig azt mondo meg amit tudok. Háromszáz e berrel kezdtünk. Jóformán háro száz felől jöttek: téesz, alkal munka, segédmunka, vasút, rak dás, tessék ebből a sokféle embe ből ipari munkást gyúrni! Amik már valamennyire kezdték érez mi az a munkakezdés, termel felvettünk még néhány száz e bert. Kezdhettem mindent elölr Aztán: munkáskéz itt bőven va épp azért települtünk ide. De n tud ez a munkáskéz? Azt a n hány mozdulatot, amire megtan tottuk. Három évvel ezelőtt m egyetlen szakmunkásunk nem vo Most már van: tizenhat!

Az egyik ruhaüzem vezetőjét megkérdeztem:

— Hány szakmunkásuk van?

— Egyetlenegy. Én. Pedig men

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1983 - JAN -

1021

Perei Zoltán metszete: Nyilas

Csodára most sem számítha
úgy tűnik, történik valami. Tal
hatunk a holtpontról, mégpedig
lalat, a *Generalart* jóvoltából.

A GENERALART, a Magyar
ság Művészeti Alapjának *Szerve
tító Irodája*, 1982. július 1. ót
arra, hogy az alkalmazott műv
zelebb vigye a közönséghez, vál
intézményekhez. Ez az új, zsi

210 **M P Michaël Perelhefter,** M 1641, † 1660. Atyja, P. Péter II. jegyét (185. sz.) használja, e betűket fűzve hozzá. — *Gebraucht das Zeichen seines Vaters, Petrus P. II. (Nr. 185), mit Hinzufügen von MP.*

Talpaspohár korabarokk dísszel. — *Kluftbecher m. frühbarock Orn.*

Dr. Hirschler H; Bp. Expos. 1927: 186; 1931: 214, b.

Szombat

Berkenyefa

: között, de a hatóságok nem
:edtek, írásban kötelezték az
es tulajdonosokat, hogy hol,
yen fákat kell eltávolítani az
ól.

eleesett ebbe nagyapám gyö-
rű berkenyefája is. Csak az
: a baj, hogy mire meg kel-
volna ölni a fát, nagy-
m elment a másik hegy lá-
ál levő temetőbe, ott maradt
zára nagyanyám és Mari né-
, két gyönge teremtés, ők
an bele se kezdhettek volna
elpusztításába. Még tetéz-
a bajt, hogy embereket se
tak, akik a sziklakemény fát
gták volna, heteken át pró-
oztak, végül a szomszéd fa-
n ráakadtak egy jókorú
rre, aki a fáért elvállalta a
zást.

Mari nénivel a jószagú farakás mellett.

— Nézd csak, van itt egy fűrész, próbáld meg, milyen kemény fa ez.

Előkerítettem a rozoga fűrészbakot, levettem az ágat, amiből aztán elhoztam magammal egy szeletet és nekihajoltam a munkának. Kemény volt a fa, mint a kő, sikított rajta a fűrész, kivert a verejték, mire egy centiméternyire belementem a húsába. Atyaisten, gondoltam, mekkora munka lehetett ennek az egyméteres törzsét elfűrészelni öles darabokra kétemberes fűrésszel.

— Nagyon kemény — álltam meg pihegni.

— Láttam én egyszer egy jószágkormányzóéknál ilyenből való bútort. Gyönyörű erezetű ez a fa, ha értő ember nyúl hozzá.

— A paraszt, aki kivágta, mit

Perei Zoltán

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikus művész

DÉL-MAGYARORSZÁG

Szombat, 1982. október 2.

DM MA

1021

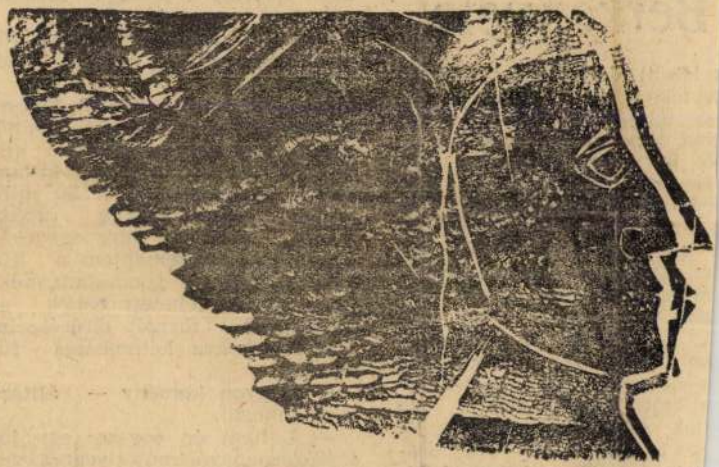

PEREI ZOLTÁN GRAFIKÁJA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 ÁPR 2 7

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Perei Zoltán

VG

1021

Perei Zoltán metszete

KEDVES OLVASÓINK! ÚJ ÉVET KÖSZÖNTÜNK / E SZÁMUNK A LAP HUSZONÖTÖDIK ÉVFOLYAMÁNAK ELSŐ SZÁMA / JÖVŐ ÁPRILISBAN LESZ HUSZONÖT ÉVE, HOGY NAPVILÁGOT LÁTOTT ÉSZAK-MAGYARORSZÁG EGYETLEN HAVONKÉNT MEGJELENŐ IRODALMI LAPJA / SZERETNÉNK, HA 25. ÉVFOLYAMUNK SZÁMAI MEGNYERNÉK AZ ÖNÖK TETSZÉSÉT; ÖRÖMMEL FOGADJUK VÉLEMÉNYÜKET, JAVASLATAIKAT, BÍRÁLATUKAT A NAPJAINKRÓL / KÖSZÖNJÜK, HOGY AZ 1986-OS ÉVRE MEGÚJÍTJÁK ELŐFIZETÉSEIKET / A LAP MINDEN OLVASÓJÁNAK BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁN A SZERKESZTŐSÉG

Ára: 11 forint

(ahogy semmi sem születik) a hitújításért hadra kelő s a hadászatban eladdig járatlan husziták agyából pattant volna ki. A magyar hadtörténeti művek pedig, a krónikákkal egyetemben tévedtek?

Érdeklődésre tarthat számot, miként jut el e meglepő „felfedezéshez"? A félrecsavarások nagy ügyességgel való alkalmazásával. De azért ez nem boszorkányság. A történelem annyiban (is) hasonlít a matematikához, hogy az adatok, tények, számok önkényes átalakításával tetszés szerinti s a valóságtól független eredmény hozható ki.

Eljárása a következő: mesterségesen lerövidíti a magyar sereg menetidejét Pesttől a Sajóig, noha (talán óvatosságból) nem mondja meg, hogy a sereg mikor indult. Így aztán azt állítja, a menetsebességet megnagyítva, hogy a sereg „a Pesttől mintegy 170 km-es utat napi 25—30 km-es menetekkel tette meg". Ezt a felnagyított menetidőt rendkívülinek tüntetve fel, azt állítja, hogy: „Ez a gyorsaság eleve kizárja, hogy jelentős menynyiségű szekeret vitt volna magával, legalábbis annyit nem, hogy abból a tábort körül lehetett volna venni": következésképp a Muhi pusztán nem lehetett szekérvár. Még egy ugrás és kisüthető: egyáltalán nem is volt magyar szekérvár.

Valójában, hiteles egykorú kútforrások tanúsága szerint a magyar sereg „március vége felé" indult el Pestről, vagyis március 25—30 között és április 10-én érkezett a Sajóhoz. Ez azt jelenti, hogy az utat 10—15 nap alatt, vagyis 12—15 km-es menetekben tette meg, ez pedig rendkívül lassú menet. Tehát a magyar sereg egyáltalán nem sietett, mert nem volt konkrét úti célja sem, és nem volt miért sietnie. Jellemző adat: a tatárok visszafelé három nap alatt tették meg ezt az utat. A málhás szekérsor nagyságát egyébként sem a menetidő határozta meg, hanem a sereg hadiszükséglete.

*

Feltűnően nagy terjedelemben foglalkozik Csorba Csaba a korabeli etnikai helyzettel, s minden úton-módon azt bizonyítaná, a történeti adatok ellenében is, hogy hazánk már a tatárjárás előtt is soknemzetiségű ország volt, jóllehet kútforrásaink egyöntetű tanúságtétele szerint — a közigazgatásilag különálló horvát—szlavon részektől eltekintve — nincs számottevő nemzetiség a betelepített németeken kívül. Az országot többször bejáró s alaposan ismerő Rogerius is csak német nemzetiségeket említ. Észlelhetők még ugyan szlovák csoportok az Északi-Kárpátok külső peremén, de ezek jelentéktelenek. Erdély, s az egész Délvidék, le Szerémségig, s ma már a közemlékezet mögé süllyedt Marchiáig színmagyar. (Rogerius beszámol róla, hogy a királyuk meggyilkolásáért fellázadt kúnok Marchiába törve így állnak bosszút az ottani lakosságon: „Nesze neked Kötenért!") A vlachok még fél század múlva, III. Endre korában is, a király kétségtelen hitelű oklevele szerint mindössze annyian vannak, hogy a király elrendelheti egyetlen királyi birtokra való összetelepítésüket: bizánci krónikások megbízható adatai szerint a vlachok ekkor még a Balkán hegyei közt tartózkodnak.

Csorba Csaba azonban nem tud belenyugodni ebbe. Kénytelenek vagyunk itt őt idézni. A tatárjáráshoz kapcsolja, úgymond, „a magyar tudomány azt is, hogy a Kárpát-medencébe települt magyarság létszáma helyrehozhatatlanul megfogyatkozott... A nemzetiségek térnyerését ... a tatárjárástól számítják. Valójában azonban ilyen egyértelműen ez *nem bizonyítható*. (Cs. Cs. kiemelése). A nemzetiségek számaránya már a tatárjárás előtt is jelentős volt. Semmi okunk — semmi bizonyítékunk — nincs arra, hogy feltételezzük, 1241 előtt az országban csak *elenyésző* volt (Cs. Cs. kiemelése) a nemzetiségek száma, illetve arányszáma és csupán bevándorlással szaporodtak meg... a magyarság nem alkotott olyan abszolút többséget, mint egyesek vélik..."

Ismét a negatív irányú érvelés! Nem bizonyítható — állítja — a magyarság abszolút többsége. De vajon az ellenkezője bizonyítható-e? Kiderül: nem bizonyítható. Kénytelen ő maga is elismerni: „A pontos számarány... aligha lesz valaha megállapítható." Vagyis: a soknemzetiség feltevése bizonyíthatatlan. A magyarság abszolút többsége viszont bizonyítható. Csupán arról lehet szó, hogy eleddig még nem kellően bizonyított, noha erre adottak a lehetőségek.

Igaz, némelyek régebben úgy vélték, a magyarság a fejlődés kezdeti fokán álló, barbár hordaként települt rá az itt élő magasabb műveltségű népekre, s ebből szükségszerűen következik a soknemzetiségű ország. Ez az elképzelés azonban leküzdhetetlen akadályokba, ellentmondásokba ütközik, s mind több jel, nyom, adat mutat arra (régészeti leletek, antropológiai vizsgálatok eredményei), hogy a magyarok elei (griffesindások, kora avarok, hunok, székelyek stb.) már 896 előtt is hatalmas tömbökben éltek itt, mintegy betöltve a Kárpát-medencét.

*

Apró, de válaszunkban kihagyhatatlan ténykérdés, meddig jutott el Lengyelország felé vivő útjában IV. Béla király? Bírálónk szerint a történeti irodalom „már régen tisztázta, hogy IV. Béla meg sem közelítette a lengyel határt, hanem Gömörben nyugat felé fordulva az osztrák határ felé vonult". Hol és mikor? Kik tisztázták ezt és miként? Milyen kár, hogy elmulasztja megjelölni a forrásokat!

Furcsa és sajnálatos eset, de tény: sehol senki nem tisztázta, nem bizonyította — mert nem bizonyíthatta — be, hogy Béla északi irányban csak Gömörig ment, nem lévén erre semmilyen adat, egykorú feljegyzés, közvetlen vagy közvetett bizonyíték, de még ok sem. S hogy ez tagadhatatlanul így van, azt a történetírásunk mai eredményszintjét bizonyos fokig jelző új, tízkötetes Magyarország történetének idevágó része is tanúsíthatja: „Béla Észak-Magyarországon át az ország nyugati határszélére, Pozsonyba ment." Miként látjuk, szó sincs itt Gömörről. S ha átgondoljuk ezt a — történetírásunk mai állását jelző — mondatot, rádöbbenünk, zavart rejt és ködösít egybemosva, elmosva Béla útjának sarkalatos mozzanatait, elsikkad itt, hogy a király Lengyelország felé tartott, s elmosódott útjának nagy vargabetűje, irányváltoztatásának fontos, árulkodó ténye is. Ennyire bizonytalan történetírásunk ebben az állítólag „már régen tisztázott" kérdésben! Tudós Wertner Mór közel egy évszázaddal ezelőtt (1893-ban) még világosan látta és kimondta — noha miértjét nem tudta, hogy Béla király „Lengyelország felé menekült". Azóta határozott visszaesés tapasztalható a kérdésben, s immár teljes a köd.

Miért? Történészeink nem találtak magyarázatot a király nagy irányváltoztatására, s így az értelmetlennek tetszett. Mivel pedig a horror vacui (irtózás az űrtől) elve alapján az értelem is irtózik az értelmetlenség űrétől, jobb megoldás híján kezdték elmosni a tragédiákat rejtő nagy vargabetűt; így született meg a fentebbi mondat is, az utóbbi „fejlődésnek" mintegy összefoglalásaként.

*

Minderre Csorba Csaba a tatárjárás magyar győzelemmé avatásával teszi fel a koronát. Az országot s népünket másfél éven át pusztító s valósággal siralomvölggyé, pusztasággá tevő, népünket kiirtással, végső megsemmisüléssel fenyegető tatárpusztítás véres magyar győzelemmé magasztosul a tollán, olybá se veszi, hogy a hiteles egykorú szemtanúk — Rogerius, Spalatói Tamás, Siratóének stb. — bőven ecsetelik a borzalmak méreteit.

„Muhi voltaképpen nem volt más — írja —, mint egy véres, azonban *egyértelműen magyar győzelmet hozó háború* (saját kiemelésem) egyetlen igazán jelentős csatája." (Ily módon tán Mohács is „nagy magyar győzelemmé" avatható?)

E „magyar győzelem" s a magyar veszteségek kisebbítése érdekében 10-15 ezer főre csökkenti a sajói magyar haderő létszámát (a kútforrások létszámadatait fantasztikus túlzásoknak minősítve), jóllehet, a magyar király jelentéktelen, alkalmi ausztriai beütések során is 30—40 ezer embert vonultatott fel, itt pedig az ország létét fenyegető tatár betörés árnyékában mindenfelé körülhordozták a minden fegyverforgató férfi haladéktalan mozgósítását elrendelő „véres karot".

Ugyanígy jár el a tatárok kitakarodása megokolásánál, kategorikusan kijelentve, hogy abban „*semminemű szerepe nem volt* (saját kiemelésem) a nagykán (Ögödej) 1241 végén bekövetkezett halálának", noha ezt a „semmineműt" semmi sem igazolja.

Így jutunk e tetszőleges állítások, önkényes adatmásítások révén a katasztrofális vereség „győzelemmé" változtatásához; abba a dimenzióba, ahol a fogalmak elvesztik valós értelmüket, ellentétükbe fordulnak át, s a fegyveres támadás „megelőző békeakció" lesz, a területrablás „unió", s ahol — Villon szavával szólva — „vak lesz a hat és hat a vak".

RÓMAI SZARKOFÁG PEREI ZOLTÁN GRAFIKÁJA

Perei Zoltán

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

DÉL-MAGYARORSZÁG

1982 OKT 09

1021

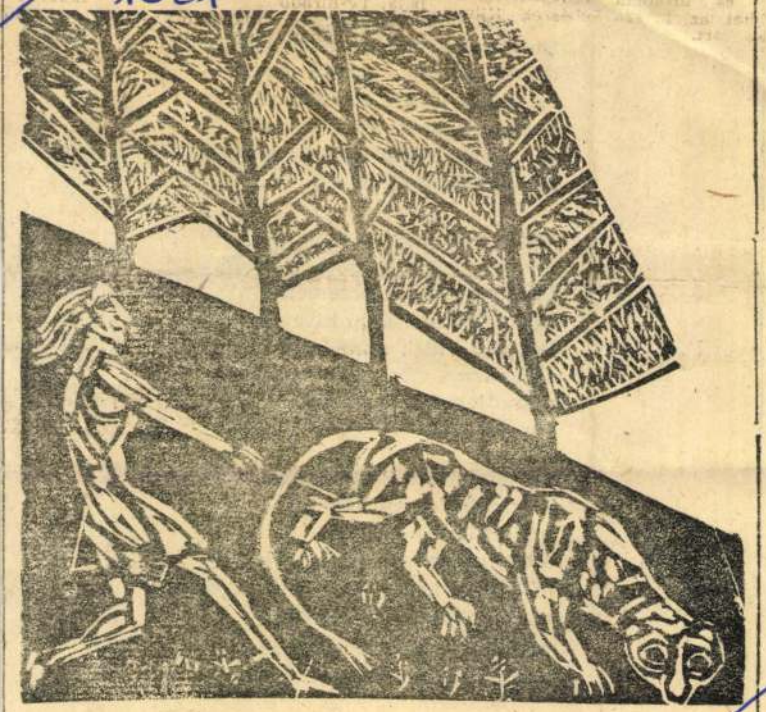

PEREI ZOLTÁN METSZETE

— míg elmém elmélázik restül —
az Ötletek, az Ideák.

Így lesz az életem kevés —
mutass, bár fordítottat, édent,
te bátor ész, amíg remélsz
egy almafányi szép kivételt.
Hol vad vidék mímel hazát,
s panaszra vált az enyhe óhaj,
maradjon élni legalább
egy fa: angyali landolóhely.

Tartalmaim e tiszta formák,
ha másként nem lehet,
majd kierőszakolják
s bár nincs bevégzetlenebb
két külön lény, mint: Angyal, Ember,
puszta Szavak, merő Igék
hibátlanul röptetik, fennen
létünk konok üzenetét.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI
HÍRLAP

1979. március 18.

Perei László, grafikus

1021

Perei László: Kerülő

Magyar Grafika 1978

Kilencvenöt grafikus alkotásai töltik meg a Magyar Nemzeti Galéria földszinti termeit. Képzőművészetünk e legdinamikusabb és legegységesebb ágának sokféle virága. Mert sokoldalú ez a grafikai tárlat, majdnem olyan sokoldalú, ahányan kiállítanak. Hiszen képviselve van itt majd minden művész.

A mai nagy öregek régi fényükkel ragyognak. A mai középnemzedék tagjai — híven korábbi igazságaikhoz — saját megújhodásukkal. S a fiatalok merész képzeletükkel, kibontakozott tehetségükkel. Van aki historizál, mások mesebeli, mondai alakokkal töltik meg lapjaikat, ki nosztalgikus —, de nem a múltat visszasiratván, hanem kincseit őrzi — ki szimbólumokba fogalmazza mondandóját. — Egyiküket a vonal hajlékonysága, a másikukat a tömbszerű építkezés bűvöli el. Ki művesen munkálja meg lapjait, ki a tömbök nagyvonalúságával tölti meg. Gondolati és dekoratív ez a grafikai kiállítás.

S amilyen sokfajta témában, tartalomban, mondanivalóban a magyar grafika, ugyanolyan sokféle technikával élnek alkotói — a hagyományos ceruza-, tus- és tollrajz, vagy rézkarc és fametszet, litográfia és linometszet mellett találunk gipsz metszetet, dombornyomást, s megannyi vegyestechnikájú grafikai lapot is.

Az irodalmi összeállításunkban szereplő képek a kiállításról adnak ízelítőt.

...INŐSÉG

...si tanács

...en az apró gyártási hibán!

...tes árut sikerül eladnia

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Eszok m onsz

1980 FEB 24

Perei László grafikusnüvész

1980. február 24., vasárnap

1021

Kerülő

Perei László grafikája

járási, városi pártértekezlete

(Folytatás a 4. oldalról)

A vitában elhangzottak összefoglalása után a mezővésvesdi városi-járási pártértekezlet küldöttei 45 tagú pártbizottságot, 11 tagú végrehajtó bizottságot választottak. A küldöttek közül tizenheten vesznek majd részt a megyei pártértekezlet munkájában.

Sátoraljaújhelyi járás:

Jobb élet- és munkakörü

A sátoraljaújhelyi járás 230[illegible] kommunistájának 150 küldötte tegnap Sátoraljaújhelyen, a járási pártbizottság székházában tartotta pártértekezletét. A tanácskozás elnökségében foglalt helyet *Horváth József*, a megyei párt-végrehajtóbizottság tagja, *Porkoláb Albert*, a megyei pártbizottság osztályvezetője és *dr. Németh Pál*, a terület országgyűlési képviselője is.

A XI. kongresszus óta végzett munkát értékelő írásos beszámolóhoz *Skapinyecz Gyula*, a járási pártbizottság első titkára fűzött szóbeli kiegészítést. Részletesen szólt

mely iparfejlesztés párosul a termelőszövetkezetek melléküzemági tevékenységének szélesítésével.

A mezőgazdasági termelésnél továbbra is cél, hogy a melléküzemágakból származó nyereség az alaptevékenység fejlesztését segítő beruházást szolgálja, és az ezáltal megvalósítható korszerű technológiákkal, racionális földhasználattal, okszerű talajerő-gazdálkodással, átfogó vízrendezéssel az alaptevékenység jövedelmezősége fokozódjon. Hegyalja esetében kiemelt feladat, hogy a magas színvonalú szőlőtermesztés a szövetkezetekben is párosul-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 137-748, 340-126

Perei László grafikus

1980 FEB 2 4

SOMOGYI NÉPLAP

1021

Kerülő. Perei László grafikája.

kon

ezési lapot
őségen (Sic
3.) lehet i
éntekig 8—
anfolyam a
nától függő
agy április
elentkezési
ius 10.

ezd.

enni az edzésmunkába va-
ó bekapcsolódásomat. Az
dzéskihagyást igyekszem
minél hamarabb pótolni és
asznos tagként dolgozni az
TC labdarúgó-szakosztá-
yában.

Budapest, 1980. február 20.

Tisztelettel:

Nyilasi Tibor«

A Ferencvárosi Torna Club
ezetősége és labdarúgó-
zakosztálya teljesíti Nyilasi
ibor kérését, hozzájárult
hhoz, hogy ismét megkezd-
az edzéseket, sporttátusá-
ak visszaállítása ügyében
zonban csak később dönt.

— Az csapatmunka volt — mondja *Bánkúti Gyöngyi.* — Négyen képviseltük a kaposvári Táncsics Mihály Gimnázium színeit, többek közt a húgom, Melitta és én.

Gyöngyi most negyedikes, Melitta második osztályos ugyanabban a gimnáziumban.

— Készülök az érettségire és a felvételire — folytatja Gyöngyi. — Pillanatnyilag ez a legfontosabb. A sakkot nem hanyagolom el, hisz sok mindenben segít. Először nem is tudtam, hova jelentkezzem: a matematika a kedvenc tárgyam, igen ám, de azt párosítani kell valamilyen másik szakkal. Végül is az Eötvös Loránd Tudományegyetem vegyészmérnöki kara mellett döntöt-

Perehházy Károly, szerkesztő. 1.) Folytatás, Cs.T.: A budavári lakónegyed rekonstrukciója

A budavári lakónegyed rekonstrukciója

(1982-1986)

A budai Vár a főváros legjelentősebb és leglátogatottabb műemléki együttese. Utcái, házai sok évszázados múltat hordoznak, századok mindennapjainak emlékei. Ez a városrész nemcsak lakhely, nem csupán turisztikai cél, hanem a benne napjainkig fennmaradt építészettörténeti emlékek révén nemzetünk történelmi múltjának, kultúrájának része.

„A sokat szenvedett, de mindig megújult történelmi városrész megőrzése napjainkra olyan építészeti beavatkozást tett szükségessé, amellyel az itt élők körülményeit javítani, a turistaigényeket bővíteni és a Várnegyed kulturális szerepét biztosítani lehetett — írja előszavában Gérnyi Kálmán, a Fővárosi Tanács elnökhelyettese. — *Ezeknek a szempontoknak megvalósítására, Budapest Főváros Tanácsának intézkedése nyomán, a 128 állami kezelésű épület 1187 bérleményét érintő előkészítő és tervezési munka az 1980-as évek elején vette kezdetét. Építő- és szakiparosok, restaurátorok és építészek hadával, alkotásra kész emberek seregének munkájával, az anyagi és szellemi javak koncentrálásával újult meg a városrész és vált gazdagabbá Budapest és az ország.”*

A Várnegyedet az emberiség egyetemes kulturális örökségébe tartozó, nemzetközileg számon tartott megőrzendő értékként tartja nyilván a világ. Nem érdemtelenül. Ezt tanúsítja ez a szép kiállítású, gazdagon illusztrált kötet, amely az 1982-1986 között végzett, városrész méretű felújítási munkálatokról, a budavári lakónegyed rehabilitációjáról nyújt részletes információt.

Budapest folyóirat, 1988. 7., 46-old.

Pereházy Károly összeállító. 2.) Folytatás.
CS. T.: A budavári lakónegyed rekonstrukciója.
(1982 – 1986).

Budapest folyóirat, 1988. 1. 46-old.

Ismerteti a felújított épületek történetét, jellemző adatait, a különösen védendő, jelentősebb épülettartozékokat, a meglévő tervek lelőhelyét s a legfontosabb irodalom jegyzékét. Megörökíti a rekonstrukciót kivitelező vállalatokat és a munkálatokat irányító szakembereket. Az épületekről, a jellegzetes, városképi szempontból lényeges homlokzatokról, jó minőségű fénykép készült. Az ismertetések az utcák betűrendjében sorakoznak. A nem építész szakember számára is érdekes a FIMÜV szerzői kollektívája által összeállított kötet bevezetője: *„A budavári lakónegyed rekonstrukciós munkáinak alapelvei és az épületek kezelésére vonatkozó irányelvek"*.

A kiadó a kötet megjelentetésével a budavári lakónegyed gazdáinak kíván segítséget adni a műemléki együttes további fenntartásához, megóvásához. A kötet jelentősége túlmutat e szándékon. Az elvégzett munkák ismertetésével megörökíti a műemlékvédelem, a főváros és az érintett tárcák, intézmények elismerést és tiszteletet érdemlő tevékenységét, emellett a legújabb kutatási eredményeket is magában foglaló lexikon, ha úgy tetszik, a megújult Várnegyed útikalauza is. Nem hiányozhatna sem az építészet és várostörténet művelőinek, sem a helytörténetben búvárkodóknak, tanároknak és országjáróknak, sem a Várnegyed szerelmeseinek könyvespolcáról, de sajnos ez a széles érdeklődésre számot tartó, szép kötet nem került könyvárusi forgalomba. *(Kiadó: Budapest Főváros Tanácsa V.B. Ingatlankezelési és Építési Főigazgatósága. Szerkesztő: Pereházy Károly.)*

CS. T.

In memoriam Pereházy Károly

KOMÁRIK DÉNES

2000. december 18-án, életének nyolcvanadik évében elhunyt Pereházy Károly. Jelentős szerepet töltött be a magyar műemlékvédelem második világháború utáni újjászervezését követő évtizedekben a fővárosi műemlék lakóházak helyreállításaiban, s e munkásságát számottevő szakirodalmi tevékenységgel párosította.

1957-ben, amikor a főváros ingatlankezelési szervezetében a műemlék lakóházak helyreállításának lebonyolítására önálló osztályt létesítettek, vezetését rá bízták. Mind az osztály végleges szervezetének sikeres kialakítása, mind az egész osztály működésének eredményessége annak volt köszönhető, hogy elhunyt kollégánk személyében megtalálták azt a vezetőt, aki képzettségének és addigi pályafutásának köszönhetően a beruházási és a kiviteli gyakorlatot belülről és közelről ismerte, másrészt kulturális érdeklődésével, igényességével a műemlékvédelem eszmei, elvi, tudományos követelményeinek megvalósítását maradéktalanul magáénak tekintette.

Halálával a műemlékvédelem gyakorlati feladatainak ellátásához nélkülözhetetlen tulajdonságok ötvözetével rendelkező, azaz az egymástól igencsak távol eső követelményeknek megfelelni képes felkészültséggel és habitussal megáldott, ritka képviselője távozott körünkből.

Emlékét és példáját megőrizzük.

Önéletírás – részletek

A Magyar Építészeti Múzeum hangarchívumának első darabja a Pereházy Károllyal folytatott beszélgetés szövege 1994 márciusából – amelyet ő maga átnézett, átjavított –, kiegészítve egy fényképpel, publikációinak már akkor tekintélyes listájával – amihez időről időre átadta újabb munkái jegyzékét – és egy kilenc gépelt oldal terjedelmű önéletírással.

Saját szövegének kivonatos közlésével állíthatunk emléket egy kiváló egyéniségnek és egy kivételes életpályának.

Kaiser Anna

Pilisvörösváron születtem, 1921. augusztus 21-én. Nyolcéves koromban kerültem Nyíregyházára, ott végeztem a középiskolát, és ott érettségiztem, 1940-ben.

Érettségi után a Nemzeti Hitelintézet Rt.-hez kerültem állásba, innen vonultam be katonának 1942-ben, a kolozsvári hadtest önálló utász zászlóaljához Szatmárnémetibe, majd a tartalékos tiszti iskola elvégzése után 1944 májusában kerültem hadműveleti területre. 1945 februárjában kórházba kerültem, márciusban zárt kórházalakulattal, szolgálatképtelen állapotban kerültem nyugatra, majd a bajorországi amerikai hadifogságból 1945. november végén érkeztem haza.

A háború után korábbi munkahelyemen a nyugdíjpénztári házak kezelésével foglalkozó osztályra kerületem, vagyis épületközelbe jutottam. A bankok államosításával a Magyar Általános Ingatlanbankhoz, a Közületi Ingatlan Központ megalakulásával ehhez, majd a XIV. kerületi Ingatlankezelő Vállalathoz, onnan pedig a Fővárosi Tanács Házkezelési Igazgatóságához kerültem. Ezeken a munkahelyeken sok régi épület karbantartási-felújítási munkáiban vettem részt, és kezdetektől nagy érdeklődéssel fordultam az építészettörténet felé. Szenvedélyesen kerestem az antikváriumokban az építészet történetével foglalkozó könyveket, amiket éjszakákba nyúlóan mániákusan forgattam. Ennek eredménye nem maradt el. A Thököly úti építőipari technikum képesítővizsgáján építészettörténeti feleletemet rendkívül nagyra értékelték. Ezek után még elmélyültebben foglalkoztam az építészettörténettel, és megkíséreltem az önálló levéltári kutatást is. A régi pesti képviselőház történetének kutatásába kezdtem, erről egy tanulmányt a Magyar Tudományos Akadémiához kutatási pályázatként be is nyújtottam, azt 1957-ben dicséretben részesítették, majd a *Tanulmányok Budapest múltjából* XV. kötetében nyomdafestéket kapott. Ezt azért említem, mert 1957-ben a házkezelési szervezeten belül alakult műemléki osztály vezetőjeként történő kinevezésemhez ez is hozzájárult, és némi ígéretnek volt tekinthető eljövendő munkám esetleges eredményéhez.

A Műemléki Osztály 1957. november 18-án alakult, akkor neveztek ki az osztály vezetőjének. E napon még csak személyemből állt az osztály, és feladatom volt az év végéig felhasználni a létszámkeretet, hogy a műemlék-felújítási munkákat a kerületi IKV-któl átvegyük és folytassuk. A megfelelő személyi állomány bizony nehezen állt össze, és néhány évbe telt, mire a műemlékvédelemben jártas gárda kinevelődött. Az osztályvezetői funkciót 1981. október 28-ig töltöttem be, ekkor mentem nyugdíjba. E beosztásban eltöltött 24 esztendő minősítése nem az én feladatom.

Munkám Budapest városfejlődése történetének ismeretét is megkívánta, érdeklődési köröm ezért erre is kiterjedt, s ezzel kapcsolatban is láttam el különféle feladatokat.

A műemlék-helyreállítási munkák során, vagy városokat járva és ott szemlélődve gyakran találkoztam szép, olykor művészien kovácsolt rácsokkal; ezek fejlődési szakaszaira, formáinak alakulására, mestereire szakirodalmat kerestem. Ekkor döbbentem rá hazai kovácsoltvas-művességünkre vonatkozó ismereteink lesújtó fogyatékosságára, és ekkor határoztam el, hogy iparművészetünknek e sajátos ágát megkísérlem feldolgozni, mestereit-művészeit bemutatni, és a külföldi formák hatásainak vizsgálatával is a szintézist elvégezni. A tudomány szomjának minden lázával kutattam hevületig, lelkendezéssel vetettem magam e munkába, és ez még ma is tart. E téren végzett munkásságom alapján választott tiszteletbeli tagjává a Magyarországi Kovácsmíves Céh.

A műemlékvédelem és a szakirodalom terén végzett munkámat több miniszteri kitüntetéssel méltányolták, s 1985-ben a Magyar Műemlékvédelemért plakett odaítélésével is elismerték.

Napjainkban nem csupán a régi vasművességgel foglalkozom, hanem figyelemmel kísérem e művesség jelenkori alakulását. Úgy vélem, a vashoz művészi kézzel nyúló mesterek munkálkodásának figyelemmel kísérése korunkat terhelő kötelesség, és talán nem vagyok szerénytelen, ha e munka elvégzését hazánkban személyes feladatomnak tekintem.

Budapest, 1993. június 30.

Pereházy Károly

1. **Siklós, várkápolna**
   Fotó: Mihalik Tamás

2. **Pécs, a Széchenyi téri egykori dzsámi mihráb fülkéje**
   Fotó: Ágh András

3. **Somogyváros – Ihászdűlő, templomrom**
   Fotó: Lantos Miklós

4. **Pécs, ókeresztény mauzóleum, az Évát ábrázoló freskó**
   Fotó: Panyik István

5. **Buzsák, „Fehér Mária" kápolna**
   Fotó: Lantos Miklós

6. **Decs, református templom**
   Fotó: Lantos Miklós

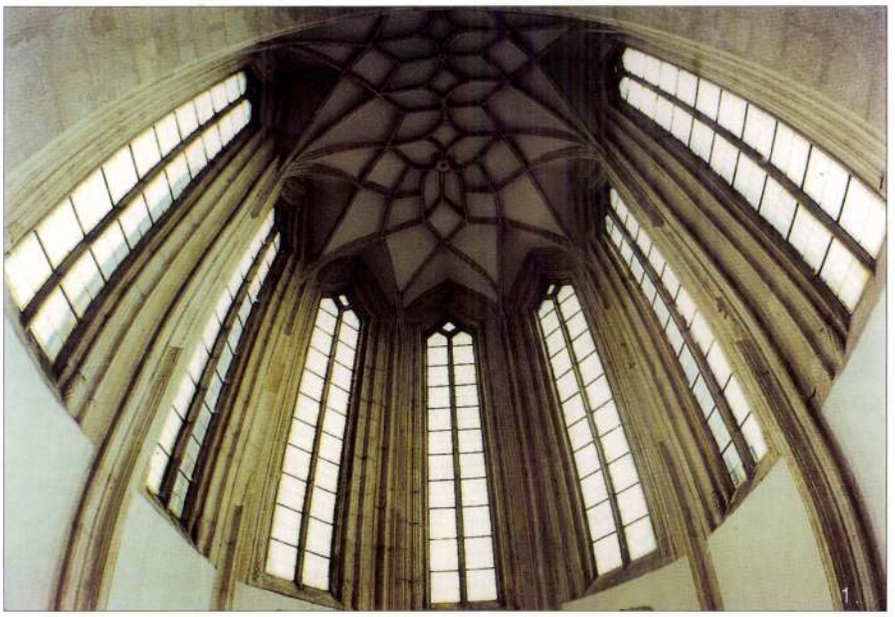

Ország Lili emléke

Elárvult egy műterem a Várban.

Tulajdonosa nemrég kapta meg, nem örülhetett sokáig neki. Nem örülhetett a Műcsarnokban – Frank János hozzáértésével – rendezett nagy kiállításának és a kiállítás szép és őszinte sikerének sem, hacsak nincs mégis valamilyen túlvilág, ahonnan visszanézve szemügyre veheti saját „utókorát". Ország Lili első nagyszabású budapesti tárlata az emlékkiállítása volt. Megtépázott önérzetének, érzékeny lelkének biztosan jól esett volna, ha tudja, hogy a róla szóló kismonográfia szerzőjét a budapesti egyetem tanszékvezető művészettörténet professzorává nevezik ki – de ezt sem érhette meg. Alig múlt ötven éves, mikor a betegség szétroncsolta törékeny szervezetét.

„Az író olyan, mint a havasi kürt; csak messziről jó hallgatni" – ezt írta Mikszáth mindig a híresség soraiért vetélkedő társaságbéli hölgyek emlékkönyvébe. A mondás nemegyszer eszembe jutott, amikor kritikusként-szerkesztőként művészekkel kerültem kapcsolatba. Egy időben az volt az érzésem, hogy minél zseniálisabb egy alkotó, annál kellemetlenebb magánemberként; azután megtanultam, hogy nincs ilyen szabály. De alighanem még a hirtelen felismert, igaznak vélt törvényszerűség öntelt bűvöletében élhettem, mikor – közel egy évtizede – megismerkedtem Ország Lilivel. Akkoriban művészete pontosan megfelelt annak, amit a kultúrpolitika a „tűrt" kategóriájába sorol. A pálya szélén volt, legalábbis látszólag, hiszen a Bábszínház munkatársaként kereste kenyerét, és itthoni tisztelőinek köre kicsiny szektának látszott. Néhányszor beszélgetve a közös munka kérdéseiről, Ország Liliben valami földöntúli kedvességet éreztem, annyira szeretetreméltó és annyira finoman okos volt, hogy az már szinte nem is illett ehhez a mindennapi világhoz. A műtermek látogatásának és kerülésének egyaránt megvannak az előnyei és a hátrányai. Ország Lilitől ritkán lehetett képet látni, s így nagyon sokáig úgy véltem, a tisztelők tisztelete inkább a pálya szélére szorított rokonszenves embernek, mint a művésznek szól. Halála után nyilvánvalóvá lett, hogy míg a pályán zajló hol jobb, hol rosszabb meccseknek vagy éppen bundáknak szurkoltunk, Ország Lili a pálya szélén világcsúcsot futott. Méghozzá fölöttébb göröngyös pályán. És legalább olyan lelkes ellendrukkerekkel, mint amilyen lelkes a híveinek szektája volt.

Ország Lili szinte a szerelmes nő áhítatával fordult az emberiség kultúrájának örökségе felé. Az egyetemes örökség érdekelte, nem csupán egyik vagy másik kiragadott töredéke. Héber, örmény, arab, latin betűk kalligráfiájával csalogatta elő a képzettársításokat az emberből, felébresztve az itt-ott olvasott tudás leghomályosabb emlékképeit is, és mintegy kalandozásra csábítva a néző fantáziáját a jelennel szembesített múlt birodalmában. S ezt az asszociációra épülő világot a jövő felé bontakoztatta ki a modern kor kalligráfiájának, a nyomtatott áramkör labirintusának felfedezése.

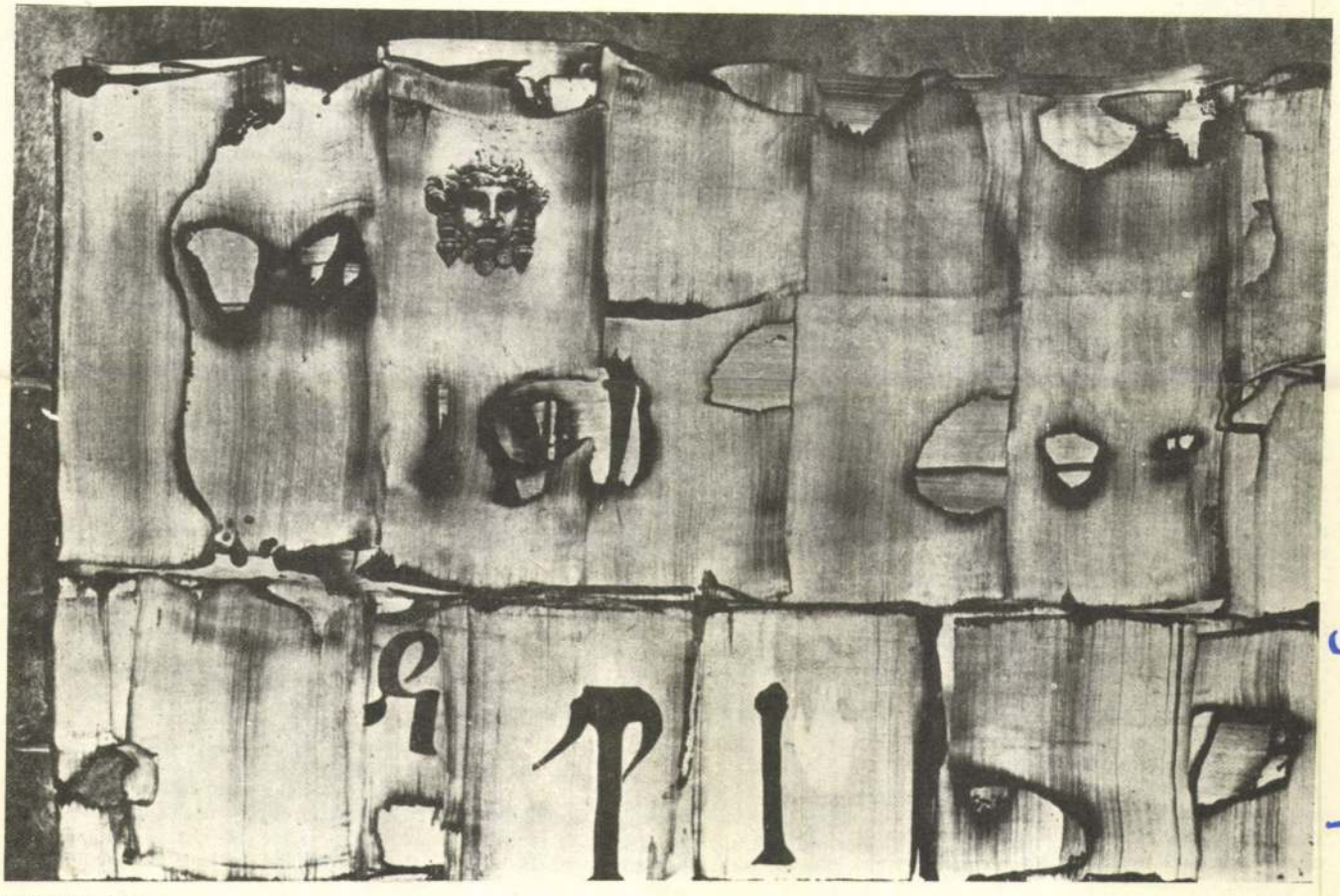

Ország Lili: Parirusz

Mélyek és tragikusak voltak színei, és fenséges a befejezetlen életmű íve, amely a Műcsarnokban a közönség elé tárult. Haláláért a kór felelős; életének keserűségeiért az a – talán múlóban levő – szemlélet, amely a hamis optimizmust is többre becsüli az igaz pesszimizmusnál. Pedig az előbbiből sohasem lesz őszinte életigenlés – az utóbbiból lehet. Csak meg kell érni, s ez nem mindig sikerül.

Székely András

A RÉGI PEST-BUDA

újabb szerelmese

Krúdy Gyula Budapest szerelmesének nevezte Podmaniczky Frigyest, aki a Közmunkatanács elnökeként nemcsak nagyon sokat tett a főváros fejlődéséért és szépítéséért, de „szerelme" odáig terjedt, hogy még a nyári vakáció idején sem hagyta el Budapestet, ahol szerinte nyaralni is a legjobban lehet.

Mintha Podmaniczky Frigyes érzelmi utódjához látogatnánk, amikor belépünk Pereházy Károly, a FIMÜV Műemléki osztályvezetőjének dolgozó-szentélyébe. Ez szinte szó szerint veendő, mert Pereházy dolgozószobája nemcsak a munka szentélye, de – úgy tűnik – egykor valóságosan is az volt. A Műemléki Osztály vári, Dísz tér 15. számú, egy emeletes székháza (némi túlzással palotának is nevezhetjük) középkori maradványokon épült barokk épület, amelyet 1760-ban egy asztalos mestertől vásárolt meg az itt letelepedett De La Motte márki, és átépíttette a saját céljaira, a saját ízlése szerint. Ez az ízlés pedig egy kifinomult francia főúr ízlése volt. Azt a szobát, amelyben Pereházy dolgozik, másfél évtizede felfedezett freskók borítják. A képek szakrális jellegűek: az angyali üdvözlet, Mihály és Ráfael arkangyalok, Nepomuki Szent János stb. Valószínű tehát, hogy ez a helyiség valamikor a házi kápolna volt, nem túlzás tehát, ha Pereházy Károly dolgozószobájával kapcsolatban szentélyről beszélünk. A Műemléki Osztály többi helyiségében csak ornamentális freskódíszek láthatók, s az ajtók és ablakok barokk tokjai és zárai meghitt és különleges hangulatot árasztanak.

A „házigazda" nevére a nagyközönség néhány éve figyelt fel, amikor az első, városrész-ismertető könyve, a Tabán megjelent. Végh Gusztáv gouache képeihez írt Pereházy Károly szöveget. Szöveget? Ez így nagyon szárazon hangzik. Az írás adekvát a képek hangulatával, szinte azokat „szólaltatja" meg, nem Tabán történetét közli, hanem az impresszionista emlékezés igényével eleveníti fel saját kamaszkorának átélt élményeit. Ez az első ilyen fajta mű szinte véletlenül született. Végh Gusztáv tabáni képeihez keresett a kiadó szövegírót. Hogy miért éppen Pereházy Károlyra esett a választás? Mert a szakma már negyed százada jól ismeri a nevét, elhivatottságát, szakértelmét, város- és műemlék szeretetét. Igen, már közel 25 éve viseli szívén – s ez most nem afféle szólásmód – Budapest műemlékeinek sorsát, azok szakszerű helyreállítását, a műemléki együtteseket, a harmónikus utcaképet, a városrész épületeinek esztétikáját, az újjáépült régi Budapestet. Az újjáépült régi Budapest paradoxként hangzik, de igaz. A műemléki épületek helyreállítása, az új környezetbe való beilleszkedése, a megóvott régi és a fejlődő új épületek harmóniája, az esztétikum és a realitások összehangolása tevékenységének és munkásságának egyik alapja. Ezért tüntette ki a Főváros a múlt évben a Reitter Ferenc díjjal.

****

Kőfalvi Gyula:
Pereházy Károly (1975)

****

Hogy lesz valaki „műemlékes"? Nyilván érdeklik a régi épületek és szereti is azokat. De nem elég az érdeklődés és a vonzalom. Nagyon sok tanulmány kell hozzá, legalábbis Pereházy Károly példája ezt mutatja. Ő építész, történész, műtörténész, esztéta, levéltári kutató (amihez hazánkban a latin és német nyelvtudás feltétlenül szükséges), történészi mivoltában gyakran kell évszázados írásokat elolvasni és tervrajzokban felismerni az esetleg többször átépített épület alapjait, a statikai ismeretek alapján dönteni a boltozatok elválaszthatóságáról, nem is szólva egy-egy műemléki épület teljes rekonstrukciójáról.

A szakma nagyon jól ismeri és nagyrabecsüli tudását, hozzáértését és hozzáállását. Tudományos munkássága talán kevésbé látványos és kevesebben ismerik, de ő ezt tartja fontosabbnak és jelentősebbnek a közismertségét és népszerűségét fokozó színes, képes ismeretterjesztő könyveinél. Azokat a tudomány és a művészet megszállottjaként, ezeket mintegy kedvtelésből csinálja. Jelenleg például a Corvina Kiadónál van a magyarországi kovácsoltvas művesség történetéről készített tudományos könyve. Ebben több évi kutató és feldolgozó munkájának eredményeit gyűjtötte össze, sok-sok utazással, helyszíni kiszállásokkal, páratlan anyagismerettel.

A népszerű tudományos ismeretterjesztő könyvei Budapestnek eltűnő városrészeit, régi hangulatukban is megörökítő írásai néhány hónap alatt készültek. A Szerző ugyanis pontosan ismeri a leírt városrészek történetét, irodalmát, társadalmi berendezkedését, s természetesen a régi, szép épületeit. A könyvekben közölt, mindig a helynek megfelelő idézetekért csak fel kellett nyúlnia a könyvespolcára, pontosan tudja, honnan, mit kell levenni, hol kell a könyvet (legtöbbször Krúdyt) felütni, hogy a festő képeinek hangulatát idézetekkel, és saját szavaival is felidézze. Amíg az első kötet, a Tabán úgy készült, hogy a képekhez kerestek szöveget, a továbbiak: A régi Óbuda, A Városliget, A Várnegyed kötetei ellenkezőleg: a benne élő szöveghez, az alkalmas idézetekhez megkereste azokat a festőket, akik ezeket a városrészeket gyakran vették ecsetvégre. Így találkozott az Óbudán élt és működött Kássa Gábor akvarelljeivel, a Damjanich utcai műterméből szinte naponként a Városligetbe sétáló és ott festő Diósy Antal képeivel, valamint az újjáépült régi Vár festőjével, Élesdy Istvánnal.

Egyik városrészről sem írt monográfiát vagy történetét sem dolgozta fel; írásaival hangulatot teremtett; azt a hangulatot adja vissza írásaiban, amelyeket a festők képeikkel. Egymást erősítik és egészítik ki. Hogy Krúdy Gyula letűnt álomvilágának nyomait kutatja, azzal magyarázható, hogy Pereházy nemcsak szereti Krúdy írásait, de azokat teljesen átérzi, s az író gyakran járt a Tabánban, élt Óbudán és írt a Városligetről is, s bár a Várban talán kevesebbet és ritkábban, de ebből a kötetből sem hiányzik a Krúdy idézet. A kötetek szemet gyönyörködtető emlékezések és emlék-állítások egy-egy eltűnő városrésznek, a ma még emlékező élők számára, a jövendő generációnak pedig a múlt felidézése, képben, szövegben, hangulatban. A sorozat festőinek képeivel egyúttal a mai magyar városképfestészet reprezentánsait is bemutatja a Szerző. Értesülésünk szerint a sorozat folytatódik, s alighanem a régi Belvárost fogjuk az „Aranykéz utcai szép napok" hangulatában nézni és olvasni.

Kívánjuk, hogy Pereházy Károly eme kedvtelése még sok, műemlékekben is gazdag városrésszel ismertessen meg bennünket, hiszen van mit bemutatni, a Krisztinavárostól a Városmajoron át a budai hegyekig, emlékeket, hangulatokat, a régi és az új harmóniáját.

Cenner Mihály

Perczel Erzsébet, textil-

Perczel Erzsébet textiljei

Perczel Erzsébet kiállítása olyan finom, mint az a gesztus, hogy a katalógusában átnyújtja egyik függönyének beragasztott emlékdarabját. És olyan erős is. Mert — hogy ennél a biennálédíjas Hilton-függönynél maradjunk — a gyönyörű kelme kielégíti a csipkék és műcsipkék keltette mai függönyképzeteket is, ám — tessék megmarkolni azt a szövetmintát — erős-nyers gyapjújával, szilárd kötéspontjaival, biztos szálszerkezetével légiessége ellenére szakítást bíró, tünékenységében materiális.

Egyszóval tökéletesen képviseli azt a törekvést, amelyet a kiállítást bevezető *Frank János* találóan *nagyvárosi kéziszövésnek* nevezett el, éppen Perczel munkásságát jellemezve. Háziipar-színvonalon nem ismeretlen ez a városi szövés a környékünkön. Tapasztaltabb, igényesebb szomszédjárók évek, évtizedek óta hozzák az erdélyi városokból azokat a női ruha-, sőt férfizakó-szöveteket, amelyeket túl a határon korántsem népművészek, nem is parasztasszonyok készítenek, hanem épen hogy városlakók, akik ismerik az egykori szövőszék meg a gyapjú titkait, s a román meg a magyar népművészet tapasztalataiból csinálnak józan, hasznos háziipart. Perczel Erzsébet természetesen nem ezt a kézimunkát emeli a textilművészet magasába; a művészi tökéletesség színvonalán dolgozik az *általános* hagyománnyal, szövőszékkel és szövőgéppel, meg *e századi* ízléssel és textilszemlélettel. És láthatóan szívesen csak gyapjúval. Ebből a vékony-szilárdra sodrott gyapjúszálból szerkeszt könnyű ágyterítőket és függönyöket, ebből a vastagabbra-testesebbre font gyapjúfonálból mintáz dúsabb kárpitokat és bútorszöveteket, s ebből a néha meg sem font gyapjúcsomóból húz be egy-egy rusztikus-bolyhos vetületéket feszes szőnyegei meg súlyos-meleg takarói ritmusába.

Nagy invenció és alkotó műszaki fegyelem kell ahhoz, hogy ebből az igencsak szűkre szabott anyagválasztásból és egyszerűségből és technikai egyszerűségből hasznos is, meg művészet is szülessék. Perczel Erzsébet invenciója és alkotói műszaki fegyelme e kiállítás szerint is rendkívüli, mert a néző szemét a színek-minták elbűvölik, a néző eszét-gyakorlati érzékét a technikák és a technikai lehetőségek meggyőzik. Nemcsak az első terem lila-kék szövésű, nyers gyapjúszínt rafinált türkízzel átszövő s nyers gyapjúszínt méltóságos színpompával élénkítő egyedi darabjai, hanem a kiállítás második termének bőkezűen mértéktartó, pátoszosan egyszerű *sorozatművei* is. A Hilton-függöny egyébként szintén itt található: „szériagyártásra alkalmas", közli szerény öntudattal az egyedi munkáknál nem kevésbé meggyőző szőnyegek, bútorszövetek és függönyök feliratta, csupa olyan munka alatt, amely a szövőszék gyöngéd etikai-esztétikai erejét megőrizte az ipari folyamatban is.

Hogy Perczel Erzsébet művészetfelfogása milyen magvas tanulságokat kínál a népművészeten elmélkedőknek, hogy munkái milyen érveket adnak textilkereskedelmünk sajtójának, s milyen megfigyeléseket kínálnak jelen textilművészetünk méltatóinak, azt más fórumok más publikációira kell bíznunk. Ez a jelentés csak felhívja a szakember, a gyártó, a kereskedelem, a teoretikus és a közönség figyelmét. Nyomatékosan és nagyon jó lélekkel.

Rózsa Gyula

Rózsa Gy

Népszabadság, Bp. 1979 febr. 2.

7

megtartott január havi lottó-jutalomsorsoláson a 3. heti szelvények vettek részt. A nyereményjegyzékben a nyertes szelvények sorszámai emelkedő számsorrendben szerepelnek.

A gyorslistában az alábbi rövidítéseket használjuk:

A Táskarádió 2000 Ft.
B Lada 1200 típ. személygépk. ut.
C Vásárlási ut. 30 000 Ft.
D Színes tv I. 28 000 Ft.
E Színes tv II. 22 300 Ft.
F Zenesarok-ut. 20 000 Ft.
G Otthon lakb. ut. 15 000 Ft.
H Ismerje meg a Szovjetuniót, az 1980. évi olimpiai játékok országát 14 000 Ft.
I Televízió I. 10 000 Ft.
J Televízió II. 9100 Ft.
K Hűtőgép I. 9000 Ft.
L Hűtőgép II. 7000 Ft.
M Vásárlási ut. 7000 Ft.
N Vásárlási ut. 5000 Ft.
O Vásárlási ut. 3000 Ft.
P Vásárlási ut. 9000 Ft.
R Vásárlási ut. 10 000 Ft.

1 235 660 R
1 266 386 R
1 271 749 R
1 282 475 R
1 293 201 N
1 309 290 O
1 314 653 P
1 330 742 K
1 341 468 N
1 357 557 O
1 362 920 M
1 368 283 L
1 373 646 P
1 384 372 J
1 395 098 H
1 416 530 P
1 421 913 R
1 438 002 H
1 443 365 L
1 448 728 O
1 459 454 R
1 464 817 R
1 470 180 R
1 486 269 R
1 491 632 R
1 496 995 R
1 507 721 R

2 757 300 R
2 768 026 I
2 773 389 R
2 784 115 R
2 789 478 R
2 794 841 P
2 805 567 P
2 816 293 M
2 821 656 P
2 827 019 R
2 832 382 R
2 853 834 L
2 869 923 P
2 880 649 P
2 886 012 M
2 891 375 K
2 896 738 O
2 902 101 R
2 912 827 R
2 918 190 M
2 950 368 P
2 955 731 N
2 961 094 R
2 966 457 P
2 971 820 R
2 982 546 R
2 998 635 C

4 430 556 I
4 435 919 P
4 441 282 R
4 478 823 N
4 484 186 G
4 489 549 N
4 494 912 P
4 500 275 R
4 511 001 I
4 516 364 L
4 521 727 J
4 527 090 P
4 532 453 N
4 537 816 P
4 543 179 P
4 553 905 R
4 564 631 M
4 569 994 R
4 580 720 P
4 586 083 R
4 60? 535 N
4 612 898 P
4 618 261 R
4 628 987 P
4 650 439 R
4 666 528 O
4 671 891 J
4 677 254 L
4 682 617 R
4 687 980 R
4 693 343 N
4 698 706 P
4 704 069 H
4 725 521 M
4 730 884 J
4 736 247 L
4 768 425 R
4 773 788 R
4 784 514 R
4 789 877 R
4 795 240 O
4 800 603 P
4 811 329 M
4 816 692 R
4 822 055 R
4 832 781 R
4 838 144 P
4 848 870 M
4 859 596 M
4 870 322 O
4 891 774 J
4 897 137 L
4 902 500 R
4 907 863 P
4 913 226 P
4 923 952 R
4 929 315 L
4 934 678 P
4 940 041 J
4 945 404 L
4 950 767 R
4 956 130 R
4 961 493 J
4 972 219 R

Design

Az „UFO”

Formatervezési nívódíjak, 91 őszén

CSAK ÚGY rajzanak az ufók – igaz, nem távoli planétákról, hanem két fiatal formatervező műhelyéből. Nem repülnek, hanem úsznak, ugyanis ezek az ufók: hajók, vízi dodzsemek. Bemutatkozásuk sikeresnek mondható, e színes, játékos vízi csodák elnyerték az *1991-es őszi BNV-n az egyik formatervezési Nívódíjat*, s vele százezer forintot. Hogyan lehet Nívódíjat nyerni? Az OMFB Ipariformatervezési és Ergonómiai Tanácsa évente két alkalommal, tavasszal és ősszel szervezi meg a nívódíj-pályázatot, melyet az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium ír ki „az innovatív vállalkozói magatartás sokoldalú kibontakoztatása érdekében”. A kiírás célba talált, az idén ősszel öt termék alkotói bizonyultak *innovatív-vállalkozó* magatartásúnak.

A díj elnyerésének legfontosabb feltétele a design eredetisége, innováció a termékkoncepcióban. S bár gazdaságilag a fejlett ipari országok technológiájának, ipari mintáinak, licenceinek átvétele gyümölcsöző – a formatervezési Nívódíj elnyerése szempontjából sajnos ez hátrány. Az ellentmondás azonban csak látszólagos. *Mert fontos a tudás megvétele, de még fontosabb maga a tudás.* A licencek, a know-how-k vásárlása mellett a hazai szakértelem ugyanolyan fontos, s a formatervezési Nívódíj éppen a magyar tervezőmérnökök és formatervező művésze, szakértelmét honorálja.

Az *UFO vízi-dodzsem* Magyarországon tervezett, zsürizett és mintaoltalommal ellátott termék. A formatervezők, JAROSCH Imre és PEREDY Zoltán az Iparművészeti Főiskolát 1987-ben végezték. Azóta együtt dolgoznak, méghozzá elképesztően sokat és sokfélét – játékokat, műanyagcikkeket, kerti lámpákat, üzemi robotokat, üzletportálokat, fali órát, felsorolni is nehéz, amennyit a két fiatalember néhány év alatt megtervezett. Persze a fiatalos lendület és munkabírás még nem minden, döntő a minőség, a design eredetisége, kidolgozása, és végül a megvalósítás. A Jarosch–Peredy duo nagy előnye más tervezőkkel szemben, hogy *ők képesek gyártani is*, az üvegszálas poliészer alapanyagú ufo-hajóból naponta két darabot állítanak elő saját üzemükben.

A *kör alakú vízi jármű*, mely valahol az úszógumival rokon, mindnyájunk számára ismerős. Ezt az úszógumi-szisztémát osztrák vállalkozók továbbfejlesztették, s gyártanak egy villanymotor meghajtású vízi-dodzsemet, a Balatonon is látható néhány. A Jarosch–Peredy féle hajó ehhez csak annyiban hasonlít, hogy kör alakú, azonban formatervezése következetesebb, s bátran állíthatjuk, hogy sokkal szebb az Ufo, mint az osztrák felfújható versenytársa. A hajót villanymotor hajtja, az energiát akkumulátor szolgáltatja. Két felnőtt képes egyszerre használni. A hajó körülbelül hat kilométeres sebességgel haladhat bólyákkal kijelölt, illetve elhatárolt területen, iránytartó, és egy kézzel könnyedén kormányozható. Piros, fehér, kék és zöld színekben gyártják, az ütköző perem, mely egyben az alsó részt a felsővel összekapcsolja, fekete színű.

Az ipari formatervezési Nívódíj zsürije, melynek elnöke voltam, ezt a pályázatot kiemelten jónak tartotta, s Nívódíjra javasolta. A javaslatot az Ipariformatervezési Tanács elfogadta. A díjat a boldog nyertesek a BNV-n tartott Alkotók napján ünnepélyes keretek között már át is vették.

Dr. Lissák György

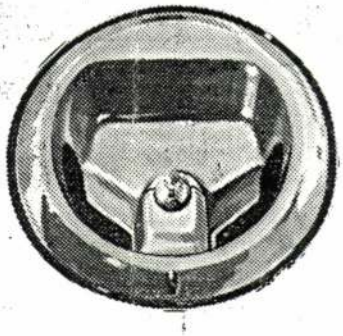

Lila csemegenagyma/kg	30	30–39
Csemege újhagyma/cs	10–15	15–20
Fokhagyma/db	5–12	12–15
Póréhagyma/db	15–20	10–20
Karalábé/db	10–12	12–16
Gomba/kg	140–180	160–180
Főzőkukorica/db	7–10	8–10
Alma/kg	20–26	28–40
Körte/kg	24–32	39–42
Őszibarack/kg	34–45	78–98
Szilva/kg	38–44	32–48
Szőlő/kg	14–32	26–32
Görögdinnye/kg	6–8	9–10
Eper/kg	120–140	130–140
Banán/kg		88–96
Narancs/kg	79–88	88–120
Mandarin/kg	120–148	–
Grapefruit/kg	88–98	96–120
Citrom/kg	59–96	88–120

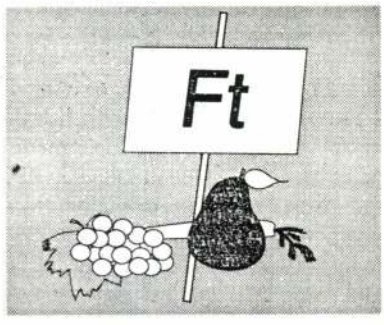

Akciók

A Ravill Elektron szaküzletében (1450 Bp. Irányi utca 25. Tel.: 118–2678) a következő cikekk kaphatók árengedménnyel: Gold Star GHV 1245 video: 33 900 Ft helyett: 26 900 Ft; Daewo VCR 32 video: 37 900 Ft helyett 28 700 Ft; Grundig VS 700 vido 45 900 Ft helyett 34 700 Ft; Aiwa HVDK 910 vido 37 900 Ft helyett 30 500 Ft; Aiwa HVE 101 lejátszó video 24 900 Ft helyett 19 900 Ft; Kamacrown 3820 sz. tv: 40 900 Ft helyett 34 800 Ft; Kamacrown K 3915 sz. tv: 29 900 Ft helyett 25 000 Ft; Grundig PC225 party center 14 900 Ft helyett 11 500 Ft; Omega 9019 rádiós magnó: 5 300 Ft helyett 4200 Ft; Daewo ARV rádiós magnó 5 990 Ft helyett 4 800 Ft; Daewo ACD 220 rádiós magnó + CD 19 900 Ft helyett 15 300 Ft; Aiwa PXE lemezjátszó 7 900 Ft helyett 6 400 Ft; FA 450 autó rádiós magnó 11 900 Ft helyett 11 000 Ft; FA 60 autó rádiós magnó 5 990 Ft helyett 5 300 Ft; KAS 5100 autó rádiós magnó 2 900 Ft helyett 2 600 Ft; Raks 180 videokazetta 410 Ft helyett 290 Ft; Raks 195 videokazetta 470 Ft helyett 340 Ft; Raks 120 videokazetta 329 Ft helyett 245 Ft; Raks 8 mm film (60 perces) 590 Ft helyett 500 Ft; Raks 8 mm film (90 perces) 820 Ft helyett 680 Ft; Panasonic KXI 2632 telefon 22 500 Ft helyett 20 100 Ft; Panasonic KXI 2315 telefon 9 900 Ft helyett 9 200 Ft; Kamacrown K 3808 music center + CD 33 900 Ft helyett 29 900 Ft; Grundig Beat Boy 33 walkman 2 090 Ft helyett 1 550 Ft; Siemens 8100 hajszárító 2 290 Ft helyett 7 000 Ft; Severin hajsütő 770 Ft helyett 630 Ft; Siemens M 500 légnedvesítő 7 900 Ft helyett 6 500 Ft; Siemens GS 35 fagyasztóláda 76 000 Ft helyett 58 000 Ft; VS 1100 elektromos borotva 790 Ft helyett 560 Ft; VS 2068 kenyérpirító 3 200 Ft helyett 2 700 Ft; Siemens IG 8001 olajsütő 13 500 Ft helyett 11 000 Ft; Monlinex 873 olajsütő 6 900 Ft helyett 6 100 FT; Monlinex 325 citromprés 4 400 Ft helyett 3 100 Ft;

(folytatás a 8. oldalon)

PEREDY Zoltán formatervező

M. Nemet
1991. okt. 5
mellékelt 1 p

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-988, 337-748, 340-726
Perédi Ágnes,
BUDAPEST
1976 JÚN
1021

Kézi csiszolás, nemes csillogás...

A pesti ember a Rákóczi út és Körút kereszteződését, a Blaha Lujza teret tartja a város forgalmi és kereskedelmi középpontjának.

Ettől alig száz méterre, a Lenin krt. 17. sz. alatt húzódik meg szerényen a nemes üvegből kézi munkával, mély csiszolással szikrázóvá, a spektrum színeiben csillogóvá varázsolt ólomkristály vázák, tálak kicsi üzlete, az AMFORA KRISTÁLYBOLT, az Amfora vállalat egyetlen ólomkristály szaküzlete.

Az egyszerű üveg felülete éppen csak karcolható, néhány tized milliméter mélységig csiszolható az eltörés veszélye nélkül.

Ha az üveg anyagába ólomoxidot kevernek, az üveg lelket kap. Könnyen elviseli a 4—5 mm mélységű csiszolásokat, csillogása, fénytörő hatása meghatványozódik. Fénye melegséget áraszt, élein a napsugár rubin, sárga, zöld és ibolya színekre törve pompázik.

Nem véletlen, hogy a kézi csiszolású, tündöklő díszeket oly sokan kedvelik, keresik.

Az Amfora Üvért vállalatnak saját csiszoldája van. A csiszolda fiatal tervezőművésze Perédi Ágnes iparművész. Munkája nyomán a régi, hagyományos minták mellett épp oly gazdag, ugyanúgy csillogó, modern formák születnek. Munkái az Amfora Kristályboltban megtalálhatók.

Esküvőkre, névnapokra különleges ajándék a saját monogrammal díszített pohárkészlet, melyet szintén ebben az üzletben lehet megrendelni.

A kicsi üzlet nagy szeretettel várja a kézi csiszolású, nemes csillogású ólomkristály kedvelőit. (X)

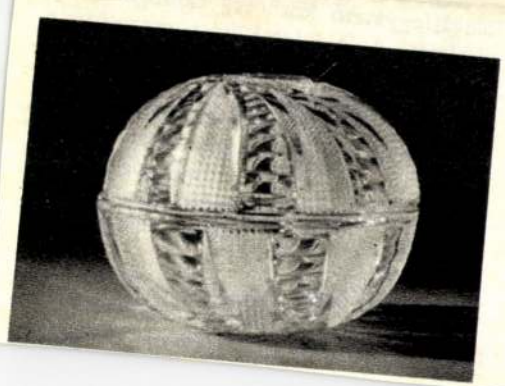

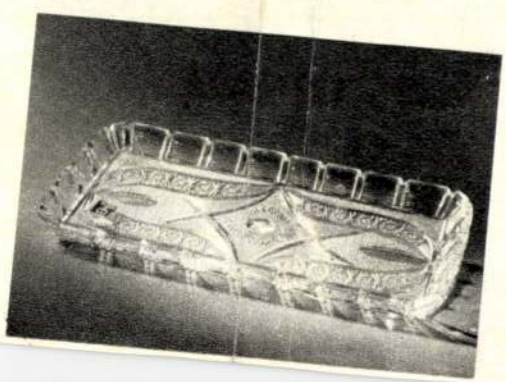

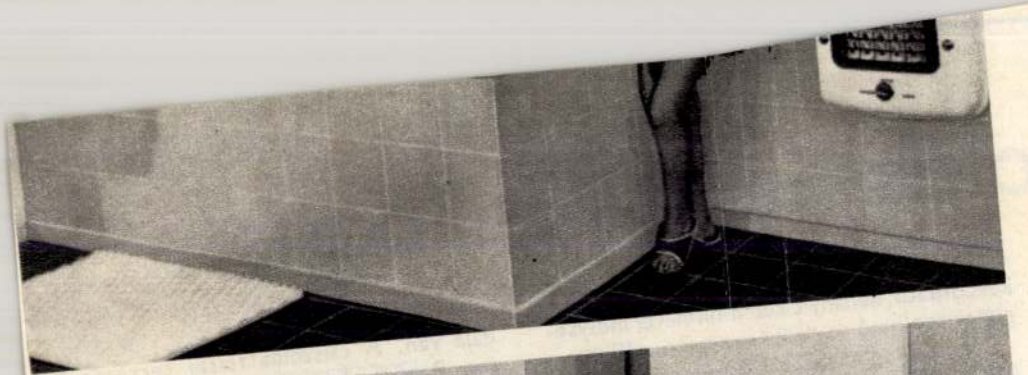

való átállításának

Az 1985-ig tervezett földgáz... program során több mint 300 000 városi gáz fogyasztó kb. 900 000 gázkészülékének átállítását kívánjuk elvégezni. A Fővárosi Gázművek a földgázra történő átállítás során előzetesen felülvizsgál a gázfogyasztóknál felszerelt minden gázkészüléket, elvégez minden olyan munkát, amely az átállítással kapcsolatos. Az át nem állítható gázkészülékeket földgáz felhasználására alkalmas gázkészülékekre cserélik ki. Az átállítás igen sokrétű és szerteágazó feladat. Ennek sikeres lebonyolítása nagyban igényli a földgázfogyasztó közönség támogatását és türelmét. A földgázátállítást megelőzően, vállalatunk személyre szóló levélben tájékoztatja a fogyasztóközönséget, az átállítás végrehajtásának üteméről és módjáról.

Az előre megjelölt időpontban műszaki dolgozóink felkeresik kedves fogyasztóinkat és a lakásban levő gázkészülékeket kategorizálják az átállítás, illetve a cserék szempontjából.

A főváros fokozódó gázigényét, ma már a hagyományos szénalapú gázgyártással kielégíteni nem lehet. A fővárosi gázfogyasz-

1925. palicsi gyűjt. kiállítás. Palicsi kioszk, Tópart, Vértó, Parkrészlet, Sárga rózsák, Pierette, Őszirózsa, Akt, Jó cimbora, Tabáni részlet, Csendélet, Palicsi tó, Szalma kazal, Majka, Öregkoldus és 8 ceruzarajz.

Perczel Margit

festő

Perczel Margit
festő,
kell. kiállítása 1925-
ben Palicson.
A kat. feldolgozva.

Irod
=

Perczel Margit és Csi-
csák Elemér ... palicsi
képkiállítása. Szabad-
ka [1925.]

1925-ig kiállításai voltak
Szabadkán, Budapesten
Nagykátán és Szent-
Mártonban.

Pere

l.

Csikvári Ábrahám

201. l.

A MAGYAR SZENT KORONA

a legélőbb, leghathatósabb jelképek egyike, ellentétek ragyogó kiegyenlítődése, a tökéletes szintézis

PEREC Georges

Georges Perec
124 álom
Fotó: Futaki József
noran (1064 Budapest, Rózsa utca 80.)

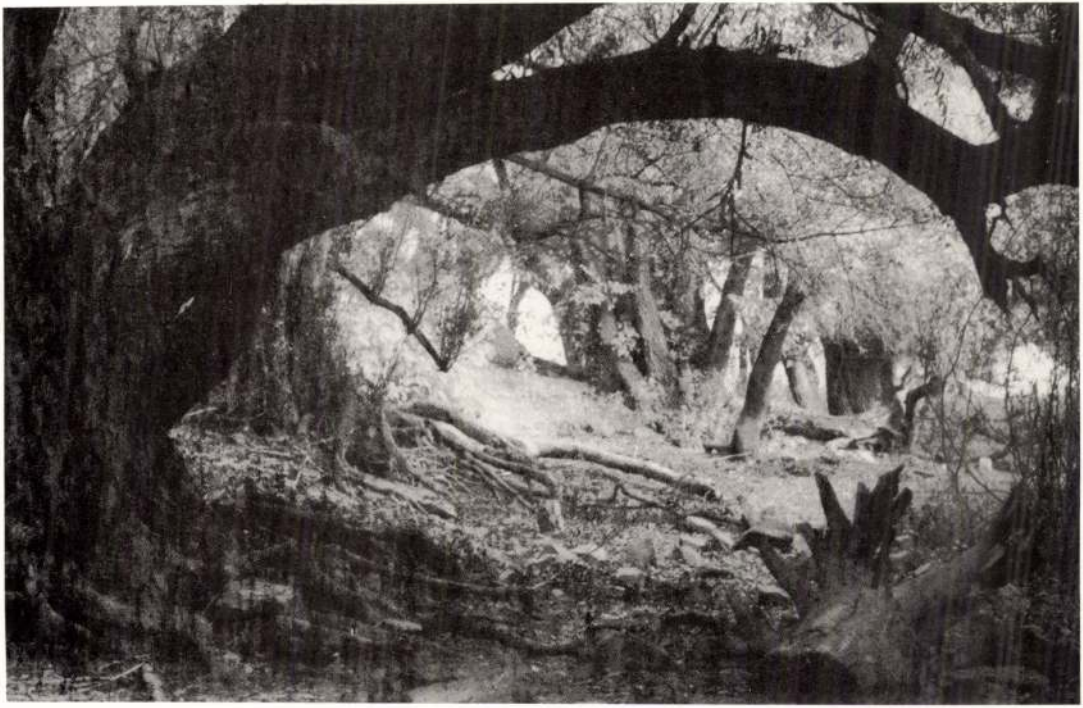

Perecz János

Képe a Tiszatáj-ba

Megjelent a Tiszatáj decemberi számában
Békés megyei Népújság, Békéscsaba
1964. máj. 5.

Perecseni ev. ref.
templom és sirem-
lékei

l.

Arch. Ért 1896

156, 157 l.

Perecseni ev. ref.

templom és síremlike

l.

Arch. Ért.

1896. 156-

157 l.

1533. ANATOLSZŐNYEG, erdélyi r
bürger Muster. XVIII—XIX.

1534. JORDESZ-IMASZŐNYEG, zöl
XVIII. Jh. 138×120 cm.

1535. NAGY JORDESZ-SZŐNYEG,
Grosser Ghiordesteppich, im rc

1536. LADIK IMASZŐNYEG, világ
teppiche, rote Bordüre. XVII

1537. MEDAILLONOS PERZSASZ(
Teppich mit Medaillone, Tier

1538. SZAMARKANDSZŐNYEG,
schmalem roten Spiegel. XIX

1539. LADIK-IMASZŐNYEG, barr
Nische. XVIII. Jh. 190×102

1540. JORDESZ-SZŐNYEG, két c
barocker Wőlbung und zwei

1541. JORDESZ IMASZŐNYEG, z
des Gebettepich, grünliche Ge

1542. KULASZŐNYEG, barnás szi

tlődő diszitéssel. XIX sz. — Persischer Laufteppich.

ürü rajzzal, kék kerettel. XIX. sz. — Senneteppich,
Bordüre. XIX Jh. 218×116 cm.

tükörrel. XIX sz. — Beludhistanteppich, mit violett-

ben két sor medaillon. XIX. sz. — Beludhistan-
zwei Reihen. XIX. Jh. 250×175 cm.

szinezéssel. XIX. sz. — Beludhistanteppich, rot-

el, fehér kerettel. XVIII. sz. — Ladik Gebetteppich,
Jh. 155×105 cm.

rös tükrében piros medaillon és levéldisz, virágos
ser Aubussonteppich, im dunkelblauen Spiegel rotes
mt. Französisch, Louis Philippe. 660×560 cm.

ttás kerettel. XVIII. sz. — Anatolischer Teppich,
h. 150×124 cm.

ével, világoskék indás boltmezővel. XVII—XVIII. sz.
nische, lichtblaues Bogenfeld mit Rankenmuster.

Perecz János
szobrász

M.D.Y.

Óbuda plakettja

Révész Tomsa: Dékány szó az ipszmőnészeti gics ismerveiről
Magyarat, 1960. dec. 10 kep.

Perecz Sámuel, ötvös. Kálnay Józsefnél (l. o.) tanulta az ötvösséget s 1800-ban Rimaszombatban szabadult fel. 1802–28-ig mint mester a rimaszombati ötvöscéh kebelébe tartozik. 1816–27-ig a céh dékánja volt.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvös- [illegible] Brest, 1919. 47, 93. l.

Lakás		Aláírás	Jegyzet
...cza, út	sz.		

Perecske

l.

Csikvári Abaúj

201. l.

TINÓDI LANTOS SEBESTYÉN CÍMERE

V. Peredi Ágnes iparművész

Az Iparművészeti Főiskola végzett hallgatóinak diplomakiállításán flakonjai szerepelnek. (repr.)

Takács István: Harsnos szépség.
Magyar Ifjúság, 1944. febr. 22

Peredy József

Menyhárd István méretezési és gazdaságossági módszerek terjenlette ri keretekre és tartóráczolla.

Dr. Vajda Pál: A magyar hídépítés
Bp. 1964.

430.-

Peredy Zoltán

LISSÁK György: Az „UFO" : Formatervezési nívódíjak, 91 őszén. = Magyar Nemzet, LIV.évf. 234.sz. 1991. okt. 5. - melléklet 1. p.

JAROSCH Imre
PEREDY Zoltán

Dátum:

Ügyintéző:

ZÁSI SZERZŐDÉS

BL ALAPITVÁNY megbizza

.....foglalkozású/képesitésű/

endelkező .....szem.ig.számú,

zám .....utca,hsz.

tt munka elvégzésével:

.....

.....

.....

. év .....hó.....nap.

Peregi rk. templom

(Pest vm.)

l.

Chobotvac

242, 243. l.

DUNÁNTULI SZEMLE
I—VI. ÉVF. VASI SZEMLE
SZOMBATHELY
Szent Imre-u. 5.

—

8

NYOMTATVÁNY — IMPRIMÉ

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos
An die Redaktion

PEREGI *(Preng) János*, festő, Győrött működött s oda való származású. Győr város közgyűlési terme részére megfestette Budavár visszavételét Benczúr Gyula képe után.

E. Gy. II. 282 l.

I. Ferencz:

Derékon alól, hétnyolcza
omlanak s sem bajusza, sem
tartja s balját cipőjére tam
ros palástja sárga brokát, r
s a vállravetett piros szalagon
kát keskeny öv szorítja. Bal
császári korona s fölül piro

Elefántcsont, törött,

~~[illegible]~~

Egyer D. ajándék

Peregi (Preng) János

Győri. festő, – Győri tsu-
lád sarja.

Benczur Gyula után
Budavár vurzavétele
Győr-város közgyűlési
termében fentitől.

Látam 1916-ban
Győrött.

Petrarca V. 215.

Peregi János

Szerepelt a Kulturház tárlatán.
g.f.: Az egyéni megjátás érvényesítése szép alkotásokat eredményezett.
Ikarus. 1962. okt. 25.

Peregi Mihály

MDK

vizimolnár

Egy idieg Debóczi szüesmester gőzmalmában volt főmolnár, majd Alsóváros on a Pásztor utcában gözmalmot a alapitott.

132.1.

JUHÁSZ ANTAL: VIZIMALMOK A TISZÁN.

A MÓRA FERENC MUZEUM ÉVKÖNYVE 1958-1959. Szeged 1960.

127 - 141.1.

Peregi Tamás M.D.K.

városrendezési terv Kaposvár részére 1952-53

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 265.l.

Peregi Tamás ~~építésmérnös~~ (tervrajz) epítő-művén

Városterv [Hajó/orgalmi vizsgálat)

Beszámoló a Balaton fejlen-/szlát: lésének egyéves munkájáról. Bajcsy István, Fattas Tibor szerb. Bp. 1958, 137–166 l [Klny. a Mapp. Építőművészetből] 141.

PEREGI TAMÁS /

a Debrecen Dobozi uti lakótelep tervpályázata Bíráló Bizottságának tagja az Építőipari Tudományos Egyesület Városrendezési Köre részéről

---

Debrecen Dobozi uti lakótelep tervpályázata Bp., 1960.

/2

Peregi Tamás M.D.K.

Kaposvár, általános rendezései terv

Zádor Mihály: Kaposvár, bp. 1964. 265.l.

Peregi Tamás építész /VÁROSTERV/ M.D.K.

Kaposvár "Kisgát" nevü terül t részletes rendezési terve.

repr.

Magyar Építőművészet 1962 /1. 30.1.

Peregi Tamás épitész MDK

általán os tervvázlat repr.

Farkas Tibor: Gondolatok a falutervezésről Magyar Építőművészet 1955. IV. évf. 11-12. sz. 373. l.

M. D. K.

PERESI Tamás építész

Nemes Árpád

Sárhát. Rendezési terv. 190 lakóház

Farkas Tibor – Polonyi Károly: Beszámoló a délmagyarországi árvízzújtotta területek újjáépítéséről

Magyar Építőművészet 1956. (V.) 272. l.

M. D. K.

PEREGI Tamás építész

Bátmonostor. Községfejlesztési terv

~~Nagybaracska.~~ "
Dávod

Farkas Tibor – Palomyi Károly: Beszámoló a délmagyarországi árvízsuftotta területek újjáépítéséről
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 272. l.

M. D. K.

PEREGI Tamás építész

Bátmonostor. Községfejlesztési terv

Dávod " "

Farkas Tibor – Polonyi Károly: Beszámoló a délmagyarországi árvizmitolta területek újjáépítéséről

Magyar Építőművészet 1956 (V.) 272. l

M.D.K.

PEREGI Tamás építész

Ilódunna. 80 lakóház

Farkas Tibor – Polonyi Károly: Beszámoló a dél magyarországi árvíz sújtotta Területek, újjáépítéséről
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 242. l.

PEREGRINI, Julius

Csekléa, 1763

An 1997/1-3. 225

:. beli czopf

homlokzati

l, belsejében

lpitusán szép

portál alakú

1853-ból, a

mos porosz

ibay Sámuel

Peregrini

Kassai képfarajó 1861-ben készítette a zsebesi (Abauj Tornaom) rk. templom főoltárát.

Emlkassaicgylni

I. 120. l.

Ugyanez az élénk, szinte
diadaliv Krisztus gyermekségét ábrá
lettől /8. kép/ a betlehemi gyermek
középpontjában mélységes szimbolum:
az Apokalipszis hét pecsétjével lez

A S. Maria Maggiore moz
lémái közé számit. Közvetlen művész
egy elveszett pompás, talán keleti
hatását őrzik.

Amikor a S. Maria Maggi
a világbirodalom központja: Ravenná
ura, a művészi alkotások java is az
hacsak rövid időre is, Ravennában m
Róma hatása ugyis elkisér a közp
antik művészeti örökségnek lassu át

Ravenna azonkivül kevé
igy épebben tarthatta meg mozaik ki
éppen a ravennai templomok / S; Vit
zonyitják, hogy az ókeresztény művé
szentély diszitésével, rendszerint
kokkal. Ilyen Galla Placidiának sir

Peregrinyi

Kassai nobránmester 1861-ben 90 frtért renováltá I. Rákóczi Ferencnek a kassai premontrei templomban lévő, 1676-ban készült epitaphiumát.

Szabó Báthory

18. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Pereházy Károly

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971. 1. számát

48. l

PEREHÁZY Károly

2000. XII. 20

†

Pesti gör. kath. templom.

(Abanjtorna vm)

Első temploma 1812-ben
épült. A 1852. évi földcsu-
szamlás elpusztította s csak
1862-ben épült fel ujra.
1913-ban ujjáépítették.

Misgör. kath 31. l.

PEREI Zoltán

SZÉKELY András: Aradi vértanuk : Perei Zoltán fametszetei.

UJ TÜKÖR XVIII. évf. 50. sz. 4.

.....

.....ig.

ai alapján irandó munkáinak
vtára részére megküldeni szi-

PEREI ZOLTÁN

emlitve

Losonci Miklós:V.Országos Kisgrafikai Kiállitás.Cegléd Művelődési Ház

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/41.sz.3-4.o.

- J E G Y -

S

.....állás:.....

.....tel.:.....

.....

.....

áraban.....

on gyüjteményében.....

tári gyüjteményében.....

ában.....

elül kutatásokat végezhessen.

ı kérésre fel kell mutatni.

agok publikálásához az intéz-

elyt kell kérni.

.....hó,....n.

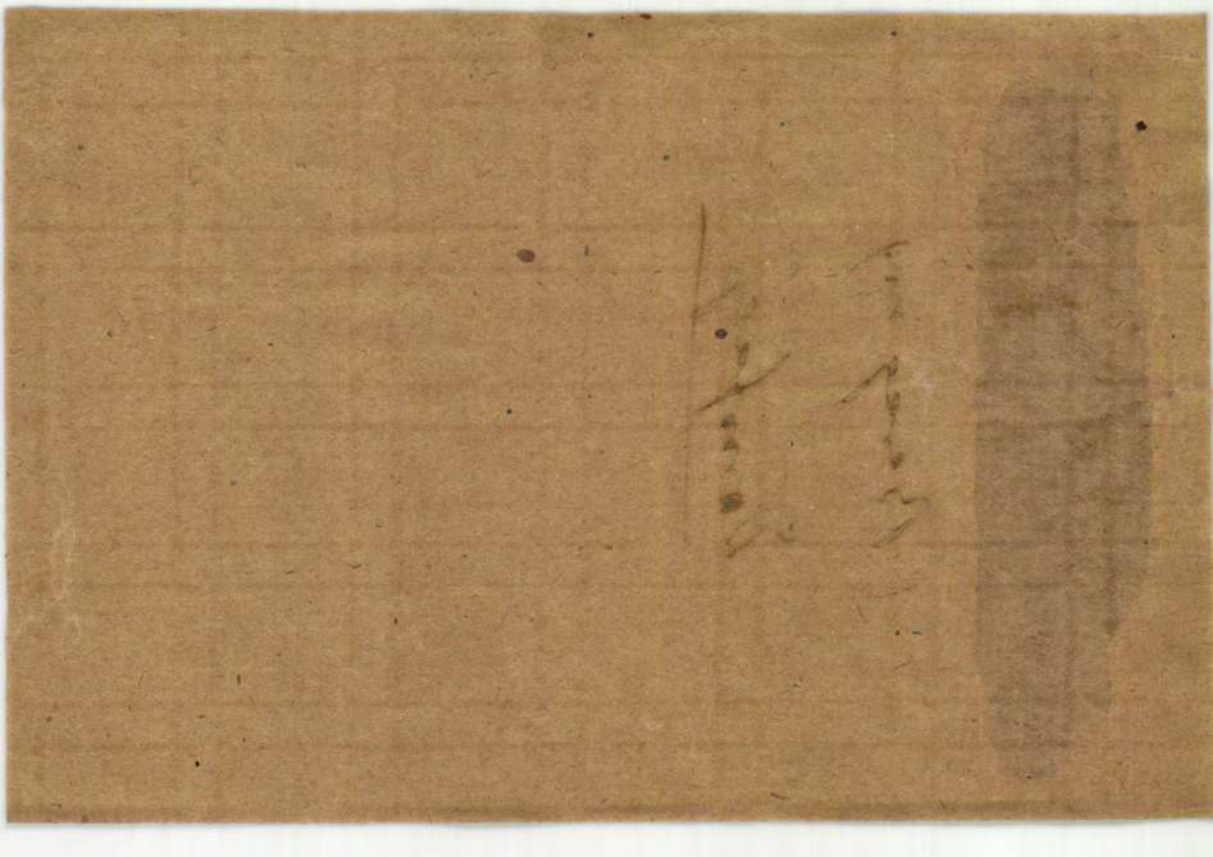

178. **Perekraszna**, g. k. fatemplom.
1747. „In matre ecclesia lignea in statu commodo." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. No. 8.)
1839. „. . . cum. Eccl. Lig. ad S. Michaëlem." (Schem. Munk. p. 57.)
1908. még fennáll. (Schem. Munk. p. 114.)
Lásd még: Lehoczky IIIb. p. 649.; Gerecze p. 191.

(Bereg m.)

Domfalép

Perrelhefter, Gemmarius Sigismundus

ötvös

XVI. 4

laid

Gyárfás Branó 84

Babócsa, r. k. tpl

S

37

Perelhoffer Mihály

brassói ötvös

Talpas pohár XVII. sz.

dr. Hirschler Henrik

tulajd.

Jul

Perellhefter Michael

ötvös 1632

lárá

Gyárfás Brassó 109

Mechel Perlenhefter

1651 (Brassó) jul. 16 an
befejezett Purzenthor
csucsán lipvő Gombot
60 aranyyal megaranyozta.

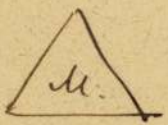

20. l.

és

Philippi. Aus Kronstadt's Vergangenheit und Gegenwart
31. l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Porcheffter Mihály

ötvös 1641-60

lásd

Gyárfás Brassó 323

Perlhefter Michael

ötvös

1641. mesterré lett.
1660. pestisben meghalt.

BRASSO
RE. 21. l

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Perellhefter Mihály

ötvös

irod belép. 1641. máj. 22.
+ 1660. szept. 27

Gy. Brassó Erd. Muz.

385

Perelhefter Mihály

ötv.

Kőmagyötvj. 21 0. 27.

Perelheffter Peter (?)
Petrus Aurifabert

Küldik 1603-ban a nagy insej alkalmával a brassóiak 1603 ban Rudolf Kiráfhoz Prágába követ gyanánt. De nem csinál-tatott ki sanint, mert a csáziár maga elé sem bocsátotta.

Talán Perelheffter Peter volt

M. 18. l.

Trauschenfels. Deutsche Fundgruben zur Geschichte Siebenbürgens. Kronstadt 1860. 36. l.

Perelhefter Péter II.

ötv

Könnagyötvj 185. sz.

Perelheffter Péter I.

ötv

Kőmagyötvj. 169. sz.

Perelhaffter Pitter

ötvös

irod

G. Brassó. Szaradok

236

1620. ichm

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Perlheffter Pitter

ötvös

irod

G. Brassó. Századok

235

1607. ichm
1608 "
1609 "
1612 "

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191 ..... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Pitter Perelhefter

Brassó.

irod

M. 20 l.

Perlhefter Péter

ötvös

1628. mestere lett

1633. meghalt.

BRASSO
RE. 21. C

Perelhaffter Pitter senior

ötvös 1559

lásd.

Gyárfás Brassó 92

Perelhefter Péter junior

ötvös 1589

láda

Gyárfás Brassó 98

Perelheffter Peter

ötvös 1563

laid

Gyárfás Brassó 315.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

i ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Perelheffter Pitter

ötvös 1624

lásd

Gyárfás Brassó 105.

Perelheffter Peter

ötv. 1563-72. Brassó.

Lród

gyfs.

..... *műhely.*

/főnökség!

v..... hó.... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

am.

évi ..... hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Perellheffter Péter

ötvös

irod + 1633. aug. 13.

Gy. Brassó Erd. Muz.

386

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Perellheffter Péter itj.

ötvös

irod belép. 1628. aug. 22.
+ 1655. jun. 19

Gy. Brassó Erd. Muz.

386

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191____ év

tésénél_____

jelenhetek, keresményemnek átvételére ____

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt _____, 191____ é

_____

tanu.

_____

tanu.

Perellhefter Péter

ötvös

irod

G. Brassó. Szárádok

234

1570 ebben

1571 "

1572 "

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191...

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megb

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

Perelhefftes Pitz

~~~
~~~

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megb

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

Perlhefter Péter
ötvös

1563 elöször, céhmester
1572 utoljára

BRASSO
RE. 20.l

Petter Perellhefter

ätvös

irod

G. Brassó. Háradok

234

1563 cch
1564 "
1565 "
1566 "

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

ndrényi Imre, Szeged.

Perlhefter Peter
ötvös

1655. magyar.

BRASSO
RE. 21. l

Perlheffter Péter

ötvös.

1630-ban jul. 29. a brassói ötvösök idősb céhmesternek választják meg.

A brassai ötvös céh eredeti vagyonlegyzéke 1630.

s. Ballagi Aladár. K. W. P. ötvk.
1884. 16. l.

M.KIR.ADÓHIVATAL M.SZIGET
ÉRK.1904 DEC -3
20274 szám

Vissza!

Előiratott a változó illetményekről
pftkv. 791. lap 1. t. a.

904. XII/4.

Perelhefter Péter III.

ötv.

Könnagyötvj 185.77.

MDK

Péreli

~~Pérei~~ Gabi divattervező

~~(l. mg. Péreli G.)~~

rajzai és tervei – divattervek – repr.

Jó tanácsok alakításhoz.

Nők Lapja, Bp. 1953. február 4. [15. l.]

MDK

Péreli Gabi (I mej Pérei)
(divattervező)

tervei és rajzai – divattervek – repr.

Maradékból.

Nők Lapja, Bp. 1953. február 26. [15. l.]

MDK

Péreli Gabi

[Kikövetkeztethetőleg: készítette az általa írt cikkhez a rajzokat. [redacted]]
(repr.)

Péreli Gabi: Divattanácsok tavaszra.

Nők Lapja, Bp. 1953. március 19. [15. l.]

MDK

Péreli Gabi divattervező

[A nevével szereplő rövid szöveggel közölt rajzok kikövetkeztethetőleg az ő munkái.]
(repr.)

Péreli Gabi: Tavaszi blúzok.

Nők Lapja, Bp. 1953. április 16. [18. l.]

MDK.

Perei Zoltán

Kiállitásának hirdetése

Müvészet 1965 7.lap -

MDK

Perei Zoltán

Kertben, fam.

11. M. Képsőm. kiáll. Műcs. 1968.

Perei Zoltán, grafikus MDK

Munkáiból kiállítás nyílt a Gondolat Váci utcai könyvesboltjában.

– : Kis híradó 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. ápr. 21.

Perei Zoltán grafikus

A Dürer tekemben

Kiállítása nyílt

Szocialista Kultúráést 1971. III.

Perei Zoltán

Gametrseteit a Dürer-
teremben állítottak ri.

Magyar Nemzet 1971 február 13
4. old.

Perei Zoltán

Kmetty János és Varga
Mándor Lajos volt a mestere

Magyar Nemzet 1971 február 13
4. old.

Perei Zoltán (1913-)

A Kép. mův. Főiskolát 1945-50 között
végezte. Most nyílt első kiállítása
a Dürer teremben
Ewl: Tigris; Futár; Madarasember
Kávekötő; ülő férfi

Szabó György: Változatok

Élet és Irodalom 1971 II. 13

Perei Zoltán
grafikus

Ex libris Repr.
Ex libris -"-

Új Írás, Bp. 1968. I. 55.-57.

Perei Zoltán

Rajzát -cim nélkül- hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. febr. 6.
XV. évf. 6. sz. 4. lap

Perei Zoltán

"Változatok" cimmel ir Szabó György a müvész kiállitásáról a Dürer Teremben.
a müvész 1913-ban született és 1945-1950 között végezte el a Képzőmüvészeti Főiskolát.
Munkái beszélnek, "...tömondatokban, leginkább a balladás-erdélyi hagyományt követve, külsődlegesen "népies" motivumok nélkül, a fekete-fehér folklóri drámaiságában és soha nem hidegen: Ember, ló kutya, madár... Szerkezetei között vannak finoman ellenpontozottak." "Futás" c. müve például.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. febr. 13.
XV. évf. 7. sz. 13. lap

Perei Zoltán

"..Hangja néha vallomássá bátorodik: "Madaras ember", "Kévekötő" c. müveket kiemeli. "Ülő férfi" c. művét méltatja: "..a meztelen figura hátát mutatja, de nem maga elé mered, mint Sartre emlékezetes filozófia tanárja a férfikorban, hanem oldalt néz, vár valakit: aki zárt magányából megváltja talán.

Élet és Irodalom. Bp. 1971. febr. 13.
XV. évf. 7. sz. 13. lap

Perei Loltán

Grafikus

Részt vett a tárlaton.

Galambos Ferenc: Ex libris kiállítások...
Művészet, 1971. március - 34 lap.

Perei Zoltán

"Madár" c. képének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. ápr. 4.
XIV. évf. 14. sz. 9. lap

MDK

Perei Zoltán, grafikus

Rajz:

Rep.

Perei Zoltán: Csendélet

17.7.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 2.

Perei Zoltán

"Kordés" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. febr. 21.
XIV. évf. 8. sz. 6. lap

Perei Zoltán

Ex libris Repü.

Új Irás, Bp. 1968. I. borítón

MDK

Perei Zoltán

Exlibris

Uj irás 1968 jan.

Perei Zoltán

grafikus

M.D.K.

„Madár" (linómetszet)

Élet és Irodalom, 1965. jan. 9-11 kép

Perei Zoltán

Perei Zoltán metszete

Élet és Irodalom, Bp. 1977. febr. 26.
XXI. évf. 9. sz. 11. lap

Egy családregény vázlata

Televízió

Elmélet születik

koncentrál". (Kiemelés tőlem — V. I.)

„Nagyon nehéz a televízióban a tömegjelenetek bemutatása. Egy angol történelmi tévéfilmben például Erzsébet királynőnek a katonáihoz intézett szónoklatát sikerült úgy ábrázolni, hogy a tömeget négy-öt ember és néhány mögöttük meredő dárda személyesítette meg. (...) Maga a televíziós kamera bizonyos értelemben dinamikus intim személyiséggé változik, amely alig-alig ad totálképet, sokkal inkább a féltotálból halad a premier plán felé."

Voltaképpen mindegyik kijelentés igaz. A természetnek nem *pozást* kap. Elég baj az, ha fennállnak a materiális keretek, melyek ezt a praxist létrehozták, fölösleges őket teoretikusan is megacélozni. De van még egy pontja Hermann könyvének, ahol megintcsak elhirtelenkedte a tények általánosítását. Ez a show-műfajra vonatkozik.

Tudniillik: nézve a tévé ilyenfajta műsorait, minden valamenynyire igényes néző kijelenti, hogy *ezt aztán nem.* A szerző megállapítása, hogy „a leghatástalanabb televíziós produkció a show maradt", mélységesen igaznak látszik. Ezúttal nem idézek fel címeket, melyek — sajnos — ezt bizo-

PEREI ZOLTÁN grafikus
Zarándnádas, 1913

Mint festő- és grafikusnövendék 1945-50 között végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, tanárai Kmetty János, Varga Nándor Lajos és Koffán Károly voltak. A hatvanas években hosszabb időt töltött Angliában, ahol két izben kiállitása is volt. Itthon a Gondolat Könyvesboltban (1965) és a Dürer Teremben (1971) rendezett önálló bemutatókat. - Kizárólag fametszetben dolgozik. Témában nem igen hoz ujat, de kompoziciós megoldásaiban és sajátos metszőtechnikájában annál inkább. Az előbbit a kiegyensulyozottság, a levegős térkitöltés, az utóbbit a szokatlan vonalvezetés, a szemcséző modor, s a fésüsvéső kiiktatása jellemzi. A stilusváltozatok szerencsés keveréke adja meg lapjainak egyéni karakterét.

Perei Zoltán

Ex libris kiállítás nyílt a Megyei Könyvtár előadótermében, melyen szerepelnek művei.

Pittmanné Mikó Ildikó: Miért szeretem az ex libris-t?

Vas Népe, 1975. máj. 31.

Perei Zoltán

Emberalakot-esernyővel-ábrázoló rajz.
/A mozdulatról következtetve lehet nőalak is./
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974 nov. 9.
XVIII. évf. 45. sz. 16. lap.

Perei Zoltán, grafikus

Szerepek.

Arató A.: A jánberényi ... kutató
kisgrafikai pályázata 429.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. júl. XXII/7.

Perei Zoltán, grafikus

Vasárnap megnyílt az orsz. kisgrafikai kiállítás, mely nov. 7.-ig látható, Egléden. Szerepelnek a művész művei a Tárlaton.

Losonci Miklós: Megnyílt Egléden a III. országos kisgrafikai kiállítás.

Pest Megyei Hírlap, 1977. okt. 25.

Perei Zoltán

Fametszete, (repr.)

Élet és Irodalom, Budapest,
1977. jál. 23.

Perei Zoltán

Fametszete repülő alakot ábrázol virággal a kezében.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. nov. 2.
XVIII. évf. 44. sz. 5. lap.

Perei Zoltán

Bemutatott műve:

„Kertben," fametszet, 20 x 30.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

101

Perei Zoltán

Lovaskocsit ábrázoló metszetét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. febr. 12.
XVI. évf. 7. sz. 13. lap

Perei Zoltán

Virpart	X1	140 x 94 mm
Madár	X3	54 x 80 mm

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Perei Zoltán

Farkas X1 88×40mm

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973 Balatoni Múzeum, Keszthely

Perei Zoltán

Vágtató lovast ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Nőalakot ábrázoló rajz repr.-ja.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. márc. 24.
XVII. évf. 12. sz. 8. lap.
16. "

Pekri Zoltán

Közölt művei:

18. sz. „ Ex libris V. J. - fametszet XI.

Magyar kisgrafika. 1972 Budapest.

Perei Zoltán

Tehenet ábrázoló metszetét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. május 27.
XVI. évf. 22. sz. lo. lap.

Perei Zoltán

A Helsingörben legutóbb rendezett ex libris kongresszusra „Magyar Kisgrafika 1972" címmel megjelent mappában szerepelt lapja, a fanyarhangú fametszete. (emlitte)

Arató Antal: Újabb ex libris kiadványok. Könyvtáros, 1973 jún. 369. old.

Perei Zoltán

metszete

Magyar Hirlap 1971/184 11 old.

Perei Zoltán

Arcot ábrázoló rajzát -cim nélkül- hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. szept. 1.
XVII. évf. 35. sz. 6. lap.

Perei Zoltán

Lovast ábrázoló rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. május 12.
XVII. évf. 19. sz. 2. lap.

Perei Zoltán

metszete

Magyar Hírlap 1971/52 11old.

Perei Zoltán

Metszete, valamilyen támadásra készülő állatot ábrázol.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 27.
XVIII. évf. 17. sz. 8. lap.

Perei Zoltán

Lovast ábrázoló metszetét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 2o.
XVIII. évf. 16. sz. 13. lap.

Perei Zoltán

Metszete alakot ábrázol, lanttal a kezében.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 13.
XVIII. évf. 15. sz. 15. lap.

Perei Zoltán

Rajza száguldó vadállatot ábrázol, amint lecsap egy kisebb állatra.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 6.
XVIII. évf. 14. sz. 9. lap.

Perei Zoltán.

A járszberényi könyvtár ötödik kisgrafikai kiállításán rézkarca látható.

A.A.: Műemlékek ex libriseken és kisgrafikákon, Szolnok Megyei Néplap, 1972. okt. 14.

Perei Zoltán

Részt vett az Ernst Múzeum - Nemzetközi ex libris és bibliográfia - kiállításon.

Szij Rezső: Nemzetközi ex libris kiállítás Budapesten
Alföld 1971/2 79 old

Perei Zoltán

Metszete pipázó férfiarcot ábrázol.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 31.
XVIII. évf. 35. sz.9. lap.

Perei Zoltán

Rajza cim nélkül, kicifrázott vonalakból áll.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 17.
XVIII. évf. 33. sz. 13. lap.

Perei Zoltán

Műve szerepel a Magyar Grafika 1978.
c. kiállitáson

Magyar Nemzeti Galéria, 1979. február

-katalógus a könyvtárban-

Zoltán Perei

István-Csók-Galerie: Gemälde von Zoltán Perei

. Ausstellungen.

Daily News, 1978. aug. 1.

Perei Zoltán, grafikus

□ PEREI ZOLTÁN grafikusművész munkáiból nyílik kiállítás július 27-én, csütörtök délután fél 6-kor a Csók Galériában. Megnyitja: B. Supka Magdolna művészettörténész.

-: □ Perei Zoltán

Esti Hírlap

2.

Bp. 1978. júl. 25.

Perei Zoltán, grafikusművész

a Magyar Nemzeti Galériában rendezett a „Magyar Grafika 1978" címmel rendezett szeregszemlén szeperelnek a művész művei: durván hasított s a dúc erezetét is hasznosító fametszetei bukolikus tájakról. (említve).

Wagner István: Mit üzen a grafika?
Magyar Hírlap, 1979. márc. 6.

Zoltán Perei

István-Csók-Galerie: Gemälde von Zoltán Perei

Ausstellungen.

Daily News, 1948. Jul. 24.

Perei Zoltán

Művei szerepelnek a felszabadulásunk 30.évfordulójára meghirdetett pályázat anyagában a Balatoni Kisgrafikai Biennálé kiállitásának keretében a keszthelyi Balatoni Muzeumban - 1975.

-katalógus a könyvtárban-

Perei Zoltán

grafikusművész

Losonci Miklós:

Országos Zisgrafikai Ziállítás Cegléden

a művész a város [KISZ-bizottságának díjában részesült.

Pest Megyei Hírlap

1979 okt. 9.

Perei Zoltán, grafikus

Arckép. Mehmet:

Repr.

Perei Zoltán: Móricz Zsigmond. Csinoldal

Jászkunság, Szolnok, 1979. szept. XXV/2-3

Perei Zoltán

részt vett a Magyar Grafika 1978 c tárlaton a MNG.-ban.

Perei Zoltán durván hasított s a dúc erezetét is hasznosító fametszetei bukolikus tájakról.

Magyar Hirlap 1979/5?/6

Wagner: Mit üzen a grafika?

Pesci Zoltán

grafikus

M.D.K.

A Gondolat Váci utcai könyves-
boltjában tartott tárlatot.

Lengyel Géza: Kiállítási krónika
Művészet, 1965. július - 43 kép

Perei Zoltán, grafikusművész

150 éve, 1830-ban született Goldmark Károly, a múlt század második felének egyik kimagasló és Európa-szerte elismert zeneszerzője. Szülővárosa Keszthely, pályázatot hirdetett kisgrafikai alkotásokra. A zsűri három díjat adott ki. Első díjat nyert Perei Zoltán és Vén Zoltán. A Hazafias Népfront Keszthely városi Bizottságának Különdíját Várkonyi Károly debreceni grafikusművész kapta.

Hajdu-Bihari Napló, 1981. febr. 17.

Perei Zoltán, grafikusművész

a VI. Balatoni Kisgrafikai Biennálé a Tihanyi Múzeumban rendezték meg.

a Biennálén szerepelnek a művész alkotásai.

N. Magyar Tibor: Kisgrafikai biennálé a Tihányi Múzeumban.
Kisalföld, 1981. aug. 1.

Perei Zoltán, grafikus

Perei Zoltán
Képes Esztétikai Kislexikonából: Arisztophanész, Dosztojevszkij, Lukács György, Vörösmarty, Brecht, Flaubert, Baudelaire, Darwin, Cicero Thomas Mann, Kazinczy és Cézanne.

fametszete
e művészekről.

Perei Zoltán: Fametszete.

B/III

Jászkunság, Szolnok, 1982. szept.

XXVIII/3

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1973 JUL 7
KÖNYVTÁROS

Perei Zoltán

1021

PETŐFI-1823-1973-A NEGYÖKRÖS SZEKER: JÁSZBERENYI VÁROSI KÖNYVTÁR.

Perei Zoltán metszete

nyek . . .-ben.

A szakirodalomhasználat és a könyvtárosok

Már abból is, hogy e cikk megírására vagyok, hogy a munkásoknak jelenleg szüks szükségük is lesz arra, hogy szakismereteiket a szakirodalom-használat révén felfrissítsék, növeljék, kiegészítsék. Korainak tartom ugyanis arról elmélkedni — bármennyire is forradalmi az ipar változása —, hogy az automatizáltság bizonyos fokán már nem lesz szükség szakmunkásra, megszűnik ez a kategória, és a munka elvégzéséhez vagy csak betanított munkásra, vagy pedig már mérnökre, technikusra lesz szükség. Mindezt azért tartom szükségesnek megjegyezni, mert nem egy könyvtárossal találkoztam, aki a távoli jövőt közelinek látva, már *ma sem tartja nagyon fontosnak* a szakmunkásokkal való törődést.

A jövőt körvonalazó „ismeretterjesztő" olvasmányaim rég meggyőztek arról, hogy be fog következni az a korszak, amelyet például *Déry Tibor* „technetronikus" korszaknak nevez. Azt is tudom, ennek a csírái már fellelhetők nálunk is. Hogy mást

Perei Zoltán, grafikus

Lapdúcmetszeteinek különös világát korántsem értékelik úgy, mint ahogy megérdemelné. Szemcsező metszőstílusa, apró sikidomokból felépített figurái, az antikvitás iránti nosztalgiája erős egyéniséget formáz és állít elénk.

Galambos Ferenc: A XX. századi magyar ex libris.
Heresi Szemle, 1976. 3. 19. old.

PEREI Zoltán grafikus

Magyar Nemzet, 1992. szeptember 16.

Fájdalommal tudatjuk, hogy **PEREI ZOLTÁN** grafikusművész szeptember 4-én elhunyt. Temetése szeptember 21-én 11 óra 30 perckor lesz az Óbudai temetőben. A gyászoló család. (X)

arbara, Clio Press. 1969-. Also available

an Numismatic Society. 1976-.

Information Services as the continuation of
191), and through QUESTEL as part of
hich also includes the *Répertoire d'Art et*

PEREI Zoltán

kiáll. Hatvay Lajos Muzeum, 1992 nov.

ism. ARATÓ Antal: Perei Zoltán emlékkiállitása. = Müvészet és Barátai, 3, 1993, 2. 8. ill.

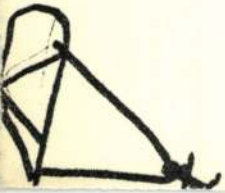

MN
1989
I. 6.
Perei Zoltán

vonzóbb ajánlatot — mint az ÁBMH szórólapján levő fenti invitálást — aligha lehet találni. Márpedig, úgy tűnik föl, a szövegben megcélzott réteg, a továbbiakban nevezzük őket egyszerűen csak *munkanélkülieknek*, a közeljövőben szélesedni, szaporodni fog. Amint azt egy tegnapi tájékoztatón *Rózsa József*, az *Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal* foglalkoztatáspolitikai és területi főosztályának vezetője elmondta, a januártól megszűnő, s eddig kvázi — munkanélküli-segélyként funkcionáló juttatásokat — a meghosszabbított felmondási idő és az elhelyezkedési támogatás intézményét — mintegy ezerötszáz embernek fizették, fizetik ki. Ez a szám, a helyükbe lépő valódi segély életbelépésével akár tízszeresére, húszszorosára is nőhet. Ez részben annak is betudható, hogy szélesedik a jogosultak köre. A korábbival ellentétben nemcsak a leépítettek kaphatnak segélyt, hanem mindenki, aki — a meghatározott feltételekkel — nem tud elhelyezkedni, és korábban volt munkaviszonya.

Az előkészítés során számos nyugati országban megvizsgálták a munkanélküli-segélyezés módszereit — mint tudjuk, a szocialista országok közül ilyen direkt

korlátlag csak 202 [illegible]
a hálózatot — hogy az ország kü-

Perei Zoltán rajza

lönböző pontjain egyenlő esélyl[illegible]yel fordulhassanak segítségért az állampolgárok — továbbra is

mat [illegible]
tenek [illegible]
például egy
kell-e foga
nöki állást.
hogy ki dö
lott átképz
lező elfoga
dik része p
lenti: ha
az elmúlt
kutasként
lást találna
dig nem, a
nia. Pontos
ebben az e
segélyt.

Mi

A megfel
riumába ta
a munkát
potának is
tára okot
várható ke
li-segély ös
látni fogju
reset fele
amelynél
oda- és vis
megközleke
vételével —
haladja me
történt, a

...var és
...barát-
...n kifej-
...eréséül, a
...y fokoza-
...kitüntetést
...yminiszter

...delem 225.
...isort ren-
...szombaton
...osi műve-
...ász Péter-
...i folyóirat
...tója után
Ferenczy
Forrás, il-
, majd az
...y Népdal-
Hadikfalvi
az érdek-

...szoló csa-
hogy özv.
...ni) decem-
...t szeretteit-
...13 órakor
..., a refor-
...szerint lesz.

...atjuk, hogy
...TUNGSRAM
...főnöke, tű-
szenvedés
meghalt.
11 órakor,
...tőben lesz
...család

...nyasokat a televízió sem kerülhette el, kérésükre a távbeszélő-igazgatóság igazgatóhelyettese számolt be a tegnap délutáni műsorban a helyzet okairól és a megoldás módozatairól. *László* Lajos igazgatóhelyettes lapunknak részletesebb magyarázattal is szolgált.

Elmondta, hogy a hétfői játékot követő keserves tapasztalataik után felvették a kapcsolatot a televízióval. Olyan megoldást kerestek, amely lehetővé teszi a játékot, de amely mellett a magyar telefonhálózat még létezni tud. Az a legnagyobb gond — állította László Lajos —, hogy a játszani vágyók nem veszik figyelembe azokat az időhatárokat,

...játszanak. A nyolcvanhatezer eredménytelen hívás viszont tartósan lefoglalja az áramköröket, a távhívóvonalakat és a vidéki hálózatot is. Ez utóbbi annál is nagyobb gond, mert *vidéken a mentők, a tűzoltók és a rendőrség is hiába vár kapcsolásra.*

Ezért a további Bummok rendre új telefonszámokat kapnak, ezeket csak a játék kezdetén árulják el. A számok csak öt percig élnek, így előbb nem érdemes, utóbb pedig fölösleges ezeket tárcsázni. Ez annál is inkább szükségtelen, mert ezután a meddő hívásokat is fogadja a posta — sajnálattal közlik, hogy a szám megszűnt —, és ami fontosabb: *számlázza* is.

(koncz)

A riadó elmaradt

Terrortámadások a kórházak ellen?

Tegnap a lapzárta előtti pillanatokban érkezett szerkesztőségünkbe telefonon a hír, hogy egy palesztin szervezet terrorakciót hajt végre az éjszaka folyamán a Budapesti János Kórház ellen. Azonnal a helyszínre siettünk.

Török György, a kórház gaz-

...ső hívás után végigtelefonálták a budapesti kórházakat, hogy tegyék meg az ilyenkor szükséges intézkedéseket.

Húsz óra előtt a helyszínre érkezett a XII. Kerületi Rendőrkapitányság két munkatársa. Ottlétünkkor győződtek meg arról, hogy az általuk is ismert beje-

Perei Zoltán

fametszetei, és Megay László róla szóló írása („A rapsok vén bolondja")

Kortás, 1987. 9. n., belső borítók
122-123. és 124-127. l.

Pest-Buda Hübner lexikonában

A Hübner-lexikon napjainkban is keresett mű – a könyvaukciókon. A közelmúlt egyik árverésén is derekasan licitáltak egy példányára: közel százezret fizetett a kötetekért a boldog új tulajdonos.

Johann Hübner

Az egész világot bemutató könyv

Az ötvenedik évében járt. Alacsony sorból küzdötte föl magát, apja Keszthelyen a Festetics grófok uradalmi ácsmestere volt. Tíz testvérét vitte el a himlő, egyedül ő maradt életben. Bölcsészetet hallgatott Budán, illetve Pesten, majd teológiát tanult Pozsonyban. 1790-ben szentelték fel papnak. A pesti egyetem teológiai tanára, később Győrött tanulmányi főigazgató lett. Első szerkesztője volt a Tudományos Gyűjtemény című folyóiratnak. 1824-től két évtizeden át a pesti egyetem könyvtárát igazgatta. 1851-ben halt meg.

A Trattner kiadónak üzleti sikert hozott a Hübner-lexikon, amelyre több mint 700 előfizetés érkezett.

A Mostani és régi nemzeteket, országokat, tartományokat, városokat, emlékezetre méltó mezővárosokat, helységeket, folyókat, tavakat, tengereket, öblöket, fokokat, szigeteket, hegyeket, erdőket, barlangokat, pénzeket mértékeket… esmértető lexikon 1816–17-ben 5 kötetben, összesen 3000 oldalon jelent meg. Mint az év legjobb magyar nyelvű könyve elnyerte a Marczibányi-alapítvány 400 forintos jutalmát.

A Buda és Pest szócikkek temérdek földrajzi, történelmi, statisztikai adatán átsüt Fejér György lokálpatriotizmusa. Pest annyit fejlődött az utolsó két tizedben – írja –, „hogy a csinosságra ügyelő magyar tökélletesedésének fő pontját benne méltán találhatja fel". A belső városban a Váci és a Híd (a mai Deák Ferenc) utcára a legbüszkébb. A négy külső város közül Lipótvárost „mind rendes utcái, mind pedig díszes s roppant épületjei végett" kedveli, Terézvárosban a „nyári mulató kerteket", Józsefvárosban „B. Orczy uraság nevezetes kertjét" dicséri, de a Ferencváros is „napról napra szemlátomást nevekedik, szépül". Ezzel szemben Buda, bár „sok csinosságot nyert" a visszafoglalása óta, „régi dicsőséges voltát talán soha többé el nem éri". A vár részletes leírása után a Víziországban a tíz kereken őrlő malomra és a „víz makhinára" hívja fel a figyelmet, amely „föld alatt lévő csövekben hajtja fel a vizet a várba"; a Rácvárosban a Rudas ferdőre és a gazdag serfőzőházra, a Krisztinavárosban pedig a hintófabrikára meg a díszes Városmajorra. A „híres budai veres bort" és a „jó ürmöst" bizonyára nem csak hallomásból ismerte.

Pestnek – tudhatjuk meg a szócikkből – ekkor 43 000 lakosa volt, 138 utcában 3350 ház állt. Éjszakának idején 900 lámpás oszlatta a vastag setétséget. „Könyvárosai öszveségel 6 vagynak"; vendéglátó helyekből jobban állt: 21 kávéház, 24 táncszála, 30 vendégfogadó, 630 kocsma. A „mívesek" közül „cipellősből" volt a legtöbb (140), őket a csizmadiák és az asztalosok követték (80-80). Ami a város étvágyát illeti: „Megemészt Pest vsa esztendőnként több mint 22 500 ökröt s tehenet, 179 00 juhat, 3850 borjút, 4500 sertést csak a mészárszékből, 27 000 mázsa lisztet."

TORDA ISTVÁN

sekkel, jobbításokkal – újra meg újra megjelent.

A magyar kiadás előszavából kiderül, hogy Trattner a fordítással a pesti kispapokat bízta meg. „Ők e terhes munkát nyolcankét világi barátjokkal együtt, nemes lélekkel a közhaszonnak és tudományoknak előmozdítására el is készíték." Ám a lelkes irodalmár kispapok – akik nem oly rég szép summát, 740 forintot adtak össze Berzsenyi első verseskötetének kiadására! – nem vállalkozhattak a lexikon szövegének átdolgozására. Márpedig azt a hazai olvasó igényeihez kellett igazítani: elhagyni az érdektelen részeket és megírni vagy újraírni a magyarországi szócikkeket.

Ez a feladat – és gyakorlatilag az egész munka irányítása – egy jeles tudósra, Fejér Györgyre várt. 1816-ban Fejér éppen az

A jövő Király utcáján

MUNKATÁRSUNKTÓL

A jövő Király utcájában sétálhatunk a www.kiralyutca.hu című honlapon, ahol egy digitális filmecske mutatja be, hogyan kanyarog majd az egy megmaradó autósáv a zöld szigetek között. A Nagymező utcától a Deák térig az egyirányú közlekedést 30 kilométeres sebességkorlátozó táblákkal is lassítják. Az autósáv sárga díszburkolattal kirakott szélén parkolási lehetőség is lesz néhány szakaszon. Egyébként pedig ládába és földbe ültetett fák, virágágyások, padok szegélyezik az utat. A felvételeken modern, ívelt lámpaoszlopokat láthatunk. Ezek alá nyilván kitelepülnek majd az itt nyíló kávézók teraszai, bár azok nem látszanak még a jövőbe látó filmecskén.

A futurisztikus klipben látottakból a helyszínen is meg lehet már találni néhány elemet, a terézvárosi templom felé például már sétálhatunk is az új úttest betonozott alapjain, a Károly körút felé eső szakaszon viszont egyelőre csak a felbontott kockakő látszik. Az új sétálóutcát 2004 végén adják majd át.

Bomlásveszély!

Létrejött nemrég egy civil szervezet a régi pesti zsidónegyed megmentésére. Az ÓVÁS! Tagjai között építész, szociológus, történész, közgazdász és – Konrád György személyében – író is szerepel. Nem akarják szó nélkül nézni, hogy sorban rombolják le a negyed jellegzetes épületeit, ezért tiltakozásképpen aranyszínű, célkeresztbe állított R betűket festenek a veszélyeztetett házak kapujára, ami annyit tesz: a megjelölt épület rejtett érték.

Érték, mert a negyed kialakulása, története, szerepe és nem utolsósorban atmoszférája értékessé teszi, és rejtett, mert ezt az értéket – jelen állapotában – nem mindenki ismerni fel.

Egy hónappal ezelőtt a szervezet tagjai demonstrációt hirdettek a Holló utca 11-es számú, valamikori ezüstműves ház elé. Az épület, pontosabban a helye ma egy bombatámadás díszleteire emlékeztet. A romok tetején nagy, sárga munkagép áll diadalmasan. A történet nemcsak a Holló utcai épületről szól. A hetedik kerület szívében álló egyedi bérházak, szecessziós lakótömbök a kiépítendő Madách-sétány útjában állnak. A korzó nyomvonalán hármat már lebontottak a tizenkilenc veszélyeztetett épületből: kezdődött két éve a Rumbach Sebestyén utca 8-al, folytatódott a Holló utca 11-el, és menthetetlen már a Kazinczy utca 52-es is. A helyükön épülő lakóparkok jövedelmező befektetésnek ígérkeznek.

A zsidónegyed a város ritka, organikusan kialakult területeihez tartozik, vagyis nem papíron álmodták meg az utcaszerkezetét. A mindezt figyelmen kívül hagyó, évek óta tartó rombolást, úgy tűnik, az sem fékezi meg, hogy a zsidónegyed két éve felkerült az UNESCO világörökség-listájára. Az épített örökség védelmének kiforratlan törvényi háttere miatt ugyanis a rangos elismerés nem jelent automatikus törvényi védelmet. Legalább hetven épületet kellene felújítani (és műemlékké nyilvánítani) ahhoz, hogy a negyed megőrizze eredeti hangulatát. Legalábbis ami még menthető abból.

Perczel Anna, az ÓVÁS! egyik építész tagja szerint nem egyszerűen műemlék épületek megőrzéséről van szó, egyáltalán nem szándékuk skanzenszerűen konzerválni a zsidónegyedet. A szervezet tagjai az ellen próbálnak fellépni, hogy átgondolatlan tervezésű lakóépületek, a környék szerepét, hangulatát gyökeresen átformáló irodaházak ne kerülhessenek a foghíjtelekekre. Mert abból egyre több akad, évek óta bontják a kerület leromlott állapotú épületeit.

A zsidónegyed pedig nemcsak menthető, de figyelembe véve kialakulásának körülményeit megújítható is volna. A régi-új, pezsgő belváros megteremtésének lehetősége persze hosszabb távú koncepció. Befektetésként is lassabban térülne meg. Kérdés viszont, hogy rombolni vagy ápolni szeretnénk a gettó emlékét. A Holló utcai romok tövében még mindig tábla figyelmeztet: Vigyázat, omlásveszély a tetőről! A törmelékhalmoktól néhány saroknyira rendezik meg augusztus végén a VII. Zsidó Nyári Fesztivált. Az ÓVÁS! ott lesz.

BORSOS ROLAND

BUDAPEST

ÍZELÍTŐ AZ ÚJ SZÁMBÓL

A városlakók lapjának augusztusi számában a bérlakások rendszerváltás utáni helyzetét összegzi *Szalai Anna* vezető anyaga. A Ganz Park körüli vitákkal is hosszabban foglalkozik az új lap. A kőbányai gyűjtőfogházról és a Sziget Fesztiválról ugyancsak szól egy-egy riport. Találunk olvasnivalót a régi, tabáni Albecker vendéglőről, a Városliget autóséletéről, az Úttörő Áruházról és a Citadelláról. A képmutogató rovatban most olvasók által beküldött régi feliratokat láthatunk. A szépirodalmi oldalakon *Cserna Szabó András* novellája, *Jolsvai András* tárcája, *Háy János* verse szól a szeretett fővárosról.

HIRDETÉS

Kiállítások Salzburgban

A Mönchberg tetejére tervezett új, modern múzeum építését első perctől kezdve heves vita kísérte. A mára elkészült épület láttán sejthető, hogy a kedélyek ezután se nyugszanak meg. A téglalap alakú, bunkerszerű építmény nemigen illik a barokk városka fölé emelkedő hegy tetejére, legalábbis néhány nap nem elég a látvány megszokásához. Az utólagos reklamációnak persze nincs sok értelme, s különben is, a mérvadó helyi értelmiségi körökben egyelőre zavart köhécselés fogadja a fanyalgók véleményét. Inkább a mellette szóló érveket ismételgetik, azt, hogy már nagyon elkelt egy új múzeum. Tény: négy szinten összesen 2300 négyzetméter felület áll a modern művészeti alkotások rendelkezésére.

Csaknem 150 pályázat közül választotta a nemzetközi zsűri a müncheni építészcsoport tervét, amin aztán még kerek négy éven át vitatkozgatott jószerével egész Ausztria. 2002-ben kezdték építeni, és tulajdonképpen csak majd októberre készül el teljesen. Ambiciózus igazgatónője, *Agnes Husslein* azonban semmiképpen nem akart kimaradni a fesztivál csillogásából, így inkább egy időre lemondott némely részletről, s a műfaj legnevesebb nemzetközi képviselőinek munkáit felhasználva, kortárs fényjáték alkotásokkal világította be a csupasz falakat. Az előmegnyitó, a ritka látványos tűzijátékkal, a külső megvilágítással káprázatosra sikerült.

A sietség érthető: ilyenkor, a nyár derekán, amikor Salzburgban kék vér és újgazdagság keveredik a politikai elittel, mégiscsak nagyobb a pompa, mint mondjuk egy esős októberi napon, Salzburg Csipkerózsika-álma kezdetén. Az előmegnyitó fényét emelte, hogy a múzeummal együtt a harmadik szinten – ott, ahol panorámaablakon át nyílik páratlan kilátás a szoborkertre – kétszáz fő befogadására alkalmas luxusétterem is működik, s ez a létesítmény el is készült már. A város panorámája innen egészen egyedülálló, s ha valaki kénytelen háttal ülni a látványnak, segít egy tükör, s így mindenkinek jut a szépségből. A szövegneon munkákból álló kiállítás tipikusan az, amely nehezen írható le: a legtöbb kiállított installációt *Francesca Thyssen-Bornemisza Habsburg* TB–A21 névre keresztelt, nemrégiben Bécsben megnyílt új múzeuma „szállította". A hölgy jelenléte csak fokozta az elegáns publikum

> Mozart szülőházában kiállítás mutatja be, milyen volt a színház a város nagy szülötte korában.

érdeklődését. Igaz, a művészet mintha kissé háttérbe szorult volna. Elvonta a figyelmet, hogy Francesca évek óta külön élő férje, *Karl Habsburg* társaságában jelent meg. Jól időzített volt az a bejelentés is, hogy Francescát, a dúsgazdag és neves gyűjtőcsalád sarját, az utolsó császár unokájának nejét kérte fel a Bécsi Tavaszi Fesztivál a most létrehozott képzőművészeti kurátori poszt betöltésére.

Bár a képzőművészet semmiképpen nem játszik a salzburgi fesztiválon kiemelkedő szerepet, azért aki kedveli az ilyesmit, talál néznivalót. A maga műfajában a legszínvonalasabb kiállításnak a Sacher Szálló előcsarnoka ad helyet: *Michael Horowitz* fekete-fehér fotói tekinthetők itt meg. Elsősorban portrék, neves és ismert személyiségekről, jellegzetes pózokban. Közülük sokan ma már idősek, mások nem is élnek, legtöbben voltak Salzburg vendégei. Maga a kiállítás megnyitója ugyancsak jelentős társadalmi esemény volt – persze a salzburgi Sacher Szálló halljában nem ritkaság az ilyen összetételű társaság.

A Residenz Galéria Beszédes kezek címmel egészen különleges kiállításon mutat be olyasmit, ami a színpadi művészet egyik fontos része. Olyan képzőművészeti alkotások láthatók – a XVI. századtól kezdve napjainkig –, amelyeken a kéz kiemelt szerepet játszik, a mozdulat érzelmeket vagy éppen elfojtott indulatot fejez ki. Nem egy híres és ismert festmény került be a válogatásba. Jól egészíti ki ezt a kiállítást a DasKino moziközpont. Itt – ahol a magyar filmfesztivál, a Szabó István-retrospektív a fesztivál első napjaiban ért véget, s amelynek előcsarnokában július végéig a Szabó-filmek forgatásain készült *B. Müller Magda-fotók* voltak láthatók – most a kézről szóló vagy annak különleges szerepet tulajdonító némafilmeket vetítenek.

Mozart szülőházában kiállítás mutatja be, milyen volt a színház a város nagy szülötte korában. Érdekes az a kiállítás is, amelyen új gyűjtőként mutatkozik be a fesztivál fő szponzora, a Siemens: 500, főleg ifjú alkotóktól vásárolt műből álló anyagát mutatja be, azt, amellyel hamarosan kelet-európai turnéra indul azokba az országokba, ahol a nagy multicég egyébként jelen van.

A salzburgi galériák számára is a szezon egyik csúcspontja a fesztivál: jelentős vásárlóerőt képviselő közönség múlatja a napokat ilyenkor a városban, s használja ki az előadások előtti órákat a nézelődésre. Az itt megtelepedett sikeresek közül *Thaddaeus Ropac* galériája most ünnepelte salzburgi jelenlétének huszadik évfordulóját, pedig a ma 41 éves kelet-tiroli véletlenül került ide. Bécsben ugyanis a nyolcvanas évek derekán ellenségesen fogadták szenvedélyével, a kortárs osztrák festők iránti érdeklődésével. Salzburg befogadóbb volt: ma a Ropac galéria fogalom. Olyan sztárok tartoznak „ügyfelei" közé, mint Baselitz, Tony Cragg, Gilbert & Goerge. 1990 óta Párizsban is jelen van, sőt, tevékenysége központja ottani ezer négyzetméteres galériája, ahol 24 munkatársat foglalkoztat. Ami Ropac érdeklődését felkelti, abból Salzburgban divat lesz: most Szentpétervárról tért haza lelkesen, s azzal, hogy új súlypontot alakít ki: felvette a kapcsolatot a fiatal orosz alkotókkal. A Residenz gyűjteménye, a barokk freskófestészet hagyománya – amely két kiállításon is megtekinthető ezen a nyáron – a jelek szerint nem akadálya annak, hogy Salzburg a kortárs művészetet is felvegye programjába.

Bécs, 2004. augusztus

SZÁSZI JÚLIA

Az új múzeumban összesen 2300 négyzetméter felület áll a modern művészeti alkotások rendelkezésére

HIRDETÉS

NÉPSZABADSÁG

TERJESZTÉSI ÜGYFÉLSZOLGÁLAT 06 (1) 436-4484

Személyesen, Önnek

Ha a Népszabadság előfizetésével, utcai árusításával kapcsolatban kérdése van, kérjük, keresse ügyfélszolgálatunkat!

06 (1) 436-4484

– Normál díjas vonalunkon munkatársaink hétköznap 8–16 óra között állnak rendelkezésére. Egyéb időpontokban hívását üzenetrögzítőnk fogadja.

06 (80) 630-099

– Ingyenesen hívható zöld számon automata ügyfélszolgálatunk üzemel.

terj@nepszabadsag.hu
www.nepszabadsag.hu

FAX ***06 (1) 436-4426***

NÉPSZABADSÁG

A tájékozottság magabiztossá tesz.

Könyv

Az Antikrisztus halála

VÁRI ERZSÉBET

A huszadik századi lengyel irodalmárok Dosztojevszkijről szóló írásait közreadó kötet (szerkesztette és *Körner Gábor* mellett fordította: *Pálfalvi Lajos)* nemcsak azért lebilincselő olvasmány, mert az orosz író műveinek és hőseinek új szempontú értelmezéseivel ismerkedhetünk meg olvasása közben, hanem azért is, mert Maria Janion, Czeslaw Milosz, Ryszard Przybylski és Jerzy Stempowski esszéiből, tanulmányaiból azt is megismerhetjük, miként viszonyulnak e jeles szerzők az életüket drámaian meghatározó orosz/szovjet birodalomhoz, illetve lengyelségükhöz.

Przybylski gondolatgazdag címadó esszéjében számos jelét láthatjuk az orosz/szovjet birodalomtól elszenvedett megaláztatások miatt kialakult lengyel elfogultságnak. Ő ugyanis egyértelműen Dosztojevszkij bizonyos regényalakjait, főként az Ördögök értékvesztett, démonikus hőseit értelmezi Antikrisztusként A keresztény szabadságfogalom magyarázatának segítségével jut el elemzése egyik legérdekesebb pontjáig, ahol rámutathat a szabadság által felszabadított rossz és a társadalomra rákényszerített jó káros következményeire. Przybylski egyébként valamiféle egységes (vallásos) világszemléletet kér számon Dosztojevszkij hőseitől, noha az orosz író egyik nagyon fontos felfedezése éppen az, hogy az igazi személyiség önállóan és nem fölülről várt ideológiák alapján formálódik.

Maria Janion, Przybylski intrepretációjához kapcsolódva szintén a szabadság fogalmára építi

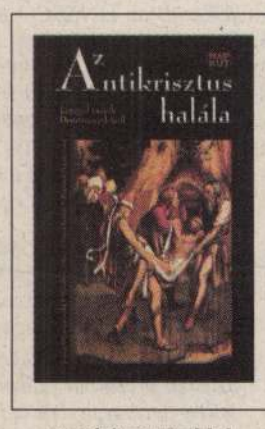

Napkút, 143 oldal, 1490 forint

fel gondolatmenetét, de a gnosztikus filozófia, illetve Hegel szabadságértelmezéséből, illetve a byroni életérzésből kiindulva az immoralitásra és nem a hitre helyezi a hangsúlyt Sztavrogin vagy Kirillov alakját értelmezve. Igaza lehet abban, hogy Dosztojevszkij e hősei olyan vakmerő individuumok, akik a korábbi fogódzók híján a semmivel szembesülnek.

Azt a tényt, hogy Dosztojevszkij ezzel utat nyitott a huszadik századi egzisztencialista, abszurd gondolkodás számára, Milosznak a kötetben szereplő írásai is bizonyítják. A lengyel emigráció nagy alakja ezekben Sartre filozófiájának bizonyos elemeivel, Swedenborg felfogásával és a nyugati vallási képzelettel hasonlítja össze Dosztojevszkij gondolatait, főként A Karamazov testvérek és ismét csak az Ördögök hőseit középpontba állítva, miközben az író nemzetközi befogadástörténetének néhány figyelemre méltó összefüggését is bemutatja.

Stempowski Dosztojevszkij lengyel regényalakjai című 1931-es előadása ékes bizonyítéka annak, miként lehet nemzeti elfogultságok nélkül közelíteni Dosztojevszkij művészetéhez. A szerző továbbgondolja az orosz formalista kritika felfedezését, miszerint Dosztojevszkij kísérleti regényt írt, és ezzel eltávolodott a valóságábrázoló realizmustól. Nietzsche hatására is hivatkozva, azt is állítja, hogy az orosz író hősei – így lengyel figurái is – ellentmondásos konstrukciók. Stempowski arra is felhívja a figyelmet, hogy Dosztojevszkij elutasított minden korábbi filozófiai és vallási vigaszt, az individuális tagadás jogáért harcolt. Interpretációja szerint a Bűn és bűnhődés Epilógusában szereplő, kényszermunkára ítélt lengyelek „megnyugvást találnak a filozófia vagy a vallás vigasztalásában". Ezért nincs kegyelem számukra.

Színház

ÍZELITŐ AZ AUGUSZTUSI SZÁMBÓL

Magyar zsidó vagy zsidó magyar, aki regényeit és drámáit angolul írja, és Németországban, német nyelvű színpadokon lett nagy színházi guru. (Eörsi István a kilencvenéves Tábori Györgyről) – Most én vagyok a világon a legrégebben szolgáló színházcsináló. Idősebb vagyok még Szophoklésznál is, aki nyolcvanévesen írta meg az Oidipuszt. (Tábori György) – A Stuart receptje: egy meg egy az nem kettő, hanem egy, amelyben lakik egy másik egy." (Tompa Andrea Zsótér Sándor Schiller-rendezéséről) – A József Attila Színház manapság kevésbé igényes műsorral kívánja a közönséget szórakoztatni, mint korábban, akár csak tíz-tizenöt ével ezelőtt is. (Stuber Andrea évadösszefoglalója) – Vörösmarty–Spiró: Czillei és a Hunyadiak (dráma)

Baljós előjelek az USA gazdaságában

Mélypontjára süllyedt néhány nappal ezelőtt az USA gazdasági helyzetét tükröző, az üzleti feltételek alakulásának megítélése szempontjából igen fontosnak tartott mutató. Olyannyira, hogy újra felerősödtek a találgatások, vajon a FED (a központi pénzügyi hatóság) ismételt *kamatcsökkentéssel* képes lesz-e a „félig recesszió" felé csúszó gazdaságot megállítani.

Keddre várta már minden amerikai részvény- és valutpiac a kamatcsökkenést, ami ugyan élénkítheti a gazdaságot, de tovább gyengítheti a dollárt. Az erős dilemmák akadályozták a FED döntését.

Az említett mutató 4,7 százalékponttal lefelé mozdulva a múlt hónapban lélektaninak tartott küszöbértéket tört át, egy olyan alacsony értéket, amit *legutóbb 1992 januárjában* regisztráltak. Szakértők véleménye szerint 50 százalék alatti értéke már egyértelműen arra utal, hogy a feldolgozószektor kibocsátása újra csökkenni kezdett, és kedvezőtlen kilátások valószínűsíthetők a rendelésállomány alakulásában is.

A fent említett jelzőszámtól függetlenül a Kereskedelmi Minisztérium is kedvezőtlen adatokat tett a napokban közzé: augusztusban az építőipar árbevétele az előző hónaphoz képest 0,8 százalékkal csökkent, ami 1991 novembere óta a legalacsonyabb érték – akkor azonban még teljes volt a recesszió. A munkanélküli-segélyt igénylők száma is 15 ezerrel, 429 ezerre nőtt, ami sehogy sem egyeztethető össze egy gazdasági fellendüléssel.

Ha mindezeken kívül számításba vesszük a lakóházeladások jelentős visszaesését, a fogyasztók megingott bizalmát, a megrendelések általában alacsony állományát, valamint a személyi jövedelmek süllyedő szintjét és az országosan már *7,6 százalékos* munkanélküliséget, úgy tűnik, hogy *George Bush* újraválasztási esélyei igencsak megingottak. Ebből a szempontból különösen a munkanélküliség veszélyes tényező, amelynek rátája olyan, a depresszió által erősen sújtott államokban, mint Kalifornia, már kétszámjegyű.

E veszélyes folyamatot súlyosabbá teszi, hogy a nem mezőgazdasági szférában már az előző hónapban is igen jelentős mértékben nőtt munkanélküliséget szeptemberben a becslések szerint *75 ezer munkahely megszüntetése* tovább fokozta.

A FED erre már nem tud oly könnyen ismételt kamatcsökkentéssel reagálni, mert ezzel végképp aláásná a dollár amúgy is gyenge pozícióit. Ebből a szempontból egyébként már az is határt szabhat a kamatok csökkentésének, hogy a kamatjövedelem ilyen mértékű zsugorodása és az amerikai bankrendszer fogyatékosságai a betétek tömeges kivonásához vezethetnek, amit mindenképpen el kell kerülni.

B. K.

Kisebb növekedés Ausztriában

Gondok a schillinggel és az exporttal

Az osztrák és német importra erősen épülő magyar külkereskedelem magasabb importárszinttel fogja jelezni a márka és a schilling erősödését – vélik a megfigyelők. A világ számos országában *megdrágult schilling* azonban elsősorban maguknak az osztrák exportőröknek jelenthet komoly problémát, hiszen versenyképességük romlik.

Egyebek között ettől félti az osztrák gazdaságot az Osztrák Gazdaságkutató Intézet, a WIFO, amely a közelmúltban a kivitel és az idegenforgalom mint húzóágazatok visszaesésének erős valószínűsége miatt lefelé módosította az idei évre korábban készített növekedési prognózisát.

Eszerint az osztrák nemzeti összterméknek *1992-ben legfeljebb 2* százalékkal bővül, s nem 2,2 százalékkal, ahogy három hónappal korábban jelezte a WIFO. Hozzáteszi, hogy a szárazság is keresendő az óvatosabb prognózis okai között.

A WIFO szerint a schilling erősödésével azonos nagyságrendű probléma, hogy Ausztria egyes fő piacainak valutáját leértékelték, ami a schillinget erősödésétől függetlenül is a korábbinál drágábbá teszi, s vele az osztrák exportot is. Az általános gazdasági recessziót is megemlíti ennek kapcsán az intézet.

Magyar illetékesek egyelőre nem bocsátkoztak jóslásokba, milyen mértékben változtatja meg a magyarországi importárindexet a schilling erősödése. Ez ugyanis nemcsak a külföldi pénz erősödésének, hanem a forintárfolyamok alakulásának, illetve az áruforgalom volumenében és országstruktúrájában bekövetkezett változásoknak is a függvénye.

A KSH kimutatása szerint az idei év első fele után, 1991 azonos időszakához viszonyítva, *110,6 százalékon* állt a piacgazdaságú országokból érkező és forintban kifejezett import magyarországi árindexe. Nem lehetetlen, hogy az osztrák pénz hivatalosan 2 százalékos felértékelése és a márkát követő emelkedő árfolyammozgása miatt a magyar behozatalban egyheted részt képviselő osztrák import az említett index emelkedését a második félévben jelentősebb mértékben befolyásolja majd.

Kövécs Gábor

Akár százezreket nyerhetnénk

Az autóimportőrök várnak

Nem változtat árlistáján a Fiat kocsik ma talán legjelentősebb magyarországi importőre, az Osterlízing Kft. Mint a cég vezetője közölte, nem tartják időszerűnek nemrég kialakított új árlistájuk módosítását, azaz áraik csökkentését annak kapcsán, hogy az autókért fizetendő olasz líra, leértékelése miatt, magyar forintban is olcsóbb lett. Egyébként is *nem az árak csökkentésével*, hanem más kedvezményekkel ösztönzik a vásárlást.

A német autógyártók erősen aggódnak országuk pénze, a márka folyamatos erősödése miatt, attól félvén, hogy a külföldi vevőknek egyre többet kell így fizetniük a német autókért. Aggodalmuk kiegészül azzal, hogy a „gyenge pénzű" országokban gyártott utók az árak terén egyidejűleg egyre versenyképesebbekké válnak, nemcsak a külföldi, hanem a német piacon is.

A fogyasztók szempontjából talán legjelentősebb tétel a gépkocsi, és árának változása egyedül az árfolyamok néhány százalékos módosulása miatt – például Magyarországon – több tízezer forint is lehet. A líra hivatalos olasz leértékelése is 7 százalékos volt, ám a magyar forinttal szemben bő egy hónap alatt ennél többet vesztett értékéből. Csupán egy egymillió forintos gépkocsi ára is ennek megfelelően jelentős összeggel, elvileg akár *80-90 ezer forinttal* változhatna, a drágábbé persze többel.

Hazai autókereskedői körökben egyelőre a jelek szerint nem akarnak még reagálni a líraárfolyamokra; az Osterlízingnél úgy ítélik meg, hogy az árfolyami helyzet messze nem érkezett még nyugvópontjára, a pillanatnyi árfolyamnyereség esetleg később elvész.

Más importőrök szervezeti problémákkal küszködnek; a nyár közepén ünnepélyesen elindított Lancia-Autoelit vezetője nemrég érkezett Magyarországra, és egyelőre üzleti munkájuk megalapozásán fáradozik. A Fiat új importőre, a Fiatauto hasonló cipőkben jár, még nem tudta tervezett helyét a hazai autókereskedelem szervezetében elfoglalni. A Lancia importőre felhívta a figyelmet rá: a gyártó eddigi üzletpolitikája az volt, hogy semmiképp sem él az árcsökkentés eszközével az eladások serkentésére

(k. g.)

Bolgár megoldás

Kis bankokból nagyot

Bulgária összevonja 22 kisebb kereskedelmi bankját egy újonnan létrehozott nagy bankba, az Egyesült Bulgária Bankba, amely – mint alapító gyűlésén eldöntötték – a jövő év elején kezdi meg tevékenységét.

Két évvel ezelőtt a Bolgár Nemzeti Bank kereskedelmi és központi banki funkcióját szétválasztották, és fiókjaiból önálló kereskedelmi bankocskákat hoztak létre.

Már elég rég nyilvávalóvá vált, hogy a fiókok, azaz a kis bankok pénzügyileg gyengék. Ezért a bankreform egyik célja lett, hogy nagyszabású fúziókkal meg kell indítani a nagy bankok kialakulását. Öt hónappal ezelőtt egy bankkonszolidációs társaságot hoztak létre azzal a céllal, hogy rendbe szedje a széttöredezett bankszektort. Az országban ugyanis mostanra már több mint 80 kis pénzintézet működik, s a hírek szerint nemcsak szerény tőkével, hanem a régi rendszertől örökölt módszerekkel, a piacgazdaság megteremtéséhez szükséges munkatapasztalatok teljes hiányával.

A bolgár illetékesek azt is remélik, hogy a bankok összevonásával megoldható lesz a pénzügyi szektor privatizálása is, amihez szerintük még legkevesebb három év szükséges...

(kovács)

Mikor drágul a benzin Svájcban?

(Reuter) A svájci törvényhozás felső háza szerdán megszavazta a benzin literenként *20 centimes* összegű adóját, de az autósokat tömörítő Autó Párt aláírásgyűjtést indít a terv megvétózására. Ez – ha sikeres lesz – a benzin árának emelését jövő nyárig elodázhatja.

Eredetileg egy 25 centimes összegű adóemelés szerepelt a törvényhozás asztalán, de a várható erős ellenkezés miatt a tervezett adó nagyságát lefelé módosították.

A benzin ára Svájcban jelenleg még egyike a legalacsonyabbaknak a nyugat-európai államok között, literje nagyjából egy svájci frankba kerül.

Lengyelország túl van a recesszión

(MTI) Úgy tűnik, Lengyelország kifelé tart a gazdasági recesszióból, amelybe a kommunista rendszer összeomlása után a piacgazdasági átmenet megkezdésekor került – jelentette ki Andrzej *Olechowski*, Lech *Walesa* lengyel elnök gazdasági tanácsadója Bécsben osztrák bankszakembereknek.

A hazai össztermék (GDP) megszilárdulni látszik, esetleg az 1 százalékos növekedést is elérheti az idén, jövőre pedig már 2-3 százalékos emelkedése sem lenne meglepetés – mondta a volt pénzügyminiszter Olechowski. A század végére a szakemberek szerint valószínűleg megkétszereződik a nemzeti jövedelem Lengyelországban.

A *Reuter* hozzáteszi, hogy amennyiben Olechowski nem téved, akkor Lengyelország lesz az első ország a volt kommunista blokkból, amely túlélte a recessziót. A brit hírügynökség szerint azonban több év kell még ahhoz, hogy Varsó kárpótolhassa gazdaságát azért a jelentős mértékű hanyatlásért (11,6, illetve 7 százalékot, amelyet tavalyelőtt és tavaly szenvedett el.

Nehezen tartható a március végi határidő

Földárverés Kartalon – kérdőjelekkel

Naiv elgondolásommal ellentétben történelmünk *legnagyobb* földosztása *nem* a talajközelben történik, hanem polgármesteri hivatalok és művelődési házak termeiben, így mondhatni azt is – *számítógépközelben*. Ugyanis a masina mondja meg a táblák méretét, rögzíti az új-régi tulajdonosok nevét, jóllehet a jó előre kiosztott lapokon is láthatja az előbbi adatokat e sajátos szeanszok résztvevője.

Így volt ez a minap Kartalon is, ahol előzőleg *Urbán* Imre főpolgármestertől tudtam meg, hogy a gazdag földű *Galga völgyében* leledző falunak 5600 lakója van, egyebek közt 240 magánvállalkozóval. Még 1975-ben négy község parasztságát terelték egyazon akolba, a szokásos pártbizottsági „meggyőzéssel", ám az elmúlt évben visszavedlettek négy szövetkezeti gazdasággá.

Ösztönzik az eladást?

Irány a művelődési ház, ahol vannak vagy kétszázan, de nem csupa helybeli: a *környező* falvakból is eljöttek érdeklődni, miként zajlik ez az országot felbolydító szertartás? Nos, igencsak zajlik, még a kezdés előtt, mert az érdekeltek körében csakhamar kitűnik, hogy baj van a kárpótlási jegyek körül. A menetrend úgyanis az, hogy a kárpótlási hivatalok kiküldik határozataikat az érintett téeszeknek, személyeknek és bankoknak, esetünkben a *Budapest Banknak*, majd onnan kell megjönnie annak a letéti jegynek, amelynek birtokában már licitálhat földre az erre jogosult.

– Bementem a gödöllői bankfiókba, ahol azt mondták, várjak még három hetet, addig is kaptam egy címet, a *Budapest Értékpapír Rt.* címét, adjam el ott a kárpótlási jegyemet. Nyilván olcsóbban, de hát én magyaráztam a hölgynek, hogy a földemet akarom...

Kovács Erzsi néni monológját olvashatták, amit tollba diktált valósággal. Most tehát itt van, de *nem* lehet még résztvevő a hetvenéves önmagára kevésbé, ám gyermekei örökségével gondoló asszony. Majd novemberben sorra kerül, igen ám, de addig nem veszik ki *legjavát* a földnek? Ez óhatatlanul fölmerül a várakozókban, köztük fiatalokban is, akik körém gyűlnek, megtudván foglalatosságomat.

– Ha megvárjuk a novembert, akkor ki fog elvetni? – kérdi egyikük. – A fő gond, hogy éppen ebből a táblából akartam szerezni! Bár jogosult vagyok, nem kaptam még meg a letéti jegyem. Miért nem lehet *anélkül*? Nekem hat hold járna, igaz, a feleségem révén... S novemberben majd távol a falutól jutok hozzá a földhöz...

Kovács József a korábbi *Petőfi Tsz*-ből kivált, immár egy falura hagyatkozó *Új Élet Termelőszövetkezet* tagja, de van a karéjban, aki állami gazdasági dolgozó, s aki *Vácszentlászló* lakója, vagy az ugyancsak szomszédos *Valkóé*. Érintett és megfigyelő egyaránt, bizakodó és tanácstalan emberek.

Kisgazdából – nagygazda...

Dr. *Sztáray* Mihály, a kárrendezési hivatal vezetője mondja el, hogy négy törvény és négy végrehajtási rendelkezés, valamint bankok átiratai s más papírok tengerében kell eligazodniok, amihez képest valóban *mintaszerűen* bonyolódik le maga az árverés. Úgy számoltam, hogy – ha tudok még összeadni – vagy kétszázvalahány hektár sorsa fog eldőlni most, *Fogd* Mihály, helyettes hivatalvezető irányítja az árverést. *„Először, másodszor, harmadszor"* – megy lefelé az előírt háromezer forintról, meg sem áll a legalacsonyabbként megszabott ötszázig, százasával meg-megállván egy pillanatra.

Nem érezhető semmiféle árverési láz, ami megadná a szertartás savaborsát. *„Le van bundázva"* – súgja előttem egy hölgy a párjának, s bizony, ki a megmondhatója, hogy az előző estéken *miféle* előegyezségek köttettek?

Íme, az első menet: *Keresztfai dülő*, *Kartal* és *Verseg* között, 36,5 hektáros, tehát kiváló minőségű földre. Özv. *Csizmadia* Károlyné 63 ezer forintért 105 aranykoronát tudhat a magáénak, a vétel nyolc napon túl érvényes, amit a *földhivatal* jegyez be a telekkönyvbe, addig is a földmérő bejegyzi a táblán látható térképre, miként áll a licit.

Lados László, a kisgazdapárt helyi korifeusa – *Torgyán* kizáratta ugyan, most nem is tudom, hová tartozik –, volt Pest megyei elnök történelmi napnak nevezte a mait, *„amikor az 1952–59-ben elvett földeket vissza tudjuk birtokolni"*. Számára bizonyára történelmi volt, mert 850 aranykoronára tett szert az árverésen.

A megye 182 településén 1993. március 31-ig két-három árverést kell végrehajtani, október végéig pedig a téeszek kijelenthetik, hogy ők bizony nem vállalkoznak már a kárpótlásra kijelölt földek megművelésére. Van külön *gyorsítási* törvény is, de a kettőt össze is lehet keverni, mint ahogy ez történt *Hajdúböszörményben*. Ahol is a *Bocskai Termelőszövetkezet* elnöke sajnos aláírta, hogy a részben városról munkanélküliként hazatelepített volt parasztivadékok rögvest kimérjék földjüket. Lett is belőle országos skandallum, ismét egy torgyánista akció, aminek szele még *nem* ült el...

Kartalon azonban minden a legnagyobb *csendben*, s hadd tegyem hozzá: *rendben* is ment, délre már nem volt más hátra, mint a jegyzőkönyv megírása, s a régi-új tulajdonosoknak a *„sok sikert"* kívánása.

Mégsem szabadulok annak az asszonykának a tekintetétől, akivel már a ceremónia után beszéltem pár szót az előcsarnokban. Ő is azokhoz tartozik, akinek már kezében van a kárpótlási, de még nincs a letéti jegy, tehát nem vehetett részt a licitálásban.

– Az anyám földje már nem juthat nékem, az is benne van abban a táblában, amit most elárvereztek...

Alaptalan a kimazsolázás

Földigénylők Országos Egyesülete is alakult már – hallottam minap a rádióban, ahol megszólalt dr. *Sepsey* Tamás, az *Országos Kárrendező Hivatal* elnöke is. Ő mondta el, hogy 38 millió aranykorona értékű földet jelöltek ki kárpótlásra országosan, amiből az augusztus végén kezdődött árveréseken 200 ezer korona talált gazdára eddig. *Alaptalannak* ítélte, hogy kimazsolázás folyik, mert a törvény előírja, hogy jobb minőségű földeket is tartalékoljanak a későbbi licitálásokra.

– *Hogy látja pillanatnyilag: a kárpótlási folyamat befejezése tartható-e március végére?* – kérdeztem *dr. Tunyogi Andrást, a Pest Megyei Földművelésügyi Hivatal* vezetőjét.

– Nem tudnám megmondani, hiszen a döntések ellen bírósághoz lehet fordulni, amelyeket már nem kötnek az idevágó törvényi határidők. Elképzelhető tehát az *elhúzódás*.

Keresztényi Nándor

Nagy maláj tervek, kevés konkrétum

Beruházásvédelmi egyezményt készített elő, valamint gazdasági, politikai felső vezetőkkel – többek között *Antall* Józseffel, *Göncz* Árpáddal – találkozott a napokban hazánkban Abdul Ghafar *Baba* maláj miniszterelnök-helyettes. A köztársasági elnök várhatóan februárban viszonozza a látogatást, és Antall Józsefet is meghívta a maláj kormány.

A vendéglátó *Kupa* Mihály pénzügyminiszterrel közösen tartott tegnapi sajtótájékoztatón elhangzott, hogy egy *maláj bankcsoport magyarországi bank alapításába* fogott (megtudtuk, hogy az Állami Bankfelügyelethez erről még nem nyújtottak be engedélykérelmet). Egyébként egy, műanyag cikkeket gyártó vegyes vállalat és Ikarusz-buszok vásárlási szándéka jellemzi a két ország gazdasági kapcsolatait.

A délkelet-ázsiai delegáció nem rejtette véka alá, hogy Magyarországot jó kiindulópontnak tartják a térség más országaiban való megjelenéshez, és cserébe ugyanezt ajánlják. Szorgalmazzák a két régió közeledését is a visegrádi hármak és az ASEAN-országok keretében. A hazai piacon nyersgumival, pálmaolajjal és származékaival kívánnak jelen lenni, érdeklődésüket pedig a magyar vegyipari cikkek, vas-, acél- és gépipari termékek keltették fel.

Tegnap a két ország nemzeti hírügynökségei együttműködési megállapodást is aláírtak az MTI székházában. A Bernama és az MTI közötti hírcsere is hozzájárul majd a gazdasági kapcsolatok elmélyítéséhez.

(p. k. a.)

Németországé a vezető szerep?

A Német Gazdaság Magyarországi Irodájának szervezésében Budapestre érkezett 45 gazdasági vezető, a tanulmányúton elsősorban azokkal a lehetőségekkel ismerkednek, amelyek lehetővé teszik a gazdasági kapcsolatok továbbfejlesztését.

A Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériumának díszermében folytatott tanácskozás nyitóelőadását *Kádár* Béla külgazdasági miniszter tartotta, aki a bevezetőben hangsúlyozta, hogy Magyarországnak Csehország és Szlovénia mellett talán a legjobbak az esélyei a gazdasági felemelkedésre. Erre utal az a tény is, hogy az eddig a közép- és kelet-európai térségben beruházott hétmilliárd dollárból négymilliárdot Magyarországon fektettek be. Célszerű Magyarországot nem csupán vállalati telephelynek, hanem regionális pénzügyi és kereskedelmi központként is tekintetbe venni, annál is inkább, mert Magyarországon a magánszektor adja már a nemzeti jövedelem egyharmadát, ami máshol távolról sincs így. Tekintetbe kell venni azt is, hogy a szubvenciókat, amelyek régebben a költségvetés 19 százalékát vették igénybe, sikerült 5 százalékra csökkenteni, ami jelentős lépés a piacgazdaság felé. 1993-ban remélhetőleg már bizonyos *szerény élénkülés* is várható a magyar gazdaságban, és figyelemre méltó az is, hogy stabilizálódott a kereskedelem a volt KGST-térséggel. Így például Romániával ugyan távolról sem jók az államközi kapcsolatok, de a gazdasági kapcsolatok rövid idő alatt közel százszázalékosan emelkedtek. Célszerű lenne, hogy ha sokkal több német tanácsadó működne Magyarországon, mert jelenleg a tanácsadóknak több mint 80 százaléka az angolszász térségből érkezett, és a magyar külgazdasági stratégia abból indul ki, hogy Németországnak vezető helye van az ország modernizálásában.

Eva *Dude*, a Német Gazdaság Magyarországi Irodájának vezetője referátumában hangsúlyozta, hogy a magyar–német szakmai kapcsolatok előmozdítása terén alig találnak a német partnercégek olyan magyar érdekképviseletet, amelyre támaszkodni lehetne. Pozitívum még a kezdeményezőkészség, de különösen az üzemszervezés terén nagyon sok még a tennivaló, illetve a pótolnivaló.

Hasonló tapasztalatokat szerzett a magyar érdekképviseleteknél Ilse *Müller*, a Quelle csoport állandó magyarországi képviselője, aki hangsúlyozta, hogy most sorra vizsgálják az egyes magyar szakmák ajánlatait, hogy kiknél vásárolhatnának, mert érdekeltek a magyarországi gyártási, illetve szállítási lehetőségek növelésében. Kitért azonban arra is, hogy nagyon sokszor a részletekben van az ördög, mert például a csomagolási normák betartása terén még sok a kívánnivaló. Ugyanakkor viszont a magyarországi kapcsolatok előnye a korábbi bérmunkában szerzett minőségi és műszaki tapasztalat, a jó színvonal, a vállalatok növekvő rugalmassága és az a tény, hogy a szállítási távolság viszonylag kicsi.

Bíró Gerd

A magyar kormány nem törvényesítheti az ország területének megsértését

Mádl Ferenc miniszter a bősi csapdáról, a hágai esélyekről és a kompromisszum nehézségéről

Mádl Ferenc nemzetközi jogász, tárca nélküli miniszter, a kormány bősi vízlépcsővel foglalkozó tagja. A Magyar Nemzet 1992. szeptember 23-i számában dokumentumriportban számoltunk be arról a veszélyről, amelyet a Duna várható eltorlése okoz a környezetben és a magyar–szlovák kapcsolatok várható alakulásában. Írásunkban szó esett egyes vízügyi szakértők mulasztásairól is. Erről, valamint a bősi vízlépcső ügyében várható magyar kormánylépésekről kérdeztük Mádl Ferencet.

– Egy hónappal a Duna várható eltorlése előtt miniszter úr milyen kiutat lát a mostani helyzetből?

– Ezt szűkebben és tágabban lehet érteni. Ha az előbbit vizsgálom, akkor a kérdés: milyen lehetőségek vannak a magyar fél, a magyar kormány előtt? Az erőfeszítéseink mindenekelőtt arra irányulnak, hogy leállítsák a C variáns munkálatait. A C változat ugyanazokat a környezeti veszélyeket hordozza magában, mint az eredeti. Ezek: *sokmillió ember ivóvizének nagymértékű károsodása, a gátrendszer gyöngeségei, egy ki nem zárható nagy földmozgás, amely gátszakadást idézhet elő és a környező településekre katasztrofális lehet.* Ezeken kívül számolnunk kell a konkrét térség ökológiájának, ökoszisztémájának nagymértékű romlásával. A C változatból eredő legsúlyosabb tény a Duna egyoldalú elterelése, amely az 1947-es párizsi békeszerződés és az ország területi integritásának sérelmét jelenti. Mindenekelőtt azért, mert a Duna nemzetközi határfolyó, és a hajózási főirány jelenti a határt a két ország között.

– Ez gyakorlatilag a Duna közepe?

– Nem mindenütt, mert a meder morfológiai szerkezetétől függően távolabb is lehet a folyam közepétől. A lényeg *a hajózási fővonal, ahol a legmélyebb a víz.* A nemzetközi Duna-szerződés – egyébként ennek alapján működik a Nemzetközi Duna Bizottság –, de a határvizekről szóló egyezmény is kizárja a Duna egyoldalú elterelését, amely még az illető ország saját partoldalán sem lehetséges. A C változat sérti mindezeket a nemzetközi szerződéseket. Magyarország erőfeszítései ezért elsősorban arra irányulnak: ez ne történjék meg. Két éve folyik a vita; álljanak le hat hónapra az építkezéssel, és nemzetközi szakértők közreműködésével vizsgáljanak meg minden körülményt. Valóban fennállnak-e a környezeti veszedelmek, hiszen tizenöt éve, 1977-ben született az államközi szerződés. Azóta mindkét oldalon vizsgálatok, kutatások sora készült, de ezeket nem szintetizálták. Az egyik fél ezt, a másik azt tartja fontosnak.

Megállítani az építőket

– És egyeztetve sincsenek...

– Még a múlt évben a két fél megállapodott egy háromoldalú – csehszlovák, magyar és az Európai Közösség szakértői – tudóstestület létrehozásában. Ez szintetizálná a tudományos eredményeket, új vizsgálatokat is végezne, ajánlását mindkét fél respektálná. Így jó szándékuknak deklarálásával keveredhetnének ki ebből a görcsből. Sajnos, ez a törekvésünk eddig nem vezetett eredményre, mert egyidejűleg azt is kértük, hogy a vizsgálatok idejére a csehszlovák fél álljon le az egyoldalú C változat munkálataival. Tizenöt éve folyik a vívódás az építkezéssel, és ez a hat hónap igazán nem volna sok idő. Azt viszont a magyar kormány nem tudja elfogadni, hogy miközben békésen tárgyalunk, egy barátságtalan gesztussal elterelik a Dunát. Egyébként az összes tárgyalásunk azon bukott meg, hogy a csehszlovák fél az ideiglenes leállást nem vállalta. A magyar kormány *nem legitimálhatja az ország területi integritásának sérelmét* azzal, hogy beleegyezik: tárgyalunk, de a másik fél közben, úgymond, a kertek alatt eltereli a Dunát. Ezt nem fogadhatja el a magyar kormány, a parlament, a magyar közvélemény. Ezért voltunk kénytelenek felmondani az 1977-es szerződést. Most Magyarország legfőbb törekvése: megállítani az építést a vizsgálatok idejére. A szerződést megszüntető nyilatkozattal Csehszlovákiával kialakult az a jogi vita, amelyben a csehszlovák fél azt állítja: a szerződés él, nem volt jogunk egyoldalúan megszüntetni.

– A megszüntetést nemzetközi jogszabályokkal is alátámasztották?

– Természetesen. Bizonyítottuk, hogy nem jogellenesen, hanem az érvényes nemzetközi normák között szüntettük meg. Csehszlovákia válasza: a szerződés él, a C változatot az eredeti szerződés céljainak megvalósítására építik *átmeneti megoldásként*. Ez azt jelenti: a jogot illetően is eltér a két ország véleménye. A magyar miniszterelnök ezért javasolta *Meciar* szlovák miniszterelnöknek és a csehszlovák kormánynak, hogy a jogi kérdések tisztázására forduljunk a hágai Nemzetközi Bírósághoz. Javasoltuk a csehszlovák félnek azt is, hogy „jöjjön el" erre a bírósági fórumra. A hágai bíróságnak ugyanis – a statútuma szerint – csak akkor van joghatósága, ha mindkét fél aláveti magát eljárásának.

– De Csehszlovákia ez ügyben vonakodik...

– A cseh és szlovák szövetségi kormány miniszterelnöke szeptember utolsó napjaiban a magyar miniszterelnöknek címzett levelében nem hárítja el ezt közvetlenül, hanem azt hangoztatja: sokáig tart, amíg ott ítéletet hoznak, ezért hasznosabb lenne, ha felélesztenénk a háromoldalú bizottságot az ökológiai károk megvizsgálására. *Adriessen* úr, az Európai Közösség alelnöke jelezte, hogy ebben szívesen közreműködne az általa részletesen leírt feltételekkel.

– A fentiekből következően, miniszter úr milyen kiutat lát a bősi csapdából?

– A legfontosabb végigjárni az imént említett jogi utakat. Elmegyünk Hágába, és Csehszlovákiát is igyekszünk rávenni arra, hogy vállaljuk közösen ezt az európai utat. Megjegyzem: a bíróságnak joga van ideiglenes intézkedéseket is hozni a per kezdeti szakaszában.

Hága is felfüggesztheti

– Ezek szerint a Hágában a per kezdetén felfüggeszthetik a C változat építési munkálatait?

– Igen, hozhatnak egy ilyen ideiglenes intézkedést.

– Csehszlovákia, illetve azon belül Szlovákia többek között ezért igyekezett időhúzásra berendezkedni az elmúlt hónapokban, mert közben építhette a C változatot...

– Lehetséges ilyen elem, ez most világossá válhat. Az Antall–Meciar találkozó után úgy tűnt, hogy nyomban létrejön egy hármas bizottság – Prága, Pozsony, Budapest –, és megtárgyalja a hágai Nemzetközi Bírósághoz való közös fordulást, ezenkívül az EK-val kiegészülő háromoldalú tudományos-szakértői testület is alakul a környezeti kérdések megvitatására. Az utóbbira – úgy tűnik – készek, de az előbbiben vonakodni látszanak. A magyar kormány sürgeti a háromoldalú tárgyalásokat. Amint kijelölik az időpontot, a magyar tárgyalóküldöttség azonnal elutazik Prágába vagy Pozsonyba. A magyar delegáció természetesen a magyar jogi pozíciók fenntartásával tárgyal, amelyeket az Országgyűlés szabott meg. Közben megkezdjük a hágai utat is...

– Sürgősségi hatállyal?

– Igen, rövid időn belül elkészítjük a bíróságra beadandó iratainkat. Kihasználjuk azt a lehetőséget, hogy a hágai bíróságra vitás ügyekben egy ország egymaga is beadhat keresetet.

– Mi történik ez esetben?

– Akkor értesítik a másik felet, hogy keresetet adtak be ellene, de alávetésre-megjelenésre nem kényszeríthetik. Ha Csehszlovákia mégsem jelenik meg, akkor a bíróság deklarálja: Csehszlovákia nem hajlandó magát alávetni a hágai Nemzetközi Bíróság döntésének.

– Ez azonban Szlovákia helyzetére minden bizonnyal nem lenne kedvező hatású, hiszen alig három hónap múlva, 1993. január 1-jétől független állam lesz. Várható egy bizonyos mértékű interregnum, hiszen diplomáciailag el kell őket ismerni, a nemzetközi életben jogfolytonosságukat biztosítani stb. Tehát hosszabb procedúra, amíg Szlovákiát önálló jogi személyként nemzetközileg elismerik...

– Egyrészt ezért is döntött úgy a szlovák–magyar kormányfői találkozó, hogy az említett kezdeményezéseket a három kormány – a csehszlovák szövetségi, a pozsonyi szlovák, illetve a magyar – együtt készíti elő. A csehszlovák szövetségi kormány nemzetközi jogi alanya az ügynek, Szlovákia nem, mert nem elismert, önálló állam. A szerződést a szövetségi állammal kötöttük, de hogy a leendő állam törvényesen megválasztott miniszterelnöke is kötelezettségben legyen, neki is vállalnia kell a háromoldalú tárgyalásokat. Egy állam szétválásakor természetesen a jogutódlás is megtörténik a nemzetközi jogi szabályok szerint. Tehát a megszűnő Csehszlovákia helyébe lépnek a jogutód államok, és átszállnak a nemzetközi kötelmeket és jogokat.

– Esetünkben kön Csehország és külön Szlovákia?

– Igen. Azokat szerződéseket, amelyek az egyik újonnan lejövő állam területéhez kötődnek, az öröklő így légüres tér – amit a csehszlovák sajtó minként hangoztat – egyszerűen nincsen, ezek ellenére, hogy az új országok elismeréseltarthat egy ideig. A nemzetközi jogászok szerint az államutódlás nem lehet akadálya tárgyalásoknak. Ezért bízunk abban, hogy erőfeszítéseinknek lesz jogi eredménye. Hogy folynak is az építési munkálatok, a Duna elterelése ig a szlovák fél talán nem jut el még, hiszen ez a nemzetközi jog durva megsértése lenne.

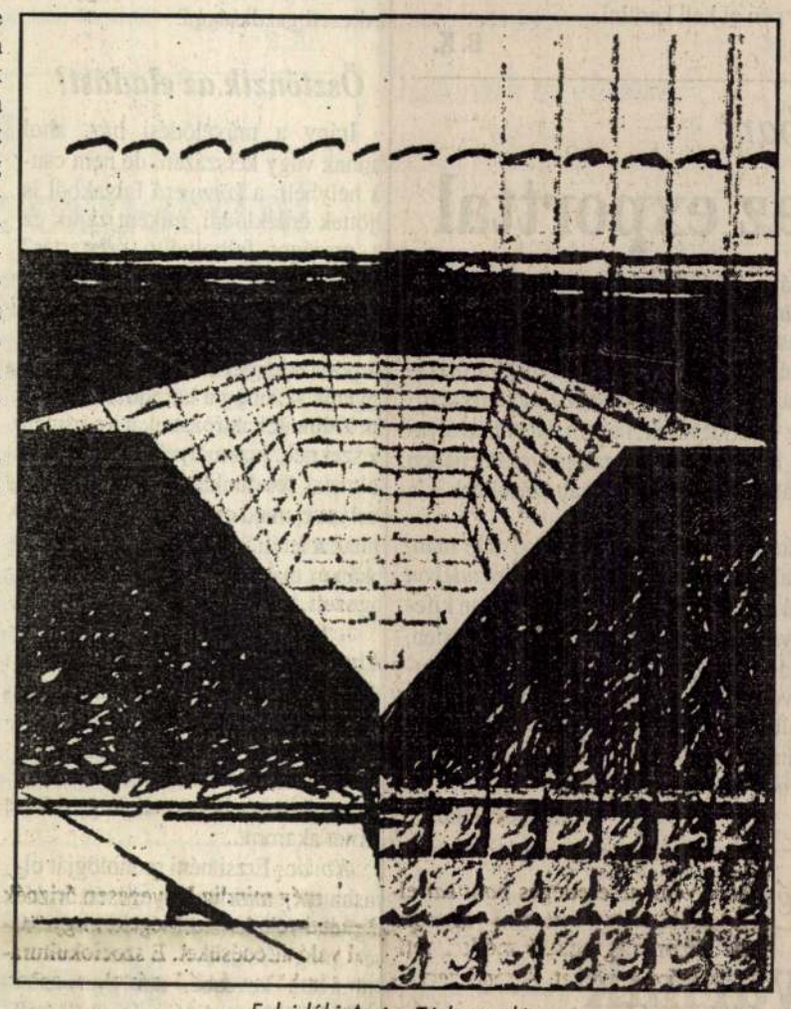

Felvidéki Anás: Térboncolás

Ki mit tudott?

– Milyen lehetőségeink vannak az Európa Tanácsnál Strasbourgban?

– Magyarország bősi vízlépcső ügyében hamarosan részletes tájékoztatót küld az Európa Tanácsnak, amely feltehetően azt rövidesen napirendre tűz valamelyik szervében. Természetesen – mivel ebben nem döntéshozó testület – nem fog állást egyik vagy másik állam mellett vagy ellen. De annak, hogy az ügyet tárgyalja, politikai súlya van, fontos és széles a nemzetközi visszhangja. Ezért fordulunk az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlethez is. Két hónapja ülésezett hazánkban az Európa Tanács környezetvédelmi bizottsága, ahol a bősi vízlépcső ügye is napirendre került. A testület többsége rokonszenvezett a magyar álláspontal, és aggodalmát fejezte ki a C változat megépítésével kapcsolatban. A másik jelentős fórum az Európai Közösség Parlamentjének az egyik bizottsága *Habsburg* Ottó vezetésével, ahol jómagam adtam tájékoztatást Bős ügyéről. Mondhatom, egyhangú volt a vélemény, aggódtak a Duna várható elterelése miatt, és Magyarország javát szolgáló állásfoglalást támogatnak az EK-ban.

– A Magyar Nemzet 1992. szeptember 23-i számában dokumentumriport jelent meg arról, hogy 1991 novemberében egy hármas szakértői bizottság (Hábel György, Molnár István, Perczel Károly) jelezte a C változat építésének a megkezdését, illetve nehezen jutottak el e elentésüket elfektették, illetve nehezen jutottak tovább. Hogyan történhetett mindez?

– Sokan olvastál e az írást, amelyből több napilap is idézett. Azt állítják: a kormány közelében lé ő szakértők egy része nem fedte fel a C v ltat veszélyeit, későn tudatosította az építk ezmegkezdését. Ezáltal a magyar korm inynem hozták olyan helyzetbe, amivel az megakadályozhatta volna. Először is, ne tartom etikusnak, hogy az illető szem elymegkérdezése nélkül ilyeneket állítan k nk.

– Az aláírásukkal ellátott, idézett dokumentumok szóltak h elyek...

– Ezek mégiscsak kiragadott idézetek voltak. Ami a dolog érdemi részét illeti: attól kezdve, hogy a magyar kormány tudomást szerzett a C változatról, nagyon is tudta, hogy miről van szó, sőt a két kormány között rögtön *ez vált a legfontosabb ütközőponttá.* Azt tudom válaszolni: az, hogy a tényleges építkezés megkezdésének melyik szakaszában ki mondott papírtigrist vagy hasonlót, az a folyamat szempontjából sajnos közömbös. A magyar kormány ugyanis kezdettől fogva tudatában volt annak, hogy mi készül, és megtett mindent – hasonlóan a parlament is – annak megakadályozására. Odáig menően, hogy megszüntette a szerződést. Sok lenne felsorolni, mennyi jegyzéket küldtünk ebben az ügyben a csehszlovák félnek, és jómagam is gyakran tárgyaltam velük 1991–1992-ben. Bár lett volna valamilyen esélyünk a dolgok megfordítására! *Király* Miklós lelkes Duna-szakértő, *Hajósy* Adrienne az egyik legrégibb harcosa a Duna megőrzésének, hasonlóan, mint néhai *Perczel* Károly, *Hábel* György és *Molnár* István. Az utóbbi kettővel jómagam is tárgyaltam, meglepett, amit mondanak. Hábelék azt állítják, már tavaly novemberben leadták jelentésüket a C változat megkezdéséről. Hol adták le, nem tudom, hozzám csak 1992 áprilisában, húsvét körül jutott el.

– Novemberben Sámsondi Kiss György kormánybiztosnak adták át...

– Azt tudom, hogy ő bízta meg őket.

– És hazatérve neki adták át...

– Valahol ez elakadhatott, mindenesetre nem Király Miklósnál és nem Hajósy Adrienne-nél és nem a hivatalomban. Tudom, hogy közben Hábel György és Molnár István megküldte azt a parlament külügyi bizottságának, a környezetvédelmi bizottságnak, mint utóbb kiderült, a miniszterelnöknek is, és másfelé. Mire hozzám ért...

– 1992 áprilisa volt.

– Igen. De visszatérve decemberre, ekkor hozott a csehszlovák kormány egy határozatot, amely felhatalmazta a különböző szervezeteket a C változat megépítésére. Ekkor vált igazán komollyá az ügy, mert addig csak „jelezték". Nem feltételeztük, hogy ténylegesen megcsinálják, mert rengeteg pénzbe kerül, és ugyanazokat a veszélyeket viszi tovább, mint az eredeti terv, valamint az országhatárt is sérti. Már az építkezés megkezdése előtt Magyarország diplomáciai eszközökkel állandóan tiltakozott ez ellen, mert súlyos következményekkel érinthetik a két ország viszonyát. Még tavaly decemberben a csehszlovák szövetségi kormány imént említett határozatára azonnal válaszoltunk, és hangsúlyoztuk: magával hozhatja a szerződés felbontását. Már akkor követeltük a C változat leállítását és kértük: végezzük el a háromoldalú vizsgálatot az építkezés várható következményeiről. A lényeg: a magyar kormány már ekkor megtette a diplomáciai és politikai lépéseit. Szerintem az olyan állítás, miszerint a kormány nem tudott arról, mi készül, sajnos, félrevezető információ.

Szakértői véleménykülönbségek

– Ezek szerint a kormány decemberben megtette a lépéseit, de erről a közvélemény nem tudott. Most utólag pedig úgy tűnik, mintha egy időben nem lépett volna fel határozottan.

– A közvéleményt folyamatosan tájékoztattuk, a sajtóban megjelentek a kormányfői üzenetváltások, levelek Bős ügyében. Amikor ténylegesen elkezdődött az építkezés – bokrokat irtottak, terelőutakat jelöltek ki stb. –, akkor a szakértők sereglettek a helyszínre, többek között az én munkatársaim is.

– Mikor?

– Jómagam már korábban, 1991 nyarán végigjártam az egész építkezést, hogy lássam, tulajdonképpen miről van szó. Aztán, amikor az említett munkák decemberben megkezdődtek, állandóvá vált a helyszín felkeresése. *Vargha* János után jó néhány környezetvédő képviselő, mérnöki képzettségű szakemberek, közvetlen munkatársaim, Hajósy Adrienne, Király Miklós jártak ott. *Ekkor még az volt a véleményük: ebből majdnem biztos, hogy C változat lesz.* Munkatársaim később is gyakran kint jártak a helyszínen, s egyszer azzal a hírrel jöttek: valóban komolyra váltottak a munkálatok.

– Ez mikor volt?

– 1992. január végén, februárban. Mondták: most már élesben dolgoznak. Az igazsághoz tartozik: abban az időben, amikor Hábel György, Molnár István és Perczel Károly kint járt, ők saját információik, tervrajzok alapján biztosra vették a megépítést. A szakértők másik csoportja úgy gondolta: ezzel még nem lehet véglegest, illetve biztosat állítani.

– Ezek szerint sajátos helyzet alakult ki a szakértők körében...

– Hábelék *valós veszélynek tekintették a kezdeti munkálatokat, a másik gárda pedig nem.* Ezekben a hónapokban könnyen alá lehetett becsülni a jeleket, vagyis nem volt egyértelmű behelyezni a C változat menetébe. Így történt. Kár, hogy ezért súlyosan elmarasztalták az egyik szakértői gárdát a közvélemény előtt, valamennyien Duna-barátok.

– A Magyar Nemzet független fórum, ahol ellenvéleményükkel ők is bármikor megszólalhatnak...

– Mind az én közvetlen munkatársaim, mind Hábel György és Molnár István kitűnő szakemberek.

– A Magyar Nemzet dokumentumriportjában elhangzott az a vélemény, hogy szükséges lenne újra felállítani egy koordinációs szervezetet, mert a C változat rohamosan halad a végkifejlet felé...

– Felrótták, hogy december végén megszüntettük a vízlépcső kormánybiztossági hivatalt. Erre azért volt szükség, mert *Magyarország ezzel is nyomatékot akart adni annak, hogy nem kíván erőművet építeni.* Az érintett miniszterek együttműködése azonban megmaradt, mert azt minisztertanácsi határozat írja elő. Ez meghatározza, hogy a vízlépcső ügyében a három érintett tárca – külügy, környezetvédelmi, közlekedési – vezetőjének, és negyedikként nekem, mi a feladatunk... Az említett testület egyébként hetente tanácskozik, bár mindegyikünknek megvannak a vízlépcsővel kapcsolatos leírt tennivalói, a koordinációra állandóan szükség van. Fontos azt tisztázni: működik egy ilyen testület, és egyre intenzívebben tevékenykedik. A Bőssel kapcsolatos nemzetközi jogi-politikai szakértői munkára egy külön csoport alakult a titkárságomon, amely a hágai Nemzetközi Bírósághoz küldendő anyagot is összeállítja. A koordináció tehát működik az egyes főhatóságok között, ezért nem tartom hibának a kormánybiztosság megszüntetését.

A Duna határfolyó!

– Az utóbbi napokban a sajtó, de több hazai kormánytisztviselő is felvetette a kompromisszum lehetőségét a vízlépcső, a C változat megépítése ügyében. Miniszter úrnak mi erről a véleménye?

– Nem lehet rossz néven venni senkitől, még a kormányzati személyektől sem, hogy kiutat, megoldást keresnek a veszélyből. Az úgynevezett erőmű nélküli kompromisszum szerint a Duna a saját medrében maradna, megmagasítanák töltését, hogy a víz a felvízcsatornára átfolyhasson, de az Öreg-Dunában is lenne elegendő víz. A „mű" csak a hajózást szolgálná, ezt egyrészt műszaki megbízhatósággal senki nem írta le, másrészt a csehszlovák fél mindig és mindenáron erőművet akart és akar. Egy erőmű azonban nem működhet tározó nélkül, ezért *nehéz találni kompromisszumot.*

– Ha csak azt nem, hogy beleegyezünk a Duna elterelésébe...

– Ezt az Országgyűlés határozata kizárja. Amikor a korábbi csehszlovák szövetségi környezetvédelmi miniszter, Jozef *Vavrousek* felvetett egy fentiekhez hasonló elképzelést, a saját kormánya söpörte le. A magyar közvéleményben elterjedt a kompromisszumnak a lehetősége, csak hát senki sem tud ökológiai veszélyeket hordozó tározó nélküli erőművet javasolni, mert ilyen nem létezik. Az alapkérdés mindenekelőtt az: a Duna határfolyó,és azt nem lehet egyoldalúan Szlovákia területére átvezetni! Meg kell érteni: ha van erőmű, akkor lennie kell hozzá egy tározónak, és akkor el kell terelni a Dunát. Ebbe Magyarország semmiképpen nem egyezhet bele, különben *szenvedő alanyokká válunk egy környezeti katasztrófában.* Most nincsen más utunk – a csehszlovák félnek sem –, mint a hágai Nemzetközi Bíróság fóruma, illetve a javasolt háromoldalú bizottság tárgyalásai az ökológiai kérdésekről. A nemzetközi szakmai tudósfórum állapítja majd meg korrekten a tényleges helyzetet, a kiút irányát, amely feltehetően ésszerű és elfogadható lesz.

Botlik József

PEREI Zoltán

Beszélő hegedű

Azon az esten zsúfolásig megtelt a *Zeneakadémia* nagytermének második emeleti kakasülője, a főiskolások „bérelt páholya". Mindig ez a legbiztosabb jele annak, hogy egy hangverseny érdekesnek ígérkezik. Ilyenkor fent, a hátsó sorokban ülő és álló vagy az ajtóban szorongó fiatalokhoz csak a hangok jutnak el, legfeljebb a szemközti orgonasípokban gyönyörködhetnek. Ám ez senkit sem zavar. Legtöbbjük becsukott szemmel adja át magát az élménynek, a felcsendülő muzsikának. Pontosan így volt ez akkor is, amikor évekkel ezelőtt *Végh* Sándort hallottam hegedülni.

A kolozsvári születésű hegedűművész a főiskolán *Hubay* és *Kodály* növendéke volt, annak a magyar hegedűiskolának a képviselője, amely méltán vált világhírűvé a két háború közti időszakban. Végh Sándor, *Székely* Zoltán, *Wolf* Endre vagy *Fenyves* Lóránd, a világ hegedűművészetének nevelt muzsikuskiválóságok később maguk próbálták meg a Hubay-iskola köré vont misztikus ködöt eloszlatni. Azt vallják mind: a hegedűtanítás légköre volt az, ami leginkább hatással volt rájuk, és a ragyogó tehetségek egymást késztették társaik sikereinek és tudásának túlszárnyalására.

Végh Sándor 1940-ben vonósnégyest alapított, majd a háború után Bázelben telepedett le. *Bach* szólószonátáinak előadásával hamar hírnévre tett szert Európában. Játszott *Casals*szal és *Menuhin*nal. A *Végh-kvartett* bejárta a világot, repertoárján főként *Beethoven* és *Bartók* művei szerepeltek, de szívesen játszották a nekik ajánlott kortárs darabokat is. Sokoldalú pályafutása során koncertmesterkedett *Furtwangler* és *Klemperer* mellett, a vezénylést a hatvanas években Amerikában kezdte el. Ma a művész mesterkurzusokat tart Európa-szerte, rangos nemzetközi zenei versenyek zsűrijébe, neves zenekarok élére hívják rendszeresen. Magyarnak vallja magát, tiltakozik, ha csupán magyar származásúnak minősítik. *„Nem lehet elszakadni, elidegenedni Petőfi, Ady, Bartók kultúrájától. Otthonosan sok helyen érezheti magát az ember a nagyvilágban, de igazán otthon csak a hazájában"* – nyilatkozta pár éve. Gyermekei és unokái is tudnak magyarul, családi körben csak ezen a nyelven beszélnek. *Doráti* Antallal közösen 1988-ban nemzetközi felhívást kezdeményezett a romániai falurombolások ellen. Jelenleg Ausztriában él, a salzburgi *Mozarteum* professzoraként a tizennyolc tagú *Camerata Academica* zenekar vezetője és karmestere. A művészt nemrég köszöntötték itthon, nyolcvanadik születésnapja alkalmából, és a *Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tiszteletbeli tanárává fogadta.*

Aki ott volt azon a bizonyos koncerten, hallhatta hegedűjének rendkívül szuggesztív és egyéni, „beszélő" hangját, ahogyan el tudja hitetni a hallgatósággal, hogy az éppen felhangzó muzsika úgy a legjobb, ahogy azt ő játssza vagy dirigálja. A zene legtökéletesebb megvalósításához keresi az utat, és azzal emelkedik ezer és ezer pályatársa fölé, hogy ő meg is találja a megoldást. Arra törekszik – tanításában is ez a legjellegzetesebb –, hogy *a zenei előadás ugyanolyan közvetlenséggel szóljon az emberekhez, mint mondjuk egy vers vagy színdarab.* Úgy, hogy azt mindenki megértse. A hegedűórák során épp ezért ritkán vet fel technikai és zeneelméleti kérdéseket, inkább a tagolt, artikulált, „értelmes" játékmód kialakítását tűzi ki célul. Gyakran idézi Pablo Casals gondolatait: *„A zenében a helyes hangsúlyozás ugyanolyan fontos, mint a vitamin az élethez."*

Végh Sándor körül, ahogy a pódiumra lép, megmagyarázhatatlan aura lebeg. *Hitele van a játékának.* A zenei nagyság ebben rejlik, nem kitüntetésekben, nem a hirtelen felfutó karrierben, még csak nem is a folytonos közönségsikerben. Abban, ha a muzsikus tud valami különlegeset, amit tovább képes adni, s ami mögött érezni a valódi zenei aranytartalékot.

Devich Márton

Perei Zoltán: Battány Boldizsárné

KÁDÁR BÉLA

Visegrád szelleme

MEGÁLLAPODÁS SZÜLETETT ismét 1991. február 15-én az egykori együttműködési övezet nagy részét ma is magába foglaló Csehszlovákia, Lengyelország és Magyarország között a szubregionális együttműködés elmélyítéséről. A külpolitika területén kialakuló, kezdetben laza, de fokozatosan elmélyülő együttműködés mellett megkezdődött s feltehetően az évben sikerrel fejeződik be a három ország közötti *szabadkereskedelmi övezet* kialakítása, s mindinkább kirajzolódik a védelmi politika bizonyos koordinálásának elkerülhetetlensége.

A szubregionális együttműködés legmegragadhatóbb folyamatai a *gazdaságban* zajlanak le. Mindhárom országban követelmény a reálgazdasági szférában kibontakozó negatív folyamatok, a visszaesés, beruházáscsökkenés, piacszűkülés, munkanélküliség-növekedés megfékezése, megfordítása. Az elmúlt évben megszűnt KGST a térségen belül vertikális külgazdasági kapcsolatokat alakított ki – egyoldalú függőséget a térség domináns gazdaságától, az azóta szintén megszűnt Szovjetuniótól. A horizontális kapcsolatok, a térség kis országai közötti együttműködés viszonylagos jelentősége folyamatosan elsorvadt. A 20–30-as évek átlagában, amikor a csehszlovák–magyar kapcsolatokat beárnyékolta a katonai konfliktusveszély, Csehszlovákiára jutott a magyar külkereskedelem egytizede. 1991-ben, a több mint négy évtizedes KGST-együttműködés befejeződésekor ez az arány két százalékra csökkent, ami hihetetlenül alacsony szomszédos s egymásra utalt gazdaságok között. Hasonlóképpen két százalékra csökkent Lengyelország aránya a magyar külkereskedelemben. A közép-európai együttműködés akadályainak eltávolítása tehát önmagában is kedvező külgazdasági és növekedésösztönzési hatásokkal jár. A gazdasági fejlődés és a külgazdasági kapcsolatok motorját mindinkább az új s többnyire még kisméretű *magánvállalatok* jelentik: ezek földrajzi manőverképessége korlátozott, külgazdasági tevékenységüket rendszerint szomszédos országokban kezdik el.

A FORRÁSOK HIÁNYA gátolja legjobban az átalakulási-modernizációs folyamatot. Mindhárom ország igényli a külföldi pénzügyi, technológiai és humán erőforrásokat. A világgazdasági méretekben tevékenykedő nagyvállalatok számára azonban nem jelentenek vonzó befektetési célpontot a kis országok szűk belső felvevőpiacai. Az EK-val kötött társulási megállapodás eredményeként a kis országok kiszabadulnak a szűk belső felvevőpiac béklyóiból, ma már a bel- és külföldi beruházó a világ legnagyobb egységesülő felvevőpiacára fejleszt, termel, értékesít. Hasonlóképpen a visegrádi szellem szabadkereskedelmi kisugárzása nyomán a Magyarországon létesített üzem termékei akadálymentesen jutnak el a másik két országba és viszont. A közép-európai gazdasági együttműködés tehát kedvezőbb tőkebefektetési-beruházási feltételeket kínál, s ezen keresztül gyorsítja az átalakulást. A külgazdasági súlypontváltás következtében sürgető szükséggel jelentkezik igény a nyugati útvonalakhoz, különféle energiavezetékekhez. Másrészt a balti térség és Délkelet-Európa közötti gazdasági áramlások sűrűsödése újfajta északdéli mozgási irányokat s ennek megfelelő infrastruktúrafejlesztéseket alakít ki Európán belül, ami szintén szerves része a közép-európai országok közötti együttműködésnek.

A VILÁG SZÁMÁRA IS jelent *hozományt* a közép-európai együttműködés. Ma e három ország keleti határa jelenti Nyugat-Európa előretolt védelmi peremsávját a destabilizálódással, az esetleges káosz következményeivel, migrációs hullámokkal, terrorizmus veszélyeivel szemben. A három ország már az elmúlt évben is bővülő felvevőpiacokat jelentett a nyugati szállítók számára. Magyarország behozatala az OECD-országokból 48 százalékkal nőtt az elmúlt két évben, Csehszlovákiáé 80 százalékkal, Lengyelországé 135-tel. Ugyanakkor elsorvadtak a többi volt KGST-országokba irányuló nyugati szállítások. A három közép-európai országra jut a volt KGST-országokban befektetett külföldi tőkeállomány csaknem 90 százaléka. A hidegháború összeomlása után az egyes térségek, regionális tömörülések, országok és vállalatok közötti verseny elsődlegesen gazdasági jellegű lesz, ennek kimenetelét azonban az is befolyásolja, hogy mely erőtényezők tudják majd nagyobb mértékben kiaknázni a közép-európai országok kétségtelenül jelentős humán potenciálját.

Mit várnak el Visegrád szellemében a közép-európai országok a fejlett piacgazdaságoktól s az azok döntéshozóit tömörítő Trilaterális Bizottságtól? Annak megértését, hogy a három közép-európai ország átfogó válság körülményei közepette kezdte meg átalakulását centralizált politikai és gazdasági rendszerből piacgazdasággá és pluralista demokráciává. Az átfogó átalakulás politikai és gazdasági racionalitásainak gyakori kettőssége és ütközése következtében kedvező külső feltételek is szükségesek az átalakulás válságveszélyeinek elhárítására. Nem maradhat fent tartósan biztonságpolitika szempontjából a senki földje, nem bölcs dolog az európai integrálódás mélységi fejlesztésére hivatkozva megfeledkezni a fejlett és stabil Európa tágításának követelményéről.

A KÖZÉP-EURÓPAI ORSZÁGOK gazdaságának radikális szerkezeti átalakítása nem képzelhető el a nyugati felvevőpiacok megnyitása nélkül. Bár az átalakulási folyamat végrehajtása *az érintett országok történelmi feladata*, melyet alapvetően saját belső erőforrásaik mozgósításával, átcsoportosításával oldhatnak meg, e folyamat nem gyorsítható fel külső támogatás, külső erőforrások átadása nélkül.

A cikk a Trilaterális Bizottság éves közgyűlésén elhangzott előadás alapján készült.

VATHY ZSUZSA

Teniszütők Kőbányán

Milyenek a rendőrök? Minden rendőr rossz? Minden rendőr jó? Csak én háromféle rendőrt, pontosabban három rendszer rendőrét ismertem meg, és akkor még nem beszéltem arról, hogy az a fenyegető tekintetű köpcös, akit az egyik újság címlapján láttam, milyen, és milyen volt az a ferencvárosi ügyeletes, akit a múlt éjszaka felhívtam, amikor már egy órája szólt a szemközti horgászbolt riasztókészüléke – tíz percen belül kinn volt az ügyelet.

Az első rendszer rendőre négyéves koromban átkísért az utcán. Tudom, ez legfeljebb arra érv, hogy ő is volt gyerek, neki is volt gyereke, esetleg nem bírta nézni, amint egy gyerek csak várja, várja, hogy elfogyjanak a járművek. Odajött, megfogta a kezem, és átvezetett. Elég barátságos találkozás volt a rend őrével, ha jól emlékszem, Karcsinak hívták – kisváros nevén szólítja a rendőreit.

A következő rendszer rendőrei célratörőbbek voltak: kokárda-letépők, házkutatók és ordítozók. Talán azért ordítoztak, mert féltek ők is, nemcsak a feletteseiktől, hanem tőlünk és egymástól is.

A mostaniak, mit is mondjak…? Bár, mint tudjuk, az erőszakszervezetek emberei alig-alig lecserélhetők, azaz: a mostaniak nagy része az előző rendszer rendőre is volt – egy kicsit bátortalanul, de leírom –, mégsem félek tőlük. Lehet persze, hogy tévedek. Még nincs elég tapasztalatom, ütnek ők is, legfeljebb nem engem, hanem másokat. Ez viszont nem vigasztal.

Persze, nem olyan egyszerű a dolog. Nem arról van szó, hogy megyek az utcán, bizakodó mosollyal odafordulok egy posztoló rendőrhöz, „törzs úr, merre van a…" mire ő durr, pofon vág – ennél sokkal bonyolultabb. Kihívják a rendőrt, ordítozás, tömeg, gázpisztoly, valaki a földön fekszik, valaki üti, és nem biztos, hogy a földön fekvő a vétlen, aki üti, a vétkes, a rendőrnek mindenesetre tenni kell valamit. Tesz. Jót vagy rosszat. Ráadásul az emlékek, a reflexek, a múlt mindenkit kísért, indulatok vezetik nemcsak a rendőrt, hanem azt is, aki megítéli. És csak ezután jönnek a tények, ha jönnek…

A kisföldalattin utazom, tegnap, vagy ma, a városligeti megállóban felszáll négy vagy öt kínai. Egyik társuk – lány – velem szemben ül le, műanyag pohárból, szívószállal zöld folyadékot iszik. Szinte kecsesen egyensúlyoz a poharával, derűsen pillant erre-arra, közben iszogat. Nézem a lány kerekded arcát, ferde vágású szemét, próbálom magam elé képzelni a falut, a várost, ahonnét jött, a tájat, a családot, de nem sikerül. Arthur *Miller* egyik kínai útleírása jut csak eszembe: alkonyat után a férfiak kiülnek (guggolnak?) a házak elé, a meleg járdára, és játszanak. Talán sakkoznak, talán kockáznak. – A lány újra körbe néz és mosolyog, társának viszont, egy hátizsákos fiatalembernek lecsukódik a szeme, ültében elalszik, ki tudja, mikor és hol aludt utoljára. Se a fiúnak, se a lánynak nem tudom megbecsülni az életkorát, tizennyolc és huszonnyolc között bármennyi lehet, mind a kettő.

A kocsiban egy csöpp feszültség érződik, de csak annyi, amennyi az én zavaromból is ered: a kora, a szokásai, az apja, az anyja, a táj. Egyébként semmi nem történik, a Deák térnél mindenki kiszáll.

A két kínai, az alvó ifjú és a mosolygó lány a Markó utcában jutnak eszembe, a fővárosi bíróságon. Májusban és júniusban, két hónapon keresztül hetente három alkalommal a skinheadek tárgyalása folyik, nem a metróbeli, ez még tavalyi ügy. A hatvanhat vagy hatvanhét vádlott tíztizenkét alkalommal tettlegesen, durván bántalmazott színes bőrű külföldieket és cigányokat.

Múlt év január 25-én vagy negyven fiatal jött össze a Boráros téren, hogy a tél egyhangúságát egy kis izgalommal enyhítse.

Először a Gellérthegyre mentek fel, hogy sátánistákat keressenek, de mert nem találtak – útközben, a hídon gázspray-vel lefújtak egy külföldinek látszó férfit –, úgy döntöttek, kimennek Kőbányára. Ott nem lesznek sátánisták, külföldiek se igen, cigányok annál inkább.

Ám, mit tesz a véletlen, a Kápolna téren három négerrel találkoztak szembe. A *Fehér Hatalom* nevében verekedésre szólították fel őket – negyvenen három ellen. A dzsekik alól előkerültek a baseballütők, kábeldarabok, fejszenyelek, akinek semmije se volt, puszta kézzel ütött. A három diáknak (?) sérülések árán, de sikerült elmenekülnie, kettő közülük nemcsak Kőbányáról, Magyarországról is azonnal eltávozott.

A kissé megfogyatkozott csapat ezután egy közeli sörözőbe ment – énekszó, ablakbetörés, könnygáz, ordítozás –, ott kiprovokált egy nagyobb verekedést. Amikor a lakótelepi házakból előnyomultak a lakók, és megjött a rendőrség is, a fiatalok eltávoztak. Már aki tudott, huszonkilencüket előállították a rendőrök. Ehhez hasonló, durvább és kevésbé durva történetek még vagy tízszer ismétlődtek meg.

A korábbi, rendőrségi és a mostani, bírósági vallomások között persze nagy a különbség. Itt, a tárgyaláson nincsenek büszke skinhead-jelszók, „kiirtunk benneteket", „megölünk", „harcolunk ellenetek az utolsó csepp vérig", a Rajmondok, Szabolcsok, Zsoltok, Richárdok, Zolik nemigen emlékeznek semmire, nemes egyszerűséggel úgy ítélik meg a történteket, hogy „hülyeség volt az egész". A *Dél Zászlaja* a skinhead-címer, a kifordított dzseki.

Órákon át, pontosabban heteken, hónapokon át folyik a tárgyalás, a kívülállónak úgy tűnik: az idegőrlő barchobázás. „Meddig, hová, miért? Nem tudom. Ön is? Talán. Közel? Se távol, se közel. Hányat dobott? Nem emlékszem. Sokat? Nem sokat. Egynél többet? Többet. Nagy kő volt? Nem. Kicsi? Közepes." A Markó utcai teremben égnek a csillárok (két hónapon át), csillognak a századeleji, aranyozott erkélyek, és a Rajmondok, becenevükön Zsömlék, Csupik, Pityók, Dömék, Ferók, Dzsonik ásítoznak, unják saját ügyüket. A szünetben gombfociznak, nagy szendvicseket esznek, és nevetnek. Van olyan vádlott is, aki nem tudott eljönni, vizsgázik – szakmunkásvizsgáját teszi le éppen.

Mi lesz ezután? A gyerekek jó része – reméljük – soha többet nem megy skinhead-találkozóra, leszakad a csapatról, mással foglalkozik. A „kemény mag"? Ki tudja. Talán felnő, talán megváltozik.

Közben, persze, lesz bírói ítélet is. Javító-nevelő munka vagy börtön – a kiskorúakból időközben nagykorúak lettek, de az még odébb van. Egyelőre tárgyalások egymás után: költséges apparátussal, negyven vádlottal, tanúkkal, több mint húsz védővel és természetesen a sértettekkel – legalábbis, aki el mert jönni.

Én nem értem ezt az újkori népvándorlást, hogy is van ez? Hogy a föld egyik fele, mint a vákuum, szívja magába az embereket? Vagy forrósítva, mint a vulkán, löki ki magából a rengeteg embert a másik fele? Akárhogy is, de ezt a kihívást a világnak meg kell tudni oldani. Ki-ki a maga tudásával, eszközeivel.

Tanácsot adni könnyű, mégis, a tűlőknek tanácsolnám: ha gyermekek Csepelről, Óbudáról, Zuglóból, a Gashegyről – dzsekijük alatt lefűrészelt hokibottal, porszívócsővel, kábeldarabbal, székkarfával, ólmos botal, teniszütővel a Boráros térre vagy az „Örsre" indulnak, hogy leszámoljanak „a szemét külföldiekkel", a „piszkos cigányokkal", az „összes színesel", kérdezzék meg őket: miért? kivel? minek? Meséljék el, mielőtt elindulnak, hogy gondolták el? Mi lesz a vége, és mi lesz közben? Hosszan, részletesen magyarázzák el. Hátha sikerül elbeszélgetniük, és később nem kell tárgyalásokra járni, védőügyvédet fogadni, beszélőn találkozni? Hátha több iskolát is kijárhat Zsömle, Csupi, Pityó, mint a fiatalkorúak börtönét?

Befejezésül: milyen kár, hogy ebből az ostoba kis történetből nem lehet tanulságot levonni. Nem lehet azt mondani, hogy csak vicc volt az egész, egy dolog igaz: Kőbányán is feltűntek a teniszütők.

Magyar Nemzet

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Elnöke: **PETHŐ TIBOR**
Tagjai: **BÁCSKAI TAMÁS, FÖLDES PÉTER, JUHÁSZ GYULA, RUFFY PÉTER**

Főszerkesztő: **KRASZNAI ZOLTÁN**
Főszerkesztő-helyettesek: **SZÉNYI GÁBOR, TÓBIÁS ÁRON**
Publicisztikai szerkesztő: **TÓTH GÁBOR**

Vezető publicisták: **KRISTÓF ATTILA, MARTIN JÓZSEF**
Vezető szerkesztő: **BOGNÁR NÁNDOR**

Kiadja a Magyar Nemzet Kiadó Részvénytársaság
Felelős kiadó: **SEBESTYÉN TAMÁS** elnök-igazgató

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1092 Budapest, Kinizsi u. 30–36.
Telefon és fax: 122-0888, 122-1026. 118-7942, 117-6953, 266-4141
Postacímünk: 1392 Pf. 276.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (Helir) 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219–98636, 021–02799 pénzforgalmi jelzőszámra.

Külföldön terjeszti a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat
H–1389 Budapest, postafiók 149.

Szedés: Magyar Nemzet Kiadó Rt.
Nyomás: Athenaeum Nyomda, Budapest
Felelős vezető: **Losonczy György** vezérigazgató

HU ISSN 0133–185X HU ISSN 0237–3793

Ketyegő időzített bomba

Ördögűzés az Angyalok Városában

(Tudósítónktól)

LOS ANGELES – Fura mosoly ült mindegyik fekete arcán. Dacról, dühről és diadalról egyaránt árulkodó. E mosollyal nézett a külföldi tudósítókra a szövetségi kongresszus képviselőnője, a kaliforniai egyetem professzora, az üzletasszony, a nyomornegyedi szavazókörzet választási bizottságát alkotó fél tucat idős fekete hölgy s a szintén ott lévő étterem feketéknek szóló újságot is kiadó vállalkozója. Hát eljöttek volna hozzánk, ha nincs a zavargás?! Los Angelesben mi egyéb lehetne a fő beszédtéma egy hónappal a sajnálatos események után, amelyeknél oly sok helyen volt egyszerre „rendbontás", hogy a fekete cégvezetőnő elmondása szerint a segélykérő telefonokra azt a választ kapta a rendőrségtől, „ami maguknál van, az semmi", a tűzoltóknak is akadt egyéb dolga, csak utóbb szörnyülködtek, amikor megtudták, a festékraktártól húsz méterre a föld alatt sok tonna benzint tároltak...

Csuda és csőd

S hát a Wattsban, a negyedszázaddal ezelőtti fekete lázadás negyedében tényleg nem is volt oly súlyos „a helyzet", mint a szomszédos délnyugati körzetekben. Ha viszont az itt is, ott is látható kiégett üzletek fekete vascsontvázaival mérjük, valóban páratlanul nagy kiterjedésű volt az április végi pokol az Angyalok Városában. Miközben pár kilométerrel arrébb, Beverly Hills csodavilláinak vagy a westwoodi egyetemi negyednek a lakói csak a távoli füstcsóvákat bámulták (meg a képernyőt), folytatva megszokott életüket, amely lég- és lélekvonalban mintha másik városban vagy inkább világban lenne.

Most viszont a csuda Amerika kénytelen ismét felfedezni a csőd Amerikát; a garázda bandák is megtanulták Hollywoodtól, hogyan lehet kellő figyelmet kelteni maguk iránt – közli cinikus öngúnnyal a fekete szerkesztő. Az üzletasszony másként cinikus. Tényleg azt mondta *Ueberroth*, hogy három-öt év alatt rendbehozzák az egész várost? Hát, ugye, az nagyszerű lenne... – teszi hozzá az ötleten is kacagva, majd a Watts-járásnál fanyarul megjegyzi, itt is épült „azóta" egy s más, a negyed négy sarkán állami lakótelep is, de azért errefelé jóval kevesebb változott, mint a városmagban, ahol 1965-ben a City Hall (városháza) volt a legmagasabb épület, s ma tucatnyi felhőkarcolót láthatunk – innen...

A város – és tekintélye – rehabilitálásával megbízott „olimpiai csodatevő", Ueberroth új megoldást ígér a korábbi „csak állami" programokhoz képest: kormányzatok és az üzleti élet páratlan összefogásával „három lábon" álló tervet készít, hamarosan elő is terjeszti, embereivel épp most rendezkedik be egy földszintes irodaházban a felhőkarcolók tövében. Fogalmuk sincs a megoldás miként-jéről, ez nem olimpiai és pár hetes ügy, amit a jelvény használata végett a cégek boldogan finanszíroznak – ítélkezik a kétkedő fekete képviselőnő, bár politikusan nem vádol senkit. A városmentő mindenesetre bízik az üzleti világ feleszmélésében. Los Angelesbe aligha vonzza a tőkét és turistát az, akit száraz humorával Ueberroth „nem szívesen javasolna reklámjelképként": az intifáda palesztinjaira emlékeztető – és képernyőkről, képeslapokról vésztjóslóan letekintő – kendőálarcos gangtagot. (A képviselőnő különben elmondja, a sportcikkek márkacégei nem restek „éjszakai divtbemutatót rendezni" e bandatagokkal, hadd viseljék aztán – borzongva – a tornacipőket, trikókat az elővárosi ifjoncok.)

Tízezrek a bandákban

Folyik is vita arról, ötven- avagy százezren vannak e mindenféle bőrszínű gangekben, s hogy vajon a rendőrség most éppúgy túlbecsüli-e létszámukat, amint alábecsülte a feketeverő közegek felmentésének esélyét s vele a robbanást is. Persze az éppen a Fehér Házba invitált polgármesternek a helyettese bevallja, ők sem igazodtak el kellően. S noha mintha megérezték volna a vészt, csak a színes negyedek vezetőivel tanácskoztak az óvintézkedésekről a verdikt utánra, s nem az utcák igazi uraival. Ueberroth is elismeri a „harmadik lábbal" s hozzá a legfontosabbnak tekintett lakóhelyi közösséggel kapcsolatos fő gondjukat: „nehéz meglelni az igazi vezetőket". Hiszen – komorodik el a fekete laptulajdonos – a templomok és családok hatása csökkent, a bandák vonzása nőtt az iskola és munkahely nélkül tébláboló fiatalok körében. S megint egy adag helyi cinizmus: sokan gyanítják és nem is bánnák, ha a rendőrség buzdítaná az évek óta egymást irtó gangeket a friss „tűzszünet" felmondására, mert összefogva még veszélyesebbek lehetnek – legközelebb.

Fejlesztés és rombolás

Versenyt futnak a városmentők a városrombolókkal. A fekete professzor jószerivel igazi gerillaháborút jósol, méghozzá záros határidővel. E ketyegő időzített bomba a fehér sofőrt kis híján agyonverő-rugdaló négy fekete fiatalember pere (és netán az újra felelősségre vonandó egy szál fehér rendőr ismételt felmentése). Fekete felfogásban bármit tett is e négyek bandája, „túl szigorú" elítélésük felbőszítené a négereket, „miután a fehér rendőrök kisétálhattak". Emelni fogjuk a faji megkülönböztetés árát – közli Kasszandraként a professzor. Ki táblázatokkal, adatokkal bizonygatja, a rendőröket felmentő verdikt korántsem volt váratlan, hanem valójában törvényszerű. Felmérése szerint ugyanis a fehérek körében a tavalyi négerverés láttán „nőtt a bizalom a rendőrség iránt". Míg a feketék a felmentéssel „végleg" elvesztették bizalmukat a jogrendben. S a kutató is, a képviselőnő is megjegyzi, azok a gyújtogatások „egyáltalán nem voltak – rendszertelenek". Ők ugyanis jeleket észleltek a „szervezett ellenállásra", s a professzor úgy sejti, még a néger középosztálybeliek között is akadnak, akik a következő alkalommal akár támogatnák is a „rendbontókat".

„Szivárvány koalíció"

Fortélyos félelmek igazgatják Los Angeles és a többi nagyváros lakóinak életét. A fekete fél a rendőrtől, a fehér retteg a néger suhancoktól. A koreai tart vevőitől, kik viszont azon háborognak, hogy „lenézi őket", és „kiviszi hasznát" a nyomornegyedből; eközben a felbomló fekete családokat szomorúan szemlélő – és sokak szerint „kudarcot vallott" – néger vezetők „leemelik kalapjukat" az összetartó ázsiaiak előtt, szidva is meg irigyelve is őket. A latinok térhódításán úgyszintén berzenkednek a feketék, mintha féltékenyek lennének, hogy megelőzik őket a „kasztrendszer" társadalmi létráján. S közben – vallja meg őszintén a laptulajdonos – nyomorító és jószerivel az ördögi kört bezáró tényező a négerek körében vészesen terjedő „öngyűlölet" is... Hallva ennek az időzített bombának a ketyegését, a jó fülű fehérek okosabbja hirtelenjében felfedezte Jesse Jackson „szivárvány koalícióját", legalábbis Ueberroth „sokszínű" foglalkoztatásra szeretné biztatni az üzleti világot – a nyomornegyedekben. S ékes szóval próbálja meggyőzni a bankokat és biztosítótársaságokat, karolnák fel a kis üzleteket – a potenciális pokolban. Ha egyszer azon át vezet a kerülőút vissza az Angyalok Városába.

Avar János

A víz mint stratégiai fegyver

Élet a folyókból

A KÖVETKEZŐ közel-keleti háború a Nílus miatt fog kitörni – jövendölte a jelenlegi *ENSZ*-főtitkár, *Butrosz Gáli* még mint egyiptomi államminiszter, de hasonló jóslások másutt is elhangzanak, legyen szó a Gangeszről, a Mekongról, a Tigrisről és az Eufráteszről, vagy olyan, a térképen is alig található kis folyócskákról, mint a Jarmuk. A víz ugyanis mind nagyobb kincs, s a jövő században, amikorra az emberiség becsült lélekszáma már tízmilliárd lesz, *élet és halál kérdése lehet*, hogy hozzájutnak-e ehhez a kincshez.

A futurológusok megpróbálják kiszámítani, mennyi lenne belőle az elégséges. Egy legutóbbi ENSZ-jelentés viszont azt mutatta ki, hogy 1,2 milliárd ember már ma sem jut tiszta és egészséges vízhez, 2,2 milliárdnak ebből csak ivásra futja, s a világon a háztartások kétharmadában nincs folyóvíz. Drámaiak azok a képek, amelyek Afrika egyes részein készülnek, bemutatván, hogy apró mélyedésekből merítik a legtöbbször élősködőkkel fertőzött vizet, s cipelik haza kilométeres távolságokra. Manapság a Föld mind több országának kell szembenéznie időszakos szárazságokkal, s bár közülük sokan öntöznének, vagy a vízhozamuk kevés, vagy valamelyik szomszéd „megcsapolja" a közös folyójukat.

EZÉRT MONDJÁK mind gyakrabban, hogy *akinél a víz van, ott a hatalom is*. A folyók mindinkább stratégiai fegyverré válnak, és olyan értékké, mint a szén vagy az ércek, s egyesek szerint 2000-ben az ára már magasabb lesz az olajénál. Érthető, hogy mindenki szeretné biztonságban tudni a vízkészletét adó folyókat, az összetűzések veszélye azonban olyannyira megnövekedett, hogy májusban Bécsben a közelkeleti országok már „diplomáciai" egyeztetést kezdtek a nyílt konfliktusok elkerülésére. Az ő egyik sérelmük, hogy Izrael, amely a hatnapos háborúban lerombolta a Jarmuk folyón félig felépített jordániai duzzasztógátat, jelenleg a legnagyobb „rabló". Évente négyszázhetvenötmillió köbméter vizet vezet el a Genezáret-tóba, az egyik legfontosabb tározójukba, amelyből a környék sivatagos vidékén virágzó kerteket teremtettek.

A százezer izraeli telepes évente százmillió köbméter vizet használ el öntözésre, de jut e kincsből az úszómedencékbe is, míg az ott élő egymilliónyi arab népességnek be kell érnie százharminchétmillió köbméterrel. E mellett a térségben feszült viszonyt idézett elő, hogy a Jarmuk felső folyásánál Szíria több erőművet és duzzasztót szeretne építeni, amivel Damaszkuszban, e rohamosan növekvő városban megszüntethetnék a víz- és áramhiányt. *Husszein* jordániai uralkodó szerint is fegyveres konfliktusra vezethet, ha a Szíria nem tesz le a terveiről.

A SZOMSZÉDHÁBORÚ azonban sokfelé fenyeget, elsősorban azokon a nagy vízgyűjtőterületeken, amelyeken többen osztoznak. A hamburgi *Der Spiegel* tanulmányában leírja, hogy a kétszáz jelentősebb folyóból százhúsz érint egynél több országot; a Niger tízet, a Nílus kilencet, az Amazonas hetet, s ezeknek a birtoklása már világpolitikai kérdés. Egyiptom, amelynek óriási gondja, hogy csak a Nílus völgyében van élet, s a húszmilliós Kairó egymaga annyi vizet fogyaszt el, amennyi a hárommilliós Jordánia egyéves szükséglete, Etiópiával került konfliktusba. Az utóbbi a mérhetetlen szárazság ellensúlyozására is igényt tart a Kék-Nílusra, amelyet tározókba szeretne terelni. Ugyanezt Törökország már megtette az Eufráteszen. Három duzzasztóval, a Keban, a Karakaya és az Atatürk megépítésével Dél-Anatóliában egy ötszáz kilométeres tórendszert hozott létre, megfosztva Szíriát és Irakot a természetes utánpótlástól. Az idézett bécsi konferencián ezt is sérelmezték, különösen, hogy számítások szerint a Tigris és az Eufrátesz völgyében a jelenlegi népszaporulat mellett nyolcvannyolcmillió helyett százhetvenmillió ember él majd 2020-ra. Sakir *Basva*, a szíriai Eufrátesz-kanyarban épített duzzasztó igazgatója kifakadva úgy fogalmazott: *„Törökország nem hagy nekünk más választást, mint hogy elvándoroljunk vagy meghaljunk."*

„Élet vagy halál" skandálásával tüntettek Bangladesben is India ellen, miután ismertté vált, hogy Delhi a közös határtól mindössze tizenöt kilométerre duzzasztóművet akar építeni a Gangeszen, megnehezítve ezzel szomszédjának az öntözést. A vitájuk már odáig fajult, hogy Dakka elhatározta, *a Hágai Nemzetközi Bírósághoz fordul a panaszával*. Nehéz azonban e perekben igazságot tenni, hiszen többsége nem pusztán gazdasági ügy. S még hány ország nyújthatna be panaszt a nemzetközi szervezetekhez a folyók elrekesztése, elterelése vagy egyoldalú szabályozása miatt a Mekongtól a Dunáig, de egyelőre nincs kidolgozott jogi formula e viták föloldására. Ennek hiányában pedig a jobb helyzetben levők élhetnek és visszaélhetnek a lehetőségekkel.

FANTASZTIKUS ÖTLETEKBEN sincs hiány; Törökország például hatalmas csöveken az Öböl menti államoknak szállítana jó pénzért vizet. *Kadhafi* elnök több mint kétezer méteres vezetékrendszer lefektetésébe kezdett, e munkálatokba egymillió egyiptomit vetve be, hogy a líbiai fellahoknak elvezesse a sótalanított tengert a sivatagos területekre. De az amerikai *Foreign Policy* című lap szintén arra figyelmeztet, hogy az erőfeszítések ellenére az elkövetkezendő évtizedekben túlságosan nagy lesz a kihívás minden egyes kontinensen, és jövőbeli helyi háborúknak katalizátora lesz a víz. A szakértők egyébként ezért is sérelmezik, hogy a Rio de Janeiró-i környezetvédelmi konferencia „megfeledkezett" az édesvizek problémáiról, mivel az előkészítők úgy ítélték meg, a Föld felmelegedése és egyéb természetrombolás mellett ez nem égető kérdés. *„Fegyvereknek kell ropogniuk, hogy a nagyhatalmak észrevegyék, milyen válságot tud előidézni a szomjúság"*, vélik azonban azok a kritikusok, akik halaszthatatlannak érzik a folyók státusának a rögzítését.

Zsigovits Edit

Lehárért cserébe Liszt Ferencet

Villa a Traun partján

Ezekből az ablakokból kitekintve valóban meg lehetett komponálni azokat az örök melódiákat. Közvetlen közelben a Traun tiszta sodra, a parton fasor, szép hidacskák vezetnek át a másik oldalra. S akkoriban még nem volt turistatumultus, a parkoló autók se tolakodtak a platánok közé. Igaz, mindez kevés lett volna, ha Lehár Ferenc fejében (ahogyan ez a hasonlat egy Verdi-filmben már elhangzott) nem lettek volna azok a fiókocskák, amelyekből annyi dallamot lehetett előhúzni. A Lehár-villa Bad Ischlben, ahol a múlt napokban egy eszmei „üzletet" kötöttem. De erről majd később.

Kevés a látogató. Kettesben megyünk fel a lépcsőn az osztrák idegenvezetővel.

– Magyar?

– Magyar.

S már meg is volt a monarchiai közösség. Elmondta a szokásos szöveget a nagy zeneszerző életéről, a nevezetes tárgyakról, a szobák berendezéséről. Majd így fordult hozzám.

– Az ön véleménye szerint Lehár osztrák volt vagy magyar?

Felcsapott bennem a nemzeti érzés:

– Magyar!

Válaszom nyilván nem tetszett neki, de udvariasan hallgatott. El is üthettem volna tüstént a problémát valami tréfával, de érvelni kezdtem:

– Látja, a villa homlokzatán a feliratot? Lehár „á"-val, magyarosan írta a nevét. S ahogy jövünk föl a lépcsőn, tucatnyi metszeten láthatók a magyar múlt jelenetei, a XIX. század romantikus műveinek kicsinyített másai, Vajk megkeresztelésétől a Csele patakig. S a maga festette akvarell a komáromi szülőházról: „Szülőföldem, messze mentem tetőled..."

Vezetőm változatlanul hallgat, s így magam igyekszem felsorakoztatni az ő ellenérveit.

– Jó, jó. De Lehár mégsem Magyarországon, nem Komáromban vagy Kőszegen vásárolt villát, hanem Ausztria közepén, Bad Ischlben, s lakott 1912–1948-ig, haláláig itt. Ez a környék, a császárvilla, Salzkammergut, a közeli és a távoli hegyek ihlették „A cárevicset", „A mosoly országát". Ez az osztrák fürdőhelyi, jószerivel századfordulói hangulat. A Traun zúgását, a térzenék fúvósainak hangját nyilván igencsak szerette a volt katonazenekari karmester.

Az osztrák idegenvezető türelmesen vár, amíg nézelődöm kifelé az ötven-hatvan éves függönyökön. De hát fontos mindez? Megkérdezte, tehát valamilyen okból az. Pedig éppen Lehár alakja sugallja azt a hangulatot, hogy voltak idők, amikor kezdtek elmosódni a különbségek. Magyar történelmi képek és osztrák császári környezet, Komárom emléke és Bad Ischl ihletése. Voltaképpen jó a jövendő szempontjából, hogy nemzeti sajátosságok ilyen szétbogozhatatlanul összefonódhatnak. A várószobában felvételek a Lehár-operettek újabb előadásainak szereplőiről, köztük Tiboldi Mária és Zsadon Andrea fényképe.

Sok hibával és pusztulásra ítéltetten, de egyszer már volt valami közös ebben a Kelet-Közép-Európában, ami például egy zeneszerzőben, dallamaiban szelíden megnyilatkozott. Talán apró előjátéka volt ez a jövendőnek, amikor majd nem lesz ilyen fontos, hogy osztrák vagy magyar. Nyilván akkor is meglesznek a különbségek („Szín a különség, különség az élet" – írta Babits), büszkék is leszünk nemzeti teljesítményekre, de talán fokozatosan elveszti fontosságát. Mint hajdan Lehárnál.

Váratlan fordulat áll be párbeszédünkben. Az osztrák határozottan kijelenti:

– Liszt Ferenc viszont magyar volt.

Értem én. Lisztnek viszonylag kevés köze volt a zenei fellegvár Bécshez. Inkább Németországban, Olaszországban, Párizsban tartózkodott. S miután ő is magyarnak vallotta magát, vezetőm nekünk szánja. S most értünk el beszélgetésünk csúcspontjához.

– Rendben van – mondtam nagyvonalúan –, önöknek adom Lehárt cserébe Liszt Ferencért.

Ebben meg is egyeztünk, a csere létrejött. Barátságosan búcsúzott, megvolt a napi sikerélménye. Kifele jövet a Traun partján azért még egyszer visszanéztem a villa feliratára. A magyar „á" betűre.

Tatár Imre

Érdekességek

Egy karneváli jelmezbe öltözött férfi, aki De Gaulle tábornokot igyekezett utánozni, egy Párizs környéki fogadóiroda-kávéházban a pénztárost pisztollyal arra kényszerítette, hogy a bevételt, 120 ezer frankot adja át neki. (Liberation)

*

A Párizs és Bretagne közt közlekedő TGV expresszvasút április végéig 1989 szeptemberi üzembe helyezése óta tízmillió utast szállított. Az utasforgalom 35 százalékkal emlekedett a korábbi időszakhoz képest. (Le Figaro)

(herczeg)

Az Ofotért Vevőszolgálat ajánlatai:

Zeiss prizmás távcső

Nagy fényerő, esti szürkületben is jól használható.
Vadászathoz, kiránduláshoz.

8x30-as ~~16 900,–~~ 9 900,–
7x50-es ~~27 900,–~~ 16 500,–
10x50-es ~~28 900,–~~ 19 500,–

ofotért

Ofotért Vevőszolgálat
VII., Asbóth u. 15. Telefon: 1422-8950

1850

Tisztelt Szerkesztőség!

Ki volt a frankhamisító?

AURÉLIEN SAUVAGEOT *Magyarországi életutam* című könyvének (Európa Könyvkiadó, 1988.) megvásárlására a 70 százalékos árleszállítás adta az alkalmat. A fedőlapon látott kancellár-tekintetű arckép előbb elriasztott ugyan, de miután fülszövegéből megtudtam, hogy az író foglalkozik a frankhamisítási per részleteivel, nyomban kifizettem. Végre egy igazi francia tudós tollából ismerkedhettem meg az 1924 végén kipattant frankhamisítási botrány körülményeivel. Örömöm persze nem sokáig tartott. A könyv 137. oldalán, *„A frankhamisítás"* fejezetben ugyanis a következő részletet találtam:

„Kiderült, hogy ezeket a nagyon rosszul utánzott bankjegyeket a Földrajzi Intézet nyomta, melynek igazgatója nem kisebb személy, mint maga Teleki Pál gróf, az egykori miniszterelnök volt, akit a Hágai Nemzetközi Bíróság annak idején azzal bízott meg, hogy döntsön abban a jogvitában, mely Franciaország és Anglia között folyt a moszuli petróleummezőkért. Teleki egyébként Franciaország javára döntött, és ezzel megnyerte a Quai d'Orsay rokonszenvét, ahol különben is elfogultak voltak a főrangú személyek iránt, különösen, ha nemesi címük eredeti volt, ami az idő tájt ritkaságszámba ment a francia hivatalnokok közt.

De ez még nem minden. Benne volt az összeesküvésben maga a rendőrfőkapitány, bizonyos *Nádosy*, és természetesen a Földrajzi Intézet szakemberei is, *Gerő* nevű főnökükkel együtt..."

Elképesztő, hogy a magyar könyvpiacon ekkora melléfogással, ilyen vaskos hibákkal terhelt kiadvány megjelenhetett. Mert mi is a valóság? A hamis frank a katonai térképészet, az akkor rejtett alakulatként Állami Térképészet névvel működő vállalat műhelyeiben készült. A nevezetes bankónyomda gépe a Retek utcai épület alagsorában zakatolt. Vezetői (Gerő László mérnökkari őrnagy, a nyomda főnöke is) katonák voltak, akiknek politikai megítélésétől ezúttal eltekintek (egyébként már nyomdában van a magyar katonai térképészet történeti monográfiája, amelynek 1945-előtti anyagát magam állítottam össze, és amelyből az érdeklődők remélhetőleg hamarosan tájékozódhatnak a franknyomás részleteiről is). De ez az Állami Térképészet nem azonos a Kogutowicz-féle, akkor éppen haldokló Magyar Földrajzi Intézet Rt.-vel, amire a francia író utal. Teleki Pál gróf neve tehát nem hozható kapcsolatba a frankhamisítással, figyelmét éppen azidőben a moszuli petróleummezők ügye kötötte le, amelyet igazának tudatában — a franciák előnyére — döntött el.

A jóhiszemű magyar olvasótól nem várható el, hogy a közölt tények valódiságát kétségbe vonja. Különösen nem várható ez akkor, ha az előszóból megtudja, hogy a derék francia író a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, minden idők egyik legnagyobb magyarbarát franciája, aki kétszer is kiérdemelte a Magyar Népköztársaság Zászlórendjét.

Most, amikor hosszú idő után méltó megvilágításba került a nagy magyar tudós gróf Teleki Pál tragikus sorsú alakja, illendőnek tartom, hogy a becsületét sértő hamis bélyegektől is megtisztítsuk emlékét.

Hrenkó Pál,
a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság szakmatörténeti bizottságának elnöke

Higgadtan és körültekintően

Láng László cikkéhez (Magyar Nemzet, 1991. április 13.) kapcsolódik az alábbi személyes élményem.

Tavaly részt vettem a Keresztények és Zsidók Nemzetközi Tanácsa prágai konferenciáján. Az időpont véletlenül egybeesett külügyminiszterünk hivatalos otttartózkodásával. Értesülvén tanácskozásunkról, és a hivatalos programot megváltoztatva, *Jeszenszky* Géza ellátogatott a prágai zsidó központba, a konferencia színhelyére. Szavai mély hatást váltottak ki a jelenlevőkben. A rögtönzött, angolul elmondott beszéd teljes szövegét — a magnetofonfelvétel alapján — egy szó változtatás nélkül közzétették a társaság hivatalos kiadványában. Ebből idézek.

„Napjainkban, több mint négy évtizeden át tartó elnyomó rendszer után, amelyet egy hasonlóan vagy még elnyomóbb, és még embertelenebb rendszer, a nácizmus előzött meg, szabad nemzetként jelenünk meg újból, eltökélten, hogy újjáépítsük társadalmunkat, helyreállítsuk a demokráciát, újjáélesszük a türelem szellemét, amelynek mind a vallási türelemben, mind a más nemzetek, etnikai és nemzeti kisebbségek iránti türelemben kell megmutatkoznia... Ha az ebben az övezetben élő népek, a politikusok és újságírók egy kicsit jártasabbak lennének az Ó- és Új-Testamentumban, ha készek lennének magukévá tenni a judaizmus és a kereszténység tanításait, akkor valamennyien nyugodtabban tekinthetnénk a jövőbe."

Úgy gondolom, hogy az idézett mondatok megfelelő bepillantást engednek a külügyminiszter gondolkodásmódjába.

Ifj. Fasang Árpád

A Budai Önkéntes Ezredről

Dr. *Fazekas* Árpád az 1991. április 16-i *Magyar Nemzetben* nagy csodálkozással olvasta április 4-i cikkemet, majd bámulatos tévedésnek minősíti a következő megállapításomat: „A Budai Önkéntes Ezred már a németek elvonulása után lépett harcba, így tevékenységük nem tekinthető ellenállásnak, mégis az ellenállókkal vették egy kalap alá őket."

A bámulatos tévedésnek nevezett minősítés után „a tények a következők" címszóval éppen a tények részletes leírásával mindenben megerősíti az én megállapításomat. Ugyanis „a szovjet csapatokkal egyenrangú, és együtt harcoló Budai Önkéntesek" a front szovjet oldalán, reguláris alakulatként harcoltak. Azaz fogságba estek, és a szovjet csapatok által már megszállt területen jelentkeztek újra fegyvert fogni.

Kérem Fazekas Árpádot, hogy ne érezze magát megbántva, de egy diplomás embernek illenék annyi történelmi ismerettel rendelkeznie, hogy ellenállásról csak az ellenség által megszállt területen lehet beszélni. Fazekas Árpád pedig egyértelművé teszi, hogy a német frontot támadták. Arról nem is beszélve, hogy nyilvánvalóan egyenruhában harcoltak. Én viszont azon csodálkozom, hogy Fazekas Árpád miért siklik el a következő mondatok felett: „ezek derék emberek voltak, újra fegyvert mertek fogni a magyarság érdekében". Vagy „a megszálló, az ország függetlenségét megsemmisítő hitlerista csapatok ellen fegyvert fogni minden körülmények közt messze elismerésre méltó volt."

Az a megállapítás, hogy a szó szoros értelmében nem voltak ellenállók, semmit sem von le tevékenységük értékéből. Az pedig, hogy 36 éves késéssel vették fel a budaiakat a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetségébe, azt nyugtázza, hogy tudták, hogy a Budai Önkéntes Ezred tagjai „csak" magyar célokért harcoltak. Az új ellenállási szövetségbe való felvételükkel, biztos vagyok benne, nem kell ennyit várniuk.

Dr. Zimányi Tibor,
a Magyar Diákok Szabadságfrontjának egyik volt vezetője

„Nem azért tanulunk meg írni, hogy regényírók legyünk"

Érdeklődéssel olvastam Gábor István *Hogy látva lássanak* című cikkét a *Magyar Nemzet* 1991. április 12-i számában. Engedjék meg, hogy ehhez kapcsolódva elmondjam néhány gondolatom.

Azt hiszem, senki sem vonja kétségbe, hogy az írás gondolatainak közlésének a módja, és ma már mindennapi teendőinkhez tartozik. Gondolom, ezt nem kell bizonyítani. De mit teszünk akkor, ha le nem írható dolgot akarunk közölni valakivel? Más módhoz kell folyamodnunk. Egy körözött személyről hiába írom le arca formáit, színét, haja nyírását, körözni nem lehet ezek alapján. Képet kell közölni róla. A technika segítségünkre jön: fényképet közlünk róla. De mit teszünk, ha csináltatni akarunk valamit, például bútorfélét, egyéni „tervezésű" ruhát stb. Hogyan tudom megmagyarázni valakinek, hogy milyen egy gyümölcs: formája, színe stb. Elegendő, ha „leírom", elmagyarázom? Úgy gondolom, nem kell a példákat tovább sorolnom.

A kép minden esetben többet mond az ábrázolásban a témájáról, mint bármiféle leírás. De kérdezzük meg a rajzolótól vagy festőtől, milyen „érzés" a maga munkáját nézni, mit érez a munkája közben. Mikor éli át az „alkotás örömét". Aki látott már gyereket örülni a „sikerült" rajznak, csak az tudja igazán a létrehozás „örömét" magáénak tudni. A *látvány* — a *kéz munkája* —, a *kész mű* — kapcsolat ad olyan élményt, ami után vágyik az ember: az alkotás öröme az, amit keresünk, amit adni kell az iskolában. Hogyan lehet ezt a legegyszerűbben, legolcsóbban, kézenfekvően elérni? Papírral, ceruzával, egyetlen almával. Az alkotás örömét keressük egész életünkben, ezt kell, ezt lehet felkelteni az iskolában a rajzórán.

Sokan azt mondják, hogy „bot kezük" van, nem tudnak rajzolni. Azoknak azt mondom: úgy születtek, hogy tudnak írni? Milyen egyszerű pedig írni! De mennyi idő alatt tanulták meg? Foglalkozzanak annyit a rajzzal, mint az írástanulással, meglátják az eredményt.

Mert mi tette az embert Emberré?

Munkája és művészete.

Percz János
ötvös-grafikus

Utak Sajkódra

A kilencvenedik évforduló epilógusaként *Ruffy* Péter elevenítette fel hangulatosan-szépen egy régi látogatását az írónál a Balaton mellett, Sajkódon *(Németh* Lászlónál, huszonöt évvel ezelőtt. *Magyar Nemzet*, 1991. április 20.).

Mit tagadjam: mély érzelmeket kavart fel bennem Ruffy Péter írása, nosztalgikus érzelmeket. Érdemes fellapozni nemzedéktársamnak és egykori egyetemista-barátomnak-évfolyamtársamnak, *Fodor* Andrásnak, *Fülep* Lajos ürügyén írott hatalmas naplóját *(Ezer este Fülep Lajossal*, Magvető, Bp. 1986.). Az izgalmas bejegyzésekből az is kiderül, hogy hányan tették-tettük meg a sajkódi utat! Szándékosan nem tartok névsorolvasást, az esetleges memóriabotlással senkit sem szeretnék megbántani. Mindenesetre az említett könyvből is kiderül, hogy Fülep Lajos mellett — aki az Eötvös Kollégiumban, majd később csak az egyetemen, de mindenképpen a nyilvánosság előtt lehetett nagy hatású nevelő — a másik mester, a hosszú éveken át mellőzött, a fordítás gályapadja mellé láncolt Németh László volt!

Távol legyen tőlem az exhibicionista személyeskedés — de talán a Ruffy Péterhez írott (és cikkében publikált!) Németh László-levél után szabad ide írni egy dedikációt, amely a *Sajkódi esték* (Magvető, Bp. 1961). előzék lapjára került:

Varga Józsefnek,
a bőröndökben járó
barátságért,
mely nélkül tán ez az esszésorozat sem indult volna el,
szeretettel:
Laci bácsi

Sajkód, 1961 június.

A bőröndökben járó barátsággal arra célzott, hogy jó tíz éven át küldtem neki azokat a filozófiai-tudománytörténeti (ezeket *Vekerdi* László ajánló listájából választotta ki Németh) és más könyveket, amelyek remek Németh-esszék inspirálói lettek.

Így volt Sajkód is műhelye Németh Lászlónak.

Varga József

Hacsak...

Kivételesen süt a nap és andalogva járjuk a barátnőmmel a Belváros utcáit. Sok szó esett már az utcai névtáblákról, az írott sajtóban, a rádióban. Nem kis pénzbe került ez a fővárosnak. Ezúttal egy új jelenséggel ismerkedünk meg: a csinos, tetszetős új tábla felett, éppen a Hold utcában járunk, még ott van a régi, piros festékkel áthúzva: Rosenberg házaspár utca. Tovább nézegetünk, nem lehet csupán feledékenység, a Sas utcában ugyancsak ott virít az új névtábla felett a „semmisnek számító", áthúzott, Guszev utcai tábla, hasonlóan a többi házakhoz. Bántó ellentétként az esztétikailag kellemes foltnak számító új utcanévtáblákhoz. Ugyan mi lehet az oka? Az-e, hogy más teszi fel a táblákat és majd más szedi le a régieket?! Hogy kétszer kelljen azzal foglalkozni, amit egyszer el lehetne intézni? Az már viccnek tűnik, hogy a magasabban levő táblákhoz a felrakást végzők létrája rövidnek bizonyult. Netán mementóként hagyták a helyükön az élén vörös festékkel áthúzott régieket? Vagy csupán arra szolgál a feltűnő festékes megjelölés, hogy a régi táblákat majd leszedők dolgát megkönnyítse?! Lehet, hogy újfent a szervezés diadalának vagyunk tanúi?! Ki tudja? A rejtély megfejtői jutalmat érdemelnek, az a szerv azonban, amely munkáját így tervezi, aligha kap ezért dicséretet.

Hacsak...

Gyakorlati segítségül nem kívánja az illetékes szerv nyújtani az új névre „hallgató" táblák mellett, tájékozódás céljából, egy ideig, ezt a legkevésbé sem esztétikus módot.

(f. r.)

SZERZŐDÉSES ÉS MAGÁNVENDÉGLŐSÖK FIGYELEM! 01936
A Hajdú Megyei Tejipari Vállalat
tejporait 17 féle ízben, 24 órán belül
nagykereskedelmi áron
szállítjuk.
Ugyanitt 500 más terméket is rendelhet. Fizetés megállapodás szerint.
Megrendelés: 226-0935 és a 226-6845 sz. telefonszámon.

BIZTOS MUNKAHELYET KÍNÁL 01725
a Budapesti és Pest megyei Társadalombiztosítási Igazgatóság
ELŐADÓI és ELLENŐRI
munkakörbe érettségizett, megbízható, szorgalmas munkatársakat keresünk.
A szakmai betanítást vállaljuk.
Fizetés megegyezés szerint.
Budapesti lakosok jelentkezését várjuk.
Jelentkezni lehet: Személyzeti és Munkaügyi Osztályon
Budapest VIII., Mező Imre út 19/a. I. em. 161.
tel.: 133-0509/107, 108 mellék.

A dabasi „Fehérakác" Mg.Tsz. azonnal beköltözhetően bútorzattal és felszereléssel együtt – vagy külön –
eladja
Balatonalmádi, Liszt F. u. 21. sz. alatti
üdülőingatlanát.
Felvilágosítást ad munkaidőben: dr. Kemény Zoltán a 114-2220, illetve Bornemissza Zoltán a 26 78-212 telefonokon.
Levélcím: 2370 Dabas, Bajcsy-Zsilinszky u. 5. 01918

Belváros központjában, exkluzív helyen 365 m² üzlethelyiségcsoport, valamint csaknem azonos területű pincehelyiség bérleti joga rövid beköltözési határidővel eladó.
Érdeklődni lehet: Bártfai Zoltán 252-4455

01937
Sales REPRESENTATIVE
Function: Selling of Philips Analytical equipment in Hungary. These systems include X-ray equipment, electron microscopy, spectrophotometry and chromatography. The sales representative discusses customer's needs and prepares a quotation in cooperation with the export department of Philips Subsequent follow-up is then required.
Requirements:
– Education: Thechnical high school or university graduate in chemistry or physics
– Languages: Good knowledge of English (and German)
– Commercial experience – preferred: experience in the use of analytical equipme
– Drivers licence essential
Please send application and CV to Peja dapest Office, 1364 Budapest, P.O.Box by 20 May 1991.

01905
ITT A PRIVATIZÁCIÓ
ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Az **Állami Vagyonügynökség** megbízásából az **ÁFOR Ásványolajforgalmi Vállalat** (Budapest IX. ker., Közraktár u. 30. sz.) 4 üzletét 1991. június 18-án 9.00 órakor kezdődő árverésén értékesíti, az alábbi sorrendben.

Üzlet címe:	Üzletköre:	Árverésének időpontja	Kikiáltási ára (Ft):	Bánatpénz összege (Ft):	Privatizációs költség (Ft):
1. Budapest XV. ker. Vácrátót tér	HTO eladóhely	9.00 óra	210.000,–	10.000,–	60.000,–
2. Budapest XVII. ker. Szabad Május tér	HTO eladóhely	9.30 óra	210.000,–	10.000,–	60.000,–
3. Budapest XX. ker Soroksár, Hősök tere	HTO eladóhely	10.00 óra	250.000,–	12.000,–	80.000,–
4. Piliscsaba Lenin u. (Árok u.)	HTO eladóhely	10.30 óra	180.000,–	9.000,–	70.000,–

Az árverésre kerülő egységek vagyontárgyainak tulajdonjoga és az egységek területének használati joga szerezhető meg.
Árverések helye: ÁFOR Oktatási Központ. (Cím: Budapest XIV., Vágány u. ÁFOR-BP töltőállomás)
Árverésre jelentkezés feltétele: A bánatpénz (látra szóló betétkönyv) letétbe helyezése 1991. június 10-ig, az ÁFOR Központ Pénztárában (Budapest IX., Közraktár u. 30.)
Az árverésen résztvevők **anonimok** maradnak.
Privatizációs költséggel csökkentett vételárra kedvezményes kamatozású hitelt („Egzisztencia-hitel") és részletfizetési kedvezményt lehet igénybe venni.
Üzleti tájékoztatót az értékesítésre kerülő üzletekről az ÁFOR Ásványolajforgalmi Vállalat Budapesti Üzemigazgatósága (Bp. XXI., Petróleumkikötő) FARKAS TIBOR Tel.: 276-3333 ad.
További információt és üzleti tájékoztatót a szervezést és az árverést lebonyolító ÁFOR Központ Marketing Főosztályán Salamon László (Budapest IX., Közraktár u. 30. V. emelet) ad. Tel.: 117-0931 vagy 117-0825

Közgazdaságtan és szociológia

Szép új irányzat

Közgazdaságtan és szociológia — két önálló profilú társadalomtudomány. Viszonyukat születésüktől kezdve a rivalizálás, az együttműködés hiánya jellemezte. Nemrégiben azonban új irányzatok jelentkeztek, melyek mindkét tudományban megpróbálják azok eltérő társadalom- és emberképét egymáshoz közelíteni, sőt némelykor szintetizálni. Ezekről az új irányzatokról kérdeztük *Andorka* Rudolfot, a budapesti Közgazdaság tudományi Egyetem szociológia tanszékének vezetőjét.

Ahogy tetszik...

— Az egyes társadalomtudományok az adott korszak társadalmi igényeitől és szellemi fejlődésétől függően, más-más történelmi időszakban váltak önálló tudománnyá. Mikorra tehető a közgazdaságtan, illetve a szociológia saját elkülönülő arculatának kirajzolódása?

— A közgazdaságtan a klasszikus iskola megjelenésével, elsősorban Adam *Smith* munkásságával vált teljesen önálló és fejlett tudománnyá. A történeti korszaknak, a XVIII. század második felének, amikor is az iparosodás megindult, alapvető kérdése az volt, hogy a piac működését korlátozó állami beavatkozást visszaszorítsák. A szociológia csak jóval később, a XIX. század végén, Max *Weber* és Emile *Durkheim* műveivel vált önállóvá, világos profilúvá. Ekkor már nem a szabad piaci gazdálkodás megteremtése látszott a központi problémának, hanem azoknak a társadalmi bajoknak a kezelése, amelyek a gyors iparosodásból, a szabad piac intézményéből és a városiasodásból származtak. A születési korszak eltérő jellemzői és társadalmi igényei következtében a közgazdaságtan és a szociológia nagyon eltérő társadalom- és emberképet vett alapul. Így vált a közgazdaságtannak alapjává a homo oeconomicus, a szociológiának pedig a homo sociologicus hipotézise. Találóan jellemezte a kettő közötti különbséget Duesenberry: „A közgazdaságtan mindig arról beszél, hogyan választanak az emberek: a szociológia viszont mindig arról szól, hogyan van az, hogy az embereknek nincs módjuk a választásra."

— Mit jelent a homo oeconomicus fogalma?

— A homo oeconomicus definícióját legtömörebben *Varga* István fogalmazta meg: *„Homo oeconomicusnak lenni annyit jelent, hogy az ember mindig észszerűen, a gazdasági elvnek megfelelően gazdálkodik."* Azaz, tevékenységében haszna maximalizálására törekszik, más szóval, minden egyes lépése előtt racionálisan mérlegel. A fogyasztói döntéseknél például összehasonlítja a költségeket és a hasznokat, és döntésében az vezérli, hogy adott költséggel maximális hasznot érjen el. Közgazdászok néha kiterjesztik a homo oeconomicus hipotézisét a gazdálkodás körén kívül eső tevékenységekre, döntésekre, például a „házassági piacra" és a politikai cselekvésekre. Nagyon leegyszerűsítve: a homo oeconomicus individualista, nem kötődik semmilyen közösséghez, és a legteljesebb mértékben önző.

— Ezzel szemben a homo sociologicus valamiféle társas lény?

— A homo sociologicus alapjául szolgáló hipotézis szerint az egyén cselekvése során a társadalmi normákhoz alkalmazkodik. A normák hátterében értékek állnak, ezek adják a normák erejét. Az ember gyermekkorában a szocializáció folyamatában sajátítja el a normákat és értékeket, „internalizálja", vagyis teszi magáévá, mintegy személyisége részévé azokat. Mivel a normák és értékek az adott társadalom kultúrájának részei, ezért az egyén a kultúra termékének fogható fel. A homo sociologicus fogalom legrészletesebb kifejtését egyébként *Dahrendorf* adta, aki összekapcsolja azt az amerikai szociológiában és szociálpszichológiában használt szerep fogalommal. „Ahogy tetszik" című darabjában Shakespeare Jakab szavain keresztül már megfogalmazta ennek a felfogásnak a lényegét: „Az egész világ egy színpad, minden férfi és nő csupán színész... és egy ember egyidejűleg sok szerepet játszik." A homo sociologicus eszerint alapvetően közösségi vagy társadalmi lény, amely nem egyéni hasznát mérlegeli, hanem a társadalom normáihoz igyekszik alkalmazkodni.

Homo socio-oeconomicus

— Létezik olyan társadalom, amely csupa tökéletes homo-sociologicusból áll? Mint például Huxley „Szép új világa" vagy Orwell „1984"-e?

— Ilyen társadalom a valóságban nincs. Ez a fajta „berendezkedés" nemcsak rendkívüli módon elnyomó lenne, hanem fejlődésképtelen is. A szociológia felismerte, hogy minden társadalomban vannak nem teljesen konform személyek, akiket súlyosabb esetben deviánsnak minősítenek. Azonban éppen ezekből a nem konform személyekből kerülnek ki azok a „nehéz emberek", akik a társadalom fejlődését előmozdítják. Nyilvánvaló hát, hogy a homo sociologicus — akárcsak a homo oeconomicus — fogalma csak módszertani segédeszköz, melynek segítségével azt vizsgálhatjuk, hogy meghatározott társadalmi pozícióban levő egyének — az anyák, a szakmunkások vagy akár a protestánsok — többségükben hogyan viselkednek.

— A közgazdaságtan és a szociológia eltérő társadalom- és emberképe sajnálatos módon egymás riválisává tette a két társadalomtudományt. A rivalizálás, az együttműködés hiánya pedig mindkét „fél számára hátrányos. Ez adja a hátteret azokhoz az új irányzatokhoz, melyek mind a két tudomány módszereit és felismeréseit ötvözni igyekszenek magukban.

— Miért éppen ezt az új irányzatot választotta nemrégiben megtartott akadémiai székfoglaló előadása témájául?

— Egész kutatói pályafutásom alatt az a sejtés élt bennem, hogy az ember részben szociologicus és részben oeconomicus, tehát az emberi viselkedés és a társadalom megértéséhez mind a szociológia, mind a közgazdaságtan módszereit és felismeréseit célszerű felhasználni. Hogy egy konkrét példát hozzak erre: A mai magyarországi alacsony gyermekszám okait kutatva, két nagy elméleti irányzattal találkoztam. Az egyik a gyerekszám közgazdasági elmélete, amely szerint a házaspár ugyanolyan megfontolások alapján dönt a gyermekvállalásról, mint mondjuk a gépkocsivásárlásról. A másik, a termékenység szociológiai elmélete viszont úgy szól, hogy a gyermekszám kérdésében is kialakítanak az emberek valamilyen normát arról, hogy hány gyermek kívánatos a családban. Ezeknek a normáknak a követését hallgatólagosan vagy kimondott jutalmakkal ismerik el, a tőlük való eltérést — akár a nagyobb, akár a kisebb szám irányában — pedig megvetéssel, kigúnyolással büntetik.

— Annak a kérdésnek, hogy vajon melyik elméletnek van igaza a viselkedést befolyásoló ok meghatározásában, gondolom nemcsak elméleti, hanem gyakorlati jelentősége is van.

— Hogyne, méghozzá a társadalompolitika szempontjából. Amennyiben ugyanis a közgazdasági elmélet a helyes, akkor a családi pótlék emelésével befolyásolni lehet a gyermekszámot. Ha viszont a szociológiai elmélet felel meg a valóságnak, akkor a társadalmi tudatra kellene hatni. Kutatásaim eredménye igazolt sejtésemet — az adatokból kiderült, hogy az emberek döntését nemcsak a gazdasági szempontok, hanem a normák követésének igénye is befolyásolja. Az ember tehát egyszerre sociologicus és oeconomicus — azaz homo socio-oeconomicus.

Míg megvalósul... a rend

— Előadásában azt javasolta, hogy szociológusoknak és közgazdászoknak együtt kellene működniük mind a tudományos kutatásban, mind pedig a konkrét politikai reformjavaslatok kidolgozásában.

— ...amennyiben erre felkérik őket. Ezzel a javaslattal nem vagyok egyedül. *Szelényi* Iván és *Manchin* Róbert, már 1986-ban így fogalmazták ezt meg egyik tanulmányukban: *„A társadalmi reformerek és a liberális gazdasági reformerek egymástól elszigetelten, sőt sokszor látszólag egymással ellentétben vizsgálják a reformok kívánatos irányát. Holott létezik közös platform a társadalmi és a liberális gazdasági reform számára. Ezek integrációja lehetséges, sőt az egész reformmozgalom számára szükséges.*

— A német „gazdasági csoda" építőmestereihez hasonlóan nem lenne szabad elfelejtenünk azt sem, hogy egy sikeresen működő piacgazdaság feltételeit a társadalom által elfogadott kulturális, erkölcsi és politikai rend biztosítja. Ennek a rendnek a megteremtése természetesen nem fog máról holnapra megvalósulni. Ha nem is vagyok annyira borúlátó, mint Ralf Dahrendorf, aki az 1989. évi kelet-közép-európai változásokról — melyeket forradalomnak nevez — azt állítja, hogy a politikai rendszerváltozás hat hónapot, a gazdaság talpraállítása hat évet, az új rend társadalmi alapjainak lerakása azonban hatvan évet igényel, ezért úgy gondolom, hogy ezeknek az alapoknak a letétele legalább egy évtized szívós munkájának a gyümölcse lesz majd.

Durst Judit

Szerveződik az első magyar magánbank

„Bizalom" már van a hitelhez

A vállalkozói hitelek felvételének egyik legnagyobb gátja, hogy az igénylők nem rendelkeznek elegendő *biztosítékkal* — ingatlannal, autóval —, s a *bankok* túl nagynak ítélve a kölcsönfolyósítás kockázatát, *nem* adnak pénzt. Márpedig a folyamatos gazdálkodáshoz nélkülözhetetlenek a rövid lejáratú kölcsönök. Ezek felvételét megkönnyítendő az *Ipartestületek Országos Szövetsége* — olasz minta alapján — *„Bizalom"* néven *hitelgarancia-egyesületeket* hoz létre, melyek lényegüket tekintve kollektív hitelkezességi konstrukciók.

Az egyesületeket — az egyes helyi ipartestületek mellett — maguk az iparosok hozzák létre. E grémiumok a saját garanciaalapjuk terhére kezességet vállalnak a tagjaik által igényelt hitelekért. A tagok befizetéséből ugyanis *alapot* képeznek, mely az estleg visszaszem nem fizetett pénzek fedezetéül szolgál. Ahhoz egyébként, hogy valaki ebben a konstrukcióban hitelhez jusson *minimum egyéves* működési engedéllyel kell rendelkeznie. A kezesség a kölcsön ötven százalékra terjed ki és legfeljebb hatmillió forint lehet. A Bizalom működését az *Ipari Fejlesztési Bank*, a *Budapest Bank*, a *Postabank*, a *Magyar Hitelbank*, az *OTP*, valamint az *Országos Takarékszövetkezeti Szövetség* támogatja, azaz készek arra, hogy elfogadják az egyesületekben használt készpénzfizető kezességi nyilatkozatot. Az erről szóló megállapodást csütörtökön írták alá a felsorolt pénzintézetek és az Iposz képviselői.

Az első hitelgarancia-egyesület ötvennégy vállalkozó által összeadott hétmillió forintos tőkével Dorogon már meg is alakult, további tíz szervezés és bejegyzés alatt áll. A tervek szerint a különálló egyesületekből *országos hálózatot* hoznak majd létre.

A megállapodás aláírását követő sajtótájékoztatón *Szücs* György az Iposz elnöke szólt még az általuk szerveződő, első, *magántőkével* megalakuló *Primus Bank Rt*-ről is. A bank részvényesei s működése alapvetően a magánvállalkozói körre épülne, s ha az alapításhoz szükséges tőke összejön, akkor 1991. december 2-án megnyílhat Magyarország első — primus — magánpénzintézete. A Primus céljai szerint segítené az egyéni- és társas vállalkozások pénzellátását, a privatizációs folyamatot, a vállalkozások élénkítését és külföldi pénzalapok kihelyezését.

(siposs)

Azoknak, akik a helyzet urai akarnak maradni

Controlling fórum Budapesten

Tegnap délelőtt a Gellért Hotelben, mintegy másfél száz résztvevővel, megkezdte munkáját a 3. budapesti controlling fórum. A meghívó szerint, a rendezvényen azoknak a magyar vezetőknek és szakembereknek kívánnak segítséget nyújtani, akik vállalatuk decentralizációját követően is a helyzet urai szeretnének maradni. A tapasztalatok ugyanis azt mutatják, hogy az egységeiket társasági formában önállósító cégek jelentős része elveszti érdemi áttekintését az új részlegek felett. Ugyancsak elgondolkodtató jelenség, hogy a szakértői vélemények szerint a *profitcentereket működtető hazai cégek döntő többsége nem tud egyértelműen számon kérhető és a számvitelben is nyomon követhető eredménycélt kitűzni a vezetők elé*. Az úgynevezett eredmény-controlling ezen a helyzeten próbál segíteni. A módszer lényegében a termékek, piacok, profitcenterek és leányvállalatok eredménytervezését, -elszámolását és számonkérést foglalja magában. Olyan vezetést támogató eszköz tehát, amely a vállalati eredményhez való hozzájárulás szempontjából minősíti az egyes tevékenységeket és termékeket, megkönnyítve így a sikeres döntéshozatalt.

Az *IFUA Consulting Kft.* szervezésében immár harmadízben sorra kerülő fórumon egyebek között olyan neves nyugati cégek számolnak be a controllinggal kapcsolatos tapasztalataikról, mint a *Porsche*, vagy a világ legnagyobb fűrészgyártójának számító *Stihl* cég, de a résztvevők képet kaphatnak a módszer hazai alkalmazásairól és lehetőségeiről is.

(zsubori)

Hírek a világgazdaságból

(UPI) A Bangladesen végigsöpört tájfun 4 milliárd dollár kárt okozott, többet mint amekkora Banglades egész évi költségvetése — közölte Oli Ahmed közlekedési és távközlési miniszter. A kormány tudomása szerint 125 ezren vesztették életüket a tájfunban és a szökőárban, most pedig nagyon sok embert fenyeget az éhínség és járvány. Hasina Wajed ellenzéki vezető szerint, a természeti csapás halálos áldozatainak száma elérheti az 1 milliót is. A mentőalakulatok versenyt futnak az idővel, hogy a túlélők nyomára bukkanjanak. Ám, az is előfordul, hogy nem mernek a túlélők közelébe menni és segíteni rajtuk, mert körülöttük bomló hullák tömege szanaszét, és fertőzéstől tartanak.

*

(Reuter) Neheztelést keltett Bonnban, hogy a Szovjetunió török és finn cégeket bízott meg olyan lakások építésével, amelyeket Németország finanszíroz, s amelyekbe a volt NDK területéről kivonuló szovjet katonák költöznének. A német gazdasági minisztérium tájékoztatása szerint Moszkva elutasította a német cégek építési ajánlatát, s ezt hivatalosan kedden tudatta Bonnal. A két ország közötti megállapodások szerint viszont a Szovjetuniónak, mielőtt szerződést kötne az építkezés kivitelezőivel, konzultálnia kell Németországgal. Moszkva azonban csak annyit közölt, hogy elfogadta egy finn—török és két török konzorcium ajánlatát a tervezett 36 ezer lakásból az első 3 ezer megépítésére. Az NSZK, hogy megnyerje Moszkva támogatását a tavalyi német egyesítéshez, belegyezett abba: 7,8 milliárd márkával segíti a volt NDK-ból kivonuló szovjet katonák lakáshelyzetének megoldását.

*

(MTI) Japánban csak most döntöttek arról, hogy a szülő anyáknak, akik egy évig gyerekükkel otthon maradnak, garantálják a szülési szabadság lejárta után az állásukat. A japán képviselőház elfogadta az erről szóló törvényjavaslatot, de arról nem rendelkezett, hogy milyen büntetés vár a rendeletet megszegő vállalatokra. A szigetországban nem adnak pénzt az anyáknak a gyermekgondozás idejére, az erről szóló, több évvel ezelőtt kidolgozott törvényjavaslatokat pedig még nem fogadták el. A korábbi munkahely-biztosításról szóló rendelkezést azért hozta meg a parlament, mert vészesen alacsony szintre süllyedt Japánban a gyerekek száma. Egyre több japán nő akar karriert befutni, és egyre drágább a gyerekek eltartása is. Ennek következtében a családokra jutó átlagos gyerekszám történelmi mélypontra, 1,57-re csökkent.

*

(MTI—TUD) Carlos Rafael Rodriguez kubai miniszterelnök-helyettes hétfőn Havannában elsősorban az utóbbi évtized amerikai kormányainak élesen Kuba-ellenes politikájával és a szocialista gazdasági együttműködés összeomlásával indokolta ország nehézségeit. Elismerte azonban, hogy a kubai gazdaságirányítás hiányosságai is hozzájárulnak a jelenlegi gondokhoz. Mint megállapította, Kubában évek óta elmaradt a termelői szektor bővítése, elaprózták a beruházásokat, s valójában csak az utóbbi években próbáltak úrrá lenni a helyzeten. A jelenlegi erőfeszítések ellenére is — fejtette ki — Kubában gond egyebek között az alacsony hatékonyság, a szervezetlenség, a vállalatirányítási tapasztalatok hiánya, az emberi erőforrások nem megfelelő felhasználása. Ha azonban még nehezebb évek is várnának a kubai népre, az ki fogja állni a próbát — vélekedett a kubai politikus.

*

(MTI—Panoráma) Egy előzetes ENSZ-felmérés szerint, Kuvait iraki megszállásának anyagi következményei szinte felbecsülhetetlenek. A kiesett olajbevételek összege már most eléri a nyolc és félmilliárd dollárt. Ráadásul a kutak eloltása még legalább másfél évig fog tartani. Az emírség elektromos rendszerének helyreállításához egymilliárd dollárra lesz szükség, az iraki katonák által kirabolt és vandál módon tönkretett polgári háztartásokban a javítás költségei két és fél milliárd dollárra tehetők, és további félmilliárdba kerül majd a puszta falakig lecsupaszított kuvaiti szállodák újbóli felszerelése. Az emírség gazdasága ma végeredményben halott. Az invázió előtti termelési szinthez való visszatéréshez óriási pénzösszegeket igényel, és jelenleg a munkaerő sem biztosított, Kuvait lakossága ugyanis a korábbi hatszázötvenezerről, hatszázezerre csökkent. Az azonban biztos, hogy a pusztítás generációkon át éreztetni fogja hatását, olvasható az ENSZ-jelentésében.

Magánfőiskola leendő üzletembereknek

Sampont, gyógyfükészítményt a számítástechnikai nagyvállalattól! — hangozhatna napjaink legújabb hirdetése. A hajmosószer is, a *SZÁMALK*-csoport ebbéli üzleti programja is igaz, de ma még nem veszik igénybe a reklámlehetőséget. Hihetné a laikus, hogy a kényszer vitte rá a céget egy teljesen banális közszükségleti cikk forgalmazására, ám egészen másról van szó: a CAD CAM számítógépes mérnöki tervezési technológia egyik eredeti megoldásáról. Arról, hogy tetszőleges formát, téralakzatot alkotnak műanyagból úgy, hogy azonnal el is készítik a kívánt csomagolóanyagot. Ezt a terméket is egyik külföldi partnerükkel együtt fejlesztették ki, csakúgy mint az IFABO-n bemutatott számos más rendszerüket. Tegnap a sajtónak is bemutatták eredményeiket. *Havass* Miklós, *Kutas* János és *Kovács* Győző — a cég három vezető munkatársa — szerint a SZÁMALK jelenét és jövőjét az a vállalatcsoporttá alakulás határozza meg, amelynek jegyében a létrejövő kft.-k és részvénytársaságok megfelelnek holland és dán számítástechnikai közös érdekeltségű cégek képviselte modellnek. A több mint harminc, a csoporthoz tartozó vállalkozás működése alapvetően a nemzetközi kapcsolatokra épül, nem is véletlen, hogy az IBM-től kezdve az Alcatelen át a Utax cégig közvetlen szakmai kapcsolatokat szabályozó szerződések élnek.

A bőséges SZÁMALK-kínálatból ezúttal a jövő generációját szolgáló két programot emelünk ki. A következő tanévben már indul az a főiskolájuk, amelyek üzletembereket képez ki. Magánkurzusnak tekinthető ez a tanintézet, hiszen a költségeket teljes egészében a hallgatók, illetve a többi között a képzést alapítványon keresztül támogató *International Business School*, illetve a Dunaholding állják. Az érettségizett diákoknak egy tanévre 80 ezer forintot kell befizetniük. Az oktatás hivatalos nyelve az angol, csak az első évben oktatnak rövid ideig magyarul is. A tananyagról és a vizsgáztatásról, valamint az oklevelek hitelesítéséről az angliai Oxford Polytechnic Üzletembert képző Iskola gondoskodik! A SZÁMALK — hűen eddigi gyakorlatához — a legifjabbaknak is lehetőséget kínált az IFABO-n képességeik kipróbálásához, s programozóversenyt hirdettek. A két kisiskolás győztest egy pluszfeladatra leültették a számítógépek elé, de előzőleg felnőtt szakembereket kérdeztek meg arról, szerintük az ifjak a feladatnak adott játékprogramot mennyi idő alatt készítik el. Egy-egy hetet mondtak általában, összevágva talán egy napot jelöltek meg. A két kisgyerek teljesen hibátlanul alig több mint tíz-tíz perc alatt elkészítette a programot...

*

A vírusirtás nem éppen olcsó, de mindenképpen hasznos a mai számítástechnikában, s mint tegnap a *Topsoft Kft.* tájékoztatóján megtudhattuk: a McAfee Associates nevű amerikai cég víruskereső és -gyógyító programjait a magyar kft.-től megvásárlók jogot kapnak arra, hogy úgynevezett BBS-vonalon elérjék az amerikai céget, s az újabb vírusok ellen kifejlesztett újabb védekezéseket is azonnal megkaphassák. A Topsoft ugyanúgy „polcról" kínálja a számítástechnikai „gyógyszereket", mint naplófőkönyveit a 25 millió forintos árbevételnél kisebb forgalommal rendelkező vállalkozásoknak, vagy a Credit nevű pénzügyi nyilvántartási rendszert: mindkettő sajátossága, hogy az idén érvényes jogszabályok szerint működnek, s ezért az ideiglenes Kiváló Áruk Fóruma kitüntetést viselhetik.

(g. l.)

Japán technológiával

Napenergiával működő házak hazánkban

(MTI—TUD) Egy a napenergia hasznosításával foglalkozó japán társaság felajánlotta Magyarországnak, hogy ingyen átadja sikeres technológiáját. Az *Om Solar Association* két magyar mérnököt tanított be Japánban egy hónapon át, az ő dolguk lesz, hogy hazatérve e módszer itthoni meghonosítását készítsék elő.

Az ismert és ma még igen drága napelemes technológiával szemben Okumura professzor eljárása, a „hőcsapda" elvére épül, vagyis arra, hogy a házak tetejét érő hőt egy hőgyűjtő csatornán át vezetik el. Az Om Solar módszerével durván 50 százalékkal csökkenthető az energiaigény. E kiváló eredmény titka a ház felépítésében, a szerkezeti elemek, anyagok számítógépes tervezésében rejlik — mondják. A magyar szakemberek úgy vélik: a hazai anyagokból, szerkezeti elemekből felépülő házak azonos anyagi feltételek mellett építhetők meg, ami igen előnyös, tekintettel arra, hogy jóval olcsóbb a fűtés és a melegvíz-szolgáltatás.

Siemens és Tandem berendezésekkel

Számítógépesíti információs rendszerét a MÁV

(MTI) Nemzetközi fuvarpiaci helyzetének javítására számítógépes információs rendszert épít ki az elkövetkező években a *MÁV*. A rendszer megvalósítására kiírt többlépcsős nemzetközi pályázat eredményeképpen a kivitelezésre a svéd *Andersen Consulting* kapott megbízást. Alvállalkozóként a *Tandem* cég a számítógépeket, a *Siemens* pedig a csomagkapcsolt adatátviteli hálózatot szállítja majd.

A rendszert — mely a központi berendezés mellett a vasúthálózat lényeges pontjaira telepített területi rendszerekből és 800 személyi számítógépből áll — világbanki kölcsön igénybevételével építi ki a MÁV. Megvalósítása három évet vesz igénybe.

A VOSZ napirendjén

A műszaki fejlesztés milliárdjai

Már csak négymilliárd maradt abból a tízből, amit a műszaki fejlesztési alapba fizettek be a gazdaság szereplői. De még érdemes a belőle megszerezhető kisebb-nagyobb összegekért ringbe szállni. Az *Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság* elnökhelyettese, *Veres* Gábor a minap, a *Vállalkozók Országos Szövetsége* Elnökségének ülésén úgy fogalmazott, hogy a pályázati rendszer bárkinek, aki legalább egyéni vállalkozó, a rendelkezésére áll. A műszaki fejlesztésre fordítható pénz most már közvetlenül a bizottságtól, pályázatokon keresztül jut el a felhasználókhoz. Az új versenyeztetési rendszer legfontosabb tudnivalói a következők.

Kizárólag konkrét projectekkel lehet benevezni a pályázatra, amihez a gazdaságossági, hasznossági leírásokat is mellékelni kell. *Hat elbírálási fázis után* juthat hozzá a versenyző a pénzhez. A benyújtott pályázatok formai ellenőrzése után szakértői véleményezés következik, ahol értékelik azt környezetvédelmi, ergonómiai, korszerűségi, minőségi szempontok szerint. Innen egy műszaki szakértői testület elé viszik a beadványokat, majd az itteni értékelés után opponensek készítenek rangsort a pályázatok versenyképességéről, s ezután a szakminisztériumok véleményezik azokat. A minisztériumi véleményeztetés után döntenek véglegesen a szakértői testületben, ahol a tárca véleményét felül is bírálhatják.

Szirmai Péter, a VOSZ társelnöke részben megkérdőjelezte ennek a menetrendnek az alkalmasságát, mondván, nem tisztázottak az egyes döntési, véleményezési szintek jogkörei. Utalt ennek kapcsán arra a veszélyre, hogy *a minisztériumok még mindig inkább döntenek egy ismert nevű régi cég javára az ismeretlen új ellenében, függetlenül a pályaművek valós értékétől.*

A VOSZ nemzetközi kapcsolatairól elhangzott, hogy lehetővé vált számára a csatlakozás az ENSZ Nemzetközi Munkaügyi Szervezetéhez ami annak a jele, hogy elismerték a VOSZ munkaadói mivoltát. A szövetség a továbbiakban ismételten állást foglalt az Expo megrendezése mellett.

(gergely)